SISÄLLYSLUETTELO

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta pöytäkirja 16.06.2026

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / KK ... 3

2 § Pöytäkirjantarkastajien valinta / KK ... 4

3 § Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat / KK ... 5

4 § Tiedoksi merkittävät asiat / KK ... 6

5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / KK ... 7

6 § Iltapäivätoiminnan järjestämistavan muuttaminen avustetusta toiminnasta kilpailutettuun toimintaan 1.8.2027 alkaen / KK ... 9

7 § Perusopetuksen iltapäivätoiminnan ennakkoavustukset lukuvuodelle 2026–2027 ja kevään 2026 maksuhuojennusten kompensaatiot / KK ... 11

8 § Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman sekä Vantaan suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman muutokset 1.8.2026 alkaen / IK ... 13

- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2026 alkaen ... 17

- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen musiikin opetussuunnitelma 3-6 luokat 1.8.2026 alkaen ... 3425

- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen painotuksen äidinkielen ja kirjallisuuden sekä englannin opetussuunnitelma 1.8.2026 alkaen ... 3435

- Vantaan suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 1.8.2026 alkaen ... 3483

9 § Aviapoliksen lukion opetussuunnitelman hyväksyminen / PT ... 3507

- Liite 1. Aviapoliksen lukion opetussuunnitelma ... 3508

10 § Vantaan suomenkielisen esiopetuksen opetussuunnitelma sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille 1.8.2026 alkaen / SK ... 3858

- Vantaan suomenkielisen esiopetuksen opetussuunnitelma sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille 2026 ... 3861

11 § Oikaisuvaatimus päätoimisen tuntiopettajan vakituisen viran täyttämisestä, Päiväkummun koulu / IK ... 3948

- Viranhaltijapäätös ... 3955

- Hakuilmoitus ... 3958

12 § Oikaisuvaatimus päätoimisen tuntiopettajan määräaikaisen viran täyttämisestä, Leppäkorven koulu / IK ... 3961

- Viranhaltijapäätös ... 3968

- Hakuilmoitus ... 3971

13 § Oikaisuvaatimus päätoimisen tuntiopettajan määräaikaisen viran täyttämisestä, Vantaan ammattiopisto Varia / PT ... 3973

- Hakuilmoitus ... 3981

- Viranhaltijapäätös Vantaan ammattiopisto Varia / Päätoimisen tuntiopettajan, kone- ja tuotantotekniikka, määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 1.8.2026-31.7.2027 ... 3984

14 § Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK ... 3987

- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa ... 3988

15 § Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK ... 3992

- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa ... 3993

SISÄLLYSLUETTELO

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta pöytäkirja 16.06.2026

16 § Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK 3997
- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa 3998
17 § Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK 4002
- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa 4003
Muutoksenhakuohje 1 / Oikaisuvaatimus 4007
Muutoksenhakuohje 2 / Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 4008
Muutoksenhakuohje 3 / Oikaisuvaatimus-/valituskielto 4010
Muutoksenhakuohje 4 / Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus 4011

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan kokous

Aika 16.6.2026 klo 17.00–19.47

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen huone, Asematie 7, 01300 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Karemo Jenni, puheenjohtaja	x	Virkkunen Matti	
El Issaoui Naima, varapuheenjohtaja	x	Hakanen Tero	
Holmberg Hanna	x	Ek Michael	
Kauppinen Sirpa	x (§:t 3–17, klo 17.08 –19.47)	Tarnanen Niilo	
Khalili Serveh	x	Virtanen Jukka	
Lamghari Abdul	x	Raatesalmi-Salonen Terhi	
Linnakangas Jaakko	x	Lipasti Marjo	
Liukkonen Pasi	-	Aidanjuuri Tanja	x
Lundell Kai-Ari	-	Wallius Roosa	x
Mäkelä Nico	x (§:t 1–6, klo 17.00–19.28 ja §:t 8–17 klo 19.29–19.47)	Ristivehmas Nina	
Pennanen Nelli	x	Fyrqvist Jonas	
Shire Mohamuud	x (§:t 3–17, klo 17.08 –19.47)	Elech Refka	
Sillanpää Minttu	x	Ahokas Valtteri	
Tawasoli Eva	x	Räsänen Heikki	
Vacker Marjo	x	Eboreime Anssi	
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Räsänen Minna	-	Eriksson Soile	x
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Immonen Minja	x (§:t 1–10, klo 17.00 –19.40)	Karu Adrian	

Muut osallistujat		Läsnä
Kalske Katri, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 1–7	x
Tauriainen Pekka, toisen asteen koulutuksen johtaja vs.	esittelijä §:t 9, 13	x
Kalo Ilkka, perusopetuksen johtaja	esittelijä §:t 8, 11–12	x
Ahlskog Mia, ruotsinkielisten palveluiden johtaja vs.		x
Korpisalo Sanna, varhaiskasvatuksen johtaja	esittelijä §:t 10, 14–17	x
Tiihonen Raakel, yhteisten palvelujen päällikkö		x
Laukka Maria, opetustoimen asiantuntija		x (§ 3, klo 17.05–17.35)
Sini Rajapaju, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Jenni Karemo

Pöytäkirjanpitäjä Sini Rajapaju

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 19.6.2026 klo 12 mennessä

Eva Tawasoli Jaakko Linnakangas

Pykälä 2 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 24.6.2026 Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:
Todettiin.

2 § **Pöytäkirjantarkastajien valinta / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita pöytäkirjantarkastajiksi Eva Tawasoli ja Jaakko Linnakangas (varalla Pasi Liukkonen ja Nelli Pennanen) ja
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 19.6.2026 klo 12 mennessä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Päätettiin
a) valita pöytäkirjantarkastajiksi Eva Tawasoli ja Jaakko Linnakangas ja
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 19.6.2026 klo 12 mennessä.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

3 § **Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

Opetustoimen asiantuntija Maria Laukka: Perusopetuksen ohjauksen toimintatavat sekä oppilaiden hakutoiveet ja sijoittuminen toisen asteen opintoihin

Varhaiskasvatuksen johtaja Sanna Korpisalo: Vantaan varhaiskasvatuksen kaappisänkyselvitys

Asian käsittely:
Kokouksen aikana apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavalla ajankohtaisella selvityksellä:

Perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo: Perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen Vantaalla 1.8.2027 alkaen

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

4 § **Tiedoksi merkittävät asiat / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi seuraavat asiat:

Koonti kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan kokouksissa 12.8.2025-20.5.2026 jätettyjen pöytäkirjalausumien huomioimisesta toimialalla

Toimialan antamat lausunnot:

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Vantaan kaupungin / Ammattiopisto Varian lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi SORA-säännösten muuttamisesta

Toimialalle saapuneet valtuustoaloitteet:

- Suvi Karhun ja 25 muun valtuutetun aloite yläkouluissa ja 2. asteella on tarjottava opiskelijoille intti tutuksi -oppitunti

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

5 § **Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / KK**

Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten julkaistut päätökset:

Ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström

§ 11/2026 Godkännande av ordningsregler för svenskspråkiga grundläggande utbildningen från och med 1.8.2026 / Ruotsinkielisen perusopetuksen järjestyssääntöjen hyväksyminen 1.8.2026 alkaen

Osaamispalvelupäällikkö Paula Aistrich

§ 4/2026 Ammatillisten perustutkintojen toteutus- ja arviointisuunnitelmien hyväksyminen/ Varian perustutkinnot

Osaamispalvelupäällikkö Marja Vartiainen

§ 8/2026 Ammatillisten perustutkintojen toteutus- ja arviointisuunnitelmien hyväksyminen / Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto

Päätökset, joita ei oikaisuvaatimusajan kuluessa ole otettu lautakunnan käsiteltäviksi:

Osaamispalvelupäällikkö Marja Vartiainen

§ 7/2026 Ammatillisten perustutkintojen toteutus- ja arviointisuunnitelmien hyväksyminen/ Pintakäsittelyalan perustutkinto

Päätökset ovat luettavissa Vantaan kaupungin internet-sivuilla osoitteessa paatokset.vantaa.fi

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) olla ottamatta käsittelyyn kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle toimitettuja ottamiskelpoisia päätöksiä ja
b) merkitä tiedoksi ottoon toimitetut päätökset, joita ei ole otettu lautakunnan käsiteltäväksi oikaisuvaatimusaikana.

Asian käsittely:
Apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystä seuraavilla ottomenettelyä varten julkaistuilla viranhaltijapäätöksillä:

Apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske

§ 21/2026 Päätös: Tietopyyntö varhaiskasvatuksen järjestelmään tehdyistä kirjauksista

Ruotsinkielisten palveluiden johtaja vs. Mia Ahlskog

§ 12/2026 Svenskspråkiga daghem som är stängda under sommaren 29.6 - 2.8.2026

Osaamispalvelupäällikkö Marja Vartiainen

§ 10/2026 Ammatillisten perustutkintojen toteutus- ja arviointisuunnitelmien hyväksyminen / Logistiikan perustutkinto

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston pöytäkirja 9.6.2026 / Svenskspråkiga sektionen inom nämnden för fostran och lärande protokoll 9.6.2026

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

6 § **Esitys iltapäivätoiminnan järjestämistavan muuttamisesta avustetusta toiminnasta kilpailutettuun toimintaan 1.8.2027 alkaen / KK**

VD/3598/02.08.00.00/2026

KK/VK-P

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 11 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää toiminnan laajuudesta ja järjestämistavasta, myöntää aamu- ja iltapäivätoiminnan avustukset sekä hyväksyy vuosittain aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman. Perusopetuslain 48 b §:n mukaan kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa ostopalveluna, kunnan omana toimintana tai antamalla avustusta palveluntuottajille. Myös eri järjestämistapojen yhdistelmä on mahdollinen.

Vantaan kaupunki on vuodesta 2004 alkaen järjestänyt aamu- ja iltapäivätoimintaa avustettuna toimintana. Toiminnan kustannukset on katettu noin 2 miljoonan euron vuosittaisella valtionosuudella sekä Vantaan kaupungin iltapäivätoiminnan vuosittaisella 400 000 euron budjetilla. Nykyhallitus leikkasi iltapäivätoiminnan valtionosuutta siten, että vuodelle 2026 saatu valtionosuus Vantaan kohdalla on 1 750 367 euroa. Tämän lisäksi toimintaan ohjataan edelleen 400 000 euroa kaupungin omaa rahaa. Tästä summasta palveluntuottajille on aiemmin jaettu 230 000 euroa lapsilukumäärän mukaisesti. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta päätti 17.3.2026, että jatkossa tästä summasta jaetaan palveluntuottajille tämän lisäksi 110 000 euroa eli yhteensä 340 000 euroa. Loppusumma 400 000 eurosta käytetään Vantaan kaupungin iltapäivätoiminnan koordinointi- ja kehittämistyöhön.

Tällä hetkellä voimassa olevia iltapäivätoiminnan sopimuksia on 19 eri toiminnanjärjestäjän kanssa. Lisäksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan on päättänyt 13.5.2024 § 10, 11.2.2025 § 9 ja 17.3.2026 § 9, että iltapäivätoimintaa järjestetään kokeiluluonteisesti kaupungin omana toimintana Hämeenkylän, Kaivokselan ja Kuusikon kouluissa määräaikaisesti lukuvuosien 2024–2025, 2025–2026 ja 2026–2027 ajan.

Viime vuosina Vantaan kaupunki on saanut iltapäivätoiminnan järjestämistapaan liittyviä lausuntoja eri tahoilta (mm. KHO, KKV ja Kuntaliitto). Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion (DnroKKV/1499/14.00.60/2023) mukaan kaupungin on palveluntuottajia valittaessa noudatettava hankintalain mukaista menettelyä. Tämän perusteella johtopäätös on, että toiminnan järjestämistapaa on syytä muuttaa avustetusta toiminnasta kilpailutettuun toimintaan.

Iltapäivätoiminnan järjestämistapaa koskevaa selvitystyötä on Vantaalla parin viime vuoden ajan tehty tiiviisti. Toiminnan järjestämisen tapoja on vertailtu sekä tehty kustannuslaskemia avustetun toiminnan, kilpailutetun toiminnan ja kaupungin oman toiminnan talousvaikutusten vertailemiseksi. Avustettu toiminta on kustannustehokkain, mutta KKV:n ratkaisun ja kokonaisharkinnan perusteella on päädytty siihen, että perusopetuslain alaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen tapaa esitetään muutettavaksi 1.8.2027 alkaen.

Arvio kilpailutuksen aikataulusta toukokuussa 2026 on seuraava:
Hankintailmoitus julkaistaan syyskuussa 2026. Palveluntuottajien tulee toimittaa osallistumishakemukset 4–5 viikon kuluessa hankintailmoituksen julkaisusta. Päätös toimittajarekisteriin pääsemisestä julkaistaan marraskuussa 2026, ja sopimukset valittujen palveluntuottajien kanssa allekirjoitetaan kevään 2027 aikana.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kilpailutuksen kokonaisarvo muodostuu valtionosuudesta ja kaupungin omasta rahasta (340 000 euroa). Esitetään, että palveluntuottajille maksettavaa avustussummaa korotetaan indeksillä vuosittain myöhemmin päätettävällä tavalla.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään muuttaa aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistapa avustetusta toiminnasta kilpailutettuun toimintaan 1.8.2027 alkaen.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että porvariryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Porvariryhmä edellyttää, että kilpailutuksen keskeiset periaatteet tuodaan lautakunnalle tiedoksi, ja niissä huomioidaan laadun lisäksi myös tarvittavia erityispiirteitä, kuten ruotsin kielen taito.”

Merkittiin, että sosiaalidemokraattien lautakuntaryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”SD-ryhmä edellyttää, että kilpailutuksen laatukriteerit turvaavat palvelun hyvän laadun ja sisältävät riittävän laajan arvioinnin työllistämisehdosta sekä tarjoajan aiemmasta kokemuksesta vastaavan palvelun tuottajana.”

Merkittiin, että vihreiden lautakuntaryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Vihreä ryhmä edellyttää, että aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistavan muutoksen yhteydessä varmistetaan, ettei muutos johda asiakasmaksujen korottamiseen eikä heikennä erityisesti pienituloisten perheiden lasten osallistumismahdollisuuksia. Maksuhuojennusten ja maksujen perimättä jättämisen käytäntöjä tulee kehittää selkeiksi, saavutettaviksi ja matalan kynnyksen mukaisiksi, ja niiden vaikutuksia lasten osallistumiseen tulee seurata. Ennen hankintailmoituksen julkaisemista lautakunnalle tuodaan tiedoksi kilpailutuksen keskeiset reunaehdot ja laatukriteerit.

Toiminnan laatua ja toteutusta tulee seurata systemaattisesti muun muassa henkilöstön kelpoisuuden ja pysyvyyden, tuen tarpeessa olevien lasten huomioimisen, asiakaspalautteen, lukutaitoa tukevan toiminnan, valvonnan ja havaittujen poikkeamien osalta. Seurantatiedot raportoidaan lautakunnalle vuosittain.

Lisäksi vihreä ryhmä edellyttää, että kaupungin oma toiminta säilyy jatkossakin mahdollisena osana aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelukokonaisuutta. Taloudellisen liikkumavaran parantuessa lautakunnalle tulee tuoda arvio edellytyksistä jatkaa tai laajentaa kaupungin omaa toimintaa.”

Täytäntöönpano: Perusopetuksen ja ruotsinkielisten palveluiden palvelualueet

Muutoksenhakuohje: 1 Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
opetustoimen asiantuntija Virva Kela-Piironen, puh. 040 610 8791
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

7 § **Perusopetuksen iltapäivätoiminnan ennakkoavustukset lukuvuodelle 2026–2027 ja kevään 2026 maksuhuojennusten kompensaatiot / KK**

VD/81/02.03.01.03/2026

VK-P/SK

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 11 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää hyväksyä vuosittain aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman, päättää toiminnan laajuudesta ja järjestämistavasta sekä myöntää aamu- ja iltapäivätoiminnan avustukset. Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustus maksetaan niille iltapäivätoiminnan järjestäjille, jotka ovat tehneet sopimuksen Vantaan kaupungin kanssa. Tällä hetkellä voimassa olevia sopimuksia on 19 eri toimijan kanssa.

Vantaan kaupunki on saanut opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen vuoden 2026 valtionosuudesta, mikä on 1 750 367 euroa. Valtionosuus perustuu toteutuneisiin ohjaustunteihin vuosina 2024 ja 2025 siten, että tunnit on tasattu talousarvion tuntimäärään kertoimella 0,8342. Ohjaustunnin suuruus on 22,37 euroa, josta valtionosuus on 57 prosenttia.

Syksyn 2026 ennakkoavustus on 250 €/lapsi. Ennakkoavustus maksetaan toiminnan järjestäjille 1.6.2026 lapsilukumäärien mukaan elokuussa. Maksuhuojennusten kevään 2026 kompensaatiot maksetaan toiminnan järjestäjille kesäkuussa.

Iltapäivätoiminnan järjestäjille maksettavat avustukset

	250 €/lapsi		Maksuhuoj.	Maksetaan
	lkm	€	€/k.2026	yht. €
H & S International School Oy/ HSIS iltapäivätoiminta	92	23000,00	4151,00	27151,00
Japalo Oy	12	3000,00	420,00	3420,00
Koivukylän Palloseura ry	45	11250,00	3052,00	14302,00
Korson Veto ry	40	10000,00	1295,00	11295,00
Luna afternoon club oy	44	11000,00	2779,00	13779,00
Mammolina Oy	107	26750,00	2716,00	29466,00
Nano, lasten ja nuorten kerhotoiminta oy	284	71000,00	8995,00	79995,00
Pilke päiväkodit Oy	507	126750,00	17097,50	143847,50
Sahan-seura ry	0	0,00	0,00	0,00
Tikkurilan palloseura ry	57	14250,00	8687,00	22937,00
Vantaan lastenliitto ry	289	72250,00	15960,00	88210,00
Vantaan NMKY ry	191	47750,00	10979,50	58729,50
Vantaan Sanataidekoulu ry	167	41750,00	13083,00	54833,00
Vantaan seudun steiner-koulun kouluyhdistys ry	21	5250,00	700,00	5950,00
Vantaan seurakuntayhtymä	74	18500,00	4305,00	22805,00
Folkhälsan i Östra Helsinge rf	18	4500,00	0,00	4500,00
Folkhälsan Välfärd Ab	84	21000,00	1400,00	22400,00
Folkhälsans förbund rf	0	0,00	455,00	455,00
Hem och Skola vid Helsinge Kyrkoby Lågstadium	16	4000,00	210,00	4210,00

rf				
Sopimusjärjestäjät yhteensä	**2048**	**512000,00**	**96285,00**	**608285,00**
Vantaan kaupunki pilotti	149	37250,00	6874,00	44124,00
Kaikki yhteensä	**2197**	**549250,00**	**103159,00**	**652409,00**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) maksaa iltapäivätoiminnan ennakkoavustus syksyn 2026 osalta edellä mainitun taulukon mukaisesti,
b) maksaa palveluntuottajille kevään 2026 maksuhuojennusten kompensaatiot edellä mainitun taulukon mukaisesti, ja
c) että avustus maksetaan kustannuspaikalta 133050000.

Käsittely:
Merkittiin, että lautakunnan jäsen Nico Mäkelä poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi, syynä Vantaan Lastenliitto Ry:n hallituksen jäsenyys.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkieliset palvelut
- ote iltapäivätoiminnan palveluntuottajat

Muutoksenhakuohje: 1 Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
opetustoimen asiantuntija Virva Kela-Piironen, puh. 040 610 8791
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

8 § **Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman sekä Vantaan suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman muutokset 1.8.2026 alkaen / IK**

VD/3991/12.00.01.02/2026

IK/KV/PK

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 7 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää perusopetuksen opetussuunnitelman hyväksymisestä.

Opetussuunnitelman perusteisiin on tullut useita muutosmääräyksiä, joiden mukaan tarkistettu paikallinen opetussuunnitelma tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2026.

Opetussuunnitelman perusteisiin lukuun 5 on sisällytetty kirjaus valmistavan opetuksen lisäopetuksesta. Perusopetuksessa järjestettävä enintään vuoden kestävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa opetuskielessä. Vantaan suomenkieliseen perusopetukseen ohjautuu ajalla 1.8.2026-31.7.2027 noin 1,2 miljoonaa euroa valmistavan opetuksen lisävuoden toteutukseen. 31.7.2027 alkaen valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitus perustuu oppilasmääriin.

Opetussuunnitelman perusteisiin lukuun 10 on kirjattu periaatteita koskien äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärän valintaa. Perusteissa määritellään, että oppilaan mahdollisuutta siirtyä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään tulee tarkastella säännöllisesti erityisesti nivelvaiheissa (3. ja 7. luokka). Päätöksen oppimäärästä tekee oppilaan huoltajat. Huoltajayhteistyön merkitys, oman äidinkielen opetus ja monikielisyyden näkyvä hyödyntäminen koulussa on tuotu aiempaa vahvemmin esiin. Muutos vahvistaa äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen jatkuvuutta, suunnitelmallisuutta ja kielitietoista toimintakulttuuria sekä täsmentää käytännön toteutusta.

Opetussuunnitelman perusteisiin lukuun 4 on kirjattu tavoite liikunnallisen elämäntavan edistämisestä. Tavoitteena on vahvistaa jokaisen oppilaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä, opetukseen osallistumista ja oppimisen edellytyksiä sekä liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona.

<u>Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman päivitys</u>

<u>Opetussuunnitelman yleisen osan sisällölliset päivitykset</u>

Vantaan opetussuunnitelman päivitys perustuu valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteiden muutosmääräyksiin sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijakomuutoksiin 1.8.2026 alkaen (Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta päätös 20.1.2026 § 11). Tarkennukset on laadittu perusopetuksen johdon, asiantuntijoiden ja yhteistyökumppaneiden yhteistyönä.

Valmistavan opetuksen lisäopetusta koskevien paikallisten tarkennusten laadinnassa ja kommentoinnissa on ollut mukana tätä päivitystyötä varten laajennettu edustuksellinen opettaja- ja rehtoriryhmä. Valmistavan opetuksen lisäopetuksesta on tehty lapsivaikutusten arviointi. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän valintaa koskevaan paikalliseen tarkennukseen on kerätty palaute suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opettajilta. Linjauksista on lisäksi keskusteltu kuusikkokuntien kanssa.
Alle on kirjattu tärkeimmät sisällölliset muutokset luvuittain:

Lukuun 4, yhtenäisen perusopetuksen kulttuuri, on laadittu liikunnallisen elämäntavan kirjaus opetussuunnitelman perusteiden mukaiseksi. Liikunnallisen elämäntavan edistämistä toteutetaan Vantaalla osana koulun arkea, oppimisympäristöjä sekä hyvinvointia tukevia rakenteita. Koulut toteuttavat päivittäistä liikkumista edistäviä toimintamalleja lukuvuosisuunnitelmassa kuvaamallaan tavalla sekä hyödyntävät monialaisia yhteistyöverkostoja.

Lukuun 5, oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen, on

- päivitetty ajantasaiseksi liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteistyön kirjaus
- laadittu sairaalaopetusta ja konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua koskeva kirjaus opetussuunnitelman perusteiden mukaiseksi sekä
- laadittu perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen kirjaus opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Vantaalla lisäopetuksen tarve arvioidaan siirtymävaiheessa yhteistyössä opettajien ja huoltajien kanssa. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma, jossa määritellään kielitaidon taso, tuen kohdentuminen ja seuranta. Opetus on joustavaa, enintään vuoden kestävää ja järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan eri tavoin yhteistyössä opettajien kanssa.

Lukuun 10, Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä, on määritelty maahanmuuttotaustaisen oppilaan siirtymä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärän valinnan tekee oppilaan huoltajat. Vantaalla kielitaidon kehittäminen ja ohjaus oppimäärän valintaan on kaikkien opettajien yhteinen tehtävä. Koulut kuvaavat koulukohtaiset toimintatavat lukuvuosisuunnitelmassa.

Luku 13, valinnaisuus perusopetuksessa, sekä luku 6, arviointi, on päivitetty Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöksen 20.1.2026 § 11 mukaiseksi 4–6 luokkien valinnaisuuden osalta.

Lisäksi lukuun 13, valinnaisuus perusopetuksessa, ja lukuun 9, äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet, on täsmennetty B2-kieliä koskeva linjaus: kaikki Vantaan suomenkielisen perusopetuksen koulut tarjoavat vähintään kahta B2-kieltä (espanja, ranska, saksa ja venäjä). Toteutuvat B2-kielten ryhmät päätetään koulun tasolla resurssien puitteissa.

1.8.2026 alkaen keskeiset koulun tason kirjaukset on ohjattu koulun lukuvuosisuunnitelmaan koulukohtaisten opetussuunnitelmien poistuessa. Ohjantaa lukuvuosisuunnitelmatason kirjauksiin on tapahtunut vahvasti opetussuunnitelman perusteiden tasolta jo aiempina lukuvuosina.

<u>Oppiaineiden opetussuunnitelmien päivitykset</u>

Oppiaineiden opetussuunnitelmien päivitystä on tehty osallistamalla opettajia oppiaineryhmissä. Lukuvuonna 2025–2026 on päivitetty niitä oppiaineita, joihin on noussut päivitystarve suomenkielisen perusopetuksen tuntijakomuutoksista (Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta päätös 20.1.2026 § 11). Päivitykset perustuvat valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen käsityön oppiaineeseen on käsityön opettajien oppiaineryhmässä tehty täsmennys, joka perustuu 4.–6. -luokkien taide- ja taitoaineiden tuntijakomuutokseen. Päivityksessä on huomioitu tuntijakoon lisätyt kaikille opetettavat käsityön vuosiviikkotunnit vuosiluokalle 4 ja 5. Päivitys tulee voimaan 1.8.2026 ja koskee yleisen tuntijaon, kielikylvyn tuntijaon, Vantaan kansainvälisen koulun tuntijaon sekä englanninkielisen opetuksen tuntijaon mukaista opetusta.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkieliseen opetukseen on Vantaan englanninkielisen ja kaksikielisen opetuksen opettajien yhteistyöllä päivitetty englannin kielen sekä suomen kielen ja kirjallisuuden ja suomen kieli ja kirjallisuus toisena kielenä opetussuunnitelmat vuosiluokille 1–9. Päivitys tulee voimaan 1.8.2026 ja koskee Vantaan kansainvälisen koulun tuntijaon ja englanninkielisen opetuksen tuntijaon mukaista opetusta.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteiseen opetukseen on Vantaan musiikkipainotteisen opetuksen opettajien yhteistyöllä päivitetty musiikin opetussuunnitelma vuosiluokille 3–6. Opetussuunnitelma otetaan käyttöön porrastetusti neljän lukuvuoden aikana, 1.8.2026 alkaen 3. luokalla. Päivitys koskee Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen musiikin opetuksen tuntijakoa.

<u>Vantaan suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman päivitys</u>

Valtakunnallisessa valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa valmistavan opetuksen aikaista kielitason tavoitetasoa on nostettu kehittyvästä alkeiskielitasosta kehittyvään peruskielitasoon. Oppilaan kielitaidon osaamista arvioidaan säännöllisesti valmistavan opetuksen aikana. Sen sijaan oppilaille ei jatkossa anneta arviota osallistumistodistuksessa suomen kielen osaamisesta.

Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan on päivitetty kirjaukset oppilaan kielitaidon osaamisen arvioinnista sekä perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen huomioimisesta oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Lisäksi Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan on tehty teknisiä tarkennuksia, esimerkiksi korjattu muuttuneet termit.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 8

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään

a) hyväksyä liitteenä oleva Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2026 alkaen,
b) hyväksyä liitteenä oleva Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen musiikin opetussuunnitelma vuosiluokille 3–6 1.8.2026 alkaen porrastetusti,
c) hyväksyä liitteenä oleva Vantaan kaupungin englanninkielisen painotuksen ja Vantaan kansainvälisen koulun englannin kielen, suomen kielen ja kirjallisuuden sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetussuunnitelma vuosiluokille 1–9 1.8.2026 alkaen ja
d) hyväksyä liitteenä oleva Vantaan suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 1.8.2026 alkaen.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2026 alkaen
- Vantaan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen musiikin opetussuunnitelma vuosiluokille 3–6 1.8.2026 alkaen porrastetusti

- Vantaan kaupungin englanninkielisen painotuksen ja Vantaan kansainvälisen koulun englannin kielen, suomen kielen ja kirjallisuuden sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetussuunnitelma vuosiluokille 1–9 1.8.2026 alkaen
- Vantaan kaupungin suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 1.8.2026 alkaen

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue
- ote suomenkielisen perusopetuksen koulut

Muutoksenhakuohje: 1 Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunta

Lisätiedot:
opetustoimen asiantuntija Kirsi Viitaila, puh. 040 576 9241
opetuspäällikkö Pepita Kaskentaus, puh. 040 720 2962
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma

Nimi	Vantaan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma
Kunta	Vantaa
Koulu	Hiekkaharjun koulu
	Vierumäen koulu
	Kilterin koulu
	Mikkolan koulu
	Uomarinteen koulu
	Rajatorpan koulu
	Ruusuvuoren koulu
	Kanniston koulu
	Havukosken koulu
	Simonkylän koulu
	Rajakylän koulu
	Jokiniemen koulu
	Simonkallion koulu
	Kytöpuiston koulu
	Koivukylän koulu
	Seutulan koulu
	Leppäkorven koulu
	Keimolanmäen koulu
	Askiston koulu
	Rekolan koulu
	Kuusikon koulu
	Kaivokselan koulu
	Viertolan koulu
	Sotungin koulu
	Päiväkummun koulu
	Veromäen koulu
	Ylästön koulu
	Itä-Hakkilan koulu
	Martinlaakson koulu
	Pähkinärinteen koulu
	Peltolan koulu
	Vantaan kansainvälinen koulu
	Kartanonkosken koulu
	Aurinkokiven koulu
	Ilolan koulu
	Länsimäen koulu
	Kivimäen koulu
	Hämeenkylän koulu
	Lehtikuusen koulu

	Jokivarren koulu
	Rekolanmäen koulu
Hyväksymispäivämäärä	10.6.2025
Pdf luotu	19.5.2026

SISÄLTÖ

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta. 1
1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma. 1
1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet. 2
1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen. 3
1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut. 4
2. Perusopetus yleissivistyksen perustana. 7
2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet. 7
2.2. Perusopetuksen arvoperusta. 9
2.3. Oppimiskäsitys. 10
2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 11
3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet. 12
3.1. Perusopetuksen tehtävä. 12
3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet. 13
3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen. 14
3.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 18
4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri. 20
4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen. 21
4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet. 22
4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä. 22
4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki. 23
4.2.3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen. 23
4.2.4. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely. 23
4.2.5. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. 24
4.2.6. Osallisuus ja demokraattinen toiminta. 24
4.2.7. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. 24
4.2.8. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen. 25
4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat. 25
4.3.1. Oppimisympäristöt. 25
4.3.2. Työtavat. 26
4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. 27
4.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 29
5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen. 31
5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä. 31
5.2. Yhteistyö. 36

5.2.1. Oppilaiden osallisuus. 36
5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö. 37
5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa. . . 38
5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö. 39
5.4. Opetuksen järjestämistapoja. 41
5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus. 41
5.4.2. Joustava perusopetus. 47
5.4.3. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain. 48
5.4.4. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus. 50
5.4.5. Yhdysluokkaopetus. 52
5.4.6. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus. 53
5.4.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu. 53
5.4.8. Perusopetuksen poikkeava järjestäminen. 55
5.4.9. Opetus erityisissä tilanteissa. 56
5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta. 57
5.6. Paikallisesti päätettävät asiat. 62
6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. 66
6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa. 66
6.1.1. Formatiivinen arviointi. 66
6.1.2. Summatiivinen arviointi. 67
6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet. 67
6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi. 70
6.4. Työskentelyn arviointi. 70
6.5. Käyttäytymisen arviointi. 70
6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana. 71
6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain. 71
6.6.2. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain. 72
6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet. 72
6.8. Perusopetuksen päättöarviointi. 76
6.8.1. Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen. 76
6.8.2. Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi. 76
6.8.3. Yhteisten taide- ja taitoaineiden päättöarviointi. 77
6.8.4. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa. 77
6.8.5. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi. . . 78
6.8.6. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi. . . . 78
6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin. 78

6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu. 79
6.11. Todistukset. 79
6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa. 79
6.11.2. Lukuvuositodistus. 79
6.11.3. Välitodistus. 81
6.11.4. Erotodistus. 81
6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus. 82
6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset. 84
6.13. Paikallisesti päätettävät asiat. 84
7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki. 86
7.1. Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. 87
7.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt. 88
7.3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen. . 89
7.3.1. Opettajan antama yleinen tukiopetus. 89
7.3.2. Opettajan antama opetuskielen tukiopetus. 90
7.3.3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. . . 90
7.4. Oppilaskohtaiset tukitoimet. 91
7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi. 93
7.4.2. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. 94
7.4.3. Tukea koskeva päätös. 94
7.4.3.1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä. 95
7.4.3.2. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä. 96
7.4.3.3. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa. 96
7.4.3.4. Tulkitsemispalvelut. 96
7.4.3.5. Oppilaskohtaiset avustajapalvelut. 97
7.4.3.6. Apuvälineet. 97
7.5. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen. 97
7.5.1. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen. 98
7.5.2. Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä. 99
7.6. Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika. 100
7.6.1. Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. 100
7.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu. 101
7.8. Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto. . . . 101

7.9. Paikallisesti päätettävät asiat. 103
8. Opiskeluhuolto. 104
8.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. 104
9. Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet. 108
9.1. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu. 108
9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet. . . 109
10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä. 111
10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset. 113
10.2. Romanit. 113
10.3. Viittomakieliset. 113
10.4. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat. 114
10.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 114
11. Kaksikielinen opetus. 115
11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia. 116
11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus. 118
11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus. 119
11.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 119
12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus. 121
12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet. 121
12.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 121
13. Valinnaisuus perusopetuksessa. 123
13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit. 124
13.2. Valinnaiset aineet. 125
13.2.1. Urhea-yhteistyö 7.-9. luokilla. 126
13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät. 126
13.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 127
14. Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaot. 129
15. Vuosiluokat 1-2. 132
15.1. Koululaiseksi kasvaminen. 132
15.2. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen. 132
15.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 133
15.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2. 133
15.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 133
15.6. Oppiaineet. 137

Äidinkieli ja kirjallisuus. 137
Suomen kieli ja kirjallisuus. 140
Suomi viittomakielisille. 158
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 158
Toinen kotimainen kieli. 177
Vieraat kielet. 178
Englannin kieli, A1-oppimäärä. 178
Matematiikka. 191
Ympäristöoppi. 219
Uskonto. 264
Ortodoksinen uskonto. 266
Evankelisluterilainen uskonto. 284
Krishna-liike. 293
Buddhalainen. 302
Katolinen uskonto. 308
Islam. 324
Elämänkatsomustieto. 336
Musiikki. 350
Kuvataide. 380
Käsityö. 413
Liikunta. 427
Oppilaanohjaus. 441
16. Vuosiluokat 3-6. 444
16.1. Oppijana kehittyminen. 444
16.2. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 444
16.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 444
16.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6. 445
16.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 445
16.6. Oppiaineet. 449
Äidinkieli ja kirjallisuus. 449
Suomen kieli ja kirjallisuus. 452
Suomi viittomakielisille. 512
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 512
Toinen kotimainen kieli. 582
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 583
Vieraat kielet. 594
Englanti, A1-oppimäärä. 594
Ruotsin kieli, A2-oppimäärä. 642

Saksan kieli, A2-oppimäärä. 684
Venäjän kieli, A2-oppimäärä. 730
Espanjan kieli, A2-oppimäärä, 4-9 luokat. 777
Espanjan kieli, A2-oppimäärä. 824
Ranskan kieli, A2-oppimäärä. 870
Matematiikka. 916
Ympäristöoppi. 1005
Uskonto. 1132
Ortodoksinen uskonto. 1134
Evankelisluterilainen uskonto. 1223
Krishna-liike. 1265
Buddhalainen. 1294
Katolinen uskonto. 1311
Islam. 1383
Elämänkatsomustieto. 1440
Historia. 1509
Yhteiskuntaoppi. 1528
Musiikki. 1545
Kuvataide. 1605
Käsityö. 1699
Liikunta. 1761
Oppilaanohjaus. 1819
Elämänkatsomustieto, valinnaisaine. 1821
Englannin kieli, valinnaisaine. 1822
Historia, valinnaisaine. 1823
Kuvataide, valinnainen taide- ja taitoaine. 1824
Kuvataide, valinnaisaine. 1824
Käsityö, valinnainen taide- ja taitoaine. 1825
Käsityö, valinnaisaine. 1826
Liikunta, valinnainen taide- ja taitoaine. 1827
Liikunta, valinnaisaine. 1827
Matematiikka, valinnaisaine. 1828
Musiikki, valinnainen taide- ja taitoaine. 1829
Musiikki, valinnaisaine. 1830
Muu soveltava valinnaisaine. 1830
Ruotsin kieli, valinnaisaine. 1831
Suomen kieli ja kirjallisuus, valinnaisaine. 1832
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, valinnaisaine. 1833

Uskonto, valinnaisaine. 1834
Yhteiskuntaoppi, valinnaisaine. 1834
Ympäristöoppi, valinnaisaine. 1835
17. Vuosiluokat 7-9. 1837
17.1. Yhteisön jäsenenä kasvaminen. 1837
17.2. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 1837
17.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen. 1838
17.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9. 1838
17.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 1838
17.6. Oppiaineet. 1842
Äidinkieli ja kirjallisuus. 1842
Suomen kieli ja kirjallisuus. 1845
Suomi viittomakielisille. 1913
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 1914
Toinen kotimainen kieli. 1962
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 1963
Vieraat kielet. 1992
Venäjän kieli, B2-oppimäärä. 1992
Ranskan kieli, A2-oppimäärä. 2014
Espanjan kieli, B2-oppimäärä. 2058
Espanjan kieli, A2-oppimäärä. 2080
Venäjän kieli, A2-oppimäärä. 2124
Saksan kieli, A2-oppimäärä. 2170
Ruotsin kieli, A2-oppimäärä. 2215
Ranskan kieli, B2-oppimäärä. 2260
Saksan kieli, B2-oppimäärä. 2282
Espanjan kieli, A2-oppimäärä, 4-9 luokat. 2304
Englanti, A1-oppimäärä. 2348
Matematiikka. 2397
Biologia. 2506
Maantieto. 2567
Fysiikka. 2645
Kemia. 2750
Terveystieto. 2862
Uskonto. 2888
Ortodoksinen uskonto. 2890
Evankelisluterilainen uskonto. 2947

Krishna-liike. 2971
Buddhalainen. 2988
Katolinen uskonto. 2998
Islam. 3048
Elämänkatsomustieto. 3083
Historia. 3102
Yhteiskuntaoppi. 3132
Musiikki. 3149
Kuvataide. 3202
Käsityö. 3222
Liikunta. 3238
Kotitalous. 3288
Oppilaanohjaus. 3311
Biologia, valinnaisaine. 3340
Elämänkatsomustieto, valinnaisaine. 3341
Englannin kieli, valinnaisaine. 3342
Evankelisluterilainen uskonto, valinnaisaine. 3343
Fysiikka, valinnaisaine. 3344
Historia, valinnaisaine. 3345
Kemia, valinnaisaine. 3346
Kotitalous, valinnainen taide- ja taitoaine. 3347
Kotitalous, valinnaisaine. 3347
Kuvataide, valinnainen taide- ja taitoaine. 3348
Kuvataide, valinnaisaine. 3349
Käsityö, valinnainen taide- ja taitoaine. 3350
Käsityö, valinnaisaine. 3350
Liikunta, valinnainen taide- ja taitoaine. 3351
Liikunta, valinnaisaine. 3352
Maantieto, valinnaisaine. 3353
Matematiikka, valinnaisaine. 3354
Musiikki, valinnainen taide- ja taitoaine. 3355
Musiikki, valinnaisaine. 3355
Muu soveltava valinnaisaine. 3356
Oppilaanohjaus, valinnaisaine. 3357
Ruotsin kieli, valinnaisaine. 3358
Suomen kieli ja kirjallisuus, valinnaisaine. 3359
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, valinnaisaine. 3360
Terveystieto, valinnaisaine. 3361

Tunne- ja vuorovaikutustaidot (tuta-lisäopetus). 3362
Yhteiskuntaoppi, valinnaisaine. 3363
18. Liitteet. 3365

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta[1]. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys[2], jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittää koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

Vantaan tarkennus:

Vantaalla on laadittu Opetushallituksen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 pohjalta kaupunkitasoiset osuudet lukuihin 1 -13. Koulut ovat täydentäneet omalta osaltaan lukuja 2 – 13 koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Oppiainekohtaiset opetussuunnitelmat on laadittu kaupunkitasoisina.

Vantaalla kaupunkitasoinen opetussuunnitelma on laadittu koskemaan suomenkielistä perusopetusta, laajamittaista kaksikielistä opetusta (kielipainotteinen opetus, kielikylvyt) ja kokonaan englanninkielellä tapahtuvaa opetusta (Vantaan kansainvälinen koulu). Opetussuunnitelmassa noudatetaan Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman 2014 rakennetta ja käsittelyjärjestystä. Vantaalla ei tehdä oppiainekohtaisiin opetussuunnitelmiin koulukohtaisia lisäyksiä, vaan koulut tarkentavat omia opetussuunnitelmiaan monialaisten oppimiskokonaisuuksien, valinnaisaineiden ja mahdollisten etäyhteyksien käyttämisen osalta lukuvuosisuunnitelmissaan.

Vantaalla on laadittu perusopetusta täydentävän romanikielen opetussuunnitelma sekä perusopetusta täydentävän oman äidinkielen opetussuunnitelma, joka on yhteinen kaikille opetettaville kielille.

---

1 *Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja (378/2014) valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)*

2 *Perusopetuslaki 15 §, 14 § ja valtioneuvoston asetus (422/2012) 13 §*

Vantaalla on laadittu erillinen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma, joka on myös yhteinen kaikille kouluille.

Vantaan Opetuslautakunta on päätöksessään (9.11.2015) hyväksynyt tuntijaot. Kaikki suomenkielisen perusopetuksen luokat noudattavat samaa tuntijakoa, poikkeuksina painotettu musiikinopetus musiikkipainotuskouluissa, laajamittaista kaksikielistä opetusta antavat kieliluokat sekä Vantaan kansainvälinen koulu. Tuntijaot ovat opetussuunnitelman liitteenä. Opetuslautakunta on vahvistanut tuntijaot vielä kesäkuussa 2016 kun koko Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma asiakirja hyväksyttiin (13.6.2016 §14).

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja tuntijakoja on tämän jälkeen päivitetty tarvittaessa kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöksillä.

1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä[3]. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- *mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma*
- *esiopetuksen opetussuunnitelma*
- *mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma*
- *mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma*
- *lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma[4]*
- *yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma[5]*
- *mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.*

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten[6]. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävästä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheytettynä. Eheytettyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheytettynä.

---

3 *Perusopetuslaki 15 §*
4 *Lastensuojelulaki (417/2007) 12 § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 12 §*
5 *Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §*
6 *Perusopetuslaki 15 §*

Kaikki oppilaiden oppilaskohtaiset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan[7]. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista[8].

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun[9]. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa[10]. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta[11]. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

Vantaan tarkennus:

Henkilöstö, oppilaat ja huoltajat ovat osallistuneet opetussuunnitelmien laadintaan, arviointiin ja kehittämiseen koulujen itse valitsemin tavoin.

Vantaan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä seuraavien sidosryhmien ja toimijoiden kanssa: Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan kaupunginkirjasto, Vantaan kaupungin kulttuuripalvelut, Vantaan kaupungin liikuntapalvelut, Vantaan nuorisopalvelut, Vantaan luontokoulu, Vantaan seurakunnat, VANVARY ry, vanhempainyhdistykset ja vanhempien foorumit, Vantti, Yrityskylä ja Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemia (Urhea).

Kaupunkitasoista opetussuunnitelmaa on työstetty myös varhaiskasvatuksen kanssa. Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmatyöryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti opetussuunnitelmallisen jatkumon merkeissä.

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen

7 *Perusopetuslaki 4a luku (1090/2024)*
8 *Perusopetusasetus 9 §*
9 *Perusopetuslaki 47 a § (1267/2013)*
10 *Perusopetuslaki 15 § (477/2003)*
11 *Perusopetuslaki 30 § (642/2010)*

kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen[12]. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä[13]. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

Vantaan tarkennus:

Vantaan kaupungin perusopetuksessa tehtiin mittava arvo- ja visiotyöskentely lukuvuoden 2013–2014 aikana. Kaikki koulut henkilökuntineen sekä osa oppilaista ja huoltajista osallistui työskentelyyn. Vantaan kaupungin arvot ja visiot sekä tässä työskentelyssä luotu arvopohja ovat olleet Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman laatimisen lähtökohtana.

1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- *laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua*
- *millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)*
- *mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan*
- *miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet*
- *miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään*
- *mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään*
- *miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon*

12 *Perusopetuslaki 21 § (1296/2013)*
13 *Perusopetuksen laatukriteerit, opetus ja kulttuuriministeriö 2012: 29*

- *sisältyykö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma[14] opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana*
    - *lain mukaan suunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa; vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla*
- *sisältyykö yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma[15] opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana*
    - *lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.*

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- *miten huolehditaan opiskeluhuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa*
- *miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään*
- *mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).*

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- *miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)*
- *järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)*
- *järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai tavoitekokonaisuuksittain etenevänä[16] (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)*
- *järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytettynä; mitkä ovat mahdollisen eheytetyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet*
- *miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)[17]*
- *mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *miten järjestetään oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt[18]*
- *miten oppilaanohjaus järjestetään*

---

14 *Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) 5 a § (1329/2014)*
15 *Yhdenvertaisuuslaki 6 §*
16 *Perusopetuslaki 20 h § (1090/2024)*
17 *Valtioneuvoston asetus (422/2012)*
18 *Perusopetuslaki 20 b § (1090/2024)*

- *ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).*

Vantaan tarkennus:

Opetussuunnitelmaa täydentävä Vantaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa.

Kodin ja koulun yhteistyötä kuvaava luku kirjoitettiin yhdessä Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys VANVARY ry.n kanssa. Koulukohtaisissa osioissa on tarkemmin kuvattu jokaisen koulun osalta yhteistyötä kotien kanssa. Koulukohtaisten lukujen valmistelu on toteutettu koulukohtaisesti vanhempien tapaamisissa, Wilma-kyselyiden avulla, vanhempainyhdistyksiä kuullen tai muulla koulun valitsemalla tavalla.

Vantaan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään kaupunkitasoisen pedagogisen kehittämistiimin ja johtoryhmien ohjauksen (navigoinnit) avulla sekä koulujen lukuvuosisuunnitelmia hyödyntäen.

Opetussuunnitelmaa täydentävät seuraavat paikalliset suunnitelmat:

- koulun lukuvuosisuunnitelma
- Vantaan perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma
- suunnitelma kasvatuskeskusteluista ja kurinpidollisten keinojen käytöstä
- koulukohtainen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Vantaan perusopetuksen ohjauksen suunnitelma
- aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma
- kulttuurikasvatussuunnitelma
- Vantaan resurssiviisauden tiekartta
- Vantaan digipedagogiikan ohjelma

2. Perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille[19]. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta.

Vantaan tarkennus:

Vantaan perusopetuksen arvot ovat hyvinvointi, oppimisen ilo ja toisten kunnioitus. Visiomme on: ”Opimme tulevaisuuden tietoja ja taitoja sekä rakennamme turvallista lähikoulua. Toimimme vastuullisesti ja teemme ekososiaalisesti kestäviä valintoja.”

Vantaalla noudatetaan lähikouluperiaatetta. Kouluissa huolehditaan perustaitojen oppimisesta sekä riittävän yleissivistyksen saamisesta. Koulujen toimintakulttuuriin kuuluu ekologisesti kestävä arki, ja koulussa luodaan osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle.

Vantaalla korostetaan jokaisen aikuisen roolia oppilaan tukijana ja oppimisen mahdollistajana. Oppilaan omat lähtökohdat ja kehitysvaihe huomioidaan. Jokaiselle oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua koulun arjen rakentamiseen. Oppilailla on oikeus tulla kuulluksi, ja aikuisilla on velvollisuus ottaa oppilaiden ideat käsittelyyn.

Vantaalla opetusjärjestelyissä korostetaan oppilaiden mahdollisuutta hahmottaa kokonaisuuksia, yhdessä tekemistä ja tutkimista. Oppilaat toimivat myös itse tiedon tuottajina. Oppimisen iloa syntyy oppilaiden uteliaisuutta herättämällä ja antamalla oppilaiden vaikuttaa arjen valintoihin. Koulussa jokaiselle annetaan mahdollisuus kokea oppimisen iloa.

Koulussa oppilaita kannustetaan sinnikkyyteen ja yrittämiseen, ja oppimisen vaikutusta myöhempään elämään korostetaan. Koulussa tuetaan oppilaiden halua oppia lisää. Koulussa jokainen on arvokas omana itsenään. Kun lapsella on turvallinen olo ja tunne siitä, että hän kelpaa, hän oppii.

Vantaalla opetussuunnitelman laadinnan perusteena käytetyn arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan kaupunkitasoisen pedagogisen kehittämistiimin avulla sekä koulukohtaisesti päätetyllä tavalla.

2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä[20]. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu[21]. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa[22].

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea[23]. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

19 *Perusopetuslaki 4 § (1090/2024)*
20 *Perusopetuslaki 3 § (477/2003)*
21 *Perusopetuslaki 3 a § (163/2022)*
22 *Perusopetuslaki 3 §*
23 *Perusopetuslaki 30 § (1090/2024) ja Perusopetuslaki 20 a § (1090/2024)*

ovat luonteva osa koulun toimintakulttuuria[24]. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet[25]. Ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan ja resursoidaan osaksi koulutyön rakenteellista kokonaisuutta[26]. Oppilaskohtaisilla tukitoimilla mahdollistetaan kaikkien oppilaiden riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki[27]. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä opiskeluhuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut.[28] Opiskeluhuollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki[29]. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön[30]. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu[31].

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen[32]. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista ja olla saavutettavaa ja huomioida oppimisympäristön esteettömyys[33].

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinnan ihmisoikeuksien merkittävyydestä[34]. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus[35]. Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista[36].

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

---

24 Perusopetuslaki 20 b §
25 Perusopetuslaki 30 §
26 Perusopetuslaki 20 b §
27 Perusopetuslaki 20 c § (1090/2024)
28 Perusopetuslaki 31 § (477/2003)
29 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki
30 Perusopetuslaki 29 §
31 Perusopetuslaki 31 §
32 Suomen perustuslaki (731/1999) 6 § ja yhdenvertaisuuslaki 6 §
33 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 §
34 YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus 1948
35 YK:n yleissopimus lapsen oikeuksistaSopS5960/1991,TSSsopimusSopS6/1976, Euroopan ihmisoikeussopimusSopS8586/1998 ja YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2007
36 YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista 2007

2.2. Perusopetuksen arvoperusta

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan mukaisesti.

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseen, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehittymisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestävälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnistetaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävän elämäntavan omaksumiseen. Kestävän kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamispohjaa luonnonvarojen kestävälle käytölle perustuvalle kiertotaloudelle. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojensa pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestävään tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

2.3. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa

toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Arvokeskustelut luovat perustan sekä opetussuunnitelman laadinnalle että yhteiselle opetus- ja kasvatustyölle. Paikallisesti päätetään, miten arvokeskustelut toteutetaan opetussuunnitelmaa laadittaessa ja muutoin säännöllisesti koulutyön aikana. Tällöin päätetään myös, miten luodaan edellytykset henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisten muiden yhteistyökumppanien osallistumiselle keskusteluun.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat perusopetuksen arvoperustaa ja oppimiskäsitystä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät (muilta osin arvoperustan ja oppimiskäsityksen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan.*

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Vantaan tarkennus:

Vantaalla korostetaan laaja-alaisissa osaamisalueissa opetuksen kokonaisuuden tarkastelua. Käsitys laaja-alaisesta osaamisesta syntyy kouluyhteisön yhteisessä keskustelussa. Avoimuus ympäröivään yhteisöön rikastuttaa laaja-alaisen osaamisen käsitettä. Oppimisen lähtökohtana ovat usein arjen tilanteet. Tavoitteena on, että oppilas oppii pitämään huolta itsestään, toisista sekä rakennetusta ja luonnon ympäristöstä.

Vantaalaisissa kouluissa ennakoidaan tulevaisuuden työelämässä tarvittavia taitoja. Opitaan ponnistelemaan ja arvostamaan työn tekemistä. Ahkeruutta ja luovaa ajattelua tuetaan. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia uusien ideoiden tuottamiseen ja ongelmien ratkaisemiseen.

Vantaalla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan kaupunkitasoisen pedagogisen työryhmän avulla sekä koulukohtaisesti päätetyllä tavalla.

Vantaalla laaja-alaisen osaamisen alueet arvioidaan oppilaan, huoltajan ja opettajan välisessä arviointikeskustelussa ja ne toimivat sen runkona.

Koulukohtaiset täsmennykset

Vantaalla on kaupunkitasoisen opetussuunnitelman lisäksi kirjattu koulukohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin tähän lukuun liittyvät seuraavat asiat:

- Mitkä ovat opetussuunnitelman perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen koulukohtaiset painotukset?
- Miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja miten tavoitteiden toteutumista seurataan?

3.1. Perusopetuksen tehtävä

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta järjestetään ja kehitetään inkluusioperiaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluvat kaikkia oppilaita koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Inklusiivisuus on käsitteenä laaja ja se tulee nähdä kaikkia oppilaita koskevana ja perusopetuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta, kestävää ja liikunnallista elämäntapaa[37] *sekä kasvua demokraattisen*

37 *Perusopetuslaki 2 § 2 mom (245/2025)*

yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestävälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa[38]. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä korostetaan koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea oppilaiden kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Opetuksen tulee lisäksi edistää liikunnallista elämäntapaa[39]. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3 §:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista.

38 *Perusopetuslaki 2 § ja Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 2 - 4 §*

39 *Perusopetuslaki 2 § 2 mom (245/2025)*

Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavan tiedon tulee perustua tieteelliseen tietoon. Siinä säädetään myös muulla kuin äidinkielellä annettavan opetuksen sekä erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä ja tavoitteista.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä oppilashuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Samoin korostuu kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan oppilashuollon merkitys.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän ja niillä on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista, edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden sekä kestävän ja liikunnallisen elämäntavan[40] edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

***Ajattelu ja oppimaan oppiminen** (L1)*

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote,

40 *Perusopetuslaki 2 § 2 mom (245/2025)*

yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

***Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu** (L2)*

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja

esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot *(L3)*

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia, terveyttä ja liikunnallista elämäntapaa[41] edistävien ja niitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa.

He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Monilukutaito *(L4)*

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä

41 Perusopetuslaki 2 § 2 mom (245/2025)

kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen *(L5)*

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys *(L6)*

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi

ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen *(L7)*

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa keskustellaan, mitä perusopetuksen tehtävä sekä valtioneuvoston asetuksessa määritellyt opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet merkitsevät paikallisesti. Pohditaan myös, mitä opetukselle ja kasvatukselle asetettujen valtakunnallisten tavoitteiden sekä niistä johdettujen laaja-alaisen osaamisen ja oppiainekohtaisten tavoitteiden toteuttaminen edellyttää opetuksen järjestämiseltä, johtamiselta ja koulutyöltä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat paikalliset, perusopetuksen tehtävää mahdollisesti täydentävät ja käytännön toteuttamista ilmentävät näkökohdat (muilta osin tehtäväkuvauksessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan; tehtävää voidaan konkretisoida ja toteuttaa myös opetussuunnitelmaa täydentävien suunnitelmien kuten esimerkiksi kestävän kehityksen ohjelman tai kulttuurikasvatussuunnitelman avulla, joista tulee tällöin maininta opetussuunnitelmaan)*
- *mitkä ovat opetussuunnitelman perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen mahdolliset paikalliset painotukset ja miten painottuminen ilmenee (muilta osin laaja-alaisen osaamisen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *mitkä ovat ne järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja toteutumista seurataan (laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet määritellään vuosiluokkakokonaisuuksittain).*

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Vantaan tarkennus:

Johtamisella on merkittävä rooli siinä, miten koulu omaksuu uusia toimintatapoja. Pedagoginen johtaminen on kaikkea johtamistoimintaa, joka tähtää opetussuunnitelman toteutumiseen, oppilaiden saaman opetuksen laadun kehittämiseen, oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä huolehtimiseen ja tähän kannustavan, kestävän toimintakulttuurin luomiseen.

Kouluissa tarjotaan opetussuunnitelman mukaisia oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä osana koulujen perustoimintaa. Vantaan perusopetus mahdollistaa oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella, säännöllisesti seurattavalla koulujen resurssoinnilla. Samalla tuetaan koulun rakenteita, jotka mahdollistavat yhteissuunnittelun ja yhteistyön. Opetushenkilöstön osaamista tuetaan täydennyskoulutuksella sekä rakenteilla, jotka tukevat osaamisen jakamista. Osaamisen kehittämisessä keskiössä on joustavat opetusjärjestelyt, yhteistyö- ja yhteisopettajuustaitojen tukeminen, kielitietoinen opetus sekä oppilaiden tuen tarpeiden tunnistaminen ja oppimisen tukeminen eri toimijoiden välisen yhteistyön kautta.

Koulun tasolla kokonaisvaltaisella asioiden ja ihmisten johtamisella viestitään kouluyhteisölle siitä, mikä koulussa on tärkeää ja arvostettua. Keskiössä on yhteisten arvojen, toimintatapojen ja tarkoituksenmukaisten rakenteiden pohdinta. Päävastuu laajasta pedagogisesta johtamisesta on rehtorilla, mutta se kuuluu olennaisena osana myös koulujen johtoryhmien jäsenten työhön. Vantaalla koulun johtaminen edellyttää rehtorin ja koulun johtoryhmän jäsenten välistä yhteistyötä. Pedagogisen johtamisen lisäksi johtoryhmän tehtävänä on auttaa rehtoria tuomaan arvot, visio ja strategia osaksi jokaisen kouluyhteisön jäsenen arkea. Koulujen yhteissuunnitteluun ja -vastuuseen perustuvalla johtamisella vahvistetaan yhteistyön roolia oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen toteuttamisessa. Opettajat vastaavat yhteistyössä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Vantaalla perusopetuksen toimintakulttuurissa korostuvat sekä koulujen välinen että ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö. Toimintakulttuuri näkyy yhdenvertaisuutena koulujen sisällä ja välillä, joustavuutena, kehittämismyönteisyytenä ja yhdessä oppimisena. Dialogin kautta myös oppilaat ja huoltajat ymmärtävät koulun merkityksen ja tietävät, miksi asioita opitaan. Tällöin tavoitteiden saavuttaminen ja oppiminen itse koetaan palkitsevana.

Oppimisympäristöt tukevat toiminnallista oppimista ja oppilaiden osallisuutta. Oppimisympäristömme edistävät tieto- ja viestintäteknologian käyttöä, oppiainerajojen rikkomista ja ekososiaalisen sivistyksen sekä luontosuhteen kehittymistä. Oppimisympäristöjä kehitetään turvallisuuden eri näkökulmista.

Vantaalla noudatetaan Vantaan perusopetuksen digipedagogisia tavoitteita sekä kestävän tulevaisuuden osaamistavoitteita.

Vantaalla koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittymistä sekä toteutumista johtoryhmätyöskentelyn avulla. Vantaan perusopetus varmistaa, että oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä toteutetaan kaikissa Vantaan kouluissa koulujen vuosisuunnittelun ja -arvioinnin yhteydessä.

Koulukohtaiset täsmennykset

Vantaalla on kaupunkitasoisten opetussuunnitelman lisäksi kirjattu koulukohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin tähän lukuun liittyvät seuraavat asiat:

- Koulu täsmentää oman toimintakulttuurin, oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet.
- Miten koulu edistää ja arvioi toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista?

- Koulu määrittää eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat.

Liikunnallinen elämäntapa:

Liikunnallisen elämäntavan edistämistä toteutetaan Vantaalla osana koulun arkea, oppimisympäristöjä sekä hyvinvointia tukevia rakenteita. Koulut toteuttavat päivittäistä liikkumista edistäviä toimintamalleja lukuvuosisuunnitelmassa kuvaamallaan tavalla sekä hyödyntävät monialaisia yhteistyöverkostoja. Liikkeen lisäämisen ohella tavoitteena on edistää oppilaan ymmärrystä liikkumisen merkityksestä hyvinvointiin ja positiivista suhtautumista liikunnalliseen elämäntapaan. Kaikki Vantaan peruskoulut kuuluvat Liikkuva koulu -toiminnan piiriin, jonka puitteissa kouluille tarjotaan tukea oppilaiden liikkumisen edistämiseen sekä järjestetään mahdollisuuksia henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Yhteistyö kaupungin liikuntapalveluiden kanssa kuvataan tarkemmin luvussa 5. Oppilaiden yhdenvertaista asemaa kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta tukee myös Harrastusten Vantaan kattava harrastustoiminta. Liikunnallisen elämäntavan edistämisen toteutumista seurataan koulu- ja kuntatasolla navigointien yhteydessä sekä koulujen vuosittain täyttämällä Liikkuvan koulun Nykytilan arvioinnilla. Tuloksia käytetään kehittämistyön tukena.

4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla tarkoitetaan tapaa, jolla yhteisön toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan. Koulun toimintakulttuurissa näkyvät perusopetuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja tavoitteet. Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys yhdenvertaisuuden, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, oppilaiden osallisuuden, yhteisöllisen opiskeluhuollon ja perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun.[42] *Toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu*

- *työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta*
- *johtamisesta, toiminnan rakenteista ja työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista*
- *yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä*
- *yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa*
- *pedagogiikasta ja ammatillisuudesta*
- *vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.*

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin asioihin ja toimijoihin riippumatta siitä, tunnistetaanko niiden merkitys ja vaikutukset vai ei. Yhteisön jokaisella jäsenellä on merkitystä toimintakulttuurin rakentumisessa. Toimintakulttuuria tulee systemaattisesti johtaa ja kehittää yhteisön arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.

Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

42 *Perusopetuksen laatukriteerit, Opetus ja kulttuuriministeriö 2012: 29*

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiselle kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa.

Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria[43], joka edistää oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä[44], oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia, kestävää elämäntapaa ja liikunnallisen elämäntavan edellytyksiä[45]. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen perusopetus, jossa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien, esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioon ottamista, yhteistyötä oppilaiden huoltajien, opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten, sidosryhmien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteistyön lähtökohtana ovat yhteisön jäsenten hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, joita opitaan ennen kaikkea arjen luonnollisissa kohtaamisissa. Näissä aikuisten malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä[46].

Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat oppimisen tavoite eri oppiaineissa ja ne sisältyvät myös laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen[47]. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäseninä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

---

43 *Laki perusopetuslain 26 §:n muuttamisesta (947/2022)*
44 *Perusopetuslaki 20 b §*
45 *Perusopetuslaki 2 § 2 mom (245/2025)*
46 *Laki perusopetuslain 26 §:n muuttamisesta (947/2022)*
47 *Perusopetuslaki 11 §, 14 § (628/1998), Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 6 § (422/2012)*

4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä[48]. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä huolehditaan, siitä, että oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä, oppimiseensa ja yhteisön jäsenenä toimimiseen sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan[49]. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

4.2.3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Tavoitteena on vahvistaa jokaisen oppilaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä[50], opetukseen osallistumista ja oppimisen edellytyksiä sekä liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Liikunnallisella elämäntavalla on myönteinen vaikutus muun muassa oppilaiden vireystilaan, keskittymiseen, oppimiseen, motoriseen kehitykseen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Liikunnallinen elämäntapa on myös yhteydessä mielen hyvinvointiin, psyykkiseen sopeutumis- ja selviytymiskykyyn sekä jaksamiseen. Terveys- ja oppimisvaikutusten lisäksi liikunnallisen elämäntavan edistäminen ja oppilaiden osallisuuden kokemus tukevat kouluyhteisön arkea ja toimintakulttuuria.

Koulupäivien aikana liikunnallista elämäntapaa edistävät oppituntien toiminnallisuutta vahvistavat pedagogiset ratkaisut, erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen, liikuntavälineiden monipuoliset käyttömahdollisuudet sekä liikkumista edistävät ratkaisut välitunneilla, siirtymätilanteissa ja koulun yhteisissä tilaisuuksissa. Liikunnallista elämäntapaa edistetään myös aamu- ja iltapäivätoiminnassa, kerho- ja harrastustoiminnalla, koulumatka- ja kuljetusjärjestelyillä sekä huomioimalla monipuoliset liikkumisen edellytykset koulujen ja niiden toimintaympäristöjen rakentamisessa ja käyttömahdollisuuksissa. Liikunnallisen elämäntavan edistämistä suunniteltaessa ja siihen liittyvissä järjestelyissä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus, oppilaiden tasa-arvoinen ja yhdenvertainen oikeus osallistumiseen sekä oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen perusopetuksessa kuuluu yhteistyö oppilaiden, kotien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

4.2.4. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun

48 Laki perusopetuslain 26 §:n muuttamisesta (947/2022)
49 Perusopetuslaki 29 § (626/1998)
50 Laki perusopetuslain 26 §:n muuttamisesta (947/2022)

ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

4.2.5. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja jokainen opettaja opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

4.2.6. Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

4.2.7. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä[51]. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

51 *Yhdenvertaisuuslaki*

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

4.2.8. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäseninä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat

4.3.1. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista, vuorovaikutusta[52] ja liikunnallisen elämäntavan edistämistä[53]. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät oppimisen edellytyksiä, vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Esteettömillä oppimisympäristöillä voidaan tukea oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaille tarjottavaa tukea. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun ja ovat esteettömiä ja saavutettavia. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa

52 *Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 4 §*
53 *Perusopetuslaki 2 § 2 mom (245/2025)*

hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet.[54] Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt ja esteettömät oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä[55]. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

4.3.2. Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista ja on osa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsentyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä,

---

54 *Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 4 §*

55 *Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 4 §*

työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämisellä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Myös opetuksen eheyttäminen ohjaa työtapojen valintaa.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä kouluyhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen. Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- *rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti*
- *jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi*
- *toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja*
- *suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja*
- *muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia*
- *kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheytettynä kuten esiopetuksessa.*

Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa ja ne täsmennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi siten, että oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja

pitkäjänteisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa voidaan päättää myös muista opetuksen eheyttämistavoista.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- *vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa*
- *nostaa esiin oppilaiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen*
- *lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa*
- *tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön*
- *antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin*
- *vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta*
- *innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.*

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet (OK) ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja. Niiden toteuttamisen tulee ilmentää koulun arvoja ja oppimiskäsitystä. Oppimiskokonaisuudet konkretisoivat perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita ja tukevat laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

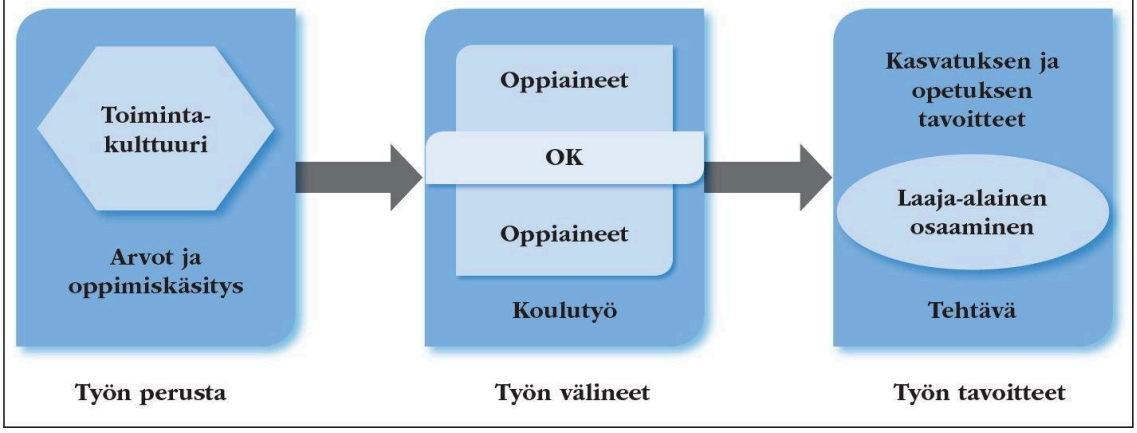

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan jatkuvaa kehittämistä edistävä tekijä. Paikallisesti päätetään, miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen sekä mitä muuta yhteistyötä ja keiden toimijoiden kanssa tehdään toimintakulttuurin kehittämiseksi. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös toimintakulttuurin jatkuvuuteen esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksen eri vaiheissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa

- *miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin*
- *minkälaista osaamista, toimintaa, yhteistyötä ja rakenteellisia ratkaisuja koulujen toimintakulttuuri ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät opetuksen järjestäjän ja yksittäisten koulujen tasolla*
- *miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten opetuksen järjestäjä toteuttaa liikunnallisen elämäntavan edistämistä ja miten toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään*[56]
- *mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan*
- *miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan*
    - *toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
    - *toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat (päätetäänkö esimerkiksi oppimiskokonaisuuksien teemoista yhteisessä paikallisessa opetussuunnitelmassa*

56 *Perusopetuslaki 2 § 2 mom (245/2025)*

ja tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa vai miten menetellään; miten turvataan, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa; miten ohjeistetaan oppimiskokonaisuuksien laajuus, miten sovitaan kulloinkin mukana olevista oppiaineista; miten oppilaiden osallistuminen suunnitteluun järjestetään jne.)

- *tavoitteet ja sisällöt (määrittely joko opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan)*
- *arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)*
- *toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.*

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Lisäksi opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisten oppimiskokonaisuuksien sekä mahdollisen muun eheyttämisen suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja arviointiyhteistyö täsmennetään koulukohtaisesti. Koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan joko koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävää elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä[57]. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhuolto ja oppimisen tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus[58]. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, opiskeluhuollon ja oppimisen tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ja poissaolojen suunnitelmallinen ennaltaehkäisy[59] sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja didaktisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäseninä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan[60] osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä[61]. Vapautus opetukseen osallistumisesta[62] voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua suunnitelmallisesti poissaoloihin[63] ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

---

57 *Perusopetuslaki 26 §*
58 *Perusopetuslaki 30 § 1 mom. ja perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)*
59 *Perusopetuslaki 26 §*
60 *Perusopetuslaki 35 § 2 mom.*
61 *Perusopetuslaki 35 § 2 mom. (163/2022)*
62 *Perusopetuslaki 35 § 1 mom.*
63 *Perusopetuslaki 26 §*

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla[64].

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa[65], jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhuolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhuolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus[66].

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä[67]. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen[68] tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa[69].

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan[70] kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle[71] mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisiin[72]. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti[73].

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyyt ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien

---

64 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 - 6 § (1287/2013)
65 Perusopetuslaki 26 §
66 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 - 6 § (1287/2013)
67 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 - 6 § (1287/2013)
68 Perusopetuslaki 29 § (626/1998)
69 Perusopetuslaki 26 §
70 Perusopetuslaki 26 §
71 Perusopetuslaki 26 §
72 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § (1287/2013)
73 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013)

tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa[74]. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa[75] ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin[76] mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisia opiskeluhuollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta[77]. Opiskeluhuoltopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin[78].

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä[79]. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä perusopetuksen oppimäärän tilapäisestä vapauttamisesta[80] tai opetuksen poikkeavasta järjestämisestä[81] ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana. Poissaolojakson jälkeen oppilaan paluu kouluun edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä kodin ja oppilaan kanssa sekä yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus[82].

Vantaan tarkennus:

Hyvä ja turvallinen koulupäivä alkaa kotoa. Koulumatkan turvallisuus on osa hyvää koulupäivää. Koulun tehtävänä on huolehtia oppilaan koulupäivästä siten, että oppilas voi kulkea koulumatkansa kotiin päin turvallisin mielin.

Koulun turvallista arkea määrittävät koulun toimintakulttuuri, johon koulun säännöt ja ohjeet kuuluvat. Järjestyssäännöt käsitellään yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa, ja niiden noudattamista valvotaan. Kaikkia kouluyhteisön jäseniä kohdellaan arvostavasti ja tasapuolisesti. Arvostava ja tasapuolinen kohtelu ilmenee toisia kunnioittavana ja kohteliaana ilmapiirinä. Koulukiusaamista ennaltaehkäistään ja siihen puututaan aktiivisesti. Hyvä yhteistyö kotien kanssa edistää varhaista puuttumista kiusaamiseen. Yhteisöllisiä toimintatapoja kiusaamisen ehkäisyyn mietitään yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Koulut täsmentävät lukuvuosisuunnitelmissaan Vantaan yhteistä suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, joka on opiskeluhuoltosuunnitelman liite.

Yhteinen vastuu koulupäivästä toteutuu koulun aikuisten yhteistyöllä. Kouluyhteisössä tuetaan avointa keskustelua ja uskallusta tuoda esiin omat mielipiteet. Kaikkien kouluyhteisön jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta tuetaan.

Kaikki yhteisön jäsenet osallistuvat kouluviihtyvyyden parantamiseen. Vastuu on yhteinen. Oppilaat valtuutetaan ikä- ja kehitystason mukaisesti huolehtimaan kouluympäristön siisteydestä

---

74 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013), Perusopetuslaki 3 § (626/1998)
75 Perusopetuslaki 26 §
76 Perusopetuslaki 26 §
77 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013)
78 Terveydenhuoltolaki 15 a §, 16 §, 17 a § (1326/2010), Sosiaalihuoltolaki 5 §, 10 §, 27 c § (1301/2014) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013)
79 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Perusopetuslaki 16 §, 16 a §, 17 §, 17 a § (628/1998)
80 Perusopetuslaki 20 h §
81 Perusopetuslaki 18 §
82 Sosiaalihuoltolaki 35 § (1301/2014)

ja ympäristöstä. Koulun pihan tulee tarjota turvallinen ja virikkeellinen ympäristö sekä mahdollisuuksia monipuoliseen liikkumiseen. Koulut toimivat ympäristövastuullisesti.

Koulun aikuiset valvovat aktiivisesti välitunnin turvallisuutta. Oppilaiden mahdollisuutta liikkua välitunneilla tuetaan. Myös siirtymätilanteet ovat suunnitelmallisia koulupäivän osia. Niissä tulee olla riittävästi aikuisia paikalla, jotta niistä tulee turvallisia ja valvottuja.

Kouluun kiinnittyminen sekä poissaolojen ehkäiseminen, puuttuminen ja seuranta

Hyvinvoivassa ja myötätuntoisessa kouluyhteisössä jokainen kokee olevansa tärkeä ja arvostettu ja samalla jokaisella kouluyhteisön jäsenellä on vastuu siitä, miten jokainen kohtaa ja kohtelee kaikkia muita. Hyvinvoiva kouluyhteisö vahvistaa jokaisen kouluun kiinnittymistä ja ennaltaehkäisee poissaoloja. Vantaalla noudatetaan kouluissa turvallisemman tilan periaatteita. Jokaisessa koulussa on myös käytössä Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen toimenpideohjelma.

Koulu kaikille -Läsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen malli

Vantaalaisissa kouluissa on käytössä Koulu kaikille -Läsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen malli. Koulu kaikille -mallin avulla oppilaiden kouluun kiinnittymistä tuetaan sekä poissaoloja ennaltaehkäistään ja niihin puututaan suunnitelmallisesti. Tavoitteena on myös pitkittyneiden poissaolojen määrän väheneminen. Koulu kaikille -mallin poissaolotuntien seuranta-aika on lukukausi. Tärkeää on kuitenkin puuttua poissaoloihin mahdollisimman varhain sekä seurata oppilaan kokonaistilannetta.

Kouluun kiinnittyminen

Jokaisessa vantaalaisessa peruskoulussa on laadittu hyvinvoinnin vuosikello, jossa käsitellään hyvinvoinnin osa-alueita (kuten kaveritaidot, vahvuustaidot ja läsnäolotaidot). Näihin teemoihin pohjautuen opetetaan kouluissa tunne- ja vuorovaikutustaitoja, jotta oppilaat oppivat kunnioittamaan työrauhaa, keskittymään ja olemaan läsnä. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja opettamalla ei ainoastaan tueta oppituntien sujumista, vaan myös vahvistetaan lasten ja nuorten kaverisuhteiden luomista. Koulun aikuisten tuella on tässä merkittävä rooli, sillä he auttavat lapsia kohtaamaan tunteensa sekä tunnistamaan ja käsittelemään niitä. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen liittyy myös ryhmäyttäminen, jota tulee tehdä jatkuvasti. Ryhmäyttäminen on jatkuva prosessi, jossa ryhmän jäsenten välistä keskinäistä tuntemista, luottamusta, turvallisuutta ja vuorovaikutustaitoja tietoisesti kehitetään.

Tunne- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan jokaisessa Vantaan koulussa vähintään kerran kuukaudessa pidettävällä oppitunnilla. Lisäksi 7. ja 8. luokkalaisille järjestetään 0,5 vuosiviikkotuntia tunne- ja vuorovaikutustaitojen lisäopetusta. Näitä taitoja vahvistamalla tuetaan oppilaan kouluun kiinnittymistä. Lisäopetuksen tehtävä ja tavoitteet on kuvattu paikallisessa opetussuunnitelmassa oppiaineiden alla kohdassa tunne- ja vuorovaikutustaidot (tuta-lisäopetus).

Poissaolojen seuranta

Poissaolojen seuraaminen edellyttää, että jokainen opettaja merkitsee poissaolot Wilmaan/ DigiOneen. Oman luokkansa poissaolojen seuraamisen koordinoinnista vastaa alakoulussa luokanopettaja ja yläkoulussa luokanohjaaja.

Oppilaan koulunkäyntikyvyn tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn kannalta on erityisen tärkeää, että koulussa seurataan poissaoloja. Poissaolojen varoitusmerkkeihin täytyy reagoida, jotta mahdollinen poissaolokierre saadaan katkaistua mahdollisimman varhain. Vaikka poissaolojen seuraaminen on tärkeää, tulee myös positiivisesti huomioida oppilaan läsnäolo koulussa.

Poissaoloihin puuttuminen

Jos oppilaan koulunkäynti on epäsäännöllistä, on tärkeää, että yhteys koulun toimintaan, omaan opettajaan tai muuhun koulun aikuiseen ei katkea. Oppilaan ja huoltajan kanssa sovitaan, kuka on vastuuaikuinen koululla yhteydenpidossa, sekä miten yhteyttä pidetään oppilaaseen, huoltajiin ja verkostoihin.

Poissaoloviestin huoltajalle lähettää Wilmassa/DigiOnessa luokanopettaja tai luokanohjaaja tai joku muu koulun määrittämä henkilö. Viesti on lähetettävä viimeistään sadan (100) poissaolotunnin täyttyessä, mutta koulu voi määrittää myös alemman tuntirajan viestin lähettämiselle. Tarvittaessa voidaan konsultoida opiskeluhuoltoa.

Tarpeen vaatiessa perustetaan monialainen asiantuntijaryhmä. Monialaisen asiantuntijaryhmän perustamisesta sovitaan aina yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa. Ryhmään kutsutaan ne henkilöt, jotka ovat oppilaan asian hoitamisen kannalta olennaisia. Monialainen asiantuntijaryhmä voidaan muodostaa, jos oppilaan asioissa on pedagogisten työntekijöiden lisäksi vähintään yksi opiskeluhuollon työntekijä.

Oppilaan poissaolotilanteen niin vaatiessa arvioidaan tarve olla yhteydessä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoituksen tekemiseksi. Opiskeluhuoltoa on hyvä tarvittaessa konsultoida.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Poissaolojen seuranta koulukohtaisessa yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä

On tärkeää huomioida oppilaiden ja huoltajien osallisuus YHR:n toiminnassa ja kokouksissa. YHR:n kokouksissa ei käsitellä esim. yksittäisten oppilaiden poissaoloja, vaan niistä voidaan keskustella ilmiötasolla ja sopia kuka/ketkä YHR:n jäsenet alkavat työstää asiaa opettajan kanssa. Koulut kuvaavat lukuvuosisuunnitelmassaan, miten poissaoloihin ehkäisemisen, seurannan ja puuttumisen prosessit koulutasolla toimivat.

Yhteistyö opiskeluhuoltopalveluiden asiantuntijoiden kanssa

Kuraattori on koulun sosiaalialan asiantuntija. Kuraattori auttaa lasta ja nuorta esimerkiksi perhetilanteeseen liittyvissä asioissa, kaverisuhteissa ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Koulupsykologi auttaa lasta ja nuorta, jos hänellä on vaikeuksia esimerkiksi oppimisessa, sopeutumisessa, tunne-elämässä tai ryhmässä toimimisessa.

Kouluterveydenhuollon (kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri) tehtäviin kuuluu oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen, oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen.

Kuraattorin, koulupsykologin, kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin tehtävänä on yhteistyössä koulun muun henkilökunnan kanssa tukea lasten ja nuorten koulunkäyntiä, hyvinvointia sekä kasvua ja kehitystä.

Kouluterveydenhuolto tukee vanhempia ja vanhempien kasvatustyötä terveystarkastusten ja muiden, mm. seurantakäyntien yhteydessä. Huoltajat voivat olla yhteydessä kouluterveydenhuoltoon myös koulujen loma-aikoina puhelimitse tai tulemalla vastaanotolle koululle ja kesällä Kesäterkkaritoimintaan.

Terveydenhoitaja tapaa jokaisen oppilaan vuosittain terveystarkastuksessa ja koululääkäri laajoissa terveystarkastuksissa. Laaja terveystarkastus tehdään ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Laajalla terveystarkastuksella tarkoitetaan kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin yhteistä vastaanottoa. Laajaan terveystarkastukseen kutsutaan oppilaan lisäksi hänen huoltajansa. Laajassa terveystarkastuksessa käsitellään oppilaan ja hänen

perheensä terveyttä ja hyvinvointia sekä siihen vaikuttavia tekijöitä. Laajojen terveystarkastusten tarkoituksena on tunnistaa perheen tuen tarpeet ja kohdentaa tukea mahdollisimman varhain sitä tarvitseville. Yhteistyössä perheen kanssa muodostetaan käsitys perheen tilanteesta. Huoltajille annetaan tietoa tarkastuksen sisällöstä ja tarkoituksesta.

Opiskeluhuollon työntekijöitä kannattaa konsultoida matalalla kynnyksellä. Opettajan huolen ei tarvitse olla jäsentynyt konsultaatioon tullessaan, riittää että huoli on herännyt. Konsultoitaessa ilman tunnistetietoja ei ole välttämätöntä etukäteen informoida tästä oppilasta ja huoltajaa. Jos puhutaan oppilaan nimellä, kysytään suostumusta huoltajalta ja/tai oppilaalta hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden. Opettaja kertoo oppilaalle/huoltajalle, missä asiassa ja ketä tai keitä on konsultoitu. Tämän jälkeen opettaja on yhteydessä oppilaaseen/huoltajaan ja kertoo, mitä konsultaatiossa on sovittu. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa opettaja voi kertoa nimellä, vaikka huoltaja tai oppilas sen kieltäisikin.

Koulu kaikille -Läsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen mallin seuranta

Vantaan perusopetus seuraa säännöllisesti oppilaiden poissaolotietoja kouluittain. Saatua tietoa hyödynnetään tiedolla johtamisen rakenteissa ja koulukohtaisen tuen resurssien suuntaamisessa. Koulu kaikille – Läsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen mallia päivitetään tarvittaessa sekä tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa. Koulut kirjaavat omiin lukuvuosisuunnitelmiinsa mallin mukaiset oman koulun käytänteet ja toimintamallin.

Koulu kirjaa lukuvuosisuunnitelmaan:

- Poissaolojen ennaltaehkäisy, puuttuminen ja seuranta
- Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ennaltaehkäiseminen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen.
- Poissaolojen suunnitelmallinen seuraaminen ja varhainen puuttuminen.
- Poissaoloihin puuttuminen suunnitelmallisesti; työnjako ja vastuut.
- Yhteistyö huoltajien kanssa.
- Poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu YHR:ssä.
- Yhteistyö opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä.
- Jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta.

5.2. Yhteistyö

Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

5.2.1. Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan

ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus[83] osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä[84] on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Vantaan tarkennus:

Oppilaiden osallisuus

Oppilaan kasvaminen vaikuttamiseen ja osallisuuteen lähtee mahdollisuuksista olla aktiivinen omissa oppimisprosesseissa ja oman koulun jäsenenä. Oppilaskuntatoiminta sekä kunta- ja aluetasoiset vaikuttamisen foorumit tarjoavat tilaisuuden oppia edustuksellisen vaikuttamisen mekanismeja. Aikuisten tehtävänä on luoda mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen sekä tehdä vaikuttamisen tulokset näkyviksi. Oppilaan osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisääviä rakenteita suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorisopalveluiden, nuorisovaltuuston, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa[85]. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot[86]. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa[87] lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja opiskeluhuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen

83 *Perusopetuslaki 47 a § 1 mom. (1267/2013)*
84 *Perusopetuslaki 47 a § 2 mom. (1267/2013)*
85 *Perusopetuslaki 3 § 3 mom.*
86 *Perusopetuslaki 26 § 1 mom.*
87 *Perusopetuslaki 26 § 2 mom. (477/2003)*

ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Vantaan tarkennus:

Kodin ja koulun yhteistyö

Koulun ja huoltajien välillä tehdään vuorovaikutuksellista yhteistyötä koko koulupolun ajan. Tärkeä osa yhteistyötä on viestiminen koulun asioista ja vuorovaikutus. Koulu tarjoaa huoltajille mahdollisuuksia osallistua luontevilla tavoilla oman lapsen asioiden käsittelyyn ja koulutyötä koskeviin asioihin sekä yhteiseen suunnitteluun. Koulu kutsuu aktiivisesti huoltajia mukaan yhteistyöhön. Kouluissa edistetään ja tuetaan tavoitteellista yhteistyötä koulun ja huoltajien kesken kunnassa kulloinkin voimassa olevien yhteistyömallien mukaisesti. Tavoitteellisen yhteistyön lisäksi tarvitaan myös matalan kynnyksen keskustelutilanteita. Onnistunut yhteistyö syntyy, kun huoltajat saavat osallistua keskusteluun. Tavoitteena on päästä aitoon koko kouluyhteisön väliseen vuorovaikutukseen ja dialogiin. Ihmisten ja perheiden moninaisuutta kunnioitetaan.

Koulut järjestävät tarvittaessa tulkkauksen vanhempainiltoihin tai opettajan ja huoltajan välisiin tapaamisiin, esimerkiksi arviointikeskusteluihin. Koulun tulee tiedottaa tulkin saamisen mahdollisuudesta sekä tiedustella tulkin tarvetta myös huoltajilta.

Vantaalaisiin kouluihin pyritään saamaan toimivia vanhempainyhdistyksiä. Mikäli sellainen on, voidaan yhdistykselle nimetä koulun henkilökunnasta yhdyshenkilö, jolla on mahdollisuus osallistua yhdistyksen kokouksiin.

Kodin ja koulun yhteistyöhön luodaan jatkuvuutta, jolloin uusia toimintatapoja ei tarvitse miettiä aina uudelleen, kun huoltajat vaihtuvat. Hyviä toimintamalleja jatketaan lukuvuoden vaihtuessa. Koulut voivat yhdistää voimavaransa tarvittaessa vanhempainiltojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Kouluissa toteutetaan Vantaalla laadittua toimintaohjetta kodin ja koulun yhteistyöhön.

5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä opiskeluhuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden

lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

Vantaan tarkennus:

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Toimintaa järjestetään koulupäivinä lukuvuoden aikana (ei sisällä loma-aikoja). Kunta koordinoi, ohjaa ja avustaa toimintaa, mutta varsinaisia toiminnan järjestäjiä ovat ulkopuoliset palveluntuottajat.Koulupäivä ja iltapäivätoiminta muodostavat oppilaalle sujuvan jatkumon, jonka mahdollistaa koulun ja iltapäiväkerhon toimiva yhteistyö.

Koulun toiminta ja iltapäivätoiminta pohjautuvat yhteiseen oppimiskäsitykseen ja arvopohjaan. Iltapäivätoiminta tukee koulun kasvatustyötä. Koulun henkilöstö ja iltapäivätoiminnan ohjaajat kohtaavat koulun arjessa. Ohjaajat yhdessä koulun toimijoiden kanssa tukevat lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteistyön tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja yhteisissä neuvotteluissa lapsen asioista. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös mm. erityisopettajien tai opiskeluhuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla.

5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa[88]. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen[89] voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän

88 *Perusopetuslaki 35 a § (1267/2013) , 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013) sekä Laki perusopetuslain muuttamisesta (163/2022)*

89 *Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) sekä Laki perusopetuslain muuttamisesta (163/2022)*

käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhuoltopalveluita palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa[90], kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä[91] ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun[92]. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

---

90 Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) ja (163/2022)
91 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)
92 Perusopetuslaki 47 a § (1267/2013)

Vantaan tarkennus:

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Vantaalla kasvatuskeskusteluiden ja kurinpidollisten keinojen käyttöä ohjeistetaan erillisen asiakirjan (suunnitelma kasvatuskeskusteluista ja kurinpidollisten keinojen käytöstä) avulla.

5.4. Opetuksen järjestämistapoja

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain[93]. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.[94]

Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan toimintakykyä sekä opettaa tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämästään. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa huomioidaan oppilaiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden aktiivinen tukeminen sekä kouluyhteisön jäsenenä toimiminen. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään kaikkia koulupäivän tilanteita, kuten siirtymätilanteita, ruokailutilanteita, välitunteja, oppituokioita, päivittäin toistuvia rutiiniaskareita sekä retkiä ja teemapäiviä. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden opetuksen sisältöjä voidaan yhdistää. Opetustilanteissa eri toiminta-alueiden oppilaskohtaiset tavoitteet yhdistyvät saumattomaksi kokonaisuudeksi ja edistävät uusien taitojen oppimista.

Taitojen kehittymisellä tarkoitetaan oppilaan edistymistä taidoissaan ja käyttäytymisessään, ohjauksen tarpeen vähenemistä tai muuttumista sekä uusien taitojen oppimista.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen sekä soveltuvin osin laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä. Oppilas voi harjoitella oppiainekohtaisia taitoja mutta mikäli hänen suunnitelmassaan on paljon eri oppiaineiden sisältöjä, on aiheellista pohtia, olisiko hänen etunsa mukaista opiskella perusopetuksessa oppiaineittain.

Oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä opinnoissa eteneminen ja oppilaan oppimisen arvioinnin periaatteet kuvataan oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa kullekin toiminta-alueelle[95]. Suunnitelmassa kuvataan myös oppilaan oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen sisältyy oppilaanohjausta, tarvittaessa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8–9 ja työelämään tutustumista vuosiluokilla 7–9, mikäli se on oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaista. Työelämään tutustuminen voidaan toteuttaa esimerkiksi eri ammattialoihin, työpaikkoihin, tuettuun asumiseen, päivätoimintaan tai opiskelualoihin tutustumalla.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa olevan oppilaan oppimisen tavoitteet määritellään toiminta-alueittain. Oppilaalle asetettavien tavoitteiden tulee olla hänelle saavutettavissa olevia, realistisia ja mielekkäitä. Tavoitteet asetetaan siten, että oppilas pystyy

93 *Perusopetuslaki 20 i § (1090/2024) voimaan 1.8.2026*
94 *Perusopetuslaki 20 i § voimaan 1.8.2026*
95 *Perusopetuslaki 20 e § (1090/2024)*

näyttämään osaamisensa sekä huomaamaan oman kehityksensä. Tavoitteiden laatimisessa huomioidaan oppilaan yksilölliset tarpeet ja vahvuudet sekä motivaatio ja toimintakyvyn tukeminen. Tavoitteet kohdistuvat oppilaan osaamisen ja oppimisen vahvistamiseen.

Opettaja on vastuussa oppilaan opettamisesta ja työjärjestyksen mukaisesta koulupäivästä. Toiminta-alueittaiset tavoitteet, opetuksen sisällöt ja oppilaskohtaisen tuen toteutuminen suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa[96]. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä ja oppilaan kanssa työskentelevän muun henkilöstön välistä yhteistyötä sekä monialaista yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten ja muiden asiantuntijoiden kanssa[97]. Oppimista tukeva kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kuntoutuksen ammattilaisten kanssa. Kuntoutusta toteuttavat kuntoutuksen asiantuntijat.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan vuosiviikkotuntimäärä on sama kuin vastaavalla luokka-asteella oppiaineittain opiskelevan oppilaan vuosiviikkotuntimäärä.

Toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta tehdään perusopetuslain mukainen tukea koskeva hallintopäätös[98]. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä muut mahdolliset tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden sekä oppilaan huoltajaa tai laillista edustajaa ennen päätöksen tekemistä[99].

Motoriset taidot

***Motoristen taitojen** oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, havaintomotoriset taidot ja motoriset perustaidot sekä niiden kehittyminen. Motoriset taidot kehittyvät vaiheittain toistojen ja harjoittelun avulla edistäen samalla havaintomotoristen taitojen ja kehon hahmottamisen, karkeamotoristen taitojen ja hienomotoristen taitojen oppimista. Motoristen taitojen kehittymisellä tarkoitetaan muutosta oppilaan motorisessa toimintakyvyssä ja motorisissa taidoissa.*

Motoristen taitojen opetuksessa hyödynnetään arjen tilanteita, perusopetuksen oppimisympäristöä sekä monipuolisia ja turvallisia ympäristöjä. Myönteiset liikuntakokemukset lisäävät osallisuutta ja auttavat oppilasta saamaan liikkumisen sekä lihaskunnon ja tasapainon harjoittelun miellyttäväksi ja innostavaksi osaksi arkeaan. Kehittyvät havaintomotoriset taidot edistävät samalla oppilaan motoristen perustaitojen oppimista. Motoristen taitojen hallinta tukee oppimista ja oppilaan omatoimisuutta sekä osallisuutta ja jaksamista.

Motorisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden tarve ja hyödyntäminen.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan fyysinen toimintakyky. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas saavuttaa itsenäisen elämän kannalta hänen toimintakykyään tukevat motoriset taidot. Tavoitteena on, että oppilas löytää motoristen taitojen kehittymisen kautta toiminnan ja liikkumisen ilon, joka tukee päivittäistä hyvinvointia. Motoristen taitojen opetuksen tavoitteena on oppilaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen kehittymisen tukeminen. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehotuntemusta, kehonhahmotusta ja -hallintaa, edistää karkea- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä tukea näiden taitojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä arjen eri tilanteissa. Havaintomotorista oppimista tukee aistitoimintojen herkistäminen, joka auttaa oppilasta poimimaan oleellista tietoa ympäristöstä.

---

96 *Perusopetuslaki 20 e §*
97 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §*
98 *Perusopetuslaki 20 f § (1090/2024), perusopetuslaki 20 i § voimaan 1.8.2026*
99 *Hallintolaki (434/2003)*

Motoriset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Motoristen taitojen opetus sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyyden ja lihasvoiman kehittämisen osa-alueita. Opetuksessa huomioidaan havaintomotoristen taitojen hallinta. Ne ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan. Opetuksen sisällöt muotoutuvat oppilaan kehontuntemuksen, -hahmotuksen ja -hallinnan pohjalta, jotka luovat perustan oppimiselle ja toiminnalle. Kehontuntemuksen kautta oppilas pystyy ymmärtämään ja hyödyntämään eri aistien kautta tulevaa informaatiota. Kehonhahmotuksen avulla oppilas harjoittelee tunnistamaan ja nimeämään kehonsa eri osia, tunnistamaan kehonsa ääriviivat ja kehonsa eri puolia sekä oppii ylittämään kehonsa keskilinjan. Kehonhallinta tarkoittaa kehon asentojen ja liikkeiden hallintaa. Tietoa kehostaan ja ympäristöstään oppilas hankkii liikkumisen kautta. Opetus sisältää erilaisissa tiloissa ja vaihtelevissa toimintaympäristössä liikkumista. Opetus sisältää myös erilaisten välineiden avulla tuotettuja liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia. Motoriset perustaidot, kuten tasapainotaidot, liikkumistaidot ja välineenkäsittelytaidot, mahdollistavat arjessa toimimista ja osallisuutta.

Kieli ja kommunikaatio

***Kieli- ja kommunikaatiotaitojen** oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kielitietoinen kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Kieli on ajattelun, oppimisen ja vuorovaikutuksen väline. Kommunikoinnin perusta luodaan havainnoimalla ja tulkitsemalla lapsen tai nuoren verbaalisia ja/tai kehollisia ilmaisuja sekä vastaamalla niihin. Kyky ja halu ottaa ja ylläpitää kontaktia vahvistuu vuorovaikutuksessa. Kommunikaatiotaitojen kehittäminen on edellytys oppilaan osallistumiseen merkitykselliseen vuorovaikutukseen sekä vertaisryhmän että aikuisten kanssa. Näin oppilas voi tulla ymmärretyksi, pystyy ilmaisemaan itseään omalla tavallaan ja vaikuttamaan omaan ympäristöönsä sekä osallistumaan yhteisönsä toimintaan.*

Kieli- ja kommunikaatiotaitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään eri kommunikaatiotapoja ja apuvälineitä sekä tarvittavia tulkitsemis- ja tulkkauspalveluita. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten kommunikaatiotapojen ja apuvälineiden hyödyntäminen koulupäivän eri tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää muita. Opetuksessa edetään oppilaan toimintakyvyn mukaisesti varhaisesta vuorovaikutuksen muodostumisesta lausetasoiseen kommunikointiin saakka. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja olla vuorovaikutuksessa ja kommunikoida erilaisissa tilanteissa ja eri ihmisten kanssa. Tavoitteena on löytää jokaiselle oppilaalle hänen toimintakyvylleen sopivia vuorovaikutus- ja kommunikointitapoja ja harjoitella niiden käyttöä arjen tilanteissa. Kommunikaatiotavat voivat olla esimerkiksi taktiilisia eli tuntoaistiin perustuvia, ilmeisiin perustuvaa kommunikaatiota, esine- tai kuvakommunikaatiota, tukiviittomia tai verbaalista kommunikaatiota. Opetuksen tavoitteena on hyödyntää myös oppilaan omaa äidinkieltä ja mahdollisesti muiden kielten taitoja.

Kielelliset ja vuorovaikutustaidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun (L2), monilukutaitoon (L4) sekä tieto- ja viestintäteknologiseen osaamiseen (L5) sekä osallisuuteen (L7).

Opetuksen sisällöt

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen keskeisiä opetuksen sisältöjä ovat vuorovaikutustilanteissa toimiminen, kommunikaation ja kielen ymmärtäminen, sekä kommunikaation ja kielen tuottaminen. Kieli ja kommunikaatiotaidot sisältävät monipuolisesti myös ei-kielellisten viestien ymmärtämisen ja ilmaisemisen, kielellisen tietoisuuden ja artikulaation. Käsite- ja sanavaraston opetukseen sisältyy oppilaan tarpeen mukaisesti esineiden, kuvien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaan kaikkien eri kielten taitoja. Tarvittaessa opetus voi sisältää myös oppilaan osallisuuden kannalta tärkeitä vieraan kielen alkeistaitoja.

Sosiaaliset taidot

Sosiaalisten taitojen *oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot, tunnetaidot ja itsesäätelyn hallintataidot. Sosiaaliset taidot auttavat olemaan, viestimään ja toimimaan muiden kanssa. Koska sosiaaliset taidot vaikuttavat arjen sujumiseen, ne ovat osa oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Tunnetaitojen oppiminen edesauttaa sosiaalista toimintakykyä.*

Oppilaan myönteistä minäkuvaa ja oppimismotivaatiota tuetaan tarjoamalla onnistumisen kokemuksia ja rakentamalla perusopetukseen myönteinen sosiaalisen oppimisen ilmapiiri, jossa jokainen oppilas tuntee kuuluvansa yhteisöön ja voi osallistua siihen omilla vahvuuksillaan. Oppilaan kokemukset ymmärretyksi tulemisesta, ryhmässä ja yhteisön jäsenenä olemisesta ja vuorovaikutuksesta vaikuttavat hänen minäkuvaansa ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen. Sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulma korostaa oppilaan myönteisen minäkuvan vahvistamista niin, että oppilas oppii arvostamaan itseään. Oppilaalla tulee olla tunne, että häntä arvostetaan. Sosiaaliset taidot kehittyvät mallioppimisen ja saatujen kokemusten myötä sekä sosiaalisista tilanteista saadun palautteen avulla.

Sosiaalisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan sosiaalinen toimintakyky. Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen kehittäminen ja hänen osallisuutensa vahvistaminen kouluyhteisössä sekä tunne- ja itsesäätelytaitojen harjoittelu ja oppiminen. Sosiaalisten taitojen oppiminen tukee oppilaan vuorovaikutusta ja kommunikaatiota, auttaa häntä liittymään ryhmään sekä luomaan hyviä ihmissuhteita. Sosiaalisia taitoja ovat arjen ympäristössä tarvittavat taidot, kuten itsensä ja muiden esitteleminen, kuunteleminen ja kysymysten kysyminen muilta, oman vuoron odottaminen keskustelussa, (puheen-)vuoron antaminen/ottaminen, anteeksi pyytäminen sekä avun pyytäminen. Tunnetaitojen opetuksen tavoitteisiin liittyvät empatiataito, tunteiden tunnistaminen, sietäminen, säätely, ilmaiseminen ja käsittely sekä itsesäätely.

Sosiaalisten taitojen tavoitteisiin voidaan liittää toisia ihmisiä kunnioittavaan ja hyvien tapojen mukaiseen käytökseen liittyviä tavoitteita.

Sosiaaliset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Opetus sisältää toimimista erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä. Sosiaalisten taitojen opetuksen sisällöt kehittävät ja vahvistavat myönteisiä kokemuksia sekä taitoja sosiaalisissa tilanteissa toimimisesta, jotka rohkaisevat ja motivoivat oppilasta olemaan vuorovaikutuksessa, kommunikoimaan, liittymään ryhmään sekä luomaan ihmissuhteita. Opetus sisältää

vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua, jotka tukevat paitsi yksilön itsensä, myös koko ryhmän sosiaalista hyvinvointia. Tunnetaitojen opetus sisältää omien tunteiden tiedostamista ja tunnistamista, tunteiden ilmaisemista sekä tunnekokemusten ja -ilmaisun säätelemistä.

Päivittäisten toimintojen taidot

Päivittäisten toimintojen taitojen *oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, itsenäisen elämän taidot ja avustamisen tarve. Päivittäisten toimintojen taidot tarkoittavat niitä taitoja, joita ihminen tarvitsee arjessaan. Päivittäisten toimintojen taitojen hallinta edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistymistä, sekä lisää oppilaan toimijuutta ja osallisuutta hänen toimintaympäristössään ja yhteiskunnassa. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoitteluun liittyy luontevasti myös turvallisuuskasvatus. Taitoja harjoitellaan arjen ympäristöissä, kuten ruokailun, pukemisen ja riisumisen, ulkoilun, levon ja leikin yhteydessä sekä liikenteessä ja muissa toimintaympäristöissä tapahtuvissa opetustilanteissa.*

Päivittäisten toimintojen taidot sekä oppilaan toimintakyvyn vahvistaminen ja osallisuuden tukeminen edistävät terveyttä ja hyvinvointia. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden tavoitteiden saavuttamista. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan toimintakyvystä, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii toimimaan mahdollisimman itsenäisesti arjen toimissaan. Opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista oppimisympäristönsä toimintaan sekä edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäisyyttään. Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksella vahvistetaan oppilaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjataan häntä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.

Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkuvaa. Tavoitteena on harjoitella itsestä huolehtimisen taitoja ja tukea oppilaan luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen. Tavoitteena on myös opettaa turvataitoja ja moninaisuuden hyväksymistä sekä tukea oppilaan seksuaalista kehitystä. Turvallisuuskasvatuksen tavoitteena on, että oppilas oppii tunnistamaan vaaratilanteita, pyytämään apua, arvioimaan riskejä sekä tekemään turvallisia valintoja.

Päivittäisten toimintojen taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Päivittäisen toimintojen taitojen opetuksen sisältöinä ovat itsenäiseen elämään liittyvät arjen taidot, kuten hyvinvointi ja terveydestä huolehtiminen, sosiaaliset taidot, kodinhoitotaidot sekä asiointitaidot. Opetuksen tulee kattaa ajan hallinnan, asumisen, ympäristössä liikkumisen, mielekkään vapaa-ajan sekä turvallisuuden ylläpitämisen sisältöjä. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Opetuksessa huomioidaan, että oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen. Lisäksi oppilaita tulee ohjata demokraattiseen päätöksentekoon osallistumiseen aktiivisina yhteisön jäseninä. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin. Opetuksen sisältöihin kuuluvat oppilaan toimintakyvyn edellytysten sekä edun mukaisesti esimerkiksi merkityksellisten vapaa-ajan aktiviteettien/harrastuksen löytäminen, digitalisuuden hyödyntäminen arjessa sekä kaverisuhteet.

Kognitiiviset taidot

Kognitiivisten taitojen *oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, ja oppimisen taidot sekä muistin toiminta. Kognitiiviset taidot tarkoittavat ajattelun, havainnoinnin, tiedonhankinnan, ymmärtämisen ja oppimisen taitoja. Kognitiivisten taitojen kehitykseen kuuluu esimerkiksi kielen, muistin, ajattelun, ongelmanratkaisun, tarkkaavuuden, luovuuden, päättelyn ja päätöksenteon osa-alueita.*

Kognitiivisten taitojen opetus tukee oppimis-, muistamis- ja ajatteluprosessien kehittymistä ja rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Kognitiivisten taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden opetusta vahvistaen oppilaan osallisuutta, motivaatiota sekä asennetta oppimista kohtaan. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan kognitiivinen toimintakyky. Kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä hahmottaa ja ymmärtää ympäröivää todellisuutta sekä aktivoida hänen ajattelu- ja toiminnanohjaustaitojaan. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Tavoitteena on, että oppilas oppii hahmottamaan, valitsemaan ja luokittelemaan asioita. Lisäksi oppilas oppii päättelytaitoa kuten syy- ja seuraussuhteita, ongelman ratkaisua ja kielellistä päättelyä sekä muistamisen taitoja. Oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaisesti opetuksen tavoitteena voi olla myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksien kehittäminen. Kognitiivisten taitojen harjoittelussa pyritään vahvistamaan oppilaan aktiivista osallistumista arjen toimintaympäristöissä.

Kognitiiviset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät ajatteluun ja oppimaan oppimiseen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), tieto- ja viestintäteknologiseen osaamisen (L5) sekä osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen (L7) alueisiin.

Opetuksen sisällöt

Kognitiivisten taitojen opetus voi sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, muistin, valinnan, luokittelun, syy-seuraussuhteen, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon oppimista edistäviä osa-alueita. Opetus rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Opetuksen sisältöinä ovat oppilaan kognitiivisen toimintakyvyn ja edun mukaisesti myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia sisältäviä harjoituksia.

Eri oppiaineiden sisältöjä voidaan soveltuvin osin hyödyntää kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen suunnittelussa. Opetus ei kuitenkaan ole oppiainejakoista eikä perustu perusopetuslain 20 h §:n mukaiseen perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseen. Oppiaineiden sisällöistä voi hyödyntää esimerkiksi ajankohtaisiin teemoihin liittyviä opetuskokonaisuuksia.

Vantaan tarkennus:

Opetus järjestetään toiminta-alueittain, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain. Koulujen lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet, toimintatavat kouluyhteisöön liittymiseen ja osallisuuden turvaamiseen sekä yhteistyön periaatteet eri tahojen kanssa. Vantaan ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestäminen.

5.4.2. Joustava perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa[100]. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä[101]. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä[102]. Joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa myös perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan joustavassa perusopetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan kokonaisuutena pitää oppilaan edun mukaisena.

Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen[103]. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä[104]. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhuoltoon.

---

100 Perusopetuslaki 5 § (1707/2009). Perusopetusasetus 9 a § (1768/2009)
101 Perusopetusasetus 9 a §
102 Perusopetusasetus 9 a §
103 Perusopetusasetus 9 a §
104 Perusopetusasetus 9 b § (1768/2009)

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Mikäli oppilas saa oppilaskohtaista tukea, joustava perusopetus kuvataan vastaavalla tavalla oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa[105].

Vantaan tarkennus:

Joustava perusopetus on toiminnallinen ja työpainotteinen tapa suorittaa perusopetuksen viimeiset lukuvuodet. Opiskelussa vuorottelevat koulussa tapahtuva opiskelu ja työssäoppimisjaksot. Lisäksi opiskelussa hyödynnetään muita oppimisympäristöjä ja tehdään tiiviistä yhteistyötä muun muassa työnantajien ja toisen asteen oppilaitosten kanssa.

Joustavan perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden elämänhallintaa, opiskelumotivaatiota ja työelämätaitoja sekä luoda joustavia opiskelupolkuja. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä peruskoulun jälkeisissä jatko-opinnoissa.

Vantaalla joustavaa perusopetusta tarjotaan luokkamuotoisena opetuksena 8. ja 9. luokan oppilaille. Joustava perusopetus on tarkoitettu oppilaille, joiden katsotaan hyötyvän toiminnallisuudesta ja mahdollisuudesta erilaisiin työympäristöihin tutustumisesta ja varhaisista työelämäkontakteista esimerkiksi uravalinnassa tai kotoutumisessa. Lähtökohtana opetuksessa on oppilaan vahvuudet ja itsetuntemus sekä toimijuuden vahvistaminen. Oppilaalta edellytetään sitoutumista ja motivaatiota sekä kykyä opiskella työssäoppimisjaksoilla.

Oppilaat valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan ja huoltajien hakemuksen sekä heidän haastattelunsa perusteella. Joustavaa perusopetusta järjestävän koulun rehtori tekee oppilasvalinnasta hallintopäätöksen, joka valmistellaan moniammatillisesti. Hakumenettelyä tarkennetaan kaupungin erillisillä toimintaohjeilla.

Joustavaa perusopetusta ohjaa koulussa opettaja ja sitä tukee koulun moniammatillinen tiimi. Luokkamuotoisessa joustavassa perusopetuksessa työssäoppimisjaksoja on lukuvuoden aikana noin puolet lukuvuodesta. Työssäoppimisen sijaan oppilas voi myös olla tutustumassa toisen asteen oppilaitoksessa. Ennen työssäoppimisjaksoa tehdään osapuolten kesken työsopimus, jonka yhteydessä selvitetään työturvallisuusmääräykset sekä tietosuojaan ja salassapitoon liittyvät asiat.

Koulussa tapahtuva opetus ja työssäoppimisjaksot muodostavat kokonaisuuden, joiden avulla oppilas saa opetussuunnitelman mukaista opetusta. Oppilas saa jakson aikana ja sen jälkeen opettajalta ohjausta ja työssäoppimisjakson päätteeksi jakso arvioidaan.

Oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita ja siten oikeutettuja oppimisen ja koulunkäynnin tukeen ja ohjaukseen sekä opiskeluhuoltoon. Joustavassa perusopetuksessa opiskelu on suunnitelmallista. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavien oppilaiden tuen toteuttamisen suunnitelmassa kuvataan oppilaan yksilöllinen joustavan perusopetuksen toteuttamistapa.

Joustavan perusopetuksen JOPOn lisäksi Vantaalla voi opiskella ei-luokkamuotoisesti työelämäpainotteisessa opetuksessa TEPPO. Työelämäpainotteisesta opetuksesta TEPPO kerrotaan tarkemmin vuosiluokkien 7-9 oppilaanohjauksen oppiaineen alla.

5.4.3. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Paikallisen opetussuunnitelman mukaisista vuosiluokkakohtaisista tavoitteista voidaan oppilaskohtaisesti poiketa muodostamalla opetussuunnitelman tavoitteista erilaajuisia tavoitekokonaisuuksia[106]. Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä tarkoitetaan, että oppilas

105 *Perusopetuslaki 20 e §*
106 *Perusopetuslaki 20 h §*

opiskelee hänelle laaditun suunnitelman mukaisesti yhdessä tai useammassa oppiaineessa tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokittain etenemisen sijaan. Opetuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen[107] perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa eteneminen mahdollistaa sekä nopeamman että hitaamman etenemisen yhden tai useamman oppiaineen jonkun tavoitteen tai joidenkin tavoitteiden osalta. Jos oppilas opiskelee omaa vuosiluokkaansa nopeammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla ylemmän tai ylempien vuosiluokkien tavoitteita. Jos oppilas etenee opinnoissaan omaa vuosiluokkaansa hitaammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita. Hitaammin etenevälle oppilaalle on tullut antaa ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia ennen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymistä.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Vuosiluokkajakson aikana oppilas, joka opiskelee oman vuosiluokkansa edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita, voi siirtyä vuosiluokalta seuraavalle. Kunkin vuosiluokkajakson päätteeksi oppilaalla tulee olla pääsääntöisesti saavutettuina kyseisen jakson tavoitteet. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevä oppilas opiskelee ensisijaisesti oman vuosiluokkansa mukana.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenemistä voidaan hyödyntää myös silloin, kun oppilas siirtyy perusopetukseen opiskeltuaan ulkomailla tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevälle oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt, opinnoissa eteneminen ja oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman toteutumista on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevän oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnista määrätään luvussa 6.

Vantaan tarkennus:

Vantaalla käytetään tavoitekokonaisuuksittain opiskelua silloin, kun oppiainekohtainen eteneminen vuosiluokkatasoa hitaammin tai nopeammin on tarkoituksenmukaista oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kannalta. Etenkin opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä opetusjärjestelynä tavoitekokonaisuuksittain opiskelu on perusteltu järjestely.

Yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien, oppilaan ja huoltajien kanssa oppilaalle laaditaan suunnitelma opinnoissa etenemiseksi. Suunnitelmassa mainitaan tavoitekokonaisuudet, jotka sisältyvät oppilaan opinto-ohjelmaan sekä määritellään niiden suorittamisjärjestys. Vuosiviikkotunnit noudattavat oppilaan ikätason mukaista tuntimäärää.

Oppilaalle laadittua suunnitelmaa päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin oppilaan opintojen edistymisen varmistamiseksi. Suunnitelman seurannan päävastuu on oppilaan luokanopettajalla tai -valvojalla yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Mikäli oppilaan vuosiluokkajakson tavoitteet eivät ole toteutumassa oppilaalle laaditun suunnitelman mukaisesti, opettajien tulee keskustella asiasta viipymättä oppilaan ja huoltajien kanssa sekä tarkastella oppilaan tarvetta oppilaskohtaisille tukitoimille.

Sen kalenterivuoden alussa, jonka aikana oppilas täyttää 17 vuotta, oppilaan koulussa arvioidaan oppilaan mahdollisuutta suorittaa perusopetus valmiiksi kuluvan kalenterivuoden aikana. Tarvittaessa oppilas ohjataan aikuisten perusopetukseen erillisen ohjeen mukaisesti.

107 Perusopetuslaki 20 f §

5.4.4. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Valmistavan opetuksen lisäopetusta saavat oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita. Opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus[108] on tarkoitettu perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa koulun opetuskielessä.

Perusopetukseen siirtyvillä oppilailla tarkoitetaan oppilaita, jotka ovat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta on tarkoituksenmukaista, että hän siirtyy perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen on tarkoituksenmukaista ohjata oppilaat, joilla on vielä perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen kehittyvä alkeiskielitaito (A1) opetuskielessä (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus) tai puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria. Myös oppilaat, jotka siirtyvät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sen loppuvaiheessa, voivat tarvita valmistavan opetuksen lisäopetusta.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan järjestää enintään vuoden ajaksi[109]. Oppilaan tarvetta valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan säännöllisesti, ja se voidaan päättää vuoden aikana niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse sitä.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta saavan oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita.

Opetuksen tavoitteet ja sisältö

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan peruskielitaitoa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä. Peruskielitaidolla tarkoitetaan sellaisia suomen/ruotsin kielen valmiuksia, joita oppilas tarvitsee perusopetuksessa. Tiedonalojen kielen hallinnalla tarkoitetaan oppilaan valmiuksia lukea, ymmärtää ja tulkita eri oppiaineiden tekstejä sekä tuottaa niitä.

Valmistavan opetuksen lisäopetus on kielitietoista opetusta. Opetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen suullisesti ja kirjallisesti sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Oppilas etenee opinnoissaan paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettyjen vuosiluokkakohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Myös opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain on mahdollista valmistavan opetuksen lisäopetuksessa. Tällöin noudatetaan luvussa 5.4.3 kuvattuja periaatteita.

Opetukseen ohjaaminen ja opetuksen järjestäminen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee perusopetukseen valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kanssa. Jos oppilas siirtyy valmistavan opetuksen lisäopetukseen myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä oppilasta opettavien perusopetuksen opettajien kanssa. Arviointi kohdistuu opetuskielen peruskielitaitoon ja eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan.

---

108 Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 5 §
109 Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 9 §

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjataan lähtökohtaisesti ne oppilaat, joiden peruskielitaito opetuskielessä on pääasiassa vielä kehittyvän alkeiskielitaidon (A1) vaiheessa. Tällöin oppilas selviää useimmin toistuvista arkisista koulun kielenkäyttötilanteista. Hän osaa nimetä tuttuja asioita sekä tunnistaa puhutusta ja kirjoitetusta kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia, lyhyitä ohjeita ja tuttuja aiheita. Opetuspuheesta ja opetuksessa käytetyistä teksteistä hän ymmärtää aiheen kuvien ja ydinsanojen avulla ja osaa tuottaa lyhyitä tekstejä. Oppilas tarvitsee malleja ja tukea tekstien ymmärtämiseen, tulkitsemiseen ja tuottamiseen. (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten opettajien yhteistyönä. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan opetuskielen opetuksen tavoitteet erityisesti niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan sekä muut valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteet. Suunnitelmaa laativat opettajat käyvät keskustelun valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeesta ja tavoitteista oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuttuvaa. Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- tai yhteisopetuksena, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämiseksi koulussa voidaan nimetä vastuuopettaja. Vastuuopettaja osallistuu yhteistyössä muiden opettajien kanssa oppilaan suunnitelman ja työjärjestyksen laatimiseen ja voi toimia myös yhteis- ja samanaikaisopettajana valmistavan opetuksen lisäopetuksessa.

Vantaalla oppilaan tarve valmistavan opetuksen lisäopetukselle arvioidaan valmisteltaessa oppilaan siirtymistä perusopetukseen. Tarvetta arvioidaan valmistavan opetuksen prosessien mukaisesti yhteistyössä opettajien, huoltajien ja rehtoreiden kesken. Jos oppilas on saanut valmistavaa opetusta muualla kuin Vantaalla, oppilaan oikeus ja tarve valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan oppilasta vastaanotettaessa.

Siirtymissä on olennaista huolehtia riittävästä tiedonsiirrosta erityisesti silloin, kun oppilaan koulu vaihtuu valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirryttäessä. Tiedonsiirron ja opetukseen ohjaamisen vastuut on määritelty Vantaan valmistavan opetuksen prosesseissa ja niihin liittyvät käytänteet kuvataan koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.

Vantaalla valmistavan opetuksen lisäopetus toteutetaan inklusiivisuusperiaatteen mukaisesti niin, että oppilas saa opetusta joko lähikoulussaan tai huoltajan hakemuksesta siinä koulussa, jossa oppilas on saanut ryhmämuotoista valmistavaa opetusta.

Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan lisäopetukseen kohdennettua opettajaresurssia hyödyntäen. Lisäopetusta saavan oppilaan kielitaidon kehittyminen on kuitenkin kaikkien oppilasta opettavien opettajien vastuulla. Kaiken opetuksen tulee olla kieli- ja kulttuuritietoista sekä kielitaidon kehittymistä tukevaa. Opettajat tekevät yhteistyötä oppilaan kielitaidon kehittymistä tukevan opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Lisäopetusta on mahdollista tukea joustavin järjestelyin myös esimerkiksi valmistavan opetuksen ryhmän yhteydessä tai tehostetusti koulun suomi toisena kielenä -oppimäärän opetustunneille ohjaten, jos järjestely on pedagogisesti perusteltu ja oppilasryhmien tarpeet ja resurssit huomioiden järkevä. Yhteistyötä perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa tapahtuu myös yhteisen opetuksen sisältöjen suunnittelun kautta.

Jokaisessa koulussa toimii nimetty valmistavan lisäopetuksen vastuuopettaja, joka yhdessä rehtorin kanssa koordinoi valmistavan opetuksen lisäopetusta saavien oppilaiden opetusjärjestelyjä ja kehittää koulun rakenteita kielenoppijoiden näkökulmasta.

Valmistavan opetuksen lisäopetusta saavalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen lisäopetusta koskeva suunnitelma. Suunnitelma laaditaan kahden kuukauden kuluessa valmistavan opetuksen lisäopetuksen alkamisesta. Suunnitelman laativat valmistavan opetuksen lisäopetuksen

vastuuopettaja ja muut oppilasta opettavat opettajat yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Sovitusti mukana voi olla myös muita henkilöitä. Tarvittaessa käytetään tulkkia.

Suunnitelma sisältää kuvauksen oppilaan kielitaidosta eri osa-alueilla valmistavan lisäopetuksen alkaessa, kuvauksen lisäopetuksen kohdentumisesta eri oppiaineisiin, kuvauksen mahdollisista joustavista järjestelyistä sekä suunnitelman kielitaidon kehittymisen tukemisesta niissä oppiaineissa, joihin ei kohdenneta varsinaista lisäopetusresurssia. Suunnitelmaan siirretään oppilaan valmistavan opetuksen opinto-ohjelmasta koulunkäynnin kannalta tärkeät asiat, kuten tietoja oppilaan koulunkäyntihistoriasta, kaksi- tai monikielisyydestä ja kotoutumisesta.

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelmaan kirjataan myös kielitaidon kehittymisen seurannan tavat ja aikataulut. Kielitaidon kehittymistä seurataan jatkuvasti. Vähintään puolen vuoden kuluttua valmistavan lisäopetuksen alkamisesta sekä lisäopetuksen päättyessä kirjataan arvio oppilaan kielitaidosta eri osa-alueilla myös suunnitelmaan.

Suunnitelmaa pidetään yllä oppilaan opiskelun tukena vähintään yhden lukuvuoden ajan sen jälkeen, kun valmistavan opetuksen lisäopetus on päättynyt. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytänteet on määritetty tarkemmin Vantaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen prosessikuvauksessa ja koulukohtaiset tarkennukset näihin kirjataan koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.

5.4.5. Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Vantaan tarkennus:

Yhdysluokkaopetusta käytetään silloin, kun se on koulun opetusjärjestelyjen kannalta tarkoituksenmukaista oppilasmäärän vuoksi tai pedagogisista syistä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi erityisluokkaopetuksen tai joustavan perusopetuksen ryhmittelyyn liittyvät järjestelyt. Lähikoulujen erityisluokissa sekä vaativan tuen erityisluokissa järjestettävä opetus toteutetaan usein yhdysluokkaopetuksena molemmista edellä mainituista syistä johtuen. Opetusjärjestelyistä päättää koulun rehtori. Lisäksi opetus voidaan toteuttaa yhdysluokkaopetuksena montessoriopetusta tarjoavassa alakoulussa. Yhdysluokkaopetuksessa noudatetaan Vantaan perusopetuksen tuntijakoa.

Vuorokurssiperiaatetta hyödynnettäessä huomioidaan nivelvaiheet ja siirtymät koulusta kouluun siten, että oppilaat saavat kouluvuosien aikana suoritetuksi johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden. Kursseja suunniteltaessa oppilaan ikäkausi ja erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon.

Yhdysluokkaopetusta hyödyntävät koulut kuvaavat opetusjärjestelyt tarkemmin lukuvuosisuunnitelmissaan.

5.4.6. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Vantaan tarkennus:

Etäopetusta voidaan hyödyntää tarvittaessa esimerkiksi harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen opetuksessa sekä sairaalaopetuksessa tai erityisissä tilanteissa annettavassa opetuksessa.

5.4.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Oppilaan opetuksen ja tukimuotojen järjestäminen edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa (perusopetuslain 6 § tai 28 §:ssä tarkoitetussa) koulussa[110]. Sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista.

Hoidosta vastaavan sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle kuin sairaalassa erikoissairaanhoidossa potilaana olevalle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole oppilaan edun mukaista perusopetuslain tai muun lain mukaisista

110 *Perusopetuslaki 4 a § (1090/2024)*

tukitoimista huolimatta. Myös kunta, jossa sijaitsee muu erikoissairaanhoidon toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.[111]

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite.

Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikuntalain mukainen kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta sopivat yhdessä oppilaan opetuksen järjestämisestä ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Ennen päätöstä on kuultava oppilasta, hänen huoltajaansa sekä oppilaan opetuksen järjestäjää ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisia. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, päätöksen tekee sairaalan sijaintikunta[112]*.*

Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan korvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista[113]*. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan sairaalaopetukseen*[114]*.*

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Konsultaatiolla tarkoitetaan yleisesti ammattilaisten ja asiantuntijoiden välistä neuvottelua ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi, joten konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu kohdentuu ensisijaisesti opettajille.

Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on järjestettävä toiminta-alueensa kunnille konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa koulussa[115]*. Tätä palvelua hyödynnetään, kun oppilaalle suunnitellaan tai toteutetaan vaativia monialaisia ennaltaehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä. Palvelua on järjestettävä myös muiden kuin sairaalassa erikoissairaanhoidon potilaana olevien oppilaiden opetuksen järjestämiseen.*

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista lähikouluissa sekä tukea heitä turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luomisessa. Lisäksi palvelun tarkoituksena on edistää ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea koulujen toimintakulttuurissa. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa toiminnallaan oppilaiden tukemiseen tarvittavia moniammatillisen ja monialaisen työn rakenteita.

Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa sopia moniammatillisessa yhteistyössä konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta[116]*. Samat tahot sopivat myös välttämättömän tuen järjestämisestä opetuksen järjestämiseksi silloin, kun oppilas siirtyy omasta koulustaan sairaalaopetukseen tai palaa takaisin omaan kouluunsa. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava.*

Vantaan tarkennus:

Sairaalaopetus

Sairaalaopetusta voidaan antaa erikoissairaanhoidon potilaana oleville oppilaille, joiden erikoissairaanhoito tapahtuu Vantaalla sijaitsevissa toimintayksiköissä. Oppilaan kotikunta voi olla myös muu kuin Vantaa. Oppilaan oikeus sairaalaopetukseen päättyy hoitosuhteen päättyessä ja oppilas siirtyy takaisin omaan kouluunsa.

---

111 Perusopetuslaki 4 a §
112 Perusopetuslaki 4 a §
113 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 38 §
114 Perusopetuslaki 4 a §
115 Perusopetuslaki 4 a §
116 Perusopetuslaki 4 a §

Oppilaan hoitotiimi arvioi yhdessä oppilaan, huoltajien ja koulun kanssa sairaalaopetukseen hakeutumisen. Oppilaspaikka voidaan myöntää oppilaalle, mikäli se on perusteltua hänen terveydellisten, pedagogisten ja hoidollisten erityistarpeidensa kannalta. Sairaalaopetus toteutetaan monialaisessa yhteistyössä kodin, koulun ja erikoissairaanhoidon kanssa oppilaan yksilölliset tarpeet ja hoitotavoitteet huomioiden. Sairaalaopetukseen hakeutumisesta ohjeistetaan erikseen.

Oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa sieltä takaisin omaan kouluunsa tai uuteen kouluun tehdään tiivistä yhteistyötä sairaalaopetuksen yksikön kanssa oppilaan siirtymävaiheen onnistumiseksi. Siirtymä suunnitellaan aina yksilökohtaisesti. Siirtymävaiheessa on tärkeää jakaa tietoa hyväksi todetuista käytänteistä sekä oppilaan erityisistä tarpeista.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Vantaan sairaalaopetusyksikkö tarjoaa konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua opetushenkilöstölle tilanteissa, joissa on tarve vaativan monialaisen ja erityispedagogisen osaamisen lisäämiselle. Näissä tilanteissa konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu tukee ja vahvistaa opetushenkilöstön osaamista ennalta ehkäisevien tai korjaavien toimenpiteiden suunnittelemiseksi tai toteuttamiseksi oppilaan, opetusryhmän tai koulun osalta. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu voi tapahtua puhelinkonsultaationa, etä- tai lähineuvotteluina sekä koulukäyntien ja koulutusten kautta. Konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua pyytää oppilaan oma koulu tai opetuksen järjestäjä erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

5.4.8. Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin, jos oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppiaineen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta tai se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä[117].

Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan silloin, kun oppilaan katsotaan esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän määrittämällä muulla tavalla osoittaneen hallitsevansa vuosiluokan tai perusopetuksen oppimäärän tiedot ja taidot. Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan myös oppilaan siirtyessä esimerkiksi ulkomailla tai perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskeltuaan perusopetukseen niin myöhäisessä vaiheessa, ettei enää ajallisesti ehdi saavuttaa oppimäärän tavoitteita. Oppilaan terveydentilaan perustuva perusopetuksen poikkeavan järjestämisen soveltaminen tulisi kyseeseen tilanteessa, jossa oppilaalla todetaan esimerkiksi pitkäaikainen sairaus, joka estäisi opetukseen osallistumisen pysyvästi tai kokonaan.

Perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä päätettäessä oppilaan tilannetta tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti ja huomioida oppilaan etu sekä oikeus opetukseen ja turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjä tekee päätöksen oppimäärän suorittamatta jättämisestä huoltajan hakemuksesta perusopetuslain mukaisella hallintopäätöksellä[118]. Päätöksenteon tukena voidaan tarvittaessa hyödyntää monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa[119]. Myös terveydentilaan liittyvistä syistä tehtävän päätöksen tekee opetuksen järjestäjä. Terveydentilan arvioivat terveydenhuollon ammattilaiset. Oppilaan tilapäisestä vapauttamisesta terveydellisistä syistä suorittamasta oppiaineen oppimäärää säädetään perusopetuslain 20 h §:ssä.

Oppilaan opetuksen järjestäminen osittain toisin, esimerkiksi oppiaineen opetuksesta pysyvästi tai kokonaan vapauttaminen, ei ole mahdollista ilman hallintopäätöstä opetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Päätös voidaan tehdä vain perusopetuslain 18 §:ssä mainituilla oppilaan tilanteesta johtuvilla syillä ottaen huomioon oppilaan etu. Päätös on perusteltava. Perusteluissa

117 *Perusopetuslaki 18 § (1090/2024)*
118 *Perusopetuslaki 18 §*
119 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §*

on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Huoltajaa ja oppilasta tulee aina kuulla ennen päätöksentekoa. Perusopetuslain 18 §:n mukaiseen päätökseen on mahdollista hakea oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta[120].

Poikkeavia järjestelyitä ei tule käyttää tilanteessa, jossa edellytykset oppivelvollisuuden suorittamisen määräaikaiselle keskeyttämiselle täyttyvät[121].

Vantaan tarkennus:

Oppilaan siirtyessä Vantaan perusopetukseen tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan aiemman opetuksen järjestäjän kanssa nivelvaiheen onnistumiseksi. Nivelvaihe suunnitellaan aina yksilökohtaisesti. Kun vastaanottavassa koulussa arvioidaan oppilaan aiempaa osaamista, prosessissa hyödynnetään yhteistyötä aiemman opetuksen järjestäjän kanssa sekä aiemman opetuksen järjestäjän tuottamia dokumentteja.

Erityisen tutkinnon suorittamisen käytänteet on kuvattu luvussa 6.

5.4.9. Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa. Monialainen yhteistyö opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa korostuu opetuksen erityisissä tilanteissa[122].

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on perusopetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus[123]. Oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.

Kunta voi osoittaa oppilaan lähikouluksi sopimuksen mukaisesti oman kunnan koulun sijasta myös toisen kunnan koulun, sellaisen yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän koulun, jolla on opetuksen järjestämislupa, tai valtion koulun.

Vantaan tarkennus:

Oppilaan opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan siirtyessä toisen opetuksen järjestäjän opetukseen ja mahdollisesti palatessa sieltä takaisin omaan kouluunsa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan nivelvaiheen onnistumiseksi. Nivelvaihe suunnitellaan aina yksilökohtaisesti. Nivelvaiheessa on tärkeää jakaa tietoa hyväksi todetuista käytänteistä sekä oppilaan erityisistä tarpeista. Erityisissä tilanteissa annettavassa opetuksessa voidaan myös käyttää etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta.

Vankilaopetus

Vankilassa perusopetusta suorittavan oppilaan opetus järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan tilanteen edellyttämällä tavalla. Oppilaan opetuksen järjestämistä varten tarvittava tiedonsiirto sovitaan yhdessä oppilaan, edellisen ja nykyisen opettajan sekä vankilan henkilöstön kanssa. Vankilassa annettavaa perusopetusta suunnitellaan yhteistyössä vankilan henkilöstön kanssa.

---

120 Perusopetuslaki 42 § (1090/2024)
121 Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) 7 §
122 Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 16 §
123 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 38 § (618/2021)

Oppilas, opettaja ja vankilan henkilöstö laativat yhdessä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen edellyttämät pedagogiset asiakirjat sekä oppilaan oman opinto-ohjelman.

5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa[124]. Opetuksen järjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään toimintaa ohjaavat tavoitteet ja järjestämisen periaatteet. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämis- ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktivoivia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalle on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä[125] ja

124 Perusopetuslaki 47 §
125 Perusopetuslaki 31 § 2 mom.

ohjattuna ruokailuna. Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta[126].

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää[127] työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin. Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella[128].

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulut puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin.

Koulukuljetuksen odotusaikojen valvonnasta ja ohjatusta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla menettelytavoista ja vastuuhenkilöistä[129]. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa[130] tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä,

---

126 Perusopetuslaki 3 § 2 mom. , 31 a § 1 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 13 §
127 Perusopetusasetus 3 § 4 ja 5 mom.
128 Perusopetusasetus 6 §
129 Perusopetuslaki 32 §
130 Perusopetuslaki 29 § 7 mom. (163/2022)

kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Vantaan tarkennus:

Erilaiset tapahtumat, kurssit, projektit, työpajat ja vaihtoehtoiset oppitunnit kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden sekä Vantaan luontokoulun ja seurakunnan kanssa rikastuttavat koulupäivää, syventävät ja tukevat oppimista. Yhteistyö tukee monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista. Koulun opetushenkilöstö voi toteuttaa yhdessä muidenkin sidosryhmien kanssa vaihtoehtoisia ja elämyksellisiä tapoja järjestää opetusta. Vaihtoehtoiset tavat toteuttaa opetusta myös muualla kuin kouluympäristössä kasvattavat oppilaiden opiskelumotivaatiota.

Sidosryhmien kanssa toteutunutta yhteistyöstä seurataan kaupunkitasoisesti suomenkielisen perusopetuksen palvelualueella.

Kirjastopalvelut

Kirjasto tarjoaa kouluille erilaisia tapoja, joiden avulla tietoa voidaan etsiä ja jäsentää osana oppimisprosessia sekä ohjatusti että omatoimisesti. Tavoitteena on tehdä kirjasto oppilaille tutuksi oppimisympäristöksi sekä innostaa oppilaita monilukutaidon kehittämisessä elämyksellisin keinoin.

Kirjasto tarjoaa koululle aineistoja, välineitä, ammatillista henkilöstöä sekä oppimisyhteisön, jossa on mahdollista opiskella asioita monialaisina kokonaisuuksina tutkivan oppimisen menetelmin. Kirjasto tukee koulua mediataitojen ja monilukutaidon oppimisessa.

Oppilaille tarjotaan perusopetuksen aikana mahdollisuus vähintään kolmeen kirjaston kanssa toteutettavaan yhteistyöhön seuraavasti:

- Aineistovinkkausta jokaiselle luokalle kerran alakouluvuosien aikana. Tämä sisältää työtapoja, joissa oppilaat voivat osallistua vinkkauksen suunnitteluun ja omien aineistoesittelyjen tekemiseen.

- Tiedonhallintataitojen ja tutkivan oppimisen ohjausta jokaiselle luokalle kerran alakoulu- ja kerran yläkouluopintojen aikana. Kirjasto tukee oppilaiden työskentelyä tarjoamalla mahdollisuuden työskennellä kirjastossa opiskeltavan aihealueen parissa.

Kulttuuripalvelut

Vantaan kaupunginmuseon ja taidemuseon, Taidetalo Pessin ja Toteemin, Vantaan kulttuuritalo Martinuksen sekä Vantaan kuvataidekoulun ja musiikkiopiston kouluille suunnatuissa kulttuuritarjonnoissa etsitään keinoja lasten ja nuorten identiteettien, kulttuurisen osaamisen ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi. Kulttuuripalveluiden taidepedagogiikalla vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja osallisuutta niin paikallisesti kuin globaalistikin.

Oppilaalle tarjotaan tasavertainen mahdollisuus vähintään kolmeen eri taiteenlajeja soveltavaan kulttuurikokemukseen perusopetuksen aikana seuraavasti:

- Esittäviin taiteisiin ja kulttuuriin perehtyminen 1.–3. luokkien aikana

- Visuaaliseen taiteeseen ja kulttuuriin perehtyminen 4.–6 .luokkien aikana

- Mediaan ja digitaaliseen kulttuuriin perehtyminen 7.–9. luokkien aikana

Vantaan esi- ja perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmassa määritellään tarkemmin, kuinka perusopetuksen ja kulttuuripalveluiden yhteistoimintaa organisoidaan, seurataan ja kehitetään.

Liikuntapalvelut

Vantaan liikuntapalvelut edistää perusopetuksen aktiivista ja liikunnallista toimintakulttuuria tukemalla kouluja aktiivisen ja monipuolisen koulupäivän toteuttamisessa. Liikuntapalvelut järjestää uinninopetusta ja Liikkuva koulu -toiminnan kautta muun muassa liikunnallisia

koulutuksia, työpajoja ja kampanjoita oppilaille ja opettajille sekä ylläpitää lainavälinepalvelua. Uimahallit, urheiluhallit, lähiliikuntapaikat ja ulkoilureitit toimivat oppimisympäristöinä.

Liikuntapalvelut järjestää kouluille suunnattuja liikuntatapahtumia yhteistyössä seurojen kanssa. Koulut voivat tehdä myös itsenäisesti yhteistyötä liikuntaseurojen kanssa. Seurat järjestävät lajiesittelytunteja, tapahtumia ja kerhotoimintaa.

Nuorisopalvelut

Vantaan nuorisopalvelut on koulun aktiivinen yhteistyökumppani alueellisella tasolla. Nuorisotilat tarjoavat turvallisen vapaa-ajan ympäristön koulupäivän jälkeen. Nuorisotyöntekijät ovat mukana koulun me-hengen luomisessa ja ylläpitämisessä erilaisten toimintojen kautta. Toiminnan lähtökohtana on osallisuuden lisääminen, eriarvoisuuden vähentäminen ja vuorovaikutussuhteiden parantaminen esimerkiksi pienryhmätoimintojen ja harrastusryhmien avulla. Toimintamuotoina ovat muun muassa luokkien ryhmäyttämispäivät, erilaisten tapahtumien järjestäminen yhdessä koulun kanssa sekä tieto- ja neuvontatyö.

Nuorisotyöntekijät tukevat JOPO -luokkien toimintaa ja ovat pyydettäessä mukana koulun yhteisöllisessä hyvinvointityöryhmässä.

Lasten ja nuorten alueellista osallisuutta kehitetään yhdessä koulujen, oppilaskuntien, nuorisovaltuuston, järjestöjen ja nuorisotilojen kanssa.

Vantaan luontokoulu

Vantaan luontokoulutoiminta tukee koulujen ympäristökasvatustyötä, kestävän elämäntavan vahvistamista ja ympäristövastuullista toimintaa. Luontokoulun kouluille suunnattuja toimintamuotoja ovat kummiluokkatoiminta, yksittäiset luonto-opetuspäivät ja kasvattajien kurssit. Luontokoulun kummiluokkatoimintaan voivat hakea kaikki perusopetuksen luokat. Luontokoulussa pääosa opetuksesta tapahtuu ulkona. Elävässä luonnossa luontosuhde syntyy itse kokemalla ja kokeilemalla. Opetuksessa käytettävät menetelmät ovat toiminnallisia ja käytännönläheisiä. Luontokoulupäivän aikana tutkitaan, leikitään, eläydytään, ratkaistaan arvoituksia, ja opetellaan havainnoimaan eri aistein ja harjoitellaan arjen ekotekoja. Vantaalaisilla on mahdollisuus osallistua myös pääkaupunkiseudun muiden luontokoulujen kursseille ja tapahtumiin. Vantaan luontokoululla on oma ympäristökasvatus- ja opetussuunnitelmansa.

Vantaan seurakunnat

Vantaan seurakunnat voivat olla koulujen tukena ryhmäyttämistoiminnassa, monikulttuurisuustyössä ja päivänavausten sekä juhlapyhiin liittyvien tilaisuuksien järjestämisessä osapuolten sopimalla tavalla. Perusopetus järjestää yhteistyössä evankelis-luterilaisten seurakuntien kanssa mahdollisuuden kolmansien luokkien oppilaille tutustua kotiseutu- ja kulttuurihistoriaan Pyhän Laurin kirkossa ja sen ympäristössä. Työskentelyn periaatteina ovat elämyksellisyys ja erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen. Seurakuntien nuorisotyöntekijät voivat myös toimia lasten ja nuorten tukena koulun arjessa koulun osoittamalla tavalla.

Yrityskyläyhteistyö

Yrityskylä on Talous ja nuoret TATin työelämän, talouden, yrittäjyyden ja yhteiskunnan oppimiskokonaisuus, johon vantaalaiset peruskoulun kuudennen ja yhdeksännen vuosiluokan oppilaat osallistuvat.

Yrityskyläkokonaisuuden muodostavat opettajakoulutus, Yrityskylä-oppitunnit sekä elämyksellinen päivä yrityskylän oppimisympäristössä. Kokonaisuuteen kuuluu Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 perustuva oppimateriaali.

Koulun kerhotoiminta

Vantaalla koulut voivat järjestää omien kerhojen lisäksi kerhoja yhteistyössä koulun ulkopuolisten toimijoiden kuten järjestöjen ja seurojen kanssa. Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla voidaan tukea oppilaiden päivän kokonaisuutta. Koulut kuvaavat kerhotoimintaansa vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa.

Kouluruokailu

Koulussa tarjotaan laadukasta ja terveellistä kouluruokaa. Tavoitteena on, että oppilas oppii arvostamaan ruokaa ja tekemään terveellisiä valintoja. Ruokailutilanteessa tulee olla läsnä riittävä määrä aikuisia. Oppilaille varataan tarpeeksi aikaa miellyttävään ruokailuun ja tapakasvatus huomioidaan ruokailussa. Oppilailla on mahdollisuus osallistua ruokalistan ja ruokailutapahtuman suunnitteluun yhteistyössä koulun keittiöhenkilökunnan ja koulun henkilöstön kanssa. Vantaalla toimivat koulukohtaiset ruokaryhmät. Ruokalaa fyysisenä tilana kehitetään yhdessä oppilaiden kanssa toimivammaksi ja viihtyisämmäksi. Kulttuuriin tai terveyteen liittyvät eritystarpeet huomioidaan kouluissa tarjoamalla oppilaille erityistarpeita vastaava vaihtoehto päivän ruoalle. Terveydenhoitaja keskustelee tarvittaessa ruokailuun liittyvistä erityistarpeista huoltajien kanssa.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Koulu tukee oppilaan kotoa saamaa liikennekasvatusta. Koulun aikuiset edistävät oppilaan ikäkauden mukaista liikennevalmiuden kehittymistä. Tavoitteena on kyky toimia vastuullisesti ja turvallisesti liikenteessä muut liikkujat huomioiden.

Koulu kannustaa oppilaita omaehtoiseen liikkumiseen koulumatkoilla, mutta päätös siitä, miten ja millä kulkuvälineellä koulumatkaa kuljetaan, tehdään aina kotona. Koulussa tutustutaan keskeisiin liikennesääntöihin ja koulumatkoihin liittyviin erilaisiin liikenneympäristöihin sekä siihen, mitä turvallinen koulumatkapyöräily on. Omaehtoinen liikkuminen parantaa oppilaan kykyä havainnoida ja ymmärtää ympäristössä tapahtuvia asioita, ja se edistää oppilaan psyykkistä ja fyysistä jaksamista. Terveellisyyden ja turvallisuuden lisäksi koulumatkoissa huomioidaan tapakasvatus.

Oppilaan oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen perustuu opetuslautakunnan päättämiin koulukuljetusperusteisiin sekä perusopetuslakiin. Koulun tulee järjestää kasvatuksen ja oppimisen toimialan järjestämää koulukuljetusta odottaville oppilaille valvonta sekä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala tiedottaa huoltajia koulukuljetuksen periaatteista.

Koulukohtaiset täsmennykset

Vantaalla on kaupunkitasoisten opetussuunnitelman lisäksi kirjattu koulukohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin tähän lukuun liittyvät seuraavat asiat:

- Millainen on hyvä ja turvallinen koulupäivä? Mistä hyvä koulupäivä koostuu? Välitunnit tulee huomioida yhtenä tärkeänä koulupäivän osana.
- Miten koulu toimii oppivana yhteisönä hyvän kouluarjen toteuttamisessa?
- Miten koulussa tuetaan hyvää ilmapiiriä ja ryhmäytymistä?
- Miten kouluyhteisön jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta tuetaan?
- Mitä on osallisuus koulussa. Miten osallisuus näkyy kouluarjessa? Miten se toteutuu jokaisen oppilaan kouluarjessa?
- Miten osallisuuden toteutumista arvioidaan?
- Mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön muodot ja toteuttamisen keskeiset periaatteet?
- Miten yhteistyötä mahdollisten koulun ulkopuolisten toimijoiden (esim. iltapäivätoiminnan palveluntuottajien) kanssa organisoidaan ja yhteistyötä kehitetään?
- Miten ympäristövastuullinen toiminta näkyy koulussa?
- Miten ja missä tilanteissa etäyhteyksiä hyödynnetään opetuksessa?
- Koulu kuvaa kerhotoiminnan periaatteita ja niiden kytkeytymistä opetussuunnitelmaan.
- Koulu kuvaa halutessaan miten oppilaat osallistuvat kouluruokailun ja ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi*
- *toimintamallin oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien*[131]
    - *miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään*[132]*.*
    - *miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti* [133]*niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana*
    - *miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut*[134]
    - *miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan*[135]
    - *miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan*[136] *koulukohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena*
    - *miten yhteistyö opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan*[137]
        - *yhteistyössä kuvataan oppilaan opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisen käytännöt*[138]*, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö*[139] *sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhuoltopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa*[140]*.*
    - *miten toimintamallin jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta tehdään*[141]*.*
- *miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti*
    - *miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta*

---

131 *Perusopetuslaki 26 §*
132 *Perusopetuslaki 26 §*
133 *Perusopetuslaki 26 §*
134 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 - 5 § (1287/2013)*
135 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 - 5 § (1287/2013), Perusopetuslaki 3 § (626/1998)*
136 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1287/2013)*
137 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 - 5 § (1287/2013)*
138 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § (1287/2013)*
139 *Terveydenhuoltolaki 16 § (1326/2010), Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 7 § (338/2011)*
140 *Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 - 19 § (1287/2013), Terveydenhuoltolaki 15 a §, 16 §, 17 a § (1326/2010), Sosiaalihuoltolaki 5 §, 10 §, 27 c § (1301/2014)*
141 *Perusopetuslaki 26 §*

- *mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.*

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- *millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet*
- *mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:*
    - *oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.*
    - *oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa*
    - *oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana*
    - *oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen*
    - *oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:*
        - *oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai*
        - *kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi*
    - *yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa*
- *miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä*
- *miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille*
- *mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa, ja niitä tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi paikallisessa suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta. Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa.

Joustava perusopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavaa perusopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat*
- *mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan*
- *miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan*
- *miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.*

Perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta määrätään luvussa 7.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa tavoitekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen seurannan periaatteet.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- *oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt*
- *yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa*
- *valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytänteet*
- *oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet, jos suunnitelmaa käytetään*
- *oppilaiden opiskelun ja oppimisen seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytänteet vuoden aikana*

Yhdysluokkaopetus

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat*
- *miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen*[142] *määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti*

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään*
- *mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.*

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet*
- *käytänteet, yhteistyö, oppilaan opetuksen toteuttaminen ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun*
- *konsultaation käytänteet ja yhteistyö*

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla*

Opetus erityisissä tilanteissa

---

142 Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 § (111/2023)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä

- *omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen*
- *koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen*

Lisäksi kuvataan yhteistyön käytänteet oppilaan palatessa takaisin omaan kouluunsa.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Opetuksen järjestäjä päättää opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan linjauksista ja tähän liittyvästä yhteistyöstä kotien sekä muiden sidosryhmien kanssa sekä oppilaiden osallistumisesta suunnitteluun.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat mahdollisesti tarjottavan kerhotoiminnan, koulukirjastotoiminnan sekä muun opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan toiminnan tavoitteet ja järjestämiskäytännöt sekä yhteydet mahdollisesti tarjottavaan aamu- ja iltapäivätoimintaan*
- *mitkä ovat kouluruokailun toteuttamista ohjaavat periaatteet sekä ruoka-, terveys- ja tapakasvatukselliset ja kestävään elämäntapaan liittyvät tavoitteet*
- *miten oppilaiden ruokailuun liittyvät erityistarpeet otetaan huomioon*
- *miten koulumatkoista ja kuljetuksista sekä niihin liittyvistä toimintatavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille.*

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjoavalla opetuksen järjestäjällä on velvollisuus laatia valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma[143].

143 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet, Opetushallituksen määräys 1/011/2011

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Perusopetuslain[144] ja -asetuksen[145] mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on

- *ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi).*
- *määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).*

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan oppiaineittain. Oppiaineen arviointi sisältää myös laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnin. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen. Toiminta-alueiden mukaisesti opiskelevan oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan toiminta-alueittain[146].

Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen, itsearvioinnin sekä vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten oppilas on saavuttanut eri oppiaineille asetetut tavoitteet.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa noudatetaan arvioinnin yleisiä periaatteita (luku 6.2). Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytännöt, jotka ilmenevät koulun arviointikulttuurissa, joka on osa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

6.1.1. Formatiivinen arviointi

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä[147].

---

144 Perusopetuslaki 22 §
145 Perusopetusasetus 10 §
146 Perusopetuslaki 20 i §
147 Perusopetusasetus 10 §

Formatiivista arviointia tehdään aina perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettujen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

6.1.2. Summatiivinen arviointi

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä[148].

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä. Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, jota varten tehdään summatiivinen kokonaisarviointi siitä, missä määrin oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi[149]. Päättö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviointia ei merkitä.

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, paitsi jos oppilaan oppimäärää on rajattu. Oppilaan lukuvuosiarviointi 6. vuosiluokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin. Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa käytetään valtakunnallisia arviointikriteereitä. Päättöarviointi kohdistuu oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseen perusopetuksen oppimäärän päättyessä, ja arvioinnissa käytetään valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä[150].

Opettaja dokumentoi arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnin yleiset periaatteet luovat arviointikulttuurin perustan sekä formatiiviselle että summatiiviselle arvioinnille. Arvioinnissa noudatetaan seuraavia periaatteita.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Vuosiluokkien 1–8 päätteeksi annetun lukuvuosiarvioinnin ja perusopetuksen päättöarvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa kohdennettuihin tavoitteisiin. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen

148 Perusopetusasetus 10 §
149 Perusopetusasetus 10 §
150 Perusopetusasetus 13 §

edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä[151]. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin[152].

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Koulun arviointikäytännöt on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja koulussa on varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys. Opettajien yhteistyö on edellytys suunnitelmallisen ja johdonmukaisen arviointikulttuurin toteutumiselle.

Opettaja arvioi oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä monipuolisten näyttöjen perusteella. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä oppilaan mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa.

Arviointi on monipuolista

Oppilaiden oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti[153]. Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin sekä tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, ellei oppimäärää ole rajattu. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Valtakunnalliset arviointikriteerit on laadittu kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavaan lukuvuosiarviointiin ja päättöarviointiin. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin valtakunnallisia arviointikriteerejä käyttäen.

Rajatun oppimäärän[154] mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin.[155] Osaamisen tason määrittelyssä ei käytetä valtakunnallisia arviointikriteerejä. Oppiaineen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä

---

151 Perusopetusasetus 10 §
152 Perusopetusasetus 13 §
153 Perusopetuslaki 22 §
154 Perusopetuslaki 20 h §
155 Perusopetuslaki 20 e §

rajataan vasta, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista[156].

Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määriteltyihin tavoitteisiin.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Arviointikäytänteet suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt otetaan arviointikäytänteissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttotaustaisten ja vieraskielisten oppilaiden oppimiseen ja osaamisen osoittamiseen vaikuttavat myös oppilaan perusopetuksessa opiskelema aika ja annettu tuki. Oppilaalle annetaan tilaisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan monipuolisesti kielivarantoaan hyödyntäen. Päättöarvioinnin kriteereitä käytettäessä arvioidaan, missä määrin osaamisen osoittaminen edellyttää opetuskielen ja eri tiedonalojen kielten hallintaa.

Vantaan tarkennus:

6.2 Yhteistyö huoltajien kanssa

Oppilaan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden osalta aina oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää. Lisäksi on tärkeää, että huoltaja tietää, mistä arvioinnissa on kyse. Koulun arviointikulttuurin tulee siksi olla avointa, johdonmukaista ja yhdenvertaista.

Yhteistyö huoltajien kanssa oppimisen ja osaamisen arvioinnissa tarkoittaa tiedottamista siitä:

- miten oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan, miten opettaja havainnoi, kerää ja dokumentoi arviointitietoa
- mitä arvioidaan lukuvuoden aikana ja mitä lukuvuoden päätteeksi
- mitkä ovat oppiaineiden tavoitteet ja arviointikriteerit.

Tärkeää yhteistyötä kodin ja koulun välillä on lukuvuoden aikana pidettävä arviointikeskustelu. Arviointikeskusteluun osallistuvat oppilas, huoltaja ja luokanopettaja/ luokanvalvoja. Arviointikeskustelu on osa monipuolista arviointia, joka ohjaa ja kannustaa opiskelua sekä kuvaa, miten hyvin oppilas on saavuttanut kasvulle ja oppimiselle asetetut tavoitteet.

Koulut päättävät arviointikeskustelujen ajankohdat ja kirjaavat ne lukuvuosisuunnitelmaan. Vantaalla arviointikeskustelu käydään tavoitteiden ja hyvinvoinnin hengessä – pääosassa on lapsi!

Arvioinnista tiedottamisen muodot

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaiden opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä formatiivisen arvioinnin avulla.

Oppilaille tulee selvittää oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet. Oppilaiden tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten suoriutumista arvioidaan.

Opettajien yhteistyö kouluyhteisössä on välttämätöntä, jotta arviointi on johdonmukaista ja yhdenvertaista. Yhteistyö näyttäytyy oppilaille ja huoltajille tiedottamisen selkeytenä ja arvioinnin läpinäkyvyytenä.

156 *Perusopetuslaki 20 h §*

Koulu kirjaa lukuvuosisuunnitelmaan, miten tiedottaa oppimisen ja osaamisen arvioinnista sekä tiedottamisen tavat ja aikataulun.

6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppimisen arviointi (formatiivinen arviointi) liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja palautteen antamiseen oppimisprosessista. Osaamisen arviointi (summatiivinen arviointi) puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin tavoitteisiin, ellei oppiaineen oppimäärää ole rajattu.

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa ja päättöarvioinnissa käytetään oppilaan osaamisen arvioinnissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulee myös laaja-alainen osaaminen arvioiduiksi.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas[157] opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan[158] yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin.[159] Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

6.4. Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin sisältyvien työskentelytaitojen tavoitteisiin. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Oppilaan työskentelyyn liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

6.5. Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymisen tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan, eikä

---

157 Perusopetuslaki 20 c §
158 Perusopetuslaki 20 h §
159 Perusopetuslaki 20 e §

käyttäytyminen tai siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineista saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata, oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnissa.

Vantaan tarkennus:

6.5 Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet

Käyttäytymisen arvioi oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Vantaalla noudatetaan kaupunkitasoisia käyttäytymisen arvioinnin arviointikriteerejä.

6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Vantaan tarkennus:

6.6 Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt Vantaalla

Oppilaan ja huoltajien tulee saada tietää hyvissä ajoin, mikäli on vaara, että oppilas ei saavuta oppimäärän tavoitteita edes välttävästi. Oppilaan oppimisen edistymistä seurataan ja edistymisestä käydään keskustelua oppilaan ja huoltajien sekä oppilaan opettajien kanssa.

Ennen luokalle jättämistä on tarkasteltava oppilaan kokonaistilannetta; miten oppilasta on tuettu ja miten hän hyötyisi mahdollisesta luokan kertaamisesta. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavat oppilaan kohdalla luokan kertaamisen sijaan tulee arvioida mahdollisuutta edetä opinnoissa tavoitekokonaisuuksittain. Oppilaalla, jolla on rajattu oppimäärä, ei luokan kertaamisen perusteena voi olla heikko koulumenestys rajatun oppimäärän oppiaineessa.

Mikäli näyttää siltä, että oppilas ei suorita oppiainetta hyväksytysti, hänelle tulee antaa mahdollisuus erikseen osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot ennen lukuvuoden loppumista tai hänelle tulee järjestää mahdollisuus osoittaa ne lukuvuoden päätyttyä, ennen seuraavan lukuvuoden alkamista. Vuosiluokalle jättämisestä päättävät rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Oppilas voi edetä opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan tavoitekokonaisuuksittain. Tavoitekokonaisuudet kirjataan oppilaalle laadittavaan oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan. Tavoitekokonaisuuksittain opiskelu kuvataan luvussa 5.4.3.

6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion[160].

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa oppiaineessa on tukitoimista huolimatta hylätty.

160 Perusopetusasetus 11 §

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee siitä tiedottaa hyvissä ajoin lukuvuoden aikana oppilasta ja huoltajaa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Ennen päätöstä luokalle jättämisestä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa oppiaineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä näytössä[161]. Erillisiä näyttöjä voidaan järjestää paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen näyttö voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita suorituksia.

Jos mahdollisuus erillisiin näyttöihin annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, vuosiluokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistukseen ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän opinnot, joiden hyväksytty suorittaminen erillisessä näytössä on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat[162].

6.6.2. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Oppilas voi edetä opinnoissa tavoitekokonaisuuksittain[163].

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Oppilas etenee vuosiluokille 3 ja 7 pääsääntöisesti vasta silloin, kun hän on suorittanut hänelle laaditun suunnitelman mukaiset tavoitekokonaisuudet hyväksytysti. Vuosiluokkien 3–6 ja 7–9 nivelvaiheissa oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin arviointikriteereihin. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissaan etenevä oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen. Lukuvuositodistukseen kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien tavoitekokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain. Lukuvuoden koulutyön päätyttyä oppilas siirtyy opinnoissaan eteenpäin seuraavalle vuosiluokalle.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää vuosiluokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat. Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä määrätään luvussa 5.4.3.

6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä[164]. Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja

161 Perusopetusasetus 11 §
162 Perusopetusasetus 11 §
163 Perusopetuslaki 20 h §
164 Perusopetusasetus 10 §

kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous[165]. Lukuvuositodistukseen merkitään sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa. Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–6 ja 7–9 yhtenäisistä, vähintään kahden vuosiviikkotunnin (2 vvt) laajuisista valinnaisten aineiden oppimääristä annetaan numeroarvosana ja alle kahden vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisten aineiden oppimääristä annetaan hyväksytty- tai hylätty-merkintä.

Vantaan tarkennus:

6.7 Sanallisen arvion ja numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa

Vantaalla käytössä olevat sanallisen arvioinnin asteikot ovat hyväksytty S / hylätty H sekä arviointiasteikko A-E:

- A = Olet saavuttanut tavoitteet erinomaisesti
- B = Olet saavuttanut tavoitteet hyvin
- C = Olet saavuttanut tavoitteet kohtalaisesti
- D = Olet saavuttanut tavoitteet vähäisiltä osin
- E = Et ole saavuttanut tavoitteita

Väli- ja lukuvuositodistuksessa käytetään sanallista arviointia vuosiluokilla 1-3. Vuosiluokilla 1–3 arviointiasteikolla A-E arvioidaan seuraavat oppiaineet:

- 1–2 luokilla: äidinkieli ja kirjallisuus, matematiikka ja
- 3 luokalla: äidinkieli ja kirjallisuus, matematiikka, ympäristöoppi, englannin kieli.

Vuosiluokilla 1-3 arviointiasteikolla hyväksytty S / hylätty H arvioidaan seuraavat oppiaineet:

- 1–2 luokilla: englanti, ympäristöoppi, uskonto/elämänkatsomustieto, musiikki, kuvataide, liikunta, käsityö
- 3 luokilla: uskonto/elämänkatsomustieto, musiikki, liikunta, kuvataide, käsityö

Väli- ja lukuvuositodistuksessa käytetään numeroarviointia vuosiluokilla 4-9.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli. Sanallisen arvioinnin asteikko on vähintään hyväksytty S / hylätty H. Lisäksi suositellaan annettavan kuvailevaa sanallista arviointia erillisellä liitteellä. Sanallisen arvioinnin antamista ohjeistetaan tarkemmin erillisellä ohjeella.

Väli- ja lukuvuositodistukseen merkitään arvio oppilaan käyttäytymisestä. Vuosiluokilla 1-3 käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti arviointiasteikolla A-E todistuksen liitteellä. Vuosiluokilla 4-9 käyttäytyminen arvioidaan arvosanalla.

165 *Perusopetuslaki 11 §*

Rajatun oppimäärän mukaan opiskelevan oppilaan arvioinnissa käytetään sanallista arviointia pois lukien päättöarviointi. Vuosiluokkien 1-3 oppilaille annetaan sanallista arviota samoilla periaatteilla, kuten muussakin kyseisten vuosiluokkien arvioinnissa. Vuosiluokkien 4–9 oppilaiden rajatun oppimäärän oppiaineen sanallinen arviointiasteikko on A-E pois lukien päättöarviointi, jossa rajatun oppimäärän oppiaine arvioidaan arvosanalla 5*. Sanalliseen arvioon lisätään kaikilla vuosiluokilla tähti (*). Sanallista arviota voi täydentää kuvailevalla sanallisella arvioinnilla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Kaupunkitasoisissa vammaisopetuksen ryhmissä rajatun oppimäärän mukaan opiskeleville oppilaille annetaan rajatun oppimäärän oppiaineissa sanallista arviointia ylle kirjatun mukaisesti. Toiminta-alueittain opiskeleville vuosiluokkien 1–3 oppilaille annetaan sanallista arviota asteikolla S (hyväksytty) / H (hylätty) ja vuosiluokkien 4-9 oppilaille sanallista arviota asteikolla A-E toiminta-alueittain. Vuosiluokilla 1–9 oppiaineittain tai toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden käyttäytymisen arvioinnissa annetaan sanallista arviota kuitenkin siten, että käyttäytyminen arvioidaan kokonaisuutena ilman käyttäytymisen arvioinnin osa-alueita.

Oman opinto-ohjelman mukaan tavoitekokonaisuuksittain opiskeleva oppilas saa väli- ja lukuvuositodistuksessa suorittamistaan opintokokonaisuuksista arvosanat. Oppilaalle ei anneta hylättyä arvosanaa. Opintokokonaisuudet tarkennetaan oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa.

Vantaalla väli- ja lukuvuositodistuksen liitteenä annetaan

- käyttäytymisen arviointi vuosiluokilla 1-3 sekä tarvittaessa
- kuvaileva sanallinen arviointi ja
- oman äidinkielen osallistumistodistus.

Valinnaisaineiden arviointi

Valinnaisaineet jaotellaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan Vantaan perusopetuksessa seuraavalla tavalla:

- taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin
- valinnaisiin aineisiin

Valinnaiset aineet sekä taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat kaksi eri asiaa ja ne arvioidaan eri periaattein.

Valinnaiset aineet muodostavat omat oppimääränsä, jotka suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan itsenäisinä kokonaisuuksina. Valinnaiset aineet arvioidaan erikseen joko numeroarvosanalla tai sanallisella arviolla riippuen niiden laajuudesta. Koulu tarkentaa valinnaisaineiden tavoitteet ja sisällöt lukuvuosisuunnitelmassa.

Valinnaisena aineena voidaan tarjota syventäviä ja soveltavia yhdestä tai useasta oppiaineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä.

Jokainen taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti sisältyy aina taide- ja taitoaineiden yhteiseen oppimäärään. Kunkin taide- ja taitoaineen oppimäärän vähimmäistuntimäärästä ja siihen mahdollisesti taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista osoitetusta opetusajasta on muodostettu jatkumo, joka perustuu ko. oppiaineen yhteisen oppimäärän opetukselle annettuihin tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin.

Valinnaisaineiden tuntimääristä, tarjonnasta ja jaosta valinnaisiin aineisiin ja taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin kerrotaan opetussuunnitelman luvussa 13, Valinnaisuus perusopetuksessa.

Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 4-6

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu kolme vuosiviikkotuntia muille valinnaisille aineille vuosiluokille 4-6 (1 vuosiviikkotunti/vuosiluokka).

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty S / hylätty H, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä arviointi hyväksytty S / hylätty H. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Kotitaloutta tarjotaan osana valinnaisia aineita vuosiluokilla 4-6. Kotitalous arvioidaan hyväksytty S / hylätty H.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien arviointi vuosiluokilla 5-6

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu kolme vuosiviikkotuntia syventävien taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin: 1 vuosiviikkotunti vuosiluokalle 5 ja 2 vuosiviikkotuntia vuosiluokalle 6. Valinnaisten taide- ja taitoaineiden tuntien tulee olla oppilaalla eri oppiainetta kullakin vuosiluokalla.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotaan kuvataidetta, käsityötä, liikuntaa ja musiikkia vuosiluokilla 5-6. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien käyttö edistää näiden oppiaineiden tavoitteellista opiskelua. Oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee.

Kotitaloutta tarjotaan osana valinnaisia aineita vuosiluokilla 4-6. Kotitalous arvioidaan hyväksytty S / hylätty H.

Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 7-9

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu kahdeksan vuosiviikkotuntia valinnaisille aineille vuosiluokille 7-9.

Valinnaisena aineena voidaan tarjota syventäviä ja soveltavia yhdestä tai useasta oppiaineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Tällöin on huomioitava valinnaisaineen mahdollisuus korottaa yhteisen oppiaineen arvosanaa. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä.

Vuosiluokilla 7-9 ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Kasva urheilijaksi -kurssia tarjotaan joka vuosiluokalla liikunnan tavoitteita syventävänä valinnaisena aineena. Koska Kasva urheilijaksi -kurssi muodostaa pitkän oppimäärän, arvioidaan se numeroin. Jos Kasva urheilijaksi -kurssi jää oppimäärältään alle kahteen vuosiviikkotuntiin, arvioidaan se sanallisesti hyväksytty S / hylätty H. 9. vuosiluokalla valinnaisaineiden suorituksia tarkistettaessa koulu sopii, kuka tarkistaa oppilaiden Kasva urheilijaksi -kurssin laajuuden.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty S / hylätty H. Mikäli sanallisesti arvioidun valinnaisen aineen katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Koulun oppilaanohjaaja kertoo yhdessä opettajien kanssa oppilaalle siitä, kuinka valinnaisaineiden arvosanat vaikuttavat opiskelijaksi ottamisen perusteisiin toiselle asteelle.

Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja käytetään painotetun opetuksen järjestämiseen.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien arviointi vuosiluokilla 8-9

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu viisi vuosiviikkotuntia syventäviin taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin vuosiluokille 8-9.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotaan 8-9 luokalla kuvataidetta, kotitaloutta, käsityötä, liikuntaa ja musiikkia. Valinnaisten taide- ja taitoaineiden tuntien arviointi on osa

kyseisen, kaikille yhteisen oppiaineen arviointia. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineiden valinnaisten aineiden osalta, vaan arvosana sisältyy osaksi kaikille pakollisen taide- ja taitoaineen arviointia.

6.8. Perusopetuksen päättöarviointi

Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä. Päättöarvioinnissa annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

Päättöarviointi tehdään vuosiluokkien 7–9 aikana osoitetun osaamisen perusteella suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

6.8.1. Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen

Päättöarvosanan muodostaminen perustuu oppilaan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on kohdennettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päättöarviointia tehtäessä. Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.

Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan myös päättöarvioinnissa.

6.8.2. Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen määriteltyä eri kielen oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärät.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten A1-oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Oppiaineen opiskelusta vapauttamiseen tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen ratkaisuun.

6.8.3. Yhteisten taide- ja taitoaineiden päättöarviointi

Kaikille oppilaille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous. Paikallinen tuntijako ja mahdolliset oppilaiden omat valinnat vaikuttavat siihen, milloin oppilaille annetaan päättötodistukseen tuleva arvosana eri taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Kunkin taide- ja taitoaineen osalta päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskeleman oppimäärän laajuus.

6.8.4. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat vuosiluokilla 7–9 yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytty-hylätty. Päättötodistuksen saamisen edellytyksenä on hyväksytty suoritus kaikista oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvista opinnoista. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa syventävässä valinnaisessa aineessa vuosiluokilla 7–9 osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa. Tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Vantaan tarkennus:

Valinnaisaineiden arviointi päättöarvioinnissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytty S / hylätty H. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa.

Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja arvosana. Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään ”hyväksytty S”. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen kyseisen oppiaineen alle. Valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään todistukseen otsikon ”Soveltavat valinnaiset aineet” alle. Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, merkitään päättötodistukseen kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle numeroarvosana tai ”osallistunut O”, ja uudesta ”hyväksytty S” tai numeroarvosana riippuen vuosiviikkotuntimäärästä.

Taide- ja taitoaineiden päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset syventävät taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit, on opiskeltu. Oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

Oppilaalle tulee selvittää, miten valinnaisaineiden arvosanat vaikuttavat opiskelijaksi ottamisen perusteisiin toiselle asteelle. Vastuu on oppilaanohjaajalla yhdessä opettajien kanssa.

6.8.5. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittämisessä käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteerejä.

Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, arviointi suoritetaan näiden tuntien osalta valinnaisten aineiden arvioinnin periaatteita noudattaen. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaan opiskeleman kohde- tai kielikylpykielen osaaminen arvioidaan vieraiden kielten tai toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien mukaan.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

6.8.6. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava[166] oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän kaikkiin tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä. Kun oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan osaamista näissä oppiaineissa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin. Mikäli oppimäärä on rajattu, oppilas ei voi saavuttaa välttävää osaamista eli arvosanaa 5 korkeampaa arvosanaa.

Rajattujen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden päättöarvioinnissa annetaan hyväksytystä suorituksesta numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole terveydellisistä syistä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta[167]. Vapautuksen päätyttyä oppilaan opiskelu järjestetään ja arviointi toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppilas pystyy osoittamaan osaamistaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Jos oppilas on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksyttyjä suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositodistukseen.

166 *Perusopetuslaki 20 c §*
167 *Perusopetuslaki 35 §*

6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä.

Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle, ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.[168]

6.11. Todistukset

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat

1. *lukuvuositodistus*
2. *välitodistus*
3. *erotodistus*
4. *päättötodistus.*

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

Vuosiluokilla 1–3 lukuvuositodistuksiin, erotodistuksiin ja mahdollisiin välitodistuksiin annetaan kaikissa oppiaineissa joko sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Mikäli annetaan sanallinen arvio, todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa, erotodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat. Päättötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan erotodistuksessa sekä välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat. Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 4–8 ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–9. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1–3 sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä. Käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli[169]*.*

Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita on rajattu, osaamisen arviointi tapahtuu suhteessa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Päättötodistukseen merkitään arvosana 5.*

Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

Vantaan linjaukset on kirjattu lukuun 6.7.

6.11.2. Lukuvuositodistus

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen. Lukuvuositodistukseen merkitään

---

168 Perusopetusasetus 19 §
169 Perusopetusasetus 10 §

oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Lukuvuositodistus on päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Kun todistuksessa käytetään numeroarvosanaa, todistukseen merkitään myös arviointiasteikko[170].

Sanallista arviota voidaan käyttää lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 1–3. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa. Todistukseen merkitään sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä.

Uskonnon tai elämänkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään lukuvuositodistukseen muodossa "uskonto/elämänkatsomustieto" erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä todistuksiin.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevälle oppilaalle kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien opintokokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, lisätään sanallisen arvion perään tähti (*). Todistuksen lisätietoja-kohdassa mainitaan, että oppilas on opiskellut nämä oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla oppilaan mahdollisesta osallistumisesta muuhun järjestettyyn opetukseen tai ohjattuun toimintaan*
- *7. ja 8. luokkien lukuvuositodistuksen lisätietoihin maininta oppilaanohjauksesta, mikäli oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta*
- *arvio oppilaan käyttäytymisestä*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen*
- *sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*

170 *Perusopetusasetus 10 §*

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

6.11.3. Välitodistus

Opetuksen järjestäjä päättää mahdollisten välitodistusten antamisesta. Välitodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten samoin perustein kuin päättötodistus.

Välitodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavaa välitodistusta)*
- *sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

Vantaan tarkennus:

6.11.3 Välitodistus

Vantaalla oppilaille annetaan välitodistus lukuvuoden aikana koulun valitsemana ajankohtana. Välitodistuksessa käytetään sanallista arviointia vuosiluokilla 1-3 ja numeroarviointia vuosiluokilla 4-9 samoin periaattein, kuin lukuvuositodistuksessa.

Välitodistus on summatiivista arviointia, jossa lukuvuoden puolivälissä kuvataan, missä määrin oppilas on saavuttanut kyseiselle vuosiluokalle asetetut tavoitteet, joita siihen mennessä on opiskeltu.

Välitodistukseen arvioidaan myös oppilaan käyttäytyminen samoin periaattein, kuin lukuvuositodistukseen.

6.11.4. Erotodistus

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun, eroaa kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana[171]. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

171 *Perusopetusasetus 12 §*

Erotodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan 9. vuosiluokan koulutyön päättyessä oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan koko nimi ja henkilötunnus*
- *todistuksen antamispäivä*
- *rehtorin allekirjoitus*
- *yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5–10) ja sanoin (välttävä–erinomainen)*
- *opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *suoritettu oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista*
- *perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko*
- *merkintä siitä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen*
- *maininta siitä, että perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.*

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan opiskelemien yhteisen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden laajuus merkitään päättötodistukseen vuosiviikkotunteina.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta,

hänen saamansa numeroarvosana merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Päättöarvioinnissa arvioitavan oppimäärän laajuudeksi merkitään vuosiluokkien 7–9 opintojen laajuus vuosiviikkotunteina.

Perusopetusta täydentävien saamen kielen, romanikielen ja oppilaan oman äidinkielen opinnoista mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on opiskellut yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, päättötodistuksessa hyväksytystä suorituksesta annetaan numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä. Todistuksen lisätietoja-kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättötodistus on sanallinen.

Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän vuosiluokilla 7–9, merkitään päättötodistukseen numeroarvosana. Yhteisiin oppiaineisiin liittyvistä syventävistä numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään päättötodistukseen yhteisen oppiaineen nimen alle valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat syventävät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä syventävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen oppiaineen nimen alle merkitään valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”soveltavat valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä sekä arvio joko numeroarvosanana tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisten aineiden nimet. Kesken jäänyt valinnainen aine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisen aineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” suoritetusta vuosiviikkotuntimäärästä riippuen.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana.

Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa erityisessä tutkinnossa[172] tai aikuisten perusopetuksessa.

172 *Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §*

6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa[173]. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. *todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta*
2. *todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä*
3. *todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta*

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Vantaan tarkennus:

6.12 Erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat

Vantaalla erityisen tutkinnon suoritusmahdollisuus ja siitä annettavat todistukset koskevat kotiopetuksessa olevia oppivelvollisia ja perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaita pääsääntöisesti perusopetuksen päättövaiheessa.

Kotiopetuksessa olevat lapset ja nuoret, joiden oppivelvollisuuden edistymisestä heidän huoltajansa vastaavat, voivat suorittaa erityisessä tutkinnossa perusopetuksen oppiaineiden oppimääriä, perusopetuksen oppimäärän osittain ja/tai koko perusopetuksen oppimäärän perusopetuksen päättövaiheessa. Suoritusmahdollisuus järjestetään sovitusti tietyssä koulussa. Suorittamismahdollisuus on pääsääntöisesti kevätlukukausien aikana ja siitä sovitaan suoraan tutkivan opettajan kanssa.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat voivat suorittaa perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen oppiaineen oppimääriä, jotka kirjataan oppilashallintojärjestelmään. Pääsääntöisesti valmistavan opetuksen aikana suoritetaan taide- ja taitoaineiden pakolliset opinnot perusopetuksen päättövaiheessa. Suoritustavat määritellään tarkemmin koulukohtaisesti.

6.13. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi. Myös valtakunnalliset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Lisäksi opetuksen järjestäjä täsmentää paikallisessa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

173 *Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §*

- *yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta*
- *arvioinnista tiedottamisen muodot*
- *käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet*
- *valinnaisten aineiden arviointi sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa*
- *opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt*
- *sanallisen arvion tai numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa*
- *valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa*
- *välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa*
- *erityisen tutkinnon suorittamisen toimintatavat*
- *todistusten mahdolliset liitteet.*

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetuksen tehtävänä on tarjota kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään kasvuun ja oppimiseen[174]. Suunnitelmallisesti toteutetut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt[175] antavat kestävän pohjan sekä oppimiselle että oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiselle. Kaikessa koulun toiminnassa tulee huomioida saavutettavuus ja esteettömyys. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia saada onnistumisen kokemuksia oppimisessaan ja ryhmän jäsenenä toimimisessaan sekä tukea myönteisen käsityksen luomiseen itsestään, oppimisestaan ja yhteisön jäsenenä toimimisesta. Koulun tehtävänä on huolehtia riittävästä ja tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä oppilaan huoltajan kanssa. Myös huoltajalla on aktiivinen rooli oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa. Jäljempänä tekstissä huoltajalla tarkoitetaan myös muuta oppilaan laillista edustajaa.

Oppimisen ja koulunkäynnin järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin[176]. Niiden tarkoituksena on turvata kaikille oppilaille mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärä. Kaikkia oppilaita koskevina ryhmäkohtaisina tukimuotoina tarjotaan yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä[177]. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaalle riittämättömiä, tarjotaan oppilaskohtaisia tukitoimia[178]. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet[179]. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarvetta arvioidaan[180], ne suunnitellaan[181] ja perusopetuslain mukaiset päätökset tehdään mahdollisimman pian, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaan tukemiseksi riittämättömiä. Mikäli oppilaalle tarjotut tukimuodot ja -toimet eivät riitä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen, on viimesijaisena keinona mahdollista poiketa perusopetuksen oppiaineen tai -aineiden tavoitteista.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulukäynnin tuen tarpeensa tunnistetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilaskohtaiset tukitoimet edellyttävät suunnitelmallista johtamista ja johtajuutta. Opetuksen järjestäjä ja rehtori vastaavat siitä, että tukitoimet, niiden resursointi, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt on tarkoituksenmukaisesti kirjattu paikalliseen opetussuunnitelmaan ja opetussuunnitelman mukaiseen lukuvuosisuunnitelmaan ja että tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

---

174 Perusopetuslaki (628/1998) 2 §
175 Perusopetuslaki 20 b §
176 Perusopetuslaki 20 b §
177 Perusopetuslaki 20 b §
178 Perusopetuslaki 20 c §
179 Perusopetuslaki 20 c §
180 Perusopetuslaki 20 d §
181 Perusopetuslaki 20 e §

7.1. Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin[182]. Opetuksen järjestäjän varmistamat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat perustan tuen tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle osana kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa[183]. Ensisijaisesti tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta sekä erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä[184]. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti omassa opetusryhmässä.

Oppilaalla on oikeus myös oppilaskohtaisiin tukitoimiin, jos osallistuminen säännöllisesti tarjottuihin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ei riitä tukemaan häntä opinnoissaan, tai jos hänellä on edelleen vaikeuksia osallistua opetukseen[185]. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja -asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta.

Opetuksen järjestäjä tekee suunnitelmaan perustuvan hallintopäätöksen oppilaalle tarjottavasta oppilaskohtaisesta tuesta[186]. Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan, ja tuen tarpeen muuttuessa tehdään uusi hallintopäätös.

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään[187].

Jos perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta oppilaan heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo saanut muiden tukimuotojen ja -toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa[188].

Oppilaan oppimäärän rajaaminen tulee kysymykseen vasta silloin, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta välttävää arvosanaa (5). Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Arvioinnin tukena voidaan käyttää eri asiantuntijoiden lausuntoja. Asiasta tehdään tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava[189]. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perusopetuslain lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien ongelmien syntymistä[190]. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen sekä hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä ylläpitävää toimintaa kouluyhteisössä. Ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä toteutettava ja koko kouluyhteisöä tukeva yhteisöllinen opiskeluhuolto on keskeinen koulunkäynnin ja osallistumisen tukemisen muoto, jolla vaikutetaan koko yhteisön toimintakulttuuriin. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien

---

182 Perusopetuslaki 20 a §
183 Perusopetuslaki 20 b §
184 Perusopetuslaki 20 b §
185 Perusopetuslaki 20 c §
186 Perusopetuslaki 20 f §
187 Perusopetusasetus 3 §
188 Perusopetuslaki 20 h §
189 Perusopetuslaki 20 f § ja Hallintolaki (434/2003) 45 §
190 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 §

ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskeluhuoltopalvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto tukevat oppilaiden yksilöllisiä oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita sekä sosiaalisten ja psyykkisten valmiuksien kehittymistä. Mikäli koulun työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tulee hänen toimia sen mukaan, mitä säädetään velvollisuudesta opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa[191].

Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin luvussa 8.

7.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt koskevat kaikkea perusopetuksen toimintaa[192]. Ne ovat keskeinen osa koulun toimintakulttuuria, joka antaa edellytykset kaikkien oppilaiden osallisuuteen, oppimiseen ja koulunkäynnin tukeen. Koulun toiminnassa ja opetusjärjestelyissä huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt luovat pohjan laadukkaalle perusopetukselle, ryhmäkohtaisille tukimuodoille ja oppilaskohtaisille tukitoimille. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa[193].

Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä[194] tarkoitetaan

- *oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä*
- *eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta*
- *opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa*
- *pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain*
- *opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet*
- *oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena*

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät perusopetuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä.

Vantaan tarkennus:

Vantaan kouluissa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelu ja toteutus pohjaa yhteissuunnitteluun ja –vastuuseen. Kouluissa tarjotaan oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä osana koulun perustoimintaa. Koulun johto mahdollistaa koulun henkilöstön välisen yhteistyön oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Prosessissa huomioidaan huoltajien näkökulma tarvittaessa.

Rehtori vastaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen koulukohtaisesta toteutumisesta, seurannasta ja arvioinnista sekä koulukohtaisten resurssien kohdentamisesta tarkoituksenmukaisesti. Koulun johto kehittää oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden koulukohtaista toteuttamista.

---

191 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §
192 Perusopetuslaki 20 b §
193 Perusopetuslaki 21 §
194 Perusopetuslaki 20 b §

Koulun lukuvuosisuunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön kanssa ja siitä tiedotetaan oppilaita ja huoltajia. Lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt, vastuut ja rakenteet. Koulussa seurataan ja arvioidaan lukuvuosisuunnitelman toteutumista suunnitelmallisesti.

7.3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestelyjä. Näitä ovat opettajan antama yleinen tukiopetus, opettajan antama opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä[195]. Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden[196].

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana koulun perustoimintaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä[197]. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan tarjota erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopetuksena. Ryhmäkohtaiset tukimuodot mahdollistavat myös vertaisoppimisen.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä[198]. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja ja kaikkien oppilaiden oikeus, eikä niistä tehdä oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa tai tukea koskevaa päätöstä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutetaan ensisijaisesti joustavasti ryhmämuotoisesti. Ryhmän kokoa ei ole rajattu.

Vantaan tarkennus:

Koulun tasolla opetussuunnitelman mukaisten ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelu ja toteutus pohjaa yhteissuunnitteluun ja -vastuuseen. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan joustavasti koulussa tehtävän ryhmien tarpeen arvioinnin pohjalta. Arvioinnin tekee ryhmän kanssa työskentelevä henkilöstö yhteistyössä. Koulun johto mahdollistaa henkilöstön välisen yhteistyön ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja arvioitaessa myös huoltajat voivat tuoda esiin näkemyksensä.

Rehtori vastaa ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin varattujen opetustuntien kohdentamisesta ryhmien tarpeet ja edellytykset huomioon ottaen. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttaminen edellyttää lähtökohtaisesti lisäresurssointia, esimerkiksi kahden opettajan hyödyntämistä tietyssä opetusryhmässä. Opettaja ei voi samaan aikaan opettaa sekä antaa yleistä tukiopetusta tai opetuskielen tukiopetusta.

Vantaan perusopetus varmistaa koulujen vuosisuunnittelun ja -arvioinnin yhteydessä, että ryhmäkohtaisia tukimuotoja toteutetaan kaikissa Vantaan kouluissa ja seuraa koulujen resurssien käyttöä. Koulut kirjaavat koulujen lukuvuosisuunnitelmaan ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen periaatteet, käytännöt ja vastuut.

7.3.1. Opettajan antama yleinen tukiopetus

Yleinen tukiopetus vahvistaa opetuksen ja kasvatuksen tavoitteiden saavuttamista perusopetuksessa. Yleinen tukiopetus on opittaviin asioihin tutustumista etukäteen tai opitun vahvistamista ja kertaamista. Yleisellä tukiopetuksella pyritään ehkäisemään vaikeuksia

195 *Perusopetuslaki 20 b §*
196 *Perusopetuslaki 20 b §*
197 *Perusopetuslaki 20 b §*
198 *Perusopetuslaki 20 b §*

ennakolta ja varmistamaan opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen. Sillä voidaan vastata myös oppilaan poissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin.

Yleisen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Yleisen tukiopetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta saavuttamaan oppimisen tavoitteet sekä edistymään opinnoissaan. Osana yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan. Yleinen tukiopetus voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Yleisen tukiopetuksen järjestäminen

Yleistä tukiopetusta voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Yleistä tukiopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Yleistä tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Samanaikais- ja yhteisopetusta voidaan käyttää yleisen tukiopetuksen toteuttamisessa. Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

7.3.2. Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

Opetuskielen tukiopetus kohdistuu ensisijaisesti opetuskielen taidon ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen. Sitä annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta, joka tukee oppilaita eri oppiaineiden tekstien lukemisessa, niiden ymmärtämisessä ja tulkitsemisessa sekä omassa tuottamisessa. Opetus kohdistuu oppiaineen kieleen ja sisältöön samaan aikaan.

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteena on oppilaiden opetuskielen taidon vahvistaminen, mikä tukee oppilaiden osallistumista opetukseen ja opinnoissa etenemistä. Opetuskielen tukiopetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Opetuskielen tukiopetuksen järjestäminen

Opetuskielen tukiopetus järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti siten, että mahdollisimman moni oppilas voi hyötyä siitä. Sitä voidaan antaa oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- ja yhteisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin opetuskielen tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Opetuskielen tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

7.3.3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana

opetusryhmän opetusta. Se on ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, ja sitä ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti. Erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä voi liittyä myös erityisopettajan konsultaatiota, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle henkilöstölle.

Erityisopettajan antaman opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä voidaan järjestää samanaikais- ja yhteisopetuksena yhdessä opetusryhmää opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. Opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilaita muun opetuksen yhteydessä. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja niitä muutetaan tarvittaessa oppilaiden tuen tarpeiden mukaisesti.

7.4. Oppilaskohtaiset tukitoimet

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia[199]. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja perusopetuslain 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet[200]. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyydestä.

Myös silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista. Oppilaskohtaisista tukitoimista tehdään tuen tarpeen arviointiin perustuva suunnitelma sekä hallintopäätös[201].

Oppilaskohtaiset tukitoimet perustuvat oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ja niitä annetaan säännöllisesti ja pitkäkestoisesti[202]. Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään oppilaan etu huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa.[203] Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

Perusopetuslain mukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet kohdentuvat oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen, eivätkä korvaa sosiaali- ja terveyspalveluja.

Vantaan tarkennus:

Oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelu

---

199 *Perusopetuslaki 20 c §*
200 *Perusopetuslaki 20 c § ja Perusopetuslaki 31 §*
201 *Perusopetuslaki 20 e § ja Perusopetuslaki 20 f §*
202 *Perusopetuslaki 20 c §*
203 *Perusopetuslaki 6 § ja 28 §*

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin prosessi aloitetaan, mikäli todetaan oppimisen edellytyksiä koskevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot riittämättömiksi. Prosessin aloittavat oppilasta opettavat opettajat yhdessä, ja vastuuopettajana toimii oppilaan luokanopettaja tai -valvoja. Oppilas ja huoltajat voivat tuoda esiin näkemyksen aiempien tukimuotojen riittämättömyydestä.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja tuen toteuttamisen suunnitelman laadinnasta vastaavat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Tuen tarpeen arvioinnin tavoite on selvittää, tarvitseeko oppilas oppilaskohtaisia tukitoimia, joista tehdään tukea koskeva päätös.

Ennen tukea koskevan päätöksen tekoa oppilasta ja huoltajia kuullaan hallintolain mukaisesti. Tukea koskeva päätös valmistellaan Vantaan kaupungin hallinto- ja delegointisääntöön kirjatusti. Mikäli oppilaan tuen tarve muuttuu oleellisesti, aloitetaan oppilaan tuen tarpeen arviointiprosessi ja tehdään tarvittaessa uusi tukea koskeva päätös.

Oppilaan tuen tarpeen arviointia ja tuen toteuttamisen suunnitelmaa laadittaessa opetushenkilöstö voi pyytää monialaista ja –ammatillista henkilöstöä yhteistyöhön, mikäli he liittyvät oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävä yhteistyö ja sen kehittämisen periaatteet.

Pienryhmien koko ja muodostaminen

Oppilaskohtaisiin tukitoimiin liittyvä pienryhmä muodostetaan joustavasti opetuksen tavoitteiden saavuttamisen ja oppilaiden tuen tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaisesti. Pienryhmässä voi olla enintään 12 oppilasta.

Vantaan lähikoulujen ja vaativan tuen erityisluokat

Oppilaan tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa lähikoulussa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Lähikoulussa tarjotaan oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä, ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia.

Oppilaan tuen järjestämisen vahvistamiseksi ja lähikoulun osaamisen tueksi Vantaalla toteutetaan myös kaupunkitasoista jalkautuvaa työmuotoa. Jalkautuva työ tukee lähikoulun oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteutumista sekä edistää tarvittaessa oppilaskohtaisten tukitoimien toteutumista yhteistyössä oppilaan lähikoulun kanssa. Jalkautuva työ palvelee luokka-asteita 1–9. Palveluun ohjaudutaan aluekoordinaattorin kautta.

Oppilaan tuen tarpeen vaatiessa hänen opetuksensa voidaan järjestää lähikoulun erityisluokassa. Lähikoulujen tuen järjestelyt kuvataan koulujen omissa lukuvuosisuunnitelmissa. Mikäli oppilaan oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää, voidaan oppilaan opetus järjestää vaativan tuen erityisluokassa.

Vaativan tuen erityisluokat

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamisen suunnitelma laaditaan kaikille vaativan tuen erityisluokkien oppilaille yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja oppilaan yhteistyöverkostojen kanssa. Vaativan tuen erityisluokan oppilaan opetuksen järjestämisen suunnittelussa ja arvioinnissa voidaan hyödyntää moniammatillista asiantuntijaryhmää, johon kuuluvat luokkatiimi, rehtori ja aluekoordinaattori. Ryhmää täydennetään muilla tarvittavilla asiantuntijoilla. Vaativan tuen erityisluokkien oppilaat ovat oikeutettuja koulun opiskeluhuollollisiin palveluihin.

Vammaisopetus

Vantaalla kehitysvammaisten ja autististen oppilaiden opetus järjestetään vaativan tuen erityisluokissa. Oppilaan opetus voidaan järjestää myös oman asuinalueen lähikoulussa, mikäli oppilaan tarvitsema tuki voidaan siellä toteuttaa. Oppilaalle tehdään oppilaskohtainen tukea koskeva päätös hallinto- ja delegointisäännön mukaisesti.

Vammaisopetuksessa tavoitteena on oppilaan tasapainoisen kokonaiskehityksen turvaaminen yhteistyössä opettajien, opetusta avustavan henkilökunnan, huoltajien, eri asiantuntijoiden ja erityistyöntekijöiden kanssa. Opetusta avustava henkilökunta tukee oppilaiden kokonaiskehitystä koko koulupäivän ajan. Koulupäivää tukee vammaispalvelulain perusteella järjestettävä lyhytaikainen huolenpito, jota toteuttaa koulun avustava henkilökunta.

Vammaisopetuksessa opetus on konkreettista, eri aistikanavia hyödyntävää, asioita kertaavaa ja strukturoitua. Opetus jäsennetään ajan, paikan, tilan ja henkilöiden suhteen. Opetuksessa sanallisten ohjeiden lisäksi käytetään vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä; kuten kuvat, viittomat, fyysinen ohjaus, eleet, osoittaminen sekä kirjoitetut ohjeet ja tekniset apuvälineet. Oppilaat opiskelevat henkilökohtaisten päivä- ja viikko-ohjelmien mukaisesti. Opetuksen tavoitteena on oppilaiden osallisuuden vahvistaminen.

Vammaisopetuksessa oppilaiden opetus järjestetään joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain ylle kirjattujen periaatteiden mukaisesti. Toiminta-alueittain opiskelu on kuvattu tarkemmin luvussa 5.4.1.

Muut vaativan tuen erityisluokat

Alakoulun vaativan tuen erityisluokat on tarkoitettu oppilaille, joiden koulunkäyntiä olennaisesti heikentävät tai estävät käyttäytymisen ja tunne-elämän vaikeudet. Tavoitteena on lapsen omien voimavarojen vahvistaminen, pedagogisten tukitoimien järjestäminen, mahdollisten tutkimusten, hoidon ja sosiaalisen tuen tarpeen arviointi, verkostoyhteistyö sekä oppilaan lähikoulun osaamisen vahvistaminen. Alakoulun vaativan tuen erityisluokassa jakso on määräaikainen ja kestää pääsääntöisesti enintään vuoden. Jakson aikana arvioidaan säännöllisesti oppilaan koulunkäynnin kokonaistilannetta sekä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavia tukitoimia.

Yläkoulun vaativan tuen erityisluokkien toiminnan tavoitteena on auttaa perusopetuksen päättövaiheessa olevaa oppilasta kiinnittymään koulunkäyntiin, vahvistaa nuoren opiskeluvalmiuksia sekä tukea häntä elämänhallintataitojen kehittämisessä, päättötodistuksen saavuttamisessa ja toisen asteen opintoihin sijoittumisessa.

Oppilaan hakeutumisesta vaativan tuen erityisluokkaan päätetään verkostoneuvottelussa, jossa aluekoordinaattori on osallisena. Perusopetuksen aluepäällikkö tekee päätöksen oppilasvalinnasta. Oppilaalla tulee olla oppilaskohtainen tukea koskeva päätös ennen jakson aloittamista.

7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, käytössä olleet ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat oppilaan edun mukaisesti hänen oppimistaan[204]. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute tai puutteellinen opiskelutekniikka eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle. Myös käyttäytymisellä reagoivien oppilaiden tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Oppilasta voidaan tukea myös oppilaskohtaisilla tukitoimilla, jos se on oppilaan edun mukaista. Osana arviointia selvitetään myös tarve oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opetuksesta vastaavat opettajat. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat[205]. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Oppilaan huoltajalle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin[206].

204 *Perusopetuslaki 20 d §*
205 *Perusopetuslaki 20 d §*
206 *Perusopetuslaki 20 d §*

Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä. Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin perustuva tukea koskeva hallintopäätös ei voi perustua pelkkään psykologiseen tai lääketieteelliseen arvioon, eivätkä opetuksen järjestäminen, opetus tai oppilaskohtaiset tukitoimet korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämisvastuussa on joku muu kuin opetuksen järjestäjä.

Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukipalveluista[207] sekä perusopetuslain mukaista sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua.[208]

7.4.2. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta on laadittava oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opetuksesta vastaavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa tai kanssa.[209] Suunnitelman laatiminen on kuitenkin mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johtuva este.

Suunnitelmasta on käytävä ilmi

- *perustelut sekä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset tukitoimien tarpeesta*
- *tuen tarpeen arviointiin perustuvien tukitoimien toteuttaminen ja seuranta*
- *oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut*
- *opinnoissa eteneminen*
- *mahdollinen tarve perusopetuslain 20 h §:ssä tarkoitetusta oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle ja oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi*
- *mahdollinen perusopetuslain 20 i §:n mukainen tarve opetuksen järjestämiseksi oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite*
- *toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi kullekin toiminta-alueelle.*

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava aina, kun oppilaan tarpeet sitä edellyttävät, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät[210]. Suunnitelma on salassa pidettävä asiakirja[211].

7.4.3. Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista[212]. Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti

- *erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä*
- *erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä*

---

207 Perusopetuslaki 39 §
208 Perusopetuslaki 4 a §
209 Perusopetuslaki 20 e §
210 Perusopetuslaki 20 e §
211 Perusopetuslaki 40 §
212 Perusopetuslaki 20 f §

- *erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa*
- *tulkitsemispalvelut*
- *avustajapalvelut*
- *apuvälineet*

Lisäksi tukea koskeva päätös on tehtävä perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta[213]. Perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tehdään päätös perusopetuslain 20i §:n perusteella[214]. Hallintopäätös on tehtävä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskeva suunnitelman mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja hänen huoltajaansa[215].

Opetuksen järjestäjä voi tehdä myönteisen tai kielteisen päätöksen arviointiin perustuvan suunnitelman pohjalta. Mikäli päätös tarkoittaa oppilaan koulupaikan vaihtumista, siitä tehdään erillinen hallintopäätös. Tukea koskeva päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos kunta ei järjestä oppilaskohtaisia tukitoimia tai perusopetusta oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella niistä tukea koskevan päätöksen tekee oppilaan asuinkunta[216].

Tukea koskevaan päätökseen ei kirjata kuvauksia tukitoimista tai niiden toteuttamisesta, jotka on kuvattu oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa. Mikäli oppilaan tilanne ja tuen tarve muuttuvat oleellisesti, on tehtävä uusi tukea koskeva päätös. Oppilaan huoltajaa on kuultava tukea koskevaa päätöstä tehtäessä[217].

Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan oppiminen, osaaminen, työskentely ja käyttäytyminen arvioidaan arviointia koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti, ellei oppilaalle ole tehty hallintopäätöstä perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöstä poikkeamisesta, tai jos oppilaalle on tehty hallintopäätös toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta[218].

7.4.3.1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan kelpoisuuden omaavan opettajan antamaa opetusta. Sitä voidaan toteuttaa oppilaan omassa opetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai siitä erillään. Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai - vuoden pituista jaksoa.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan yksilölliset tarpeet. Erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan toteuttaa myös pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä. Tarvittaessa erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä voidaan antaa myös yhdelle oppilaalle.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet on erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan antamasta opetuksesta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä oppilaskohtaisena tukitoimena[219].

---

213 Perusopetuslaki 20 f §
214 Perusopetuslaki 20 f §, perusopetuslaki (/) 20 i § voimaan 1.8.2026
215 Hallintolaki 34 § ja 35 §
216 Perusopetuslaki 20 f §
217 Hallintolaki 35 §
218 Perusopetuslaki 20 i § voimaan 1.8.2026
219 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t

7.4.3.2. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä. Tällöin oppilaan katsotaan oppimisvalmiuksistaan tai oppimisen edellytyksistään johtuen hyötyvän erityisopettajan tai eritysluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta yhden tai useamman oppiaineen opetuksesta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä oppilaskohtaisena tukitoimena[220].

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena ei sinänsä ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Yhden opettajan opettama opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena[221]. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

7.4.3.3. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa[222]. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta erityisluokassa[223].

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena ei sinänsä ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Erityisluokanopettajan opetusryhmässä erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta, mutta enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti[224].

7.4.3.4. Tulkitsemispalvelut

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä oppilaille annettavia tulkitsemispalveluita. Oikeus tulkitsemispalveluun on oppilailla, joilla on kuulovamma, näkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua perusopetukseen osallistumiseksi. Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista tulkitsemispalveluista[225]. Tulkitsemispalvelut oppilaskohtaisena tukitoimena eivät sinänsä ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tulkitsemispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

---

220 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t
221 Perusopetuslaki 20 g §
222 Perusopetuslaki 20 g §
223 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t
224 Perusopetuslaki 20 g §
225 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t

7.4.3.5. Oppilaskohtaiset avustajapalvelut

Oppilaskohtaisilla avustajapalveluilla tarkoitetaan opetukseen osallistumisen edellyttämiä avustajapalveluita tilanteissa, joissa muut osana koulun perustoimintaa järjestettävät oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja mahdollinen ryhmäkohtainen koulunkäynninohjaaja eivät tue riittävästi oppilaan perusopetuksen oppimäärän ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen järjestäjällä on mahdollisuus huolehtia avustajapalvelujen järjestämisestä henkilökohtaisen järjestämisen lisäksi myös luokkakohtaisten avustajapalvelujen avulla. Perusopetuslain 3 §:n ja 31 §:n säännökset edellyttävät kuitenkin, että oppilaan yksilölliset tarpeet selvitetään riittävällä tavalla siten, että opetus ja sen edellyttämät palvelut tulevat järjestetyiksi hänen edellytystensä mukaisesti[226].

Avustajapalveluiden käyttäminen oppilaskohtaisena tukitoimena eivät sinänsä ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista avustajapalveluista. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oikeus saada oppilaskohtaisia avustajapalveluita koskevasta asiasta hallintolaissa hallintopäätökselle asetetut vaatimukset täyttävä valituskelpoinen päätös[227].

Avustamispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.4.3.6. Apuvälineet

Tulkitsemis- ja avustajapalvelujen lisäksi oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevalle oppilaalle turvataan myös opetukseen osallistumisen edellyttämät tarpeelliset apuvälineet[228], joiden avulla tuetaan oppilaan mahdollisuuksia saavuttaa perusopetuksen oppimäärä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteet. Apuvälineet voidaan oppilaan tarpeiden mukaan järjestää hänen käyttöönsä ryhmä-, koulu- tai luokkakohtaisesti. Luonteeltaan oppimäärän suorittamiseen ja opetukseen osallistumiseen tarkoitetut ja siten opetusvälineisiin rinnastettavat apuvälineet voidaan tarvittaessa järjestää myös henkilökohtaisesti. Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaalle ei järjestetä lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia koulussa ja muissa elämäntilanteissa tarvittavia apuvälineitä. Niihin oppilaalla on oikeus lääkinnällisestä kuntoutuksesta annetun asetuksen mukaisesti[229].

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien ja muun henkilöstön välistä yhteistyötä[230], ja se voi edellyttää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Tukitoimien suunnittelussa voidaan tarvittaessa hyödyntää myös muiden asiantuntijoiden konsultaatiota. Tästä päätetään opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä opetukseen osallistumisen edellyttämistä apuvälineistä[231].

Oppilaan apuvälineiden käyttö ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.5. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla. Nämä ovat opinnoissa eteneminen

---

226 Perusopetuslaki 31 § ja Perusopetuslaki 3 §
227 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t
228 Perusopetuslaki 31 §
229 Asetus lääkinnällisestä kuntoutuksesta (1015/1991)
230 Perusopetuslaki 20 c §
231 Perusopetuslaki 20 d, e ja f §:t

tavoitekokonaisuuksittain, oppiaineen oppimäärän rajaaminen sekä tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain kuvataan luvussa 5.4.3.

Vantaan tarkennus:

Oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen päätetään oppilaan tukea koskevassa päätöksessä, joka valmistellaan Vantaan kaupungin hallinto- ja delegointisääntöön kirjatusti. Prosessi mukailee oppilaan tukea koskevan päätöksen laatimista. Terveydellisistä syistä oppiaineen oppimäärän tilapäistä vapauttamista koskevan päätöksen tueksi on lisäksi liitettävä terveydenhuollon ammattilaisen kannanotto.

Oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen vaikutuksista oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen ja kertoa, että päättötodistukseen tulee arvosanaksi 5* niistä oppiaineista, joissa oppimäärää on rajattu.

Tavoitekokonaisuuksittain opiskelu ja sen periaatteet on kuvattu luvussa 5.4.3.

7.5.1. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5)) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Perusopetuksen oppimäärää ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita voidaan rajata vasta silloin, kun oppilas on saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa[232]. Perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppimäärän rajaamiselle.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Oppimäärän rajaaminen tehdään karsimalla oppilaskohtaisesti paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia.

Oppiaineen oppimäärän tai opetussuunnitelman tavoitteiden rajaaminen edellyttävät ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä[233]. Koska opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta[234]. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä[235].

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen vaikutuksista oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen.

Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa[236].

---

232 *Perusopetuslaki 20 h §*
233 *Perusopetuslaki20 e § ja Perusopetuslaki 20 f §*
234 *Perusopetuslaki 20 f §*
235 *Hallintolaki 23 §*
236 *Hallintolaki 7 luku*

*Jos oppilaan kohdalla poiketaan perusopetuksen oppimäärästä tai tavoitteista, rajaamista koskevan päätöksen perusteena olevaan perusopetuslain 20 e §:n mukaiseen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan tulee sisällyttää oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan osaaminen arvioidaan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden sekä luvussa 6 kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai tavoitteita on rajattu, osaaminen arvioidaan suhteessa oppilaalle määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Sanallisessa arvioinnissa noudatetaan muilta osin summatiivisen arvioinnin linjauksia. Samoja periaatteita noudatetaan myös mahdollisessa väliarvioinnissa. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5 *.*

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.[237]

7.5.2. Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Perusopetuksen oppimäärästä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poiketaan myös silloin, kun oppilas vapautetaan tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä[238]*. Tilapäisellä vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta tarkoitetaan lyhytaikaista ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta terveydellisistä syistä. Vapauttaminen voi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään neljän kuukauden ajan. Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.*

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä edellyttää ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä[239]*. Arviointiin perustuvasta suunnitelmasta tulee käydä ilmi oppilaan opiskelema oppimäärä ja siitä tehtävät poikkeamiset, oppilaan vuosiluokan mukaisesta tuntimäärästä poikkeaminen, oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi. Opetuksen järjestäjän on tehtävä hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetyistä perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta*[240]*. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä*[241]*.*

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi hallintopäätös.

Jos tilapäinen vapauttaminen ei riitä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin turvaamisen perusopetuksen oppimäärän suorittamisen edistämiseksi terveydellisistä syistä, voidaan joissain tilanteissa soveltaa perusopetuslain 20 i §:n mukaisesti järjestettävää opetusta opetuksen järjestämiseksi oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella[242]*.*

---

237 *Perusopetuslaki 20 e §*
238 *Perusopetuslaki 20 h §*
239 *Perusopetuslaki 20 e § ja Perusopetuslaki 20 f §*
240 *Perusopetuslaki 20 f §*
241 *Hallintolaki 23 §*
242 *Perusopetuslaki 20 i §*

7.6. Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika

7.6.1. Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Jos oppilaalle on tehty varhennettua oppivelvollisuutta koskeva päätös oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin perusteella ja hänen tuen tarpeensa jatkuu perusopetuksessa, oppilaalle tehdään tukea koskeva päätös[243]. Tukitoimet voivat sisältää oppilaskohtaisia tukitoimia tai poikkeamista perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista. Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta tulee olla tehty ennen perusopetukseen siirtymistä yhteistyössä sekä varhaiskasvatuksen että esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kanssa. Näin lapsen oppimisen polku muodostaa lapsen edun mukaisen jatkumon. Jos oppilaalla ilmenee perusopetuksen aikana oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, joka olisi johtanut varhennettuun oppivelvollisuuteen, hänen opetuksensa voidaan järjestää 20 i § perusteella perusopetuslain mukaisten tukitoimien avulla[244].

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi 20 d § mukaisesti on tehtävä silloin, kun oppilaalla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Tällöin arvioidaan myös mahdollinen tarve opiskella toiminta-alueittain oppiainejakoisen opetussuunnitelman sijaan[245]. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain. Moniammatillista ja -alaista yhteistyötä tulisi hyödyntää aina, kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Monialainen ja -ammatillinen yhteistyö, psykologisen tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys päätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, elleivät oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Oppilaalle laaditaan perusopetuslain 20 e §:n mukainen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma opintojen etenemiseksi. Suunnitelmassa kuvataan oppilaskohtaisesti määritellyt perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaiset tai oppilaskohtaisesti määritellyt tavoitteet ja sisällöt, arvioinnin periaatteet sekä tukitoimien toteuttaminen ja seuranta.[246] Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaalla, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on oikeus kaikkiin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Tukitoimet järjestetään oppilaan edun mukaisesti ja ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Oppilaan perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Muina järjestelyinä voidaan käyttää esimerkiksi tavoitekokonaisuuksittain etenemistä.

Jos oppilas on terveydellisistä syistä estynyt osallistumasta opetukseen, perusopetuksen oppimäärän tai sisältöjen rajaaminen ei ole välttämätöntä. Jos on tarpeen poiketa opetussuunnitelman sisällöistä ja tavoitteista lyhytaikaisesti, oppilaalla on oikeus siihen kyetessään osoittaa osaamistaan monipuolisesti, ja siihen tulee tarjota riittävästi tilaisuuksia. Oppilas voi osoittaa osaamistaan myös erityisessä tutkinnossa[247].

Tuen toteuttamista koskeva suunnitelma, suunnitelman toteutuminen käytännössä ja tukitoimien riittävyys on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.[248]

Ennen hallintopäätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

---

243 Perusopetuslaki 20 i §
244 Perusopetuslaki 4 a luku
245 Perusopetuslaki 20 d §
246 Perusopetuslaki 20 e §
247 Perusopetuslaki 38 §
248 Perusopetuslaki 20 e §

Opetuksen järjestäjien rahoituksen perusteena olevat tuen tiedot tallennetaan valtakunnallisia opinto- ja tukirekistereitä koskevan lain nojalla Opetushallituksen kansalliseen opiskeluoikeuksien ja suoritusten keskitettyyn KOSKI-integraatiopalveluun[249]. Tähän rekisteriin tulee myös viedä merkintä perusopetuslain 20 i §:n mukaisesta hallintopäätöksestä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite ja lisäksi tieto siitä, järjestetäänkö oppilaan opetus toiminta-alueittain vai oppiaineittain[250].

7.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa[251]. Kuitenkin jos oppilas on sairaalassa potilaana, sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään hänelle opetusta, jos se on oppilaan terveydentilan, pedagogisten erityistarpeiden ja hoitotoimenpiteiden kannalta perusteltua, eikä ole oppilaan edun mukaista järjestää opetusta muulla tavoin. Myös muut erikoissairaanhoidon toimintayksiköt voivat järjestää opetusta oppilaille, jotka ovat erikoissairaanhoidossa. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetuksesta ja konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun järjestämistä määrätään tarkemmin luvussa 5.

7.8. Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus sekä toinen aste muodostavat lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Tätä vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Yhteistyöllä vahvistetaan myös lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan opetuksen järjestäjän johdolla.

Tuen jatkumon varmistamiseksi on keskeistä riittävä tieto oppilaan saamasta tuesta ja toimivista tukimuodoista ja tukitoimista. Mikäli lapsi on saanut lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tuen toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan lapsen siirtyessä perusopetukseen. Mikäli lapsella on esiopetuksessa ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä, hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan siirtymävaiheessa, ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä.

Oppivelvollisen oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle[252]. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen, ohjauksen sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy oppilaan siirtyessä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Opetuksen järjestäjät vastaavat tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

Vantaan tarkennus:

Siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö ja siirtymä

---

249 *Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017)*
250 *Perusopetuslaki 20 i §*
251 *Perusopetuslaki 4 a §*
252 *Oppivelvollisuuslaki 23 §*

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyölle on määritelty rakenteet ja tavoitteet. Yhteistyötä tehdään kaupunki- ja aluetasoisesti sekä koulujen ja päiväkotien välillä. Yhteistyö tapahtuu sekä toiminnallisena että tiedonsiirtoon liittyvänä.

Toiminnallista yhteistyötä kutsutaan Esikko-toiminnaksi, johon kaikki esiopetuksen toimipaikat ja alkuopetusta järjestävät koulut ovat sitoutuneet. Esikon muodostavat alakoulu ja sille yhteistyökumppaneiksi nimetyt esiopetuksen toimipaikat. Esikoiden kokoonpano tarkistetaan vuosittain.

Esikko-toiminnan pohjana on Esikko-tiimin säännöllinen yhteissuunnittelu. Koulu kutsuu syksyllä Esikko-tiimin suunnittelemaan palvelulupauksen mukaista yhteistä toimintaa. Esi- ja alkuopetuksen opettajat järjestävät lukuvuoden aikana vähintään kaksi yhteistä tapahtumaa ja/ tai toimintakokonaisuutta, jossa esiopetukseen osallistuvat lapset ja koulun oppilaat toimivat yhdessä. Esihenkilöillä on yhteinen vastuu Esikko-toiminnan johtamisesta ja suunnittelun mahdollistamisesta.

Esi- ja alkuopetuksen välinen tiedonsiirto tapahtuu Eskarista Ekalle -yhteistyöprosessin mukaisesti.

Lapsille mahdollistetaan omista taidoistaan ja esiopetuksessa opitusta kertominen kouluun siirtymisen yhteydessä. Lapset ja huoltajat pääsevät tutustumaan tulevaan kouluun kevätkaudella.

Siirtymävaiheen yhteistyössä toteutetaan Vantaan esi- ja alkuopetuksen yhteistyön palvelulupausta lapselle:

- Varmistamme, että siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen on sujuva sekä fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen jokaiselle lapselle.
- Vahvistamme lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja esi- ja alkuopetuksen yhteisössä.
- Painotamme yhteisissä oppimistilanteissa matemaattisia ja kielellisiä taitoja.
- Huomioimme lasten kiinnostuksen kohteet oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Yhteistyö ja siirtymä perusopetuksen sisällä

Alaluokilta yläluokille siirryttäessä siirtymäkäytänteistä vastaa vastaanottava koulu, joka on aloitteellinen niistä sopimisessa ja tiedottamisessa. Vastaanottava koulu kutsuu lähettävän koulun edustajat tiedonsiirtoon, jossa siirretään tulevista oppilaista opetuksen järjestämisen kannalta olennaiset tiedot.

Tuen järjestelyihin liittyvät oppilaan ja huoltajien kuulemiset tapahtuvat vastaanottavassa koulussa. Lähettävässä koulussa huolehditaan, että oppilaan tuen asiakirjat ovat ajan tasalla ennen siirtymävaihetta.

Perusopetuksesta toiselle asteelle yhteistyö ja siirtymä

Oppilaiden siirtymistä perusopetuksesta jatko-opintoihin tuetaan peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten monipuolisella yhteistyöllä. Yhdeksännen luokan oppilaille järjestetään mahdollisuuksia tutustua toisen asteen opintoihin oppilaitosvierailujen, kurkkauksien sekä koulutuskokeilujen muodossa. Lisäksi oppilaille järjestetään kahden viikon työelämään tutustumisjakso. Lisäksi toteutetaan räätälöityjä tutustumisia, esimerkiksi toisen asteen tutustumisviikkoja TEPPO- ja JOPO-oppilaille. Opinnoissaan hyvin menestyneet yhdeksännen luokan oppilaat voivat mahdollisuuksien mukaan suorittaa lukion kursseja jo yhdeksännen luokan aikana.

Toisen asteen opintojen onnistuneen aloituksen varmistamiseksi Vantaalla käytetään tietojen siirtämisessä pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta. Lomakkeen tavoitteena on antaa toisen asteen oppilaitoksessa nuoren kanssa työskenteleville tietoja opiskelijan vahvuuksista sekä niistä osa-alueista, joissa hän tarvitsee tukea.

Vantaan perusopetuksesta siirretään jatko-opintoihin oppilaskohtaisia tukitoimia saaneiden oppilaiden tukea koskevat päätökset. Siirrettävistä tiedoista vastaavat peruskoulussa erityisluokanopettaja, erityisopettaja, luokanvalvoja sekä tarvittaessa muut suunnitelman täyttämisestä vastaavat henkilöt. Tiedonsiirrosta vastaa oppilaan oppilaanohjaaja.

7.9. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 7 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan. Siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- *oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut*
    - *rehtorin vastuut*
    - *lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut*
    - *toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut*
    - *perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamisen käytännöt*
- *ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut*
- *oppilaskohtaisen tuen pienryhmien koko ja muodostaminen*
- *oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu*
    - *yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa*
    - *opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet*
- *oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut*

8. Opiskeluhuolto

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti[253] opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta.

Tässä luvussa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhuolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia[254].

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan[255] oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus[256] saada maksutta opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus[257].

Opiskeluhuoltoa toteutetaan[258] opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus[259] opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna[260], jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Vantaan tarkennus:

Opiskeluhuoltotyön suunnitteluun, toteuttamiseen, seurantaan, arviointiin ja kehittämiseen on laadittu yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa Vantaan opiskeluhuoltosuunnitelma, joka korvaa aiemman opiskeluhuollon paikallisen opetussuunnitelman.

8.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä[261]. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä [262]koulujen ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain[263] mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa.

253 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
254 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)
255 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §
256 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §
257 YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989
258 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §
259 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §
260 Terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §
261 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §
262 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
263 Terveydenhuoltolaki 15 a §

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma[264] korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan[265].

Opetuksen järjestäjä vastaa[266] siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys[267] huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä[268]. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista[269].

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

---

264 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
265 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
266 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
267 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 a § (1146/2021), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 16 § (1326/2010)
268 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
269 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

- *oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat*
- *poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään[270] perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet[271] kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa*

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla[272] tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen[273]. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet[274] otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä[275].

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *oppilaan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin[276] (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)*
- *yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen*
- *opiskeluhuoltokertomusten[277] laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen[278] kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä*
- *opettajan laajaan terveystarkastukseen[279] luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa*
- *oppilaan koulupäivän aikaisen eritysruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet*

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä[280]. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon

---

270 Perusopetuslaki 26 §
271 Terveydenhuoltolaki 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta 93/2026 5 §
272 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §
273 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
274 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §
275 EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22 § (377/2022) ja 23 §, perusopetuslaki 40 § (1288/2013), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)
276 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (377/2022)
277 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § ja 21 §
278 Perusopetuslaki 36 § 3 ja 36 h §
279 Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 7 §
280 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus*[281] *opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen*
- *koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *opiskeluhuollon monialainen yhteistyö*[282] *oppimisen ja koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä*
- *yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen*[283] *oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille*

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön[284]*, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.*

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa[285] *tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia*[286]*.*

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

---

281 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
282 Perusopetuslaki 20 d § ja Hallituksen esitys HE 212/2024
283 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §
284 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §
285 Perusopetuslaki 29 §
286 Perusopetuslaki 40 §, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §, lastensuojelulaki 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014) 35 §

9. Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

9.1. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	***Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä***	***Toinen kotimainen kieli***	***Toinen kotimainen kieli***
	yhteinen	*yhteinen*	*valinnainen*
suomi	*suomen kieli ja kirjallisuus*	*ruotsi*	*-*
ruotsi	*ruotsin kieli ja kirjallisuus*	*suomi*	*-*
saame	*saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille*	*-*	*suomi tai ruotsi*
saame	*suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus*	*ruotsi tai suomi*	*-*
romani	*suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus*	*ruotsi tai suomi*	*-*
viittomakieli	*viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille*	*-*	*ruotsi tai suomi*
muu äidinkieli	*muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä*	*-*	*ruotsi tai suomi*

9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä, ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä äidinkielenomainen ruotsi ja suomi.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Paikalliseen opetussuunnitelmaan laaditaan tällöin kielikohtainen sovellus näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Englantiin on opetussuunnitelman perusteissa laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2-oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman noudattaen näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin.

Vantaan tarkennus:

Vantaan kieliohjelma

A1-kielen opiskelu alkaa 1. vuosiluokalla. Vantaalla A1-kieli on englannin kieli.

Neljänneltä luokalta alkavaksi vapaaehtoiseksi A2-kieleksi on mahdollista valita ruotsi, venäjä, ranska, saksa tai espanja. A2-kielen ryhmän ryhmäkoosta päättää kasvatus- ja opetuslautakunta. A2-kielen opetusjärjestelyissä on mahdollista hyödyntää useamman koulun välisiä etäopetusmahdollisuuksia ja muodostaa tällä tavoin koulujen yhteisiä ryhmiä.

Kaikilla oppilailla alkaa kuudennella luokalla B1-kielenä ruotsin kieli. A2-kielenä ruotsia opiskelleet oppilaat jatkavat tällöin ruotsin kielen opiskelua omana ryhmänään.

Lisäksi yläkoulut tarjoavat kahdeksatta ja yhdeksättä vuosiluokkaa varten vähintään kahta B2-kieltä muiden valinnaisten opintojen osana. B2-kielenä voi tarjota espanjaa, ranskaa, saksaa sekä venäjää.

10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin[287].

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä[288], kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Vantaa on leimallisesti monikielinen ja -kulttuurinen kaupunki. Koulun tehtävänä on kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa ja kaikkien kouluyhteisön jäsenten osallisuutta. Moninaisuus antaa mahdollisuuden ohjata oppilaita omasta toimintaympäristöstään käsin ymmärtämään monikielistä ja -kulttuurista yhteiskuntaa sekä tukea oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä.

Vantaalaisten koulujen toimintakulttuuri rakentuu kieli- ja kulttuuritietoiselle perustalle. Kielen ja kulttuurin merkitys kaikessa kanssakäymisessä ja opettamisessa tunnistetaan ja kielellisten ja kulttuuristen taitojen monipuoliseen kehittymiseen panostetaan.

Monikielisyys tehdään näkyväksi kouluympäristössä ja erilaisissa oppimistilanteissa. Monikielisyyttä hyödyntävät ja muuten kielitietoiset työtavat hyödyttävät koulun kaikkia oppilaita. Jokainen opettaja on opettamansa oppiaineen kielen opettaja ja kielellinen malli.

Oppilaiden erilaiset kulttuuriset taustat otetaan huomioon myös huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Huoltajat tunnistetaan oppimisen voimavarana ja oppilaiden kulttuuriperimän asiantuntijoina.

Opetuskielen kehittymistä tuetaan Vantaalla monella eri tavalla.

Ulkomailla syntyneille taustaltaan vieraskielisille perusopetusikäisille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Sitä tarjotaan ja toteutetaan erillisen opetussuunnitelman mukaan. Valmistavan opetuksen tavoitteena on kehittyvän peruskielitaidon saavuttaminen.

Valmistavan opetuksen jälkeen on mahdollista saada tarvittaessa perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Lisäopetus kuvataan tarkemmin perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5.4.4. Lisäopetuksessa painottuvat peruskielitaidon ja tiedonalojen kielten vahvistaminen sekä suunnitelmallinen kielitietoinen opetus.

Valmistavassa opetuksessa ja valmistavan lisäopetuksessa oppilaalle laaditaan aina oma suunnitelma tavoitteineen ja sisältöineen. Suunnitelmaa ylläpidetään myös vähintään vuoden ajan oppilaan siirryttyä perusopetuksen oppilaaksi.

---

287 Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §
288 Perusopetuslaki 10 § 1 mom. (1288/1999)

Niille oppilaille, joiden opetuskielen perustaidoissa on vielä merkittäviä puutteita, voidaan opettaa suomen kieltä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään Vantaalla suomen kieli ja kirjallisuus -opetuksen yhteydessä, samanaikaisopetuksena, erillisessä ryhmässä tai edellisten yhdistelmänä. Oppimäärä kuvataan tarkemmin omassa opetussuunnitelman kohdassaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtyminen on Vantaalla perusopetuksen aikana joustavaa. Opettajat arvioivat suomea toisena kielenään opiskelevan oppilaan kielitaidon kehittymistä jatkuvasti. Tiivis yhteistyö mahdollistaa opiskeltavan aineksen valitsemisen oppilaan tarpeiden mukaan kielitaidon eri osa-alueet huomioiden.

Vantaalla erityistä huomiota S1/S2-oppimäärävalintaan kiinnitetään koulutulokkaiden kohdalla, oppilaan siirtyessä toiselta kolmannelle vuosiluokalle sekä kuudennelta seitsemännelle vuosiluokalle. Nivelvaiheissa varmistetaan oppilaan kielitaidon eri osa-alueita koskevan tiedon siirtyminen ja sen hyödyntäminen oppimäärävalinnassa.

Oppilaan kielitaidon eri osa-alueiden kehittymistä seurataan tiiviisti myös oppilaan siirryttyä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Tarvittavaa tukea annetaan suunnitelmallisesti niin suomen kielen ja kirjallisuuden kuin muiden oppiaineiden opetuksessa, kun se kielitaidon vahvistamiseksi on tarpeen.

Oppilaiden tiedonalojen kielten taitoja tuetaan tarvittaessa antamalla opetuskielen tukiopetusta. Opetuskielen tukiopetusta toteutetaan suunnitelmallisesti ja oppilaiden tarpeita oikea-aikaisesti huomioiden. Opetuskielen tukiopetusta antavat kaikki opettajat, ja kouluissa on selkeät rakenteet sen toteuttamiseksi.

Oman äidinkielen opetusta järjestetään Vantaalla tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Oppilasta ja huoltajaa tiedotetaan oman äidinkielen opetuksen merkityksestä ja saatavuudesta.

Oman äidinkielen opetus vahvistaa oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä, tukee opetuskielen oppimista sekä luo pohjaa toimivalle monikielisyydelle. Kaikkia taustaltaan monikielisiä oppilaita kannustetaan osallistumaan oman äidinkielensä opetukseen.

Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta, ja sitä annetaan kaksi vuosiviikkotuntia. Oman äidinkielen opetuksessa tavoitteena on tehdä yhteistyötä äidinkielen eri oppimäärien sekä muiden aineiden opetuksen kanssa. Oman äidinkielen opetussuunnitelma on liitteenä. Oppilaan omalla äidinkielellä annettavaa tukiopetusta pyritään myös järjestämään mahdollisuuksien ja oppilaiden tarpeiden mukaan.

Vantaalla saamen kielen opetus ovat perusopetusta täydentävää opetusta. Saamen kielen opetuksen järjestämisessä voidaan hyödyntää etäopetusmahdollisuuksia.

Romanikielen kielen opetus ovat perusopetusta täydentävää opetusta. Romanikielen opetuksella pyritään tukemaan oppilaiden koulunkäyntiä ja monikielisyyttä. Romanikielen opetussuunnitelma on liitteenä.

Viittomakielen opetusta järjestetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Kuulovammaisten lasten opetusjärjestelyt suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien, perusopetuksen aluekoordinaattorin ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Opetus järjestetään oppilaan lähikoulussa hyödyntäen tarvittaessa viittomakielen tulkkia tai viittomakielentaitoista avustajaa. Mahdollisuuksien mukaan ja oppilaan tarpeen näin vaatiessa voidaan opetus järjestää erityisesti kuulovammaisille oppilaille järjestettävässä opetuksessa.

Koulukohtaiset täsmennykset

Vantaalla on kaupunkitasoisen opetussuunnitelman lisäksi kirjattu koulukohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin tähän lukuun liittyvät seuraavat asiat:

- Miten kielitietoista toimintakulttuuria edistetään koulussanne ja miten sen kehittymistä seurataan?

- Miten arvostava suhtautuminen oppilaiden äidinkieliin näkyy kouluympäristössä? Miten opetushenkilöstöä tuetaan ja kannustetaan hyödyntämään monikielisyyttä opettamisessa ja oppimisessa?

- Kuvailkaa valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvien oppilaiden nivelvaiheprosessi ja koulukohtaiset vastuut.
- Millä järjestelyillä koulussanne tuetaan oppilaita, joiden opetuskielen kielitaito on vasta kehittymässä?

10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä antaa heille mahdollisuus omaksua saamelainen kulttuuriperintö. Tavoitteena on lisätä oppilaiden valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä[289]. Silloin kun perusopetus on saamenkielistä, sen erityisenä tavoitteena on vahvistaa saamen kielen osaamista ja kielen käyttöä. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus lujittuvat, kun oppilaat oppivat käyttämään kieltä yhteisölle ominaisella tavalla.

Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon eri saamen kielet ja niiden murteet sekä kielen sisältämä kulttuurinen tietous. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöönsä sekä myönteisen viestintäilmapiirin rakentamisen tärkeyttä osana oman elämänsä hallintaa ja kielellistä tapakasvatusta. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

10.2. Romanit

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Opetus vahvistaa romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romanikielistä yhteisöä ja mediaa.

10.3. Viittomakieliset

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä[290]. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille[291] opetus tulee antaa viittomakielellä. Viittomakielinen perusopetus voidaan

---

289 Perusopetuslaki 10 § 2 mom.
290 Perusopetuslaki 10 § 2 mom.
291 Hallituksen esitys eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi 86/1997

toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

10.4. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteettien ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat, kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Maahanmuuttotaustaisia oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valintaa kuvataan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisessä tehtävässä.

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttotaustaiselle oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten. Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaalle laadittava suunnitelma olla osa sitä.

10.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieliin ja kulttuuritaustoihin liittyvät erityiskysymykset ja kuvataan, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisesti erilaisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten oppilaiden kielet, kielelliset valmiudet ja kulttuurinen tausta otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään*
- *minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteettien kehittymistä tuetaan*
- *miten maahanmuuttotaustaisten oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään tapahtuu*
- *järjestetäänkö oman äidinkielen opetusta sekä miten tiedotetaan huoltajia sen merkityksestä ja saatavuudesta*
- *käytetäänkö maahanmuuttotaustaisen oppilaan oppimisen tukena suunnitelmaa opintoja varten.*

11. Kaksikielinen opetus

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä[292].

Perusopetuslain mukainen opetuskieli[293] määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti[294]. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

Vantaan tarkennus:

11 Kaksikielinen opetus

Vantaalla annetaan laajamittaista kaksikielistä opetusta englannin kielellä sekä ruotsin kielikylpyopetusta. Koulut kuvaavat koulukohtaisissa opetussuunnitelmissaan kohdekielen/ kielikylpykielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt. Opetuksessa noudatetaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan hyväksymää tuntijakoa, joka on liitteenä. Englanninkieliseen opetukseen oppilaat valitaan kielellisen valmiuden arvioinnin kokeen perusteella. Jos ruotsin kielikylpyluokille hakee ensimmäiselle vuosiluokalle enemmän kuin kaksikymmentäviisi oppilasta, teetetään oppilaille kielellisen valmiuden arvioinnin koe. Suoraan myöhemmille vuosiluokille hakeuduttaessa oppilaan tulee osata luokkatason mukaista englannin tai ruotsin kieltä. Kielitaito testataan kielikokeen avulla.

Englannin kielistä opetusta antavat koulut

Vantaalla annetaan laajamittaista kaksikielistä opetusta englannin kielellä Kaivokselan ja Rekolanmäen alakouluissa. Äidinkielen ja kirjallisuuden tunneilla oppilaat puhuvat ja työskentelevät suomen kielellä, muuten opetuskielenä on pääosin englanti. Englannin kielen opetukseen tarvittavat tunnit on siirretty valinnaisaineiden tunneista. Lisäksi tunteja on siirretty äidinkieli- ja kirjallisuus – oppiaineesta englannin kieleen. Vantaan englanninkielisen opetuksen englannin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 1-9 kuvataan Vantaan englanninkielisen opetuksen opetussuunnitelmassa. Tuntijako noudattaa kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan hyväksymää tuntijakoa, joka on liitteenä.

Kaivokselan ja Rekolanmäen koulujen oppilaat valitaan ensimmäiselle luokalle kielellisen valmiuden arvioinnin kokeen perusteella. Myöhemmille vuosiluokille haettaessa oppilaan täytyy osoittaa osaavansa luokkatason mukaista englanninkieltä. Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa opiskelleiden oppilaiden on oikeus halutessaan ilman erillistä hakua jatkaa englanninkielisessä opetuksessa vuosiluokilla 7–9 Vantaan kansainvälisessä koulussa.

---

292 Perusopetuslaki 10 §
293 Perusopetuslaki 12 §
294 Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 §

Vantaan kansainvälisessä koulussa opetus annetaan englannin kielellä. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunneilla käytetään suomen kieltä. Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä opetuskielessä että suomen kielessä. Oppilaat valitaan kielitestin perusteella. Kouluun voi pyrkiä mille vuosiluokalle tahansa. Englannin kielen opetukseen tarvittavia tunteja on siirretty valinnaisista tunneista sekä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tunneista. Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako poikkeaa yleisestä tuntijaosta myös 7 vuosiluokkien ja 8 vuosiluokkien liikunnassa. Tuntijako on liitteenä. Vantaan englanninkielisen opetuksen englannin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 1-9 kuvataan Vantaan englanninkielisen opetuksen opetussuunnitelmassa.

Lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus järjestetään valmistavan opetuksen kautta suomenkielisessä perusopetuksessa, ellei oppilas pääse kielitestin kautta englanninkieliseen opetukseen.

Ruotsin kielikylpyopetusta antavat koulut

Ruotsin kielen kielikylpyopetusta annetaan Uomarinteen ja Kilterin sekä Viertolan ja Peltolan kouluissa. Jos ruotsin kielikylpyluokille hakee ensimmäiselle vuosiluokalle enemmän kuin kaksikymmentäviisi oppilasta, teetetään oppilaille kielellisen valmiuden arvioinnin koe.

Uomarinteen alakoulussa ruotsin kielikylpyluokalla aloittaneet oppilaat jatkavat kielikylpyopetusta 7 - 9 luokilla Kilterin koulussa. Viertolan koulussa ruotsin kielikylpyluokalla aloittaneet jatkavat kielikylpyopetusta Peltolan koulussa. Yläkouluun siirryttäessä voidaan kouluihin ottaa uusia oppilaita, jotka ovat olleet kielikylpyopetuksessa muualla tai jotka osoittavat vastaavat tiedot kielikokeen perusteella.

Ruotsin kielellä annetun opetuksen määrä on vuosiluokilla 1–2 noin 90 %, vuosiluokilla 3-4 noin 70 % ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50 %. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä. Kielikylpykieli on oppilaan A1-kieli.

Ruotsin kielikylpyopetuksessa noudatetaan Vantaan kaupunkitasoista kielikylvyn tuntijakoa. Ruotsin kielen opetukseen tarvittavat tunnit on siirretty äidinkieli- ja kirjallisuus – oppiaineesta ruotsin kieleen. Lisäksi tunteja on siirretty valinnaisaineiden tunneista. Ruotsin kielellä opiskeltavat oppiaineet määritellään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa. Ruotsin kielellä opiskeltavissa oppiaineissa varmennetaan suomen kielen sanaston hallinta muun muassa jatko-opintojen turvaamiseksi.

11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkäntähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/ kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko

koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielelle/kohdekielelle asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää[295] opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuella.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielinen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

---

295 Opetushallituksen määräys 25/011/2005

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeisiin pyritään vastaamaan oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä. Niiden lisänä tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä.

Mikäli edellä mainituilla tuen muodoilla ei pystytä vastaamaan oppilaan tuen tarpeisiin, hänellä on oikeus myös oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä.

Tuen järjestämisessä huomioidaan oppilaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä tukea voidaan antaa.

11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävää ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielellä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90%, vuosiluokilla 3-4 noin 70% ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50%. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu vuosiluokilla 1-2 ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä kohdekieli.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan

koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

11.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet*
- *mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako*
- *mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa*
- *mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet*
- *mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.*

Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta päätetään ja kuvataan

- *mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä.*

Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan

- *miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä*
- *käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksi ottoon.*

12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Vantaan tarkennus:

12 Erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Vantaalla erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaa opetusta tarjotaan montessoripainotteisessa opetuksessa Kuusikon koulussa vuosiluokilla 1 - 6. Opetus järjestetään yhdysluokkaopetuksena. Opetusta antavat luokanopettajat, jotka ovat erikoistuneet montessoripedagogiikkaan. Opetus perustuu montessoripedagogiikan mukaisesti kokonaisuuksiin ja on oppiaineisiin jakamatonta opetusta. Luonteeltaan opetus on toiminnallista. Yhdysluokkaopetuksessa toiminnallinen oppimateriaali mahdollistaa oppilaan opiskelun yksilöllisen ja kiireettömän etenemisen. Työskentelytapa mahdollistaa vertaisoppimisen, lisää yhteisöllisyyttä ja kasvattaa lasta ryhmän aktiiviseksi jäseneksi. Opiskelun kehyksenä on elämää kunnioittava, ekologinen käsitys maailmasta ja ihmisestä osana sitä. Tärkeää on tutkiminen, käsin tekeminen, luova ongelmanratkaisu, oivaltava oppiminen ja syy-seuraus-suhteiden pohtiminen.

Montessoripedagogiikan yksi keskeisimmistä kasvatustavoitteista on lapsen itsenäistymiskehityksen tukeminen. Menetelmän ytimenä on oppilaan tarkka havainnointi ja huomioiden teko hänen kehityksestään. Tarkkailun ja tehtyjen huomioiden avulla opettaja saa oleellisen tiedon oppilaan kehitystasosta ja siitä, miten hänen tulee ohjata oppilasta kehittymään ja millaisia oppimisvälineitä hänen tulee oppilaan oppimisen tueksi tarjota. Montessorivälineet ovat osa montessoriympäristöä, joka on kasvattava, rauhallinen ja omaan itsenäisyyteen ja innostukseen kannustava ympäristö.

Montessoripainotteisessa opetuksessa oppilas saavuttaa oppivelvollisuuteen kuuluvien oppimäärien mukaiset tiedot ja taidot. Arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerien mukaisesti.

12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan perusopetuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- tai kasvatusfilosofiseen näkemykseen. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa[296].

12.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma voi olla järjestäjäkohtainen tai yksikkökohtainen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva paikallinen opetussuunnitelma voi olla omaleimainen opetuksen järjestämisluvan ja valtioneuvoston

296 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 § ja 10 §*

asetuksen määrittämissä rajoissa. Opetussuunnitelma ei voi olla ristiriidassa perusopetuslain ja -asetusten, tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa.

Opetuksen järjestäjän tulee päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa sen lisäksi mitä tämän perusteasiakirjan muissa luvuissa määrätään

- *Erityiseen maailmakatsomukseen perustuva opetuksen osalta*
  - *mitkä ovat erityiseen maailmankatsomukseen perustuvat, perusopetuksen arvoperustaa sekä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä täydentävät näkökulmat*
  - *miten nämä näkökulmat näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa*
  - *miten ko. maailmankatsomukseen perustuvia arvoja, tietoja, taitoja ja valmiuksia painottavaa opetusta toteutetaan läpäisyperiaatteella eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.*
- *Erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen osalta*
  - *mitkä ovat erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvat näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä perusopetuksen pedagogisia linjauksia täydentävät pedagogiset periaatteet ja ratkaisut*
  - *miten nämä näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa sekä eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.*

13. Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

Vantaan tarkennus:

Valinnaisaineet

Vantaalla oppilas ja huoltajat valitsevat oppilaan valinnaiset aineet, ja lopullisesta valintojen toteutumisesta ja opetusryhmien muodostumisesta päättää koulun rehtori taloudellisten resurssien puitteissa.

Vantaan perusopetuksen yleisen tuntijaon mukaisesti taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit tarjotaan vuosiluokilla 5 - 6 ja 8 - 9. Valinnaisainetarjotin laaditaan kouluissa käsittämään kattavasti taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja musiikin vuosiluokilla 5-6 sekä kaikki taide- ja taitoaineet vuosiluokilla 8 - 9. Muita valinnaisia aineita on Vantaalla vuosiluokilla 4 - 9.

Tarkemmin Vantaan valinnaisaineista kerrotaan luvuissa 13.1-13.3.

Poikkeuksen valinnaisuuteen muodostavat painotettua musiikin tai kielen opetusta antavat luokat, joissa valinnaisainetunteja käytetään painotuksen toteuttamiseen.

Musiikkipainotteinen opetus

Musiikkipainotetussa opetuksessa opiskelu alkaa Vantaalla kolmannelta vuosiluokalta. Musiikkipainotettuun opetukseen voi pyrkiä myös kuudennelta vuosiluokalta 7 - 9 vuosiluokkien ajaksi. Oppilaat valitaan musiikkipainotettuun opetukseen musikaalisuustestien perusteella. Vantaan musiikkiopiston opettaja osallistuu kaikkien kolmannelle vuosiluokalle pyrkivien testaamiseen. Musiikkiopisto voi osallistua myös seitsemännelle vuosiluokalle pyrkivien oppilaiden testaamiseen.

Musiikkipainotettua opetusta on Vantaalla Aurinkokiven (3 – 9 vuosiluokat), Hämeenkylän (3 – 9 vuosiluokat), Lehtikuusen (3 - 9 vuosiluokat), Martinlaakson (3 -9 vuosiluokat), Mikkolan (3 -9 vuosiluokat), Simonkallion (3 - 6 vuosiluokat), Peltolan (7 - 9 vuosiluokat) ja Ylästön (3 -9 vuosiluokat) kouluissa.

Musiikkipainotetussa opetuksessa noudatetaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan hyväksymää tuntijakoa, joka on liitteenä. Musiikkipainotettuun opetukseen on laadittu kaikkien musiikkipainotuskoulujen yhteinen opetussuunnitelma musiikin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 3 - 9.

Musiikkipainotetussa opetuksessa opiskelevien valinnaisaineet

Musiikkipainotetussa opetuksessa opiskelevien valinnainen taide- ja taitoaine on musiikki koko peruskoulun ajan. Tämä tarkoittaa sitä, että vuosiluokilla 5-6 ja 8-9 musiikkipainotetussa opetuksessa opiskeleva oppilas ei voi valita muita valinnaisia taide- ja taitoainetunteja.

Vuosiluokilla 1-6 musiikkipainotetussa opetuksessa opiskelevilla ei ole valinnaisaineita. Vuosiluokilla 7-9 musiikkipainotetussa opetuksessa opiskelevilla on valinnaisaineita 2 vvt jokaisella vuosiluokalla. A2-kielen opiskelu vaikuttaa oppilaan valinnaisaineisiin yläkoulussa.

Ruotsin kielikylpyopetuksessa opiskelevien valinnaisaineet

Ruotsin kielikylpyopetuksessa oppilaiden taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit toteutuvat Vantaan perusopetuksen yleisen tuntijaon mukaisesti. Vuosiluokilla 1-6 kielikylvyssä opiskelevilla ei ole valinnaisaineita. Vuosiluokilla 7-9 kielikylvyssä opiskelevilla on valinnaisaineita 2 vvt jokaisella vuosiluokalla. A2-kielen opiskelu vaikuttaa oppilaan valinnaisaineisiin yläkoulussa.

Ruotsin kielikylpyopetus Vantaalla kuvataan tarkemmin luvussa 11 Kaksikielinen opetus.

Kaksikielisessä opetuksessa opiskelevien valinnaisaineet

Laajamittaista kaksikielistä opetusta englannin kielellä Kaivokselan ja Rekolanmäen alakouluissa opiskelevien valinnaiset taide- ja taitoainetunnit toteutuvat Vantaan perusopetuksen yleisen tuntijaon mukaisesti. Vuosiluokilla 1-6 laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa englannin kielellä Kaivokselan ja Rekolanmäen kouluissa opiskelevilla ei ole valinnaisaineita.

Vantaan kansainvälisessä koulussa opiskelevien oppilaiden taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit toteutuvat Vantaan perusopetuksen yleisen tuntijaon mukaisesti. Vuosiluokilla 1-6 Vantaan kansainvälisessä koulussa opiskelevilla ei ole valinnaisaineita. Vuosiluokilla 7-9 opiskelevilla on valinnaisaineita 2 vvt jokaisella vuosiluokalla. A2-kielen opiskelu vaikuttaa oppilaan valinnaisaineisiin yläkoulussa.

Kaksikielinen opetus Vantaalla kuvataan tarkemmin luvussa 11 Kaksikielinen opetus.

13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7−9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

Vantaan tarkennus:

13.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valinnaisten taide- ja taitoaineiden avulla syvennetään kaikille yhteisillä oppitunneilla opittuja perustaitoja. Syventävien taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien tavoitteet voivat olla joko yleisiä oppiaineen tavoitteita tai kohdistua erityisesti johonkin tiettyyn oppiaineen tavoitealueeseen.

Oppilaat valitsevat 5. luokalla yhden tunnin ja 6. luokalla kaksi tuntia taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja, joiden tulee olla eri oppiainetta. Oppilaat valitsevat taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit jokaiselle vuosiluokalle. Jokainen koulu tarjoaa neljää taide- ja taitoainetta: kuvataidetta, käsityötä, liikuntaa ja musiikkia.

Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista muodostuu kahden vuosiviikkotunnin laajuinen pitkä valinnainen kurssi. Lisäksi yhdeksännellä vuosiluokalla on yhden vuosiviikkotunnin laajuinen lyhyt valinnainen kurssi. Yhdeksännellä vuosiluokalla valittava lyhyt taide- ja taitoaine voi olla sama oppiaine kuin pitkä valinnainen taide- ja taitoaineen oppiaine. Oppilaat valitsevat pitkän valinnaisen kurssin kahdeksatta ja yhdeksättä luokkaa varten. Valittu kurssi jatkuu yhdeksännen luokan loppuun saakka. Lisäksi oppilaat valitsevat lyhyen valinnaisen kurssin yhdeksättä vuosiluokkaa varten. Koulun tulee tarjota valittavaksi kaikkia taide- ja taitoaineita, myös kotitaloutta.

Valinnaisten taide- ja taitoaineiden arvioinnista kerrotaan opetussuunnitelman luvussa 6, Oppimisen arviointi.

13.2. Valinnaiset aineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista[297]. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle[298].

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (225 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

Vantaan tarkennus:

13.2 Valinnaiset aineet

Oppilaille tulee varata mahdollisuus osallistua valinnaisaineiden opintoihin kuuluvien kurssien suunnitteluun. Kurssit voivat syventää tietyn oppiaineen tavoitteita tai tavoitteissa voidaan huomioida monialaiset oppimiskokonaisuudet ja laaja-alaisen osaamisen alueet.

Vuosiluokkien 4 - 6 valinnaisaineiden valinta tapahtuu kuten taide- ja taitoaineiden valinnaistenkin valinta. Valinnaisista aineista muodostuu vuosiluokille 4 - 6 yhden vuosiviikkotunnin laajuinen lyhyt valinnainen kurssi. Valinnaiset kurssit voivat olla sisällöltään myös taide- ja taitoaineita. Kotitaloutta tarjotaan aina valinnaisena aineena vuosiluokilla 4-6.

Seitsemännelle luokalle oppilailla on valittavana kaksi vuosiviikkotuntia valinnaisia opintoja. Niistä muodostuu kaksi lyhyttä valinnaiskurssia. Mikäli oppilaalla on kaksi lyhyttä valinnaista kurssia samaa oppiainetta, ne eivät voi muodostaa pitkää valinnaista eikä niitä voi yhdistää yhdeksi arvioitavaksi kurssiksi. Jos oppilas opiskelee jotain muuta A2-kieltä kuin ruotsin kieltä, hän ei valitse muuta valinnaisainetta seitsemännellä luokalla.

Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla on kolme vuosiviikkotuntia valinnaisia opintoja. Nämä muodostavat yhden pitkän, kahden vuosiviikkotunnin laajuisen ja yhden lyhyen, yhden vuosiviikkotunnin laajuisen valinnaisaineen. Koulu päättää valinnaisainetarjottimestaan. Valinnaisaine voi olla sisällöltään myös taide- ja taitoaine tai B2 -kieli. Jokainen koulu tarjoaa vähintään kahta B2-kieltä: espanja, ranska, saksa sekä venäjä. Kurssien tavoitteissa voidaan huomioida monialaiset oppimiskokonaisuudet ja laaja-alaisen osaamisen alueet. Oppilas valitsee yhden pitkän valinnaisaineen kahdeksatta ja yhdeksättä vuosiluokkaa varten sekä yhden lyhyen valinnaisaineen kahdeksatta vuosiluokkaa ja yhden lyhyen valinnaisaineen yhdeksättä

297 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §*
298 *Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)*

vuosiluokkaa varten. Jos oppilas opiskelee jotain muuta A2-kieltä kuin ruotsin kieltä, hän ei valitse pitkää valinnaisainetta kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla.

Jokaisen yläkoulun tulee tarjota osana valinnaisia opintoja yhden vuosiviikkotunnin laajuista Urhea-kurssia (yhteistyö Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemia Urhean kanssa) seitsemättä, kahdeksatta ja yhdeksättä vuosiluokkaa varten. Urhea-kurssi on luonteeltaan yleisharjoittelua. Tarkemmin Urhea-yhteistyötä on kuvattu luvussa 13.2.1.

Valinnaiskurssien tavoitteet, sisällöt ja toteutus täsmennetään vuosittain koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Valinnaisaineiden arvioinnista kerrotaan opetussuunnitelman luvussa 6, Oppimisen arviointi.

13.2.1. Urhea-yhteistyö 7.-9. luokilla

Vantaan tarkennus:

13.2.1 Urhea-yhteistyö 7 - 9 luokilla

Kaikki vantaalaiset koulut, joissa on luokka-asteet 7 - 9, ovat Urhea-kouluja. Urhea-toiminnalla tuetaan tavoitteellisesti urheilevien lasten ja nuorten koulunkäynnin ja urheiluharrastuksen yhteensovittamista. Urhea-oppilaiden tulee sitoutua noudattamaan koulun, urheiluseuran, Urhean (Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia), oppilaan huoltajan ja oppilaan välillä solmittavaa Urhea-sopimusta. Kaikki oppilaat voivat hakea Urhea-oppilaaksi, myös urheiluseuraan kuulumattomat oppilaat. Edellytyksenä on, että oppilaalla on kiinnostusta tavoitteelliseen urheiluharjoitteluun ja hänellä on päämääränä löytää urheiluseura harjoittelun tueksi. Urhea –sopimus tehdään 7-9 luokkien ajaksi.

Urhea-kouluissa toimintaan osallistuville oppilaille mahdollistetaan harjoitusaikaa seuraavasti:

- Vantaalaiset koulut pitävät viikoittain yhtenä iltapäivänä yhteissuunnitteluajan (Ys-aika) samaan aikaan. Tämä mahdollistaa Urhea-oppilaiden osallistumisen seurojen järjestämään valmennukseen. Ys-ajalla tapahtuva harjoittelu on urheiluseurojen valmentajien ohjaamaa tai oppilaan omatoimista harjoittelua osana opetussuunnitelmaa.

- Koulujen Urhea-oppilaat aloittavat yhtenä aamuna viikossa koulun vasta noin kello 9.00. Tämä mahdollistaa urheiluseuroihin kuuluville oppilaille osallistumisen seurojen järjestämään valmennukseen noin klo 7.00–8.30. Aamulla tapahtuva harjoittelu on urheiluseurojen valmentajien ohjaamaa tai oppilaan omatoimista harjoittelua osana opetussuunnitelmaa.

Jokainen koulu tarjoaa valinnaisaineena Urhea-liikuntaa (Urhea-kurssi), joka on luonteeltaan yleisharjoittelua. Urhea-kurssi ei ole osa taide- ja taitoaineiden valinnaisia opintoja vaan muita valinnaisia opintoja. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti Urhea-oppilaille. Jos kurssilla on tilaa, sitä voidaan tarjota myös tavoitteellisesta urheiluharjoittelusta kiinnostuneille oppilaille. Oppilaiden vapaaehtoiset kielivalinnat tai koulun painotukset (esimerkiksi musiikkiluokat, Vantaan kansainvälinen koulu, ruotsin kielikylpy) voivat vaikuttaa Urhea-kurssin toteutumiseen oppilailla.

Urhea-oppilaat osallistuvat liikunnallisten tapahtumien ja välituntiliikunnan ideointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilökunnan kanssa.

13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

Vantaan tarkennus:

Vantaalla neljänneltä luokalta alkavaksi vapaaehtoiseksi A2-kieleksi on mahdollista valita ruotsi, venäjä, ranska, saksa tai espanja. A2-kielen ryhmän ryhmäkoosta päättää kasvatuksen ja oppimisen lautakunta. A2-kielen opetusjärjestelyissä on mahdollista hyödyntää useamman koulun välisiä etäopetusmahdollisuuksia ja muodostaa tällä tavoin koulujen yhteisiä ryhmiä.

Kaikilla oppilailla alkaa kuudennella luokalla B1-kielenä ruotsin kieli. A2-kielenä ruotsia opiskelleet oppilaat jatkavat tällöin ruotsin kielen opiskelua omana ryhmänään. Yläkouluilla on lisäksi mahdollisuus tarjota kahdeksatta ja yhdeksättä vuosiluokkaa varten B2-kieltä muiden valinnaisten opintojen osana.

A2-ruotsia opiskelevien valinnaiset oppimäärät

A2-ruotsin opiskelu ei vaikuta oppilaan taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin eikä valinnaisiin aineisiin.

A2-ruotsia opiskelevien oppilaiden painotukset (musiikkipainotus, Vantaan kansainvälinen koulu, ruotsin kielikylpy) vaikuttavat oppilaiden valinnaisuuteen.

Muuta A2-kieltä opiskelevien valinnaiset oppimäärät

Luokalla 7 A2-kielen lukija ei valitse valinnaista ainetta. Luokilla 8 ja 9 oppilas voi valita lyhyen valinnaisen aineen. A2-kielen opiskelu ei vaikuta oppilaan taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin.

Muuta A2-kieltä opiskelevien oppilaiden painotukset (musiikkipainotus, Vantaan kansainvälinen koulu, ruotsin kielikylpy) vaikuttavat oppilaiden valinnaisuuteen.

13.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestäjä päättää valinnaisuudesta opetuksessa siten, että tarjonta toteuttaa perusopetukselle asetettuja tavoitteita ja vastaa oppilaiden tarpeisiin. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- *miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin jakamalla näitä tunteja taide- ja taitoaineiden kesken*
- *miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin oppilaan valintaan perustuen*
- *mitkä ovat kunkin taide- ja taitoaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt niillä vuosiluokilla, joilla näiden oppiaineiden opetustunnit muodostuvat osittain tai kokonaisuudessaan taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista*

Valinnaiset aineet

- *mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet*
  - *mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan*
  - *miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain*

- *mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

- *mitkä ovat oppilaille mahdollisesti tarjottavat vapaaehtoiset ja valinnaiset kielet*
  - *miten niiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain*
  - *mitkä ovat opetussuunnitelman perusteiden pohjalta määritellyt tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*

14. Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaot

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Aine	Vuosiluokka											Vantaan perusopetuksen tuntijako yht.	*Valtakunnallinen minimituntijako*
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.		
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	4	4	**34**	3	3	4	**10**	**44**	*44*
A1 -kieli	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**	**18**	*18*
B1 -kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**	*7*
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**	*33*
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**	*31*
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**		
Biologia							**0**	1	1,5	1	**3,5**		
Maantieto							**0**	1	1,5	1	**3,5**		
Fysiikka							**0**	1	1	1,5	**3,5**		
Kemia							**0**	1	1	1,5	**3,5**		
Terveystieto							**0**	1	1	1	**3**		
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**	*10*
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**	*12*
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**		
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**	*62*
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**		
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**		
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**		
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	3	2	2	**7**		
Kotitalous							**0**	3			**3**		
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**		
Oppilaanohjaus							**0**	0,5	0,5	1	**2**	**2**	*2*
Tunne- ja vuorovaikutustaidot							**0**	0,5	0,5		**1**	**1**	
Valinnaiset aineet				1	1	1	**3**	2	3	3	**8**	**11**	*9*
Yhteensä	21	21	23	24	25	25	**139**	**31,0**	**31**	**31,0**	**93,0**	**232,0**	*228*
Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12	
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4	

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Aine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	4	4	**34**	3	3	4	**10**	**44**
A1 -kieli	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**	**18**
B1 kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**	
Biologia							**0**	1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka							**0**	1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto							**0**	1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**	
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**	
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**44**				**23**	**67**
*Musiikki **	1	1	2	3	4	4	**15**	3	3	3	**9**	
*Kuvataide **	1	1	1	1	2	1	**7**	2			**2**	
Käsityö	2	2	1	2	1	1	**9**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit							**0**				**0**	
Oppilaanohjaus *							**0**	0,5	0,5	1	**2**	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot							**0**	0,5	0,5		**1**	**1**
Valinnaiset aineet							**0**	2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**21**	**21**	**23**	**24**	**25**	**25**	**139**	**32,0**	**31,0**	**30,0**	**93**	**232,0**
Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Poikkeavat siirtymäajat:

Musiikki *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla kolme 1.8.2026, vuosiluokalla neljä 1.8.2027, vuosiluokalla viisi 1.8.2028 ja vuosiluokalla kuusi 1.8.2029.

Kuvataide *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla viisi 1.8.2028 ja vuosiluokalla kuusi 1.8.2029.

Oppilaanohjaus *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla seitsemän 1.8.2026 ja vuosiluokalla kahdeksan 1.8.2027.

Vantaan suomenkielisen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako 1.8.2026-31.7.2029
1.8.2029 alkaen Vantaan kansainvälisessä koulussa noudatetaan Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijakoa

Oppiaine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	5	5	4	4	4	**28**	3	3	4	**10**	**38**
A1 -kieli *	3	3	4	4	3	3	**20**	3	3	3	**9**	**29**
B1 kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2					**0**	
Biologia								1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto								1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1		1	3			
Yhteiskuntaoppi				1		1				3		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**	
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**	
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**	
Oppilaanohjaus *								0,5	0,5	1	**2**	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot								0,5	0,5		**1**	**1**
Valinnaiset aineet								2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**21**	**21**	**23**	**24**	**25**	**25**	**139**	**31,0**	**31**	**31**	**93**	**232,0**
Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin
*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Poikkeavat siirtymäajat:
A1-kieli *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla yksi 1.8.2026, vuosiluokalla kaksi 1.8.2027, vuosiluokalla kolme 1.8.2028.
1.8.2029 alkaen noudatetaan Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijakoa.
Oppilaanohjaus *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla seitsemän 1.8.2026 ja vuosiluokalla kahdeksan 1.8.2027.

Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako 1.8.2026-31.7.2029

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen
Tuntijako korvaa Kaivokselan ja Rekolanmäen englanninkielisten luokkien sekä Vantaan kansainvälisen koulun tuntijaot vaiheittain seuraavan aikataulun mukaisesti:
Kaivokselan ja Rekolanmäen koulun englanninkieliset luokat 1.8.2026 alkaen
Vantaan kansainvälinen koulu 1.8.2029 alkaen
Muut mahdolliset englanninkielistä opetusta tarjoavat koulut ottavat tuntijaon käyttöön englanninkielisen opetuksen alkaessa.

Oppiaine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	5	5	4	4	4	**28**	3	3	4	**10**	**38**
A1 -kieli	3	3	4	4	3	3	**20**	3	3	3	**9**	**29**
B1 kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2					**0**	
Biologia								1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto								1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1		1	3			
Yhteiskuntaoppi				1		1				3		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**	
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**	
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**	
Oppilaanohjaus								0,5	0,5	1	**2**	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot								0,5	0,5		**1**	**1**
Valinnaiset aineet								2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**21**	**21**	**23**	**24**	**25**	**25**	**139**	**31,0**	**31**	**31**	**93**	**232,0**
Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin
*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen ruotsin kielikylvyn tuntijako 1.8.2026 alkaen

Oppiaine	Vuosiluokka										
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	1	4	4	4	3	4	**20**	3	3	4	**10**
A1 -kieli, englanti	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**
A1 -kieli, ruotsi	7	3	2	2	2	3	**19**	2	3	3	**8**
B1 -kieli											
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**
Biologia								1	1,5	1	**3,5**
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**
Kemia								1	1	1,5	**3,5**
Terveystieto								1	1	1	**3**
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	3	2	2	**7**
Kotitalous							**0**	3			**3**
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**
Oppilaanohjaus							**0**	0,5	0,5	1	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot							**0**	0,5	0,5		**1**
Valinnaiset aineet							**0**	2	2	2	**6**
Yhteensä	21	21	23	24	25	25	**139**	31,0	31	31,0	**93,0**

Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**	
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***	

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen ruotsin kielikylvyn tuntijako 1.8.2026 alkaen

15. Vuosiluokat 1-2

15.1. Koululaiseksi kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeätä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisyys sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

15.2. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeätä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta. Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Vantaan paikalliset tarkennukset koskien siirtymää esiopetuksesta perusopetukseen on määritelty lukuun 7.8.

15.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Vantaan paikalliset tarkennukset perusopetuksen sisällä on määritelty lukuun 7.8.

15.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 1-2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestävään elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevansa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämisessä korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

15.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut

toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

15.6. Oppiaineet

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen

ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä. Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa. Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 *äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen*

ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*

- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisten identiteettien rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Oppilaita ohjataan ymmärtämään koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema tosiasiallisena enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.

Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain[299] 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 *opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

299 *Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §*

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa.
- Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.
- Tutustutaan draamatyöskentelyn työtapoihin.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa.
- Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.
- Tutustutaan draamatyöskentelyn työtapoihin.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa.
- Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.
- Tutustutaan draamatyöskentelyn työtapoihin.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa.
- Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.
- Tutustutaan draamatyöskentelyn työtapoihin.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan lukemaan.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki.Tutustutaan kuullun- ja tekstinymmärtämisen tapoihin.
- Pohditaan sanojen merkityksiä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Käsitellään lastenkirjallisuutta, keskustellaan kuvista ja tekstin sisällöstä.
- Kuunnellaan ja luetaan lastenkirjallisuutta esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Eläydytään kirjallisuuteen esimerkiksi draaman tai taiteen keinoin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia

ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan lukemaan.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki.Tutustutaan kuullun- ja tekstinymmärtämisen tapoihin.
- Pohditaan sanojen merkityksiä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Käsitellään lastenkirjallisuutta, keskustellaan kuvista ja tekstin sisällöstä.
- Kuunnellaan ja luetaan lastenkirjallisuutta esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Eläydytään kirjallisuuteen esimerkiksi draaman tai taiteen keinoin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua

kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja tutustutaan näppäintaitoihin.
- Harjoitellaan käyttämään mielikuvitusta, keksitään ja kerrotaan tarinoita esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Harjoitellaan kertomaan omista kokemuksista, havainnoista, ajatuksista ja mielipiteistä esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Tutustutaan oikeinkirjoitustaidon perusteisiin, esimerkiksi tavutukseen, sanaväleihin, virkkeeseen ja sen lopetusmerkkeihin, isoon alkukirjaimeen virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja tutustutaan näppäintaitoihin.
- Harjoitellaan käyttämään mielikuvitusta, keksitään ja kerrotaan tarinoita esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.

- Harjoitellaan kertomaan omista kokemuksista, havainnoista, ajatuksista ja mielipiteistä esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Tutustutaan oikeinkirjoitustaidon perusteisiin, esimerkiksi tavutukseen, sanaväleihin, virkkeeseen ja sen lopetusmerkkeihin, isoon alkukirjaimeen virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Lisätään kielellistä tietoisuutta yhdessä lukien, kuunnellen ja kielestä keskustellen. Pohditaan puhetapoja, sanoja, sanontoja ja sanaleikkejä.
- Harjoitellaan etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön.
- Tutustutaan lastenkulttuuriin, juhlaperinteisiin, tapakulttuuriin ja kansanperinteisiin omassa lähiympäristössä. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Lisätään kielellistä tietoisuutta yhdessä lukien, kuunnellen ja kielestä keskustellen. Pohditaan puhetapoja, sanoja, sanontoja ja sanaleikkejä.
- Harjoitellaan etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön.
- Tutustutaan lastenkulttuuriin, juhlaperinteisiin, tapakulttuuriin ja kansanperinteisiin omassa lähiympäristössä. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään

erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa, myös digitaalisilla alustoilla.
- Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.
- Harjoitellaan draamatyöskentelyn työtapoja.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa, myös digitaalisilla alustoilla.
- Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.
- Harjoitellaan draamatyöskentelyn työtapoja.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan lukutaitoa.
- Kuunnellaan ja luetaan lasten tietokirjallisuutta ja lastenkirjallisuutta, esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä, kuten virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.
- Harjoitellaan luetun ymmärtämisen taitoja: tehdään havaintoja tekstistä sekä keskustellaan niistä.
- Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.
- Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilöä, tapahtumapaikkaa ja -aikaa sekä juonta.
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin esimerkiksi keskustellen tekstien sisällöistä, harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin ja eläydytään kirjallisuuteen draaman tai taiteen keinoin.
- Opetellaan etsimään tietoa kuvista, ympäristöstä ja erilaisista teksteistä. Opetellaan tiedon kertomista toisille.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan lukutaitoa.
- Kuunnellaan ja luetaan lasten tietokirjallisuutta ja lastenkirjallisuutta, esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä, kuten virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.
- Harjoitellaan luetun ymmärtämisen taitoja: tehdään havaintoja tekstistä sekä keskustellaan niistä.
- Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.
- Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilöä, tapahtumapaikkaa ja -aikaa sekä juonta.
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin esimerkiksi keskustellen tekstien sisällöistä, harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin ja eläydytään kirjallisuuteen draaman tai taiteen keinoin.
- Opetellaan etsimään tietoa kuvista, ympäristöstä ja erilaisista teksteistä. Opetellaan tiedon kertomista toisille.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan lukutaitoa.
- Kuunnellaan ja luetaan lasten tietokirjallisuutta ja lastenkirjallisuutta, esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä, kuten virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.
- Harjoitellaan luetun ymmärtämisen taitoja: tehdään havaintoja tekstistä sekä keskustellaan niistä.
- Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.
- Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilöä, tapahtumapaikkaa ja -aikaa sekä juonta.
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin esimerkiksi keskustellen tekstien sisällöistä, harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin ja eläydytään kirjallisuuteen draaman tai taiteen keinoin.
- Opetellaan etsimään tietoa kuvista, ympäristöstä ja erilaisista teksteistä. Opetellaan tiedon kertomista toisille.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia

ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan lukutaitoa.
- Kuunnellaan ja luetaan lasten tietokirjallisuutta ja lastenkirjallisuutta, esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä, kuten virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.
- Harjoitellaan luetun ymmärtämisen taitoja: tehdään havaintoja tekstistä sekä keskustellaan niistä.
- Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.
- Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilöä, tapahtumapaikkaa ja -aikaa sekä juonta.
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin esimerkiksi keskustellen tekstien sisällöistä, harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin ja eläydytään kirjallisuuteen draaman tai taiteen keinoin.
- Opetellaan etsimään tietoa kuvista, ympäristöstä ja erilaisista teksteistä. Opetellaan tiedon kertomista toisille.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan keksimään, suunnittelemaan ja kirjoittamaan tekstejä, kuten satuja ja tarinoita sekä paperilla että sähköisesti.
- Opitaan käyttämään mielikuvitusta ja kertomaan omista kokemuksista, havainnoista, ajatuksista ja mielipiteistä esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Opitaan käyttämään omissa teksteissä kerronnan keinoja, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.
- Harjoitellaan tekstauskirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan oikeinkirjoitustaidon perusteita, esimerkiksi tavutusta, sanavälejä, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.
- Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen

ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan keksimään, suunnittelemaan ja kirjoittamaan tekstejä, kuten satuja ja tarinoita sekä paperilla että sähköisesti.
- Opitaan käyttämään mielikuvitusta ja kertomaan omista kokemuksista, havainnoista, ajatuksista ja mielipiteistä esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Opitaan käyttämään omissa teksteissä kerronnan keinoja, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.
- Harjoitellaan tekstauskirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan oikeinkirjoitustaidon perusteita, esimerkiksi tavutusta, sanavälejä, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.
- Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan keksimään, suunnittelemaan ja kirjoittamaan tekstejä, kuten satuja ja tarinoita sekä paperilla että sähköisesti.

- Opitaan käyttämään mielikuvitusta ja kertomaan omista kokemuksista, havainnoista, ajatuksista ja mielipiteistä esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Opitaan käyttämään omissa teksteissä kerronnan keinoja, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.
- Harjoitellaan tekstauskirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan oikeinkirjoitustaidon perusteita, esimerkiksi tavutusta, sanavälejä, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.
- Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta yhdessä lukien, kuunnellen ja kielestä keskustellen. Pohditaan esimerkiksi sanontoja, puhetapoja ja sanaleikkejä.
- Opitaan valitsemaan kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Ylläpidetään kirjastossa toimimisen taitoja.
- Tutustutaan lasten kulttuuriin, juhlaperinteisiin, tapakulttuuriin ja kansanperinteisiin omassa lähiympäristössä ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta yhdessä lukien, kuunnellen ja kielestä keskustellen. Pohditaan esimerkiksi sanontoja, puhetapoja ja sanaleikkejä.
- Opitaan valitsemaan kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Ylläpidetään kirjastossa toimimisen taitoja.
- Tutustutaan lasten kulttuuriin, juhlaperinteisiin, tapakulttuuriin ja kansanperinteisiin omassa lähiympäristössä ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin

ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta yhdessä lukien, kuunnellen ja kielestä keskustellen. Pohditaan esimerkiksi sanontoja, puhetapoja ja sanaleikkejä.
- Opitaan valitsemaan kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Ylläpidetään kirjastossa toimimisen taitoja.
- Tutustutaan lasten kulttuuriin, juhlaperinteisiin, tapakulttuuriin ja kansanperinteisiin omassa lähiympäristössä ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Suomi viittomakielisille

Oppimäärän tehtävä

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä kouluissa. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus ja/tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Tällöin myös oppilaan arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

Suomi viittomakielisille -oppimäärää opiskellaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja

kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti.[300] Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista[301]. Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun[302], ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- *jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai*
- *jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Oppilas opiskelee suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää,

- *jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.*

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

---

300 Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja (378/2014) valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)

301 Perusopetuslaki (628/1998) 30 §

302 Perusopetuslaki (628/1998) 3a §

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikais- tai yhteisopetuksena.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia[303]. Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain [304]17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, Paikallisesti päätettävät asiat mukaisesti.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

303 *Perusopetuslaki (628/1998) 20 b § ja 20 c §*
304 *Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §*

LIITE: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.06.2026 / 8 §

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Keskustelemisen kautta harjoitellaan vastaamaan yksinkertaisiin kysymyksiin ja kertomaan oppilaalle itselleen tärkeistä arkielämän asioista
    - Harjoitellaan oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista, erimielisyyksien ratkaisemista, pyytämistä ja kohteliasta kielenkäyttöä
- Ryhmätyöskentely
    - Harjoitellaan pareittain ja ryhmässä työskentelyä ja opitaan mallin avulla erilaisia työskentelytapoja ja kohteliasta kielenkäyttöä
    - Oppilasta rohkaistaan pyytämään apua ja käyttämään kieltä oman taitotasonsa mukaisesti
- Draama
    - Ilmaistaan itseä ja leikitään yhdessä
    - Eläydytään ja syvennytään kertomuksiin esimerkiksi niiden henkilöihin ja tapahtumapaikkaan draaman keinoin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Keskustelemisen kautta harjoitellaan vastaamaan yksinkertaisiin kysymyksiin ja kertomaan oppilaalle itselleen tärkeistä arkielämän asioista
    - Harjoitellaan oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista, erimielisyyksien ratkaisemista, pyytämistä ja kohteliasta kielenkäyttöä
- Ryhmätyöskentely
    - Harjoitellaan pareittain ja ryhmässä työskentelyä ja opitaan mallin avulla erilaisia työskentelytapoja ja kohteliasta kielenkäyttöä
    - Oppilasta rohkaistaan pyytämään apua ja käyttämään kieltä oman taitotasonsa mukaisesti
- Draama
    - Ilmaistaan itseä ja leikitään yhdessä
    - Eläydytään ja syvennytään kertomuksiin esimerkiksi niiden henkilöihin ja tapahtumapaikkaan draaman keinoin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä,

kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään roolি- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
  - Keskustelemisen kautta harjoitellaan vastaamaan yksinkertaisiin kysymyksiin ja kertomaan oppilaalle itselleen tärkeistä arkielämän asioista
  - Harjoitellaan oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista, erimielisyyksien ratkaisemista, pyytämistä ja kohteliasta kielenkäyttöä
- Ryhmätyöskentely
  - Harjoitellaan pareittain ja ryhmässä työskentelyä ja opitaan mallin avulla erilaisia työskentelytapoja ja kohteliasta kielenkäyttöä
  - Oppilasta rohkaistaan pyytämään apua ja käyttämään kieltä oman taitotasonsa mukaisesti
- Draama
  - Ilmaistaan itseä ja leikitään yhdessä
  - Eläydytään ja syvennytään kertomuksiin esimerkiksi niiden henkilöihin ja tapahtumapaikkaan draaman keinoin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan lukemaan
- Opetellaan mekaanista lukutaitoa
- Harjoitellaan luetun ymmärtämistä ja lukustrategioita

- Laajennetaan sanavarastoa satuja ja tarinoita kuuntelemalla ja lukemalla
- Käsitellään satuja ja tarinoita esim. draaman keinoin
- Opitaan tunnistamaan äänteen kesto
- Havainnoidaan sanojen taipumista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan lukemaan
- Opetellaan mekaanista lukutaitoa
- Harjoitellaan luetun ymmärtämistä ja lukustrategioita
- Laajennetaan sanavarastoa satuja ja tarinoita kuuntelemalla ja lukemalla
- Käsitellään satuja ja tarinoita esim. draaman keinoin
- Opitaan tunnistamaan äänteen kesto
- Havainnoidaan sanojen taipumista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tuotetaan tekstiä aluksi suullisesti ja taitojen karttuessa myös kirjallisesti
- Harjoitellaan itsenäistä kirjoittamista opettajan tukemana
- Kannustetaan luovuuteen ja mielikuvituksen käyttöön (saduttaminen, kuvat, lorut, media)
- Harjoitellaan kirjoittamaan käsin ja näppäintaitoja käyttäen
- Harjoitellaan virkkeen lopetusmerkin käyttöä
- Harjoitellaan ison alkukirjaimen käyttöä lopetusmerkin jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tuotetaan tekstiä aluksi suullisesti ja taitojen karttuessa myös kirjallisesti
- Harjoitellaan itsenäistä kirjoittamista opettajan tukemana
- Kannustetaan luovuuteen ja mielikuvituksen käyttöön (saduttaminen, kuvat, lorut, media)
- Harjoitellaan kirjoittamaan käsin ja näppäintaitoja käyttäen
- Harjoitellaan virkkeen lopetusmerkin käyttöä
- Harjoitellaan ison alkukirjaimen käyttöä lopetusmerkin jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan kielitiedon ensimmäisiin käsitteisiin: äänne, kirjain, tavu, sana, virke, riimi
- Tutustutaan esimerkiksi tarinoiden kautta eri kulttuureihin
- Tutustutaan erilaisiin juhlaperinteisiin ja suomalaiseen kansanperinteeseen
- Opastetaan kirjaston käyttöön ja tutustutaan lastenkulttuurin eri muotoihin.
- Harjoitellaan kohteliasta puhetapaa.
- Kuunnellaan tai luetaan ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan kielitiedon ensimmäisiin käsitteisiin: äänne, kirjain, tavu, sana, virke, riimi
- Tutustutaan esimerkiksi tarinoiden kautta eri kulttuureihin
- Tutustutaan erilaisiin juhlaperinteisiin ja suomalaiseen kansanperinteeseen

- Opastetaan kirjaston käyttöön ja tutustutaan lastenkulttuurin eri muotoihin.
- Harjoitellaan kohteliasta puhetapaa.
- Kuunnellaan tai luetaan ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppilasta kannustetaan käyttämään kieltä aidoissa vuorovaikutustilanteissa ikätasonsa edellyttämällä tasolla
- Tutustutaan ensimmäisiin tekstilajeihin, esim. tarinat, tietotekstit ja matematiikan kieli
- Harjoitellaan pienimuotoisesti tiedonhankintaa (esim. ympäristöä tarkkailemalla, tekstejä lukemalla, kuvia tutkimalla, haastattelemalla erilaisia ihmisiä)
- Harjoitellaan tiedon jakamista toisille
- Tuetaan ja hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään roolি- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan keskustelutaitojen perusteita, kuten oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista.
- Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään ja kertomaan omista ajatuksistaan omalla kielitaidollaan.
- Kannustetaan esiintymään ja leikkimään.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään roolি- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan keskustelutaitojen perusteita, kuten oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista.
- Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään ja kertomaan omista ajatuksistaan omalla kielitaidollaan.
- Kannustetaan esiintymään ja leikkimään.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan keskustelutaitojen perusteita, kuten oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista.
- Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään ja kertomaan omista ajatuksistaan omalla kielitaidollaan.
- Kannustetaan esiintymään ja leikkimään.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan mekaanista lukutaitoa etenkin virketasolla.
- Kuunnellaan ja luetaan kielitaidolle sopivia tekstejä yksin, yhdessä ja opettajan tukemana.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan saduista ja tarinoista kertomista ja osallistutaan draamatyöskentelyyn.
- Tutustutaan kertomuksen rakenteeseen, käsitteisiin: päähenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja tapahtumien selostaminen (juoni).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan mekaanista lukutaitoa etenkin virketasolla.
- Kuunnellaan ja luetaan kielitaidolle sopivia tekstejä yksin, yhdessä ja opettajan tukemana.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan saduista ja tarinoista kertomista ja osallistutaan draamatyöskentelyyn.
- Tutustutaan kertomuksen rakenteeseen, käsitteisiin: päähenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja tapahtumien selostaminen (juoni).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kannustetaan esimerkiksi yhteisen tarinan luomiseen ja suulliseen tarinankerrontaan.
- Opitaan kirjoittamaan sekä käsin että tekniikkaa apuna käyttäen esimerkiksi erilaisia rakenneharjoituksia ja lyhyitä virkkeitä.
- Sovelletaan oikeinkirjoituksen perusasioita (lopetusmerkit, iso alkukirjain).
- Harjaannutaan tuottamaan oppilaan ikätason mukaisesti muutamia tekstilajeja aikuisen ohjauksella (esim. satu, tietoteksti).
- Opitaan yhdistämään kuvaa ja tekstiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kannustetaan esimerkiksi yhteisen tarinan luomiseen ja suulliseen tarinankerrontaan.
- Opitaan kirjoittamaan sekä käsin että tekniikkaa apuna käyttäen esimerkiksi erilaisia rakenneharjoituksia ja lyhyitä virkkeitä.
- Sovelletaan oikeinkirjoituksen perusasioita (lopetusmerkit, iso alkukirjain).
- Harjaannutaan tuottamaan oppilaan ikätason mukaisesti muutamia tekstilajeja aikuisen ohjauksella (esim. satu, tietoteksti).
- Opitaan yhdistämään kuvaa ja tekstiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kannustetaan esimerkiksi yhteisen tarinan luomiseen ja suulliseen tarinankerrontaan.
- Opitaan kirjoittamaan sekä käsin että tekniikkaa apuna käyttäen esimerkiksi erilaisia rakenneharjoituksia ja lyhyitä virkkeitä.
- Sovelletaan oikeinkirjoituksen perusasioita (lopetusmerkit, iso alkukirjain).
- Harjaannutaan tuottamaan oppilaan ikätason mukaisesti muutamia tekstilajeja aikuisen ohjauksella (esim. satu, tietoteksti).
- Opitaan yhdistämään kuvaa ja tekstiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta

huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan havainnoimaan eri kielten ja kulttuurien välisiä eroavaisuuksia tai samankaltaisuuksia.
- Käytetään kohteliasta puhetapaa ja sanatonta viestintää.
- Tutustutaan lastenkulttuuriin (musiikki, kirjat, elokuvat, teatteri, kuvataide) ja osallistutaan kirjastokäynneille sekä etsitään sopivaa luettavaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan havainnoimaan eri kielten ja kulttuurien välisiä eroavaisuuksia tai samankaltaisuuksia.
- Käytetään kohteliasta puhetapaa ja sanatonta viestintää.
- Tutustutaan lastenkulttuuriin (musiikki, kirjat, elokuvat, teatteri, kuvataide) ja osallistutaan kirjastokäynneille sekä etsitään sopivaa luettavaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan havainnoimaan eri kielten ja kulttuurien välisiä eroavaisuuksia tai samankaltaisuuksia.
- Käytetään kohteliasta puhetapaa ja sanatonta viestintää.
- Tutustutaan lastenkulttuuriin (musiikki, kirjat, elokuvat, teatteri, kuvataide) ja osallistutaan kirjastokäynneille sekä etsitään sopivaa luettavaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjataan oppilasta arvioimaan itseään kielenoppijana.
- Opitaan tunnistamaan opettajan ohjaamana niin puhutusta kuin kirjoitetustakin kielestä niitä sanoja, joita ei ymmärrä.

- Harjoitellaan muissa oppiaineissa tarvittavaa sanastoa.
- Tuetaan ja hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjataan oppilasta arvioimaan itseään kielenoppijana.
- Opitaan tunnistamaan opettajan ohjaamana niin puhutusta kuin kirjoitetustakin kielestä niitä sanoja, joita ei ymmärrä.
- Harjoitellaan muissa oppiaineissa tarvittavaa sanastoa.
- Tuetaan ja hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjataan oppilasta arvioimaan itseään kielenoppijana.
- Opitaan tunnistamaan opettajan ohjaamana niin puhutusta kuin kirjoitetustakin kielestä niitä sanoja, joita ei ymmärrä.
- Harjoitellaan muissa oppiaineissa tarvittavaa sanastoa.
- Tuetaan ja hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden

kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 toisen kotimaisen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne ruotsin tai suomen kielen oppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin ja se tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia ruotsin tai suomen kielestä sekä ruotsin tai suomen kieleen liittyvistä kulttuureista.* ***Äidinkielenomaisessa ruotsin tai suomen kielen*** *opetuksessa kaksikieliset oppilaat saavat mahdollisuuden pohtia ja syventää ruotsin tai suomen kielen taitoaan ja ruotsin- tai suomenkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemustaan. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä itseään kiinnostavista aiheista ja niitä käsitellään monipuolisesti. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Vieraat kielet

Englannin kieli, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva

oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman

perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilaan kiinnostusta kielenopiskelua kohtaan herätellään monipuolisilla ja oppilasta osallistavilla työtavoilla esim. laulut, leikit, pelit, draama.
- Tutustutaan yhdessä koulun ja lähiympäristön kieliin sekä niiden yhtäläisyyksiin ja eroihin (esim. tervehdykset eri kielillä).
- Käytetään tuntitilanteissa toistuvia fraaseja kohdekielellä ja tuetaan niitä tarvittaessa elekielellä (esim. erilaiset kehoitukset).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan erilaisia tervehtimistapoja ja itsestä kertomista mallin mukaan (tervehdykset, voinnin kysyminen, nimen ja iän kysyminen, Do you - ja Are you -alkuiset kysymykset).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan erilaisia tervehtimistapoja ja itsestä kertomista mallin mukaan (tervehdykset, voinnin kysyminen, nimen ja iän kysyminen, Do you - ja Are you -alkuiset kysymykset).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan suullisesti ja kuulonvaraisesti erilaisiin oppilaan lähiympäristöön kuuluviin aihepiireihin, myös ottaen huomioon oppilaiden kiinnostuksenkohteet (numerot 1-10, värit, perheenjäseniä, koulutarvikkeita, adjektiiveja).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan suullisesti ja kuulonvaraisesti erilaisiin oppilaan lähiympäristöön kuuluviin aihepiireihin, myös ottaen huomioon oppilaiden kiinnostuksenkohteet (numerot 1-10, värit, perheenjäseniä, koulutarvikkeita, adjektiiveja).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan suullisesti ja kuulonvaraisesti erilaisiin oppilaan lähiympäristöön kuuluviin aihepiireihin, myös ottaen huomioon oppilaiden kiinnostuksenkohteet (numerot 1-10, värit, perheenjäseniä, koulutarvikkeita, adjektiiveja).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan suullisesti ja kuulonvaraisesti erilaisiin oppilaan lähiympäristöön kuuluviin aihepiireihin, myös ottaen huomioon oppilaiden kiinnostuksenkohteet (numerot 1-10, värit, perheenjäseniä, koulutarvikkeita, adjektiiveja).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä.

(tavoitetta ei arvioida)

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan monin eri tavoin englanninkielisiin maihin ja niiden tapoihin puhua englantia.
- Opeteltavaa ainesta harjoitellaan monipuolisesti yksin ja ryhmissä ja mahdollisuuksien mukaan eri ympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

(tavoitetta ei arvioida)

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan monin eri tavoin englanninkielisiin maihin ja niiden tapoihin puhua englantia.
- Opeteltavaa ainesta harjoitellaan monipuolisesti yksin ja ryhmissä ja mahdollisuuksien mukaan eri ympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kannustavan palautteen antamista.
- Harjoitellaan itsenäisen ja säännöllisen kieltenopiskelun taitoja (esim. kerrataan tunnilla käsiteltyjä sanoja kotona).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.

(tavoitetta ei arvioida)

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kannustavan palautteen antamista.
- Harjoitellaan itsenäisen ja säännöllisen kieltenopiskelun taitoja (esim. kerrataan tunnilla käsiteltyjä sanoja kotona).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kannustavan palautteen antamista.
- Harjoitellaan itsenäisen ja säännöllisen kieltenopiskelun taitoja (esim. kerrataan tunnilla käsiteltyjä sanoja kotona).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kohdekulttuurille ominaisiin tapoihin käyttää non-verbaalista viestintää (eleet, ilmeet, intonaatio esim. videoiden tai äänitteiden avulla, aktiivinen kuunteleminen, keskustelun ylläpito).
- Harjoitellaan kohdekielelle ominaisia kohteliaisuusfraaseja (esim. please-sanan käyttö).
- Aloitetaan sanojen kirjoitusasun harjoittelua lähtien liikkeelle tutuista sanoista (1. luokalla käsitellyt sanastot).
- Laajennetaan sanavarastoa (viikonpäivät, sääsanat, lukusanat 11-20, kehonosia, eläimiä, harrastuksia, aihepiireihin sopivia verbejä).
- Harjoitellaan suullista kielitaitoa viestinnällisesti mahdollisuuksien mukaan monipuolisissa oppimisympäristöissä (esim. kysymys-vastaus parit, pienet näytelmät, kuvalliset tarinat, leikit, pelit).
- Harjoitellaan lisää1. luokan rakenteita(Do you - ja Are you -kysymykset ja niihin vastaaminen) ja tutustututaan Can you - ja Do you have - rakenteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kohdekulttuurille ominaisiin tapoihin käyttää non-verbaalista viestintää (eleet, ilmeet, intonaatio esim. videoiden tai äänitteiden avulla, aktiivinen kuunteleminen, keskustelun ylläpito).
- Harjoitellaan kohdekielelle ominaisia kohteliaisuusfraaseja (esim. please-sanan käyttö).
- Aloitetaan sanojen kirjoitusasun harjoittelua lähtien liikkeelle tutuista sanoista (1. luokalla käsitellyt sanastot).

- Laajennetaan sanavarastoa (viikonpäivät, sääsanat, lukusanat 11-20, kehonosia, eläimiä, harrastuksia, aihepiireihin sopivia verbejä).
- Harjoitellaan suullista kielitaitoa viestinnällisesti mahdollisuuksien mukaan monipuolisissa oppimisympäristöissä (esim. kysymys-vastaus parit, pienet näytelmät, kuvalliset tarinat, leikit, pelit).
- Harjoitellaan lisää1. luokan rakenteita(Do you - ja Are you -kysymykset ja niihin vastaaminen) ja tutustututaan Can you - ja Do you have - rakenteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kohdekulttuurille ominaisiin tapoihin käyttää non-verbaalista viestintää (eleet, ilmeet, intonaatio esim. videoiden tai äänitteiden avulla, aktiivinen kuunteleminen, keskustelun ylläpito).
- Harjoitellaan kohdekielelle ominaisia kohteliaisuusfraaseja (esim. please-sanan käyttö).
- Aloitetaan sanojen kirjoitusasun harjoittelua lähtien liikkeelle tutuista sanoista (1. luokalla käsitellyt sanastot).
- Laajennetaan sanavarastoa (viikonpäivät, sääsanat, lukusanat 11-20, kehonosia, eläimiä, harrastuksia, aihepiireihin sopivia verbejä).
- Harjoitellaan suullista kielitaitoa viestinnällisesti mahdollisuuksien mukaan monipuolisissa oppimisympäristöissä (esim. kysymys-vastaus parit, pienet näytelmät, kuvalliset tarinat, leikit, pelit).
- Harjoitellaan lisää1. luokan rakenteita(Do you - ja Are you -kysymykset ja niihin vastaaminen) ja tutustututaan Can you - ja Do you have - rakenteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kohdekulttuurille ominaisiin tapoihin käyttää non-verbaalista viestintää (eleet, ilmeet, intonaatio esim. videoiden tai äänitteiden avulla, aktiivinen kuunteleminen, keskustelun ylläpito).
- Harjoitellaan kohdekielelle ominaisia kohteliaisuusfraaseja (esim. please-sanan käyttö).
- Aloitetaan sanojen kirjoitusasun harjoittelua lähtien liikkeelle tutuista sanoista (1. luokalla käsitellyt sanastot).
- Laajennetaan sanavarastoa (viikonpäivät, sääsanat, lukusanat 11-20, kehonosia, eläimiä, harrastuksia, aihepiireihin sopivia verbejä).
- Harjoitellaan suullista kielitaitoa viestinnällisesti mahdollisuuksien mukaan monipuolisissa oppimisympäristöissä (esim. kysymys-vastaus parit, pienet näytelmät, kuvalliset tarinat, leikit, pelit).
- Harjoitellaan lisää1. luokan rakenteita(Do you - ja Are you -kysymykset ja niihin vastaaminen) ja tutustututaan Can you - ja Do you have - rakenteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokkien 1−2 *matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapa. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiselle ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- *edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa*
- *edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä*
- *edistyminen laskutaidon sujuvuudessa*
- *edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa*
- *edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.*

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen.
- Havaitaan syy- ja seuraussuhteita.
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista.
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla yksinkertaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.
- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.
- Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.
- Tutkitaan ja piirretään kappaleita ja tasokuvioita.
- Harjoitellaan mittaamista ja ymmärretään mittaamisen periaate.
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen.
- Havaitaan syy- ja seuraussuhteita.
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista.
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla yksinkertaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.

- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.
- Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.
- Tutkitaan ja piirretään kappaleita ja tasokuvioita.
- Harjoitellaan mittaamista ja ymmärretään mittaamisen periaate.
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen.
- Havaitaan syy- ja seuraussuhteita.

- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista.
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla yksinkertaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.
- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.
- Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.
- Tutkitaan ja piirretään kappaleita ja tasokuvioita.
- Harjoitellaan mittaamista ja ymmärretään mittaamisen periaate.
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen.
- Havaitaan syy- ja seuraussuhteita.
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista.
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla yksinkertaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.
- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.
- Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.
- Tutkitaan ja piirretään kappaleita ja tasokuvioita.
- Harjoitellaan mittaamista ja ymmärretään mittaamisen periaate.
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen.
- Havaitaan syy- ja seuraussuhteita.
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista.
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla yksinkertaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.
- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.

- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.
- Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.
- Tutkitaan ja piirretään kappaleita ja tasokuvioita.
- Harjoitellaan mittaamista ja ymmärretään mittaamisen periaate.
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.
- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.
- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.
- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käytetään laskutoimituksissa luonnollisia lukuja.
- Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä.

- Laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.
- Harjoitellaan lukujonotaitoja, sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.
- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia, kuten parillisuutta.
- Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0 – 100.
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
- Konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa.
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.
- Tutustutaan euroihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

Sisältöalueet

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.
- Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.
- Tutkitaan ja piirretään kappaleita ja tasokuvioita.
- Harjoitellaan mittaamista ja ymmärretään mittaamisen periaate.
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

Sisältöalueet

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa.
- Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.
- Tutkitaan ja piirretään kappaleita ja tasokuvioita.
- Harjoitellaan mittaamista ja ymmärretään mittaamisen periaate.
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen.
- Havaitaan syy- ja seuraussuhteita.
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista.
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla yksinkertaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi
- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan, piirretään ja rakennetaan kappaleita ja tasokuvioita
- Opitaan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan
- Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien keskeisten mittayksiköiden (metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra) käyttöä
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään tietojen keräämiseen ja tallentamiseen kiinnostavista aihepiireistä
- Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi

- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan, piirretään ja rakennetaan kappaleita ja tasokuvioita
- Opitaan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan
- Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien keskeisten mittayksiköiden (metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra) käyttöä
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään tietojen keräämiseen ja tallentamiseen kiinnostavista aihepiireistä
- Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi
- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys

- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan, piirretään ja rakennetaan kappaleita ja tasokuvioita
- Opitaan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan
- Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien keskeisten mittayksiköiden (metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra) käyttöä
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään tietojen keräämiseen ja tallentamiseen kiinnostavista aihepiireistä
- Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi
- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan, piirretään ja rakennetaan kappaleita ja tasokuvioita
- Opitaan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan
- Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien keskeisten mittayksiköiden (metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra) käyttöä
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään tietojen keräämiseen ja tallentamiseen kiinnostavista aihepiireistä
- Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi
- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan, piirretään ja rakennetaan kappaleita ja tasokuvioita
- Opitaan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan
- Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien keskeisten mittayksiköiden (metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra) käyttöä
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään tietojen keräämiseen ja tallentamiseen kiinnostavista aihepiireistä
- Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi
- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi
- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- Ohjataan käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa

- Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla
- Kehitetään yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100
- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi
- Harjoitellaan konkretisoimaan yhteen- ja vähennyslaskuja erilaisissa tilanteissa
- Ymmärretään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10
- Luodaan pohjaa ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustuu kertolaskun liitännäisyyteen
- Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

Sisältöalueet

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan, piirretään ja rakennetaan kappaleita ja tasokuvioita
- Opitaan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan
- Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien keskeisten mittayksiköiden (metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra) käyttöä
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

Sisältöalueet

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan, piirretään ja rakennetaan kappaleita ja tasokuvioita
- Opitaan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan
- Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien keskeisten mittayksiköiden (metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra) käyttöä
- Harjoitellaan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

Sisältöalueet

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään tietojen keräämiseen ja tallentamiseen kiinnostavista aihepiireistä
- Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Tarkastellaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista
- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana[305] ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään

305 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §*

luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.*

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- *edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa*
- *edistyminen havaintojen tekemisessä*
- *edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa*
- *edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.*

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat
- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen

terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja

teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat
- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Sisältöalueet

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat
- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat

- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat

- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

Sisältöalueet

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä

kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat
- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä

kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat
- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Turvallinen koulumatka
- Koulun lähiympäristöön tutustuminen
- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen ilmiöiden käsittely: esimerkiksi sää ja säänmukainen pukeutuminen

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä

kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat
- Karttaan tutustuminen
- Oman lähiympäristön havainnointi eri vuodenaikoina: eloton, elollinen

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkimusretkiä koulun lähiympäristöön
- Kasvin kasvattaminen, kasvin osat

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- Lajittelu luokassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon osat
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Tunnetaidot: pettymykset, viha, suru, ilo
- Kaveritaidot
- Mielen hyvinvointi: koululaisen taidot, hyvän arjen rutiinit

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Veden eri olomuodot
- Lautasmalli, terveellinen ruoka, mistä ruoka ja vesi tulee?

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Sisältöalueet

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen

muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

Sisältöalueet

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero

- Kiusaamisen ehkäisy

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvät käytöstavat erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa
- Arjen pienet ensiaputaidot ja avun hakeminen, hätänumero
- Kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kartan tekeminen (pihakartta, luokkakartta), ilmansuunnat, omaan kaupunginosaan tutustuminen (Suomi ja Vantaa kartalla)
- Lähiympäristön havainnointi: eliölajeihin ja niiden elinympäristöihin tutustuminen, luokittelu, ihmisen vaikutus ympäristöön, rakennettu ympäristö, viihtyisän ympäristön tunnistaminen (oman koulun lähiympäristön erityispiirteiden huomioiminen eliölajeihin tutustuttaessa)
- Teknologiataidot: sähkö arjessa

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristöön tutustutaan tutkimalla, havainnoimalla
- Pienen tutkimuksen teko ja tutkimuksen teon vaiheet
- Liikkeen havainnointi ja kitkan havainnollistaminen (esimerkkeinä paperilennokit, polkupyörät, mäenlaskut)

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

- Kierrätykseen tutustuminen, kierrätyspisteet koulun lähellä, jätteiden lajittelu: mihin jätteet menevät?
- Yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen, omien valintojen vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Kehon elintoiminnot
- Elämänkulku
- Oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- Kaveritaidot

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Ravinnon kulku ihmisessä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan*

ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Ortodoksisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu oman perheen uskonnolliseen ja katsomukselliseen taustaan

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti
- Oma perhe, erilaiset perheet, ekumeeniset perheet, kristillisyys perheissä
- Kaste ja mirhalla voitelu, kummit, ehtoollinen
- Enkelit, suojelusenkeli
- Pyhät ihmiset, Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä
- Kirkolliset tavat: ristinmerkki ja risti, ikoni, tuohus, lampukka
- Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki
- Kristuksen ja Jumalansynnyttäjän ikoneja
- Seurakunnan työntekijät
- Hyvä paimen, lasten evankeliumi, tuhlaajapoika, Joosef, Aadam ja Eeva
- Rukoileminen on puhetta Jumalalle; kääntymistä Jumalan puoleen, Herran rukous
- Raamattu, kirkon kirja
- Kirkkovuosi: etenkin, Kristuksen syntymä ja Kristuksen ylösnouseminen, virpominen
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Kirkkovuoden alku: Luomakunnan päivä: Luomiskertomus, vastuu ympäristöstä
- Tutustuminen kirkollisiin tapoihin ja kirkossa käyttäytymiseen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

- Oman koulun uskontoja, uskonnottomuus, elämänkatsomukset
- Uskontoja ja uskonnottomuutta tarkastellaan ortodoksisesta näkökulmasta
- Tutustutaan ortodoksisten kirkkojen moninaisuuteen ja ortodoksiseen perinnetaustaan

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä ja kuolema
- Omatunto
- Ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta
- Ihmisen vapaus ja vastuu omista teoista
- Hyvä elämä: rakkaus, huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksianto, rehellisyys, epäitsekkyys (kertomukset, esimerkiksi tuhlaajapoika.)
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti
- Oma perhe, erilaiset perheet, ekumeeniset perheet, kristillisyys perheissä
- Kaste ja mirhalla voitelu, kummit, ehtoollinen
- Enkelit, suojelusenkeli
- Pyhät ihmiset, Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä
- Kirkolliset tavat: ristinmerkki ja risti, ikoni, tuohus, lampukka
- Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki
- Kristuksen ja Jumalansynnyttäjän ikoneja
- Seurakunnan työntekijät
- Hyvä paimen, lasten evankeliumi, tuhlaajapoika, Joosef, Aadam ja Eeva
- Rukoileminen on puhetta Jumalalle; kääntymistä Jumalan puoleen, Herran rukous
- Raamattu, kirkon kirja

- Kirkkovuosi: etenkin, Kristuksen syntymä ja Kristuksen ylösnouseminen, virpominen
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Kirkkovuoden alku: Luomakunnan päivä: Luomiskertomus, vastuu ympäristöstä
- Tutustuminen kirkollisiin tapoihin ja kirkossa käyttäytymiseen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti
- Oma perhe, erilaiset perheet, ekumeeniset perheet, kristillisyys perheissä
- Kaste ja mirhalla voitelu, kummit, ehtoollinen
- Enkelit, suojelusenkeli
- Pyhät ihmiset, Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä
- Kirkolliset tavat: ristinmerkki ja risti, ikoni, tuohus, lampukka
- Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki
- Kristuksen ja Jumalansynnyttäjän ikoneja
- Seurakunnan työntekijät
- Hyvä paimen, lasten evankeliumi, tuhlaajapoika, Joosef, Aadam ja Eeva
- Rukoileminen on puhetta Jumalalle; kääntymistä Jumalan puoleen, Herran rukous
- Raamattu, kirkon kirja
- Kirkkovuosi: etenkin, Kristuksen syntymä ja Kristuksen ylösnouseminen, virpominen
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Kirkkovuoden alku: Luomakunnan päivä: Luomiskertomus, vastuu ympäristöstä
- Tutustuminen kirkollisiin tapoihin ja kirkossa käyttäytymiseen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

- Oman koulun uskontoja, uskonnottomuus, elämänkatsomukset
- Uskontoja ja uskonnottomuutta tarkastellaan ortodoksisesta näkökulmasta
- Tutustutaan ortodoksisten kirkkojen moninaisuuteen ja ortodoksiseen perinnetaustaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin

käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti
- Oma perhe, erilaiset perheet, ekumeeniset perheet, kristillisyys perheissä
- Kaste ja mirhalla voitelu, kummit, ehtoollinen
- Enkelit, suojelusenkeli
- Pyhät ihmiset, Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä
- Kirkolliset tavat: ristinmerkki ja risti, ikoni, tuohus, lampukka
- Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki
- Kristuksen ja Jumalansynnyttäjän ikoneja
- Seurakunnan työntekijät
- Hyvä paimen, lasten evankeliumi, tuhlaajapoika, Joosef, Aadam ja Eeva
- Rukoileminen on puhetta Jumalalle; kääntymistä Jumalan puoleen, Herran rukous
- Raamattu, kirkon kirja
- Kirkkovuosi: etenkin, Kristuksen syntymä ja Kristuksen ylösnouseminen, virpominen
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Kirkkovuoden alku: Luomakunnan päivä: Luomiskertomus, vastuu ympäristöstä
- Tutustuminen kirkollisiin tapoihin ja kirkossa käyttäytymiseen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä ja kuolema
- Omatunto
- Ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta
- Ihmisen vapaus ja vastuu omista teoista
- Hyvä elämä: rakkaus, huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksianto, rehellisyys, epäitsekkyys (kertomukset, esimerkiski tuhlaajapoika.)
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti
- Oma perhe, erilaiset perheet, ekumeeniset perheet, kristillisyys perheissä
- Kaste ja mirhalla voitelu, kummit, ehtoollinen
- Enkelit, suojelusenkeli
- Pyhät ihmiset, Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä
- Kirkolliset tavat: ristinmerkki ja risti, ikoni, tuohus, lampukka
- Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki
- Kristuksen ja Jumalansynnyttäjän ikoneja
- Seurakunnan työntekijät
- Hyvä paimen, lasten evankeliumi, tuhlaajapoika, Joosef, Aadam ja Eeva
- Rukoileminen on puhetta Jumalalle; kääntymistä Jumalan puoleen, Herran rukous
- Raamattu, kirkon kirja
- Kirkkovuosi: etenkin, Kristuksen syntymä ja Kristuksen ylösnouseminen, virpominen
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Kirkkovuoden alku: Luomakunnan päivä: Luomiskertomus, vastuu ympäristöstä
- Tutustuminen kirkollisiin tapoihin ja kirkossa käyttäytymiseen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

- Oman koulun uskontoja, uskonnottomuus, elämänkatsomukset
- Uskontoja ja uskonnottomuutta tarkastellaan ortodoksisesta näkökulmasta
- Tutustutaan ortodoksisten kirkkojen moninaisuuteen ja ortodoksiseen perinnetaustaan

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä ja kuolema
- Omatunto
- Ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta
- Ihmisen vapaus ja vastuu omista teoista
- Hyvä elämä: rakkaus, huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksianto, rehellisyys, epäitsekkyys (kertomukset, esimerkiksi tuhlaajapoika.)
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii eettisiä kysymyksiä ortodoksisen uskonnon näkökulmasta sekä hahmottaa, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä ja kuolema

- Omatunto
- Ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta
- Ihmisen vapaus ja vastuu omista teoista
- Hyvä elämä: rakkaus, huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksianto, rehellisyys, epäitsekkyys (kertomukset, esimerkiski tuhlaajapoika.)
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti
- Oma perhe, erilaiset perheet, ekumeeniset perheet, kristillisyys perheissä
- Kaste ja mirhalla voitelu, kummit, ehtoollinen
- Enkelit, suojelusenkeli
- Pyhät ihmiset, Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä
- Kirkolliset tavat: ristinmerkki ja risti, ikoni, tuohus, lampukka
- Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki
- Kristuksen ja Jumalansynnyttäjän ikoneja
- Seurakunnan työntekijät
- Hyvä paimen, lasten evankeliumi, tuhlaajapoika, Joosef, Aadam ja Eeva
- Rukoileminen on puhetta Jumalalle; kääntymistä Jumalan puoleen, Herran rukous
- Raamattu, kirkon kirja
- Kirkkovuosi: etenkin, Kristuksen syntymä ja Kristuksen ylösnouseminen, virpominen
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Kirkkovuoden alku: Luomakunnan päivä: Luomiskertomus, vastuu ympäristöstä

- Tutustuminen kirkollisiin tapoihin ja kirkossa käyttäytymiseen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä ja kuolema
- Omatunto
- Ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta
- Ihmisen vapaus ja vastuu omista teoista
- Hyvä elämä: rakkaus, huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksianto, rehellisyys, epäitsekkyys (kertomukset, esimerkiksi tuhlaajapoika.)
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja

lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti, erilaiset perheet, erilaisia ortodoksisia perinteitä
- Pyhittävät asiat: mysteeriot, sakramentit (erityisesti kaste, mirhalla voitelu, kummius)
- Raamattu kirkon kirjana: Vanha ja Uusi Testamentti, evankeliumit, kertomuksia esimerkiski laupias samarialainen, Joosef-kertomuksia
- Seurakunta: kirkkorakennus: kirkon osat ja esineistöä, erilaisia jumalanpalveluksia ja niiden toimittajat, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä, epäitsekkyys
- Evankelistat, apostolit, Jumalansynnyttäjä, Jumalanäiti, pyhät ihmiset, enkelit
- Tapahtumaikoneja ja pyhien ihmisten ikoneja
- Pyhä ja arki osana kirkkovuoden kulkua
- Kirkkovuosi: Kristuksen kaste, Kristuksen Jerusalemiin ratsastaminen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähialueen uskontoja, uskonnottomuus, elämänkatsomukset
- Juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon piirteitä ortodoksisuuteen peilaten
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Tutustutaan ortodoksisten kirkkojen moninaisuuteen ja ortodoksiseen perinnetaustaan

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Joulupaasto ja suuri paasto, hyvän tekeminen
- Omatunto
- Elämä ja kuolema
- Hyvinvointi, vastuu omasta terveydestä
- Vastuu ympäristöstä

- Vastuu omista teoista
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus esimerkiksi laupias samarialainen, esirukous
- Hyvä elämä esimerkiksi ”Kun minulla oli nälkä… te annoitte minulle ruokaa…”
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rakkaus esimerkiksi tuhlaajapoika
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Rehellisyys, esimerkiksi ryövärit ristillä
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus, esimerkiksi laupias samarialainen
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti, erilaiset perheet, erilaisia ortodoksisia perinteitä
- Pyhittävät asiat: mysteeriot, sakramentit (erityisesti kaste, mirhalla voitelu, kummius)
- Raamattu kirkon kirjana: Vanha ja Uusi Testamentti, evankeliumit, kertomuksia esimerkiski laupias samarialainen, Joosef-kertomuksia
- Seurakunta: kirkkorakennus: kirkon osat ja esineistöä, erilaisia jumalanpalveluksia ja niiden toimittajat, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä, epäitsekkyys
- Evankelistat, apostolit, Jumalansynnyttäjä, Jumalanäiti, pyhät ihmiset, enkelit
- Tapahtumaikoneja ja pyhien ihmisten ikoneja
- Pyhä ja arki osana kirkkovuoden kulkua
- Kirkkovuosi: Kristuksen kaste, Kristuksen Jerusalemiin ratsastaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksiseen vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti, erilaiset perheet, erilaisia ortodoksisia perinteitä
- Pyhittävät asiat: mysteeriot, sakramentit (erityisesti kaste, mirhalla voitelu, kummius)
- Raamattu kirkon kirjana: Vanha ja Uusi Testamentti, evankeliumit, kertomuksia esimerkiski laupias samarialainen, Joosef-kertomuksia
- Seurakunta: kirkkorakennus: kirkon osat ja esineistöä, erilaisia jumalanpalveluksia ja niiden toimittajat, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä, epäitsekkyys
- Evankelistat, apostolit, Jumalansynnyttäjä, Jumalanäiti, pyhät ihmiset, enkelit
- Tapahtumaikoneja ja pyhien ihmisten ikoneja
- Pyhä ja arki osana kirkkovuoden kulkua
- Kirkkovuosi: Kristuksen kaste, Kristuksen Jerusalemiin ratsastaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin ortodoksisesta näkökulmasta

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähialueen uskontoja, uskonnottomuus, elämänkatsomukset
- Juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon piirteitä ortodoksisuuteen peilaten
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Tutustutaan ortodoksisten kirkkojen moninaisuuteen ja ortodoksiseen perinnetaustaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti, erilaiset perheet, erilaisia ortodoksisia perinteitä
- Pyhittävät asiat: mysteeriot, sakramentit (erityisesti kaste, mirhalla voitelu, kummius)
- Raamattu kirkon kirjana: Vanha ja Uusi Testamentti, evankeliumit, kertomuksia esimerkiksi laupias samarialainen, Joosef-kertomuksia
- Seurakunta: kirkkorakennus: kirkon osat ja esineistöä, erilaisia jumalanpalveluksia ja niiden toimittajat, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä, epäitsekkyys

- Evankelistat, apostolit, Jumalansynnyttäjä, Jumalanäiti, pyhät ihmiset, enkelit
- Tapahtumaikoneja ja pyhien ihmisten ikoneja
- Pyhä ja arki osana kirkkovuoden kulkua
- Kirkkovuosi: Kristuksen kaste, Kristuksen Jerusalemiin ratsastaminen

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Joulupaasto ja suuri paasto, hyvän tekeminen
- Omatunto
- Elämä ja kuolema
- Hyvinvointi, vastuu omasta terveydestä
- Vastuu ympäristöstä
- Vastuu omista teoista
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus esimerkiksi laupias samarialainen, esirukous
- Hyvä elämä esimerkiksi ”Kun minulla oli nälkä… te annoitte minulle ruokaa…”
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rakkaus esimerkiksi tuhlaajapoika
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Rehellisyys, esimerkiksi ryövärit ristillä
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus, esimerkiksi laupias samarialainen
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti, erilaiset perheet, erilaisia ortodoksisia perinteitä
- Pyhittävät asiat: mysteeriot, sakramentit (erityisesti kaste, mirhalla voitelu, kummius)
- Raamattu kirkon kirjana: Vanha ja Uusi Testamentti, evankeliumit, kertomuksia esimerkiski laupias samarialainen, Joosef-kertomuksia
- Seurakunta: kirkkorakennus: kirkon osat ja esineistöä, erilaisia jumalanpalveluksia ja niiden toimittajat, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä, epäitsekkyys
- Evankelistat, apostolit, Jumalansynnyttäjä, Jumalanäiti, pyhät ihmiset, enkelit
- Tapahtumaikoneja ja pyhien ihmisten ikoneja
- Pyhä ja arki osana kirkkovuoden kulkua
- Kirkkovuosi: Kristuksen kaste, Kristuksen Jerusalemiin ratsastaminen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähialueen uskontoja, uskonnottomuus, elämänkatsomukset
- Juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon piirteitä ortodoksisuuteen peilaten
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin perinteisiä juhlia
- Tutustutaan ortodoksisten kirkkojen moninaisuuteen ja ortodoksiseen perinnetaustaan

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Joulupaasto ja suuri paasto, hyvän tekeminen
- Omatunto
- Elämä ja kuolema
- Hyvinvointi, vastuu omasta terveydestä
- Vastuu ympäristöstä
- Vastuu omista teoista
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus esimerkiksi laupias samarialainen, esirukous
- Hyvä elämä esimerkiksi ”Kun minulla oli nälkä… te annoitte minulle ruokaa…”
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rakkaus esimerkiksi tuhlaajapoika
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Rehellisyys, esimerkiksi ryövärit ristillä
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus, esimerkiksi laupias samarialainen
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii eettisiä kysymyksiä ortodoksisen uskonnon näkökulmasta sekä hahmottaa, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Joulupaasto ja suuri paasto, hyvän tekeminen
- Omatunto
- Elämä ja kuolema
- Hyvinvointi, vastuu omasta terveydestä
- Vastuu ympäristöstä
- Vastuu omista teoista
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus esimerkiksi laupias samarialainen, esirukous
- Hyvä elämä esimerkiksi ”Kun minulla oli nälkä… te annoitte minulle ruokaa…”

- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rakkaus esimerkiksi tuhlaajapoika
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Rehellisyys, esimerkiksi ryövärit ristillä
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus, esimerkiksi laupias samarialainen
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

- Minä ortodoksina ja kirkon jäsenenä, oma identiteetti, erilaiset perheet, erilaisia ortodoksisia perinteitä
- Pyhittävät asiat: mysteeriot, sakramentit (erityisesti kaste, mirhalla voitelu, kummius)
- Raamattu kirkon kirjana: Vanha ja Uusi Testamentti, evankeliumit, kertomuksia esimerkiski laupias samarialainen, Joosef-kertomuksia
- Seurakunta: kirkkorakennus: kirkon osat ja esineistöä, erilaisia jumalanpalveluksia ja niiden toimittajat, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Pyhä Nikolaos, nimikkopyhä, oma nimipäivä, epäitsekkyys
- Evankelistat, apostolit, Jumalansynnyttäjä, Jumalanäiti, pyhät ihmiset, enkelit
- Tapahtumaikoneja ja pyhien ihmisten ikoneja
- Pyhä ja arki osana kirkkovuoden kulkua
- Kirkkovuosi: Kristuksen kaste, Kristuksen Jerusalemiin ratsastaminen

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen

ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Joulupaasto ja suuri paasto, hyvän tekeminen
- Omatunto
- Elämä ja kuolema
- Hyvinvointi, vastuu omasta terveydestä
- Vastuu ympäristöstä
- Vastuu omista teoista
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus esimerkiksi laupias samarialainen, esirukous
- Hyvä elämä esimerkiksi ”Kun minulla oli nälkä… te annoitte minulle ruokaa…”
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rakkaus esimerkiksi tuhlaajapoika
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, ihmisoikeudet
- Rehellisyys, esimerkiksi ryövärit ristillä
- Eriarvoisuus, samanarvoisuus, avuliaisuus, esimerkiksi laupias samarialainen
- Tunnetaitojen vahvistaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Evankelisluterilaisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oma perhe ja katsomukselliset tavat, erilaiset perhemuodot
- Elämänkaaren kristilliset juhlat ja niihin liittyvät perinteet (esimerkiksi kaste ja konfirmaatio)
- Kirkkovuoden keskeiset juhlat (joulu, pääsiäinen) ja niihin liittyvät raamatunkertomukset ja perinteet
- Keskeiset kristilliset symbolit ja käsitteet (mm. Jumala, Jeesus, risti, seurakunta)

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan kouluyhteisössä läsnä oleviin uskontoihin ja niiden juhliin ja tapoihin

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen

sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppilaan tunnetaitojen vahvistaminen (tunteiden tunnistaminen ja ilmaisu)
- Empatiaan rohkaiseminen
- Erilaisuuden ja samankaltaisuuden huomaaminen
- Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen
- Vastuu omista teoista, toisista ihmisistä ja ympäristöstä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oma perhe ja katsomukselliset tavat, erilaiset perhemuodot
- Elämänkaaren kristilliset juhlat ja niihin liittyvät perinteet (esimerkiksi kaste ja konfirmaatio)
- Kirkkovuoden keskeiset juhlat (joulu, pääsiäinen) ja niihin liittyvät raamatunkertomukset ja perinteet
- Keskeiset kristilliset symbolit ja käsitteet (mm. Jumala, Jeesus, risti, seurakunta)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oma perhe ja katsomukselliset tavat, erilaiset perhemuodot
- Elämänkaaren kristilliset juhlat ja niihin liittyvät perinteet (esimerkiksi kaste ja konfirmaatio)
- Kirkkovuoden keskeiset juhlat (joulu, pääsiäinen) ja niihin liittyvät raamatunkertomukset ja perinteet
- Keskeiset kristilliset symbolit ja käsitteet (mm. Jumala, Jeesus, risti, seurakunta)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oma perhe ja katsomukselliset tavat, erilaiset perhemuodot
- Elämänkaaren kristilliset juhlat ja niihin liittyvät perinteet (esimerkiksi kaste ja konfirmaatio)
- Kirkkovuoden keskeiset juhlat (joulu, pääsiäinen) ja niihin liittyvät raamatunkertomukset ja perinteet

- Keskeiset kristilliset symbolit ja käsitteet (mm. Jumala, Jeesus, risti, seurakunta)

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppilaan tunnetaitojen vahvistaminen (tunteiden tunnistaminen ja ilmaisu)
- Empatiaan rohkaiseminen
- Erilaisuuden ja samankaltaisuuden huomaaminen
- Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen
- Vastuu omista teoista, toisista ihmisistä ja ympäristöstä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oma perhe ja katsomukselliset tavat, erilaiset perhemuodot
- Elämänkaaren kristilliset juhlat ja niihin liittyvät perinteet (esimerkiksi kaste ja konfirmaatio)
- Kirkkovuoden keskeiset juhlat (joulu, pääsiäinen) ja niihin liittyvät raamatunkertomukset ja perinteet
- Keskeiset kristilliset symbolit ja käsitteet (mm. Jumala, Jeesus, risti, seurakunta)

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan kouluyhteisössä läsnä oleviin uskontoihin ja niiden juhliin ja tapoihin

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 1. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppilaan tunnetaitojen vahvistaminen (tunteiden tunnistaminen ja ilmaisu)
- Empatiaan rohkaiseminen
- Erilaisuuden ja samankaltaisuuden huomaaminen
- Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen
- Vastuu omista teoista, toisista ihmisistä ja ympäristöstä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kristinuskon monimuotoisuus (esimerkiksi kouluyhteisössä)
- Muut uskonnot kouluyhteisössä ja lähiympäristössä
- Erilaisuuden ja samankaltaisuuden huomaaminen
- Uskonnottomuus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Elämänkaaren kristilliset juhlat ja niihin liittyvät perinteet (esimerkiksi avioliittoon vihkiminen ja hautaan siunaaminen)
- Virret ja hengelliset laulut

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kristinuskon monimuotoisuus (esimerkiksi kouluyhteisössä)
- Muut uskonnot kouluyhteisössä ja lähiympäristössä
- Erilaisuuden ja samankaltaisuuden huomaaminen
- Uskonnottomuus

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Elämän kunnioittaminen, ihmisarvo, lasten oikeudet
- Eettinen pohdinta, Kultainen sääntö
- Oppilaiden arjesta nousevat kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin
- Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen ja tunteiden nimeäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Elämän kunnioittaminen, ihmisarvo, lasten oikeudet
- Eettinen pohdinta, Kultainen sääntö
- Oppilaiden arjesta nousevat kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin
- Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen ja tunteiden nimeäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Elämänkaaren kristilliset juhlat ja niihin liittyvät perinteet (esimerkiksi avioliittoon vihkiminen ja hautaan siunaaminen)
- Virret ja hengelliset laulut

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 2. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Elämän kunnioittaminen, ihmisarvo, lasten oikeudet
- Eettinen pohdinta, Kultainen sääntö
- Oppilaiden arjesta nousevat kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin
- Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen ja tunteiden nimeäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Krishna-liike

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tutustuu oman perheen ja suvun uskonnollisiin ja katsomuksellisiin taustoihin**

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

- Erilaisuuden pohtimisen, hyväksymisen ja kunnioittamisen harjoitteleminen
- Oman koulun uskontoja, ja niiden tunnusmerkkejä

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Oma perhe ja erilaisia perheitä Veda-kulttuurissa
- Oman perheen ja suvun taustaa (kotialttari, kulttuuriperinteet, kielet)
- Krishnan perhe ja siihen kuuluminen
- Krishna henkilönä, Krishnan eri nimiä ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”isvara”
- Veda-kulttuurin keskeisiä käsitteitä: Bhagavan, Veda (tieto) ja pyhät kirjoitukset
- Vuodenkiertoon liittyviä juhlia ja tapahtumia
- Anjali-mudra tervehdyksen symbolina
- Mantrat: Hare Krishna mahamantra ja Panca-tattva mahamantra

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Rakastavan palveluasenteen toteuttaminen perheessä ja koulussa
- Ihmiselämän erityisominaisuuksien, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien alustava pohtiminen
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

- **Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin**

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Oma perhe ja erilaisia perheitä Veda-kulttuurissa
- Oman perheen ja suvun taustaa (kotialttari, kulttuuriperinteet, kielet)
- Krishnan perhe ja siihen kuuluminen
- Krishna henkilönä, Krishnan eri nimiä ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”isvara”
- Veda-kulttuurin keskeisiä käsitteitä: Bhagavan, Veda (tieto) ja pyhät kirjoitukset
- Vuodenkiertoon liittyviä juhlia ja tapahtumia
- Anjali-mudra tervehdyksen symbolina
- Mantrat: Hare Krishna mahamantra ja Panca-tattva mahamantra

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden juhliin ja tapoihin.**

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Oma perhe ja erilaisia perheitä Veda-kulttuurissa
- Oman perheen ja suvun taustaa (kotialttari, kulttuuriperinteet, kielet)
- Krishnan perhe ja siihen kuuluminen
- Krishna henkilönä, Krishnan eri nimiä ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”isvara”
- Veda-kulttuurin keskeisiä käsitteitä: Bhagavan, Veda (tieto) ja pyhät kirjoitukset
- Vuodenkiertoon liittyviä juhlia ja tapahtumia
- Anjali-mudra tervehdyksen symbolina
- Mantrat: Hare Krishna mahamantra ja Panca-tattva mahamantra

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten symboleihin.**

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

- Erilaisuuden pohtimisen, hyväksymisen ja kunnioittamisen harjoitteleminen
- Oman koulun uskontoja, ja niiden tunnusmerkkejä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas rohkaistuu tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.**

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Oma perhe ja erilaisia perheitä Veda-kulttuurissa
- Oman perheen ja suvun taustaa (kotialttari, kulttuuriperinteet, kielet)
- Krishnan perhe ja siihen kuuluminen
- Krishna henkilönä, Krishnan eri nimiä ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”isvara”
- Veda-kulttuurin keskeisiä käsitteitä: Bhagavan, Veda (tieto) ja pyhät kirjoitukset
- Vuodenkiertoon liittyviä juhlia ja tapahtumia
- Anjali-mudra tervehdyksen symbolina
- Mantrat: Hare Krishna mahamantra ja Panca-tattva mahamantra

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Rakastavan palveluasenteen toteuttaminen perheessä ja koulussa
- Ihmiselämän erityisominaisuuksien, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien alustava pohtiminen
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee oikeudenmukaisesti ja myötätuntoisesti toimimista sekä itsen ja muiden kunnioittamista.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Rakastavan palveluasenteen toteuttaminen perheessä ja koulussa
- Ihmiselämän erityisominaisuuksien, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien alustava pohtiminen
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Oma perhe ja erilaisia perheitä Veda-kulttuurissa
- Oman perheen ja suvun taustaa (kotialttari, kulttuuriperinteet, kielet)
- Krishnan perhe ja siihen kuuluminen
- Krishna henkilönä, Krishnan eri nimiä ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”isvara”
- Veda-kulttuurin keskeisiä käsitteitä: Bhagavan, Veda (tieto) ja pyhät kirjoitukset
- Vuodenkiertoon liittyviä juhlia ja tapahtumia
- Anjali-mudra tervehdyksen symbolina
- Mantrat: Hare Krishna mahamantra ja Panca-tattva mahamantra

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

- Erilaisuuden pohtimisen, hyväksymisen ja kunnioittamisen harjoitteleminen
- Oman koulun uskontoja, ja niiden tunnusmerkkejä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden esittämistä sekä toisten ja erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja kunnioittamista.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Rakastavan palveluasenteen toteuttaminen perheessä ja koulussa
- Ihmiselämän erityisominaisuuksien, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien alustava pohtiminen
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Oma perhe ja erilaisia perheitä Veda-kulttuurissa
- Oman perheen ja suvun taustaa (kotialttari, kulttuuriperinteet, kielet)
- Krishnan perhe ja siihen kuuluminen
- Krishna henkilönä, Krishnan eri nimiä ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”isvara”
- Veda-kulttuurin keskeisiä käsitteitä: Bhagavan, Veda (tieto) ja pyhät kirjoitukset
- Vuodenkiertoon liittyviä juhlia ja tapahtumia
- Anjali-mudra tervehdyksen symbolina
- Mantrat: Hare Krishna mahamantra ja Panca-tattva mahamantra

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas syventää tietojaan Krishna-tietoisuuden keskeisistä käsitteistä, kertomuksista ja symboleista.**

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin

Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Krishnan ilmestyminen ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”jiva”
- Keskeisiä käsitteitä: Krishna-tietoisuus, avatara, puolijumalat ja alustavasti bhakti
- Srila Prabhupadan henkilökuva Kansainvälisen Krishna-tietoisuus-yhteisön ISKCONin perustajana
- Tulasi-devin esimerkki antaumuksellisen mielentilan ilmaisemisesta
- Uskonnollisista rituaaleista ruoan siunaaminen ja ruokailutavat
- Mantrat: Srila Prabhupada Pranama ja Tulasi Pranati
- Alustavasti kuukalenterin mukaisista Vaishnava-juhlista ja tapahtumista: Janmastami, Vyasa-puja, Govardhana-puja, Gaura Purnima, Rama Navami, Nrsimha Caturdasi

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden vuodenkiertoon.**

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Krishnan ilmestyminen ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”jiva”
- Keskeisiä käsitteitä: Krishna-tietoisuus, avatara, puolijumalat ja alustavasti bhakti
- Srila Prabhupadan henkilökuva Kansainvälisen Krishna-tietoisuus-yhteisön ISKCONin perustajana
- Tulasi-devin esimerkki antaumuksellisen mielentilan ilmaisemisesta
- Uskonnollisista rituaaleista ruoan siunaaminen ja ruokailutavat
- Mantrat: Srila Prabhupada Pranama ja Tulasi Pranati
- Alustavasti kuukalenterin mukaisista Vaishnava-juhlista ja tapahtumista: Janmastami, Vyasa-puja, Govardhana-puja, Gaura Purnima, Rama Navami, Nrsimha Caturdasi

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin buddhalaiseen näkökulmaan vertaillen.**

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, ja niiden keskeisiä tapoja ja juhlia
- Erilaisia jumalkäsityksiä
- Uskonnottomuus elämänkatsomuksena

- Krishna-tietoisuuden, muiden uskontojen ja katsomusten välisiä yhtäläisyyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Oma valinta luonnonmukaisen ja luonnonvastaisen toiminnan välillä
- Ajatusten, sanojen ja tekojen vaikutus itseen, toisiin ihmisiin ja luontoon
- Sielun kuolemattomuuden ja kehon kuolevaisuuden ero
- Sielujen uskonnoista, katsomuksista tai uskonnottomuudesta riippumaton samanarvoisuus
- Jokaisen sielun erottamaton asema Jumalan palvelijana
- Bhaktin ilmeneminen rakastavana asenteena kaikkea olemassa olevaa kohtaan
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Krishnan ilmestyminen ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”jiva”
- Keskeisiä käsitteitä: Krishna-tietoisuus, avatara, puolijumalat ja alustavasti bhakti
- Srila Prabhupadan henkilökuva Kansainvälisen Krishna-tietoisuus-yhteisön ISKCONin perustajana
- Tulasi-devin esimerkki antaumuksellisen mielentilan ilmaisemisesta
- Uskonnollisista rituaaleista ruoan siunaaminen ja ruokailutavat
- Mantrat: Srila Prabhupada Pranama ja Tulasi Pranati
- Alustavasti kuukalenterin mukaisista Vaishnava-juhlista ja tapahtumista: Janmastami, Vyasa-puja, Govardhana-puja, Gaura Purnima, Rama Navami, Nrsimha Caturdasi

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee toimimaan oikeudenmukaisesti ja myötätuntoisesti sekä kunnioittamaan toisten ihmisten ajatuksia, vakaumusta ja ihmisoikeuksia.**

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Opetuksessa otetaan huomioon uskontojen monimuotoisuus, uskonnottomuus ja erilaiset jumalakäsitykset. Pohditaan erilaisuuden hyväksymistä. Tutkitaan yhtäläisyyksiä Krishna-tietoisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, ja niiden keskeisiä tapoja ja juhlia
- Erilaisia jumalkäsityksiä
- Uskonnottomuus elämänkatsomuksena
- Krishna-tietoisuuden, muiden uskontojen ja katsomusten välisiä yhtäläisyyksiä

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Oma valinta luonnonmukaisen ja luonnonvastaisen toiminnan välillä
- Ajatusten, sanojen ja tekojen vaikutus itseen, toisiin ihmisiin ja luontoon
- Sielun kuolemattomuuden ja kehon kuolevaisuuden ero
- Sielujen uskonnoista, katsomuksista tai uskonnottomuudesta riippumaton samanarvoisuus
- Jokaisen sielun erottamaton asema Jumalan palvelijana
- Bhaktin ilmeneminen rakastavana asenteena kaikkea olemassa olevaa kohtaan
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Krishnan ilmestyminen ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”jiva”
- Keskeisiä käsitteitä: Krishna-tietoisuus, avatara, puolijumalat ja alustavasti bhakti
- Srila Prabhupadan henkilökuva Kansainvälisen Krishna-tietoisuus-yhteisön ISKCONin perustajana
- Tulasi-devin esimerkki antaumuksellisen mielentilan ilmaisemisesta
- Uskonnollisista rituaaleista ruoan siunaaminen ja ruokailutavat
- Mantrat: Srila Prabhupada Pranama ja Tulasi Pranati
- Alustavasti kuukalenterin mukaisista Vaishnava-juhlista ja tapahtumista: Janmastami, Vyasa-puja, Govardhana-puja, Gaura Purnima, Rama Navami, Nrsimha Caturdasi

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa Krishna-tietoisuuden näkökulmasta ja sitä, mitä merkitsee vastuu itsestä, yhteisöstä, eläimistä, ympäristöstä ja luonnosta.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Oma valinta luonnonmukaisen ja luonnonvastaisen toiminnan välillä
- Ajatusten, sanojen ja tekojen vaikutus itseen, toisiin ihmisiin ja luontoon
- Sielun kuolemattomuuden ja kehon kuolevaisuuden ero
- Sielujen uskonnoista, katsomuksista tai uskonnottomuudesta riippumaton samanarvoisuus
- Jokaisen sielun erottamaton asema Jumalan palvelijana
- Bhaktin ilmeneminen rakastavana asenteena kaikkea olemassa olevaa kohtaan
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä toisten ja erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.**

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa tutustutaan hindulaisiin käsityksiin perheestä ja Krishnan perheeseen. Opetuksessa käsitellään perusasioita Krishna-tietoisuudesta osana monimuotoista hindulaisuutta. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisuuden harjoittamista, kuten ruoan siunaamista, sekä tutustutaan tärkeimpiin juhliin ja tapahtumiin. Tutustutaan kertomuksiin Krishnan teoista. Opetuksessa tarkastellaan Krishnan avataroja, keskeisimpiä mantroja ja rukouksia sekä käsitystä puolijumalista ja sielusta.

- Krishnan ilmestyminen ja kertomuksia Krishnan teoista
- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”jiva”
- Keskeisiä käsitteitä: Krishna-tietoisuus, avatara, puolijumalat ja alustavasti bhakti
- Srila Prabhupadan henkilökuva Kansainvälisen Krishna-tietoisuus-yhteisön ISKCONin perustajana
- Tulasi-devin esimerkki antaumuksellisen mielentilan ilmaisemisesta
- Uskonnollisista rituaaleista ruoan siunaaminen ja ruokailutavat
- Mantrat: Srila Prabhupada Pranama ja Tulasi Pranati
- Alustavasti kuukalenterin mukaisista Vaishnava-juhlista ja tapahtumista: Janmastami, Vyasa-puja, Govardhana-puja, Gaura Purnima, Rama Navami, Nrsimha Caturdasi

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ihmisen velvollisuuksista ja oikeuksista, karman laista ja kuoleman merkityksestä. Tarkastellaan uskonnon opetuksia kaiken elämän kunnioittamisesta ja luonnon käytöstä Jumalan palvelukseen. Opetuksessa käsitellään Krishna-tietoisen henkilön ominaisuuksia ja rakkautta. Tutustutaan alustavasti dharmaan ja antaumuksen menetelmiin. Pohditaan lasten asemaa osana Krishna-tietoisuutta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

- Oma valinta luonnonmukaisen ja luonnonvastaisen toiminnan välillä
- Ajatusten, sanojen ja tekojen vaikutus itseen, toisiin ihmisiin ja luontoon
- Sielun kuolemattomuuden ja kehon kuolevaisuuden ero
- Sielujen uskonnoista, katsomuksista tai uskonnottomuudesta riippumaton samanarvoisuus

- Jokaisen sielun erottamaton asema Jumalan palvelijana
- Bhaktin ilmeneminen rakastavana asenteena kaikkea olemassa olevaa kohtaan
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Buddhalainen

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tutustuu oman perheen ja suvun uskonnollisiin ja katsomuksellisiin taustoihin.**

- Vuorovaikutustaitojen, erilaisuuden pohtimisen ja toisten hyväksymisen sekä kunnioittamisen harjoitteleminen
- Oman koulun uskontoja (uskontojen symbolit)

- Oma perhe ja erilaisia perheitä
- Oman perheen ja suvun taustaa (kulttuuriperinteet, kielet, katsomukset)
- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Käsitteitä ja symboleita (esimerkiksi temppeli, luostari, bodhipuu, opinpyörä, lootuskukka, buddhalaisuuden lippu)
- Vuodenkiertoon liittyviä buddhalaisia juhlia

- Myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Itsen ja muiden arvostaminen, huomioiminen sekä kunnioittaminen
- Ystävänä ja yhdessä oleminen
- Buddhalaisen uskonnon ryhmässä toimiminen
- Buddhalaisia eettisiä ihanteita: myötätunto, viisaus ja meditatiivinen mielentila
- Elämän, eläinten ja luonnon arvostaminen, kunnioittaminen sekä niistä huolehtiminen
- Harjoitusmenetelmiä: rauhoittuminen ja myötätuntoinen toiminta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

- **Oppilas tutustuu buddhalaisuuden keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin.**

- Oma perhe ja erilaisia perheitä
- Oman perheen ja suvun taustaa (kulttuuriperinteet, kielet, katsomukset)
- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia

- Käsitteitä ja symboleita (esimerkiksi temppeli, luostari, bodhipuu, opinpyörä, lootuskukka, buddhalaisuuden lippu)
- Vuodenkiertoon liittyviä buddhalaisia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu buddhalaisuuden juhliin ja tapoihi.**

- Oma perhe ja erilaisia perheitä
- Oman perheen ja suvun taustaa (kulttuuriperinteet, kielet, katsomukset)
- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Käsitteitä ja symboleita (esimerkiksi temppeli, luostari, bodhipuu, opinpyörä, lootuskukka, buddhalaisuuden lippu)
- Vuodenkiertoon liittyviä buddhalaisia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten symboleihin.**

- Vuorovaikutustaitojen, erilaisuuden pohtimisen ja toisten hyväksymisen sekä kunnioittamisen harjoitteleminen
- Oman koulun uskontoja (uskontojen symbolit)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas rohkaistuu tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.**

- Myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Itsen ja muiden arvostaminen, huomioiminen sekä kunnioittaminen
- Ystävänä ja yhdessä oleminen
- Buddhalaisen uskonnon ryhmässä toimiminen
- Buddhalaisia eettisiä ihanteita: myötätunto, viisaus ja meditatiivinen mielentila
- Elämän, eläinten ja luonnon arvostaminen, kunnioittaminen sekä niistä huolehtiminen
- Harjoitusmenetelmiä: rauhoittuminen ja myötätuntoinen toiminta

- Oma perhe ja erilaisia perheitä
- Oman perheen ja suvun taustaa (kulttuuriperinteet, kielet, katsomukset)
- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Käsitteitä ja symboleita (esimerkiksi temppeli, luostari, bodhipuu, opinpyörä, lootuskukka, buddhalaisuuden lippu)

- Vuodenkiertoon liittyviä buddhalaisia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee oikeudenmukaisesti ja myötätuntoisesti toimimista sekä itsen ja muiden kunnioittamista.**

- Vuorovaikutustaitojen, erilaisuuden pohtimisen ja toisten hyväksymisen sekä kunnioittamisen harjoitteleminen
- Oman koulun uskontoja (uskontojen symbolit)

- Myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Itsen ja muiden arvostaminen, huomioiminen sekä kunnioittaminen
- Ystävänä ja yhdessä oleminen
- Buddhalaisen uskonnon ryhmässä toimiminen
- Buddhalaisia eettisiä ihanteita: myötätunto, viisaus ja meditatiivinen mielentila
- Elämän, eläinten ja luonnon arvostaminen, kunnioittaminen sekä niistä huolehtiminen
- Harjoitusmenetelmiä: rauhoittuminen ja myötätuntoinen toiminta

- Oma perhe ja erilaisia perheitä
- Oman perheen ja suvun taustaa (kulttuuriperinteet, kielet, katsomukset)
- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Käsitteitä ja symboleita (esimerkiksi temppeli, luostari, bodhipuu, opinpyörä, lootuskukka, buddhalaisuuden lippu)
- Vuodenkiertoon liittyviä buddhalaisia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden esittämistä sekä toisten ja erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja kunnioittamista.**

- Myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Itsen ja muiden arvostaminen, huomioiminen sekä kunnioittaminen
- Ystävänä ja yhdessä oleminen
- Buddhalaisen uskonnon ryhmässä toimiminen
- Buddhalaisia eettisiä ihanteita: myötätunto, viisaus ja meditatiivinen mielentila
- Elämän, eläinten ja luonnon arvostaminen, kunnioittaminen sekä niistä huolehtiminen
- Harjoitusmenetelmiä: rauhoittuminen ja myötätuntoinen toiminta

- Oma perhe ja erilaisia perheitä
- Oman perheen ja suvun taustaa (kulttuuriperinteet, kielet, katsomukset)
- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia

- Käsitteitä ja symboleita (esimerkiksi temppeli, luostari, bodhipuu, opinpyörä, lootuskukka, buddhalaisuuden lippu)
- Vuodenkiertoon liittyviä buddhalaisia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas syventää tietojaan buddhalaisuuden keskeisistä käsitteistä, kertomuksista ja symboleista.**

- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Viisaus ja myötätunto: Buddhan esimerkki jātaka-tarinoissa
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen alustavasti
- Temppeli, luostari, meditaatiokeskus, stūpa/pagodi, buddhalainen alttari, Buddha-patsas
- Buddhalaisten yhteisöjen eri rooleja ja luostarielämää: munkit, nunnat, joogit ja maallikot
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus ja johdanto eri perinteisiin eri maissa
- Buddhalainen vuodenkierto ja alustavasti kalenterit
- Harjoitus- ja rauhoittumismenetelmiä: esimerkiksi meditaatio ja käsite mantra

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu buddhalaisuuden vuodenkiertoon.**

- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Viisaus ja myötätunto: Buddhan esimerkki jātaka-tarinoissa
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen alustavasti
- Temppeli, luostari, meditaatiokeskus, stūpa/pagodi, buddhalainen alttari, Buddha-patsas
- Buddhalaisten yhteisöjen eri rooleja ja luostarielämää: munkit, nunnat, joogit ja maallikot
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus ja johdanto eri perinteisiin eri maissa
- Buddhalainen vuodenkierto ja alustavasti kalenterit
- Harjoitus- ja rauhoittumismenetelmiä: esimerkiksi meditaatio ja käsite mantra

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin buddhalaiseen näkökulmaan vertaillen.**

- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia
- Eri uskontojen yhteisiä eettisiä piirteitä
- Uskonnottomuus elämänkatsomuksena

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.**

- Myötätunto eettisen toiminnan perustana, suhteessa itseen ja muihin ihmisiin, eläimiin ja luontoon
- Muiden auttaminen ja puolustaminen sekä muista välittäminen
- Käsitteet: taitava toiminta ja taitamaton toiminta
- Buddhalaisuuden viisi eettistä harjoitusohjetta alustavasti
- Alustavasti karmasta, jälleensyntymisestä ja kaiken keskinäisestä riippuvuudesta
- Elämänkaareen liittyviä kysymyksiä
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä
- Tunnetaitoja: eri tunteiden tunnistamista ja nimeämistä
- Harjoitusmenetelmiä: tyyneys ja meditaatio

- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Viisaus ja myötätunto: Buddhan esimerkki jātaka-tarinoissa
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen alustavasti
- Temppeli, luostari, meditaatiokeskus, stūpa/pagodi, buddhalainen alttari, Buddha-patsas
- Buddhalaisten yhteisöjen eri rooleja ja luostarielämää: munkit, nunnat, joogit ja maallikot
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus ja johdanto eri perinteisiin eri maissa
- Buddhalainen vuodenkierto ja alustavasti kalenterit
- Harjoitus- ja rauhoittumismenetelmiä: esimerkiksi meditaatio ja käsite mantra

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee toimimaan oikeudenmukaisesti ja myötätuntoisesti sekä kunnioittamaan toisten ihmisten ajatuksia, vakaumusta ja ihmisoikeuksia.**

- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia
- Eri uskontojen yhteisiä eettisiä piirteitä
- Uskonnottomuus elämänkatsomuksena

- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Viisaus ja myötätunto: Buddhan esimerkki jātaka-tarinoissa
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen alustavasti

- Temppeli, luostari, meditaatiokeskus, stūpa/pagodi, buddhalainen alttari, Buddha-patsas
- Buddhalaisten yhteisöjen eri rooleja ja luostarielämää: munkit, nunnat, joogit ja maallikot
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus ja johdanto eri perinteisiin eri maissa
- Buddhalainen vuodenkierto ja alustavasti kalenterit
- Harjoitus- ja rauhoittumismenetelmiä: esimerkiksi meditaatio ja käsite mantra

- Myötätunto eettisen toiminnan perustana, suhteessa itseen ja muihin ihmisiin, eläimiin ja luontoon
- Muiden auttaminen ja puolustaminen sekä muista välittäminen
- Käsitteet: taitava toiminta ja taitamaton toiminta
- Buddhalaisuuden viisi eettistä harjoitusohjetta alustavasti
- Alustavasti karmasta, jälleensyntymisestä ja kaiken keskinäisestä riippuvuudesta
- Elämänkaareen liittyviä kysymyksiä
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä
- Tunnetaitoja: eri tunteiden tunnistamista ja nimeämistä
- Harjoitusmenetelmiä: tyyneys ja meditaatio

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee eettistä pohdintaa buddhalaisesta näkökulmasta ja sitä, mitä merkitsee vastuu itsestä, yhteisöstä, eläimistä, ympäristöstä ja luonnosta.**

- Myötätunto eettisen toiminnan perustana, suhteessa itseen ja muihin ihmisiin, eläimiin ja luontoon
- Muiden auttaminen ja puolustaminen sekä muista välittäminen
- Käsitteet: taitava toiminta ja taitamaton toiminta
- Buddhalaisuuden viisi eettistä harjoitusohjetta alustavasti
- Alustavasti karmasta, jälleensyntymisestä ja kaiken keskinäisestä riippuvuudesta
- Elämänkaareen liittyviä kysymyksiä
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä
- Tunnetaitoja: eri tunteiden tunnistamista ja nimeämistä
- Harjoitusmenetelmiä: tyyneys ja meditaatio

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä toisten ja erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.**

- Buddhan elämäntarina ja muita buddhalaisia kertomuksia
- Viisaus ja myötätunto: Buddhan esimerkki jātaka-tarinoissa
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen alustavasti
- Temppeli, luostari, meditaatiokeskus, stūpa/pagodi, buddhalainen alttari, Buddha-patsas
- Buddhalaisten yhteisöjen eri rooleja ja luostarielämää: munkit, nunnat, joogit ja maallikot
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus ja johdanto eri perinteisiin eri maissa
- Buddhalainen vuodenkierto ja alustavasti kalenterit

- Harjoitus- ja rauhoittumismenetelmiä: esimerkiksi meditaatio ja käsite mantra

- Myötätunto eettisen toiminnan perustana, suhteessa itseen ja muihin ihmisiin, eläimiin ja luontoon
- Muiden auttaminen ja puolustaminen sekä muista välittäminen
- Käsitteet: taitava toiminta ja taitamaton toiminta
- Buddhalaisuuden viisi eettistä harjoitusohjetta alustavasti
- Alustavasti karmasta, jälleensyntymisestä ja kaiken keskinäisestä riippuvuudesta
- Elämänkaareen liittyviä kysymyksiä
- Lapsen oikeuksiin tutustuminen alustavasti ja niiden merkitys omassa elämässä
- Tunnetaitoja: eri tunteiden tunnistamista ja nimeämistä
- Harjoitusmenetelmiä: tyyneys ja meditaatio

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Katolisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilaan mielenkiinto katolisen uskonnon opiskelua kohtaan herää

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Oma kaste tapahtumana, perhe ja kirkko Jumalan perheenä
- Jumala on elämän antaja
- Raamattu on Jumalan sanaa
- UT: Jeesus opettaa, siunaa, parantaa, tekee ihmeitä, Enkeli Gabriel tuo ilosanoman Marialle
- Isä meidän ja Terve Maria –rukoukset
- Adventti, joulu, paasto, pääsiäinen
- Ristinmerkki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet

kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Huolenpito, toisesta välittäminen
- Ihminen saa valita
- Kiitän elämästä
- Empatian rohkaiseminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Anteeksi pyytäminen ja antaminen
- Jumala elämän antajana
- Anteeksi pyytäminen ja -antaminen, sovinto
- Hyvään kasvattaminen
- Erilaisten mielipiteiden kuunteleminen, ymmärtäminen ja hyväksyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu katolisen uskonnon keskeisiin aihealueisiin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Oma kaste tapahtumana, perhe ja kirkko Jumalan perheenä
- Jumala on elämän antaja
- Raamattu on Jumalan sanaa
- UT: Jeesus opettaa, siunaa, parantaa, tekee ihmeitä, Enkeli Gabriel tuo ilosanoman Marialle
- Isä meidän ja Terve Maria –rukoukset
- Adventti, joulu, paasto, pääsiäinen
- Ristinmerkki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu kirkkovuoteen, symboleihin ja tapoihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Oma kaste tapahtumana, perhe ja kirkko Jumalan perheenä
- Jumala on elämän antaja
- Raamattu on Jumalan sanaa
- UT: Jeesus opettaa, siunaa, parantaa, tekee ihmeitä, Enkeli Gabriel tuo ilosanoman Marialle
- Isä meidän ja Terve Maria –rukoukset
- Adventti, joulu, paasto, pääsiäinen
- Ristinmerkki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin katolisesta näkökulmasta

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Oma kaste tapahtumana, perhe ja kirkko Jumalan perheenä
- Jumala on elämän antaja
- Raamattu on Jumalan sanaa
- UT: Jeesus opettaa, siunaa, parantaa, tekee ihmeitä, Enkeli Gabriel tuo ilosanoman Marialle
- Isä meidän ja Terve Maria –rukoukset
- Adventti, joulu, paasto, pääsiäinen
- Ristinmerkki

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Huolenpito, toisesta välittäminen
- Ihminen saa valita
- Kiitän elämästä
- Empatian rohkaiseminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Anteeksi pyytäminen ja antaminen
- Jumala elämän antajana
- Anteeksi pyytäminen ja -antaminen, sovinto
- Hyvään kasvattaminen
- Erilaisten mielipiteiden kuunteleminen, ymmärtäminen ja hyväksyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee toimimaan oikeudenmukaisesti ja eläytymään toisen asemaan ja kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Oma kaste tapahtumana, perhe ja kirkko Jumalan perheenä

- Jumala on elämän antaja
- Raamattu on Jumalan sanaa
- UT: Jeesus opettaa, siunaa, parantaa, tekee ihmeitä, Enkeli Gabriel tuo ilosanoman Marialle
- Isä meidän ja Terve Maria –rukoukset
- Adventti, joulu, paasto, pääsiäinen
- Ristinmerkki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Huolenpito, toisesta välittäminen
- Ihminen saa valita
- Kiitän elämästä
- Empatian rohkaiseminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Anteeksi pyytäminen ja antaminen
- Jumala elämän antajana
- Anteeksi pyytäminen ja -antaminen, sovinto
- Hyvään kasvattaminen
- Erilaisten mielipiteiden kuunteleminen, ymmärtäminen ja hyväksyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii eettisiä kysymyksiä katolisesta näkökulmasta: vastuu itsestä, yhteisöstä ja luonnosta

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Huolenpito, toisesta välittäminen
- Ihminen saa valita
- Kiitän elämästä
- Empatian rohkaiseminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Anteeksi pyytäminen ja antaminen
- Jumala elämän antajana
- Anteeksi pyytäminen ja -antaminen, sovinto
- Hyvään kasvattaminen
- Erilaisten mielipiteiden kuunteleminen, ymmärtäminen ja hyväksyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee oman mielipiteen esittämistä ja perustelemista

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen

elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Oma kaste tapahtumana, perhe ja kirkko Jumalan perheenä
- Jumala on elämän antaja
- Raamattu on Jumalan sanaa
- UT: Jeesus opettaa, siunaa, parantaa, tekee ihmeitä, Enkeli Gabriel tuo ilosanoman Marialle
- Isä meidän ja Terve Maria –rukoukset
- Adventti, joulu, paasto, pääsiäinen
- Ristinmerkki

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Huolenpito, toisesta välittäminen
- Ihminen saa valita
- Kiitän elämästä
- Empatian rohkaiseminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Anteeksi pyytäminen ja antaminen
- Jumala elämän antajana
- Anteeksi pyytäminen ja -antaminen, sovinto
- Hyvään kasvattaminen
- Erilaisten mielipiteiden kuunteleminen, ymmärtäminen ja hyväksyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Minä katolilaisena, oma identiteetti, seurakunta
- Omatunto
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Jumalan inkarnaatio ja rakkaus ihmistä kohtaan, rakkauden esimerkki
- Kirkko on Jumalan lasten perhe
- Alttari, risti, tabernaakkeli
- Kirkkovuoden juhlat ja perinteet
- UT: tuhlaajapoika, Jairoksen tytär, tuhlaajapoika Jeesus tyynnyttää myrskyn, eettinen pohdinta
- Isä meidän -rukous

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Muiden katsomusten näkemys luomakunnasta
- Muiden uskontojen juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden

merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten vastuu luomakunnasta (Pyhä Franciscus)
- Oikeudenmukaisuus ja laupeus
- Toisen huomioon ottaminen koulussa ja kotona
- Paasto, parannuksen tekeminen
- Oppilaiden arjesta nousevat eettiset kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii ymmärtämään katolisen kirkon ihmiskuvaa ja tutustuu muutamaan kirkossa olevaan esineeseen

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Minä katolilaisena, oma identiteetti, seurakunta
- Omatunto
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Jumalan inkarnaatio ja rakkaus ihmistä kohtaan, rakkauden esimerkki
- Kirkko on Jumalan lasten perhe
- Alttari, risti, tabernaakkeli
- Kirkkovuoden juhlat ja perinteet
- UT: tuhlaajapoika, Jairoksen tytär, tuhlaajapoika Jeesus tyynnyttää myrskyn, eettinen pohdinta
- Isä meidän -rukous

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu katoliseen kirkkovuoteen, juhliin ja koulussa opetettavien muiden uskontojen juhliin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Minä katolilaisena, oma identiteetti, seurakunta
- Omatunto
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Jumalan inkarnaatio ja rakkaus ihmistä kohtaan, rakkauden esimerkki
- Kirkko on Jumalan lasten perhe
- Alttari, risti, tabernaakkeli
- Kirkkovuoden juhlat ja perinteet
- UT: tuhlaajapoika, Jairoksen tytär, tuhlaajapoika Jeesus tyynnyttää myrskyn, eettinen pohdinta
- Isä meidän -rukous

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Muiden katsomusten näkemys luomakunnasta
- Muiden uskontojen juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Minä katolilaisena, oma identiteetti, seurakunta
- Omatunto
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Jumalan inkarnaatio ja rakkaus ihmistä kohtaan, rakkauden esimerkki
- Kirkko on Jumalan lasten perhe
- Alttari, risti, tabernaakkeli
- Kirkkovuoden juhlat ja perinteet
- UT: tuhlaajapoika, Jairoksen tytär, tuhlaajapoika Jeesus tyynnyttää myrskyn, eettinen pohdinta
- Isä meidän -rukous

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten vastuu luomakunnasta (Pyhä Franciscus)
- Oikeudenmukaisuus ja laupeus
- Toisen huomioon ottaminen koulussa ja kotona
- Paasto, parannuksen tekeminen
- Oppilaiden arjesta nousevat eettiset kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisten ihmisten ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Minä katolilaisena, oma identiteetti, seurakunta
- Omatunto
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen
- Erilaisuuden hyväksyminen
- Jumalan inkarnaatio ja rakkaus ihmistä kohtaan, rakkauden esimerkki

- Kirkko on Jumalan lasten perhe
- Alttari, risti, tabernaakkeli
- Kirkkovuoden juhlat ja perinteet
- UT: tuhlaajapoika, Jairoksen tytär, tuhlaajapoika Jeesus tyynnyttää myrskyn, eettinen pohdinta
- Isä meidän -rukous

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Muiden katsomusten näkemys luomakunnasta
- Muiden uskontojen juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten vastuu luomakunnasta (Pyhä Franciscus)
- Oikeudenmukaisuus ja laupeus
- Toisen huomioon ottaminen koulussa ja kotona
- Paasto, parannuksen tekeminen
- Oppilaiden arjesta nousevat eettiset kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii eettisiä kysymyksiä katolisesta näkökulmasta: vastuu itsestä, yhteisöstä ja luonnosta

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten vastuu luomakunnasta (Pyhä Franciscus)
- Oikeudenmukaisuus ja laupeus
- Toisen huomioon ottaminen koulussa ja kotona
- Paasto, parannuksen tekeminen
- Oppilaiden arjesta nousevat eettiset kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä, perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

- Minä katolilaisena, oma identiteetti, seurakunta
- Omatunto
- Huolenpito, toisesta välittäminen, anteeksiantaminen

- Erilaisuuden hyväksyminen
- Jumalan inkarnaatio ja rakkaus ihmistä kohtaan, rakkauden esimerkki
- Kirkko on Jumalan lasten perhe
- Alttari, risti, tabernaakkeli
- Kirkkovuoden juhlat ja perinteet
- UT: tuhlaajapoika, Jairoksen tytär, tuhlaajapoika Jeesus tyynnyttää myrskyn, eettinen pohdinta
- Isä meidän -rukous

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten vastuu luomakunnasta (Pyhä Franciscus)
- Oikeudenmukaisuus ja laupeus
- Toisen huomioon ottaminen koulussa ja kotona
- Paasto, parannuksen tekeminen
- Oppilaiden arjesta nousevat eettiset kysymykset ja niiden yhdistäminen Raamatun kertomuksiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen

yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Islamilaisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu oman perheen uskonnolliseen ja katsomukselliseen taustaan

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oman perheen tausta (kulttuuriperinne, kieli)
- Käyttäytymistapoja muslimina, tervehtiminen, ruokailu
- Kertomuksia profeetta Muhammadin elämästä
- Käsitteet ja symbolit (esimerkiksi Jumala, profeetta, Koraani, moskeija, Mekka)
- 5 peruspilaria käsitteinä
- Islamilaiset juhlat

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tapojen ja ihmisten kunnioittaminen
- Oman koulun uskontoja (symbolit)

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin ryhmän säännöt
- Muiden huomioonottaminen ja kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu islamin keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oman perheen tausta (kulttuuriperinne, kieli)
- Käyttäytymistapoja muslimina, tervehtiminen, ruokailu
- Kertomuksia profeetta Muhammadin elämästä
- Käsitteet ja symbolit (esimerkiksi Jumala, profeetta, Koraani, moskeija, Mekka)
- 5 peruspilaria käsitteinä
- Islamilaiset juhlat

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu islamin juhliin ja tapoihin

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oman perheen tausta (kulttuuriperinne, kieli)
- Käyttäytymistapoja muslimina, tervehtiminen, ruokailu
- Kertomuksia profeetta Muhammadin elämästä
- Käsitteet ja symbolit (esimerkiksi Jumala, profeetta, Koraani, moskeija, Mekka)
- 5 peruspilaria käsitteinä
- Islamilaiset juhlat

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tapojen ja ihmisten kunnioittaminen
- Oman koulun uskontoja (symbolit)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oman perheen tausta (kulttuuriperinne, kieli)
- Käyttäytymistapoja muslimina, tervehtiminen, ruokailu
- Kertomuksia profeetta Muhammadin elämästä
- Käsitteet ja symbolit (esimerkiksi Jumala, profeetta, Koraani, moskeija, Mekka)
- 5 peruspilaria käsitteinä
- Islamilaiset juhlat

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin ryhmän säännöt
- Muiden huomioonottaminen ja kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee toisen asemaan eläytymistä sekä muiden kunnioitusta

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oman perheen tausta (kulttuuriperinne, kieli)
- Käyttäytymistapoja muslimina, tervehtiminen, ruokailu
- Kertomuksia profeetta Muhammadin elämästä
- Käsitteet ja symbolit (esimerkiksi Jumala, profeetta, Koraani, moskeija, Mekka)
- 5 peruspilaria käsitteinä
- Islamilaiset juhlat

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tapojen ja ihmisten kunnioittaminen
- Oman koulun uskontoja (symbolit)

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin ryhmän säännöt
- Muiden huomioonottaminen ja kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden esittämistä sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja kunnioittamista

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oman perheen tausta (kulttuuriperinne, kieli)
- Käyttäytymistapoja muslimina, tervehtiminen, ruokailu
- Kertomuksia profeetta Muhammadin elämästä
- Käsitteet ja symbolit (esimerkiksi Jumala, profeetta, Koraani, moskeija, Mekka)
- 5 peruspilaria käsitteinä
- Islamilaiset juhlat

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin ryhmän säännöt
- Muiden huomioonottaminen ja kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan islamin keskeisistä käsitteistä, kertomuksista ja symboleista

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Profeetta kertomuksia
- 5 peruspilaria
- Jumalakäsitys
- Islamilainen kalenteri: ramadanin ja juhlien ajankohta
- Minun perheeni
- Moskeija (käyttäytyminen, tunnusmerkit)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa islamilaisen kalenterin pääpiirteet

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Profeetta kertomuksia

- 5 peruspilaria
- Jumalakäsitys
- Islamilainen kalenteri: ramadanin ja juhlien ajankohta
- Minun perheeni
- Moskeija (käyttäytyminen, tunnusmerkit)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisia juhlia (joulu ja pääsiäinen)
- Koulun monet uskonnot

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee omien ajatusten ja tunteiden ilmaisua

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti

Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Profeetta kertomuksia
- 5 peruspilaria
- Jumalakäsitys
- Islamilainen kalenteri: ramadanin ja juhlien ajankohta
- Minun perheeni
- Moskeija (käyttäytyminen, tunnusmerkit)

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys (ympäristöstä huolehtiminen)
- Hyvät käytöstavat ja puhetapa
- Käsitys oikeasta ja väärästä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisten ihmisten ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Profeetta kertomuksia
- 5 peruspilaria
- Jumalakäsitys
- Islamilainen kalenteri: ramadanin ja juhlien ajankohta
- Minun perheeni
- Moskeija (käyttäytyminen, tunnusmerkit)

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisia juhlia (joulu ja pääsiäinen)
- Koulun monet uskonnot

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys (ympäristöstä huolehtiminen)
- Hyvät käytöstavat ja puhetapa
- Käsitys oikeasta ja väärästä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii eettisiä kysymyksiä islamin näkökulmasta ja harjoittelee hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, ympäristöstä, yhteisöstä ja luonnosta

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys (ympäristöstä huolehtiminen)
- Hyvät käytöstavat ja puhetapa
- Käsitys oikeasta ja väärästä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Profeetta kertomuksia
- 5 peruspilaria
- Jumalakäsitys
- Islamilainen kalenteri: ramadanin ja juhlien ajankohta
- Minun perheeni
- Moskeija (käyttäytyminen, tunnusmerkit)

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan

toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys (ympäristöstä huolehtiminen)
- Hyvät käytöstavat ja puhetapa
- Käsitys oikeasta ja väärästä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *elämänkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämänkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Elämänkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Tutkitaan ystävyyttä, esimerkiksi erilaisia ystäviä ja ystävyyden merkitystä lasten elämässä.
- Harjoitellaan kertomaan omista asioista, esimerkiksi: perhe, harrastukset ja kaverit.
- Harjoitellaan erilaisten tunnetilojen ilmaisua esimerkiksi piirtämällä ja puhumalla.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan erilaiseen arkeen erilaisissa perheissä.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan, mitä tarkoittaa oikea ja väärä erilaisissa tilanteissa.
- Tutustutaan käsitteeseen omatunto.
- Pohditaan ja vertaillaan, millaiset säännöt ovat kotona ja koulussa.
- Pohditaan ja vertaillaan, millaisia käytöstapoja vaaditaan kotona ja koulussa.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kertomuksiin maailman synnystä.

- Tutustutaan koulun lähiympäristöön.
- Tutustutaan, millainen on elämän alku ja loppu, esimerkiksi vuodenaikojen vaihtumisen kautta.
- Pohditaan, mikä on lempipaikka luonnossa ja miksi.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

Sisältöalueet

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan erilaiseen arkeen erilaisissa perheissä.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Tutkitaan ystävyyttä, esimerkiksi erilaisia ystäviä ja ystävyyden merkitystä lasten elämässä.
- Harjoitellaan kertomaan omista asioista, esimerkiksi: perhe, harrastukset ja kaverit.
- Harjoitellaan erilaisten tunnetilojen ilmaisua esimerkiksi piirtämällä ja puhumalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Tutkitaan ystävyyttä, esimerkiksi erilaisia ystäviä ja ystävyyden merkitystä lasten elämässä.
- Harjoitellaan kertomaan omista asioista, esimerkiksi: perhe, harrastukset ja kaverit.
- Harjoitellaan erilaisten tunnetilojen ilmaisua esimerkiksi piirtämällä ja puhumalla.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan erilaiseen arkeen erilaisissa perheissä.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan, mitä tarkoittaa oikea ja väärä erilaisissa tilanteissa.
- Tutustutaan käsitteeseen omatunto.
- Pohditaan ja vertaillaan, millaiset säännöt ovat kotona ja koulussa.
- Pohditaan ja vertaillaan, millaisia käytöstapoja vaaditaan kotona ja koulussa.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kertomuksiin maailman synnystä.
- Tutustutaan koulun lähiympäristöön.
- Tutustutaan, millainen on elämän alku ja loppu, esimerkiksi vuodenaikojen vaihtumisen kautta.
- Pohditaan, mikä on lempipaikka luonnossa ja miksi.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

Sisältöalueet

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan erilaiseen arkeen erilaisissa perheissä.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Tutkitaan ystävyyttä, esimerkiksi erilaisia ystäviä ja ystävyyden merkitystä lasten elämässä.
- Harjoitellaan kertomaan omista asioista, esimerkiksi: perhe, harrastukset ja kaverit.
- Harjoitellaan erilaisten tunnetilojen ilmaisua esimerkiksi piirtämällä ja puhumalla.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan erilaiseen arkeen erilaisissa perheissä.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan, mitä tarkoittaa oikea ja väärä erilaisissa tilanteissa.
- Tutustutaan käsitteeseen omatunto.
- Pohditaan ja vertaillaan, millaiset säännöt ovat kotona ja koulussa.
- Pohditaan ja vertaillaan, millaisia käytöstapoja vaaditaan kotona ja koulussa.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kertomuksiin maailman synnystä.
- Tutustutaan koulun lähiympäristöön.
- Tutustutaan, millainen on elämän alku ja loppu, esimerkiksi vuodenaikojen vaihtumisen kautta.
- Pohditaan, mikä on lempipaikka luonnossa ja miksi.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

Sisältöalueet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan kertomuksiin maailman synnystä.
- Tutustutaan koulun lähiympäristöön.
- Tutustutaan, millainen on elämän alku ja loppu, esimerkiksi vuodenaikojen vaihtumisen kautta.
- Pohditaan, mikä on lempipaikka luonnossa ja miksi.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Pohditaan, mitä tarkoittaa käsite hyvä, esimerkiksi millainen ihminen tai teko on hyvä.
- Pohditaan, millä perusteella jokin asia tai teko on oikea tai väärä.
- Harjoitellaan omista asioista kertomista myös kirjallisesti: esimerkiksi perhe, harrastukset ja kaverit.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.
- Pohditaan perusteluita sille, miksi eri paikoissa on erilaiset säännöt.
- Pohditaan syitä, miksi eri paikoissa käyttäydytään eri tavalla ja sitä, mitä seurauksia on eri paikoissa väärin käyttäytymisestä

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.
- Pohditaan, miten oma toiminta vaikuttaa lähiympäristöön, esimerkiksi roskaaminen.
- Tutustutaan ihmisen elämän eri vaiheisiin, elämänkaareen, esim. vauva, taapero, leikki-ikäinen, eskari, koululainen, nuori, aikuinen, vanhus.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Pohditaan, mitä tarkoittaa käsite hyvä, esimerkiksi millainen ihminen tai teko on hyvä.
- Pohditaan, millä perusteella jokin asia tai teko on oikea tai väärä.

- Harjoitellaan omista asioista kertomista myös kirjallisesti: esimerkiksi perhe, harrastukset ja kaverit.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Pohditaan, mitä tarkoittaa käsite hyvä, esimerkiksi millainen ihminen tai teko on hyvä.
- Pohditaan, millä perusteella jokin asia tai teko on oikea tai väärä.
- Harjoitellaan omista asioista kertomista myös kirjallisesti: esimerkiksi perhe, harrastukset ja kaverit.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.
- Pohditaan perusteluita sille, miksi eri paikoissa on erilaiset säännöt.
- Pohditaan syitä, miksi eri paikoissa käyttäydytään eri tavalla ja sitä, mitä seurauksia on eri paikoissa väärin käyttäytymisestä

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.
- Pohditaan, miten oma toiminta vaikuttaa lähiympäristöön, esimerkiksi roskaaminen.
- Tutustutaan ihmisen elämän eri vaiheisiin, elämänkaareen, esim. vauva, taapero, leikki-ikäinen, eskari, koululainen, nuori, aikuinen, vanhus.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Pohditaan, mitä tarkoittaa käsite hyvä, esimerkiksi millainen ihminen tai teko on hyvä.
- Pohditaan, millä perusteella jokin asia tai teko on oikea tai väärä.
- Harjoitellaan omista asioista kertomista myös kirjallisesti: esimerkiksi perhe, harrastukset ja kaverit.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa

ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.
- Pohditaan perusteluita sille, miksi eri paikoissa on erilaiset säännöt.
- Pohditaan syitä, miksi eri paikoissa käyttäydytään eri tavalla ja sitä, mitä seurauksia on eri paikoissa väärin käyttäytymisestä

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.
- Pohditaan, miten oma toiminta vaikuttaa lähiympäristöön, esimerkiksi roskaaminen.
- Tutustutaan ihmisen elämän eri vaiheisiin, elämänkaareen, esim. vauva, taapero, leikki-ikäinen, eskari, koululainen, nuori, aikuinen, vanhus.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Pohditaan, mitä tarkoittaa käsite hyvä, esimerkiksi millainen ihminen tai teko on hyvä.
- Pohditaan, millä perusteella jokin asia tai teko on oikea tai väärä.
- Harjoitellaan omista asioista kertomista myös kirjallisesti: esimerkiksi perhe, harrastukset ja kaverit.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.
- Pohditaan perusteluita sille, miksi eri paikoissa on erilaiset säännöt.
- Pohditaan syitä, miksi eri paikoissa käyttäydytään eri tavalla ja sitä, mitä seurauksia on eri paikoissa väärin käyttäytymisestä

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.
- Pohditaan, miten oma toiminta vaikuttaa lähiympäristöön, esimerkiksi roskaaminen.
- Tutustutaan ihmisen elämän eri vaiheisiin, elämänkaareen, esim. vauva, taapero, leikki-ikäinen, eskari, koululainen, nuori, aikuinen, vanhus.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

Sisältöalueet

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan keskustelutaitoja, omien mielipiteiden ilmaisua ja toisten kuuntelemista.
- Pohditaan, mitä tarkoittaa käsite hyvä, esimerkiksi millainen ihminen tai teko on hyvä.
- Pohditaan, millä perusteella jokin asia tai teko on oikea tai väärä.
- Harjoitellaan omista asioista kertomista myös kirjallisesti: esimerkiksi perhe, harrastukset ja kaverit.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.
- Tutustutaan erilaisiin juhliin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.
- Pohditaan perusteluita sille, miksi eri paikoissa on erilaiset säännöt.
- Pohditaan syitä, miksi eri paikoissa käyttäydytään eri tavalla ja sitä, mitä seurauksia on eri paikoissa väärin käyttäytymisestä

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.
- Pohditaan, miten oma toiminta vaikuttaa lähiympäristöön, esimerkiksi roskaaminen.
- Tutustutaan ihmisen elämän eri vaiheisiin, elämänkaareen, esim. vauva, taapero, leikki-ikäinen, eskari, koululainen, nuori, aikuinen, vanhus.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

Sisältöalueet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.
- Pohditaan, miten oma toiminta vaikuttaa lähiympäristöön, esimerkiksi roskaaminen.
- Tutustutaan ihmisen elämän eri vaiheisiin, elämänkaareen, esim. vauva, taapero, leikki-ikäinen, eskari, koululainen, nuori, aikuinen, vanhus.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat

sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokkien 1-2 *musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.*

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- *edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä*
- *edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.*

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt

valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
    - Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
    - Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T52

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Tutustutaan seuraaviin lauluihin mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T4

- tutustutaan rytmisoittimiin ja nimetään niitä
- kaikurytmejä rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- tutustutaan esimerkiksi kanteleen ja laattasoittimien soittamiseen kehosoittimet ja esim. boomwhackersit
- tehdään äänimaisemia

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti

- kuunnellaan paljon lastenlauluja

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
    - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
    - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
    - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
    - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
    - Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
    - Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T52

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Tutustutaan seuraaviin lauluihin mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T4

- tutustutaan rytmisoittimiin ja nimetään niitä
- kaikurytmejä rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- tutustutaan esimerkiksi kanteleen ja laattasoittimien soittamiseen kehosoittimet ja esim. boomwhackersit
- tehdään äänimaisemia

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
  - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
  - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan

hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
    - Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
    - Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T52

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Tutustutaan seuraaviin lauluihin mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T4

- tutustutaan rytmisoittimiin ja nimetään niitä
- kaikurytmejä rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- tutustutaan esimerkiksi kanteleen ja laattasoittimien soittamiseen kehosoittimet ja esim. boomwhackersit
- tehdään äänimaisemia

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
    - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
    - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
    - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
    - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
    - Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
    - Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T52

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Tutustutaan seuraaviin lauluihin mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T4

- tutustutaan rytmisoittimiin ja nimetään niitä
- kaikurytmejä rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- tutustutaan esimerkiksi kanteleen ja laattasoittimien soittamiseen kehosoittimet ja esim. boomwhackersit
- tehdään äänimaisemia

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
  - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
  - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
    - Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
    - Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T52

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Tutustutaan seuraaviin lauluihin mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T4

- tutustutaan rytmisoittimiin ja nimetään niitä

- kaikurytmejä rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- tutustutaan esimerkiksi kanteleen ja laattasoittimien soittamiseen kehosoittimet ja esim. boomwhackersit
- tehdään äänimaisemia

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
  - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), korkea-matala, piano-forte, nopea-hidas,
- musiikin rakenteet, esim muoto (A-B säkeistö - kertosäe), soolo-tutti,
- tarkastellaan käytettävien soitinten materiaaleja ja niiden vaikutusta sointiväriin
  - esim puu-, metalli-, kalvosoittimet
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
- Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
- Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T5

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Opetellaan seuraavat laulut mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T5

- kerrataan rytmisoittimet, kaikurytmit,
- Harjoitellaan perussykettä ja helppoja rytmejä esim. rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- jokin melodia- tai sointusoitin esim kantele / laattasoittimet / nokkahuilu
- kehosoittimet ja esim. boomwhackersit

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja
- kuunneltava ohjelmisto tukee opetettavia asiakokonaisuuksia

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisellä luokalla opiskeltua
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)
- syvennetään ensimmäisen luokan oppisisältöjä ja tutustutaan lisäksi käsitteisiin korkea-matala, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi),
- tutustutaan erilaisiin soittimiin

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisen luokan oppisisältöjä
  - esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko),
  - tutustutaan käsitteisiin korkea- matala, nopea-hidas, kolmijakoinen- tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - musiikin rakenteet, esim muoto (A-B-säkeistö - kertosäe), soolo-tutti, säestysostinato
- tutustutaan erilaisiin soittimiin
  - tutustutaan joihinkin sinfoniaorkesterin soittimiin

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- vuodenkiertoon ja juhliin liittyvää musiikkia
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
- Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
- Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T5

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Opetellaan seuraavat laulut mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T5

- kerrataan rytmisoittimet, kaikurytmit,
- Harjoitellaan perussykettä ja helppoja rytmejä esim. rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- jokin melodia- tai sointusoitin esim kantele / laattasoittimet / nokkahuilu
- kehosoittimet ja esim. boomwhackersit

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja
- kuunneltava ohjelmisto tukee opetettavia asiakokonaisuuksia

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisellä luokalla opiskeltua
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)
- syvennetään ensimmäisen luokan oppisisältöjä ja tutustutaan lisäksi käsitteisiin korkea-matala, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi),
- tutustutaan erilaisiin soittimiin

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisen luokan oppisisältöjä
  - esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko),
  - tutustutaan käsitteisiin korkea- matala, nopea-hidas, kolmijakoinen- tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - musiikin rakenteet, esim muoto (A-B-säkeistö - kertosäe), soolo-tutti, säestysostinato
- tutustutaan erilaisiin soittimiin
  - tutustutaan joihinkin sinfoniaorkesterin soittimiin

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- vuodenkiertoon ja juhliin liittyvää musiikkia
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
- Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
- Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T5

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Opetellaan seuraavat laulut mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T5

- kerrataan rytmisoittimet, kaikurytmit,
- Harjoitellaan perussykettä ja helppoja rytmejä esim. rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- jokin melodia- tai sointusoitin esim kantele / laattasoittimet / nokkahuilu
- kehosoittimet ja esim. boomwhackersit

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja
- kuunneltava ohjelmisto tukee opetettavia asiakokonaisuuksia

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisellä luokalla opiskeltua
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)
- syvennetään ensimmäisen luokan oppisisältöjä ja tutustutaan lisäksi käsitteisiin korkea-matala, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi),
- tutustutaan erilaisiin soittimiin

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisen luokan oppisisältöjä
  - esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko),
  - tutustutaan käsitteisiin korkea- matala, nopea-hidas, kolmijakoinen- tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - musiikin rakenteet, esim muoto (A-B-säkeistö - kertosäe), soolo-tutti, säestysostinato

- tutustutaan erilaisiin soittimiin
    - tutustutaan joihinkin sinfoniaorkesterin soittimiin

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- vuodenkiertoon ja juhliin liittyvää musiikkia
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
- Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
- Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T5

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Opetellaan seuraavat laulut mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T5

- kerrataan rytmisoittimet, kaikurytmit,
- Harjoitellaan perussykettä ja helppoja rytmejä esim. rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- jokin melodia- tai sointusoitin esim kantele / laattasoittimet / nokkahuilu
- kehosoittimet ja esim. boomwhackersit

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja
- kuunneltava ohjelmisto tukee opetettavia asiakokonaisuuksia

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisellä luokalla opiskeltua
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)
- syvennetään ensimmäisen luokan oppisisältöjä ja tutustutaan lisäksi käsitteisiin korkea-matala, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi),
- tutustutaan erilaisiin soittimiin

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisen luokan oppisisältöjä
  - esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko),
  - tutustutaan käsitteisiin korkea- matala, nopea-hidas, kolmijakoinen- tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - musiikin rakenteet, esim muoto (A-B-säkeistö - kertosäe), soolo-tutti, säestysostinato
- tutustutaan erilaisiin soittimiin
  - tutustutaan joihinkin sinfoniaorkesterin soittimiin

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- vuodenkiertoon ja juhliin liittyvää musiikkia
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
- Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
- Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T5

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Opetellaan seuraavat laulut mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T5

- kerrataan rytmisoittimet, kaikurytmit,
- Harjoitellaan perussykettä ja helppoja rytmejä esim. rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- jokin melodia- tai sointusoitin esim kantele / laattasoittimet / nokkahuilu
- kehosoittimet ja esim. boomwhackersit

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja
- kuunneltava ohjelmisto tukee opetettavia asiakokonaisuuksia

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisellä luokalla opiskeltua
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)
- syvennetään ensimmäisen luokan oppisisältöjä ja tutustutaan lisäksi käsitteisiin korkea-matala, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi),
- tutustutaan erilaisiin soittimiin

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisen luokan oppisisältöjä
  - esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko),
  - tutustutaan käsitteisiin korkea- matala, nopea-hidas, kolmijakoinen- tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - musiikin rakenteet, esim muoto (A-B-säkeistö - kertosäe), soolo-tutti, säestysostinato
- tutustutaan erilaisiin soittimiin
  - tutustutaan joihinkin sinfoniaorkesterin soittimiin

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- vuodenkiertoon ja juhliin liittyvää musiikkia
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä
    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
- Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
- Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T5

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Opetellaan seuraavat laulut mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T5

- kerrataan rytmisoittimet, kaikurytmit,
- Harjoitellaan perussykettä ja helppoja rytmejä esim. rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- jokin melodia- tai sointusoitin esim kantele / laattasoittimet / nokkahuilu

- kehosoittimet ja esim. boomwhackersit

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja
- kuunneltava ohjelmisto tukee opetettavia asiakokonaisuuksia

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisellä luokalla opiskeltua
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)
- syvennetään ensimmäisen luokan oppisisältöjä ja tutustutaan lisäksi käsitteisiin korkea-matala, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi),
- tutustutaan erilaisiin soittimiin

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
  - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisen luokan oppisisältöjä
  - esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko),
  - tutustutaan käsitteisiin korkea- matala, nopea-hidas, kolmijakoinen- tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - musiikin rakenteet, esim muoto (A-B-säkeistö - kertosäe), soolo-tutti, säestysostinato
- tutustutaan erilaisiin soittimiin
  - tutustutaan joihinkin sinfoniaorkesterin soittimiin

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- vuodenkiertoon ja juhliin liittyvää musiikkia
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T7, T8

- Harjoitellaan toimimista musisoivan ryhmän jäsenenä

    - Harjoitellaan yhteisen sykkeen löytämistä
- Harjoitellaan odottamaan omaa soitto- tai lauluvuoroa
- Harjoitellaan muiden huomioonottamista musisointitilanteessa

LAULAMINEN T2, T5

- ikäkauteen sopivaa ohjelmistoa: runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja, vuoden kiertoon ja juhliin liittyviä lauluja, integroidaan lauluja muiden oppiaineiden sisällöistä
- Opetellaan seuraavat laulut mm: Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- helppoja äänenkäytön harjoituksia esim. kaikulauluna (opettaja laulaa lyhyen melodian ja oppilaat toistavat sen, kun harjoitellaan uutta laulua)

SOITTAMINEN T2, T5

- kerrataan rytmisoittimet, kaikurytmit,
- Harjoitellaan perussykettä ja helppoja rytmejä esim. rytmisoittimilla ja kehosoittimilla
- jokin melodia- tai sointusoitin esim kantele / laattasoittimet / nokkahuilu
- kehosoittimet ja esim. boomwhackersit

MUSIIKKILIIKUNTA T4

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa
- musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- kehosoittimet ja lorut
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU T3

- oppilas harjoittelee keskittynyttä kuuntelemista ja ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kuunnellaan paljon lastenlauluja
- kuunneltava ohjelmisto tukee opetettavia asiakokonaisuuksia

MUSIIKIN TUNTEMUS T6, T8

- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisellä luokalla opiskeltua
- esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli
- tutustutaan erilaisiin soittimiin (esimerkiksi orkesteri-, bändi- ja rytmisoittimia, kannel, nokkahuilu)
- syvennetään ensimmäisen luokan oppisisältöjä ja tutustutaan lisäksi käsitteisiin korkea-matala, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi),
- tutustutaan erilaisiin soittimiin

ESIINTYMINEN T8

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

- yhdessä musisointi
    - yhteisen sykkeen löytäminen, oman soitto-, laulu- tai liikuntavuoron seuraaminen, soolo-tutti, sävelletty vs oma keksintä
- musiikin peruskäsitteistöön tutustutaan toiminnallisesti syventäen ensimmäisen luokan oppisisältöjä
    - esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko),
    - tutustutaan käsitteisiin korkea- matala, nopea-hidas, kolmijakoinen- tasajakoinen (valssi ja marssi)
    - musiikin rakenteet, esim muoto (A-B-säkeistö - kertosäe), soolo-tutti, säestysostinato
- tutustutaan erilaisiin soittimiin
    - tutustutaan joihinkin sinfoniaorkesterin soittimiin

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

- vuodenkiertoon ja juhliin liittyvää musiikkia
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

- otetaan huomioon vuodenkiertoon, juhliin ja oppiaineisiin liittyvät laulut esim aakkoslaulut, Hinajalaulu, Vaarilla on saari, Tuiki tuiki tähtönen, Ratiritiralla ja Hyvin hiljaa (nämä ovat pääsykoelauluja musiikkipainotukseen hakiessa)
- runsaasti lastenlauluja, kansanlauluja ja muita ikäkauteen sopivia lauluja
- laulu- ja piirileikit
- kuunneltava ja musiikkiliikunnassa käytettävä ohjelmisto laajentaa kokemusmaailmaa myös kappaleisiin, joita ei vielä itse osata soittaa tai laulaa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.*

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja

hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- *edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle*
- *edistyminen materiaalien kokeilemisessa ja tekniikoiden harjoittelussa*
- *edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessa*
- *edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessa.*

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö

    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana

- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he

omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
  - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
  - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
  - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
  - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,

aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu

    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä

sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
  - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
  - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
  - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
  - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
  - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus

    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu

    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he

omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
  - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
  - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
  - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
  - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,

aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu

    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä

sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he

omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
  - mallista piirtäminen, luonnostelu
  - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
  - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
  - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
  - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
  - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
  - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
  - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
  - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
  - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
  - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
  - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
  - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,

aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

Jokainen oppilas elää osana omaa kuvallista ympäristöään omalla tavallaan. Tarkastellaan opetuksessa kuvia, joita kunkin oppilas näkee omassa ympäristössään, sekä kuvia, joita he omaehtoisesti tuottavat esimerkiksi piirtäen, maalaten, valokuvaten ja videoiden. Rohkaistaan jokaista oppilasta tekemään yksilöllisiä ratkaisuja kuvia tehdessään. Kiinnitetään huomiota siihen, että kullakin on oma tapa nähdä, tehdä havaintoja ja arvottaa näkemäänsä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- piirustus
    - mallista piirtäminen, luonnostelu
    - piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, viivaimen käyttö
- maalaus
    - värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - vesivärit, valmisvärit
- sommittelu

    - tilan käyttö kuvassa (kohteen koko ja etäisyys, kuvakoot)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan ympäristöä monipuolisesti ja moniaistisesti. Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi oppilaan kodin ja lähiympäristön rakennukset, esineet, luonnon ympäristöt ja mediaympäristö, kuten lastenohjelmat, pelit, kuvitukset ja sosiaalisen median sisällöt.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 1-2:

- ympäristösuunnittelu
    - lintuperspektiivi: kartta, sisustussuunnitelma
    - pienoismallit
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, peli

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat tutustuvat erilaisiin taidekuviin ja kuvallisen työskentelyn vaiheisiin, käsitteisiin ja tekotapohin. Tutustutaan erilaisiin välineisiin ja materiaaleihin. Sisällöiksi valitaan innostavia ja ikäkauteen sopivia, eri kulttuureissa ja aikoina syntyneitä taidekuvia ja esineitä.

Esimerkkejä aiheista ja työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 1-2:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa

- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa

- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa

- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti esimerkiksi omasta lähiympäristöstä ja elämästä.

    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi sahaamiseen, naulaamiseen, hiomiseen, yksinkertaisiin solmeiluihin ja solmujen tekemiseen, käsin ompelemiseen ja virkkuukoukun käyttämiseen.
    - Harjoitellaan kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti esimerkiksi omasta lähiympäristöstä ja elämästä.
    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi sahaamiseen, naulaamiseen, hiomiseen, yksinkertaisiin solmeiluihin ja solmujen tekemiseen, käsin ompelemiseen ja virkkuukoukun käyttämiseen.
    - Harjoitellaan kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti esimerkiksi omasta lähiympäristöstä ja elämästä.
    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi sahaamiseen, naulaamiseen, hiomiseen, yksinkertaisiin solmeiluihin ja solmujen tekemiseen, käsin ompelemiseen ja virkkuukoukun käyttämiseen.
    - Harjoitellaan kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan käsityöprosessin lopputuloksen valokuvaamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Sisältöalueet

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi sahaamiseen, naulaamiseen, hiomiseen, yksinkertaisiin solmeiluihin ja solmujen tekemiseen, käsin ompelemiseen ja virkkuukoukun käyttämiseen.
    - Harjoitellaan kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti esimerkiksi omasta lähiympäristöstä ja elämästä.
    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi sahaamiseen, naulaamiseen, hiomiseen, yksinkertaisiin solmeiluihin ja solmujen tekemiseen, käsin ompelemiseen ja virkkuukoukun käyttämiseen.
    - Harjoitellaan kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan käsityöprosessin lopputuloksen valokuvaamiseen.

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman käsityöprosessin arvioimista suullisesti.
- Opetellaan kertomaan toisten töistä hyviä puolia ja kuvailemaan toisten töitä käsityön sanoilla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti omasta lähiympäristöstä ja elämästä.
    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi höyläämiseen, viilaamiseen, poraamiseen ja ompelukoneen toimintaan.
    - Harjoitellaan esimerkiksi kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä, sahaamista, naulaamista, hiomista, solmeiluja ja solmujen tekemistä, käsin ompelemista, ketjusilmukan virkkaamista koukulla ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä toisille.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti omasta lähiympäristöstä ja elämästä.
    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi höyläämiseen, viilaamiseen, poraamiseen ja ompelukoneen toimintaan.
    - Harjoitellaan esimerkiksi kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä, sahaamista, naulaamista, hiomista, solmeiluja ja solmujen tekemistä, käsin ompelemista, ketjusilmukan virkkaamista koukulla ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä toisille.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti omasta lähiympäristöstä ja elämästä.
    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi höyläämiseen, viilaamiseen, poraamiseen ja ompelukoneen toimintaan.
    - Harjoitellaan esimerkiksi kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä, sahaamista, naulaamista, hiomista, solmeiluja ja solmujen tekemistä, käsin ompelemista, ketjusilmukan virkkaamista koukulla ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä toisille.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan käsityöprosessin etenemisen ja lopputuloksen valokuvaamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Sisältöalueet

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi höyläämiseen, viilaamiseen, poraamiseen ja ompelukoneen toimintaan.
    - Harjoitellaan esimerkiksi kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä, sahaamista, naulaamista, hiomista, solmeiluja ja solmujen tekemistä, käsin ompelemista, ketjusilmukan virkkaamista koukulla ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä toisille.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Paikallinen tarkennus:

- Etsitään alkuideaa ohjatusti omasta lähiympäristöstä ja elämästä.
    - Inspiraation lähteet voivat olla ulkoisia, itse tehtyjä tai sisäisiä, esimerkiksi muistot, matkat, retket, tekstit, musiikki tai taide.
- Etsitään ohjatusti internetistä ideakuvia.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä esimerkiksi sanallisesti tai luonnostelemalla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Kokeillaan yksin tai ryhmässä erilaisia materiaaleja ja niiden työstämiseen soveltuvia tekniikoita.
    - Tutustutaan esimerkiksi höyläämiseen, viilaamiseen, poraamiseen ja ompelukoneen toimintaan.
    - Harjoitellaan esimerkiksi kappaleiden mittaamista ja mittojen merkitsemistä, sahaamista, naulaamista, hiomista, solmeiluja ja solmujen tekemistä, käsin ompelemista, ketjusilmukan virkkaamista koukulla ja saksilla leikkaamista.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman idean visualisoimista esimerkiksi piirtämällä tai muovailemalla.
- Harjoitellaan oman idean esittämistä toisille.
    - Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja etsitään yhdessä ratkaisuja kehityskohteisiin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Paikallinen tarkennus:

- Valmistetaan käsityötuote kokeiltuja tekniikoita ja materiaaleja hyödyntäen.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan käsityöprosessin etenemisen ja lopputuloksen valokuvaamiseen.

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oman käsityöprosessin arvioimista suullisesti ja kirjallisesti.
- Opetellaan kertomaan toisten töistä hyviä puolia ja kuvailemaan toisten töitä käsityön sanoilla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja

ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.*

Liikunnan opetuksessa harjoitellaan motorisia perustaitoja leikin keinoin. Opetuksen organisoinnissa huomioidaan, että liikettä ja toistoja on paljon.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Liikunta tukee oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- *edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä*
- *edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa*
- *edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa*
- *edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.*

1. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Tutustutaan liikkumiseen erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.

-Motoriset perustaidot:

- **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
- **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
- **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

-**Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Tutustutaan liikkumiseen erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.

-Motoriset perustaidot:

- **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
- **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
- **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

-**Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Tutustutaan liikkumiseen erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.

-Motoriset perustaidot:

- **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
- **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
- **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

-**Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Tutustutaan liikkumiseen erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.

-Motoriset perustaidot:

- **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
- **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
- **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

-**Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Tutustutaan liikkumiseen erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.

-Motoriset perustaidot:

- **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
- **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
- **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

-**Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan ja harjoitellaan yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä
    - oman vuorominen odottaminen
    - yhteisten sääntöjen noudattaminen
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua, harjoitellaan kohtaamaan sekä onnistumisia että pettymyksiä turvallisessa ympäristössä
- Erilaisissa ryhmissä ja vaihtuvien työskentelyparien kanssa toimiminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan ja harjoitellaan yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä
    - oman vuorominen odottaminen
    - yhteisten sääntöjen noudattaminen
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua, harjoitellaan kohtaamaan sekä onnistumisia että pettymyksiä turvallisessa ympäristössä
- Erilaisissa ryhmissä ja vaihtuvien työskentelyparien kanssa toimiminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä, pelejä ja liikuntamuotoja, joihin kaikki voivat osallistua

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

2. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Harjoitellaan liikkumista erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.*

  - Motoriset perustaidot:

- **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
- **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
- **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä erilaisina leikkeinä, harjoitteina ja viitepeleinä (esim. alkeistason suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä, liikuntaradat, pelilliset sovellukset)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Harjoitellaan liikkumista erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.*

- Motoriset perustaidot:

- **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
- **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
- **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä erilaisina leikkeinä, harjoitteina ja viitepeleinä (esim. alkeistason suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä, liikuntaradat, pelilliset sovellukset)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Harjoitellaan liikkumista erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.*

  - Motoriset perustaidot:

  - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
  - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
  - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

  - **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä erilaisina leikkeinä, harjoitteina ja viitepeleinä (esim. alkeistason suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä, liikuntaradat, pelilliset sovellukset)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Harjoitellaan liikkumista erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.*

- **Motoriset perustaidot:**

  - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
  - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
  - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

- **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Vesiliikuntaa ja uintia**

- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä erilaisina leikkeinä, harjoitteina ja viitepeleinä (esim. alkeistason suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä, liikuntaradat, pelilliset sovellukset)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Harjoitellaan liikkumista erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.*

  - Motoriset perustaidot:

  - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
  - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
  - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

  - **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

  - **Vesiliikuntaa ja uintia**

  - Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä erilaisina leikkeinä, harjoitteina ja viitepeleinä (esim. alkeistason suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä, liikuntaradat, pelilliset sovellukset)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä)

erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti, monipuolisesti ja leikinomaisesti sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, pelien ja liikuntamuotojen avulla. Harjoitellaan liikkumista erilaisissa ympäristöissä, hahmotetaan oman kehon liikuntamahdollisuuksia ja harjoitellaan yhdessä toimimista.*

  - Motoriset perustaidot:

  - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
  - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
  - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen)

  - **Kehonhallinta, -ja kehonhahmotus** (esim. kehon keskilinjan ylittävät liikkeet, vasen-oikea, ylös-alas)

  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

  - **Vesiliikuntaa ja uintia**

  - Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä erilaisina leikkeinä, harjoitteina ja viitepeleinä (esim. alkeistason suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä, liikuntaradat, pelilliset sovellukset)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä sekä yhteisten sääntöjen noudattamista niissä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua, harjoitellaan kohtaamaan sekä onnistumisia että pettymyksiä turvallisessa ympäristössä

- Leikkejä, pelejä ja harjoituksia, joissa toimitaan erilaisissa ryhmissä ja harjoitellaan ottamaan toiset huomioon

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä sekä yhteisten sääntöjen noudattamista niissä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua, harjoitellaan kohtaamaan sekä onnistumisia että pettymyksiä turvallisessa ympäristössä
- Leikkejä, pelejä ja harjoituksia, joissa toimitaan erilaisissa ryhmissä ja harjoitellaan ottamaan toiset huomioon

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä. pelejä ja liikuntamuotoja, joihin kaikki voivat osallistua
- Osallisuuden ja pätevyyden kokemuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä. pelejä ja liikuntamuotoja, joihin kaikki voivat osallistua
- Osallisuuden ja pätevyyden kokemuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoittelemiseen ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.*

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Oppilaanohjaus on oppilaan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista. Oppilaanohjauksella pyritään edesauttamaan oppilaan positiivista asennetta oppimista, koulunkäyntiä sekä myöhempää elämää, jatko-opintoja ja työelämää kohtaan. Oppilaanohjausta tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Koko peruskoulun ajan järjestettävät arviointitapaamiset sekä muut palaverit ja yhteistyö huoltajien kanssa ovat osa oppilaan ohjausta.

Oppilaanohjaus toteutetaan Vantaalla vuosiluokilla 1 - 6 koulun kaikessa toiminnassa jokaisena koulupäivänä, eikä sitä erikseen arvioida. Oppilaanohjauksen tehtäviä tehdään muiden oppiaineiden yhteydessä ja niihin liitettyinä. Vantaan perusopetuksen oppilaanohjauksen painopisteinä ovat työelämätaidot ja yrittäjyys, ja siinä edistetään oppilaan kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietämystä.

Tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Vantaalla vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjauksen päätavoitteena on edistää oppilaan opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksia ja niiden kehittymistä myöhempää koulutyöskentelyä ja oppimista varten. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja sosiaalista kasvua. Oppijaksi kasvamisessa painottuvat itsensä huolehtimisen taidot, kuten omista työvälineistä ja tehtävistä huolehtiminen. Ryhmässä toimimisen taidoissa painottuvat yhteisten pelisääntöjen noudattaminen sekä vuorovaikutustaidot. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Sisällöt vuosiluokilla 1-2

- Koulunkäyntitaitojen harjoittelu
- Positiivisen minäkäsityksen kehittyminen
- Itsestä huolehtimisen taitojen harjoittelu
- Ryhmässä toimiminen
- Ammatteihin tutustuminen

16. Vuosiluokat 3-6

16.1. Oppijana kehittyminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen. Heitä ohjataan myös velvollisuuksiensa ja vastuunsa ymmärtämiseen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Minkäänlaista kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita. Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun ottamisen harjoitteluun. Oppilaita kannustetaan tekemään valintoja omista lähtökohdistaan, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ohjauksen ja tuen tarpeisiin.

Vuosiluokkien 3-6 opetuksessa vahvistetaan ja täydennetään alemmilla vuosiluokilla hankittuja perustaitoja ja opitaan uusia asioita. Oppiaineiden määrä kasvaa. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaiden ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen. Oppimiskokonaisuuksilla voidaan lisätä työskentelyn toiminnallisuutta sekä tekemällä ja tutkimalla oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan.

16.2. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opetuksen järjestäjän tarjoamasta kieliohjelmasta. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen kieltenopiskeluun. Ennen kieli valintojen tekemistä voidaan järjestää kielisuihkuja monipuolisten kielivalintojen toteutumiseksi. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Vantaan paikalliset tarkennukset koskien siirtymää perusopetuksen sisällä on määritelty lukuun 7.8.

16.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille

usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Vantaan paikalliset tarkennukset koskien siirtymää perusopetuksen sisällä on määritelty lukuun 7.8.

16.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä tuodaan esiin, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 3-6.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tulemisen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestävän elämäntavan omaksumiselle ja kestävän kehityksen tarpeen pohtimiselle.

16.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen

sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä

työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

16.6. Oppiaineet

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot.

Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä. Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa. Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen *erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitysten tarkastelun yhteydessä. Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja

kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisten identiteettien rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Oppilaita ohjataan ymmärtämään koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema tosiasiallisena enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.

Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain[306] 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 *opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

306 *Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §*

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintätilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää erilaisia kielellisiä keinoja osallistuessaan keskusteluun ryhmätilanteessa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hyödyntää kielellisten keinojen lisäksi äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa ryhmätilanteissa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä ryhmätilanteeseen sopivaksi ja ottaa muut osallistujat huomioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa mukauttaa kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmässä ja ottaa muiden näkemykset huomioon keskustellessaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman

toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ystävällisesti ja kannustavasti.
- Opetellaan kysymysten kysymistä, niihin vastaamista sekä oman vuoron odottamista.
- Jaetaan omia kokemuksia ja ajatuksia.
- Harjoitellaan toisten kuuntelemista keskittyneesti sekä kohteliasta vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa, myös verkossa.
- Hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen ja yksinkertaisen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta apukysymysten avulla. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa käyttää joitakin kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ystävällisesti ja kannustavasti.
- Opetellaan kysymysten kysymistä, niihin vastaamista sekä oman vuoron odottamista.
- Jaetaan omia kokemuksia ja ajatuksia.
- Harjoitellaan toisten kuuntelemista keskittyneesti sekä kohteliasta vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa, myös verkossa.
- Hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien,

kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opetellaan tarkkailemaan omaa lukutaitoa lukemalla ja kuuntelemalla erilaista lasten ja nuorten kirjallisuutta.
- Tutkitaan luettua tekstiä. Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja.
- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opitaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, esimerkiksi satuja ja kertomuksia, kuvakirjoja, runoja ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan toisella luokalla opetetut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni).
- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opetellaan tarkkailemaan omaa lukutaitoa lukemalla ja kuuntelemalla erilaista lasten ja nuorten kirjallisuutta.

- Tutkitaan luettua tekstiä. Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja.
- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opitaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, esimerkiksi satuja ja kertomuksia, kuvakirjoja, runoja ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan toisella luokalla opetetut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni).
- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opetellaan tarkkailemaan omaa lukutaitoa lukemalla ja kuuntelemalla erilaista lasten ja nuorten kirjallisuutta.
- Tutkitaan luettua tekstiä. Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja.
- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opitaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, esimerkiksi satuja ja kertomuksia, kuvakirjoja, runoja ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan toisella luokalla opetetut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni).

- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.

Arvioinnin kohde

Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Oppilas osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa tekstejä, joissa hän ilmaisee kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ymmärrettävästi. Oppilas osaa kuvata itseään tekstin tuottajana ja nimetä jonkin vahvuuden ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa ajatuksiaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa monipuolisesti ja sujuvasti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa arvioida realistisesti itseään tekstin tuottajana.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tekstien otsikointia ja oman tekstin suunnittelua ja tuottamista.
- Tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä, esimerkiksi tarina, runo, uutinen ja satu.
- Kirjoitetaan käsin ja koneella omia tekstejä.
- Tutkitaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä ja rakenteita sekä käytetään niitä omassa tekstissä.
- Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin.
- Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita esimerkiksi yhdyssanoja, vuorosanoja ja yleis- ja erisnimiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tekstien otsikointia ja oman tekstin suunnittelua ja tuottamista.
- Tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä, esimerkiksi tarina, runo, uutinen ja satu.
- Kirjoitetaan käsin ja koneella omia tekstejä.
- Tutkitaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä ja rakenteita sekä käytetään niitä omassa tekstissä.
- Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin.
- Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita esimerkiksi yhdyssanoja, vuorosanoja ja yleis- ja erisnimiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa ja lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä oppii käyttämään kirjastoa.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen ja ikäkaudelleen sopivan tietokirjan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas on lukenut osan sovituista kaunokirjallisista ja tietoteoksista. Oppilas pitäytyy itselleen tutuissa tekstilajeissa. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on lukenut sovitut kaunokirjalliset ja tietoteokset. Oppilas osaa valita luettavakseen erilaisia ikäkaudelleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita luettavakseen myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja monipuolisesti.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjataan etsimään monipuolista ja kiinnostavaa luettavaa sekä tuetaan omaehtoista lukemisen harrastamista.
- Luetaan ja kuunnellaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta ja käsitellään sitä monipuolisesti.
- Opetellaan kirjaston käytön taitoja ja kannustetaan kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen ja yksinkertaisen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta apukysymysten avulla. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa käyttää joitakin kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan vertaispalautteen vastaanottamista ja antamista ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.
- Harjoitellaan omien kokemusten ja ajatusten jakamista, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.
- Harjoitellaan toisten kuuntelemista keskittyneesti sekä kohteliasta vuorovaikutusta erilaisissa ryhmätilanteissa, myös verkossa.
- Opetellaan oman puhe-esityksen tekemistä ja pitämistä.
- Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutaman vahvuutensa ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan viestijänä. Oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa niukkaa palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida omia viestintätaitojaan. Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan vertaispalautteen vastaanottamista ja antamista ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.
- Harjoitellaan omien kokemusten ja ajatusten jakamista, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.
- Harjoitellaan toisten kuuntelemista keskittyneesti sekä kohteliasta vuorovaikutusta erilaisissa ryhmätilanteissa, myös verkossa.
- Opetellaan oman puhe-esityksen tekemistä ja pitämistä.
- Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien,

kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja tekstistä.
- Opitaan taivuttamaan verbejä persoonamuodoissa.
- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Opetellaan käyttämään käsitteitä synonyymi, sanonta, kielikuva ja ylä- ja alakäsite. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opetellaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, myös kokonaisteoksia, kuten salapoliisikertomuksia, kertomakirjallisuutta, näytelmiä ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan aiemmin opitut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni) ja opitaan uutena käsitteenä kertoja.
- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, esimerkiksi oppikirjoista, internetistä, tietokirjallisuudesta, sanoma- ja aikakauslehdistä sekä arvioidaan lähteen luotettavuutta.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja tekstistä.
- Opitaan taivuttamaan verbejä persoonamuodoissa.

- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Opetellaan käyttämään käsitteitä synonyymi, sanonta, kielikuva ja ylä- ja alakäsite. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opetellaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, myös kokonaisteoksia, kuten salapoliisikertomuksia, kertomakirjallisuutta, näytelmiä ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan aiemmin opitut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni) ja opitaan uutena käsitteenä kertoja.
- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, esimerkiksi oppikirjoista, internetistä, tietokirjallisuudesta, sanoma- ja aikakauslehdistä sekä arvioidaan lähteen luotettavuutta.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja tekstistä.
- Opitaan taivuttamaan verbejä persoonamuodoissa.
- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Opetellaan käyttämään käsitteitä synonyymi, sanonta, kielikuva ja ylä- ja alakäsite. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opetellaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, myös kokonaisteoksia, kuten salapoliisikertomuksia, kertomakirjallisuutta, näytelmiä ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan aiemmin opitut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni) ja opitaan uutena käsitteenä kertoja.

- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, esimerkiksi oppikirjoista, internetistä, tietokirjallisuudesta, sanoma- ja aikakauslehdistä sekä arvioidaan lähteen luotettavuutta.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.

Arvioinnin kohde

Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Oppilas osaa ohjatusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa tekstejä, joissa hän ilmaisee kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ymmärrettävästi. Oppilas osaa kuvata itseään tekstin tuottajana ja nimetä jonkin vahvuuden ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa ajatuksiaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa monipuolisesti ja sujuvasti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa arvioida realistisesti itseään tekstin tuottajana.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Varmennetaan tekstin rakenteita ja otsikointia sekä harjoitellaan oman tekstin suunnittelua, tuottamista ja elävöittämistä.
- Tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä, esimerkiksi tietoteksti, viesti ja kertomus.
- Kirjoitetaan käsin ja koneella omia tekstejä sekä tarkastellaan ja arvioidaan niitä saadun palautteen perusteella.

- Harjoitellaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä ja rakenteita sekä käytetään niitä omassa tekstissä.
- Kiinnitetään huomiota puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin.
- Kiinnitetään omissa teksteissä huomio oikeinkirjoituksen perusasioihin esimerkiksi vuorosanoihin, yleis- ja erisnimiin sekä opeteltuihin verbin taivutusmuotoihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Varmennetaan tekstin rakenteita ja otsikointia sekä harjoitellaan oman tekstin suunnittelua, tuottamista ja elävöittämistä.

- Tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä, esimerkiksi tietoteksti, viesti ja kertomus.
- Kirjoitetaan käsin ja koneella omia tekstejä sekä tarkastellaan ja arvioidaan niitä saadun palautteen perusteella.

- Harjoitellaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä ja rakenteita sekä käytetään niitä omassa tekstissä.
- Kiinnitetään huomiota puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin.
- Kiinnitetään omissa teksteissä huomio oikeinkirjoituksen perusasioihin esimerkiksi vuorosanoihin, yleis- ja erisnimiin sekä opeteltuihin verbin taivutusmuotoihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan, tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja sekä käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan. Hän oppii ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.

Arvioinnin kohde

Kielen tarkastelun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja erilaisista kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä useita kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista eri tilanteissa. Oppilas osaa kuvailla sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista suhteessa kielenkäyttötilanteen tavoitteeseen. Oppilas osaa kuvailla monipuolisesti sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan eri tilanteissa käytettävää kieltä ja ilmaisutapoja esimerkiksi puhekieltä ja yleiskieltä.
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kieliin sekä vertaillaan suomen kielen ja oppilaan tuntemien vieraiden kielten piirteitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä taitoaan ilmaista mielipiteensä.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutuissa ja epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä esittää mielipiteelleen joitakin perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tilanteeseen sopivalla tavalla.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan vertaispalautteen vastaanottamista ja antamista ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.
- Harjoitellaan omien kokemusten jakamista ja mielipiteiden kertomista sekä perustelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös verkossa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa vuorovaikutus-, ryhmäviestintä- ja esitystilanteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintätilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää erilaisia kielellisiä keinoja osallistuessaan keskusteluun ryhmätilanteessa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hyödyntää kielellisten keinojen lisäksi äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa ryhmätilanteissa. Oppilas osaa mukauttaa viestintäänsä ryhmätilanteeseen sopivaksi ja ottaa muut osallistujat huomioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa mukauttaa kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmässä ja ottaa muiden näkemykset huomioon keskustellessaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan vertaispalautteen vastaanottamista ja antamista ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.
- Harjoitellaan omien kokemusten jakamista ja mielipiteiden kertomista sekä perustelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös verkossa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa vuorovaikutus-, ryhmäviestintä- ja esitystilanteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien,

kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan, kuunnellaan, tulkitaan ja käsitellään yhdessä ja itsenäisesti erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä.
- Opitaan erilaisia tekstinymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja verbien persoonamuodot, opitaan taivuttamaan verbejä aikamuodoissa sekä opitaan nominien keskeisimmät sijamuodot.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitevarantoa.
- Tunnistetaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä piirteitä.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tietotekstejä ja kokonaisteoksia, kuten fantasiaa, kertomakirjallisuutta, runoja ja tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uusina kirjallisuuden käsitteinä aihe ja tekstienvälisyys. Käytetään lukukokemuksia käsiteltäessä myös aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan sekä tekijänoikeuksiin että lähteiden luotettavuuteen. Opitaan lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan, kuunnellaan, tulkitaan ja käsitellään yhdessä ja itsenäisesti erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä.
- Opitaan erilaisia tekstinymmärtämisen strategioita.

- Kerrataan sanaluokat ja verbien persoonamuodot, opitaan taivuttamaan verbejä aikamuodoissa sekä opitaan nominien keskeisimmät sijamuodot.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitevarantoa.
- Tunnistetaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä piirteitä.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tietotekstejä ja kokonaisteoksia, kuten fantasiaa, kertomakirjallisuutta, runoja ja tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uusina kirjallisuuden käsitteinä aihe ja tekstienvälisyys. Käytetään lukukokemuksia käsiteltäessä myös aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan sekä tekijänoikeuksiin että lähteiden luotettavuuteen. Opitaan lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää lähteenä eri tekstiympäristöjä sekä hakea ohjatusti tietoa niistä. Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja käyttämiensä lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia lähteitä sekä hakea tietoa niistä. Oppilas osaa nimetä joitakin lähteiden luotettavuuteen liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan, kuunnellaan, tulkitaan ja käsitellään yhdessä ja itsenäisesti erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä.
- Opitaan erilaisia tekstinymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja verbien persoonamuodot, opitaan taivuttamaan verbejä aikamuodoissa sekä opitaan nominien keskeisimmät sijamuodot.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitevarantoa.
- Tunnistetaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä piirteitä.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tietotekstejä ja kokonaisteoksia, kuten fantasiaa, kertomakirjallisuutta, runoja ja tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uusina kirjallisuuden käsitteinä aihe ja tekstienvälisyys. Käytetään lukukokemuksia käsiteltäessä myös aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan sekä tekijänoikeuksiin että lähteiden luotettavuuteen. Opitaan lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan, kuunnellaan, tulkitaan ja käsitellään yhdessä ja itsenäisesti erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä.
- Opitaan erilaisia tekstinymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja verbien persoonamuodot, opitaan taivuttamaan verbejä aikamuodoissa sekä opitaan nominien keskeisimmät sijamuodot.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitevarantoa.
- Tunnistetaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä piirteitä.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tietotekstejä ja kokonaisteoksia, kuten fantasiaa, kertomakirjallisuutta, runoja ja tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uusina kirjallisuuden käsitteinä aihe ja tekstienvälisyys. Käytetään lukukokemuksia käsiteltäessä myös aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan sekä tekijänoikeuksiin että lähteiden luotettavuuteen. Opitaan lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjatusti kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä sekä käyttää joitakin niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kertoville, kuvaaville, oh-jaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan käyttämään tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa omissa teksteissä.
- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä.

- Tutustutaan kirjoitusprosessin vaiheisiin: idea, suunnittelu, kirjoittaminen, oikoluku, valmis teksti.
- Harjoitellaan digitaalista tarinankerrontaa.
- Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulausetyypit sekä käyttämään tietoa oman tekstin tuottamisessa.
- Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen sekä opetellaan käyttämään pilkkua omissa teksteissä.
- Harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta. Laaditaan tietoteksteistä esimerkiksi muistiinpanoja, käsitekarttoja ja tiivistelmiä, sekä käytetään kirjan sisällysluetteloa ja hakemistoa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan käyttämään tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa omissa teksteissä.

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä.
- Tutustutaan kirjoitusprosessin vaiheisiin: idea, suunnittelu, kirjoittaminen, oikoluku, valmis teksti.
- Harjoitellaan digitaalista tarinankerrontaa.
- Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulausetyypit sekä käyttämään tietoa oman tekstin tuottamisessa.
- Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen sekä opetellaan käyttämään pilkkua omissa teksteissä.
- Harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta. Laaditaan tietoteksteistä esimerkiksi muistiinpanoja, käsitekarttoja ja tiivistelmiä, sekä käytetään kirjan sisällysluetteloa ja hakemistoa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tekstin tuottamisen prosessejaan ja taitoaan tuottaa tekstiä yhdessä, arvioida omia ja muiden tekstejä ja ottaa vastaan palautetta omista teksteistä. Hän oppii toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessin hallinta ja eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa tehdä joitakin pintatason havaintoja omasta tekstistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja omasta tekstistään. Hän osaa antaa niukkaa palautetta toisten teksteistä. Oppilas osaa käyttää mekaanisesti lähteitä. Oppilas noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti muokata tekstiään palautteen pohjalta. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä. Oppilas osaa ohjatusti käyttää lähteitä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata tekstinsä rakennetta ja kieltä. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään ja vastaanottaa palautetta sekä antaa rakentavaa palautetta muiden teksteistä. Oppilas osaa käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan käyttämään tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa omissa teksteissä.
- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä.

- Tutustutaan kirjoitusprosessin vaiheisiin: idea, suunnittelu, kirjoittaminen, oikoluku, valmis teksti.
- Harjoitellaan digitaalista tarinankerrontaa.
- Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulausetyypit sekä käyttämään tietoa oman tekstin tuottamisessa.
- Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen sekä opetellaan käyttämään pilkkua omissa teksteissä.
- Harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta. Laaditaan tietoteksteistä esimerkiksi muistiinpanoja, käsitekarttoja ja tiivistelmiä, sekä käytetään kirjan sisällysluetteloa ja hakemistoa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään, arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä käyttämään mediaa ja kulttuuripalveluja.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa median ja kulttuuripalvelujen käytöstään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä useita kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata itseään kiinnostavaa media- ja kulttuuritarjontaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti vertailla kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata median ja kulttuurin roolia arjessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa pohtia media- ja kulttuuritarjonnan merkitystä omaa kokemustaan laajemmin.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tarkastellaan oppilaan lähiympäristön kieliä, kulttuureja sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja sekä tutustutaan kansanperinteeseen.
- Tutustutaan monipuolisesti media- ja kulttuuritarjontaan, esimerkiksi elokuvien, teatterin, museovierailuiden ja kirjastovierailuiden kautta.
- Keskustellaan median roolista oppilaan arjessa ja tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä.
- Tarjotaan oppilaalle mahdollisuus osallistua kulttuurin, esimerkiksi esityksen, tuottamiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä taitoaan ilmaista mielipiteensä.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutuissa ja epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä esittää mielipiteelleen joitakin perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tilanteeseen sopivalla tavalla.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan taitoa vastaanottaa ja antaa monipuolista vertaispalauttetta ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.

- Opitaan kertomaan ja perustelemaan mielipiteitä toiset huomioon ottaen kirjallisesti ja suullisesti, myös verkossa.
- Harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita erilaisissa vuorovaikutus-, viestintä- ja esitystilanteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutaman vahvuutensa ja kehittämiskohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan viestijänä. Oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa niukkaa palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida omia viestintätaitojaan. Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman

toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan taitoa vastaanottaa ja antaa monipuolista vertaispalauttetta ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.
- Opitaan kertomaan ja perustelemaan mielipiteitä toiset huomioon ottaen kirjallisesti ja suullisesti, myös verkossa.
- Harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita erilaisissa vuorovaikutus-, viestintä- ja esitystilanteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon kehit-tyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä hitaasti. Oppilas osaa ohjatusti käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lukea rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä melko sujuvasti. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa lukea ikätasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa lukea monenlaisia ikä-tasolleen sopivia tekstejä sujuvasti. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan ja kuunnellaan itsenäisesti ja yhdessä erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä sekä tutkitaan ja vertaillaan niiden kielellisiä piirteitä.
- Keskustellaan luetusta tekstistä yhdessä, esimerkiksi lukupiirissä.
- Opetellaan erilaisia tekstin ymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja sijamuodot. Tutkitaan verbien taivutusmuotojen ja sijamuotojen vaikutusta tekstin merkitykseen.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitteiden hallintaa.

- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tekstejä ja kokonaisteoksia, kuten sarjakuvia, kertomakirjallisuutta sekä lasten ja nuorten tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uutena kirjallisuuden käsitteenä teema. Käytetään lukukokemusten jakamisessa aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja opetellaan lähdekriittisyyttä, lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Tekstien erittely ja ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joitakin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja visuaalisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä havaintoja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan ja kuunnellaan itsenäisesti ja yhdessä erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä sekä tutkitaan ja vertaillaan niiden kielellisiä piirteitä.
- Keskustellaan luetusta tekstistä yhdessä, esimerkiksi lukupiirissä.
- Opetellaan erilaisia tekstin ymmärtämisen strategioita.

- Kerrataan sanaluokat ja sijamuodot. Tutkitaan verbien taivutusmuotojen ja sijamuotojen vaikutusta tekstin merkitykseen.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitteiden hallintaa.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tekstejä ja kokonaisteoksia, kuten sarjakuvia, kertomakirjallisuutta sekä lasten ja nuorten tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uutena kirjallisuuden käsitteenä teema. Käytetään lukukokemusten jakamisessa aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja opetellaan lähdekriittisyyttä, lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää lähteenä eri tekstiympäristöjä sekä hakea ohjatusti tietoa niistä. Oppilas osaa ohjatusti tehdä havaintoja käyttämiensä lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia lähteitä sekä hakea tietoa niistä. Oppilas osaa nimetä joitakin lähteiden luotettavuuteen liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan ja kuunnellaan itsenäisesti ja yhdessä erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä sekä tutkitaan ja vertaillaan niiden kielellisiä piirteitä.
- Keskustellaan luetusta tekstistä yhdessä, esimerkiksi lukupiirissä.
- Opetellaan erilaisia tekstin ymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja sijamuodot. Tutkitaan verbien taivutusmuotojen ja sijamuotojen vaikutusta tekstin merkitykseen.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitteiden hallintaa.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tekstejä ja kokonaisteoksia, kuten sarjakuvia, kertomakirjallisuutta sekä lasten ja nuorten tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uutena kirjallisuuden käsitteenä teema. Käytetään lukukokemusten jakamisessa aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja opetellaan lähdekriittisyyttä, lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin

ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö, kertoja sekä tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan ja kuunnellaan itsenäisesti ja yhdessä erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä sekä tutkitaan ja vertaillaan niiden kielellisiä piirteitä.
- Keskustellaan luetusta tekstistä yhdessä, esimerkiksi lukupiirissä.
- Opetellaan erilaisia tekstin ymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja sijamuodot. Tutkitaan verbien taivutusmuotojen ja sijamuotojen vaikutusta tekstin merkitykseen.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitteiden hallintaa.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tekstejä ja kokonaisteoksia, kuten sarjakuvia, kertomakirjallisuutta sekä lasten ja nuorten tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uutena kirjallisuuden käsitteenä teema. Käytetään lukukokemusten jakamisessa aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja opetellaan lähdekriittisyyttä, lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjatusti kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä sekä käyttää joitakin niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kertoville, kuvaaville, oh-jaaville ja yksinkertaisille kantaa ottaville teksteille tyypillisiä ilmaisutapoja.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan hyödyntämään tekstin rakenteen tarkastelua ja kappalejakoa omassa tekstissä.
- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä ja tarkastellaan sanavalintojen, sanajärjestyksen ja sanontojen yhteyttä tekstin merkitykseen.
- Kerrataan virke, päälause, sivulausetyypit sekä pilkun käyttö. Tutustutaan lauseen pääjäseniin (subjekti, predikaatti, objekti) ja sovelletaan tietoa tekstin tuottamisessa.
- Vahvistetaan oikeinkirjoituksen perusasioita omissa teksteissä.
- Harjoitellaan laatimaan tietoteksteistä esimerkiksi muistiinpanoja, käsitekarttoja ja tiivistelmiä sekä käyttämään kirjan sisällysluetteloa ja hakemistoa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.

Arvioinnin kohde

Kirjoitustaidon kehittyminen ja kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä yhtenäisiä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida tekstinsä, muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjatusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla ja hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan hyödyntämään tekstin rakenteen tarkastelua ja kappalejakoa omassa tekstissä.
- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä ja tarkastellaan sanavalintojen, sanajärjestyksen ja sanontojen yhteyttä tekstin merkitykseen.
- Kerrataan virke, päälause, sivulausetyypit sekä pilkun käyttö. Tutustutaan lauseen pääjäseniin (subjekti, predikaatti, objekti) ja sovelletaan tietoa tekstin tuottamisessa.
- Vahvistetaan oikeinkirjoituksen perusasioita omissa teksteissä.
- Harjoitellaan laatimaan tietoteksteistä esimerkiksi muistiinpanoja, käsitekarttoja ja tiivistelmiä sekä käyttämään kirjan sisällysluetteloa ja hakemistoa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa ja lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä oppii käyttämään kirjastoa.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kaunokirjallisen teoksen ja ikäkaudelleen sopivan tietokirjan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas on lukenut osan sovituista kaunokirjallisista ja tietoteoksista. Oppilas pitäytyy itselleen tutuissa tekstilajeissa. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on lukenut sovitut kaunokirjalliset ja tietoteokset. Oppilas osaa valita luettavakseen erilaisia ikäkaudelleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita luettavakseen myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastopalveluja monipuolisesti.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luetaan oppilaiden taitotaso huomioiden lapsille ja nuorille soveltuvaa kauno- ja tietokirjallisuutta sekä pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.
- Tutkitaan tekstien välistä suhdetta toisiinsa.
- Opetellaan valitsemaan itselle sopivaa uutta luettavaa.
- Vieraillaan kirjastossa ja opitaan käyttämään kirjaston palveluita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Suomi viittomakielisille

Oppimäärän tehtävä

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä kouluissa. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus ja/tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Tällöin myös oppilaan arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

Suomi viittomakielisille -oppimäärää opiskellaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille

tarkoitetun oppimäärän mukaisesti.[307] Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista[308]. Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun[309], ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- *jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai*
- *jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Oppilas opiskelee suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää,

- *jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.*

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikais- tai yhteisopetuksena.

---

307 Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja (378/2014) valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)

308 Perusopetuslaki (628/1998) 30 §

309 Perusopetuslaki (628/1998) 3a §

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia[310]. Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain [311]17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, Paikallisesti päätettävät asiat mukaisesti.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 *erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

---

310 Perusopetuslaki (628/1998) 20 b § ja 20 c §
311 Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää äidinkielen ja kirjallisuuden valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
    - Rohkaistutaan esittämään omia mielipiteitä ja kertomaan omista kokemuksista ja omaan elämään liittyvistä tapahtumista
    - Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä
- Draamatyöskentely
    - Tutustutaan erilaisiin draamatyötapoihin
    - Harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja sanoittamista sekä sanatonta viestintää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
    - Rohkaistutaan esittämään omia mielipiteitä ja kertomaan omista kokemuksista ja omaan elämään liittyvistä tapahtumista
    - Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä
- Draamatyöskentely
    - Tutustutaan erilaisiin draamatyötapoihin
    - Harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja sanoittamista sekä sanatonta viestintää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen, käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.

Arvioinnin kohde

Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehollisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisällöltään monipuolisen puhe-esityksen.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
  - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
  - Rohkaistutaan esittämään omia mielipiteitä ja kertomaan omista kokemuksista ja omaan elämään liittyvistä tapahtumista
  - Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä
- Draamatyöskentely
  - Tutustutaan erilaisiin draamatyötapoihin
  - Harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja sanoittamista sekä sanatonta viestintää

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Harjaannutetaan ymmärtävää lukutaitoa
    - Harjoitellaan lukustrategioita
    - Tunnistetaan kertomuksen peruskäsitteitä ohjatusti (esim. juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika)
    - Tutustutaan joihinkin tekstilajeihin (esim. kertomus, tietoteksti)
    - Laajennetaan sanavarastoa (esim. synonyymit, vertailu)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Harjaannutetaan ymmärtävää lukutaitoa
    - Harjoitellaan lukustrategioita
    - Tunnistetaan kertomuksen peruskäsitteitä ohjatusti (esim. juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika)
    - Tutustutaan joihinkin tekstilajeihin (esim. kertomus, tietoteksti)
    - Laajennetaan sanavarastoa (esim. synonyymit, vertailu)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Kirjoitetaan omia tekstejä mallien ja virikemateriaalin avulla
- Tuotetaan yhteisiä tekstejä
- Harjoitellaan eri tekstilajien suunnittelua ja tuottamista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Kirjoitetaan omia tekstejä mallien ja virikemateriaalin avulla
- Tuotetaan yhteisiä tekstejä
- Harjoitellaan eri tekstilajien suunnittelua ja tuottamista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten:
    - Aloitetaan sanojen luokittelu ja tutustutaan sanaluokkiin
    - Virkkeen tuntomerkit ja muodostaminen
- Tutkitaan eri tilanteissa käytettävää kieltä ja ilmaisutapoja
- Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua eri kulttuureihin.
- Kannustetaan oppilasta kertomaan omasta kulttuuristaan ja kielestä.
- Vinkataan oppilaan maailmankuvaa laajentavaa ja ikä- ja taitotasolle sopivaa luettavaa
- Kannustetaan kirjaston käyttöön

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua

kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten:
    - Aloitetaan sanojen luokittelu ja tutustutaan sanaluokkiin
    - Virkkeen tuntomerkit ja muodostaminen

- Tutkitaan eri tilanteissa käytettävää kieltä ja ilmaisutapoja
- Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua eri kulttuureihin.
- Kannustetaan oppilasta kertomaan omasta kulttuuristaan ja kielestä.
- Vinkataan oppilaan maailmankuvaa laajentavaa ja ikä- ja taitotasolle sopivaa luettavaa
- Kannustetaan kirjaston käyttöön

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppilasta tuetaan muiden oppiaineiden tekstien tarkassa lukemisessa
- Ohjataan löytämään virkkeen avainsanat
- Tehdään ajatuskarttoja ja harjoitellaan ohjatusti tiedonhakua
- Harjoitellaan käsitteet: otsikko ja kuvateksti

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
    - Rohkaistaan esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
    - Ohjataan oppilasta ottamaan osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin
- Draamatyöskentely
    - Käytetään erilaisia draamatyötapoja
    - Harjoitellaan tekstien elävöittämistä draaman keinoin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
  - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
  - Rohkaistaan esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
  - Ohjataan oppilasta ottamaan osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin
- Draamatyöskentely
  - Käytetään erilaisia draamatyötapoja
  - Harjoitellaan tekstien elävöittämistä draaman keinoin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen, käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.

Arvioinnin kohde

Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehollisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisällöltään monipuolisen puhe-esityksen.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen

    - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
    - Rohkaistaan esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
    - Ohjataan oppilasta ottamaan osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin

- Draamatyöskentely
    - Käytetään erilaisia draamatyötapoja
    - Harjoitellaan tekstien elävöittämistä draaman keinoin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa
    - Harjoitellaan lukustrategioita
    - Varmennetaan kertomuksen peruskäsitteiden ymmärtämistä luetusta keskustellessa
    - Tutustutaan tekstien käyttötarkoituksiin (esim. ohje, viesti)
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa (esim. ylä- ja alakäsitteet)
    - Tunnistetaan ja tulkitaan tekstilajeja ohjatusti ja mallinnetusti
    - Medialukutaito
    - Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa
    - Harjoitellaan lukustrategioita
    - Varmennetaan kertomuksen peruskäsitteiden ymmärtämistä luetusta keskustellessa
    - Tutustutaan tekstien käyttötarkoituksiin (esim. ohje, viesti)
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa (esim. ylä- ja alakäsitteet)
    - Tunnistetaan ja tulkitaan tekstilajeja ohjatusti ja mallinnetusti
    - Medialukutaito
    - Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja käsitevaranto on vähäinen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee riittävän sana- ja käsitevarannon voidakseen tehdä päätelmiä lukemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivaltavan tekstien tulkinnan.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien,

sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa
    - Harjoitellaan lukustrategioita
    - Varmennetaan kertomuksen peruskäsitteiden ymmärtämistä luetusta keskustellessa
    - Tutustutaan tekstien käyttötarkoituksiin (esim. ohje, viesti)
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa (esim. ylä- ja alakäsitteet)
    - Tunnistetaan ja tulkitaan tekstilajeja ohjatusti ja mallinnetusti
    - Medialukutaito
    - Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan kirjoittamaan lyhyitä tekstejä omista kokemuksista, ajatuksista ja mielipiteistä yksin ja yhdessä
- Tutustutaan verbien aikamuotoihin ja niiden käyttötarkoituksiin
- Harjoitellaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen perusteella
- Harjoitellaan ohjatusti eri tekstilajien suunnittelua ja tuottamista
- Oikeinkirjoituksen vahventaminen (välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja

- Harjoitellaan kirjoittamaan lyhyitä tekstejä omista kokemuksista, ajatuksista ja mielipiteistä yksin ja yhdessä
- Tutustutaan verbien aikamuotoihin ja niiden käyttötarkoituksiin
- Harjoitellaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen perusteella
- Harjoitellaan ohjatusti eri tekstilajien suunnittelua ja tuottamista
- Oikeinkirjoituksen vahventaminen (välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten:
    - Pää- ja sivulause
    - Sanojen luokittelua laajennetaan. Sanaluokista erityisesti verbi tutkimisen kohteena.
    - Tutkitaan kielen tapaa taivuttaa sanoja
    - Yksikkö, monikko
- Oppilasta ohjataan havainnoimaan eri kielenkäyttötilanteiden moninaisuutta
- Keskustellaan eri kielistä ja kulttuureista
- Kannustetaan kirjaston käyttöön
- Oppilasta ohjataan elämykselliseen lukemiseen
- Tutustutaan lasten tietokirjoihin ja muuhun ikätasoiseen kirjallisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten:
    - Pää- ja sivulause
    - Sanojen luokittelua laajennetaan. Sanaluokista erityisesti verbi tutkimisen kohteena.
    - Tutkitaan kielen tapaa taivuttaa sanoja
    - Yksikkö, monikko
- Oppilasta ohjataan havainnoimaan eri kielenkäyttötilanteiden moninaisuutta
- Keskustellaan eri kielistä ja kulttuureista
- Kannustetaan kirjaston käyttöön
- Oppilasta ohjataan elämykselliseen lukemiseen
- Tutustutaan lasten tietokirjoihin ja muuhun ikätasoiseen kirjallisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppilasta tuetaan muiden oppiaineiden tekstien tarkassa lukemisessa
- Ohjataan löytämään virkkeen avainsanat
- Tutustutaan eri tiedonalojen teksteihin
- Harjoitellaan tiedonhakua ohjatusti ja opettajan tukemana
- Harjoitellaan käsitteet: otsikko, kuvateksti, sisällysluettelo ja hakemisto sekä hakusanat

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
    - Ohjataan oppilasta käyttämään puheessa erilaisia ajanilmaisuja, kuvailua, eri tapaluokkia, fraaseja ja äänensävyjä
    - Rohkaistaan oppilasta esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
    - Ohjataan oppilasta ottamaan entistä aktiivisemmin osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin
- Draamatyöskentely
    - Käytetään erilaisia draamatyötapoja
    - Draamatyöskentelyn avulla voidaan harjoitella mm. arkielämään liittyvien tilanteiden ja ristiriitojen ratkaisemista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
    - Ohjataan oppilasta käyttämään puheessa erilaisia ajanilmaisuja, kuvailua, eri tapaluokkia, fraaseja ja äänensävyjä
    - Rohkaistaan oppilasta esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
    - Ohjataan oppilasta ottamaan entistä aktiivisemmin osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin
- Draamatyöskentely
    - Käytetään erilaisia draamatyötapoja
    - Draamatyöskentelyn avulla voidaan harjoitella mm. arkielämään liittyvien tilanteiden ja ristiriitojen ratkaisemista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen, käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.

Arvioinnin kohde

Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehollisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisällöltään monipuolisen puhe-esityksen.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
    - Ohjataan oppilasta käyttämään puheessa erilaisia ajanilmaisuja, kuvailua, eri tapaluokkia, fraaseja ja äänensävyjä
    - Rohkaistaan oppilasta esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
    - Ohjataan oppilasta ottamaan entistä aktiivisemmin osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin
- Draamatyöskentely
    - Käytetään erilaisia draamatyötapoja
    - Draamatyöskentelyn avulla voidaan harjoitella mm. arkielämään liittyvien tilanteiden ja ristiriitojen ratkaisemista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
    - Tutustutaan eri tekstilajeihin ja tulkitaan niitä (esim. uutinen, mainos, mielipidekirjoitus)
    - Hiotaan lukustrategioita
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen
    - Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö
    - Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista
    - Kriittisen medialukutaidon herättely
    - Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen

tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
    - Tutustutaan eri tekstilajeihin ja tulkitaan niitä (esim. uutinen, mainos, mielipidekirjoitus)
    - Hiotaan lukustrategioita
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen
    - Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö
    - Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista
    - Kriittisen medialukutaidon herättely
    - Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja käsitevaranto on vähäinen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee riittävän sana- ja käsitevarannon voidakseen tehdä päätelmiä lukemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivaltavan tekstien tulkinnan.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
    - Tutustutaan eri tekstilajeihin ja tulkitaan niitä (esim. uutinen, mainos, mielipidekirjoitus)
    - Hiotaan lukustrategioita
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen
    - Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö
    - Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista
    - Kriittisen medialukutaidon herättely
    - Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan suunnittelemaan ja kirjoittamaan erityyppisiä tekstejä mallintamalla
- Kirjoitetaan tekstejä eri vastaanottajille ja myös yhdessä muiden kanssa
- Harjoitellaan eettistä toimintaa monimediaisessa ympäristössä
- Vahvennetaan oikeinkirjoitusta (välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet, kappalejako)
- Rikastutetaan verbejä ja tuodaan eri aikamuotoja tekstiin
- Kannustetaan jakamaan omia tekstejä ja antamaan myönteistä palautetta itselle ja muille
- Opitaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen perusteella

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan suunnittelemaan ja kirjoittamaan erityyppisiä tekstejä mallintamalla
- Kirjoitetaan tekstejä eri vastaanottajille ja myös yhdessä muiden kanssa
- Harjoitellaan eettistä toimintaa monimediaisessa ympäristössä
- Vahvennetaan oikeinkirjoitusta (välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet, kappalejako)
- Rikastutetaan verbejä ja tuodaan eri aikamuotoja tekstiin
- Kannustetaan jakamaan omia tekstejä ja antamaan myönteistä palautetta itselle ja muille
- Opitaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen perusteella

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.

Arvioinnin kohde

Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee ohjatusti tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa vähäistä palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa palautetta muille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja muokkaa tekstejään palautteen perusteella. Oppilas ottaa vastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan suunnittelemaan ja kirjoittamaan erityyppisiä tekstejä mallintamalla
- Kirjoitetaan tekstejä eri vastaanottajille ja myös yhdessä muiden kanssa
- Harjoitellaan eettistä toimintaa monimediaisessa ympäristössä
- Vahvennetaan oikeinkirjoitusta (välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet, kappalejako)
- Rikastutetaan verbejä ja tuodaan eri aikamuotoja tekstiin
- Kannustetaan jakamaan omia tekstejä ja antamaan myönteistä palautetta itselle ja muille
- Opitaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen perusteella

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin

ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten
    - Kerrataan sanaluokat, keskeisimpänä verbien taipuminen aika- ja persoonamuodoissa
    - Tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin käyttöyhteyksissään
    - Virke, lauseet
- Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä
- Keskustellaan median roolista oppilaan arjessa
- Tutustutaan lapsille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan
- Kannustetaan kirjaston monipuoliseen käyttöön
- Haastetaan oppilasta etsimään jo vaativampiakin tekstejä luettavaksi
- Kannustetaan oppilasta käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten
  - Kerrataan sanaluokat, keskeisimpänä verbien taipuminen aika- ja persoonamuodoissa
  - Tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin käyttöyhteyksissään
  - Virke, lauseet
- Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä
- Keskustellaan median roolista oppilaan arjessa
- Tutustutaan lapsille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan
- Kannustetaan kirjaston monipuoliseen käyttöön
- Haastetaan oppilasta etsimään jo vaativampiakin tekstejä luettavaksi
- Kannustetaan oppilasta käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -

kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta, saa tukea monikielisen ja -kulttuurisen identiteettinsä kehittymiseen sekä oppii hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi ja oman monikielisen identiteetin ja kielirepertuaarin vahvistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin piirteitä omasta monikielisyydestään ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää joitakin piirteitä lähiympäristönsä monikielisyydestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee omaa ja lähiympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas vertailee eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten

    - Kerrataan sanaluokat, keskeisimpänä verbien taipuminen aika- ja persoonamuodoissa
    - Tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin käyttöyhteyksissään
    - Virke, lauseet
- Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä
- Keskustellaan median roolista oppilaan arjessa
- Tutustutaan lapsille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan
- Kannustetaan kirjaston monipuoliseen käyttöön
- Haastetaan oppilasta etsimään jo vaativampiakin tekstejä luettavaksi
- Kannustetaan oppilasta käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.

Arvioinnin kohde

Oppimistavoitteiden asettaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan tiedonhakua ohjatusti ja opettajan tukemana sekä kehitetään lähdekriittisyyttä.
- Harjoitellaan tavoitteiden asettamista.
- Opitaan, mitä tekijänoikeudet ovat.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan tiedonhakua ohjatusti ja opettajan tukemana sekä kehitetään lähdekriittisyyttä.
- Harjoitellaan tavoitteiden asettamista.
- Opitaan, mitä tekijänoikeudet ovat.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn kuuntelemalla. Oppilas tietää, että kaikki tieto ei ole luotettavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn. Oppilas tietää luotettavia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää lähdetietoa kopioimatta sitä suoraan. Oppilas edistää yhteistä työskentelyä. Oppilas tekee havaintoja lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa hankkimansa lähdetiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti. Oppilas valitsee ohjatusti tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä. Oppilas arvioi lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan tiedonhakua ohjatusti ja opettajan tukemana sekä kehitetään lähdekriittisyyttä.
- Harjoitellaan tavoitteiden asettamista.
- Opitaan, mitä tekijänoikeudet ovat.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Ohjataan oppilasta aktiiviseen osallistumiseen opetuskeskusteluissa ja ryhmätöissä
    - Ohjataan oppilasta ottamaan huomioon erilaiset puhekumppanit ja kontekstit, joissa vuorovaikutus tapahtuu
    - Rohkaistaan esittämään omia mielipiteitä perusteluineen rakentavasti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää pääosan opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja muusta kuulemastaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan

ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
    - Ohjataan oppilasta aktiiviseen osallistumiseen opetuskeskusteluissa ja ryhmätöissä
    - Ohjataan oppilasta ottamaan huomioon erilaiset puhekumppanit ja kontekstit, joissa vuorovaikutus tapahtuu
    - Rohkaistaan esittämään omia mielipiteitä perusteluineen rakentavasti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista. Oppilas tunnistaa keskeisimpiä tekstilajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee sujuvasti erilajisia tekstejä. Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti erilajisia tekstejä. Oppilas erittelee tekstejä niiden sisällön, rakenteen ja kielellisten piirteiden perusteella sekä arvioi tekstin luotettavuutta.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
    - Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden tarkoitusperiin (esim. ohjaavat ja kantaaottavat tekstit, esitelmät)
    - Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö
    - Hiotaan lukustrategioita
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen (esim. sanojen johtamiseen tutustuminen)
    - Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan esimerkiksi diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista, graafeja ja tekstin asettelun merkitystä
    - Kriittinen medialukutaito
    - Tiedonhankinta
    - Kriittisten tiedonhankintataitojen ja lähdekriittisyyden harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia

merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
    - Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden tarkoitusperiin (esim. ohjaavat ja kantaaottavat tekstit, esitelmät)
    - Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö
    - Hiotaan lukustrategioita
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen (esim. sanojen johtamiseen tutustuminen)
    - Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan esimerkiksi diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista, graafeja ja tekstin asettelun merkitystä
    - Kriittinen medialukutaito
    - Tiedonhankinta
    - Kriittisten tiedonhankintataitojen ja lähdekriittisyyden harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.

Arvioinnin kohde

Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja käsitevaranto on vähäinen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee riittävän sana- ja käsitevarannon voidakseen tehdä päätelmiä lukemastaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivaltavan tekstien tulkinnan.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sujuva lukeminen
    - Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
    - Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden tarkoitusperiin (esim. ohjaavat ja kantaaottavat tekstit, esitelmät)
    - Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö
    - Hiotaan lukustrategioita
    - Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen (esim. sanojen johtamiseen tutustuminen)
    - Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan esimerkiksi diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista, graafeja ja tekstin asettelun merkitystä
    - Kriittinen medialukutaito
    - Tiedonhankinta
    - Kriittisten tiedonhankintataitojen ja lähdekriittisyyden harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii edistämään käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsin kirjoittaminen ja näppäintaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa tekstien tuottamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti yhtenäisiä kertovia, kuvaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan eri tekstilajityyppien suunnittelua ja tuottamista

- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä sanavalintojen, synonyymien, sanajärjestyksen ja vuorosanojen avulla
- Käytetään prosessikirjoittamista yhtenä tekstin tuottamisen apuvälineenä (idea, suunnittelu, kirjoittaminen, viimeistely palautteen pohjalta, valmis teksti) ja annetaan yksilöllistä ohjausta
- Kirjoitetaan tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä
- Harjoitellaan muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä
- Vahvennetaan oikeinkirjoitusta edelleen
- Opitaan arvioimaan omaa tekstiä ja muokkaamaan sitä palautteen perusteella
- Opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kirjoittajana

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kieliopillisissa rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kieliopilliset rakenteet ovat pääsääntöisesti oikein. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan eri tekstilajityyppien suunnittelua ja tuottamista
- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä sanavalintojen, synonyymien, sanajärjestyksen ja vuorosanojen avulla
- Käytetään prosessikirjoittamista yhtenä tekstin tuottamisen apuvälineenä (idea, suunnittelu, kirjoittaminen, viimeistely palautteen pohjalta, valmis teksti) ja annetaan yksilöllistä ohjausta
- Kirjoitetaan tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä
- Harjoitellaan muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä
- Vahvennetaan oikeinkirjoitusta edelleen
- Opitaan arvioimaan omaa tekstiä ja muokkaamaan sitä palautteen perusteella
- Opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kirjoittajana

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä sekä puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa joitakin keskeisiä kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä tapoja luoda merkityksiä. Oppilas kuvailee kielen tilanteista vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia sekä niiden käyttöä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan kielen rakenteita ja ilmiöitä, kuten
    - Verbien aika- ja persoonamuotojen käyttö omissa teksteissä
    - Tärkeimmät sijamuodot ja sanatyypit
    - Virke, lauseet
- Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua

kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas osallistuu luetun käsittelyyn keskustelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee ja kirjoittaa lukukokemuksestaan ja kokemuksistaan lasten- ja nuortenkulttuurista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas tarkastelee lukemaansa eri näkökulmista.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan kielen rakenteita ja ilmiöitä, kuten
    - Verbien aika- ja persoonamuotojen käyttö omissa teksteissä
    - Tärkeimmät sijamuodot ja sanatyypit
    - Virke, lauseet
- Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.

- Vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta, saa tukea monikielisen ja -kulttuurisen identiteettinsä kehittymiseen sekä oppii hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi ja oman monikielisen identiteetin ja kielirepertuaarin vahvistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin piirteitä omasta monikielisyydestään ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää joitakin piirteitä lähiympäristönsä monikielisyydestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee omaa ja lähiympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas vertailee eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan kielen rakenteita ja ilmiöitä, kuten
    - Verbien aika- ja persoonamuotojen käyttö omissa teksteissä
    - Tärkeimmät sijamuodot ja sanatyypit
    - Virke, lauseet
- Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.

Arvioinnin kohde

Oppimistavoitteiden asettaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan

eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan omin sanoin kirjoittamista
- Asetetaan oppimistavoitteita, jotka ovat oikeassa suhteessa oppilaan kielellisiin taitoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja jäsentelyä
- Kehitetään lähdekriittisyyttä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.

Arvioinnin kohde

Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan omin sanoin kirjoittamista
- Asetetaan oppimistavoitteita, jotka ovat oikeassa suhteessa oppilaan kielellisiin taitoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja jäsentelyä
- Kehitetään lähdekriittisyyttä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn kuuntelemalla. Oppilas tietää, että kaikki tieto ei ole luotettavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn. Oppilas tietää luotettavia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää lähdetietoa kopioimatta sitä suoraan. Oppilas edistää yhteistä työskentelyä. Oppilas tekee havaintoja lähteiden luotettavuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa hankkimansa lähdetiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti. Oppilas valitsee ohjatusti tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä. Oppilas arvioi lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan omin sanoin kirjoittamista
- Asetetaan oppimistavoitteita, jotka ovat oikeassa suhteessa oppilaan kielellisiin taitoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja jäsentelyä
- Kehitetään lähdekriittisyyttä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin B1-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin B1-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen

tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin B1-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta havaitsemaan, että Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi, ohjata oppilasta havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä ja tutustuttaa oppilas suomenruotsalaisen ja ruotsalaisen kulttuurin ominaispiirteisiin ja suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin kieliympäristöihin sekä Pohjoismaihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii, että Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi.
- Oppilas oppii tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä.
- Oppilas tutustuu suomenruotsalaisen ja ruotsalaisen kulttuurin ominaispiirteisiin ja oppii tuntemaan niiden kieliympäristöjä.
- Oppilas oppii nimeämään ruotsiksi Pohjoismaat ja pohjoismaiset kielet.

Arvioinnin kohde

Suomen ja ruotsin kielen merkityksen tunteminen Suomessa. Kielellisten ja kulttuuristen ominaispiirteiden tunteminen suomenruotsalaisissa ja ruotsalaisissa kieliympäristöissä. Pohjoismaiden ja pohjoismaisten kielten nimeäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet. Oppilas osaa antaa esimerkin siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet sekä nimetä ruotsiksi Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin suomenruotsalaisen tai ruotsalaisen kieliympäristön ja kulttuurin ominaispiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet sekä nimetä ruotsiksi Pohjoismaat ja pohjoismaiset kielet. Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisen tai ruotsalaisen kieliympäristön ja kulttuurin ominaispiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miksi Suomessa on kaksi kansalliskieltä sekä nimetä ruotsiksi Pohjoismaat ja pohjoismaiset kielet. Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi kuulla ja nähdä. Oppilas osaa kertoa kielellisistä ja kulttuurisista ominaispiirteistä suomenruotsalaisissa tai ruotsalaisissa kieliympäristöissä.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Pohditaan, miksi Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi ja miksi ruotsia opiskellaan Suomessa. Tutustutaan yhdessä siihen, missä ruotsia kuulee ja näkee. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja ja yhtäläisyyksiä sekä kieliympäristöjä. Keskeisiä aiheita ovat suomenruotsalaiset ja ruotsalaiset kieli- ja kulttuuriympäristöt, Pohjoismaat ja niiden kielet. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Vahvistetaan oppilaiden kiinnostusta oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

- Tarkastellaan ruotsin kieltä koulun ja kodin lähiympäristössä Vantaalla esim. opasteissa, tuotteissa, julkisissa liikennevälineissä.
- Tutustutaan Vantaan ja lähikaupunkien ruotsinkielisiin nimiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tavoite 2 (vuosiluokat 3-6), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä sekä rohkaista tekemään havaintoja kielistä ja ohjata oppilasta huomaamaan yhtäläisyyksiä ja eroja suomen ja ruotsin kielen sekä muiden kielten välillä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii havainnoimaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten välillä.
- Oppilas oppii päättelemään sanojen ja ilmauksien merkityksiä osaamiensa kielten avulla.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Herätellään oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien ja vakiintuneiden sanontojen opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa. Rohkaistaan oppilasta hyödyntämään hänelle entuudestaan tuttuja kieliä ruotsin kielen oppimisessa. Tarkastellaan ja verrataan ruotsin ja suomen kielen ja oppilaalle entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Paikallinen tarkennus:

- Tutkitaan ja maistellaan kieltä esim. lainasanojen kautta.
- Tutkitaan ruotsin kielen vaikutusta suomen kieleen (esim. slangisanat ja murteet)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tavoite 3 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja harjoittelee löytämään itselleen sopivia tapoja.

- Oppilas oppii käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten ruotsin kielen opiskelustrategioiden löytäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna satunnaisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa pääsääntöisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelusta. Käytetään tavoitteelliseen kielenopiskeluun ja monipuoliseen tiedonhankintaan ohjaavia työtapoja. Asetetaan tavoitteita myös yhdessä ja osallistetaan oppilaita eri tavoin oppimistilanteiden suunnittelussa. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla. Opetellaan löytämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

- Avataan oppilaille oppiaineen osaamisen tavoitteet
- Ohjataan oppilasta tiedostamaan, etsimään itseä kiinnostavia lähteitä, mistä ruotsin sanastoa voi harjoitella kotona (esim. pelit, Youtube, ruotsinkieliset sarjat)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tavoite 4 (vuosiluokat 3-6), kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja ohjata oppilasta ruotsinkielisten toimintaympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen osana omaa oppimistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon merkityksen osana omaa kielivarantoa ja jatkuvaa oppimista.
- Oppilas oppii huomaamaan, mitä hyötyä ruotsin kielen taidosta on myös tulevaisuudessa.
- Oppilas oppii löytämään ja hyödyntämään ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä osana omaa oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana jatkuvaa oppimista ja kielivarantoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin siitä, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta nyt ja tulevaisuudessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan. Oppilas osaa kertoa, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta nyt ja tulevaisuudessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, missä hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan. Oppilas osaa pohtia, mitä hyötyä hänelle on ruotsin kielen taidosta nyt ja tulevaisuudessa.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

Pohditaan ruotsin kielen osaamisen merkitystä osana jatkuvaa oppimista ja omaa kielivarantoa. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää nyt ja tulevaisuudessa. Tutustutaan erilaisiin ruotsinkielisiin toimintaympäristöihin. Havainnoidaan ja pohditaan yhdessä, missä ruotsin kieltä käytetään sekä miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tavoite 5 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii viestimään erilaisissa, erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas selviytyy ohjattuna ja viestintäkumppanin tukemana jostakin kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti monenlaisissa, rutiininomaisissa oppilaan elinpiiriin liittyvissä tilanteissa kuten tervehtiminen, kuulumiset, omasta tai jonkun toisen elämästä kertominen ja erilaiset lyhyet asiointitilanteet. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 6 (vuosiluokat 3-6), rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita eri viestintätilanteissa ymmärtääkseen ja saadakseen viestinsä perille.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas tarvitsee erittäin paljon apukeinoja (esimerkiksi eleet, piirtäminen, sanastot, internet) osallistuessaan viestintään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 7 (vuosiluokat 3-6), ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas osaa käyttää jotakin kielelle ja kulttuurille tyypillistä, rutiininomaista kohteliaisuuden ilmausta (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 8 (vuosiluokat 3-6), rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas ymmärtää ohjattuna vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2, Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3, Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia ja vakiintuneita sanontoja harjoitellaan oppilaiden elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Harjoitellaan hahmottamaan kohdekielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan vuorovaikutuksen kannalta olennaisiin rakenteisiin ja harjoitellaan niiden käyttämistä (esim. verbin preesens ja perusmuoto, pronomineja, substantiivin suku ja monikko, adjektiiveja, kysymyksiä, lukusanoja, sanajärjestys)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 9 (vuosiluokat 3-6), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa puhumista ja kirjoittamista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso esi-A1.1, Oppilas osaa ohjattuna sanoa ja kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja lauseita, jotka liittyvät esimerkiksi omaan itseen, perheeseen ja vapaa-aikaan. Oppilas ääntää joitakin sanoja ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.1/A1.2, Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.2, Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan erilaisissa luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan vuorovaikutuksen kannalta olennaisiin rakenteisiin ja harjoitellaan niiden käyttämistä (esim. verbin preesens ja perusmuoto, pronomineja, substantiivin suku ja monikko, adjektiiveja, kysymyksiä, lukusanoja, sanajärjestys)
- Tutustutaan suomen ja ruotsin äänteiden eroihin (esim. vokaalit o, ä, u, å, e)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Vieraat kielet

Englanti, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Englannin A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut englannin A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan englanninkielisten maiden juhlapyhiin ja perinteisiin ottaen huomioon oppilaiden omat kulttuuritaustat.
- Kokeillaan monipuolisesti erilaisia kielen oppimisen tapoja
- Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.
- Oppilas tutustuu eri kieliä yhdistäviin ja erottaviin ominaisuuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan englanninkielisten maiden juhlapyhiin ja perinteisiin ottaen huomioon oppilaiden omat kulttuuritaustat.
- Kokeillaan monipuolisesti erilaisia kielen oppimisen tapoja
- Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.
- Oppilas tutustuu eri kieliä yhdistäviin ja erottaviin ominaisuuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan englannin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen

Arvioinnin kohde

Englannin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen englannin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan ja kertoa, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan oppikirjan sanaston ja nettisanakirjan käyttöön.
- Käytetään monipuolisia työtapoja yksin, pareittain ja ryhmissä.
- Kokeillaan monipuolisesti erilaisia kielen oppimisen tapoja.
- Hyödynnetään tieto-ja viestintäteknologiaa kielen oppimisessa esim. pelillistämisen kautta.
- Tutustutaan oppimateriaalin tarjoamiin digitaalisiin työkaluihin (esim. kustantajien erilaiset sovellukset).
- Harjoitellaan erilaisia oppimaan oppimisen taitoja yhdessä toisia kannustaen.
- Tutustutaan opiskelun apuvälineiden käyttöön (esim. sanastot, sanakirjat, sovellukset ja digitaaliset materiaalit).
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelusta (esim. opiskeluvälineet, kokeisiin valmistautuminen).
- Harjoitellaan sietämään virheitä.

- Harjoitellaan rakentavaa itse- ja vertaispalutteen antamista ja vastaanottamista.
- Tutustutaan englannin kielen foneettisiin merkkeihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan oppikirjan sanaston ja nettisanakirjan käyttöön.
- Käytetään monipuolisia työtapoja yksin, pareittain ja ryhmissä.
- Kokeillaan monipuolisesti erilaisia kielen oppimisen tapoja.
- Hyödynnetään tieto-ja viestintäteknologiaa kielen oppimisessa esim. pelillistämisen kautta.
- Tutustutaan oppimateriaalin tarjoamiin digitaalisiin työkaluihin (esim. kustantajien erilaiset sovellukset).
- Harjoitellaan erilaisia oppimaan oppimisen taitoja yhdessä toisia kannustaen.
- Tutustutaan opiskelun apuvälineiden käyttöön (esim. sanastot, sanakirjat, sovellukset ja digitaaliset materiaalit).
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelusta (esim. opiskeluvälineet, kokeisiin valmistautuminen).
- Harjoitellaan sietämään virheitä.
- Harjoitellaan rakentavaa itse- ja vertaispalutteen antamista ja vastaanottamista.
- Tutustutaan englannin kielen foneettisiin merkkeihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.
- Harjoitellaan lyhyitä, tuttuihin tilanteisiin ja asioihin liittyviä ilmauksia (esim. käskyt, kiellot, tervehdykset).
- Harjoitellaan vastaamaan helppoihin ja tuttuihin itseä koskeviin kysymyksiin.
- Harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti onnistuneelle viestinnälle keskeisiä rakenteita (esim. kysymyssanoja ja -lauseita, säännöllisten verbien preesens ja yksikön kolmannen persoonan -s, be- ja have-verbien preesens).
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan ohjatusti reagoimista erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.
- Harjoitellaan lyhyitä, tuttuihin tilanteisiin ja asioihin liittyviä ilmauksia (esim. käskyt, kiellot, tervehdykset).
- Harjoitellaan vastaamaan helppoihin ja tuttuihin itseä koskeviin kysymyksiin.
- Harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti onnistuneelle viestinnälle keskeisiä rakenteita (esim. kysymyssanoja ja -lauseita, säännöllisten verbien preesens ja yksikön kolmannen persoonan -s, be- ja have-verbien preesens).
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan ohjatusti reagoimista erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.
- Harjoitellaan lyhyitä, tuttuihin tilanteisiin ja asioihin liittyviä ilmauksia (esim. käskyt, kiellot, tervehdykset).
- Harjoitellaan vastaamaan helppoihin ja tuttuihin itseä koskeviin kysymyksiin.
- Harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti onnistuneelle viestinnälle keskeisiä rakenteita (esim. kysymyssanoja ja -lauseita, säännöllisten verbien preesens ja yksikön kolmannen persoonan -s, be- ja have-verbien preesens).

- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan ohjatusti reagoimista erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan englannin kielen asemaa globaalin viestinnän kielenä.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä englannin kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa monipuolisesti lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri englanninkielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi englantia käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan entistä useampiin englanninkielisiin maihin ja niiden tapoihin, tutuimpiin juhlapäiviin ja niihin liittyviin traditioihin. Verrataan niitä lähiympäristön juhlapäiviin ja tapoihin.
- Tutustutaan englannin kielen ominaispiirteisiin verrattuna suomen kieleen esimerkiksi kohteliaisuusfraasien kautta, esim. tervehtiminen, pyytäminen, tarjoaminen, kiittäminen.
- Ymmärretään englannin kielen tärkeys omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa.
- Ohjataan oppilasta tunnistamaan eri kielien välillä olevia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia (esim. numerot, kuukaudet, viikonpäivät, juhlapäivät).
- Opetellaan erottamaan eri sanaluokkia (esim. substantiivit verbeistä).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan entistä useampiin englanninkielisiin maihin ja niiden tapoihin, tutuimpiin juhlapäiviin ja niihin liittyviin traditioihin. Verrataan niitä lähiympäristön juhlapäiviin ja tapoihin.

- Tutustutaan englannin kielen ominaispiirteisiin verrattuna suomen kieleen esimerkiksi kohteliaisuusfraasien kautta, esim. tervehtiminen, pyytäminen, tarjoaminen, kiittäminen.
- Ymmärretään englannin kielen tärkeys omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa.
- Ohjataan oppilasta tunnistamaan eri kielien välillä olevia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia (esim. numerot, kuukaudet, viikonpäivät, juhlapäivät).
- Opetellaan erottamaan eri sanaluokkia (esim. substantiivit verbeistä).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan oppikirjan sanaston ja nettisanakirjan käyttöä.
- Kerrataan ja syvennetään aiemmilla vuosiluokilla opeteltuja sisältöjä.
- Käytetään monipuolisia työtapoja yksin, pareittain ja ryhmissä.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kielen oppimisessa esim. pelillistämisen kautta. Lisäksi tutustutaan monipuolisesti eri tapoihin hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esim. tuotetaan ja tallennetaan englanninkielistä tekstiä ja puhetta eri laitteilla).
- Harjoitellaan käyttämään oppimateriaalin tarjoamia digitaalisia työkaluja (esim. kustantajien erilaiset sovellukset).
- Harjoitellaan erilaisia oppimaan oppimisen taitoja yhdessä toisia kannustaen.
- Harjoitellaan sietämään virheitä.
- Harjoitellaan rakentavaa itse- ja vertaispalautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opetellaan itselle sopivimpia tapoja harjoitella sanastoa.
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelusta (esim. opiskeluvälineet ja kokeisiin valmistautuminen).
- Harjoitellaan valitsemaan itselleen sopiva materiaali tarjotuista vaihtoehdoista
- Hyödynnetään itselle tuttuja sovelluksia tai muita kielenopiskelumateriaaleja oman opiskelun tukena.

- Harjoitellaan ohjatusti englannin kielen foneettisia merkkejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan joihinkin yleisimpiin säännöllisiin ja epäsäännöllisiin imperfektimuotoihin (esim. be ja have).
- Harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti onnistuneelle viestinnälle keskeisiä rakenteita (esim. persoonapronominien perus- ja omistusmuodot, there is / there are, prepositioita).
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja omasta elämästä sekä toimimaan englanninkielisessä ympäristössä.
- Ymmärretään rajallinen määrä toistuvia, lyhyitä, tuttuihin asioihin ja kontekstiin liittyviä fraaseja (esim. kehotukset, kysymykset).
- Harjoitellaan vuorovaikutustilanteissa toimimista (esim. tervehtimistä, avun pyytämistä ja kohteliaita pöytätapoja).
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan hyödyntämään sanajärjestyksen perusteita (esim. tunnistetaan tekijä+verbi).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Osataan rajallista perussanastoa ja joitain yleisimpiä tilannesidonnaisia ja ulkoa opeteltuja ilmaisuja sekä perusrakenteita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä,

verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan joihinkin yleisimpiin säännöllisiin ja epäsäännöllisiin imperfektimuotoihin (esim. be ja have).
- Harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti onnistuneelle viestinnälle keskeisiä rakenteita (esim. persoonapronominien perus- ja omistusmuodot, there is / there are, prepositioita).
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja omasta elämästä sekä toimimaan englanninkielisessä ympäristössä.
- Ymmärretään rajallinen määrä toistuvia, lyhyitä, tuttuihin asioihin ja kontekstiin liittyviä fraaseja (esim. kehotukset, kysymykset).
- Harjoitellaan vuorovaikutustilanteissa toimimista (esim. tervehtimistä, avun pyytämistä ja kohteliaita pöytätapoja).
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan hyödyntämään sanajärjestyksen perusteita (esim. tunnistetaan tekijä+verbi).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Osataan rajallista perussanastoa ja joitain yleisimpiä tilannesidonnaisia ja ulkoa opeteltuja ilmaisuja sekä perusrakenteita.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan joihinkin yleisimpiin säännöllisiin ja epäsäännöllisiin imperfektimuotoihin (esim. be ja have).
- Harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti onnistuneelle viestinnälle keskeisiä rakenteita (esim. persoonapronominien perus- ja omistusmuodot, there is / there are, prepositioita).
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja omasta elämästä sekä toimimaan englanninkielisessä ympäristössä.

- Ymmärretään rajallinen määrä toistuvia, lyhyitä, tuttuihin asioihin ja kontekstiin liittyviä fraaseja (esim. kehotukset, kysymykset).
- Harjoitellaan vuorovaikutustilanteissa toimimista (esim. tervehtimistä, avun pyytämistä ja kohteliaita pöytätapoja).
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan hyödyntämään sanajärjestyksen perusteita (esim. tunnistetaan tekijä+verbi).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Osataan rajallista perussanastoa ja joitain yleisimpiä tilannesidonnaisia ja ulkoa opeteltuja ilmaisuja sekä perusrakenteita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan joihinkin yleisimpiin säännöllisiin ja epäsäännöllisiin imperfektimuotoihin (esim. be ja have).
- Harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti onnistuneelle viestinnälle keskeisiä rakenteita (esim. persoonapronominien perus- ja omistusmuodot, there is / there are, prepositioita).
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja omasta elämästä sekä toimimaan englanninkielisessä ympäristössä.
- Ymmärretään rajallinen määrä toistuvia, lyhyitä, tuttuihin asioihin ja kontekstiin liittyviä fraaseja (esim. kehotukset, kysymykset).
- Harjoitellaan vuorovaikutustilanteissa toimimista (esim. tervehtimistä, avun pyytämistä ja kohteliaita pöytätapoja).
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan hyödyntämään sanajärjestyksen perusteita (esim. tunnistetaan tekijä+verbi).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Osataan rajallista perussanastoa ja joitain yleisimpiä tilannesidonnaisia ja ulkoa opeteltuja ilmaisuja sekä perusrakenteita.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan englannin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen

Arvioinnin kohde

Englannin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen englannin kielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa englannin kielen opiskelun tavoitteistaan ja kertoa, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään oppikirjan sanastoa ja nettisanakirjaa.
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Käytetään ohjatusti oppimateriaalin tarjoamia digitaalisia työkaluja (esim. kustantajien erilaiset sovellukset).
- Syvennetään erilaisia oppimaan oppimisen taitoja sekä harjoitellaan rakentavaa itse- ja vertaisarviointia yhteistyössä muiden kanssa.
- Opetellaan huomaamaan ja korjaamaan omia virheitä ja olemaan lannistumatta niistä.
- Harjoitellaan erilaisissa arjen viestintätilanteissa toimimista (esim. itsestä kertominen, pyyntöjen ja kysymysten esittäminen ja vastaaminen ja palvelutilanteissa toimiminen).
- Harjoitellaan kirjoittamaan englanninkielistä tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen (esim. löytämään näppäimistöltä oikeat merkit).
- Opetellaan työskentelemään yksin ja yhdessä muiden kanssa erilaisissa tilanteissa (esim. pienen esityksen pitäminen).
- Otetaan vastuuta omasta kielenopiskelusta (esim opiskeluvälineet, pari- ja ryhmätyöt ja kokeisiin valmistautuminen).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan

merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään oppikirjan sanastoa ja nettisanakirjaa.
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Käytetään ohjatusti oppimateriaalin tarjoamia digitaalisia työkaluja (esim. kustantajien erilaiset sovellukset).
- Syvennetään erilaisia oppimaan oppimisen taitoja sekä harjoitellaan rakentavaa itse- ja vertaisarviointia yhteistyössä muiden kanssa.
- Opetellaan huomaamaan ja korjaamaan omia virheitä ja olemaan lannistumatta niistä.
- Harjoitellaan erilaisissa arjen viestintätilanteissa toimimista (esim. itsestä kertominen, pyyntöjen ja kysymysten esittäminen ja vastaaminen ja palvelutilanteissa toimiminen).
- Harjoitellaan kirjoittamaan englanninkielistä tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen (esim. löytämään näppäimistöltä oikeat merkit).
- Opetellaan työskentelemään yksin ja yhdessä muiden kanssa erilaisissa tilanteissa (esim. pienen esityksen pitäminen).
- Otetaan vastuuta omasta kielenopiskelusta (esim opiskeluvälineet, pari- ja ryhmätyöt ja kokeisiin valmistautuminen).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan englanninkieliseen maailmaan tutustumista.
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (kiertoilmaisut, eleet ja ilmeet, intonaatio, selkeä ääntäminen).
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen).
- Harjoitellaan viestimistä erilaisissa arjen tilanteissa (esim. itsestä kertominen, pyyntöjen ja kysymysten tekeminen ja niihin vastaaminen, palvelutilanteissa toimiminen, viestin kirjoittaminen).
- Opetellaan käyttämään small talkia osana englanninkielistä viestintää.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Tutustutaan sanajärjestyksen perusteisiin erilaisten tekstien kautta (SPOTPA).
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältäviä tekstejä ja pystytään löytämään niistä keskeiset asiat.
- Pystytään tekemään päätelmiä tekstistä myös kontekstin avulla.

- Käytetään perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ja fraasien ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Opiskellaan erilaisia aihepiirisanastoja sekä viestinnässä keskeisiä fraaseja (esimerkiksi tietotekniikkasanastoa, paikanprepositioita ja tienneuvominen, Euroopan maita, palvelutilanteita).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan englanninkieliseen maailmaan tutustumista.

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (kiertoilmaisut, eleet ja ilmeet, intonaatio, selkeä ääntäminen).
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen).
- Harjoitellaan viestimistä erilaisissa arjen tilanteissa (esim. itsestä kertominen, pyyntöjen ja kysymysten tekeminen ja niihin vastaaminen, palvelutilanteissa toimiminen, viestin kirjoittaminen).
- Opetellaan käyttämään small talkia osana englanninkielistä viestintää.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Tutustutaan sanajärjestyksen perusteisiin erilaisten tekstien kautta (SPOTPA).
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältäviä tekstejä ja pystytään löytämään niistä keskeiset asiat.
- Pystytään tekemään päätelmiä tekstistä myös kontekstin avulla.
- Käytetään perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ja fraasien ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Opiskellaan erilaisia aihepiirisanastoja sekä viestinnässä keskeisiä fraaseja (esimerkiksi tietotekniikkasanastoa, paikanprepositioita ja tienneuvominen, Euroopan maita, palvelutilanteita).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan englanninkieliseen maailmaan tutustumista.
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (kiertoilmaisut, eleet ja ilmeet, intonaatio, selkeä ääntäminen).
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen).

- Harjoitellaan viestimistä erilaisissa arjen tilanteissa (esim. itsestä kertominen, pyyntöjen ja kysymysten tekeminen ja niihin vastaaminen, palvelutilanteissa toimiminen, viestin kirjoittaminen).
- Opetellaan käyttämään small talkia osana englanninkielistä viestintää.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Tutustutaan sanajärjestyksen perusteisiin erilaisten tekstien kautta (SPOTPA).
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältäviä tekstejä ja pystytään löytämään niistä keskeiset asiat.
- Pystytään tekemään päätelmiä tekstistä myös kontekstin avulla.
- Käytetään perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ja fraasien ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Opiskellaan erilaisia aihepiirisanastoja sekä viestinnässä keskeisiä fraaseja (esimerkiksi tietotekniikkasanastoa, paikanprepositioita ja tienneuvominen, Euroopan maita, palvelutilanteita).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan englanninkieliseen maailmaan tutustumista.

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (kiertoilmaisut, eleet ja ilmeet, intonaatio, selkeä ääntäminen).
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen).
- Harjoitellaan viestimistä erilaisissa arjen tilanteissa (esim. itsestä kertominen, pyyntöjen ja kysymysten tekeminen ja niihin vastaaminen, palvelutilanteissa toimiminen, viestin kirjoittaminen).
- Opetellaan käyttämään small talkia osana englanninkielistä viestintää.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Tutustutaan sanajärjestyksen perusteisiin erilaisten tekstien kautta (SPOTPA).
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältäviä tekstejä ja pystytään löytämään niistä keskeiset asiat.
- Pystytään tekemään päätelmiä tekstistä myös kontekstin avulla.
- Käytetään perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ja fraasien ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Opiskellaan erilaisia aihepiirisanastoja sekä viestinnässä keskeisiä fraaseja (esimerkiksi tietotekniikkasanastoa, paikanprepositioita ja tienneuvominen, Euroopan maita, palvelutilanteita).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan englanninkieliseen maailmaan tutustumista.
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (kiertoilmaisut, eleet ja ilmeet, intonaatio, selkeä ääntäminen).
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen).
- Harjoitellaan viestimistä erilaisissa arjen tilanteissa (esim. itsestä kertominen, pyyntöjen ja kysymysten tekeminen ja niihin vastaaminen, palvelutilanteissa toimiminen, viestin kirjoittaminen).
- Opetellaan käyttämään small talkia osana englanninkielistä viestintää.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Tutustutaan sanajärjestyksen perusteisiin erilaisten tekstien kautta (SPOTPA).
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältäviä tekstejä ja pystytään löytämään niistä keskeiset asiat.
- Pystytään tekemään päätelmiä tekstistä myös kontekstin avulla.
- Käytetään perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Osataan tuottaa lyhyt teksti apuvälineitä käyttäen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä toistaen mallin mukaan, tutuimpien sanojen ja fraasien ääntäminen alkaa automatisoitua.
- Opiskellaan erilaisia aihepiirisanastoja sekä viestinnässä keskeisiä fraaseja (esimerkiksi tietotekniikkasanastoa, paikanprepositioita ja tienneuvominen, Euroopan maita, palvelutilanteita).

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa englanninkielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Englanninkielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta englanninkielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä itseään kiinnostavista englanninkielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englanninkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan valitsemaan itselleen sopiva materiaali tarjotuista vaihtoehdoista.
- Hyödynnetään itselle tuttuja sovelluksia tai muita kielenopiskelumateriaaleja oman opiskelun tukena.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa englannin kielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään englannin kielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen englannin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa paljon vastuuta englannin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen englannin kieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään oppikirjan sanastoa ja nettisanakirjaa.
- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin tarjoamia digitaalisia työkaluja (esim. kustantajien erilaiset sovellukset).
- Työskennellään yksin ja yhdessä erilaisissa tilanteissa.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista
- Otetaan vastuuta omasta kielenopiskelusta (esim. opiskeluvälineet, pari- ja ryhmätyöt ja kokeisiin valmistautuminen).
- Hyödynnetään monipuolisesti tieto-ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esim. tuotetaan ja tallennetaan englanninkielistä tekstiä ja puhetta eri laitteilla).
- Harjoitellaan oppimaan oppimisen taitoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan suullisen esityksen pitämistä (esim. puhe, pienet tutkielmat tai esitelmä).
- Kerrataan tuttuja rakenteita ja harjoitellaan joitakin uusia viestinnässä keskeisiä rakenteita (esim. epäsäännöllinen imperfekti, adverbeja, lisää prepositioita, futuuri, genetiivin of-rakenne).
- Tutustutaan epäsäännöllisten verbien kolmansiin muotoihin ja perfektiin.
- Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esim. lähiympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältävää viestintää ja löydetään niistä keskeiset asiat sekä pystytään päättelemään pääkohdat.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen) ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Ymmärretään selkeää puhetta ja seuraamaan keskustelua itselle tutuista ja tärkeistä aiheista.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan small talkin ja kohteliaisuusfraasien käyttöä.
- Opetellaan ymmärtämään tekstiä sen rakenteen kautta (esim. sanajärjestys, aikamuodot).
- Hallitaan perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Ymmärretään yksinkertaisia ja arkisia erilaisia tekstejä (esim. yksinkertaiset käyttöohjeet, pienet uutiset) sekä ymmärretään pidemmästä tekstistä pääkohtia ja niiden yksityiskohtia sanastoja hyödyntäen.
- Pystytään tekemään päätelmiä vieraammastakin tekstistä kontekstin avulla.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja.
- Pystytään tuottamaan lyhyitä tekstejä ilman apuvälineitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan suullisen esityksen pitämistä (esim. puhe, pienet tutkielmat tai esitelmä).

- Kerrataan tuttuja rakenteita ja harjoitellaan joitakin uusia viestinnässä keskeisiä rakenteita (esim. epäsäännöllinen imperfekti, adverbeja, lisää prepositioita, futuuri, genetiivin of-rakenne).
- Tutustutaan epäsäännöllisten verbien kolmansiin muotoihin ja perfektiin.
- Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esim. lähiympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältävää viestintää ja löydetään niistä keskeiset asiat sekä pystytään päättelemään pääkohdat.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen) ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Ymmärretään selkeää puhetta ja seuraamaan keskustelua itselle tutuista ja tärkeistä aiheista.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan small talkin ja kohteliaisuusfraasien käyttöä.
- Opetellaan ymmärtämään tekstiä sen rakenteen kautta (esim. sanajärjestys, aikamuodot).
- Hallitaan perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Ymmärretään yksinkertaisia ja arkisia erilaisia tekstejä (esim. yksinkertaiset käyttöohjeet, pienet uutiset) sekä ymmärretään pidemmästä tekstistä pääkohtia ja niiden yksityiskohtia sanastoja hyödyntäen.
- Pystytään tekemään päätelmiä vieraammastakin tekstistä kontekstin avulla.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja.
- Pystytään tuottamaan lyhyitä tekstejä ilman apuvälineitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään englannin kielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan suullisen esityksen pitämistä (esim. puhe, pienet tutkielmat tai esitelmä).
- Kerrataan tuttuja rakenteita ja harjoitellaan joitakin uusia viestinnässä keskeisiä rakenteita (esim. epäsäännöllinen imperfekti, adverbeja, lisää prepositioita, futuuri, genetiivin of-rakenne).
- Tutustutaan epäsäännöllisten verbien kolmansiin muotoihin ja perfektiin.
- Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esim. lähiympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.

- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältävää viestintää ja löydetään niistä keskeiset asiat sekä pystytään päättelemään pääkohdat.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen) ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Ymmärretään selkeää puhetta ja seuraamaan keskustelua itselle tutuista ja tärkeistä aiheista.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan small talkin ja kohteliaisuusfraasien käyttöä.
- Opetellaan ymmärtämään tekstiä sen rakenteen kautta (esim. sanajärjestys, aikamuodot).
- Hallitaan perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Ymmärretään yksinkertaisia ja arkisia erilaisia tekstejä (esim. yksinkertaiset käyttöohjeet, pienet uutiset) sekä ymmärretään pidemmästä tekstistä pääkohtia ja niiden yksityiskohtia sanastoja hyödyntäen.
- Pystytään tekemään päätelmiä vieraammastakin tekstistä kontekstin avulla.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja.
- Pystytään tuottamaan lyhyitä tekstejä ilman apuvälineitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan suullisen esityksen pitämistä (esim. puhe, pienet tutkielmat tai esitelmä).

- Kerrataan tuttuja rakenteita ja harjoitellaan joitakin uusia viestinnässä keskeisiä rakenteita (esim. epäsäännöllinen imperfekti, adverbeja, lisää prepositioita, futuuri, genetiivin of-rakenne).
- Tutustutaan epäsäännöllisten verbien kolmansiin muotoihin ja perfektiin.
- Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esim. lähiympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältävää viestintää ja löydetään niistä keskeiset asiat sekä pystytään päättelemään pääkohdat.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen) ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Ymmärretään selkeää puhetta ja seuraamaan keskustelua itselle tutuista ja tärkeistä aiheista.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan small talkin ja kohteliaisuusfraasien käyttöä.
- Opetellaan ymmärtämään tekstiä sen rakenteen kautta (esim. sanajärjestys, aikamuodot).
- Hallitaan perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Ymmärretään yksinkertaisia ja arkisia erilaisia tekstejä (esim. yksinkertaiset käyttöohjeet, pienet uutiset) sekä ymmärretään pidemmästä tekstistä pääkohtia ja niiden yksityiskohtia sanastoja hyödyntäen.
- Pystytään tekemään päätelmiä vieraammastakin tekstistä kontekstin avulla.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja.
- Pystytään tuottamaan lyhyitä tekstejä ilman apuvälineitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan suullisen esityksen pitämistä (esim. puhe, pienet tutkielmat tai esitelmä).
- Kerrataan tuttuja rakenteita ja harjoitellaan joitakin uusia viestinnässä keskeisiä rakenteita (esim. epäsäännöllinen imperfekti, adverbeja, lisää prepositioita, futuuri, genetiivin of-rakenne).
- Tutustutaan epäsäännöllisten verbien kolmansiin muotoihin ja perfektiin.
- Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esim. lähiympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Ymmärretään tuttua sanastoa ja rakenteita sisältävää viestintää ja löydetään niistä keskeiset asiat sekä pystytään päättelemään pääkohdat.
- Toimitaan aktiivisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen) ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Ymmärretään selkeää puhetta ja seuraamaan keskustelua itselle tutuista ja tärkeistä aiheista.
- Harjoitellaan sanattoman viestinnän hyödyntämistä.
- Harjoitellaan small talkin ja kohteliaisuusfraasien käyttöä.
- Opetellaan ymmärtämään tekstiä sen rakenteen kautta (esim. sanajärjestys, aikamuodot).
- Hallitaan perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä perusrakenteita (esim. imperfekti, adjektiivin vertailu).
- Ymmärretään yksinkertaisia ja arkisia erilaisia tekstejä (esim. yksinkertaiset käyttöohjeet, pienet uutiset) sekä ymmärretään pidemmästä tekstistä pääkohtia ja niiden yksityiskohtia sanastoja hyödyntäen.
- Pystytään tekemään päätelmiä vieraammastakin tekstistä kontekstin avulla.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja.
- Pystytään tuottamaan lyhyitä tekstejä ilman apuvälineitä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ruotsin kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun

tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan suomenruotsalaisuuteen ja ruotsin kieleen Suomessa ja erityisesti Vantaalla.
- Tutustutaan Pohjoismaihin.
- Vertaillaan opetusryhmän oppilaiden osaamia kieliä ruotsin kieleen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan suomenruotsalaisuuteen ja ruotsin kieleen Suomessa ja erityisesti Vantaalla.
- Tutustutaan Pohjoismaihin.
- Vertaillaan opetusryhmän oppilaiden osaamia kieliä ruotsin kieleen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia- ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.

- Harjoitellaan esim. värejä, eläimiä, perheenjäseniä, lukusanoja 1-30, viikonpäiviä, kellonaikoja, koulusanoja ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku (en/ett) ja monikko, sekä persoonapronomineja.
- Harjoitellaan verbin preesensmuotoja.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestystä ja kieltosanan paikkaa.
- Harjoitellaan ääntämistä (esim. o, å, ä)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.

- Harjoitellaan esim. värejä, eläimiä, perheenjäseniä, lukusanoja 1-30, viikonpäiviä, kellonaikoja, koulusanoja ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku (en/ett) ja monikko, sekä persoonapronomineja.
- Harjoitellaan verbin preesensmuotoja.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestystä ja kieltosanan paikkaa.
- Harjoitellaan ääntämistä (esim. o, å, ä)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. värejä, eläimiä, perheenjäseniä, lukusanoja 1-30, viikonpäiviä, kellonaikoja, koulusanoja ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku (en/ett) ja monikko, sekä persoonapronomineja.
- Harjoitellaan verbin preesensmuotoja.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestystä ja kieltosanan paikkaa.
- Harjoitellaan ääntämistä (esim. o, å, ä)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. värejä, eläimiä, perheenjäseniä, lukusanoja 1-30, viikonpäiviä, kellonaikoja, koulusanoja ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku (en/ett) ja monikko, sekä persoonapronomineja.

- Harjoitellaan verbin preesensmuotoja.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestystä ja kieltosanan paikkaa.
- Harjoitellaan ääntämistä (esim. o, å, ä)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.

- Harjoitellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. värejä, eläimiä, perheenjäseniä, lukusanoja 1-30, viikonpäiviä, kellonaikoja, koulusanoja ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku (en/ett) ja monikko, sekä persoonapronomineja.
- Harjoitellaan verbin preesensmuotoja.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestystä ja kieltosanan paikkaa.
- Harjoitellaan ääntämistä (esim. o, å, ä)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin Pohjoismaihin ja pohjoismaisiin kieliin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä ruotsinkielisiin maihin ja alueisiin.
- Vertaillaan eri kieliä ruotsin kieleen ja havainnoidaan sanojen lainautumista kielestä toiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin Pohjoismaihin ja pohjoismaisiin kieliin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä ruotsinkielisiin maihin ja alueisiin.
- Vertaillaan eri kieliä ruotsin kieleen ja havainnoidaan sanojen lainautumista kielestä toiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin Pohjoismaihin ja pohjoismaisiin kieliin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä ruotsinkielisiin maihin ja alueisiin.
- Vertaillaan eri kieliä ruotsin kieleen ja havainnoidaan sanojen lainautumista kielestä toiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.

- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan

monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. vuodenajat, kuukaudet, sääsanoja, lukusanat 0-100, järjestysluvut ja vaatesanoja.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä, yksinkertaisia ja kuvailevia tekstejä tutuista aiheista (esim. asuminen, kotityöt, ulkonäkö ja vaatteet).
- Harjoitellaan adjektiiveja ja niiden taivuttamista.
- Harjoitellaan substantiivin yksikön ja monikon muotoja.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. o, å, ä, u, g) sekä myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. vuodenajat, kuukaudet, sääsanoja, lukusanat 0-100, järjestysluvut ja vaatesanoja.

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä, yksinkertaisia ja kuvailevia tekstejä tutuista aiheista (esim. asuminen, kotityöt, ulkonäkö ja vaatteet).
- Harjoitellaan adjektiiveja ja niiden taivuttamista.
- Harjoitellaan substantiivin yksikön ja monikon muotoja.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. o, å, ä, u, g) sekä myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. vuodenajat, kuukaudet, sääsanoja, lukusanat 0-100, järjestysluvut ja vaatesanoja.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä, yksinkertaisia ja kuvailevia tekstejä tutuista aiheista (esim. asuminen, kotityöt, ulkonäkö ja vaatteet).
- Harjoitellaan adjektiiveja ja niiden taivuttamista.
- Harjoitellaan substantiivin yksikön ja monikon muotoja.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. o, å, ä, u, g) sekä myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. vuodenajat, kuukaudet, sääsanoja, lukusanat 0-100, järjestysluvut ja vaatesanoja.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä, yksinkertaisia ja kuvailevia tekstejä tutuista aiheista (esim. asuminen, kotityöt, ulkonäkö ja vaatteet).

- Harjoitellaan adjektiiveja ja niiden taivuttamista.
- Harjoitellaan substantiivin yksikön ja monikon muotoja.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. o, å, ä, u, g) sekä myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, läheisistä, perheestä, vapaa-ajasta ja omista mieltymyksistä.
- Harjoitellaan esim. vuodenajat, kuukaudet, sääsanoja, lukusanat 0-100, järjestysluvut ja vaatesanoja.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä, yksinkertaisia ja kuvailevia tekstejä tutuista aiheista (esim. asuminen, kotityöt, ulkonäkö ja vaatteet).
- Harjoitellaan adjektiiveja ja niiden taivuttamista.
- Harjoitellaan substantiivin yksikön ja monikon muotoja.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. o, å, ä, u, g) sekä myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään tietämystä Pohjoismaista.
- Huomioidaan ruotsin kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tarkastellaan ruotsin kielen asemaa Suomessa.
- Tutustutaan ruotsinruotsin ja suomenruotsin eroihin sekä havainnoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään tietämystä Pohjoismaista.
- Huomioidaan ruotsin kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tarkastellaan ruotsin kielen asemaa Suomessa.
- Tutustutaan ruotsinruotsin ja suomenruotsin eroihin sekä havainnoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään tietämystä Pohjoismaista.
- Huomioidaan ruotsin kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tarkastellaan ruotsin kielen asemaa Suomessa.
- Tutustutaan ruotsinruotsin ja suomenruotsin eroihin sekä havainnoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään tietämystä Pohjoismaista.
- Huomioidaan ruotsin kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tarkastellaan ruotsin kielen asemaa Suomessa.
- Tutustutaan ruotsinruotsin ja suomenruotsin eroihin sekä havainnoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuu omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuu omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuissa kommunikaatiotilanteissa (esim. voinnista kertominen, tien neuvominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi).
- Syvennetään kohteliaan kielenkäytön osaamista erilaisissa viestintätilanteissa.

- Harjoitellaan ymmärtämään ja tuottamaan lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Harjoitellaan verbin aikamuotoja (uutena imperfekti ja perfekti).
- Harjoitellaan keskeisimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan adjektiivin vertailumuotoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuissa kommunikaatiotilanteissa (esim. voinnista kertominen, tien neuvominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi).
- Syvennetään kohteliaan kielenkäytön osaamista erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ymmärtämään ja tuottamaan lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Harjoitellaan verbin aikamuotoja (uutena imperfekti ja perfekti).
- Harjoitellaan keskeisimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan adjektiivin vertailumuotoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuissa kommunikaatiotilanteissa (esim. voinnista kertominen, tien neuvominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi).
- Syvennetään kohteliaan kielenkäytön osaamista erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ymmärtämään ja tuottamaan lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Harjoitellaan verbin aikamuotoja (uutena imperfekti ja perfekti).
- Harjoitellaan keskeisimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan adjektiivin vertailumuotoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi

tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuissa kommunikaatiotilanteissa (esim. voinnista kertominen, tien neuvominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi).
- Syvennetään kohteliaan kielenkäytön osaamista erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ymmärtämään ja tuottamaan lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Harjoitellaan verbin aikamuotoja (uutena imperfekti ja perfekti).
- Harjoitellaan keskeisimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan adjektiivin vertailumuotoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuissa kommunikaatiotilanteissa (esim. voinnista kertominen, tien neuvominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi).
- Syvennetään kohteliaan kielenkäytön osaamista erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ymmärtämään ja tuottamaan lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Harjoitellaan verbin aikamuotoja (uutena imperfekti ja perfekti).
- Harjoitellaan keskeisimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan adjektiivin vertailumuotoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Saksan kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan saksan kieleen ja saksankielisiin maihin.
- Tutkitaan saksalaisen kulttuurin olennaisimpia piirteitä, esim. ruokakulttuuri ja juhlapäivät.
- Vertaillaan opetusryhmän oppilaiden osaamien kieliä saksan kieleen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan saksan kieleen ja saksankielisiin maihin.
- Tutkitaan saksalaisen kulttuurin olennaisimpia piirteitä, esim. ruokakulttuuri ja juhlapäivät.
- Vertaillaan opetusryhmän oppilaiden osaamien kieliä saksan kieleen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan saksan kieleen ja saksankielisiin maihin.
- Tutkitaan saksalaisen kulttuurin olennaisimpia piirteitä, esim. ruokakulttuuri ja juhlapäivät.
- Vertaillaan opetusryhmän oppilaiden osaamien kieliä saksan kieleen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan saksan kieleen ja saksankielisiin maihin.
- Tutkitaan saksalaisen kulttuurin olennaisimpia piirteitä, esim. ruokakulttuuri ja juhlapäivät.
- Vertaillaan opetusryhmän oppilaiden osaamien kieliä saksan kieleen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia- ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia- ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan

monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja perheestä.
- Harjoitellaan sanastoa esim. lukusanat 0-20, värejä, ruokasanoja ja eläimiä.
- Harjoitellaan taivuttamaan olla-verbit sein ja haben.
- Harjoitellaan taivuttamaan säännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan saksan kielen ääntämistä (esim. ei, ie, eu).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja perheestä.
- Harjoitellaan sanastoa esim. lukusanat 0-20, värejä, ruokasanoja ja eläimiä.
- Harjoitellaan taivuttamaan olla-verbit sein ja haben.

- Harjoitellaan taivuttamaan säännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan saksan kielen ääntämistä (esim. ei, ie, eu).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa

lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja perheestä.
- Harjoitellaan sanastoa esim. lukusanat 0-20, värejä, ruokasanoja ja eläimiä.
- Harjoitellaan taivuttamaan olla-verbit sein ja haben.
- Harjoitellaan taivuttamaan säännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan saksan kielen ääntämistä (esim. ei, ie, eu).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja perheestä.
- Harjoitellaan sanastoa esim. lukusanat 0-20, värejä, ruokasanoja ja eläimiä.
- Harjoitellaan taivuttamaan olla-verbit sein ja haben.
- Harjoitellaan taivuttamaan säännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan saksan kielen ääntämistä (esim. ei, ie, eu).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina ja opetellaan kohteliaisuussanoja.
- Harjoitellaan kertomaan itsestä ja perheestä.
- Harjoitellaan sanastoa esim. lukusanat 0-20, värejä, ruokasanoja ja eläimiä.
- Harjoitellaan taivuttamaan olla-verbit sein ja haben.
- Harjoitellaan taivuttamaan säännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan saksan kielen ääntämistä (esim. ei, ie, eu).

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin saksankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä saksankieliseen maailmaan.
- Vertaillaan eri kieliä saksan kieleen ja havainnoidaan sanojen lainautumista kielestä toiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin saksankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä saksankieliseen maailmaan.
- Vertaillaan eri kieliä saksan kieleen ja havainnoidaan sanojen lainautumista kielestä toiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin saksankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä saksankieliseen maailmaan.
- Vertaillaan eri kieliä saksan kieleen ja havainnoidaan sanojen lainautumista kielestä toiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin saksankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä saksankieliseen maailmaan.
- Vertaillaan eri kieliä saksan kieleen ja havainnoidaan sanojen lainautumista kielestä toiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.

- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan

monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, perheestä ja vapaa-ajasta.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. vapaa-aika, koulupäivä)
- Harjoitellaan sanastoa, esim. lukusanat 0-100, vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, harrastukset, kellonajat, koulusanat.
- Tutustutaan akkusatiiviin käyttöön esim. haben-verbin yhteydessä.
- Harjoitellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestys sekä kysymyslauseita.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. ä, au, äu), myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, perheestä ja vapaa-ajasta.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. vapaa-aika, koulupäivä)

- Harjoitellaan sanastoa, esim. lukusanat 0-100, vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, harrastukset, kellonajat, koulusanat.
- Tutustutaan akkusatiiviin käyttöön esim. haben-verbin yhteydessä.
- Harjoitellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestys sekä kysymyslauseita.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. ä, au, äu), myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, perheestä ja vapaa-ajasta.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. vapaa-aika, koulupäivä)
- Harjoitellaan sanastoa, esim. lukusanat 0-100, vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, harrastukset, kellonajat, koulusanat.
- Tutustutaan akkusatiiviin käyttöön esim. haben-verbin yhteydessä.
- Harjoitellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestys sekä kysymyslauseita.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. ä, au, äu), myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, perheestä ja vapaa-ajasta.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. vapaa-aika, koulupäivä)
- Harjoitellaan sanastoa, esim. lukusanat 0-100, vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, harrastukset, kellonajat, koulusanat.
- Tutustutaan akkusatiiviin käyttöön esim. haben-verbin yhteydessä.

- Harjoitellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestys sekä kysymyslauseita.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. ä, au, äu), myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään taitoa kertoa itsestä, perheestä ja vapaa-ajasta.

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. vapaa-aika, koulupäivä)
- Harjoitellaan sanastoa, esim. lukusanat 0-100, vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, harrastukset, kellonajat, koulusanat.
- Tutustutaan akkusatiiviin käyttöön esim. haben-verbin yhteydessä.
- Harjoitellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä.
- Harjoitellaan päälauseen sanajärjestys sekä kysymyslauseita.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua (esim. ä, au, äu), myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan saksan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Käsitellään monikulttuurisuutta saksalaisessa yhteiskunnassa.
- Vertaillaan saksan kielen yhtäläisyyksiä ja eroja saksankielisissä maissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan saksan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Käsitellään monikulttuurisuutta saksalaisessa yhteiskunnassa.
- Vertaillaan saksan kielen yhtäläisyyksiä ja eroja saksankielisissä maissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan saksan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Käsitellään monikulttuurisuutta saksalaisessa yhteiskunnassa.
- Vertaillaan saksan kielen yhtäläisyyksiä ja eroja saksankielisissä maissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan saksan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Käsitellään monikulttuurisuutta saksalaisessa yhteiskunnassa.
- Vertaillaan saksan kielen yhtäläisyyksiä ja eroja saksankielisissä maissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuu omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuu omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa, esim. kotiaskareet, ammattit, suomisanat ja sääsanat.

- Harjoitellaan kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista kiinnittäen huomiota kohteliaisuusilmaisuuksiin, esim. lipun ostaminen, kioskilla, kahvilassa ja ravintolassa asiointi
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä, esim. viesti.
- Harjoitellaan säännöllinen ja epäsäännöllinen perfekti.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Harjoitellaan akkusatiivia ja datiivia vaativat keskeisimmät prepositiot.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa, esim. kotiaskareet, ammattit, suomisanat ja sääsanat.
- Harjoitellaan kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista kiinnittäen huomiota kohteliaisuusilmaisuuksiin, esim. lipun ostaminen, kioskilla, kahvilassa ja ravintolassa asiointi

- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä, esim. viesti.
- Harjoitellaan säännöllinen ja epäsäännöllinen perfekti.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Harjoitellaan akkusatiivia ja datiivia vaativat keskeisimmät prepositiot.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa, esim. kotiaskareet, ammattit, suomisanat ja sääsanat.
- Harjoitellaan kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista kiinnittäen huomiota kohteliaisuusilmaisuuksiin, esim. lipun ostaminen, kioskilla, kahvilassa ja ravintolassa asiointi
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä, esim. viesti.
- Harjoitellaan säännöllinen ja epäsäännöllinen perfekti.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Harjoitellaan akkusatiivia ja datiivia vaativat keskeisimmät prepositiot.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa, esim. kotiaskareet, ammattit, suomisanat ja sääsanat.
- Harjoitellaan kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista kiinnittäen huomiota kohteliaisuusilmaisuuksiin, esim. lipun ostaminen, kioskilla, kahvilassa ja ravintolassa asiointi
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä, esim. viesti.

- Harjoitellaan säännöllinen ja epäsäännöllinen perfekti.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Harjoitellaan akkusatiivia ja datiivia vaativat keskeisimmät prepositiot.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa, esim. kotiaskareet, ammattit, suomisanat ja sääsanat.

- Harjoitellaan kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista kiinnittäen huomiota kohteliaisuusilmaisuuksiin, esim. lipun ostaminen, kioskilla, kahvilassa ja ravintolassa asiointi
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä, esim. viesti.
- Harjoitellaan säännöllinen ja epäsäännöllinen perfekti.
- Harjoitellaan apuverbejä.
- Harjoitellaan akkusatiivia ja datiivia vaativat keskeisimmät prepositiot.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Venäjän kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan venäjän kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja venäjän kielen levinneisyyteen.
- Havainnoidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.
- Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielistä toisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan venäjän kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja venäjän kielen levinneisyyteen.
- Havainnoidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.
- Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielistä toisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan venäjän kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja venäjän kielen levinneisyyteen.
- Havainnoidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.
- Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielistä toisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan venäjän kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja venäjän kielen levinneisyyteen.
- Havainnoidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.
- Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielistä toisiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi

tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tärkeimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opitaan kyrillisiä aakkosia.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Opitaan toistamaan intonaatiota ja havaitsemaan painon merkitystä.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Opetellaan perussanasto mm värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Opitaan lukusanat 1 - 10.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opitaan tunnistamaan I ja II verbiryhmiä auditiivisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tärkeimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opitaan kyrillisiä aakkosia.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Opitaan toistamaan intonaatiota ja havaitsemaan painon merkitystä.

- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Opetellaan perussanasto mm värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Opitaan lukusanat 1 - 10.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opitaan tunnistamaan I ja II verbiryhmiä auditiivisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tärkeimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opitaan kyrillisiä aakkosia.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Opitaan toistamaan intonaatiota ja havaitsemaan painon merkitystä.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Opetellaan perussanasto mm värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Opitaan lukusanat 1 - 10.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opitaan tunnistamaan I ja II verbiryhmiä auditiivisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tärkeimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opitaan kyrillisiä aakkosia.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Opitaan toistamaan intonaatiota ja havaitsemaan painon merkitystä.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.

- Opetellaan perussanasto mm värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Opitaan lukusanat 1 - 10.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opitaan tunnistamaan I ja II verbiryhmiä auditiivisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tärkeimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.

- Opitaan kyrillisiä aakkosia.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Opitaan toistamaan intonaatiota ja havaitsemaan painon merkitystä.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Opetellaan perussanasto mm värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Opitaan lukusanat 1 - 10.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opitaan tunnistamaan I ja II verbiryhmiä auditiivisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin venäjänkielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä venäjänkieliseen maailmaan.
- Huomioidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin venäjänkielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä venäjänkieliseen maailmaan.
- Huomioidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin venäjänkielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä venäjänkieliseen maailmaan.
- Huomioidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin venäjänkielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä venäjänkieliseen maailmaan.
- Huomioidaan eri kielten eroja ja yhteneväisyyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Keskustellaan oppimisen tavoitteista ja niiden saavuttamisesta.
- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Keskustellaan oppimisen tavoitteista ja niiden saavuttamisesta.

- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan

monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. perhe, harrastukset, lemmikit).
- Opitaan kertomaan itsestä, perheestä ja lähiympäristöstä.
- Opitaan lukemaan itsenäisesti lyhyitä sanoja, joissa paino on merkitty.
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, sään perussanasto.
- Opitaan viikonpäivät ja tutustutaan viikonpäivien etymologiaan.
- Opitaan värejä ja havaitsemaan vastaavuuksia suomen kieleen.
- Opitaan jaottelemaan substantiivit eri sukuihin.
- Opitaan adjektiivien taivutus.
- Opitaan kirjoittamaan I ja II luokan verbejä.
- Opitaan lukusanat 0 - 100.
- Opitaan kellonaikoja, tasatunnit.
- Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. perhe, harrastukset, lemmikit).

- Opitaan kertomaan itsestä, perheestä ja lähiympäristöstä.
- Opitaan lukemaan itsenäisesti lyhyitä sanoja, joissa paino on merkitty.
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, sään perussanasto.
- Opitaan viikonpäivät ja tutustutaan viikonpäivien etymologiaan.
- Opitaan värejä ja havaitsemaan vastaavuuksia suomen kieleen.
- Opitaan jaottelemaan substantiivit eri sukuihin.
- Opitaan adjektiivien taivutus.
- Opitaan kirjoittamaan I ja II luokan verbejä.
- Opitaan lukusanat 0 - 100.
- Opitaan kellonaikoja, tasatunnit.
- Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. perhe, harrastukset, lemmikit).
- Opitaan kertomaan itsestä, perheestä ja lähiympäristöstä.
- Opitaan lukemaan itsenäisesti lyhyitä sanoja, joissa paino on merkitty.
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, sään perussanasto.
- Opitaan viikonpäivät ja tutustutaan viikonpäivien etymologiaan.
- Opitaan värejä ja havaitsemaan vastaavuuksia suomen kieleen.
- Opitaan jaottelemaan substantiivit eri sukuihin.
- Opitaan adjektiivien taivutus.
- Opitaan kirjoittamaan I ja II luokan verbejä.
- Opitaan lukusanat 0 - 100.
- Opitaan kellonaikoja, tasatunnit.
- Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. perhe, harrastukset, lemmikit).
- Opitaan kertomaan itsestä, perheestä ja lähiympäristöstä.

- Opitaan lukemaan itsenäisesti lyhyitä sanoja, joissa paino on merkitty.
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, sään perussanasto.
- Opitaan viikonpäivät ja tutustutaan viikonpäivien etymologiaan.
- Opitaan värejä ja havaitsemaan vastaavuuksia suomen kieleen.
- Opitaan jaottelemaan substantiivit eri sukuihin.
- Opitaan adjektiivien taivutus.
- Opitaan kirjoittamaan I ja II luokan verbejä.
- Opitaan lukusanat 0 - 100.
- Opitaan kellonaikoja, tasatunnit.
- Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. perhe, harrastukset, lemmikit).
- Opitaan kertomaan itsestä, perheestä ja lähiympäristöstä.
- Opitaan lukemaan itsenäisesti lyhyitä sanoja, joissa paino on merkitty.
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, sään perussanasto.
- Opitaan viikonpäivät ja tutustutaan viikonpäivien etymologiaan.
- Opitaan värejä ja havaitsemaan vastaavuuksia suomen kieleen.
- Opitaan jaottelemaan substantiivit eri sukuihin.
- Opitaan adjektiivien taivutus.
- Opitaan kirjoittamaan I ja II luokan verbejä.
- Opitaan lukusanat 0 - 100.
- Opitaan kellonaikoja, tasatunnit.
- Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan venäjän kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan venäjän kielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.
- Käsitellään ajankohtaisia kulttuuriin liittyviä aiheita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan venäjän kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan venäjän kielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.
- Käsitellään ajankohtaisia kulttuuriin liittyviä aiheita.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan venäjän kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan venäjän kielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.
- Käsitellään ajankohtaisia kulttuuriin liittyviä aiheita.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan venäjän kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan venäjän kielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.
- Käsitellään ajankohtaisia kulttuuriin liittyviä aiheita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuu omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuu omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ääntämistä: Kirjainten tarkka ääntäminen ж, з, с, ц, ч, ш, щ.
- Tutustutaan kirjoittamiseen sitoen.
- Opitaan omistuspronominit ja kohtelias puhuttelutapa.

- Opitaan tunnistamaan preteritin tunnistaminen ja kertomaan esim. lomasta ja vuorokaudesta.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Opitaan vuodenajat, kuukaudet ja kertomaan säästä.
- Tunnistetaan yksikkö ja monikko.
- Opitaan taivuttamaan liikeverbit идти –ходить ja ехать - ездить.
- Tutustutaan refleksiiviverbeihin.
- Opitaan sanojen suku ja ymmärretään jaottelun merkitys.
- Opitaan lukusanat 0 - 1000.
- Opitaan kellon ja ajan tiedustelu.
- Opitaan tiedustelemaan hintaa, tutustutaan genetiiviin ja akkusatiiviin.
- Tutustutaan alustavasti kieltomuotoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ääntämistä: Kirjainten tarkka ääntäminen ж, з, с, ц, ч, ш, щ.
- Tutustutaan kirjoittamiseen sitoen.
- Opitaan omistuspronominit ja kohtelias puhuttelutapa.

- Opitaan tunnistamaan preteritin tunnistaminen ja kertomaan esim. lomasta ja vuorokaudesta.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Opitaan vuodenajat, kuukaudet ja kertomaan säästä.
- Tunnistetaan yksikkö ja monikko.
- Opitaan taivuttamaan liikeverbit идти –ходить ja ехать - ездить.
- Tutustutaan refleksiiviverbeihin.
- Opitaan sanojen suku ja ymmärretään jaottelun merkitys.
- Opitaan lukusanat 0 - 1000.
- Opitaan kellon ja ajan tiedustelu.
- Opitaan tiedustelemaan hintaa, tutustutaan genetiiviin ja akkusatiiviin.
- Tutustutaan alustavasti kieltomuotoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ääntämistä: Kirjainten tarkka ääntäminen ж, з, с, ц, ч, ш, щ.
- Tutustutaan kirjoittamiseen sitoen.
- Opitaan omistuspronominit ja kohtelias puhuttelutapa.
- Opitaan tunnistamaan preteritin tunnistaminen ja kertomaan esim. lomasta ja vuorokaudesta.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Opitaan vuodenajat, kuukaudet ja kertomaan säästä.
- Tunnistetaan yksikkö ja monikko.
- Opitaan taivuttamaan liikeverbit идти –ходить ja ехать - ездить.
- Tutustutaan refleksiiviverbeihin.

- Opitaan sanojen suku ja ymmärretään jaottelun merkitys.
- Opitaan lukusanat 0 - 1000.
- Opitaan kellon ja ajan tiedustelu.
- Opitaan tiedustelemaan hintaa, tutustutaan genetiiviin ja akkusatiiviin.
- Tutustutaan alustavasti kieltomuotoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ääntämistä: Kirjainten tarkka ääntäminen ж, з, с, ц, ч, ш, щ.
- Tutustutaan kirjoittamiseen sitoen.
- Opitaan omistuspronominit ja kohtelias puhuttelutapa.
- Opitaan tunnistamaan preteritin tunnistaminen ja kertomaan esim. lomasta ja vuorokaudesta.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Opitaan vuodenajat, kuukaudet ja kertomaan säästä.
- Tunnistetaan yksikkö ja monikko.
- Opitaan taivuttamaan liikeverbit идти –ходить ja ехать - ездить.
- Tutustutaan refleksiiviverbeihin.
- Opitaan sanojen suku ja ymmärretään jaottelun merkitys.
- Opitaan lukusanat 0 - 1000.
- Opitaan kellon ja ajan tiedustelu.
- Opitaan tiedustelemaan hintaa, tutustutaan genetiiviin ja akkusatiiviin.
- Tutustutaan alustavasti kieltomuotoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ääntämistä: Kirjainten tarkka ääntäminen ж, з, с, ц, ч, ш, щ.
- Tutustutaan kirjoittamiseen sitoen.
- Opitaan omistuspronominit ja kohtelias puhuttelutapa.
- Opitaan tunnistamaan preteritin tunnistaminen ja kertomaan esim. lomasta ja vuorokaudesta.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
- Opitaan vuodenajat, kuukaudet ja kertomaan säästä.
- Tunnistetaan yksikkö ja monikko.
- Opitaan taivuttamaan liikeverbit идти –ходить ja ехать - ездить.
- Tutustutaan refleksiiviverbeihin.
- Opitaan sanojen suku ja ymmärretään jaottelun merkitys.
- Opitaan lukusanat 0 - 1000.
- Opitaan kellon ja ajan tiedustelu.
- Opitaan tiedustelemaan hintaa, tutustutaan genetiiviin ja akkusatiiviin.
- Tutustutaan alustavasti kieltomuotoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Espanjan kieli, A2-oppimäärä, 4-9 luokat

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla

on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä
- opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa
- harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä
- harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä
- opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa

- harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä
- harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus,

näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi
- opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista
- harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja
- harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja
- opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar)
- tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen
- tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä
- harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿)
- tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi
- opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista
- harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja

- harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja
- opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar)
- tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen
- tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä
- harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿)
- tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi
- opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista
- harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja
- harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja
- opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar)
- tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen
- tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä
- harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿)
- tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi
- opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista
- harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja
- harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja
- opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar)

- tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen
- tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä
- harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿)
- tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi

- opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista
- harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja
- harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja
- opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar)
- tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen
- tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä
- harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿)
- tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin
- pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin
- pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin
- pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin
- pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä tai muiden oppilaan osaamien kielten avulla
- harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä tai muiden oppilaan osaamien kielten avulla
- harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit)
- opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat
- opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus
- opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa
- tutustutaan diftongiverbeihin
- jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui
- harjoitellaan lisää lukusanoja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit)
- opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat
- opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus

- opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa
- tutustutaan diftongiverbeihin
- jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui
- harjoitellaan lisää lukusanoja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit)
- opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat
- opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus
- opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa
- tutustutaan diftongiverbeihin
- jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui
- harjoitellaan lisää lukusanoja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit)
- opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat
- opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus
- opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa

- tutustutaan diftongiverbeihin
- jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui
- harjoitellaan lisää lukusanoja

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit)
- opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat
- opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus
- opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa
- tutustutaan diftongiverbeihin
- jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui
- harjoitellaan lisää lukusanoja

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin
- tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin
- tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin
- tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin
- tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät
- opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta
- otetaan vastuuta omista opinnoista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät
- opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta
- otetaan vastuuta omista opinnoista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa
- harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti
- harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa

- harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti
- harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa
- harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti
- harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa
- harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti

- harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa
- harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti
- harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä
- harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Espanjan kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan espanjan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja espanjan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi

tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar).
- Tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen.
- Tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.

- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar).
- Tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen.
- Tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar).
- Tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen.
- Tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar).

- Tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen.
- Tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.

- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä (gustar).
- Tutustutaan säännöllisten verbien taivutukseen.
- Tutustutaan olla-verbeihin (estar, ser, tener) ja niiden käyttöön eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä ja uusia grafeemeja luonnollisissa yhteyksissä (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon (viikonpäivät, kouluaineet).

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin espanjankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä espanjankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä tai muiden oppilaan osaamien kielten avulla.
- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä tai muiden oppilaan osaamien kielten avulla.
- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat.
- Opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa.
- Tutustutaan diftongiverbeihin.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat.
- Opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus.

- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa.
- Tutustutaan diftongiverbeihin.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat.
- Opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa.
- Tutustutaan diftongiverbeihin.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat.
- Opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa.

- Tutustutaan diftongiverbeihin.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. harrastukset, lemmikit).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat.
- Opetellaan säännöllisten verbien preesenstaivutus.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (esim. ir) sekä harjoitellaan niiden taivutusta persoonamuodoissa.
- Tutustutaan diftongiverbeihin.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu, esim. äänteet gue, gui, que, qui.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Kiinnitetään huomiota espanjan kielen eroihin ja yhteneväisyyksiin verrattuna muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan espanjan eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuuta omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuuta omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.

- Tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- Tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.

- Harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- Tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- Tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti.

- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, kahvilassa ja ravintolassa asiointi.
- Tutustutaan kohdekulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan verbin preesenstaivutusta (myös epäsäännöllisten ja diftongiverbien) ja opetellaan perfekti.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan omia lyhyitä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ranskan kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä

opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Vieraan kielen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan ranskan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja ranskan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan ranskan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja ranskan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan ranskan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja ranskan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan ranskan kielen ja sen kulttuurialueiden monimuotoisuuteen ja ranskan kielen levinneisyyteen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia- ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan erilaisia kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Opetellaan ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja toimimaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

- Harjoitellaan itsensä ilmaisemista virheitä pelkäämättä.
- Harjoitellaan omien osatavoitteiden asettamista sekä itsearviointia- ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan

monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Harjoitellaan säännöllisten verbien taivutusta.
- Tutustutaan yleisimpiin olla-verbeihin (être, avoir) ja harjoitellaan niiden käyttöä eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.

- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Harjoitellaan säännöllisten verbien taivutusta.
- Tutustutaan yleisimpiin olla-verbeihin (être, avoir) ja harjoitellaan niiden käyttöä eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Harjoitellaan säännöllisten verbien taivutusta.
- Tutustutaan yleisimpiin olla-verbeihin (être, avoir) ja harjoitellaan niiden käyttöä eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.
- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Harjoitellaan säännöllisten verbien taivutusta.

- Tutustutaan yleisimpiin olla-verbeihin (être, avoir) ja harjoitellaan niiden käyttöä eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan tervehtimään eri vuorokauden aikoina sekä sanomaan kiitos ja anteeksi.

- Opetellaan kertomaan itsestä, läheisistä, perheestä ja harrastuksista.
- Harjoitellaan mm. värejä, vaatteita, eläimiä, perheenjäseniä, numeroita ja ruokasanoja.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Harjoitellaan säännöllisten verbien taivutusta.
- Tutustutaan yleisimpiin olla-verbeihin (être, avoir) ja harjoitellaan niiden käyttöä eri yhteyksissä.
- Harjoitellaan ääntämistä luonnollisissa yhteyksissä.
- Tutustutaan koulunkäyntiin ja arkeen liittyvään sanastoon.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin ranskankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä ranskankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin ranskankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä ranskankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin ranskankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä ranskankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan laajemmin ja yksityiskohtaisemmin ranskankielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja tunnettuihin henkilöihin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa ja peilataan sitä ranskankieliseen maailmaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan kielenopiskelutapojen harjoittelua, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Harjoitellaan omien tavoitteiden asettamista sekä itsearviointia ja vertaispalautteen antamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. itsestä kertominen).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat, viikonpäivät.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (aller, faire), ja niiden persoonataivutus.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. itsestä kertominen).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat, viikonpäivät.

- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (aller, faire), ja niiden persoonataivutus.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. itsestä kertominen).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat, viikonpäivät.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (aller, faire), ja niiden persoonataivutus.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. itsestä kertominen).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat, viikonpäivät.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (aller, faire), ja niiden persoonataivutus.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä.

- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aiheista (esim. itsestä kertominen).
- Opetellaan vuodenajat, kuukaudet, kellonajat, viikonpäivät.
- Opetellaan lisää verbejä, myös tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä (aller, faire), ja niiden persoonataivutus.
- Opetellaan kertomaan mieltymyksistä.
- Jatketaan ääntämisen harjoittelua luontevissa oppimistilanteissa, myös sellaisten sanojen ja ilmaisujen, joiden merkitys ei ole tuttu.
- Harjoitellaan lisää lukusanoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä tuntemaan kohdekielen asemaa lähiympäristössä ja maailmassa.

Arvioinnin kohde

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin hänen lähiympäristössään tai maailmassa käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä hänen lähiympäristössään ja maailmassa käytetään. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa antaa esimerkin tilanteesta, jossa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lähiympäristönsä ja maailman kielellisestä runsaudesta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla lähiympäristönsä ja maailman kielellistä runsautta. Oppilas osaa vertailla eri kohdekielisten maiden kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, missä ja millaisissa tilanteissa sekä miksi kohdekieltä käytetään globaalin viestinnän kielenä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan ranskan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan kohdekielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan ranskan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan kohdekielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja eron kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja kohdekielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan ranskan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan kohdekielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.

Arvioinnin kohde

Kohdekielisen aineiston löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta kohdekielisestä aineistosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä häntä kiinnostavista kohdekielisistä aineistoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle itselleen sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Paikallinen tarkennus:

- Huomioidaan ranskan kielen eroja ja yhteneväisyyksiä muihin oppilaan tuntemiin kieliin.
- Tutustutaan kohdekielen eri variantteihin sekä havannoidaan kielenkäyttöä eri viestintäkonteksteissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kertomaan kohdekielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen kohdekielen opiskelulleen. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa kohdekielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuuta omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ottamaan vastuuta kohdekielen opiskelustaan asettamalla tavoitteita opiskelulleen. Hän oppii eri tapoja oppia kieliä ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa kohdekielen taitonsa kehittämisessä sekä käyttämään kohdekielen taitoaan rohkeasti.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen kohdekielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa ottaa paljon vastuuta kohdekielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen kohdekieltä ja muita kieliä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään erilaisia kielenopiskelutapoja ja opetellaan tunnistamaan itselle parhaat menetelmät.
- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.
- Otetaan vastuuta omista opinnoista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, harrastukset, kahvilassa asiointi, tien neuvominen.

- Tutustutaan ranskankielisen kulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, harrastukset, kahvilassa asiointi, tien neuvominen.
- Tutustutaan ranskankielisen kulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuureille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, harrastukset, kahvilassa asiointi, tien neuvominen.
- Tutustutaan ranskankielisen kulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi

tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, harrastukset, kahvilassa asiointi, tien neuvominen.
- Tutustutaan ranskankielisen kulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen tuttuja sanoja, harjoiteltuja sanoja ja tavallisimpia opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin tuttuja erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan arjen perussanastoa ja kykyä selviytyä tutuista kommunikaatiotilanteista esimerkiksi seuraavien aihepiirien kautta: kehonosat ja voinnista kertominen, harrastukset, kahvilassa asiointi, tien neuvominen.
- Tutustutaan ranskankielisen kulttuurin kohteliaisuusilmauksiin erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan lyhyiden puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien ymmärtämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan lyhyitä omia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3−6 *matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä

yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3–6

Matematiikan oppimisen arvioimisessa keskeistä on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista, ja palaute on ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esiintuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tulosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää matematiikan valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut matematiikan tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista osaamisen näyttötilanteissa.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön (esim. ohjelmointipelit).
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä harjoitellaan jatkamaan lukujonoja säännön mukaan.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tutkimaan, luokittelemaan ja piirtämään tasokuvioita

- Luokitellaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin
- Tutustutaan koordinaatiston ensimmäiseen neljännekseen
- Vahvistetaan mittaamisen taitoatekemällä erilaisia mittauksia (pituus, massa, aika, tilavuus)
- Kerrataan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla ja selittää havaintojaan.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja antaa ohjattuna esimerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ja selittää, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön (esim. ohjelmointipelit).
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä harjoitellaan jatkamaan lukujonoja säännön mukaan.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tutkimaan, luokittelemaan ja piirtämään tasokuvioita
- Luokitellaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin
- Tutustutaan koordinaatiston ensimmäiseen neljännekseen
- Vahvistetaan mittaamisen taitoatekemällä erilaisia mittauksia (pituus, massa, aika, tilavuus)
- Kerrataan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön (esim. ohjelmointipelit).
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä harjoitellaan jatkamaan lukujonoja säännön mukaan.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tutkimaan, luokittelemaan ja piirtämään tasokuvioita
- Luokitellaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin
- Tutustutaan koordinaatiston ensimmäiseen neljännekseen
- Vahvistetaan mittaamisen taitoatekemällä erilaisia mittauksia (pituus, massa, aika, tilavuus)
- Kerrataan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää eri strategioita ongelmanratkaisussa.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna käyttää jotakin tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee oikeaa lopputulokseen johtavaa tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita ja käyttää toimivaa ratkaisutapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida ratkaisutapansa toimivuutta ja tehokuutta.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön (esim. ohjelmointipelit).
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä harjoitellaan jatkamaan lukujonoja säännön mukaan.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tutkimaan, luokittelemaan ja piirtämään tasokuvioita
- Luokitellaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin
- Tutustutaan koordinaatiston ensimmäiseen neljännekseen
- Vahvistetaan mittaamisen taitoatekemällä erilaisia mittauksia (pituus, massa, aika, tilavuus)
- Kerrataan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön (esim. ohjelmointipelit).
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä harjoitellaan jatkamaan lukujonoja säännön mukaan.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tutkimaan, luokittelemaan ja piirtämään tasokuvioita
- Luokitellaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin
- Tutustutaan koordinaatiston ensimmäiseen neljännekseen
- Vahvistetaan mittaamisen taitoatekemällä erilaisia mittauksia (pituus, massa, aika, tilavuus)
- Kerrataan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön (esim. ohjelmointipelit).
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä harjoitellaan jatkamaan lukujonoja säännön mukaan.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tutkimaan, luokittelemaan ja piirtämään tasokuvioita
- Luokitellaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin
- Tutustutaan koordinaatiston ensimmäiseen neljännekseen
- Vahvistetaan mittaamisen taitoatekemällä erilaisia mittauksia (pituus, massa, aika, tilavuus)
- Kerrataan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.

- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua

sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Laajennetaan lukualuetta 1000:een.
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta.
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Ymmärretään kertolaskun käsite.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-5 ja 10 osaaminen ja opetellaan kertotaulut 6-9.
- Harjoitellaan jakolaskua sisältö- ja ositusjakotilanteissa.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Opitaan desimaaliluvun käsite osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan luvun lausumista oikein.
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin avulla.
- Tutustutaan sentteihin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja tuloksen ilmoittamiseen sopivan mittayksikön. Hän arvioi mittaustuloksen järkevyyttä.

Arvioinnin kohde

Mittaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suorittaa mittauksen annetulla mittavälineellä ja ilmoittaa, kuinka monta mittavälineen yksikköä hän sai tulokseksi. Oppilas osaa ohjattuna muuttaa pituusyksikön toiseksi pituusyksiköksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suorittaa mittauksen valitsemallaan mittavälineellä ja osaa ilmoittaa mittaustuloksen pyydetyssä yksikössä. Oppilas osaa muuttaa vetomittojen (l, dl, jne.) yksiköitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida mittauskohteen suuruutta ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen. Oppilas hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset ja pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää mittaustuloksen tarkkuuteen vaikuttavia tekijöitä ja valita oikean mittayksikön. Oppilas osaa muuttaa pinta-alojen mittayksiköitä.

Sisältöalueet

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tutkimaan, luokittelemaan ja piirtämään tasokuvioita
- Luokitellaan tasokuvioita monikulmioihin ja muihin kuvioihin
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin
- Tutustutaan koordinaatiston ensimmäiseen neljännekseen
- Vahvistetaan mittaamisen taitoatekemällä erilaisia mittauksia (pituus, massa, aika, tilavuus)
- Kerrataan kellonaikoja ja ajan yksiköitä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä (esim ohjelmointipelit)
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua

sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmistetaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualuetta 10 000:een
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Opitaan yhteen- ja vähennyslasku allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain yksinumeroisella kertojalla
- Harjoitellaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Harjoitellaan jakolaskun algoritmia, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Tutustutaan lukujen pyöristämiseen
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuja sekä päässä- ja allekkainlaskuja
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin ja/tai koordinaatiston avulla

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaan kaupunkitasoisessa opetussuunnitelmassa sisältöalue on vuosiluokkaistettu vuosiluokille 3 ja 6.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla ja selittää havaintojaan.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja antaa ohjattuna esimerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ja selittää, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä (esim ohjelmointipelit)
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmistetaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualuetta 10 000:een
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Opitaan yhteen- ja vähennyslasku allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain yksinumeroisella kertojalla
- Harjoitellaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Harjoitellaan jakolaskun algoritmia, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Tutustutaan lukujen pyöristämiseen
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuja sekä päässä- ja allekkainlaskuja
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin ja/tai koordinaatiston avulla

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaan kaupunkitasoisessa opetussuunnitelmassa sisältöalue on vuosiluokkaistettu vuosiluokille 3 ja 6.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä (esim ohjelmointipelit)
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmistetaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualuetta 10 000:een
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Opitaan yhteen- ja vähennyslasku allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain yksinumeroisella kertojalla
- Harjoitellaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Harjoitellaan jakolaskun algoritmia, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Tutustutaan lukujen pyöristämiseen
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuja sekä päässä- ja allekkainlaskuja
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin ja/tai koordinaatiston avulla

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaan kaupunkitasoisessa opetussuunnitelmassa sisältöalue on vuosiluokkaistettu vuosiluokille 3 ja 6.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä (esim ohjelmointipelit)
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmistetaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualuetta 10 000:een
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Opitaan yhteen- ja vähennyslasku allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain yksinumeroisella kertojalla
- Harjoitellaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Harjoitellaan jakolaskun algoritmia, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Tutustutaan lukujen pyöristämiseen
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuja sekä päässä- ja allekkainlaskuja
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin ja/tai koordinaatiston avulla

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaan kaupunkitasoisessa opetussuunnitelmassa sisältöalue on vuosiluokkaistettu vuosiluokille 3 ja 6.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä (esim ohjelmointipelit)
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmistetaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualuetta 10 000:een
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Opitaan yhteen- ja vähennyslasku allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain yksinumeroisella kertojalla
- Harjoitellaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Harjoitellaan jakolaskun algoritmia, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä

- Tutustutaan lukujen pyöristämiseen
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuja sekä päässä- ja allekkainlaskuja
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin ja/tai koordinaatiston avulla

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaan kaupunkitasoisessa opetussuunnitelmassa sisältöalue on vuosiluokkaistettu vuosiluokille 3 ja 6.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan lukemaan tietoa taulukosta ja kuvaajista sekä esittämään tietoa yksinkertaisten pylväs- ja viivadiagrammien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmistetaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualuetta 10 000:een
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Opitaan yhteen- ja vähennyslasku allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain yksinumeroisella kertojalla
- Harjoitellaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa

- Harjoitellaan jakolaskun algoritmia, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Tutustutaan lukujen pyöristämiseen
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuja sekä päässä- ja allekkainlaskuja
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin ja/tai koordinaatiston avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmistetaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualuetta 10 000:een
- Luokitellaan lukuja ja tutkitaan lukujen rakennetta, yhteyksiä ja jaollisuutta
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Opitaan yhteen- ja vähennyslasku allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain yksinumeroisella kertojalla
- Harjoitellaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Harjoitellaan jakolaskun algoritmia, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Tutustutaan lukujen pyöristämiseen
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuja sekä päässä- ja allekkainlaskuja
- Tutustutaan negatiivisiin kokonaislukuihin esimerkiksi lämpömittarin ja/tai koordinaatiston avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi ja kuvailee kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia ja tuntee geometrian peruskäsitteet sekä tuntee suoran ja pisteen suhteen symmetriat.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yleisimmät geometriset kuviot ja kappaleet sekä niiden osat. Oppilas osaa piirtää yleisimmät geometriset kuviot.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja kuvailee pisteen, janan, suoran ja kulman välisiä yhteyksiä. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas osaa ohjattuna suurentaa tai pienentää kuviota. Oppilas osaa merkitä annetun pisteen koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Oppilas piirtää pisteen tai suoran suhteen symmetrisiä kuvioita koordinaatistoa hyödyntäen. Oppilas osaa käyttää annettua mittakaavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hyödyntää kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa piirtää pienennöksiä ja suurennoksia kuvioista ja määrittää mittakaavan annettujen mittojen pohjalta.

Sisältöalueet

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita ja kappaleita sekä harjoitellaan rakentelemaan ja piirtämään kappaleita
- Luokitellaan kappaleita lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- Tutustutaan eimerkiksi suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- Tutustutaan symmetriaan suoran suhteen
- Tutustutaan kierto- ja siirtosymmetriaan
- Perehdytään koordinaatistoon (kaikki neljännekset) ja opitaan löytämään pisteitä koordinaatistosta

- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä
- Harjoitellaan hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Varmistetaan analogisen ja digitaalisen kellon osaaminen, aikayksiköt
- Kerrataan yksinkertaisten tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen ja mittaaminen
- Kerrataan mittayksikköjärjestelmän yleisimmät etuliitteet sekä tutustutaan pinta-alan yksiköihin ja muuntokertoimeen
- Harjoitellaan pinta-alayksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Harjoitellaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla ja selittää havaintojaan.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä ja antaa ohjattuna esimerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ja selittää, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita ja kappaleita sekä harjoitellaan rakentelemaan ja piirtämään kappaleita
- Luokitellaan kappaleita lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- Tutustutaan eimerkiksi suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- Tutustutaan symmetriaan suoran suhteen

- Tutustutaan kierto- ja siirtosymmetriaan
- Perehdytään koordinaatistoon (kaikki neljännekset) ja opitaan löytämään pisteitä koordinaatistosta
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä
- Harjoitellaan hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Varmistetaan analogisen ja digitaalisen kellon osaaminen, aikayksiköt
- Kerrataan yksinkertaisten tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen ja mittaaminen
- Kerrataan mittayksikköjärjestelmän yleisimmät etuliitteet sekä tutustutaan pinta-alan yksiköihin ja muuntokertoimeen
- Harjoitellaan pinta-alayksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Harjoitellaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita ja kappaleita sekä harjoitellaan rakentelemaan ja piirtämään kappaleita
- Luokitellaan kappaleita lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- Tutustutaan eimerkiksi suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- Tutustutaan symmetriaan suoran suhteen

- Tutustutaan kierto- ja siirtosymmetriaan
- Perehdytään koordinaatistoon (kaikki neljännekset) ja opitaan löytämään pisteitä koordinaatistosta
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä
- Harjoitellaan hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Varmistetaan analogisen ja digitaalisen kellon osaaminen, aikayksiköt
- Kerrataan yksinkertaisten tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen ja mittaaminen
- Kerrataan mittayksikköjärjestelmän yleisimmät etuliitteet sekä tutustutaan pinta-alan yksiköihin ja muuntokertoimeen
- Harjoitellaan pinta-alayksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Harjoitellaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää eri strategioita ongelmanratkaisussa.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna käyttää jotakin tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee oikeaa lopputulokseen johtavaa tapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita ja käyttää toimivaa ratkaisutapaa ongelman ratkaisemiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida ratkaisutapansa toimivuutta ja tehokuutta.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita ja kappaleita sekä harjoitellaan rakentelemaan ja piirtämään kappaleita
- Luokitellaan kappaleita lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- Tutustutaan eimerkiksi suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- Tutustutaan symmetriaan suoran suhteen

- Tutustutaan kierto- ja siirtosymmetriaan
- Perehdytään koordinaatistoon (kaikki neljännekset) ja opitaan löytämään pisteitä koordinaatistosta
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä
- Harjoitellaan hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Varmistetaan analogisen ja digitaalisen kellon osaaminen, aikayksiköt
- Kerrataan yksinkertaisten tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen ja mittaaminen
- Kerrataan mittayksikköjärjestelmän yleisimmät etuliitteet sekä tutustutaan pinta-alan yksiköihin ja muuntokertoimeen
- Harjoitellaan pinta-alayksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Harjoitellaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita ja kappaleita sekä harjoitellaan rakentelemaan ja piirtämään kappaleita
- Luokitellaan kappaleita lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- Tutustutaan eimerkiksi suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- Tutustutaan symmetriaan suoran suhteen

- Tutustutaan kierto- ja siirtosymmetriaan
- Perehdytään koordinaatistoon (kaikki neljännekset) ja opitaan löytämään pisteitä koordinaatistosta
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä
- Harjoitellaan hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Varmistetaan analogisen ja digitaalisen kellon osaaminen, aikayksiköt
- Kerrataan yksinkertaisten tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen ja mittaaminen
- Kerrataan mittayksikköjärjestelmän yleisimmät etuliitteet sekä tutustutaan pinta-alan yksiköihin ja muuntokertoimeen
- Harjoitellaan pinta-alayksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Harjoitellaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Harjoitellaan käskyjen antamista graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita ja kappaleita sekä harjoitellaan rakentelemaan ja piirtämään kappaleita
- Luokitellaan kappaleita lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- Tutustutaan eimerkiksi suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- Tutustutaan symmetriaan suoran suhteen

- Tutustutaan kierto- ja siirtosymmetriaan
- Perehdytään koordinaatistoon (kaikki neljännekset) ja opitaan löytämään pisteitä koordinaatistosta
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä
- Harjoitellaan hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Varmistetaan analogisen ja digitaalisen kellon osaaminen, aikayksiköt
- Kerrataan yksinkertaisten tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen ja mittaaminen
- Kerrataan mittayksikköjärjestelmän yleisimmät etuliitteet sekä tutustutaan pinta-alan yksiköihin ja muuntokertoimeen
- Harjoitellaan pinta-alayksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Harjoitellaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä

- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää positiivisen rationaaliluvun ja negatiivisen kokonaisluvun käsitteet ja prosenttiluvun yhteyden murtolukuun.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa negatiiviset luvut suuruusjärjestykseen ja ohjattuna vertailee murtolukujen suuruuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa asettaa murtolukuja suuruusjärjestykseen ja osaa antaa esimerkkejä negatiivisten lukujen käytöstä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja osana ongelmanratkaisua.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon

ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä
- laajennetaan lukualue 100 000:een, halutessa myös miljooniin
- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskut allekkain
- Kerrataan kertotaulut 1-10
- Harjoitellaan kertolaskua allekkain kaksinumeroisella kertojalla
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi, esimerkiksi jakokulma, allekkain jakaminen tai lukuyksiköittäin jakaminen
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokkaa
- Käytetään kaikkia laskutoimituksia monipuolisesti eri tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä
- Tutustutaan negatiivisen luvun käsitteeseen ja laajennetaan ymmärrystä lukualueesta negatiivisilla kokonaisluvuilla
- Opitaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja samannimisillä ja erinimisillä murtoluvuilla
- Opitaan murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla
- Harjoitellaan desimaalilukujen kerto- ja jakolaskuja
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen
- Harjoitellaan prosenttiluvun yhteyttä murto- ja desimaalilukuihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi ja kuvailee kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia ja tuntee geometrian peruskäsitteet sekä tuntee suoran ja pisteen suhteen symmetriat.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yleisimmät geometriset kuviot ja kappaleet sekä niiden osat. Oppilas osaa piirtää yleisimmät geometriset kuviot.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja kuvailee pisteen, janan, suoran ja kulman välisiä yhteyksiä. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas osaa ohjattuna suurentaa tai pienentää kuviota. Oppilas osaa merkitä annetun pisteen koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Oppilas piirtää pisteen tai suoran suhteen symmetrisiä kuvioita koordinaatistoa hyödyntäen. Oppilas osaa käyttää annettua mittakaavaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hyödyntää kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa piirtää pienennöksiä ja suurennoksia kuvioista ja määrittää mittakaavan annettujen mittojen pohjalta.

Sisältöalueet

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita ja kappaleita sekä harjoitellaan rakentelemaan ja piirtämään kappaleita

- Luokitellaan kappaleita lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- Tutustutaan eimerkiksi suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- Tutustutaan symmetriaan suoran suhteen
- Tutustutaan kierto- ja siirtosymmetriaan
- Perehdytään koordinaatistoon (kaikki neljännekset) ja opitaan löytämään pisteitä koordinaatistosta
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä
- Harjoitellaan hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Varmistetaan analogisen ja digitaalisen kellon osaaminen, aikayksiköt
- Kerrataan yksinkertaisten tasokuvioiden piirien ja pinta-alojen laskeminen ja mittaaminen
- Kerrataan mittayksikköjärjestelmän yleisimmät etuliitteet sekä tutustutaan pinta-alan yksiköihin ja muuntokertoimeen
- Harjoitellaan pinta-alayksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää tilastollisia tunnuslukuja. Hän määrittää onko tapahtuma varma, mahdollinen vai mahdoton.

Arvioinnin kohde

Havaintoihin perustuvan jakauman kuvailu ja klassinen todennäköisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa taulukoida havainnot ja lukea pylväsdiagrammia. Oppilas osaa poimia taulukosta tai diagrammista yleisimmän havainnon ja ohjattuna laskea lukujen keskiarvon. Oppilas tunnistaa varman tapahtuman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita erilaisia diagrammeja. Oppilas osaa määrittää tyyppiarvon ja laskea keskiarvon. Oppilas osaa laskea kysyttyjen vaihtoehtojen lukumäärän ja kaikkien vaihtoehtojen lukumäärän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa laatia käyttökelpoisen kuvailun joko taulukolla tai diagrammilla. Oppilas osaa päätellä, mikä vaihtoehdoista on todennäköisin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää taulukoita, diagrammeja sekä tyyppiarvoa ja keskiarvoa. Oppilas osaa määrittää tapahtuman avulla vastatapahtuman.

Sisältöalueet

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opetellaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Harjoitellaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Hän pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoja vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia
- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan suorakulmaisen särmiön, ympyrälieriön, ympyräpohjaisen kartion ja pyramidin ominaisuuksia
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista

- Mitataan ja lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia
- Tutustutaan yleisimpien tilavuusyksiköiden muuntokertoimiin sekä kuutiodesimetrin ja litran väliseen yhteyteen
- Harjoitellaan tilavuusyksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Opitaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla
- Tutustutaan tilastollisiin tunnuslukuihin (suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo)
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä (mahdoton, mahdollinen ja varma)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää kysymyksiä ja osaa tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

Arvioinnin kohde

Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee, mihin tarvitsee apua. Oppilas osaa ohjattuna tehdä havaintoja ja koota tietoa tehdäkseen päätelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee matemaattisten kysymysten esittämistä. Oppilas osaa ohjattuna esittää perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa esittää opiskeltavaan aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Oppilas antaa perusteluja päätelmilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää opiskeltavaa aihetta tukevia kysymyksiä. Oppilas osaa esittää selkeitä perusteluja päätelmille.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoja vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon

ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia
- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan suorakulmaisen särmiön, ympyrälieriön, ympyräpohjaisen kartion ja pyramidin ominaisuuksia
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Mitataan ja lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia
- Tutustutaan yleisimpien tilavuusyksiköiden muuntokertoimiin sekä kuutiodesimetrin ja litran väliseen yhteyteen
- Harjoitellaan tilavuusyksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Opitaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla
- Tutustutaan tilastollisiin tunnuslukuihin (suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo)
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä (mahdoton, mahdollinen ja varma)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas pystyy kertomaan päättelystään ja esittää ratkaisujaan ohjattuna jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan jollakin ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tarvittaessa toisella ilmaisukeinolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää päättelyään ja ratkaisujaan tilanteeseen sopivalla ilmaisukeinolla.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoja vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia
- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan suorakulmaisen särmiön, ympyrälieriön, ympyräpohjaisen kartion ja pyramidin ominaisuuksia
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Mitataan ja lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia
- Tutustutaan yleisimpien tilavuusyksiköiden muuntokertoimiin sekä kuutiodesimetrin ja litran väliseen yhteyteen
- Harjoitellaan tilavuusyksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Opitaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla
- Tutustutaan tilastollisiin tunnuslukuihin (suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo)
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä (mahdoton, mahdollinen ja varma)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ratkaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjattuna hahmottaa saadun tuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja perustelee ratkaisua sekä tuloksen mielekkyyttä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoja vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia
- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan suorakulmaisen särmiön, ympyrälieriön, ympyräpohjaisen kartion ja pyramidin ominaisuuksia
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Mitataan ja lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia
- Tutustutaan yleisimpien tilavuusyksiköiden muuntokertoimiin sekä kuutiodesimetrin ja litran väliseen yhteyteen
- Harjoitellaan tilavuusyksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Opitaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla
- Tutustutaan tilastollisiin tunnuslukuihin (suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo)
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä (mahdoton, mahdollinen ja varma)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arvioinnin kohde

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjattuna matemaattisia käsitteitä ja harjoittelee merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuntee matematiikan käsitteitä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää matemaattisia käsitteitä ja oikeita merkintöjä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoja vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia
- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan suorakulmaisen särmiön, ympyrälieriön, ympyräpohjaisen kartion ja pyramidin ominaisuuksia
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Mitataan ja lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia
- Tutustutaan yleisimpien tilavuusyksiköiden muuntokertoimiin sekä kuutiodesimetrin ja litran väliseen yhteyteen
- Harjoitellaan tilavuusyksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Opitaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla
- Tutustutaan tilastollisiin tunnuslukuihin (suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo)
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä (mahdoton, mahdollinen ja varma)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa toisistaan kokonaislukujen suuruusluokkia ja tunnistaa ohjattuna desimaaliluvun lukuyksiköt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä desimaaliluvusta lukuyksiköt ja käyttää kymmenjärjestelmää luonnollisten lukujen laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää kymmenjärjestelmää paikkajärjestelmänä laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kymmenjärjestelmän olevan yksi paikkajärjestelmistä.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia
- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää positiivisen rationaaliluvun ja negatiivisen kokonaisluvun käsitteet ja prosenttiluvun yhteyden murtolukuun.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa negatiiviset luvut suuruusjärjestykseen ja ohjattuna vertailee murtolukujen suuruuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa asettaa murtolukuja suuruusjärjestykseen ja osaa antaa esimerkkejä negatiivisten lukujen käytöstä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja laskutoimituksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja osana ongelmanratkaisua.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.

Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia
- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee peruslaskutoimituksia kahdella luonnollisella luvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee useamman kuin yhden laskutoimituksen sisältäviä laskutoimituksia luonnollisilla luvuilla ja osaa ohjattuna hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti useita laskulausekkeita sisältäviä laskuja ja osaa hajottaa luvut laskun kannalta helpompaan muotoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia laskutapoja.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan peruslaskutoimitusten päässälaskua
- Kerrataan yhteen- ja vähennyslaskua allekkain
- Kerrataan ja varmennetaan kertotaulut 1-10
- Opitaan allekkain kertolasku
- Opitaan jakolasku sisältö- ja ositusjakotilanteissa
- Opitaan jakolaskun algoritmi
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Opitaan pyöristämään lukuja, laskemaan likiarvoilla ja arvioimaan tuloksen suuruusluokan
- Ymmärretään negatiivisen luvun käsite
- Kerrataan murtolukujen laskutoimituksia
- Kerrataan desimaaliluvun käsite ja siihen liittyviä laskutoimituksia

- Harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi mittauskohteen suuruuden ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja tuloksen ilmoittamiseen sopivan mittayksikön. Hän arvioi mittaustuloksen järkevyyttä.

Arvioinnin kohde

Mittaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suorittaa mittauksen annetulla mittavälineellä ja ilmoittaa, kuinka monta mittavälineen yksikköä hän sai tulokseksi. Oppilas osaa ohjattuna muuttaa pituusyksikön toiseksi pituusyksiköksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suorittaa mittauksen valitsemallaan mittavälineellä ja osaa ilmoittaa mittaustuloksen pyydetyssä yksikössä. Oppilas osaa muuttaa vetomittojen (l, dl, jne.) yksiköitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida mittauskohteen suuruutta ja valitsee mittaamiseen sopivan välineen. Oppilas hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset ja pohtii mittaustuloksen järkevyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää mittaustuloksen tarkkuuteen vaikuttavia tekijöitä ja valita oikean mittayksikön. Oppilas osaa muuttaa pinta-alojen mittayksiköitä.

Sisältöalueet

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kerrataan suorakulmaisen särmiön, ympyrälieriön, ympyräpohjaisen kartion ja pyramidin ominaisuuksia
- Harjoitellaan mittaamista, mittaustuloksen arviointia sekä mittauksen tarkistamista
- Mitataan ja lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia
- Tutustutaan yleisimpien tilavuusyksiköiden muuntokertoimiin sekä kuutiodesimetrin ja litran väliseen yhteyteen
- Harjoitellaan tilavuusyksiköiden yksikkömuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja diagrammeja sekä käyttää tilastollisia tunnuslukuja. Hän määrittää onko tapahtuma varma, mahdollinen vai mahdoton.

Arvioinnin kohde

Havaintoihin perustuvan jakauman kuvailu ja klassinen todennäköisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa taulukoida havainnot ja lukea pylväsdiagrammia. Oppilas osaa poimia taulukosta tai diagrammista yleisimmän havainnon ja ohjattuna laskea lukujen keskiarvon. Oppilas tunnistaa varman tapahtuman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita erilaisia diagrammeja. Oppilas osaa määrittää tyyppiarvon ja laskea keskiarvon. Oppilas osaa laskea kysyttyjen vaihtoehtojen lukumäärän ja kaikkien vaihtoehtojen lukumäärän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa laatia käyttökelpoisen kuvailun joko taulukolla tai diagrammilla. Oppilas osaa päätellä, mikä vaihtoehdoista on todennäköisin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää taulukoita, diagrammeja sekä tyyppiarvoa ja keskiarvoa. Oppilas osaa määrittää tapahtuman avulla vastatapahtuman.

Sisältöalueet

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Opitaan keräämään tietoa kiinnostavista aihepiireistä
- Opitaan esittämään tietoa taulukoiden ja kuvaajien avulla
- Tutustutaan tilastollisiin tunnuslukuihin (suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo)
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä (mahdoton, mahdollinen ja varma)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laatii toimintaohjeen (ohjelman) graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas testaa valmista ohjelmaa ja tunnistaa, mitä eri komennot saavat aikaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa lisätä valmiiseen ohjelmaan ehto- tai toistorakenteen sekä etsiä ohjelmointivirhettä ja korjata ohjelmaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjelmoida graafisessa ohjelmointiympäristössä toimivan ohjelman, jossa käytetään ehto- ja toistorakenteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää graafista ohjelmointia ongelmanratkaisussa. Oppilas osaa arvioida ohjelmaa ja muokata sitä tiettyyn tarkoitukseen käyttökelpoiseksi.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kehitetään taitoa löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- Syvennetään taitoja vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa
- Harjoitellaan sanallisia tehtäviä
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana[312] ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** ympäristöopin opetus voidaan jäsentää kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan ympäröivää maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Vuosiluokkakokonaisuuden loppupuolella pohditaan myös eri tiedonalojen ominaispiirteitä.*

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta.

312 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §*

Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3–6

Ympäristöopin osaamisen arvioimisessa keskeistä on tutkimisen ja työskentelyn arviointi ympäristöopin eri tiedonalojen tiedollisen osaamisen arvioinnin ohella. Ympäristöopin eri tiedonaloja yhdistetään kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperustansa. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ympäristöopin tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ympäristöopin tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ympäristöopin lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkokäsityksiä, vahvuuksia ja kehittämistarpeita sekä rohkaistaan kannustamaan toisia oppimisessa. Oppimista ohjataan kysymysten, rakentavan palautteen ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti työskentelytaitojen ja motivaation kehittymistä.

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely
- Omasta terveydestä huolehtiminen, hyvä arki

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Toisten huomioiminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen
- Tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä omassa ympäristössään (esim. liikenneturvallisuus)

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä
- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely
- Omasta terveydestä huolehtiminen, hyvä arki

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Toisten huomioiminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen
- Tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä omassa ympäristössään (esim. liikenneturvallisuus)

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä
- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan

vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttää niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu aiheeseen liittyvien kysymyksien muodostamiseen yhdessä toisten kanssa tai hän tunnistaa aiheita, joihin voidaan kehittää kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa ohjatusti kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä ja kehittää niitä tutkimuksen ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely
- Omasta terveydestä huolehtiminen, hyvä arki

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Toisten huomioiminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen
- Tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä omassa ympäristössään (esim. liikenneturvallisuus)

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä
- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä kokeilee, keksii ja luo uutta yhdessä toimien.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee jonkin arjen teknologisen sovelluksen käyttötarkoitusta. Oppilas osallistuu ohjatusti kokeiluun ja keksimiseen ryhmässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa joitakin esimerkkejä arjen teknologisten sovellusten käyttötarkoituksista ja toimintaperiaatteista. Oppilas työskentelee ohjatusti kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas toimii kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee ja selittää useiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden käyttökohteista. Oppilas toimii aloitteellisesti kokeiluissa ja keksimisessä. Oppilas auttaa tarvittaessa muita kokeiluissa ja keksimisessä.

Sisältöalueet

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Toisten huomioiminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen
- Tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä omassa ympäristössään (esim. liikenneturvallisuus)

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa

- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä
- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas edistää hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja ympäristössään sekä toimii turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

Arvioinnin kohde

Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvän tekijän. Oppilas nimeää jonkin toimintatavan turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas nimeää toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja huomioi niitä ohjatusti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas kuvailee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja osaa käyttää niitä pääosin asianmukaisesti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee, miten keskeiset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas kuvailee ja perustelee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja käyttää niitä asianmukaisesti oppimistilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely
- Omasta terveydestä huolehtiminen, hyvä arki

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Toisten huomioiminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen
- Tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä omassa ympäristössään (esim. liikenneturvallisuus)

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä
- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan

vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii ja toimii sekä liikkuu ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ulkona oppimiseen luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja ohjatusti luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas osallistuu ohjatusti tutkimuksen tekemiseen joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.

Sisältöalueet

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Toisten huomioiminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen
- Tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä omassa ympäristössään (esim. liikenneturvallisuus)

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä

- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen

- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely
- Omasta terveydestä huolehtiminen, hyvä arki

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Toisten huomioiminen ja yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen
- Tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä omassa ympäristössään (esim. liikenneturvallisuus)

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä
- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii luontoa, tunnistaa eliöitä ja elinympäristöä sekä osaa ajatella ekologisesti. Hän ymmärtää ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Arvioinnin kohde

Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen; ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin eliöitä, elinympäristöjä ja elottoman luonnon tekijöitä. Oppilas tunnistaa joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä ihmisen kehittymisen vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas nimeää elottoman ja elollisen luonnon tekijöitä, joita eliöt tarvitsevat ympäristöstään. Oppilas nimeää joitakin ihmisen rakenteita ja antaa esimerkkejä ihmisen elintoiminnoista ja kehityksen vaiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas antaa esimerkkejä elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksesta. Oppilas nimeää ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen elintoimintoja ja kehitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää monipuolisesti eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas kuvailee eliöiden ja elottoman luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Oppilas nimeää monipuolisesti ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen välisiä yhteyksiä.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely
- Omasta terveydestä huolehtiminen, hyvä arki

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä
- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin

- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

Sisältöalueet

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Suomen luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa
- Suomi maailmankartalla
- Käytetään opetuksessa maantieteellisiä käsitteitä

- Erilaisiin karttatyyppeihin tutustuminen sekä kartanluku- ja piirtämistaitojen harjoittelu

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi ja havaintojen kirjaaminen
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Sääilmiöt

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Veden kiertokulku

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Muihin kulttuureihin tutustuminen

- Oman toiminnan vaikutuksen arviointi lähiympäristössä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Murrosiän vaikutus omaan kehoon ja mieleen
- Tunnistaa tavallisimpia sairauksia ja tietää niiden itsehoitomenetelmiä

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen
- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Murrosiän vaikutus omaan kehoon ja mieleen
- Tunnistaa tavallisimpia sairauksia ja tietää niiden itsehoitomenetelmiä

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen

- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa kysymyksiä eri aihepiireistä ja käyttää niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu aiheeseen liittyvien kysymyksien muodostamiseen yhdessä toisten kanssa tai hän tunnistaa aiheita, joihin voidaan kehittää kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa ohjatusti kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä ja kehittää niitä tutkimuksen ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Murrosiän vaikutus omaan kehoon ja mieleen
- Tunnistaa tavallisimpia sairauksia ja tietää niiden itsehoitomenetelmiä

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa.

Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen
- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas edistää hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja ympäristössään sekä toimii turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

Arvioinnin kohde

Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvän tekijän. Oppilas nimeää jonkin toimintatavan turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas nimeää toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja huomioi niitä ohjatusti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas kuvailee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja osaa käyttää niitä pääosin asianmukaisesti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee, miten keskeiset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas kuvailee ja perustelee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja käyttää niitä asianmukaisesti oppimistilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Murrosiän vaikutus omaan kehoon ja mieleen
- Tunnistaa tavallisimpia sairauksia ja tietää niiden itsehoitomenetelmiä

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen

- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii ja toimii sekä liikkuu ja retkeilee luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

Arvioinnin kohde

Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ulkona oppimiseen luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja ohjatusti luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas osallistuu ohjatusti tutkimuksen tekemiseen joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas liikkuu, retkeilee ja tekee havaintoja luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Oppilas tekee tutkimuksia ympäristössä joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä.

Sisältöalueet

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen
- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa

- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Murrosiän vaikutus omaan kehoon ja mieleen
- Tunnistaa tavallisimpia sairauksia ja tietää niiden itsehoitomenetelmiä

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja

elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen
- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii luontoa, tunnistaa eliöitä ja elinympäristöä sekä osaa ajatella ekologisesti. Hän ymmärtää ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Arvioinnin kohde

Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen; ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin eliöitä, elinympäristöjä ja elottoman luonnon tekijöitä. Oppilas tunnistaa joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä ihmisen kehittymisen vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas nimeää elottoman ja elollisen luonnon tekijöitä, joita eliöt tarvitsevat ympäristöstään. Oppilas nimeää joitakin ihmisen rakenteita ja antaa esimerkkejä ihmisen elintoiminnoista ja kehityksen vaiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas antaa esimerkkejä elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksesta. Oppilas nimeää ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen elintoimintoja ja kehitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää monipuolisesti eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas kuvailee eliöiden ja elottoman luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Oppilas nimeää monipuolisesti ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen välisiä yhteyksiä.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden

mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Murrosiän vaikutus omaan kehoon ja mieleen
- Tunnistaa tavallisimpia sairauksia ja tietää niiden itsehoitomenetelmiä

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä

maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen
- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

Sisältöalueet

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja

elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen
- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit
- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä ymmärtää aineen säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kemian tiedonala: kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää aineen kolme olomuotoa ja tunnistaa esimerkiksi veden olomuotoja eri tilanteissa. Oppilas luokittelee tai kuvailee aineita jonkin ominaisuuden perusteella. Oppilas antaa esimerkkejä aineiden kierrätyksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja tutkii ohjatusti olomuotoja ja joidenkin tuttujen aineiden ominaisuuksia. Oppilas kuvailee esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätyksen ideaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisessa reaktiossa. Oppilas selittää esimerkiksi veden olomuodon muutokset veden kiertokulussa sekä kierrättämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotojen ja aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä täsmällisesti. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisissa reaktioissa. Oppilas selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua ja aineiden kierrättämisen merkitystä.

Sisältöalueet

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lähiympäristön havainnointi, havaintojen kirjaaminen, tutkimuksen selostaminen ja erilaisten tietolähteiden käyttäminen selittämiseen
- Tutkimusten tekeminen ohjatusti
- Tutustuminen lähiympäristön yleisimpiin kasvi- ja eläinlajeihin
- Jokaisenoikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Aineen olomuodot
- Lämpötilan mittaaminen
- Ravinnontuotanto ja ruuan reitit

- Metsässä liikkuminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Hän saa valmiudet soveltaa terveysosaamista erilaisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveystiedon tiedonala: terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen sekä ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin terveyden osa-alueen ja terveyttä edistävän elintavan. Oppilas nimeää jonkin lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyvän tunnuspiirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää terveyden osa-alueita ja kuvailee yksittäistä terveyttä edistävää elintapaa. Oppilas nimeää lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyviä tunnuspiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja keskeisiä terveyttä edistäviä elintapoja. Oppilas kuvailee lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä niiden välisestä yhteydestä. Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten elintavat vaikuttavat terveyteen. Oppilas selittää perustellen lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niihin liittyvää yksilöllistä vaihtelua.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Murrosiän vaikutus omaan kehoon ja mieleen
- Tunnistaa tavallisimpia sairauksia ja tietää niiden itsehoitomenetelmiä

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Paloturvallisuus ja sähköturvallisuus

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Itämeren alueen valtioita, luonnonympäristöjä ja kulttuuria
- Pohjoismaat ja Itämeren alue kartalla

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa
- Oman toiminnan vaikutukset eläinten hyvinvointiin ja luontoon

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista

toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas asettaa omia opiskelutavoitteita ja työskentelee pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi ja tunnistaa ympäristöopin osaamistaan.

Arvioinnin kohde

Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa yksittäisen tavoitteen ohjatusti ja osallistuu yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ohjatusti, ja työskentelee ohjatusti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ja arvioi niiden saavuttamista, ja työskentelee oma-aloitteisesti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista

toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen

koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä

maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia sekä tekee havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu havainnointiin, mittaamiseen ja tulosten dokumentoimiseen ja kertoo näistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ohjatusti pieniä tutkimuksia. Oppilas tekee ohjatusti havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti tai yhdessä muiden kanssa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia eri oppimisympäristöissä tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee ohjatusti tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia käyttäen tutkimuksessa kerättyä tietoa tai tehtyjä havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee ohjatusti yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas esittää tuloksiaan ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee syy-seuraussuhteita ja esittää johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus

- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti

- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa. Oppilas osallistuu digitaalisen tuotoksen tekemiseen ja esittämiseen. Oppilas nimeää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää itsenäisesti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon han-kinnassa. Oppilas toimii aktiivisesti digitaalisen tuotoksen tekemisessä ja esittämisessä. Oppilas nimeää tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyviä tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas kuvailee tieto- ja viestintä-teknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee perustellen ja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä sekä tukee muita ryhmän jäseniä. Oppilas kuvailee perustellen tieto- ja viestintätekno-logian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden

mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun

erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos

- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista

toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa, ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsee ja arvioi kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee ohjatusti tietoa annetuista tietolähteistä. Oppilas nimeää jonkin tietolähteen luotettavuuteen liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa ohjatusti erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi ohjatusti tietolähteen luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee ohjatusti erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee monipuolisesti tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi monipuolisesti tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja vertailee eri näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii luontoa, tunnistaa eliöitä ja elinympäristöä sekä osaa ajatella ekologisesti. Hän ymmärtää ihmisen rakennetta, elintoimintoja ja kehitystä.

Arvioinnin kohde

Biologian tiedonala: luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen; ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti joitakin eliöitä, elinympäristöjä ja elottoman luonnon tekijöitä. Oppilas tunnistaa joitakin ihmisen rakenteita ja elintoimintoja sekä ihmisen kehittymisen vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas nimeää elottoman ja elollisen luonnon tekijöitä, joita eliöt tarvitsevat ympäristöstään. Oppilas nimeää joitakin ihmisen rakenteita ja antaa esimerkkejä ihmisen elintoiminnoista ja kehityksen vaiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää eliöitä ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas antaa esimerkkejä elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksesta. Oppilas nimeää ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen elintoimintoja ja kehitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää monipuolisesti eliöitä ja elinympäristöjä. Oppilas kuvailee eliöiden ja elottoman luonnon välisiä vuorovaikutussuhteita. Oppilas nimeää monipuolisesti ihmisen rakenteita ja kuvailee ihmisen rakenteiden ja elintoimintojen välisiä yhteyksiä.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen

- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

Sisältöalueet

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan

tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä ymmärtää aineen säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Kemian tiedonala: kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää aineen kolme olomuotoa ja tunnistaa esimerkiksi veden olomuotoja eri tilanteissa. Oppilas luokittelee tai kuvailee aineita jonkin ominaisuuden perusteella. Oppilas antaa esimerkkejä aineiden kierrätyksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi ja tutkii ohjatusti olomuotoja ja joidenkin tuttujen aineiden ominaisuuksia. Oppilas kuvailee esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätyksen ideaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisessa reaktiossa. Oppilas selittää esimerkiksi veden olomuodon muutokset veden kiertokulussa sekä kierrättämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee olomuotojen ja aineiden ominaisuuksia käyttäen kemian käsitteitä täsmällisesti. Oppilas kertoo, mitä tapahtuu kemiallisissa reaktioissa. Oppilas selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua ja aineiden kierrättämisen merkitystä.

Sisältöalueet

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Pienten kokeellinen tutkimusten tekeminen itsenäisesti (kysymysten asettaminen, hypoteesi, havainnointi, kirjaaminen, ilmiön selittäminen)
- Elollinen luonto: eliöt ja niiden elinympäristöt, luokittelu (esim. selkärankaiset, selkärangattomat, nisäkkäät, matelijat), ravintoketjun käsite
- Tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua
- Kasvion kerääminen ohjatusti
- Maa- ja kallioperään tutustuminen, maapallon rakenne

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Avaruuden rakenne
- Yhteyttäminen
- Kasvien lisääntyminen
- Eri aineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä käsitteitä (esim. alkuaineet, seokset, aineen rakenne, tiheys, massa)
- Aineen muutokset ja aineen säilymisen periaate (esimerkiksi hiilen kierto luonnossa)
- Pienten kokeellisten tutkimusten tekeminen
- Eläinten lisääntyminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Hän saa valmiudet soveltaa terveysosaamista erilaisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveystiedon tiedonala: terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen sekä ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin terveyden osa-alueen ja terveyttä edistävän elintavan. Oppilas nimeää jonkin lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyvän tunnuspiirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää terveyden osa-alueita ja kuvailee yksittäistä terveyttä edistävää elintapaa. Oppilas nimeää lapsuuden ja nuoruuden kasvuun ja kehitykseen liittyviä tunnuspiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja keskeisiä terveyttä edistäviä elintapoja. Oppilas kuvailee lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä niiden välisestä yhteydestä. Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten elintavat vaikuttavat terveyteen. Oppilas selittää perustellen lapsuuteen ja nuoruuteen liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niihin liittyvää yksilöllistä vaihtelua.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Oma keho: tärkeimmät elintoiminnot (verenkierto, hengitys, tukiranka, liikkuminen) ja sisäelimet (sijainti ja pääasiallinen tehtävä)
- Ihmisen lisääntyminen ja oma seksuaalisuus
- Murrosiän vaikutus omiin tunteisiin ja kehoon
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnan, ravinnon ja unen merkitys omalle terveydelle

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan Euroopan valtioita, erilaisia kulttuureja, luonnonolojen vaihtelevuutta ja ihmisen toimintaa
- Eurooppa, muut maanosat ja valtameret kartalla
- Kartanluku- ja piirtämistaidot

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmastonmuutos
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä kokee kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä

- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas asettaa omia opiskelutavoitteita ja työskentelee pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi ja tunnistaa ympäristöopin osaamistaan.

Arvioinnin kohde

Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa yksittäisen tavoitteen ohjatusti ja osallistuu yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ohjatusti, ja työskentelee ohjatusti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa omia tavoitteitaan pienille kokonaisuuksille ja arvioi niiden saavuttamista, ja työskentelee oma-aloitteisesti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan

vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää ympäristötietoisuuttaan sekä toimii ja vaikuttaa ympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi. Hän ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen itselle ja maailmalle.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin ihmisen aiheuttamasta muutoksesta ympäristössä. Oppilas nimeää myönteisiä asioita, joita hän voi tehdä ympäristön ja yhteisön hyväksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla ympäristön tilaa ja mainitsee joitakin kestävää tulevaisuutta uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee keinoja ympäristön ja yhteisön vaalimiseksi ja kehittämiseksi sekä osallistuu ohjatusti yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas kuvailee ja tunnistaa erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa perusteltuja esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevista ja uhkaavista tekijöistä. Oppilas kuvailee perustellen erilaisia keinoja ympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen ja kehittämiseen sekä osallistuu aktiivisesti

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-,

sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia sekä tekee havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu havainnointiin, mittaamiseen ja tulosten dokumentoimiseen ja kertoo näistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa ohjatusti pieniä tutkimuksia. Oppilas tekee ohjatusti havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti tai yhdessä muiden kanssa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pieniä tutkimuksia itsenäisesti ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa. Oppilas tekee havaintoja ja mittauksia sekä dokumentoi tuloksia eri oppimisympäristöissä tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä

- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita, tekee johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee ohjatusti tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia käyttäen tutkimuksessa kerättyä tietoa tai tehtyjä havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee ohjatusti yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas esittää tuloksiaan ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa syy-seuraussuhteita ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee syy-seuraussuhteita ja esittää johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-,

sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas edistää hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja ympäristössään sekä toimii turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

Arvioinnin kohde

Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää jonkin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvän tekijän. Oppilas nimeää jonkin toimintatavan turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää useita hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas nimeää toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja huomioi niitä ohjatusti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas kuvailee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja osaa käyttää niitä pääosin asianmukaisesti oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee, miten keskeiset tekijät vaikuttavat hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Oppilas kuvailee ja perustelee toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi ja turvataitoihin liittyen ja käyttää niitä asianmukaisesti oppimistilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen

- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu

- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii ryhmässä erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, ilmaisee itseään ja kuuntelee muita. Hän tunnistaa, ilmaisee ja säätelee tunteitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee erilaisissa ryhmissä ohjatusti. Oppilas nimeää ohjatusti tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee ryhmän antaman tehtävän mukaisesti ja antaa pyydettäessä toiminnasta palautetta. Oppilas nimeää tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi antaen ja vastaanottaen palautetta. Oppilas kuvailee tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja oma-aloitteisesti erilaisissa rooleissa antaen, vastaanottaen ja hyödyntäen palautetta. Oppilas kuvailee perustellen tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä keinoja ja soveltaa niitä eri tilanteissa ja rooleissa.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä

- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa. Oppilas osallistuu digitaalisen tuotoksen tekemiseen ja esittämiseen. Oppilas nimeää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää itsenäisesti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon han-kinnassa. Oppilas toimii aktiivisesti digitaalisen tuotoksen tekemisessä ja esittämisessä. Oppilas nimeää tieto- ja viestintäteknologian vastuulliseen, turvalliseen ja ergonomiseen käyttöön liittyviä tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas kuvailee tieto- ja viestintä-teknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee perustellen ja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa eri oppimistilanteissa ja vuorovaikutuksen välineenä sekä tukee muita ryhmän jäseniä. Oppilas kuvailee perustellen tieto- ja viestintätekno-logian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Hän kehittää käsiterakenteita ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin ympäristöopin tiedonalojen käsitteitä ja osaa yhdistää niitä ympäristöön, ihmisen toimintaan ja niihin liittyviin ilmiöihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä joillakin ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää toisiinsa liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä. Oppilas käyttää ja yhdistää käsitteitä toisiinsa niin, että ne muodostavat loogisia kokonaisuuksia.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, käyttää ja tekee erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että malli on todellisuuden yksinkertaistus. Oppilas nimeää ohjatusti jonkin annetun mallin keskeiset osat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ja tekee ohjatusti malleja ihmisen, ympäristön ja niihin liittyvien ilmiöiden selittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ja tekee malleja ihmisen, ympäristön ja niihin liittyvien ilmiöiden selittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja tekee tarkoituksenmukaisia malleja sekä selittää perustellen niiden avulla ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen

käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii luotettavaa tietoa, ilmaisee perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsee ja arvioi kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee ohjatusti tietoa annetuista tietolähteistä. Oppilas nimeää jonkin tietolähteen luotettavuuteen liittyvän tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa ohjatusti erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi ohjatusti tietolähteen luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee ohjatusti erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja nimeää näkökulmien välisiä eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee monipuolisesti tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas arvioi monipuolisesti tietolähteiden luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä ja vertailee eri näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

- Positiivinen asenne omasta terveydestä (fyysinen ja henkinen) huolehtimiseen
- Oma seksuaalisuus ja oikeus oman kehon koskemattomuuteen

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä

- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa omaa lähiympäristöä ja koko maailmaa maantieteellisten käsitteiden ja paikannimien avulla. Hän osaa käyttää karttaa ja muita geomedialähteitä.

Arvioinnin kohde

Maantiedon tiedonala: maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita. Oppilas käyttää joitakin maantieteellisiä käsitteitä ja nimeää pääilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää maanosia, valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas antaa esimerkkejä alueiden piirteistä maantieteellisiä käsitteitä käyttäen ja nimeää ilmansuunnat. Oppilas käyttää ohjatusti karttoja tai muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas nimeää maanosat sekä valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esimerkkejä kartalta. Oppilas kuvailee alueita ja niiden sijaintia osoittaen maantieteellisten käsitteiden ja alueiden piirteiden tuntemusta. Oppilas käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas nimeää ja tunnistaa maanosat sekä monipuolisesti valtioita, kaupunkeja ja luonnonmaantieteellisiä kohteita ja antaa niistä esi-merkkejä kartalta. Oppilas vertailee alueiden piirteitä ja sijaintia käyttäen maantieteellistä käsitteistöä. Oppilas tulkitsee käyttämiään karttoja ja muita geomedialähteitä sekä arvioi niitä kriittisesti.

Sisältöalueet

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

- Alueellisten esimerkkien avulla hahmotetaan eri maanosien luonnonympäristöjä, kulttuurisia erityispiirteitä ja ihmisen toimintaa
- Maantieteellisten käsitteiden hallinta (esim. ilmasto, kasvillisuus, karttanimistö: vuoristot, alangot, ylängöt, valtameret, vesistöt)
- Globaalin ymmärryksen vahvistaminen

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman

kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutkii, kuvaa ja selittää fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä ymmärtää energian säilymisen periaatteen.

Arvioinnin kohde

Fysiikan tiedonala: fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja jostakin fysikaalisesta ilmiöstä ja kuvailee sitä käyttäen ohjatusti fysiikan käsitteitä. Oppilas nimeää joitakin energialähteitä ja -lajeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää ohjatusti joitakin yksinkertaisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä yksinkertaisissa ja tutuissa tilanteissa. Oppilas nimeää eri energialähteitä ja lajeja ja osaa antaa yksittäisiä esimerkkejä energian muuntumisesta eri lajeihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi, tutkii ja kuvailee yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä sekä selittää joitakin näistä ilmiöistä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi, tutkii ja selittää fysikaalisia ilmiöitä käyttäen fysiikan käsitteitä. Oppilas käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä erilaisissa tilanteissa. Oppilas selittää, miten energian säilymisen periaate ilmenee erilaisissa annetuissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteiset sopimukset: tietää ikäkauteensa kuuluvat vastuut ja oikeudet yhteistyössä koulupoliisin ja nuorisotoimen kanssa
- Oma toiminta erilaisissa yhteisöissä ja vuorovaikutustilanteissa
- Päihdevalistus
- Toiminta myrkytystilanteissa

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökunnan luokittelu
- Tutkimuksen tekeminen itsenäisesti omasta elinympäristöstä
- Monimuotoisen ympäristön arvostaminen ja kotiseudun erilaisiin elinympäristöihin tutustuminen (rakennettu ympäristö ja luonnonympäristöt)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

- Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt (päivä/yö, vuodenaikojen vaihtelu, vuorovesi)
- Palamisen perusedellytykset
- Energian (esim.lämpöenergia, liike-energia, kemiallinen energia) säilymisen periaate ja voiman merkitys siinä
- Metsien hyötykäyttö
- Eliöiden ja niiden elinympäristöjen uhanalaisuus

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

- Muihin kulttuureihin tutustuminen
- Globaali hyvinvointi
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla .
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen

yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3–6

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää uskonnon valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut uskonnon tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Ortodoksisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisiin pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa
- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto
- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa
- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto
- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa
- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto
- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu uskontoa koskeviin erilaisiin lähteisiin, ja tutustuu erilaisten lähteiden arviointiin ja käyttöön

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa
- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto

- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen

- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu Suomen uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä

kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa
- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto
- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä

eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa
- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto
- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä

ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon eettisiin opetuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa

- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja
- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto
- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen

- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä

ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan

- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustuminen Raamattuun pyhänä kirjana: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, käyttämisen perusteet
- Jumalan liitto ihmisen kanssa Vanhassa testamentissa ja Uudessa testamentissa
- Profeettakertomukset Vanhassa testamentissa
- Jeesuksen opetuksia ja ihmetekoja

- Pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen, liturgia, paasto
- Alkurukoukset ja paastorukous, tavallisimpia kirkkoveisuja
- Kirkkorakennus, reliikki
- Kodinpyhitys, kiitosrukoushetket, panihida

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin

- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun kertomusten merkityksen avaaminen ikätasolle sopivalla tavalla ja eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta
    - esimerkikei näiden kertomusten kautta:
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Luomiskertomus, 10 käskyä, ihminen Jumalan kuvana, elämä lahjana

- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja itsestä huolehtiminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Some-etiikkaa
- Tasa-arvo, ihmisarvo
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Erilaisuuden suvaitseminen, toisen asemaan asettuminen
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, omien tekojen seuraukset
- Toisen mielipiteen kunnioittaminen
- Empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisiin pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen
- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania
- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen
- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania

- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja

muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen
- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania
- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu uskontoa koskevan tiedon etsintään erilaisista lähteistä, ja tutustuu erilaisten lähteiden arviointiin ja käyttöön

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen
- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania
- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta

katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka
- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu Suomen uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen
- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania
- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi

    - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
    - Viisas rakentaja - elämänarvot
    - Fariseus ja publikaani - nöyryys
    - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka
- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen
- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania
- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä

ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka
- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon eettisiin opetuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen

- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania
- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot

- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka
- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka

- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin

uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka
- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamatun käytön harjoitteleminen
- Kristuksen elämä, ihmeteot ja opetus evankeliumeissa, Kristus: ihminen ja Jumala
- Pääsiäinen, joulu ja Teofania
- Suojeluspyhä
- Pyhät ja niihin liittyvät kertomukset
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Erilaisia pyhäkköjä ja kirkkorakennuksia, kirkkorakennuksen osat ja niiden merkitys, kirkollista esineistöä
- Paasto, katumuksen sakramentti ja sairaanvoitelun sakramentti, pappeus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa oppilaiden kiinnostuksen mukaan
- Pääpiirteitä juutalaisuudesta ja islamista Euroopassa ja Vantaalla
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin, pyhiin kirjoihin ja yhteisiin piirteisiin
- Pyhä ja arki eri uskonnoissa ja kulttuureissa, paikalliset uskonnot, uskonnottomuus ja elämänkatsomus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen

- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka
- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta, kirkkoisät
    - Esimerkiksi
        - Laupias samarialainen – toisen auttaminen
        - Viisas rakentaja - elämänarvot
        - Fariseus ja publikaani - nöyryys
        - Tuhlaajapoika - anteeksiantaminen
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: epäitsekkyys
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Tasa-arvo: ihmisarvo, ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Oppilas vähemmistön jäsenenä, koulun vähemmistöryhmiä
- Rakkauden kaksoiskäsky, erilaisuuden suvaitseminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana, vastuu omista teoista, omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Miten toiset vaikuttavat arvoihin ja mielipiteisiin
- Omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen, some-etiikka
- Toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy ortodoksisiin pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu
- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu

- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu
- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu
- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.

- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu
- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä

ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä

kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu
- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy ortodoksisen uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu
- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä

ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat

- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja myös ortodoksisen uskonnon eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen

ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu kirkon kirjana, uskon lähde, Pyhä Kolminaisuus Raamatussa, uskontunnustus, kirkon oppi, enkelit, Luomiskertomus, luomakunta, ihminen Jumalan kuvana
- Kirkkomusiikki ja ikonitaide uskon lähteinä, säilyttäjinä ja elävöittäjinä, ehtooveisu
- Ajan pyhittäminen: juhlan ja arjen vuorottelu, kirkkovuosi
- Juhlien jako suuriin juhliin: Kristuksen ja Jumalanäidin juhlat, juhlien tropareita ja tapahtumaikoneja, yhteisöllinen ja yksilöllinen rukous, kilvoittelu
- Paasto, pääsiäinen, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Suomen ortodoksinen kirkko, lähetystyö, diakoniatyö
- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään tutustuminen
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit, apostoli Paavali
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisuus ja apostolisuus kristinuskossa eli kristinusko globaalina ilmiönä
- Ekumenia, ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmassa: globaali ortodoksisuus
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa
- Abrahamin uskonnot: syntyhistoriaa, opin yhteisiä piirteitä, pyhät kirjat, paastot, näkymätön maailma, tavat
- Tutustuminen ei kristillisten kirkkojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta.
- Ympäristöystävällinen ajattelu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: omasta luopuminen
- Filantropia, globaali vastuu, pakolaisuus, kultainen sääntö, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja ihmisenä kasvaminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Ihmisoikeudet katsomuksissa, tasa-arvo ja ihmisoikeudet (esimerkiksi syrjimättömyys, kaikkien oikeus tasavertaiseen kohteluun), erilaisuuden suvaitseminen
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy ortodoksisiin pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta
- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous
- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ortodoksisen uskonnon rituaaleihin, tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta
- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous
- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta
- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous

- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta
- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous
- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Suomen uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous
- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen

- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta
- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous
- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta

katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy ortodoksisen uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta
- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous
- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö

- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta

katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja myös ortodoksisen uskonnon eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyyn ja alkukirkon elämään syventyminen.
- Pääsiäinen, helatorstai ja helluntai
- Seurakunta ja kirkko, marttyyrit, apostolit
- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta ja pyhien tekstien ja kertomusten (esimerkiksi hagiagrafioiden) kautta

- Sakramentit
- Rippi-isä ja hengellinen ohjaus
- Karjalan valistajat, luostarit uskon säilyttäjinä ja lähetystyön tekijöinä, Jeesuksen rukous
- Kirkko: eukaristinen yhteisö, seurakunnan toimijat ja toiminta, tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Ajan pyhittäminen, kirkkovuosi, paasto ja paastorukous, vuorokauden jumalanpalveluskierto
- Pääsiäisen ajan tapahtumat Lasaruksen lauantaista pääsiäiseen ja liturgiikka

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia kristillisiä perinteitä, juutalaisuus ja islam
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, eettistä pohdintaa
- Uskonnottomuus, ateismi, maallistuminen
- Uskonnot nyky-Euroopassa ja niiden ilmeneminen ihmisten arjessa
- Abrahamin uskonnot nykypäivänä, uskontodialogi, erilaisuuden suvaitseminen
- Tutustuminen eri kristillisten kirkkojen ja Abrahamin uskontojen tapoihin
- Eri uskontojen ja elämänkatsomusten välinen kunnioitus

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys
- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka

- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

- Ympäristöystävällinen ajattelu ja globaali vastuu, ympäristön ja ihmisen vaikutus toisiinsa (ekososiaalinen ajattelu), kestävä elämä: hyvän tekeminen
- Toisen ihmisen huomioiminen ja oma rooli vuorovaikutuksessa, keskustelun taidot, toisen asemaan asettuminen, empatiataitojen harjoitteleminen
- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimus omassa elämässä, Lapsen oikeuksien päivä 20.11.
- Marttyyrit ja uskon puolustajat, vuorisaarna
- Tasa-arvo: alueellinen eriarvoisuus ja taloudellinen eriarvoisuus, syrjimättömyys

- Eri uskontojen eettisten ohjeiden yhteiset piirteet: esimerkiksi kultainen sääntö
- Tutustuminen kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin.
- Viihderiippuvuus, some-etiikka
- Positiivisen itsetuntemuksen ja elämäntaitojen vahvistaminen
- Myönteisen elämännäkemyksen muodostamisen tukeminen
- Omat teot arjessa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, vastuu omista teoista
- Miten toiset vaikuttavat arvoihini ja mielipiteisiini, omien ajatusten kertominen, mielipiteiden perusteleminen, toisen mielipiteen kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Evankelisluterilaisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa.

Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkukertomukset (luominen)
- VT:n patriarkkakertomukset: Abraham, Isak, Jaakob
- Muut keskeiset VT:n kertomukset kuten Joosef, Mooses tai profeetat
- Kristinuskon keskeiset käsitteet, symbolit ja oppi
- Vuodenkiertoon liittyvät juhlat
- Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertaiskuvallisuutta
- Virret ja muu hengellinen musiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

3.lk Vantaalla:

- Oppilas käy mahdollisuuksien mukaan seurakunnan järjestämällä kirkkoseikkailulla Pyhän Laurin kirkossa

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkukertomukset (luominen)
- VT:n patriarkkakertomukset: Abraham, Isak, Jaakob
- Muut keskeiset VT:n kertomukset kuten Joosef, Mooses tai profeetat
- Kristinuskon keskeiset käsitteet, symbolit ja oppi
- Vuodenkiertoon liittyvät juhlat
- Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertaiskuvallisuutta
- Virret ja muu hengellinen musiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa.

Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkukertomukset (luominen)
- VT:n patriarkkakertomukset: Abraham, Isak, Jaakob
- Muut keskeiset VT:n kertomukset kuten Joosef, Mooses tai profeetat
- Kristinuskon keskeiset käsitteet, symbolit ja oppi
- Vuodenkiertoon liittyvät juhlat
- Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertaiskuvallisuutta
- Virret ja muu hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon
- Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskeiset elämänkysymykset
- Tunteet, arvot ja valinnat Raamatussa
- Ohjataan oppilasta kunnioittamaan muiden vakaumusta ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa.

Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkukertomukset (luominen)
- VT:n patriarkkakertomukset: Abraham, Isak, Jaakob
- Muut keskeiset VT:n kertomukset kuten Joosef, Mooses tai profeetat
- Kristinuskon keskeiset käsitteet, symbolit ja oppi
- Vuodenkiertoon liittyvät juhlat
- Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertaiskuvallisuutta
- Virret ja muu hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon
- Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskeiset elämänkysymykset
- Tunteet, arvot ja valinnat Raamatussa
- Ohjataan oppilasta kunnioittamaan muiden vakaumusta ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 3. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Keskeiset elämänkysymykset
- Tunteet, arvot ja valinnat Raamatussa
- Ohjataan oppilasta kunnioittamaan muiden vakaumusta ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa.

Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa ja historiallisena henkilönä
- Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan
- Virret ja muu hengellinen musiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa ja historiallisena henkilönä
- Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan
- Virret ja muu hengellinen musiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa ja historiallisena henkilönä
- Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan
- Virret ja muu hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan pyhän käsitykseen juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa sekä näitä yhdistäviin profeettoihin ja kertomuksiin
- Tutustutaan uskonnottomuuteen alustavasti

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta.

Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan pyhän käsitykseen juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa sekä näitä yhdistäviin profeettoihin ja kertomuksiin
- Tutustutaan uskonnottomuuteen alustavasti

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Uuden Testamentin kertomusten avulla. Painotetaan Jeesuksen elämästä nousevia tilanteita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa ja historiallisena henkilönä
- Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan
- Virret ja muu hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan pyhän käsitykseen juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa sekä näitä yhdistäviin profeettoihin ja kertomuksiin
- Tutustutaan uskonnottomuuteen alustavasti

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Uuden Testamentin kertomusten avulla. Painotetaan Jeesuksen elämästä nousevia tilanteita.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 4. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Uuden Testamentin kertomusten avulla. Painotetaan Jeesuksen elämästä nousevia tilanteita.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin,

jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Pohditaan Paavalin toiminnan ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi
- Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina
- Huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa
- Tutustutaan ortodoksisuuteen, katolisuuteen ja vapaisiin suuntiin osana Suomen kristinuskon perhettä, huomioidaan lähialueiden uskonnolliset yhteisöt
- Kristilliset sakramentit eri kirkkokunnissa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan sekä uskonnottomuuteen
- Tutustutaan ekumeniaan ja uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä arjessa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Pohditaan Paavalin toiminnan ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi
- Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina
- Huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa
- Tutustutaan ortodoksisuuteen, katolisuuteen ja vapaisiin suuntiin osana Suomen kristinuskon perhettä, huomioidaan lähialueiden uskonnolliset yhteisöt
- Kristilliset sakramentit eri kirkkokunnissa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan sekä uskonnottomuuteen
- Tutustutaan ekumeniaan ja uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo
- Tutustutaan eettisiin kysymyksiin ja pohditaan omia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia
- Ohjataan ottamaan vastuu lähimmäisistä ja ympäristöstä
- Ohjataan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena

rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Pohditaan Paavalin toiminnan ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi
- Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina
- Huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa
- Tutustutaan ortodoksisuuteen, katolisuuteen ja vapaisiin suuntiin osana Suomen kristinuskon perhettä, huomioidaan lähialueiden uskonnolliset yhteisöt
- Kristilliset sakramentit eri kirkkokunnissa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan sekä uskonnottomuuteen
- Tutustutaan ekumeniaan ja uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä arjessa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan sekä uskonnottomuuteen
- Tutustutaan ekumeniaan ja uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo
- Tutustutaan eettisiin kysymyksiin ja pohditaan omia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia
- Ohjataan ottamaan vastuu lähimmäisistä ja ympäristöstä
- Ohjataan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen

uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Pohditaan Paavalin toiminnan ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi
- Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina
- Huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa
- Tutustutaan ortodoksisuuteen, katolisuuteen ja vapaisiin suuntiin osana Suomen kristinuskon perhettä, huomioidaan lähialueiden uskonnolliset yhteisöt
- Kristilliset sakramentit eri kirkkokunnissa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan sekä uskonnottomuuteen
- Tutustutaan ekumeniaan ja uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä

eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo
- Tutustutaan eettisiin kysymyksiin ja pohditaan omia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia
- Ohjataan ottamaan vastuu lähimmäisistä ja ympäristöstä
- Ohjataan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 5. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo
- Tutustutaan eettisiin kysymyksiin ja pohditaan omia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia
- Ohjataan ottamaan vastuu lähimmäisistä ja ympäristöstä
- Ohjataan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena

rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnon näkyminen yhteiskunnassa ja vantaalaisessa arjessa
- uskonnollinen kieli, esimerkiksi pyhän käsite
- Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan
- Kristinuskon näkyminen taiteessa ja kulttuurissa, erityisesti populaarikulttuurissa ja mediassa
- Hengellinen musiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen

uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnon näkyminen yhteiskunnassa ja vantaalaisessa arjessa
- uskonnollinen kieli, esimerkiksi pyhän käsite
- Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan
- Kristinuskon näkyminen taiteessa ja kulttuurissa, erityisesti populaarikulttuurissa ja mediassa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa, mediassa ja populaarikulttuurissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä ja ajankohtaisia ilmiöitä arjessa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnon näkyminen yhteiskunnassa ja vantaalaisessa arjessa
- uskonnollinen kieli, esimerkiksi pyhän käsite
- Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan
- Kristinuskon näkyminen taiteessa ja kulttuurissa, erityisesti populaarikulttuurissa ja mediassa

- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa, mediassa ja populaarikulttuurissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä ja ajankohtaisia ilmiöitä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tärkeimmät kristinuskon eettiset ohjeet
    - Kultainen sääntö
    - rakkauden kaksoiskäsky
    - kymmenen käskyä
- Syvennetään tietämystä ihmisoikeusetiikasta
- Elämän kunnioittaminen
- Luonnon vaaliminen, eläinten oikeudet
- Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta
- Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Opetuksen tulee antaa välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Pyhän käsite ja pyhän kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena

rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnon näkyminen yhteiskunnassa ja vantaalaisessa arjessa
- uskonnollinen kieli, esimerkiksi pyhän käsite
- Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan
- Kristinuskon näkyminen taiteessa ja kulttuurissa, erityisesti populaarikulttuurissa ja mediassa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa, mediassa ja populaarikulttuurissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä ja ajankohtaisia ilmiöitä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tärkeimmät kristinuskon eettiset ohjeet
    - Kultainen sääntö
    - rakkauden kaksoiskäsky
    - kymmenen käskyä
- Syvennetään tietämystä ihmisoikeusetiikasta
- Elämän kunnioittaminen

- Luonnon vaaliminen, eläinten oikeudet
- Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta
- Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Opetuksen tulee antaa välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Pyhän käsite ja pyhän kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana,

sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnon näkyminen yhteiskunnassa ja vantaalaisessa arjessa
- uskonnollinen kieli, esimerkiksi pyhän käsite
- Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan
- Kristinuskon näkyminen taiteessa ja kulttuurissa, erityisesti populaarikulttuurissa ja mediassa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa, mediassa ja populaarikulttuurissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä ja ajankohtaisia ilmiöitä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tärkeimmät kristinuskon eettiset ohjeet
    - Kultainen sääntö
    - rakkauden kaksoiskäsky
    - kymmenen käskyä
- Syvennetään tietämystä ihmisoikeusetiikasta
- Elämän kunnioittaminen
- Luonnon vaaliminen, eläinten oikeudet
- Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta
- Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Opetuksen tulee antaa välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Pyhän käsite ja pyhän kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja

kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa, mediassa ja populaarikulttuurissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä ja ajankohtaisia ilmiöitä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tärkeimmät kristinuskon eettiset ohjeet
    - Kultainen sääntö
    - rakkauden kaksoiskäsky
    - kymmenen käskyä
- Syvennetään tietämystä ihmisoikeusetiikasta
- Elämän kunnioittaminen
- Luonnon vaaliminen, eläinten oikeudet
- Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta
- Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Opetuksen tulee antaa välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Pyhän käsite ja pyhän kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa, mediassa ja populaarikulttuurissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä ja ajankohtaisia ilmiöitä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tärkeimmät kristinuskon eettiset ohjeet
    - Kultainen sääntö
    - rakkauden kaksoiskäsky
    - kymmenen käskyä
- Syvennetään tietämystä ihmisoikeusetiikasta
- Elämän kunnioittaminen
- Luonnon vaaliminen, eläinten oikeudet
- Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta
- Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Opetuksen tulee antaa välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Pyhän käsite ja pyhän kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnon näkyminen yhteiskunnassa ja vantaalaisessa arjessa
- uskonnollinen kieli, esimerkiksi pyhän käsite
- Tutustutaan kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan
- Kristinuskon näkyminen taiteessa ja kulttuurissa, erityisesti populaarikulttuurissa ja mediassa
- Hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskonnollisen kulttuuriperinnön ilmeneminen omassa lähiympäristössä/kotikaupungissa, mediassa ja populaarikulttuurissa
- Tarkastellaan uskontojen näkyvyyttä ja ajankohtaisia ilmiöitä arjessa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tärkeimmät kristinuskon eettiset ohjeet
    - Kultainen sääntö
    - rakkauden kaksoiskäsky
    - kymmenen käskyä
- Syvennetään tietämystä ihmisoikeusetiikasta
- Elämän kunnioittaminen
- Luonnon vaaliminen, eläinten oikeudet
- Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta
- Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Opetuksen tulee antaa välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Pyhän käsite ja pyhän kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 6. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tärkeimmät kristinuskon eettiset ohjeet
  - Kultainen sääntö
  - rakkauden kaksoiskäsky
  - kymmenen käskyä
- Syvennetään tietämystä ihmisoikeusetiikasta
- Elämän kunnioittaminen
- Luonnon vaaliminen, eläinten oikeudet
- Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta
- Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Opetuksen tulee antaa välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskontojen väliseen vuoropuheluun
- Pyhän käsite ja pyhän kunnioittaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Krishna-liike

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tutustuu Bhagavad-gitan keskeisten oppien lisäksi alustavasti Srimad Bhagavatamin kertomuksiin ja oppeihin.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”prakriti”
- Alustavasti Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomukset

- Opillisia käsitteitä: guru, maya, kolme luonnonlaatua ja aineellisen luonnon elementit
- Srila Prabhupada henkisenä opettajana
- Pancha Tattvan henkilökuvaukset
- Vaishnava-juhlista uusina: Balarama Purnima, Kartika ja Nityananda Mahotsava
- Virtuaalitutustuminen ISKCON temppeliin
- Pyhien kirjojen ja esineiden käsittely
- Mantra: Dvadasaksara

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu virtuaalisesti ISKCON temppeliin ja pyhien kirjojen ja esineiden käsittelyyn.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”prakriti”
- Alustavasti Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomukset
- Opillisia käsitteitä: guru, maya, kolme luonnonlaatua ja aineellisen luonnon elementit
- Srila Prabhupada henkisenä opettajana
- Pancha Tattvan henkilökuvaukset
- Vaishnava-juhlista uusina: Balarama Purnima, Kartika ja Nityananda Mahotsava
- Virtuaalitutustuminen ISKCON temppeliin
- Pyhien kirjojen ja esineiden käsittely
- Mantra: Dvadasaksara

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa
- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta

taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”prakriti”
- Alustavasti Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomukset
- Opillisia käsitteitä: guru, maya, kolme luonnonlaatua ja aineellisen luonnon elementit
- Srila Prabhupada henkisenä opettajana
- Pancha Tattvan henkilökuvaukset
- Vaishnava-juhlista uusina: Balarama Purnima, Kartika ja Nityananda Mahotsava
- Virtuaalitutustuminen ISKCON temppeliin
- Pyhien kirjojen ja esineiden käsittely
- Mantra: Dvadasaksara

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas tutustuu uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa käyttäytymiseen, ja pyhien esineiden kunnioittavaan käsittelyyn.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa
- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”prakriti”
- Alustavasti Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomukset
- Opillisia käsitteitä: guru, maya, kolme luonnonlaatua ja aineellisen luonnon elementit
- Srila Prabhupada henkisenä opettajana
- Pancha Tattvan henkilökuvaukset
- Vaishnava-juhlista uusina: Balarama Purnima, Kartika ja Nityananda Mahotsava
- Virtuaalitutustuminen ISKCON temppeliin
- Pyhien kirjojen ja esineiden käsittely
- Mantra: Dvadasaksara

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta

ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oppimisen ja tiedon soveltamisen merkitys tietoisuuden kehityksessä
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnonlaatujen vaikutuksiin puuttuminen omassa käytöksessä ja sattva-gunan kehittämisen tärkeys
- Sielun ehdollistumista riippumaton samanarvoisuus
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tutustuu Krishna-tietoisuuden eettisiin opetuksiin.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa
- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”prakriti”
- Alustavasti Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomukset
- Opillisia käsitteitä: guru, maya, kolme luonnonlaatua ja aineellisen luonnon elementit
- Srila Prabhupada henkisenä opettajana
- Pancha Tattvan henkilökuvaukset
- Vaishnava-juhlista uusina: Balarama Purnima, Kartika ja Nityananda Mahotsava
- Virtuaalitutustuminen ISKCON temppeliin
- Pyhien kirjojen ja esineiden käsittely
- Mantra: Dvadasaksara

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oppimisen ja tiedon soveltamisen merkitys tietoisuuden kehityksessä
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnonlaatujen vaikutuksiin puuttuminen omassa käytöksessä ja sattva-gunan kehittämisen tärkeys
- Sielun ehdollistumista riippumaton samanarvoisuus
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”prakriti”
- Alustavasti Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomukset
- Opillisia käsitteitä: guru, maya, kolme luonnonlaatua ja aineellisen luonnon elementit
- Srila Prabhupada henkisenä opettajana
- Pancha Tattvan henkilökuvaukset
- Vaishnava-juhlista uusina: Balarama Purnima, Kartika ja Nityananda Mahotsava
- Virtuaalitutustuminen ISKCON temppeliin
- Pyhien kirjojen ja esineiden käsittely
- Mantra: Dvadasaksara

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oppimisen ja tiedon soveltamisen merkitys tietoisuuden kehityksessä
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnonlaatujen vaikutuksiin puuttuminen omassa käytöksessä ja sattva-gunan kehittämisen tärkeys
- Sielun ehdollistumista riippumaton samanarvoisuus
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa

- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee rakentamaan myönteistä maailmankatsomusta sekä vahvistamaan itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oppimisen ja tiedon soveltamisen merkitys tietoisuuden kehityksessä
- Myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan
- Luonnonlaatujen vaikutuksiin puuttuminen omassa käytöksessä ja sattva-gunan kehittämisen tärkeys
- Sielun ehdollistumista riippumaton samanarvoisuus
- Luonnon arvostaminen jumalaisena ilmentymänä, ja siitä huolehtiminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tutustuu edellisten lisäksi alustavasti Sri Caitanya Caritamrtan kertomuksiin ja oppeihin.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”kaala”
- Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomusten lisäksi kosminen aikakäsitys
- Alustava tutustuminen Sri Caitanya Caritamritan yuga-avataraa koskevaan sisältöön
- Opillisia käsitteitä: dharma ja sankirtana
- Srila Prabhupadan elämänkaari 1896–1977
- Vaishnava-juhlista uutena: Radhastami

- Pyhien kirjojen käyttö lähdeaineistona, ja tutustuminen sähköisiin tietokantoihin ja nettietikettiin
- Mantrat: Radha Pranati ja Krishna Pranati

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas syventää tietoa rituaaleista, rukouksista, mantroista ja tavoista.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”kaala”
- Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomusten lisäksi kosminen aikakäsitys
- Alustava tutustuminen Sri Caitanya Caritamritan yuga-avataraa koskevaan sisältöön
- Opillisia käsitteitä: dharma ja sankirtana
- Srila Prabhupadan elämänkaari 1896–1977
- Vaishnava-juhlista uutena: Radhastami
- Pyhien kirjojen käyttö lähdeaineistona, ja tutustuminen sähköisiin tietokantoihin ja nettietikettiin
- Mantrat: Radha Pranati ja Krishna Pranati

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas syventää uskonnollisen kielen erityispiirteiden tunnistamista.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja
- Uskonnon ja kulttuurin välinen suhde

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”kaala”
- Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomusten lisäksi kosminen aikakäsitys
- Alustava tutustuminen Sri Caitanya Caritamritan yuga-avataraa koskevaan sisältöön
- Opillisia käsitteitä: dharma ja sankirtana
- Srila Prabhupadan elämänkaari 1896–1977
- Vaishnava-juhlista uutena: Radhastami
- Pyhien kirjojen käyttö lähdeaineistona, ja tutustuminen sähköisiin tietokantoihin ja nettietikettiin
- Mantrat: Radha Pranati ja Krishna Pranati

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas tutustuu alustavasti uskontoa koskeviin lähteisiin.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oman esimerkin välityksellä vaikuttaminen
- Ihmiselämän erityislaatuisuuden, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien jäsentäminen
- Dharman, vapaan tahdon ja sielunvaelluksen yhteys
- Dharman neljä jalkaa ja niiden asema nykyaikana
- Joogan vaikutus arvomaailman rakentumiseen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja
- Uskonnon ja kulttuurin välinen suhde

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”kaala”
- Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomusten lisäksi kosminen aikakäsitys

- Alustava tutustuminen Sri Caitanya Caritamritan yuga-avataraa koskevaan sisältöön
- Opillisia käsitteitä: dharma ja sankirtana
- Srila Prabhupadan elämänkaari 1896–1977
- Vaishnava-juhlista uutena: Radhastami
- Pyhien kirjojen käyttö lähdeaineistona, ja tutustuminen sähköisiin tietokantoihin ja nettietikettiin
- Mantrat: Radha Pranati ja Krishna Pranati

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteisiin ja symboleihin.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja
- Uskonnon ja kulttuurin välinen suhde

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oman esimerkin välityksellä vaikuttaminen
- Ihmiselämän erityislaatuisuuden, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien jäsentäminen
- Dharman, vapaan tahdon ja sielunvaelluksen yhteys
- Dharman neljä jalkaa ja niiden asema nykyaikana
- Joogan vaikutus arvomaailman rakentumiseen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas harjoittelee ymmärtämään, että on tärkeää kunnioittaa toista ja toisen pyhää.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä

elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oman esimerkin välityksellä vaikuttaminen
- Ihmiselämän erityislaatuisuuden, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien jäsentäminen
- Dharman, vapaan tahdon ja sielunvaelluksen yhteys
- Dharman neljä jalkaa ja niiden asema nykyaikana
- Joogan vaikutus arvomaailman rakentumiseen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”kaala”
- Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomusten lisäksi kosminen aikakäsitys
- Alustava tutustuminen Sri Caitanya Caritamritan yuga-avataraa koskevaan sisältöön
- Opillisia käsitteitä: dharma ja sankirtana
- Srila Prabhupadan elämänkaari 1896–1977
- Vaishnava-juhlista uutena: Radhastami
- Pyhien kirjojen käyttö lähdeaineistona, ja tutustuminen sähköisiin tietokantoihin ja nettietikettiin
- Mantrat: Radha Pranati ja Krishna Pranati

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja
- Uskonnon ja kulttuurin välinen suhde

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas syventää tietojaan Krishna-tietoisuuden eettisistä opetuksista.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-

tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja
- Uskonnon ja kulttuurin välinen suhde

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”kaala”
- Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomusten lisäksi kosminen aikakäsitys
- Alustava tutustuminen Sri Caitanya Caritamritan yuga-avataraa koskevaan sisältöön
- Opillisia käsitteitä: dharma ja sankirtana
- Srila Prabhupadan elämänkaari 1896–1977
- Vaishnava-juhlista uutena: Radhastami
- Pyhien kirjojen käyttö lähdeaineistona, ja tutustuminen sähköisiin tietokantoihin ja nettietikettiin
- Mantrat: Radha Pranati ja Krishna Pranati

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oman esimerkin välityksellä vaikuttaminen
- Ihmiselämän erityislaatuisuuden, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien jäsentäminen
- Dharman, vapaan tahdon ja sielunvaelluksen yhteys
- Dharman neljä jalkaa ja niiden asema nykyaikana
- Joogan vaikutus arvomaailman rakentumiseen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelemaan omia näkemyksiään.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja

- Uskonnon ja kulttuurin välinen suhde

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oman esimerkin välityksellä vaikuttaminen
- Ihmiselämän erityislaatuisuuden, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien jäsentäminen
- Dharman, vapaan tahdon ja sielunvaelluksen yhteys
- Dharman neljä jalkaa ja niiden asema nykyaikana
- Joogan vaikutus arvomaailman rakentumiseen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”kaala”
- Srimad Bhagavatamin Krishna-kertomusten lisäksi kosminen aikakäsitys
- Alustava tutustuminen Sri Caitanya Caritamritan yuga-avataraa koskevaan sisältöön
- Opillisia käsitteitä: dharma ja sankirtana
- Srila Prabhupadan elämänkaari 1896–1977
- Vaishnava-juhlista uutena: Radhastami
- Pyhien kirjojen käyttö lähdeaineistona, ja tutustuminen sähköisiin tietokantoihin ja nettietikettiin
- Mantrat: Radha Pranati ja Krishna Pranati

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee rakentamaan myönteistä maailmankatsomusta sekä vahvistamaan itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Oman esimerkin välityksellä vaikuttaminen
- Ihmiselämän erityislaatuisuuden, ja sen tuomien oikeuksien ja velvollisuuksien jäsentäminen
- Dharman, vapaan tahdon ja sielunvaelluksen yhteys
- Dharman neljä jalkaa ja niiden asema nykyaikana
- Joogan vaikutus arvomaailman rakentumiseen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas edellisten lisäksi Antaumuksen Nektarin bhaktin määritelmään.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra
- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu pyhiinvaelluskohteisiin, pyhiin rakennuksiin ja esineistöön.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra

- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra
- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan

kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra
- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tutustuu Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra
- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisiin piirteisiin sekä niiden vaikutukseen Euroopassa.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi

- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra
- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon

- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas perehtyy Krishna-tietoisuuden eettisiin opetuksiin sekä tutustuu eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra
- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen

- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin ja harjoittelee ymmärtämään niitä yksilön ja yhteisön näkökulmasta.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi

- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja Krishna-tietoisuuden eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas harjoittelee keskustelemaan rakentavasti eettisistä kysymyksistä.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viidestä perustotuudesta ”karma”
- Srimad Bhagavatamin ja Sri Caitanya Caritamritan Krishnaa koskevan tiedon lisäksi Antaumuksen Nektarin määritelmä puhtaasta antaumuksellisesta palvelemisesta
- Opillisia käsitteitä: bhakti-jooga, samskara, tirtha ja parikrama
- Srila Prabhupadan elämäntehtävä
- Vaishnava-juhlista ja tapahtumista uutena: Ratha Yatra
- Pyhät paikat (Navadvipa Dhama, Vraja Mandala ja Jagannath Puri) ja niiden merkitys
- Krishna-temppelit Suomessa ja Euroopassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Krishna-tietoisuuden suhde muihin Veda-perinteisiin ja uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Omien valintojen ilmeiset ja ilmentymättömät seuraukset
- Karma, vikarma, akarma ja ugrakarma
- Elämäntaitojen vahvistaminen
- Jumalrakkauden näkyminen suhteessa toisiin eläviin olentoihin ja luontoon
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tutustuu edellisten lisäksi Mahabharatan Pandavia käsitteleviin osiin.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viisi perustotuutta yhteenvetona
- Bhagavad-gitan catuh-sloki
- Srimad Bhagavatamin Krishnaa koskevan tiedon lisäksi avainsäe
- Sri Caitanya Caritamritan elämän kolme rikkautta
- Pyhistä kirjoista uutena Mahabharatan Pandavia koskeva osuus
- Opillisia käsitteitä: guru-sadhu-sastra ja asraya
- Srila Prabhupada perustaja-acaryana
- Alustavasti sastra-caksus – taiteen, tieteen ja kulttuurin näkeminen pyhien tekstien valossa
- Mantra: Sri Siksastakam

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas kertaa tietojaan rituaaleista ja tavoista sekä erilaisista pyhiinvaelluskohteista, pyhistä rakennuksista ja esineistä.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viisi perustotuutta yhteenvetona
- Bhagavad-gitan catuh-sloki
- Srimad Bhagavatamin Krishnaa koskevan tiedon lisäksi avainsäe
- Sri Caitanya Caritamritan elämän kolme rikkautta
- Pyhistä kirjoista uutena Mahabharatan Pandavia koskeva osuus
- Opillisia käsitteitä: guru-sadhu-sastra ja asraya
- Srila Prabhupada perustaja-acaryana
- Alustavasti sastra-caksus – taiteen, tieteen ja kulttuurin näkeminen pyhien tekstien valossa
- Mantra: Sri Siksastakam

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas syventää uskonnollisen kielen erityispiirteiden ja vertauskuvallisuuden tunnistamista.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontodialogiin tutustumista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viisi perustotuutta yhteenvetona
- Bhagavad-gitan catuh-sloki
- Srimad Bhagavatamin Krishnaa koskevan tiedon lisäksi avainsäe
- Sri Caitanya Caritamritan elämän kolme rikkautta
- Pyhistä kirjoista uutena Mahabharatan Pandavia koskeva osuus
- Opillisia käsitteitä: guru-sadhu-sastra ja asraya
- Srila Prabhupada perustaja-acaryana

- Alustavasti sastra-caksus – taiteen, tieteen ja kulttuurin näkeminen pyhien tekstien valossa
- Mantra: Sri Siksastakam

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Rakastavan palveluasenteen laajentaminen kodin ja koulun ulkopuolelle, laajempaan yhteisöön
- Vaisnava ominaisuuksien kehittäminen: nöyryys, epäitsekkyys, kunnioittaminen ja kärsivällisyys jne.
- Olemassaolon laadullinen ykseys
- Jokaisen sielun oikeus henkilökohtaiseen jumalsuhteeseen
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontodialogiin tutustumista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viisi perustotuutta yhteenvetona
- Bhagavad-gitan catuh-sloki
- Srimad Bhagavatamin Krishnaa koskevan tiedon lisäksi avainsäe
- Sri Caitanya Caritamritan elämän kolme rikkautta
- Pyhistä kirjoista uutena Mahabharatan Pandavia koskeva osuus
- Opillisia käsitteitä: guru-sadhu-sastra ja asraya
- Srila Prabhupada perustaja-acaryana

- Alustavasti sastra-caksus – taiteen, tieteen ja kulttuurin näkeminen pyhien tekstien valossa
- Mantra: Sri Siksastakam

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisiin piirteisiin ja historiaan Euroopassa.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Rakastavan palveluasenteen laajentaminen kodin ja koulun ulkopuolelle, laajempaan yhteisöön
- Vaisnava ominaisuuksien kehittäminen: nöyryys, epäitsekkyys, kunnioittaminen ja kärsivällisyys jne.
- Olemassaolon laadullinen ykseys
- Jokaisen sielun oikeus henkilökohtaiseen jumalsuhteeseen
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontodialogiin tutustumista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.**

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja

seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viisi perustotuutta yhteenvetona
- Bhagavad-gitan catuh-sloki
- Srimad Bhagavatamin Krishnaa koskevan tiedon lisäksi avainsäe
- Sri Caitanya Caritamritan elämän kolme rikkautta
- Pyhistä kirjoista uutena Mahabharatan Pandavia koskeva osuus
- Opillisia käsitteitä: guru-sadhu-sastra ja asraya
- Srila Prabhupada perustaja-acaryana
- Alustavasti sastra-caksus – taiteen, tieteen ja kulttuurin näkeminen pyhien tekstien valossa
- Mantra: Sri Siksastakam

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontodialogiin tutustumista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Rakastavan palveluasenteen laajentaminen kodin ja koulun ulkopuolelle, laajempaan yhteisöön
- Vaisnava ominaisuuksien kehittäminen: nöyryys, epäitsekkyys, kunnioittaminen ja kärsivällisyys jne.
- Olemassaolon laadullinen ykseys
- Jokaisen sielun oikeus henkilökohtaiseen jumalsuhteeseen
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas syventää perehtymistään Krishna-tietoisuuden eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta

ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Rakastavan palveluasenteen laajentaminen kodin ja koulun ulkopuolelle, laajempaan yhteisöön
- Vaisnava ominaisuuksien kehittäminen: nöyryys, epäitsekkyys, kunnioittaminen ja kärsivällisyys jne.
- Olemassaolon laadullinen ykseys
- Jokaisen sielun oikeus henkilökohtaiseen jumalsuhteeseen
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontodialogiin tutustumista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viisi perustotuutta yhteenvetona
- Bhagavad-gitan catuh-sloki
- Srimad Bhagavatamin Krishnaa koskevan tiedon lisäksi avainsäe
- Sri Caitanya Caritamritan elämän kolme rikkautta
- Pyhistä kirjoista uutena Mahabharatan Pandavia koskeva osuus
- Opillisia käsitteitä: guru-sadhu-sastra ja asraya
- Srila Prabhupada perustaja-acaryana
- Alustavasti sastra-caksus – taiteen, tieteen ja kulttuurin näkeminen pyhien tekstien valossa
- Mantra: Sri Siksastakam

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin sisältyviin arvoihin ja harjoittelee ymmärtämään niitä yksilön ja yhteisön näkökulmasta.**

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontodialogiin tutustumista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Rakastavan palveluasenteen laajentaminen kodin ja koulun ulkopuolelle, laajempaan yhteisöön
- Vaisnava ominaisuuksien kehittäminen: nöyryys, epäitsekkyys, kunnioittaminen ja kärsivällisyys jne.
- Olemassaolon laadullinen ykseys
- Jokaisen sielun oikeus henkilökohtaiseen jumalsuhteeseen
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas harjoittelee keskustelemaan rakentavasti eettisistä kysymyksistä ja perustelemaan omia näkemyksiään.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Rakastavan palveluasenteen laajentaminen kodin ja koulun ulkopuolelle, laajempaan yhteisöön
- Vaisnava ominaisuuksien kehittäminen: nöyryys, epäitsekkyys, kunnioittaminen ja kärsivällisyys jne.
- Olemassaolon laadullinen ykseys
- Jokaisen sielun oikeus henkilökohtaiseen jumalsuhteeseen
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Opetuksessa käsitellään hindulaisuuden monimuotoisuutta sekä Krishna-tietoisuuden perusopetuksia, Radha–Krishnaa, Caitanyaa ja Panca-tattvaa. Opetuksen keskeisiin sisältöihin kuuluu guru, oppiketju ja ISKCONin perustaja Prabhupada. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden pyhiin paikkoihin. Tarkastellaan pyhiä kirjoja, kuten Bhagavad-gitaa, ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa. Tutustutaan Krishna-tietoisuuden keskeisiin symboleihin ja seremonioihin sekä uskonnollisiin tapahtumiin ja tapoihin, kuten bhakti-joogaan, mantroihin ja pyhän nimen laulamiseen.

- Bhagavad-gitan viisi perustotuutta yhteenvetona
- Bhagavad-gitan catuh-sloki

- Srimad Bhagavatamin Krishnaa koskevan tiedon lisäksi avainsäe
- Sri Caitanya Caritamritan elämän kolme rikkautta
- Pyhistä kirjoista uutena Mahabharatan Pandavia koskeva osuus
- Opillisia käsitteitä: guru-sadhu-sastra ja asraya
- Srila Prabhupada perustaja-acaryana
- Alustavasti sastra-caksus – taiteen, tieteen ja kulttuurin näkeminen pyhien tekstien valossa
- Mantra: Sri Siksastakam

Opetuksessa pohditaan pyhyyden merkitystä, uskonnollisia tapoja ja juhlia, pyhiä kirjoituksia ja pyhiä paikkoja sekä näiden arvostamista sekä omassa että muissa uskonnoissa. Tutustutaan kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin pyhiin tiloihin ja uskonnon harjoittamiseen. Tarkastellaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista tilannetta ottaen huomioon Krishna-tietoisuuden ja hindulaisuuden historia ja nykytila. Opetuksessa käsitellään uskontodialogia ja otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontodialogiin tutustumista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**

Opetuksessa perehdytään Krishna-tietoisuuden perusarvoihin puhtaus, itsekuri, armeliaisuus ja totuudenmukaisuus sekä tarkastellaan oppeja dharmasta ja samsarasta. Pohditaan Krishna-tietoisuuden opetuksia sielun, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta sekä elämän ylemmistä arvoista, kuten kärsivällisyydestä, nöyryydestä, kaikkien kunnioittamisesta ja epäitsekkyydestä. Pohditaan, kuinka toimia maailmassa, jotta toivottu tulos voidaan saavuttaa rasittamatta muita ihmisiä ja luontoa. Käsitellään eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä käsityksiä, globaalia vastuuta sekä YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta.

- Rakastavan palveluasenteen laajentaminen kodin ja koulun ulkopuolelle, laajempaan yhteisöön
- Vaisnava ominaisuuksien kehittäminen: nöyryys, epäitsekkyys, kunnioittaminen ja kärsivällisyys jne.
- Olemassaolon laadullinen ykseys
- Jokaisen sielun oikeus henkilökohtaiseen jumalsuhteeseen
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Buddhalainen

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tutustuu buddhalaisuuden pyhiin kirjoituksiin, kertomuksiin ja keskeisiin oppeihin.**

- Buddhan elämäntarinaa syventäen
- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka pyhänä kirjallisuutena alustavasti
- Buddhan elämäntarinaan liittyviä pyhiä kaupunkeja (esimerkiksi Bodhgayā ja Sārnāth), pyhiinvaellukset ja niiden merkitys
- Kolme mielenmyrkkyä
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen syventäen
- Temppeleitä, luostareita, meditaatiokeskuksia, stūpia/pagodeja, Buddha-patsaita Suomessa ja muualla
- Buddha-patsaisiin liittyviä käsieleitä ja symboleita
- Toimiminen temppelissä, luostarissa ja stūpalla
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu buddhalaisiin pyhiinvaelluskohteisiin, pyhiin rakennuksiin ja esineisiin.**

- Buddhan elämäntarinaa syventäen
- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka pyhänä kirjallisuutena alustavasti
- Buddhan elämäntarinaan liittyviä pyhiä kaupunkeja (esimerkiksi Bodhgayā ja Sārnāth), pyhiinvaellukset ja niiden merkitys
- Kolme mielenmyrkkyä
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen syventäen
- Temppeleitä, luostareita, meditaatiokeskuksia, stūpia/pagodeja, Buddha-patsaita Suomessa ja muualla
- Buddha-patsaisiin liittyviä käsieleitä ja symboleita
- Toimiminen temppelissä, luostarissa ja stūpalla
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä.**

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa
- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

- Buddhan elämäntarinaa syventäen

- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka pyhänä kirjallisuutena alustavasti
- Buddhan elämäntarinaan liittyviä pyhiä kaupunkeja (esimerkiksi Bodhgayā ja Sārnāth), pyhiinvaellukset ja niiden merkitys
- Kolme mielenmyrkkyä
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen syventäen
- Temppeleitä, luostareita, meditaatiokeskuksia, stūpia/pagodeja, Buddha-patsaita Suomessa ja muualla
- Buddha-patsaisiin liittyviä käsieleitä ja symboleita
- Toimiminen temppelissä, luostarissa ja stūpalla
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas harjoittelee käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.**

- Myötätuntoinen asenne ja toiminta toisia kohtaan
- Rakastava ystävällisyys kaikkia ja myös itseä kohtaan
- Toisten ihmisten ja vanhempien kunnioittaminen
- Hyvät ajatukset, teot ja sanat
- Muiden auttaminen kotona, kaveripiirissä ja koulussa
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja yhteisöllisyys
- Luonnosta ja eläimistä huolehtiminen sekä niiden arvostaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys
- Rauhallisen ja tyynen mielen arvon ymmärtäminen

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa
- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

- Buddhan elämäntarinaa syventäen
- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka pyhänä kirjallisuutena alustavasti
- Buddhan elämäntarinaan liittyviä pyhiä kaupunkeja (esimerkiksi Bodhgayā ja Sārnāth), pyhiinvaellukset ja niiden merkitys
- Kolme mielenmyrkkyä
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen syventäen
- Temppeleitä, luostareita, meditaatiokeskuksia, stūpia/pagodeja, Buddha-patsaita Suomessa ja muualla
- Buddha-patsaisiin liittyviä käsieleitä ja symboleita
- Toimiminen temppelissä, luostarissa ja stūpalla
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tutustuu buddhalaisuuden eettisiin opetuksiin.**

- Buddhan elämäntarinaa syventäen
- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka pyhänä kirjallisuutena alustavasti
- Buddhan elämäntarinaan liittyviä pyhiä kaupunkeja (esimerkiksi Bodhgayā ja Sārnāth), pyhiinvaellukset ja niiden merkitys
- Kolme mielenmyrkkyä
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen syventäen
- Temppeleitä, luostareita, meditaatiokeskuksia, stūpia/pagodeja, Buddha-patsaita Suomessa ja muualla
- Buddha-patsaisiin liittyviä käsieleitä ja symboleita
- Toimiminen temppelissä, luostarissa ja stūpalla
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin

- Myötätuntoinen asenne ja toiminta toisia kohtaan
- Rakastava ystävällisyys kaikkia ja myös itseä kohtaan
- Toisten ihmisten ja vanhempien kunnioittaminen
- Hyvät ajatukset, teot ja sanat
- Muiden auttaminen kotona, kaveripiirissä ja koulussa
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja yhteisöllisyys
- Luonnosta ja eläimistä huolehtiminen sekä niiden arvostaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys
- Rauhallisen ja tyynen mielen arvon ymmärtäminen

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa
- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan.**

- Buddhan elämäntarinaa syventäen
- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka pyhänä kirjallisuutena alustavasti
- Buddhan elämäntarinaan liittyviä pyhiä kaupunkeja (esimerkiksi Bodhgayā ja Sārnāth), pyhiinvaellukset ja niiden merkitys
- Kolme mielenmyrkkyä
- Kolme jalokiveä: Buddha, Dharma ja Sangha sekä turvautuminen syventäen
- Temppeleitä, luostareita, meditaatiokeskuksia, stūpia/pagodeja, Buddha-patsaita Suomessa ja muualla
- Buddha-patsaisiin liittyviä käsieleitä ja symboleita
- Toimiminen temppelissä, luostarissa ja stūpalla
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin

- Pyhyys ja hiljentyminen eri uskonnoissa ja kulttuureissa
- Oman koulun ja lähiympäristön uskontoja, niiden keskeisiä tapoja ja juhlia

- Myötätuntoinen asenne ja toiminta toisia kohtaan
- Rakastava ystävällisyys kaikkia ja myös itseä kohtaan
- Toisten ihmisten ja vanhempien kunnioittaminen
- Hyvät ajatukset, teot ja sanat
- Muiden auttaminen kotona, kaveripiirissä ja koulussa
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja yhteisöllisyys
- Luonnosta ja eläimistä huolehtiminen sekä niiden arvostaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys
- Rauhallisen ja tyynen mielen arvon ymmärtäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee rakentamaan myönteistä maailmankatsomusta sekä vahvistamaan itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**

- Myötätuntoinen asenne ja toiminta toisia kohtaan
- Rakastava ystävällisyys kaikkia ja myös itseä kohtaan
- Toisten ihmisten ja vanhempien kunnioittaminen
- Hyvät ajatukset, teot ja sanat
- Muiden auttaminen kotona, kaveripiirissä ja koulussa
- Yhteisön jäsenenä toimiminen ja yhteisöllisyys
- Luonnosta ja eläimistä huolehtiminen sekä niiden arvostaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen merkitys
- Rauhallisen ja tyynen mielen arvon ymmärtäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Oppilas tutustuu Tripitakan rakenteeseen ja keskeisiin oppeihin.

- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka ja sen rakenne
- Buddhan elämä esimerkkinä
- Buddhalainen pyrkimys keskitiellä elämiseen äärimmäisyyksien välissä
- Taitavat ja taitamattomat teot: karma, tekojen puhdistaminen ja ansioiden kokoaminen
- Ihmiselämän kallisarvoisuus
- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus
- Eri buddhalaisista perinteistä alustavasti
- Sangha ja luostarielämä eri perinteissä
- Buddhalaisia rituaaleja, rukouksia, mantroja

- Toimiminen ja käyttäytyminen pyhiinvaelluspaikoissa
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin
- Meditaatiomenetelmiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tutustuu buddhalaisiin rituaaleihin, rukouksiin, mantroihin ja tapoihin.**

- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka ja sen rakenne
- Buddhan elämä esimerkkinä
- Buddhalainen pyrkimys keskitiellä elämiseen äärimmäisyyksien välissä
- Taitavat ja taitamattomat teot: karma, tekojen puhdistaminen ja ansioiden kokoaminen
- Ihmiselämän kallisarvoisuus
- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus
- Eri buddhalaisista perinteistä alustavasti
- Sangha ja luostarielämä eri perinteissä
- Buddhalaisia rituaaleja, rukouksia, mantroja
- Toimiminen ja käyttäytyminen pyhiinvaelluspaikoissa
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin
- Meditaatiomenetelmiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas syventää uskonnollisen kielen erityispiirteiden tunnistamista.**

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja

- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka ja sen rakenne
- Buddhan elämä esimerkkinä
- Buddhalainen pyrkimys keskitiellä elämiseen äärimmäisyyksien välissä
- Taitavat ja taitamattomat teot: karma, tekojen puhdistaminen ja ansioiden kokoaminen
- Ihmiselämän kallisarvoisuus
- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus
- Eri buddhalaisista perinteistä alustavasti
- Sangha ja luostarielämä eri perinteissä
- Buddhalaisia rituaaleja, rukouksia, mantroja
- Toimiminen ja käyttäytyminen pyhiinvaelluspaikoissa
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin
- Meditaatiomenetelmiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteisiin ja symboleihin.**

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja

- Taitavat ja taitamattomat teot: myötätunto ja viisaus toiminnan perustana
- Viisi eettistä harjoitusohjetta syventäen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia
- Meditaatiomenetelmiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas harjoittelee ymmärtämään, että on tärkeää kunnioittaa toista ja toisen pyhää.**

- Taitavat ja taitamattomat teot: myötätunto ja viisaus toiminnan perustana
- Viisi eettistä harjoitusohjetta syventäen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia
- Meditaatiomenetelmiä

- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka ja sen rakenne
- Buddhan elämä esimerkkinä
- Buddhalainen pyrkimys keskitiellä elämiseen äärimmäisyyksien välissä
- Taitavat ja taitamattomat teot: karma, tekojen puhdistaminen ja ansioiden kokoaminen
- Ihmiselämän kallisarvoisuus
- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus
- Eri buddhalaisista perinteistä alustavasti
- Sangha ja luostarielämä eri perinteissä
- Buddhalaisia rituaaleja, rukouksia, mantroja
- Toimiminen ja käyttäytyminen pyhiinvaelluspaikoissa
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin
- Meditaatiomenetelmiä

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas syventää tietojaan buddhalaisuuden eettisistä opetuksista.**

- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka ja sen rakenne
- Buddhan elämä esimerkkinä
- Buddhalainen pyrkimys keskitiellä elämiseen äärimmäisyyksien välissä
- Taitavat ja taitamattomat teot: karma, tekojen puhdistaminen ja ansioiden kokoaminen
- Ihmiselämän kallisarvoisuus
- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus
- Eri buddhalaisista perinteistä alustavasti
- Sangha ja luostarielämä eri perinteissä
- Buddhalaisia rituaaleja, rukouksia, mantroja
- Toimiminen ja käyttäytyminen pyhiinvaelluspaikoissa
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin
- Meditaatiomenetelmiä

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja

- Taitavat ja taitamattomat teot: myötätunto ja viisaus toiminnan perustana
- Viisi eettistä harjoitusohjetta syventäen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia
- Meditaatiomenetelmiä

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelemaan omia näkemyksiään.**

- Eri jumala-, aika- ja maailman syntyyn liittyviä käsityksiä
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin peruspiirteitä sekä symboleja

- Taitavat ja taitamattomat teot: myötätunto ja viisaus toiminnan perustana
- Viisi eettistä harjoitusohjetta syventäen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia
- Meditaatiomenetelmiä

- Buddhalaisia pyhiä kirjoituksia ja kertomuksia
- Tripitaka ja sen rakenne
- Buddhan elämä esimerkkinä
- Buddhalainen pyrkimys keskitiellä elämiseen äärimmäisyyksien välissä
- Taitavat ja taitamattomat teot: karma, tekojen puhdistaminen ja ansioiden kokoaminen
- Ihmiselämän kallisarvoisuus
- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus
- Eri buddhalaisista perinteistä alustavasti
- Sangha ja luostarielämä eri perinteissä
- Buddhalaisia rituaaleja, rukouksia, mantroja
- Toimiminen ja käyttäytyminen pyhiinvaelluspaikoissa
- Tutustuminen sanskritinkielisiin peruskäsitteisiin
- Meditaatiomenetelmiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee rakentamaan myönteistä maailmankatsomusta sekä vahvistamaan itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**

- Taitavat ja taitamattomat teot: myötätunto ja viisaus toiminnan perustana
- Viisi eettistä harjoitusohjetta syventäen
- Arkielämän eettisiä valintoja ja niiden vaikutuksia
- Meditaatiomenetelmiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas syventää tietojaan Tripitakasta, buddhalaisuuden pyhistä kertomuksista ja keskeisistä opeista.**

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen
- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas syventää tietojaan buddhalaisista rituaaleista ja tavoista sekä erilaisista pyhiinvaelluskohteista, pyhistä rakennuksista ja esineistä.**

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen

- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.**

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen
- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.**

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen
- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tutustuu Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.**

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen
- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisiin piirteisiin sekä niiden vaikutukseen Euroopassa.**

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi

- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.**

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen
- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas perehtyy buddhalaisuuden eettisiin opetuksiin sekä tutustuu eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.**

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen
- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin ja harjoittelee ymmärtämään niitä yksilön ja yhteisön näkökulmasta.**

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja buddhalaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.**

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas harjoittelee keskustelemaan rakentavasti eettisistä kysymyksistä.**

- Uskonnon ja kulttuurin välisestä suhteesta
- Buddhalaisuuden suhde muihin uskontoihin, intialaisperäisiin uskontoihin, paikallisiin kansanuskon muotoihin ja uskonnottomuuteen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurisia piirteitä
- Uskonnottomuus, maallistuminen, ateismi
- Suomen uskonnollisista juurista
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

- Tripitakan historia suullisena perimätietona ja kirjalliseen muotoon saattaminen
- Tripitakan eri versiot
- Uskonnollisten tekstien erityispiirteitä, kuten vertauskuvallisuus
- Kaiken pysymättömyys ja itsettömyys
- Neljä jaloa totuutta
- Jalo kahdeksanosainen polku
- Buddhalaisuuden päämäärä ja valaistuminen
- Eri buddhalaisista perinteistä syventäen
- Bodhisattva/arhat -ihanteet, Buddha/buddhat -käsitteet
- Buddhalainen aikakäsitys, ajanlasku ja kalenteri

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**

- Olemassaolon keskinäinen riippuvuus ja kaiken yhteenkuuluvuus, myötätunto kaikkia tuntevia olentoja kohtaan
- Eri buddhalaisten perinteiden opetuksia hyvästä elämästä ja sen saavuttamisesta
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena
- Elämäntaitojen, itsetuntemuksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja sen arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tutustuu buddhalaisuuden suullisiin ja kirjallisiin lähteisiin sekä syventää tietojaan keskeisistä opeista.**

- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Elämänpyörä, karma ja jälleensyntyminen
- Kuusi täydellisyyttä
- Buddhalaisuuden varhaishistoriasta alustavasti
- Johdanto buddhalaiseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin
- Buddhalaisuus Euroopassa ja Suomessa alustavasti
- Buddhalaisuuden moderneista suuntauksista ja interbuddhalaisesta toiminnasta alustavasti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas kertaa tietojaan buddhalaisista rituaaleista ja tavoista sekä erilaisista pyhiinvaelluskohteista, pyhistä rakennuksista ja esineistä.**

- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Elämänpyörä, karma ja jälleensyntyminen
- Kuusi täydellisyyttä
- Buddhalaisuuden varhaishistoriasta alustavasti
- Johdanto buddhalaiseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin
- Buddhalaisuus Euroopassa ja Suomessa alustavasti
- Buddhalaisuuden moderneista suuntauksista ja interbuddhalaisesta toiminnasta alustavasti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas syventää uskonnollisen kielen erityispiirteiden ja vertauskuvallisuuden tunnistamista.**

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontojen välisestä vuoropuhelusta
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Elämänpyörä, karma ja jälleensyntyminen
- Kuusi täydellisyyttä
- Buddhalaisuuden varhaishistoriasta alustavasti
- Johdanto buddhalaiseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin
- Buddhalaisuus Euroopassa ja Suomessa alustavasti
- Buddhalaisuuden moderneista suuntauksista ja interbuddhalaisesta toiminnasta alustavasti

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

- **Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.**

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontojen välisestä vuoropuhelusta
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Elämänpyörä, karma ja jälleensyntyminen
- Kuusi täydellisyyttä
- Buddhalaisuuden varhaishistoriasta alustavasti
- Johdanto buddhalaiseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin
- Buddhalaisuus Euroopassa ja Suomessa alustavasti
- Buddhalaisuuden moderneista suuntauksista ja interbuddhalaisesta toiminnasta alustavasti

- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä
- Globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisiin piirteisiin ja historiaan Euroopassa.**

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontojen välisestä vuoropuhelusta
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä
- Globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.**

- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Elämänpyörä, karma ja jälleensyntyminen
- Kuusi täydellisyyttä
- Buddhalaisuuden varhaishistoriasta alustavasti
- Johdanto buddhalaiseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin
- Buddhalaisuus Euroopassa ja Suomessa alustavasti
- Buddhalaisuuden moderneista suuntauksista ja interbuddhalaisesta toiminnasta alustavasti

- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä
- Globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontojen välisestä vuoropuhelusta
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas syventää perehtymistään buddhalaisuuden eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.**

- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä
- Globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Elämänpyörä, karma ja jälleensyntyminen
- Kuusi täydellisyyttä
- Buddhalaisuuden varhaishistoriasta alustavasti
- Johdanto buddhalaiseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin
- Buddhalaisuus Euroopassa ja Suomessa alustavasti
- Buddhalaisuuden moderneista suuntauksista ja interbuddhalaisesta toiminnasta alustavasti

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontojen välisestä vuoropuhelusta
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin sisältyviin arvoihin ja harjoittelee ymmärtämään niitä yksilön ja yhteisön näkökulmasta.**

- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä
- Globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontojen välisestä vuoropuhelusta
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas harjoittelee keskustelemaan rakentavasti eettisistä kysymyksistä ja perustelemaan omia näkemyksiään.**

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin opillisia piirteitä
- Uskontojen välisestä vuoropuhelusta
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Elämänpyörä, karma ja jälleensyntyminen
- Kuusi täydellisyyttä
- Buddhalaisuuden varhaishistoriasta alustavasti
- Johdanto buddhalaiseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin
- Buddhalaisuus Euroopassa ja Suomessa alustavasti
- Buddhalaisuuden moderneista suuntauksista ja interbuddhalaisesta toiminnasta alustavasti

- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä
- Globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas harjoittelee vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoaan ja luottamustaan elämään.**
- Eri uskontojen ja katsomusten yhteisiä eettisiä näkemyksiä
- Globaalista vastuusta ja ympäristökysymyksistä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Katolisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy katolisiin pyhiin kertomuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö
- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu kirkkorakennukseen ja seurakunnan elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö
- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tunnistamaan katolisen kirkon uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö
- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö
- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä ja arki, paasto, rippi, hyvän tekeminen
- Vastuu itsestä ja ympäristöstä, suhde muihin ihmisiin
- UT: laupias samarialainen, rakkauden käsky
- Oikea käyttäytyminen omassa kirkossa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa
- VT: 10 käskyä omien valintojen perustana
- Synnin olemus ja syntien jaottelu, omatunto, omien tekojen seuraamukset
- Ihminen Jumalan kuvana, keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatun ja kertomusten avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juurin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö

- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö
- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä ja arki, paasto, rippi, hyvän tekeminen
- Vastuu itsestä ja ympäristöstä, suhde muihin ihmisiin
- UT: laupias samarialainen, rakkauden käsky
- Oikea käyttäytyminen omassa kirkossa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa
- VT: 10 käskyä omien valintojen perustana
- Synnin olemus ja syntien jaottelu, omatunto, omien tekojen seuraamukset
- Ihminen Jumalan kuvana, keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatun ja kertomusten avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu katolisen kirkon eettisiin opetuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö
- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona

- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä ja arki, paasto, rippi, hyvän tekeminen
- Vastuu itsestä ja ympäristöstä, suhde muihin ihmisiin
- UT: laupias samarialainen, rakkauden käsky
- Oikea käyttäytyminen omassa kirkossa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa
- VT: 10 käskyä omien valintojen perustana
- Synnin olemus ja syntien jaottelu, omatunto, omien tekojen seuraamukset
- Ihminen Jumalan kuvana, keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatun ja kertomusten avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä ja arki, paasto, rippi, hyvän tekeminen
- Vastuu itsestä ja ympäristöstä, suhde muihin ihmisiin
- UT: laupias samarialainen, rakkauden käsky
- Oikea käyttäytyminen omassa kirkossa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa
- VT: 10 käskyä omien valintojen perustana
- Synnin olemus ja syntien jaottelu, omatunto, omien tekojen seuraamukset
- Ihminen Jumalan kuvana, keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatun ja kertomusten avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja, pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin

piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä ja arki, paasto, rippi, hyvän tekeminen
- Vastuu itsestä ja ympäristöstä, suhde muihin ihmisiin
- UT: laupias samarialainen, rakkauden käsky
- Oikea käyttäytyminen omassa kirkossa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa
- VT: 10 käskyä omien valintojen perustana
- Synnin olemus ja syntien jaottelu, omatunto, omien tekojen seuraamukset
- Ihminen Jumalan kuvana, keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatun ja kertomusten avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas saa tilaisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, harjoitella ajatusten ilmaisemista rakentavasti ja perustella omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Apostolien teot (helluntaikirkon syntymäpäivä)
- Paavalin elämä ja toiminta, lähetystyö
- Tutustutaan parannuksen ja eukaristian viettoon sekä niihin liittyvin kirkon esineisiin ja termeihin: (alttari, hostia, tabernaakkeli, kalkki, pateeni, rippituoli)
- Kirkkovuosi
- Seurakunta, Pyhän Messun rakenne ja symboliikka
- Herran rukous, esirukoukset
- Raamatun käyttö, Raamatun kertomuksia ja pyhimysten esimerkit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa.

Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Omassa koulussa vietettäviä juhlia, niin uskonnollisia kuin uskonnottomia juhlia

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä ja arki, paasto, rippi, hyvän tekeminen
- Vastuu itsestä ja ympäristöstä, suhde muihin ihmisiin
- UT: laupias samarialainen, rakkauden käsky
- Oikea käyttäytyminen omassa kirkossa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa
- VT: 10 käskyä omien valintojen perustana
- Synnin olemus ja syntien jaottelu, omatunto, omien tekojen seuraamukset
- Ihminen Jumalan kuvana, keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatun ja kertomusten avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä ja arki, paasto, rippi, hyvän tekeminen
- Vastuu itsestä ja ympäristöstä, suhde muihin ihmisiin
- UT: laupias samarialainen, rakkauden käsky
- Oikea käyttäytyminen omassa kirkossa ja muissa uskonnollisissa tilaisuuksissa
- VT: 10 käskyä omien valintojen perustana
- Synnin olemus ja syntien jaottelu, omatunto, omien tekojen seuraamukset
- Ihminen Jumalan kuvana, keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Raamatun ja kertomusten avulla

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Raamatun kertomuksiin sekä keskeisiin katolisen kirkon oppeihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Näkyvä ja näkymätön kirkko
- Neitsyt Maria kirkon äitinä, Neitsyt Marian juhlat
- Paasto, pääsiäinen, Pyhäin ja poisnukkuneiden päivä, Kynttilänpäivä
- Uhri Vanhassa ja Uudessa Testamentissa sekä Pyhässä Messussa
- Jeesuksen elämä, opetus ja merkitys kristinuskossa ja arkielämässä
- Kirkon virat , kirkon esineet, liturgiset värit ja vaatteet
- Messu, parannuksen sakramentti ja niiden symbolit
- Ruusukko-rukous ja ristintiehartaus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu kirkkorakennukseen, uskonnon rituaaleihin ja seurakunnan elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Näkyvä ja näkymätön kirkko
- Neitsyt Maria kirkon äitinä, Neitsyt Marian juhlat
- Paasto, pääsiäinen, Pyhäin ja poisnukkuneiden päivä, Kynttilänpäivä
- Uhri Vanhassa ja Uudessa Testamentissa sekä Pyhässä Messussa
- Jeesuksen elämä, opetus ja merkitys kristinuskossa ja arkielämässä
- Kirkon virat , kirkon esineet, liturgiset värit ja vaatteet
- Messu, parannuksen sakramentti ja niiden symbolit
- Ruusukko-rukous ja ristintiehartaus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Näkyvä ja näkymätön kirkko
- Neitsyt Maria kirkon äitinä, Neitsyt Marian juhlat
- Paasto, pääsiäinen, Pyhäin ja poisnukkuneiden päivä, Kynttilänpäivä
- Uhri Vanhassa ja Uudessa Testamentissa sekä Pyhässä Messussa
- Jeesuksen elämä, opetus ja merkitys kristinuskossa ja arkielämässä
- Kirkon virat , kirkon esineet, liturgiset värit ja vaatteet
- Messu, parannuksen sakramentti ja niiden symbolit
- Ruusukko-rukous ja ristintiehartaus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- ”Abrahamin lasten”, juutalaisten, kristittyjen ja muslimien uskon yhteiset juuret

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Näkyvä ja näkymätön kirkko
- Neitsyt Maria kirkon äitinä, Neitsyt Marian juhlat
- Paasto, pääsiäinen, Pyhäin ja poisnukkuneiden päivä, Kynttilänpäivä
- Uhri Vanhassa ja Uudessa Testamentissa sekä Pyhässä Messussa
- Jeesuksen elämä, opetus ja merkitys kristinuskossa ja arkielämässä
- Kirkon virat , kirkon esineet, liturgiset värit ja vaatteet
- Messu, parannuksen sakramentti ja niiden symbolit
- Ruusukko-rukous ja ristintiehartaus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- ”Abrahamin lasten”, juutalaisten, kristittyjen ja muslimien uskon yhteiset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Laupeuden teot, lähetyskäsky
- Ihmisarvot, erilaisuuden suvaitseminen
- Omat teot arjessa ja vastuu niistä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Näkyvä ja näkymätön kirkko
- Neitsyt Maria kirkon äitinä, Neitsyt Marian juhlat
- Paasto, pääsiäinen, Pyhäin ja poisnukkuneiden päivä, Kynttilänpäivä
- Uhri Vanhassa ja Uudessa Testamentissa sekä Pyhässä Messussa
- Jeesuksen elämä, opetus ja merkitys kristinuskossa ja arkielämässä
- Kirkon virat , kirkon esineet, liturgiset värit ja vaatteet
- Messu, parannuksen sakramentti ja niiden symbolit
- Ruusukko-rukous ja ristintiehartaus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- ”Abrahamin lasten”, juutalaisten, kristittyjen ja muslimien uskon yhteiset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Laupeuden teot, lähetyskäsky
- Ihmisarvot, erilaisuuden suvaitseminen
- Omat teot arjessa ja vastuu niistä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu katolisen uskonnon opetuksiin ja eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Näkyvä ja näkymätön kirkko
- Neitsyt Maria kirkon äitinä, Neitsyt Marian juhlat
- Paasto, pääsiäinen, Pyhäin ja poisnukkuneiden päivä, Kynttilänpäivä
- Uhri Vanhassa ja Uudessa Testamentissa sekä Pyhässä Messussa
- Jeesuksen elämä, opetus ja merkitys kristinuskossa ja arkielämässä
- Kirkon virat , kirkon esineet, liturgiset värit ja vaatteet
- Messu, parannuksen sakramentti ja niiden symbolit
- Ruusukko-rukous ja ristintiehartaus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- ”Abrahamin lasten”, juutalaisten, kristittyjen ja muslimien uskon yhteiset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Laupeuden teot, lähetyskäsky
- Ihmisarvot, erilaisuuden suvaitseminen
- Omat teot arjessa ja vastuu niistä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- ”Abrahamin lasten”, juutalaisten, kristittyjen ja muslimien uskon yhteiset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Laupeuden teot, lähetyskäsky
- Ihmisarvot, erilaisuuden suvaitseminen
- Omat teot arjessa ja vastuu niistä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja katolisen uskonnon näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- ”Abrahamin lasten”, juutalaisten, kristittyjen ja muslimien uskon yhteiset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Laupeuden teot, lähetyskäsky
- Ihmisarvot, erilaisuuden suvaitseminen
- Omat teot arjessa ja vastuu niistä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu keskustelemaan eettisistä kysymyksistä, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja

kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Näkyvä ja näkymätön kirkko
- Neitsyt Maria kirkon äitinä, Neitsyt Marian juhlat
- Paasto, pääsiäinen, Pyhäin ja poisnukkuneiden päivä, Kynttilänpäivä
- Uhri Vanhassa ja Uudessa Testamentissa sekä Pyhässä Messussa
- Jeesuksen elämä, opetus ja merkitys kristinuskossa ja arkielämässä
- Kirkon virat , kirkon esineet, liturgiset värit ja vaatteet
- Messu, parannuksen sakramentti ja niiden symbolit
- Ruusukko-rukous ja ristintiehartaus

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolinen kirkko maailmankirkkona
- ”Abrahamin lasten”, juutalaisten, kristittyjen ja muslimien uskon yhteiset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Laupeuden teot, lähetyskäsky
- Ihmisarvot, erilaisuuden suvaitseminen
- Omat teot arjessa ja vastuu niistä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Laupeuden teot, lähetyskäsky
- Ihmisarvot, erilaisuuden suvaitseminen
- Omat teot arjessa ja vastuu niistä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Vanhaan testamenttiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu katolisen uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa.

Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen

parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu Abrahamin uskontoihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy katolisen uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja katolisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu keskustelemaan eettisistä kysymyksistä, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoittelee omien näkemysten perustelemista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Vanhan testamentin päätapahtumat (maailman luominen, ihmisen tottelemattomuus ja seuraus, perisynti, Aabraham, Hagarin ja Ismaelin, Iisakin, Jaakobin ja Joosefin ja Mooseksen historia, 10 käskyä, Daavid)
- Kirkkovuosi
- Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus: luominen, käärme, hedelmä, mandala, palava pensas, voideltu
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Raamattu: käyttö, Vanha testamentti juutalaisten, kristittyjen ja islamilaisten juurena
- Abrahamin uskontojen yhteiset piirteet, juuret ja henkimaailma, pyhät kirjat ja paasto

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa

yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Eettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmastaEettinen pohdinta Raamatun kertomusten pohjalta, arvot
- Jumala on Rakkaus ja hyvyyden lähde
- Toiseen uskontoon kuuluvan kunnioittaminen
- Luomiskertomus, ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena, luonnonsuojelu
- Toisen ihmisen huomioon ottaminen, omasta luopuminen toisen hyväksi
- Vastuu omista teoista kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Uuteen Testamenttiin ja katolisen kirkon keskeisiin oppeihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu katolisen uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat

- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko

- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy juutalais-kristillisen kulttuurin juuriin, katolisen, ortodoksisen ja luterilaisen kirkon historiaan Suomessa ja oppilasryhmän oman kulttuurisen taustan juuriin ja historiaan Suomessa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa.

Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin

piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy katolisen uskonnon eettisiin opetuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja katolisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa.

Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu keskustelemaan eettisistä kysymyksistä, ilmaisemaan rakentavasti ajatuksia ja tunteita sekä perustelemaan näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

- Pelastushistoria, rakkauden kaksoiskäsky
- Apostolien kutsuminen ja Jeesuksen seuraamisen ehdot, Jeesuksen ihmeteot
- Pyhä Kolminaisuus
- Kirkon synty ja alkukirkon elämää, marttyyrit ja pyhä Paavali, Jeesuksen mystinen ruumis
- Katolinen kirkko Suomessa
- Kirkkovuosi, sakramentit ja sakramentaliat
- Uskonnolliset lähteet: Raamattu, Suomen katolisen kirkon verkkosivut ja Fides-lehti, lähdekritiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katoliset kirkot maailmassa
- Ekumeeninen rukousviikko
- Ortodoksinen ja luterilainen kirkko Suomessa
- Uskonnottomuus, ateismi ja maallistuminen
- Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin historia Euroopassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta autetaan ja tuetaan muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa, ajankohtaisten kysymysten eettistä pohdintaa
- Pyhien elämäkertoja, Pietari, Nikolaus, Franciscus, Birgitta, Ignatius Loyola, don Bosco, äiti Teresa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Islamilaisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu islamin pyhiin kertomuksiin ja keskeisiin oppeihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin

kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraani pyhänä kirjana (käsittely)
- Koraanin kertomuksia (esim. hämähäkki-tarina, muurahaisten tarina, luolatarina)
- 5 peruspilaria
- Rukous (wudu, rukousajat, liikkeet ja järjestys, huomioidaan perheiden erilaiset tavat)
- Islamin kolme pyhää kaupunkia ja niiden moskeijat
- Käyttäytyminen moskeijassa
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeetta Muhammadin elämä
- Opiskeltaviin aiheisiin liittyviä lyhyitä hadihteja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu islamin rituaaleihin ja erilaisiin moskeijoihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraani pyhänä kirjana (käsittely)
- Koraanin kertomuksia (esim. hämähäkki-tarina, muurahaisten tarina, luolatarina)
- 5 peruspilaria
- Rukous (wudu, rukousajat, liikkeet ja järjestys, huomioidaan perheiden erilaiset tavat)
- Islamin kolme pyhää kaupunkia ja niiden moskeijat
- Käyttäytyminen moskeijassa
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeetta Muhammadin elämä
- Opiskeltaviin aiheisiin liittyviä lyhyitä hadihteja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu uskonnollisen kielen erityispiirteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraani pyhänä kirjana (käsittely)
- Koraanin kertomuksia (esim. hämähäkki-tarina, muurahaisten tarina, luolatarina)
- 5 peruspilaria
- Rukous (wudu, rukousajat, liikkeet ja järjestys, huomioidaan perheiden erilaiset tavat)
- Islamin kolme pyhää kaupunkia ja niiden moskeijat
- Käyttäytyminen moskeijassa
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeetta Muhammadin elämä

- Opiskeltaviin aiheisiin liittyviä lyhyitä hadihteja

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä eri uskonnoissa ja kulttuureissa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraani pyhänä kirjana (käsittely)
- Koraanin kertomuksia (esim. hämähäkki-tarina, muurahaisten tarina, luolatarina)
- 5 peruspilaria
- Rukous (wudu, rukousajat, liikkeet ja järjestys, huomioidaan perheiden erilaiset tavat)
- Islamin kolme pyhää kaupunkia ja niiden moskeijat
- Käyttäytyminen moskeijassa
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeetta Muhammadin elämä
- Opiskeltaviin aiheisiin liittyviä lyhyitä hadihteja

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä eri uskonnoissa ja kulttuureissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvä käyttäytyminen, toisen ihmisen ja vanhempien kunnioittaminen
- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Tekojen tarkoituksellisuus
- Islamilainen yhteisöllisyys (umma)
- Elämän ja luonnon kunnioittaminen
- Rukouksen (myös dhikr ja du'a) rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja 1390

islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraani pyhänä kirjana (käsittely)
- Koraanin kertomuksia (esim. hämähäkki-tarina, muurahaisten tarina, luolatarina)
- 5 peruspilaria
- Rukous (wudu, rukousajat, liikkeet ja järjestys, huomioidaan perheiden erilaiset tavat)
- Islamin kolme pyhää kaupunkia ja niiden moskeijat
- Käyttäytyminen moskeijassa
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeetta Muhammadin elämä
- Opiskeltaviin aiheisiin liittyviä lyhyitä hadihteja

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä eri uskonnoissa ja kulttuureissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvä käyttäytyminen, toisen ihmisen ja vanhempien kunnioittaminen
- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Tekojen tarkoituksellisuus
- Islamilainen yhteisöllisyys (umma)
- Elämän ja luonnon kunnioittaminen
- Rukouksen (myös dhikr ja du'a) rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu islamin eettisiin opetuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraani pyhänä kirjana (käsittely)

- Koraanin kertomuksia (esim. hämähäkki-tarina, muurahaisten tarina, luolatarina)
- 5 peruspilaria
- Rukous (wudu, rukousajat, liikkeet ja järjestys, huomioidaan perheiden erilaiset tavat)
- Islamin kolme pyhää kaupunkia ja niiden moskeijat
- Käyttäytyminen moskeijassa
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeetta Muhammadin elämä
- Opiskeltaviin aiheisiin liittyviä lyhyitä hadihteja

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä eri uskonnoissa ja kulttuureissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvä käyttäytyminen, toisen ihmisen ja vanhempien kunnioittaminen
- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Tekojen tarkoituksellisuus
- Islamilainen yhteisöllisyys (umma)
- Elämän ja luonnon kunnioittaminen
- Rukouksen (myös dhikr ja du’a) rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraani pyhänä kirjana (käsittely)
- Koraanin kertomuksia (esim. hämähäkki-tarina, muurahaisten tarina, luolatarina)
- 5 peruspilaria
- Rukous (wudu, rukousajat, liikkeet ja järjestys, huomioidaan perheiden erilaiset tavat)
- Islamin kolme pyhää kaupunkia ja niiden moskeijat
- Käyttäytyminen moskeijassa
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeetta Muhammadin elämä
- Opiskeltaviin aiheisiin liittyviä lyhyitä hadihteja

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Pyhä eri uskonnoissa ja kulttuureissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvä käyttäytyminen, toisen ihmisen ja vanhempien kunnioittaminen
- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Tekojen tarkoituksellisuus
- Islamilainen yhteisöllisyys (umma)
- Elämän ja luonnon kunnioittaminen
- Rukouksen (myös dhikr ja du'a) rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee rakentamaan myönteistä asennetta maailmankatsomukseensa, itsetuntoaan ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvä käyttäytyminen, toisen ihmisen ja vanhempien kunnioittaminen
- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Tekojen tarkoituksellisuus
- Islamilainen yhteisöllisyys (umma)
- Elämän ja luonnon kunnioittaminen
- Rukouksen (myös dhikr ja du'a) rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu Koraanin rakenteeseen ja keskeisiin oppeihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraanin rakenne: suura, jae, tutustutaan lyhyiden suurien sanomaan, kuunnellaan Koraanin resitaatiota
- 5 peruspilaria
- Paasto (Voiman yö)
- Moskeija (tunnusmerkit ulkoa ja sisältä, erilaiset tilat)
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeettojen kertomuksia
- Uskon pilarit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan islamin rituaaleista sekä tutustuu pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraanin rakenne: suura, jae, tutustutaan lyhyiden suurien sanomaan, kuunnellaan Koraanin resitaatiota
- 5 peruspilaria
- Paasto (Voiman yö)
- Moskeija (tunnusmerkit ulkoa ja sisältä, erilaiset tilat)
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeettojen kertomuksia
- Uskon pilarit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraanin rakenne: suura, jae, tutustutaan lyhyiden suurien sanomaan, kuunnellaan Koraanin resitaatiota
- 5 peruspilaria
- Paasto (Voiman yö)
- Moskeija (tunnusmerkit ulkoa ja sisältä, erilaiset tilat)
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeettojen kertomuksia
- Uskon pilarit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon

Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkko ja synagoga

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu kristinuskoon ja juutalaisuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon

Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkko ja synagoga

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Toisen ihmisen huomioiminen ja hänen ajatuksien kunnioittaminen
- Islamilaiset ruokasäädökset
- Vastuu omista teoista
- Myötätunto

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää, että on tärkeää kunnioittaa toisen pyhää

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraanin rakenne: suura, jae, tutustutaan lyhyiden suurien sanomaan, kuunnellaan Koraanin resitaatiota
- 5 peruspilaria
- Paasto (Voiman yö)
- Moskeija (tunnusmerkit ulkoa ja sisältä, erilaiset tilat)
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeettojen kertomuksia
- Uskon pilarit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkko ja synagoga

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Toisen ihmisen huomioiminen ja hänen ajatuksien kunnioittaminen
- Islamilaiset ruokasäädökset
- Vastuu omista teoista
- Myötätunto

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan islamin eettisistä opetuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraanin rakenne: suura, jae, tutustutaan lyhyiden suurien sanomaan, kuunnellaan Koraanin resitaatiota
- 5 peruspilaria
- Paasto (Voiman yö)
- Moskeija (tunnusmerkit ulkoa ja sisältä, erilaiset tilat)
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeettojen kertomuksia
- Uskon pilarit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkko ja synagoga

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Toisen ihmisen huomioiminen ja hänen ajatuksien kunnioittaminen
- Islamilaiset ruokasäädökset
- Vastuu omista teoista
- Myötätunto

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Koraanin rakenne: suura, jae, tutustutaan lyhyiden suurien sanomaan, kuunnellaan Koraanin resitaatiota
- 5 peruspilaria
- Paasto (Voiman yö)
- Moskeija (tunnusmerkit ulkoa ja sisältä, erilaiset tilat)
- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Profeettojen kertomuksia
- Uskon pilarit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkko ja synagoga

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Toisen ihmisen huomioiminen ja hänen ajatuksien kunnioittaminen
- Islamilaiset ruokasäädökset
- Vastuu omista teoista
- Myötätunto

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee rakentamaan myönteistä asennetta maailmankatsomukseensa, itsetuntoaan ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Lapsen oikeudet (Lasten oikeuksien päivä)
- Toisen ihmisen huomioiminen ja hänen ajatuksien kunnioittaminen
- Islamilaiset ruokasäädökset
- Vastuu omista teoista
- Myötätunto

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan islamin pyhistä kertomuksista ja keskeisistä opeista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)
- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa

- Islam Suomessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan islamin rituaaleista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)
- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa
- Islam Suomessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)
- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa
- Islam Suomessa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)

- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa
- Islam Suomessa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin tai nykytilaan liittyviä piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä Suomen ja Euroopan uskonnollisista ja katsomuksellisista juurista tai nykytilasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten vaikutuksia kulttuurissa ja yhteiskunnissa Suomessa ja Euroopassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta kulttuuriin ja yhteiskuntiin Suomessa ja Euroopassa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)
- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa
- Islam Suomessa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon

Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)
- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa
- Islam Suomessa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon

Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy islamin eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)
- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa
- Islam Suomessa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviin arvoihin yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja islamin eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Eettinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä joitain toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tai eettisiä valintatilanteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa eettisiä periaatteita. Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eettisistä valintatilanteista ja antaa niihin ratkaisuvaihtoehtoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon ja uskontojen yhteisistä eettisistä periaatteista ja antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta. Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia omia valintojaan ja eettisiä valintatilanteita arvojen, erilaisten eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa
- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa

- Suomen uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee keskustelemaan rakentavasti eettisistä kysymyksistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon (islamilaisia sanontoja, terminologian yhdistävä vaikutus)
- Profeettojen kertomuksia
- 5 peruspilaria (syventäen)
- Uskon pilarit (syventäen, mm. Jumalan ominaisuudet, Kuoleman jälkeinen elämä)
- Shirk
- Profeetta Muhammadin esimerkki (rooli perhe-elämässä)
- Islamilaisen tieteen ja taiteen vaikutus eurooppalaisiin juuriin
- Islam Euroopassa
- Islam Suomessa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirjan kansat, Abrahamilaiset uskonnot
- Uskonnottomuus ja ateismi, muita tapoja katsoa maailmaa
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

- Kielletty ja sallittu eri uskonnoissa
- Suomen uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas vahvistaa myönteistä asennetta maailmankatsomukseensa, itsetuntoaan ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet
- Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja
- Kestävä tulevaisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu islamin lähteisiin ja syventää tietojaan keskeisistä opeista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä sen keskeisiin oppeihin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon pyhän kirjan tai keskeisen lähteen ja tunnistaa jonkin käsitellyistä kertomuksista tai opeista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa opiskeltavasta uskonnosta jonkin sen keskeisen opin ja kertomuksen. Oppilas osaa kertoa ohjatusti jotain kertomuksen merkityksistä tai tavoista tulkita sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon pyhistä kirjoista sekä kuvailla kertomusten merkityksiä tai tapoja tulkita niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kertomusten sisältöjä ja tulkintaa. Oppilas osaa kuvailla keskeisimpien oppien merkityksiä opiskeltavan uskonnon kannalta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin

ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Koraani: kokoaminen ja rakenne, Koraanin tärkeitä naisia, eri eettisiä teemoja Koraanin pohjalta
- Perimätieto (hadith)
- Profeetta Muhammadin esimerkki (sunna)
- Islamin varhaishistoria (Muhammad Medinassa, neljä ensimmäistä kalifia)
- Islamin monimuotoisuus
- Islamilainen kalenteri (kuukaudet ja juhlat)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas kertaa islamin rituaaleja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.

Arvioinnin kohde

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa opiskeltavaan uskontoon liittyvän rituaalin tai tavan sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä opiskeltavasta uskonnosta rituaaleja tai tapoja sekä pyhän paikan tai rakennuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista ja tavoista sekä kuvailla uskonnon pyhiä paikkoja tai rakennuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon keskeisten rituaalien ja tapojen sekä pyhien paikkojen ja rakennusten merkityssisällöistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Koraani: kokoaminen ja rakenne, Koraanin tärkeitä naisia, eri eettisiä teemoja Koraanin pohjalta
- Perimätieto (hadith)
- Profeetta Muhammadin esimerkki (sunna)
- Islamin varhaishistoria (Muhammad Medinassa, neljä ensimmäistä kalifia)
- Islamin monimuotoisuus
- Islamilainen kalenteri (kuukaudet ja juhlat)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskonnon kielen ja symbolien analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisen symbolin, vertauskuvan, kielikuvan tai väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkin uskonnollisesta kielestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa uskonnollisen kielen erityispiirteistä ja vertauskuvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Koraani: kokoaminen ja rakenne, Koraanin tärkeitä naisia, eri eettisiä teemoja Koraanin pohjalta
- Perimätieto (hadith)
- Profeetta Muhammadin esimerkki (sunna)
- Islamin varhaishistoria (Muhammad Medinassa, neljä ensimmäistä kalifia)
- Islamin monimuotoisuus
- Islamilainen kalenteri (kuukaudet ja juhlat)

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Toisen pyhän kunnioittaminen
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas etsii, arvioi ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti etsiä uskontoa koskevaa tietoa annetuista lähteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa etsiä uskontoa koskevaa tietoa useasta lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää hakemaansa tietoa ja tunnistaa, että tietolähteiden luotettavuudessa on eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa etsiä ja vertailla uskontoa koskevaa tietoa eri lähteistä sekä tehdä havaintoja lähteiden luotettavuudesta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Koraani: kokoaminen ja rakenne, Koraanin tärkeitä naisia, eri eettisiä teemoja Koraanin pohjalta
- Perimätieto (hadith)
- Profeetta Muhammadin esimerkki (sunna)
- Islamin varhaishistoria (Muhammad Medinassa, neljä ensimmäistä kalifia)
- Islamin monimuotoisuus
- Islamilainen kalenteri (kuukaudet ja juhlat)

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Toisen pyhän kunnioittaminen
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet, tasa-arvo
- Lapsen oikeuksien sopimuksen arvoja
- Islamin eettiset periaatteet (käytöstavat, elämän säilyttäminen, vapaaehtoistyö)
- Tekojen luokittelu sallitusta kiellettyyn
- Koraanin rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan islamin historiasta Euroopassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin sekä niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.

Arvioinnin kohde

Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksesta tai historiasta Euroopassa.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Toisen pyhän kunnioittaminen
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet, tasa-arvo
- Lapsen oikeuksien sopimuksen arvoja
- Islamin eettiset periaatteet (käytöstavat, elämän säilyttäminen, vapaaehtoistyö)
- Tekojen luokittelu sallitusta kiellettyyn
- Koraanin rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan pyhän käsitteellä sekä pyrkii kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää. Hän tietää, miten toimitaan erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa sekä pyrkii käyttäytymään niissä asianmukaisesti ja kunnioittavasti.

Arvioinnin kohde

Uskonnon monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä jonkin pyhänä pidetyn asian tai siihen liittyvän tavan. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä erilaisia pyhinä pidettyjä asioita ja kuvailla, millaisia tapoja niihin liittyy. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, mitä tarkoitetaan toisen pyhän kunnioittamisella. Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisiin tilanteisiin ja paikkoihin sekä muihin pyhiin asioihin liittyvästä tapakulttuurista. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, miten pyhyys voi ilmetä eri tavoin uskonnoissa. Käyttäytymiseen liittyvää tavoitteen osaa ei arvioida.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen

sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Koraani: kokoaminen ja rakenne, Koraanin tärkeitä naisia, eri eettisiä teemoja Koraanin pohjalta
- Perimätieto (hadith)
- Profeetta Muhammadin esimerkki (sunna)
- Islamin varhaishistoria (Muhammad Medinassa, neljä ensimmäistä kalifia)
- Islamin monimuotoisuus
- Islamilainen kalenteri (kuukaudet ja juhlat)

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Toisen pyhän kunnioittaminen
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet, tasa-arvo
- Lapsen oikeuksien sopimuksen arvoja
- Islamin eettiset periaatteet (käytöstavat, elämän säilyttäminen, vapaaehtoistyö)
- Tekojen luokittelu sallitusta kiellettyyn
- Koraanin rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy islamin eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas perehtyy opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa koskeva tieto

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa tai osaa nimetä yksittäisen esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon eettisistä opetuksista tai uskontoja yhdistävistä eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon keskeisiä eettisiä opetuksia ja kertoa jostakin uskontoja yhdistävästä eettisestä periaatteesta sekä antaa esimerkkejä niiden soveltamisesta arjen tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen erilaisten eettisten periaatteiden soveltamista arjessa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Koraani: kokoaminen ja rakenne, Koraanin tärkeitä naisia, eri eettisiä teemoja Koraanin pohjalta

- Perimätieto (hadith)
- Profeetta Muhammadin esimerkki (sunna)
- Islamin varhaishistoria (Muhammad Medinassa, neljä ensimmäistä kalifia)
- Islamin monimuotoisuus
- Islamilainen kalenteri (kuukaudet ja juhlat)

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Toisen pyhän kunnioittaminen
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet, tasa-arvo
- Lapsen oikeuksien sopimuksen arvoja
- Islamin eettiset periaatteet (käytöstavat, elämän säilyttäminen, vapaaehtoistyö)
- Tekojen luokittelu sallitusta kiellettyyn
- Koraanin rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä ihmisoikeuksia tai Lapsen oikeuksien sopimuksesta nousevia lapsen oikeuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista tai muista ihmisoikeuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa lapsen oikeuksien ja muiden ihmisoikeuksien vaikutuksesta omaan elämänpiiriinsä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia lapsen oikeuksiin ja muihin ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisön näkökulmista.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Toisen pyhän kunnioittaminen
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet, tasa-arvo
- Lapsen oikeuksien sopimuksen arvoja
- Islamin eettiset periaatteet (käytöstavat, elämän säilyttäminen, vapaaehtoistyö)
- Tekojen luokittelu sallitusta kiellettyyn
- Koraanin rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee keskustelemaan rakentavasti eettisistä kysymyksistä ja perustelemaan omia näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee keskustelemaan eettisistä kysymyksistä sekä kehittää ajattelu- ja dialogitaitojaan.

Arvioinnin kohde

Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja ilmaista jollain tavoin ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa osaa yhteiseen keskusteluun ja ilmaisee itseään rakentavasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi muut keskusteluun osallistujat ja osaa perustella omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa keskustella vastavuoroisesti sekä pohtia ja rakentaa omia näkemyksiään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan aiheisiin liittyvään arabialaiseen sanastoon
- Koraani: kokoaminen ja rakenne, Koraanin tärkeitä naisia, eri eettisiä teemoja Koraanin pohjalta
- Perimätieto (hadith)
- Profeetta Muhammadin esimerkki (sunna)

- Islamin varhaishistoria (Muhammad Medinassa, neljä ensimmäistä kalifia)
- Islamin monimuotoisuus
- Islamilainen kalenteri (kuukaudet ja juhlat)

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Toisen pyhän kunnioittaminen
- Ajankohtaisia uskontoon liittyviä aiheita mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet, tasa-arvo
- Lapsen oikeuksien sopimuksen arvoja
- Islamin eettiset periaatteet (käytöstavat, elämän säilyttäminen, vapaaehtoistyö)
- Tekojen luokittelu sallitusta kiellettyyn
- Koraanin rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas vahvistaa myönteistä asennetta maailmankatsomukseensa, itsetuntoaan ja luottamusta elämään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saa valmiuksia muodostaa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomustaan, itsetuntoaan ja luottamusta elämäänsä.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet, tasa-arvo
- Lapsen oikeuksien sopimuksen arvoja
- Islamin eettiset periaatteet (käytöstavat, elämän säilyttäminen, vapaaehtoistyö)
- Tekojen luokittelu sallitusta kiellettyyn
- Koraanin rauhoittava vaikutus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissä otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3–6

Elämänkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämänkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää elämänkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut elämänkatsomustiedon tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan elämänkatsomustiedon tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Elämänkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.

- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.
- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.
- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.
- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

Sisältöalueet

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.
- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.
- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.
- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

Sisältöalueet

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus eri tilanteissa, esimerkiksi kotona ja koulussa.
- Vertaillaan käytöstapoja erilaisissa tilanteissa
- Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja toisten mielipiteiden kuuntelemista.
- Vastuu omista läksyistä ja kotitöistä
- Huolehtiminen nuoremmista esimerkiksi koulussa ja kotona

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Et-ryhmän kokemuksia erilaisista kulttuureista
- Suomalaisen kulttuurin tapoja
- Katsomusaineet koulussa
- Oma käsitys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteistyön merkitys lähiympäristön parantamiseksi
- Missä luonnonympäristössä viihtyy?
- Miten voi itse vaikuttaa lähiympäristöön?
- Kierrätys

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteistyön merkitys lähiympäristön parantamiseksi
- Missä luonnonympäristössä viihtyy?
- Miten voi itse vaikuttaa lähiympäristöön?
- Kierrätys

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

Sisältöalueet

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteistyön merkitys lähiympäristön parantamiseksi
- Missä luonnonympäristössä viihtyy?
- Miten voi itse vaikuttaa lähiympäristöön?
- Kierrätys

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuuristaa yleissivistystään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteistyön merkitys lähiympäristön parantamiseksi
- Missä luonnonympäristössä viihtyy?
- Miten voi itse vaikuttaa lähiympäristöön?
- Kierrätys

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi

yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteistyön merkitys lähiympäristön parantamiseksi
- Missä luonnonympäristössä viihtyy?
- Miten voi itse vaikuttaa lähiympäristöön?
- Kierrätys

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

Sisältöalueet

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta,

erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Riidat koulussa
- Eri tilanteiden oikeudenmukaisia ratkaisuja; sovittelutoiminnan perusteita
- Mielipiteet ja perustelut
- Ristiriitatilanteet ja niiden tunnistaminen
- Kaveritaidot
- Huolehtiminen yhteisistä asioista
- Kotieläimistä huolehtiminen
- Välttämättömyys ja ylellisyys
- Onnellisuus ja epäonni

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri katsomusten näkyminen koulun arjessa
- Maailman syntytarinat eri kulttuureissa
- Oma käsitys maailman synnystä
- Oman ajattelun kehittyminen
- Omat näkemykset katsomuksellisista asioista

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Yhteistyön merkitys lähiympäristön parantamiseksi
- Missä luonnonympäristössä viihtyy?
- Miten voi itse vaikuttaa lähiympäristöön?
- Kierrätys

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen

- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen
- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen
- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen
- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt

- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

Sisältöalueet

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuuristaa yleissivistystään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen
- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?

- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen
- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen

- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

Sisältöalueet

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?
- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lupaus ja sen pitäminen/ rikkominen
- Syy- ja seuraussuhteet; eettisiä ratkaisuja eri tilanteisiin
- Vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen
- Omien ajatusten kuunteleminen ja kuvaaminen eri tavoilla
- Eri ikäisten vastuut
- Miten omassa perheessä vastuut jakautuvat perheenjäsenten kesken?

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisten erilaisten katsomusten näkyminen
- Maailmanperintökohteet Suomessa ja maailmalla
- Uskonnollisen ja uskonnottoman maailmankuvan perusteita
- Katsomukselliset käsitteet (teisti, agnostikko ja ateisti)
- Erilaisten katsomusten luokittelun peruspiirteitä
- Eri katsomusten tunnukset ja perussisällöt
- Juhlaperinteitä eri kulttuureissa
- Suomalaisen kulttuurin ilmiöitä
- Eurooppalaisen ja maailman kulttuurin ilmiöitä
- Erilaisten katsomusten vaikutus eri puolilla maailmaa
- Maailmanuskonnot

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisarvo
- Kuka tai mikä vaikuttaa ajatteluun?
- Oikeudet ja velvollisuudet: miksi pitää opiskella? Omien opiskelutavoitteiden asettaminen
- Mihin tietoa tarvitaan?

- Lähdekritiikki
- Demokratia ja vaikuttaminen koulun sisällä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

Arvioinnin kohde

Kyky eettiseen ajatteluun ja eettisten periaatteiden soveltamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti jonkin eettisen periaatteen tai arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja perustella yhden eettisen periaatteen ja yhden arjessa tehtävän eettisen valinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa kuvailla ja perustella, miten voi soveltaa eettisiä periaatteita arjessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita. Oppilas osaa selittää ja perustella eettisten periaatteiden johdonmukaista soveltamista eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen
- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu
- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus eri puolella maailmaa
- Miksi luontoa pitää suojella?
- Ostototttumusten vaikutus ympäristön hyvinvointiin, eettinen kulutus
- Luonnosta vastuun ottamisen näkyminen omassa toiminnassa
- Vastuullisen vaikuttamisen keinoja

- Koulun ulkopuolisiin asioihin vaikuttamisen alkeita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

Arvioinnin kohde

Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti keskustelusta tai tekstistä väitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä väitteen ja sille perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja tekstistä keskeisiä väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa löytää keskustelusta ja erilaisista teksteistä keskeisiä väitteitä perusteluineen. Oppilas osaa pohtia monipuolisesti perusteluiden asiaankuuluvuutta.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen

- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu
- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus eri puolella maailmaa
- Miksi luontoa pitää suojella?
- Ostototttumusten vaikutus ympäristön hyvinvointiin, eettinen kulutus
- Luonnosta vastuun ottamisen näkyminen omassa toiminnassa
- Vastuullisen vaikuttamisen keinoja
- Koulun ulkopuolisiin asioihin vaikuttamisen alkeita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyy ajattelun taidoissa.

Arvioinnin kohde

Ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja asioiden välisistä suhteista tai virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita. Oppilas osaa tunnistaa virheellistä päättelyä ja välttää sitä omassa ajattelussaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita monipuolisesti ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas osaa hyödyntää näitä taitoja omassa ajattelussaan.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen
- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu

- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen toiminnan ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä tai luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden tavan kantaa vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kertoa, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen, sekä kuvata erilaisin esimerkein, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa omassa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen
- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu
- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita ohjatusti yhden kulttuurivähemmistön. Oppilas osaa nimetä ohjatusti yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, että on erilaisia kulttuureja, ja osaa mainita yhden kulttuurivähemmistön ja siihen liittyvän piirteen. Oppilas osaa nimetä yhden kulttuuriperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja selittää useita kulttuuriin liittyviä piirteitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa kuvailla yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurista moninaisuutta ja pohtia sen merkitystä.

Sisältöalueet

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa

- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus eri puolella maailmaa
- Miksi luontoa pitää suojella?
- Ostototttumusten vaikutus ympäristön hyvinvointiin, eettinen kulutus
- Luonnosta vastuun ottamisen näkyminen omassa toiminnassa
- Vastuullisen vaikuttamisen keinoja
- Koulun ulkopuolisiin asioihin vaikuttamisen alkeita

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Tietojen ja käsitteiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen, kulttuurin tai katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin sekä siihen liittyviä piirteitä. Oppilas tietää ainakin yhden katsomuksellisen käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomuksia ja kulttuureja sekä kertoa ja antaa niistä esimerkkejä katsomuksellisia käsitteitä käyttäen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen
- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu
- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin

erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus eri puolella maailmaa
- Miksi luontoa pitää suojella?
- Ostotottumusten vaikutus ympäristön hyvinvointiin, eettinen kulutus
- Luonnosta vastuun ottamisen näkyminen omassa toiminnassa
- Vastuullisen vaikuttamisen keinoja
- Koulun ulkopuolisiin asioihin vaikuttamisen alkeita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa asettaa ohjatusti yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas arvioi monipuolisesti tavoitteiden toteutumista.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen
- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu
- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus eri puolella maailmaa
- Miksi luontoa pitää suojella?
- Ostototttumusten vaikutus ympäristön hyvinvointiin, eettinen kulutus
- Luonnosta vastuun ottamisen näkyminen omassa toiminnassa
- Vastuullisen vaikuttamisen keinoja
- Koulun ulkopuolisiin asioihin vaikuttamisen alkeita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään monipuolisesti. Oppilas toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen
- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu
- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa selittää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä ainakin kolme ihmisoikeutta. Oppilas tietää ja osaa perustella sen, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä ainakin kolme.

Sisältöalueet

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.

Arvioinnin kohde

Vaikuttamisen keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa ohjatusti yhden tavan toimia vastuullisesti omassa lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla yhden kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla yhden tavan toimia vastuullisesti lähiympäristössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tietää, että kestävän tulevaisuuden tavoitteisto on laaja kokonaisuus. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kolme kestävän kehityksen tavoitetta. Oppilas osaa kuvailla ja perustella kaksi tärkeää tapaa toimia vastuullisesti lähiympäristössä ja kertoa, miten niissä voisi olla aloitteellinen.

Sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Mielipiteet ja perustelut
- Kielenkäyttö eri tilanteissa
- Vastuu ja vastuun ottaminen
- Omat tavoitteet esimerkiksi opiskelun tai tulevaisuuden suhteen
- Oma katsomuksellinen ajattelu
- Oman katsomuksen pohdinta ja perustelu
- Eettiset käsitteet ja niiden soveltaminen

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus maailmassa
- Monikulttuurisuus Suomessa ja maailmassa: yhdenvertaisuus, rasismi ja antirasismi
- Katsomukselliset ikärajat: uskonnonvapaus

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Lasten oikeuksien toteutuminen eri puolella maailmaa
- Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusrikkomukset
- Lasten oikeudet
- Lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa
- Lasten oikeuksien toteutuminen omassa arjessa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus eri puolella maailmaa
- Miksi luontoa pitää suojella?
- Ostototttumusten vaikutus ympäristön hyvinvointiin, eettinen kulutus
- Luonnosta vastuun ottamisen näkyminen omassa toiminnassa
- Vastuullisen vaikuttamisen keinoja
- Koulun ulkopuolisiin asioihin vaikuttamisen alkeita

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus mennyttä aikaa, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 4-6

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi historiassa vuosiluokilla 3–6

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilasta ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen

sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut historian tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan historian tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen sekä ihmisen toimijuuden ja historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Historian opiskelu on hyvä aloittaa perehtymällä historian tiedon luonteeseen oppilaan suvun tai lähiyhteisön menneisyyden avulla. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja senmerkityksestä identiteetille.

Sisältöalueet

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmislajin kehitys
- Keräilijä- sekä metsästyskulttuurit
- Maanviljelys- ja kaupunkikulttuurin synty ja kehitys sivilisaatioiksi

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäiset korkeakulttuurit
- Antiikin Kreikan yhteiskunta
    - Kulttuurin ja demokratian juuret
    - Valtakunnan laajeneminen Aleksanteri Suuren johdolla
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Antiikin Rooman valtakunta
    - Nousu, valtakunnan kukoistus ja tuho
    - Kristinuskon synty
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Suomen asuttaminen kivikaudelta lähtien

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa erilaisia historian lähteitä.

Arvioinnin kohde

Historian tietolähteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin historian lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä historian alkuperäislähteistä opiskeltavilta aikakausilta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas antaa esimerkin, miten alkuperäislähde eroaa toisen käden lähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, miten alkuperäislähteet eroavat toisen käden lähteistä opiskeltavilla aikakausilla.

Sisältöalueet

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmislajin kehitys
- Keräilijä- sekä metsästyskulttuurit
- Maanviljelys- ja kaupunkikulttuurin synty ja kehitys sivilisaatioiksi

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäiset korkeakulttuurit
- Antiikin Kreikan yhteiskunta
    - Kulttuurin ja demokratian juuret
    - Valtakunnan laajeneminen Aleksanteri Suuren johdolla
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Antiikin Rooman valtakunta
    - Nousu, valtakunnan kukoistus ja tuho
    - Kristinuskon synty
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Suomen asuttaminen kivikaudelta lähtien

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee historiatiedon tulkinnallisuuden.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä historian faktoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä historian faktoista ja tulkinnoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa, että samasta tapahtumasta tai ilmiöstä voi olla erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä samaan tapahtumaan tai ilmiöön liittyvistä erilaisista tulkinnoista.

Sisältöalueet

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmislajin kehitys
- Keräilijä- sekä metsästyskulttuurit
- Maanviljelys- ja kaupunkikulttuurin synty ja kehitys sivilisaatioiksi

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäiset korkeakulttuurit
- Antiikin Kreikan yhteiskunta
    - Kulttuurin ja demokratian juuret
    - Valtakunnan laajeneminen Aleksanteri Suuren johdolla
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Antiikin Rooman valtakunta

    - Nousu, valtakunnan kukoistus ja tuho
    - Kristinuskon synty
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
  - Suomen asuttaminen kivikaudelta lähtien

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää tapoja jakaa historia aikakausiin ja niihin liittyviä käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Kronologian ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja (vanha aika, keskiaika, uusi aika; esihistoria, historia; eaa, jaa).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja ja sijoittaa eri aikakausien tapahtumia aikajärjestykseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja sekä antaa esimerkkejä eri aikakausien yhteiskunnille ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee asioita, joiden perusteella tehdään historiallisia aikakausijakoja.

Sisältöalueet

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmislajin kehitys
- Keräilijä- sekä metsästyskulttuurit
- Maanviljelys- ja kaupunkikulttuurin synty ja kehitys sivilisaatioiksi

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäiset korkeakulttuurit
- Antiikin Kreikan yhteiskunta
    - Kulttuurin ja demokratian juuret
    - Valtakunnan laajeneminen Aleksanteri Suuren johdolla
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Antiikin Rooman valtakunta
    - Nousu, valtakunnan kukoistus ja tuho
    - Kristinuskon synty
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Suomen asuttaminen kivikaudelta lähtien

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää ihmisen toiminnan motiiveja erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Historiallinen empatia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä menneisyyden ihmisten toiminnan motiiveista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeää tämän toiminnan motiiveja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan ja tarkastelee, miten hänen yhteiskunnallinen asemansa vaikuttaa hänen toimintaansa.

Sisältöalueet

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmislajin kehitys
- Keräilijä- sekä metsästyskulttuurit
- Maanviljelys- ja kaupunkikulttuurin synty ja kehitys sivilisaatioiksi

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäiset korkeakulttuurit
- Antiikin Kreikan yhteiskunta
    - Kulttuurin ja demokratian juuret
    - Valtakunnan laajeneminen Aleksanteri Suuren johdolla
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Antiikin Rooman valtakunta
    - Nousu, valtakunnan kukoistus ja tuho
    - Kristinuskon synty
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Suomen asuttaminen kivikaudelta lähtien

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa selittää, miten tulkinnat menneisyydestä saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä.

Arvioinnin kohde

Tulkintojen selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kertoo esimerkin tilanteesta, josta on erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää yhden esimerkin avulla, miten uudet lähteet saattavat muuttaa historian tapahtuman tai ilmiön tulkintaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten uudet lähteet ja tarkastelutavat saattavat muuttaa historian tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas vertailee samasta historian tapahtumasta tai ilmiöstä tehtyjä tulkintoja ja kertoo, miten lähteiden valinta vaikuttaa tulkintaan.

Sisältöalueet

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmislajin kehitys
- Keräilijä- sekä metsästyskulttuurit
- Maanviljelys- ja kaupunkikulttuurin synty ja kehitys sivilisaatioiksi

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäiset korkeakulttuurit
- Antiikin Kreikan yhteiskunta
    - Kulttuurin ja demokratian juuret
    - Valtakunnan laajeneminen Aleksanteri Suuren johdolla
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Antiikin Rooman valtakunta
    - Nousu, valtakunnan kukoistus ja tuho
    - Kristinuskon synty
    - Kulttuurin vaikutus nykypäivään
- Suomen asuttaminen kivikaudelta lähtien

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja senmerkityksestä identiteetille.

Sisältöalueet

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnon merkitys

- Sääty-yhteiskunta
- Keskiajan päättyminen
- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika
    - Viikingit
    - Kristinuskon leviäminen
    - Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Renessanssi
- Uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- Löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen
- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

- Metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää tapoja jakaa historia aikakausiin ja niihin liittyviä käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Kronologian ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja (vanha aika, keskiaika, uusi aika; esihistoria, historia; eaa, jaa).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja ja sijoittaa eri aikakausien tapahtumia aikajärjestykseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää keskeisiä historiaan liittyviä ajan jäsentämismuotoja sekä antaa esimerkkejä eri aikakausien yhteiskunnille ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuvailee asioita, joiden perusteella tehdään historiallisia aikakausijakoja.

Sisältöalueet

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnon merkitys
- Sääty-yhteiskunta
- Keskiajan päättyminen
- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika
    - Viikingit
    - Kristinuskon leviäminen
    - Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Renessanssi
- Uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- Löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen

- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

- Metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa historiallisille tapahtumille ja ilmiöille syitä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksittäisen syyn tai seurauksen menneisyydessä tapahtuneelle asialle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksittäisen syyn ja siitä johtuvan seurauksen menneisyydessä tapahtuneille asioille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia menneisyydessä tapahtuneille asioille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa erilaisia syitä (suoria ja epäsuoria) ja seurauksia (lyhyt- ja pitkäkestoisia) menneisyydessä tapahtuneille asioille.

Sisältöalueet

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnon merkitys
- Sääty-yhteiskunta
- Keskiajan päättyminen
- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika
    - Viikingit
    - Kristinuskon leviäminen
    - Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Renessanssi
- Uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- Löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen
- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

- Metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa muutoksia ja niiden merkityksiä eri ihmisille ja ymmärtää, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille.

Arvioinnin kohde

Muutoksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa asioita, jotka ovat muuttuneet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa muutoksia menneisyydessä ja antaa esimerkin muutoksen merkityksestä eri ihmisille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisryhmille.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä tilanteista, joissa eri ihmisille tai ihmisryhmille muutos ei ole sama asia kuin edistys.

Sisältöalueet

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnon merkitys
- Sääty-yhteiskunta
- Keskiajan päättyminen
- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika
    - Viikingit
    - Kristinuskon leviäminen
    - Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Renessanssi
- Uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- Löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen
- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

- Metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa jatkuvuuksia historiassa.

Arvioinnin kohde

Jatkuvuuden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin menneisyyden asian näkymisen tässä päivässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää asioita, joissa näkyy jatkuvuutta aikakaudesta toiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee asioiden jatkuvuutta menneisyydessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kertoo syitä, miksi jokin asia ei ole muuttunut eri aikoina.

Sisältöalueet

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnon merkitys
- Sääty-yhteiskunta
- Keskiajan päättyminen
- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika
    - Viikingit
    - Kristinuskon leviäminen
    - Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Renessanssi
- Uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- Löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen
- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

- Metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas osaa esittää muutokselle syitä.

Arvioinnin kohde

Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa jonkin syyn muutokseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä muutokseen johtaneista syistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee suorien ja epäsuorien syiden vaikutuksia muutokseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas vertailee erilaisten syiden vaikutuksia muutokseen.

Sisältöalueet

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnon merkitys
- Sääty-yhteiskunta
- Keskiajan päättyminen
- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika
    - Viikingit
    - Kristinuskon leviäminen
    - Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Renessanssi
- Uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- Löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen
- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

- Metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas selittää ihmisen toiminnan tarkoitusperiä.

Arvioinnin kohde

Ihmisen toiminnan selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa, miten jokin ihmisen toiminnan motiivi näkyy tämän toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee mahdollisia syitä menneisyyden ihmisen toiminnalle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää kuvauksen käsiteltävästä asiasta siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön yksittäisen toimijan kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ihmisten toiminnan motiiveja ja esittää kuvauksen siitä, miten yhteiskunnallinen asema vaikuttaa ihmisten toimintaan.

Sisältöalueet

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnon merkitys
- Sääty-yhteiskunta
- Keskiajan päättyminen
- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika
    - Viikingit
    - Kristinuskon leviäminen

- Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Renessanssi
- Uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- Löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen
- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

- Metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman taloudenhoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittelemisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäseninä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 3–6

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilasta ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut yhteiskuntaopin tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan yhteiskuntaopin tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö ja arjen kulutusvalinnat
- Oman elämän aikatauluttaminen ja omista asioista huolehtiminen
- Oikeudet ja vastuut kansalaisena, perheenjäsenenä ja koululaisena
- Vaikutusmahdollisuudet omassa elämässä ja vaikuttaminen muiden elämään

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Demokraattinen päätöksenteko, omien mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen
- Vastuullisuus median käyttäjänä, tiedonvälityksen harjoitteleminen ja tutustuminen eri medioihin

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii harjaannuttamaan inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvää eettistä arviointikykyään.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö ja arjen kulutusvalinnat
- Oman elämän aikatauluttaminen ja omista asioista huolehtiminen
- Oikeudet ja vastuut kansalaisena, perheenjäsenenä ja koululaisena
- Vaikutusmahdollisuudet omassa elämässä ja vaikuttaminen muiden elämään

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Demokraattinen päätöksenteko, omien mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen
- Vastuullisuus median käyttäjänä, tiedonvälityksen harjoitteleminen ja tutustuminen eri medioihin

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita.

Arvioinnin kohde

Yhteisten sääntöjen, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä yhteisistä säännöistä. Oppilas tunnistaa ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita arkielämässä. Oppilas tunnistaa ohjatusti keskeisiä oikeudellisia periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo, miksi tarvitaan yhteisiä sääntöjä. Oppilas kuvailee tasa-arvon ja ihmisoikeuksien merkitystä. Oppilas antaa esimerkin oikeusjärjestelmän toiminnasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää yhteisten sääntöjen merkityksen myös käytännössä. Oppilas perustelee, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan. Oppilas antaa esimerkkejä oikeusjärjestelmän toiminnasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee yhteisten sääntöjen, oikeusjärjestelmän ja ihmisoikeuksien merkitystä yhteiskunnan toiminnalle ja sen jäsenille.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö ja arjen kulutusvalinnat
- Oman elämän aikatauluttaminen ja omista asioista huolehtiminen
- Oikeudet ja vastuut kansalaisena, perheenjäsenenä ja koululaisena
- Vaikutusmahdollisuudet omassa elämässä ja vaikuttaminen muiden elämään

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Demokraattinen päätöksenteko, omien mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen
- Vastuullisuus median käyttäjänä, tiedonvälityksen harjoitteleminen ja tutustuminen eri medioihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä rakentavaa keskustelua.

Arvioinnin kohde

Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa demokratiassa asioihin, jotka koskevat häntä ja muita yhteisön jäseniä. Oppilas antaa esimerkin tavasta vaikuttaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin demokraattisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas kuuntelee toisia ja perustelee omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kannan ottamista, sitoutumista enemmistön päätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja. Oppilas arvioi omaa ja yhteisönsä toimintaa demokraattisen vaikuttamisen näkökulmasta.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö ja arjen kulutusvalinnat
- Oman elämän aikatauluttaminen ja omista asioista huolehtiminen
- Oikeudet ja vastuut kansalaisena, perheenjäsenenä ja koululaisena
- Vaikutusmahdollisuudet omassa elämässä ja vaikuttaminen muiden elämään

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Demokraattinen päätöksenteko, omien mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen
- Vastuullisuus median käyttäjänä, tiedonvälityksen harjoitteleminen ja tutustuminen eri medioihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja käyttämään mediaa turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla.

Arvioinnin kohde

Osallistuminen ja mediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkin median turvallisesta käyttämisestä. Oppilas osaa ohjatusti antaa esimerkin median käyttämisestä yhteiskunnallisen toiminnan välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä median turvallisesta käyttämisestä ja tunnistaa median käyttöön liittyviä riskejä. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineinä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas pohtii median käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia ja käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi erilaisia median käyttötapoja sekä vaikuttamisen että median turvallisen käytön näkökulmasta.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö ja arjen kulutusvalinnat
- Oman elämän aikatauluttaminen ja omista asioista huolehtiminen
- Oikeudet ja vastuut kansalaisena, perheenjäsenenä ja koululaisena
- Vaikutusmahdollisuudet omassa elämässä ja vaikuttaminen muiden elämään

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Demokraattinen päätöksenteko, omien mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen

- Vastuullisuus median käyttäjänä, tiedonvälityksen harjoitteleminen ja tutustuminen eri medioihin

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö: rahan tienaaminen, arkielämän rahan arvon ymmärtäminen, järkevä ja kestävä kuluttaminen (Yrityskylä)
- Eri ammatteihin tutustuminen ja työnteon merkitys yhteiskunnassa (Yrityskylä)

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri vähemmistöt Suomessa ja asettuminen toisen ihmisen asemaan
- Tutustuminen kolmannen sektorin toimintaan
- Suomalaisen puolue- ja vaalijärjestelmän perusteet
- Vaalivuosina erilaisista medioista vaalien seuraaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

- Työnteon, verotuksen ja palveluiden sekä kuluttamisen yhteys
- Tutustuminen koulun lähialueiden yritystoimintaan ja Vantaan erityispiirteisiin suomalaisessa yritysmaailmassa
- Yrityskylä

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii harjaannuttamaan inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvää eettistä arviointikykyään.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö: rahan tienaaminen, arkielämän rahan arvon ymmärtäminen, järkevä ja kestävä kuluttaminen (Yrityskylä)
- Eri ammatteihin tutustuminen ja työnteon merkitys yhteiskunnassa (Yrityskylä)

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri vähemmistöt Suomessa ja asettuminen toisen ihmisen asemaan
- Tutustuminen kolmannen sektorin toimintaan
- Suomalaisen puolue- ja vaalijärjestelmän perusteet
- Vaalivuosina erilaisista medioista vaalien seuraaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön

tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

- Työnteon, verotuksen ja palveluiden sekä kuluttamisen yhteys
- Tutustuminen koulun lähialueiden yritystoimintaan ja Vantaan erityispiirteisiin suomalaisessa yritysmaailmassa
- Yrityskylä

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Median roolin tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, miten media vaikuttaa hänen omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä erilaisista tavoista, joilla media vaikuttaa hänen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee median erilaisia tapoja vaikuttaa yhteiskunnassa ja tarkastelee median käyttöä ja merkitystä kriittisesti.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö: rahan tienaaminen, arkielämän rahan arvon ymmärtäminen, järkevä ja kestävä kuluttaminen (Yrityskylä)
- Eri ammatteihin tutustuminen ja työnteon merkitys yhteiskunnassa (Yrityskylä)

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri vähemmistöt Suomessa ja asettuminen toisen ihmisen asemaan
- Tutustuminen kolmannen sektorin toimintaan
- Suomalaisen puolue- ja vaalijärjestelmän perusteet
- Vaalivuosina erilaisista medioista vaalien seuraaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

- Työnteon, verotuksen ja palveluiden sekä kuluttamisen yhteys
- Tutustuminen koulun lähialueiden yritystoimintaan ja Vantaan erityispiirteisiin suomalaisessa yritysmaailmassa
- Yrityskylä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään.

Arvioinnin kohde

Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa palkkatyön ja yrittäjyyden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä palkkatyön ja yrittäjyyden piirteistä ja nimeää niitä edustavia ammatteja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee työnteon ja yrittäjyyden merkitystä perheen toimeentulon lähteenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä lähiyhteisössään.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö: rahan tienaaminen, arkielämän rahan arvon ymmärtäminen, järkevä ja kestävä kuluttaminen (Yrityskylä)
- Eri ammatteihin tutustuminen ja työnteon merkitys yhteiskunnassa (Yrityskylä)

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

- Työnteon, verotuksen ja palveluiden sekä kuluttamisen yhteys
- Tutustuminen koulun lähialueiden yritystoimintaan ja Vantaan erityispiirteisiin suomalaisessa yritysmaailmassa
- Yrityskylä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään, että yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

Arvioinnin kohde

Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti, että eri toimijoiden tuottamassa yhteiskunnallisessa tiedossa on erilaisia näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että eri toimijoiden tuottamassa yhteiskunnallisessa tiedossa on erilaisia näkökulmia ja tarkoitusperiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas antaa esimerkkejä eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyvistä näkökulmista ja tarkoitusperistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, miten eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö: rahan tienaaminen, arkielämän rahan arvon ymmärtäminen, järkevä ja kestävä kuluttaminen (Yrityskylä)
- Eri ammatteihin tutustuminen ja työnteon merkitys yhteiskunnassa (Yrityskylä)

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri vähemmistöt Suomessa ja asettuminen toisen ihmisen asemaan
- Tutustuminen kolmannen sektorin toimintaan
- Suomalaisen puolue- ja vaalijärjestelmän perusteet
- Vaalivuosina erilaisista medioista vaalien seuraaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä rakentavaa keskustelua.

Arvioinnin kohde

Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa demokratiassa asioihin, jotka koskevat häntä ja muita yhteisön jäseniä. Oppilas antaa esimerkin tavasta vaikuttaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin demokraattisen vaikuttamisen keinoja. Oppilas kuuntelee toisia ja perustelee omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kannan ottamista, sitoutumista enemmistön päätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja. Oppilas arvioi omaa ja yhteisönsä toimintaa demokraattisen vaikuttamisen näkökulmasta.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö: rahan tienaaminen, arkielämän rahan arvon ymmärtäminen, järkevä ja kestävä kuluttaminen (Yrityskylä)
- Eri ammatteihin tutustuminen ja työnteon merkitys yhteiskunnassa (Yrityskylä)

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

- Eri vähemmistöt Suomessa ja asettuminen toisen ihmisen asemaan
- Tutustuminen kolmannen sektorin toimintaan
- Suomalaisen puolue- ja vaalijärjestelmän perusteet
- Vaalivuosina erilaisista medioista vaalien seuraaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä niihin liittyviä taitoja.

Arvioinnin kohde

Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa esimerkkejä kuluttamisesta ja säästämisestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä kestävästä rahankäytöstä ja kulutusvalintojen vaikutuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas arvioi erilaisia tapoja käyttää rahaa ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä kertoo, millaisia vaikutuksia hänen kulutuspäätöksillään on muihin ihmisiin ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee yksilön rahankäytön ja kuluttamisen vaikutuksia lähiyhteisöön, ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

- Oma rahankäyttö: rahan tienaaminen, arkielämän rahan arvon ymmärtäminen, järkevä ja kestävä kuluttaminen (Yrityskylä)
- Eri ammatteihin tutustuminen ja työnteon merkitys yhteiskunnassa (Yrityskylä)

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

- Työnteon, verotuksen ja palveluiden sekä kuluttamisen yhteys
- Tutustuminen koulun lähialueiden yritystoimintaan ja Vantaan erityispiirteisiin suomalaisessa yritysmaailmassa
- Yrityskylä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3-6 *musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta.*

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3–6

Oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat opintojen aikaista ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Musiikin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää perusteissa määriteltyjä musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut opetussuunnitelman perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 musiikin opetuksen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen musiikin opetuksen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Musiikin 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

- YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8
  - Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
  - Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
  - Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

  LAULAMINEN T2
  - lauletaan yhdessä
  - äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

  SOITTAMINEN T2, T5,T8
  - Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
  - Tutustutaan bändisoittimiin esim. sähköbasso, rummut mahdollisuuksien mukaan

  MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6
  - Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
  - musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

  KUUNTELU T4
  - oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
  - harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista
  - tutustutaan suomalaiseen musiikkiin
  - joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

  MUSIIKIN TUNTEMUS T7
  - tutustutaan nuottiviivastoon ja nuottiavaimeen
  - tutustutaan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
  - tutustutaan tahdin käsitteeseen

- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi)
- uusina aika-arvoina harjoitellaan puolinuotti, kokonuotti ja vastavaat tauot
- tutustutaan voimakkuuden vaihteluihin, esim. crescendo - diminuendo

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti (T9)
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan (T9)
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin (T6, T9)
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä (T4)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim. crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- erilaisten soitinten sointivärin tarkastelu
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja ym suomalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

- YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8
  - Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
  - Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
  - Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

  LAULAMINEN T2
  - lauletaan yhdessä
  - äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

  SOITTAMINEN T2, T5,T8
  - Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
  - Tutustutaan bändisoittimiin esim. sähköbasso, rummut mahdollisuuksien mukaan

  MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6
  - Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
  - musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

  KUUNTELU T4
  - oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
  - harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista
  - tutustutaan suomalaiseen musiikkiin
  - joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

  MUSIIKIN TUNTEMUS T7
  - tutustutaan nuottiviivastoon ja nuottiavaimeen

- tutustutaan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
- tutustutaan tahdin käsitteeseen
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi)
- uusina aika-arvoina harjoitellaan puolinuotti, kokonuotti ja vastavaat tauot
- tutustutaan voimakkuuden vaihteluihin, esim. crescendo - diminuendo

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti (T9)
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan (T9)
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin (T6, T9)
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä (T4)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim. crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- erilaisten soitinten sointivärin tarkastelu
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja ym suomalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia ja taiteen maailmaa musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

- YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8
  - Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
  - Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
  - Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

  LAULAMINEN T2
  - lauletaan yhdessä
  - äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

  SOITTAMINEN T2, T5,T8
  - Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
  - Tutustutaan bändisoittimiin esim. sähköbasso, rummut mahdollisuuksien mukaan

  MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6
  - Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
  - musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

  KUUNTELU T4
  - oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
  - harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista
  - tutustutaan suomalaiseen musiikkiin
  - joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

  MUSIIKIN TUNTEMUS T7
  - tutustutaan nuottiviivastoon ja nuottiavaimeen
  - tutustutaan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
  - tutustutaan tahdin käsitteeseen
  - kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - uusina aika-arvoina harjoitellaan puolinuotti, kokonuotti ja vastavaat tauot
  - tutustutaan voimakkuuden vaihteluihin, esim. crescendo - diminuendo

  ESIINTYMINEN T4, T6, T9
  - harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti (T9)
  - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan (T9)
  - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin (T6, T9)
  - opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä (T4)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim. crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- erilaisten soitinten sointivärin tarkastelu
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja ym suomalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin äänillä leikkien, kokeillen ja improvisoiden sekä säveltäen tai työskentelemällä taiteidenvälisesti. Hän käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä.

Arvioinnin kohde

Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä luovan tuottamisen prosessissa. Oppilas osaa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

- YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8
  - Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
  - Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
  - Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

  LAULAMINEN T2
  - lauletaan yhdessä
  - äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

  SOITTAMINEN T2, T5,T8
  - Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
  - Tutustutaan bändisoittimiin esim. sähköbasso, rummut mahdollisuuksien mukaan

  MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6
  - Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
  - musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

  KUUNTELU T4
  - oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
  - harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista
  - tutustutaan suomalaiseen musiikkiin
  - joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

  MUSIIKIN TUNTEMUS T7
  - tutustutaan nuottiviivastoon ja nuottiavaimeen
  - tutustutaan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
  - tutustutaan tahdin käsitteeseen
  - kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - uusina aika-arvoina harjoitellaan puolinuotti, kokonuotti ja vastavaat tauot
  - tutustutaan voimakkuuden vaihteluihin, esim. crescendo - diminuendo

  ESIINTYMINEN T4, T6, T9
  - harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti (T9)
  - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan (T9)
  - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin (T6, T9)
  - opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä (T4)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim. crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- erilaisten soitinten sointivärin tarkastelu
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja ym suomalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. Hän tunnistaa musiikin ja ääniympäristön vaikutuksia mielialaan ja hyvinvointiin.

Arvioinnin kohde

Soitinten ja laitteiden turvallinen käyttö. Lisäksi oppilasta ohjataan pohtimaan ääneen ja musiikkiin liittyviä kokemuksiaan, mutta tätä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa kulloinkin annettavia turvallisuusohjeita käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii turvallisuusohjeiden mukaisesti käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti ja huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

- YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8
  - Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
  - Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
  - Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

  LAULAMINEN T2
  - lauletaan yhdessä
  - äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

  SOITTAMINEN T2, T5,T8
  - Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
  - Tutustutaan bändisoittimiin esim. sähköbasso, rummut mahdollisuuksien mukaan

  MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6
  - Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
  - musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

  KUUNTELU T4
  - oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
  - harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista
  - tutustutaan suomalaiseen musiikkiin
  - joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia

  MUSIIKIN TUNTEMUS T7
  - tutustutaan nuottiviivastoon ja nuottiavaimeen
  - tutustutaan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
  - tutustutaan tahdin käsitteeseen
  - kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B) eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi)
  - uusina aika-arvoina harjoitellaan puolinuotti, kokonuotti ja vastavaat tauot
  - tutustutaan voimakkuuden vaihteluihin, esim. crescendo - diminuendo

  ESIINTYMINEN T4, T6, T9
  - harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti (T9)
  - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan (T9)
  - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin (T6, T9)
  - opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä (T4)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain

- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim. crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- erilaisten soitinten sointivärin tarkastelu
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T)

- lauletaan yhdessä
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

SOITTAMINEN T2, T5,T8, T9

- kerrataan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
- jatketaan tutustumista bändisoittimiin, esim rummut ja basso

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja juhlatanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. Peer Gynt, Joutsenlampi, joku Sibeliuksen teos (Karelia-sarja)
- tutustutaan Pohjoismaiden musiikkiin
- harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivastoon ja nuottiavain
- kerrataan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)

- kerrataan tahdin käsite
- tutustutaan tahtiosoitukseen ja kertausmerkkeihin musisoinnin yhteydessä
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), puolinuotti, kokonuotti ja vastaavat tauot, piano-forte, muoto (A-B eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoineESIINTYMINEN T4, T6, T9
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja, suomalaista ja Pohjoismaalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Grieg: Peer Gynt, jokin Sibeliuksen teos, esim. Karelia-sarja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T)

- lauletaan yhdessä
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

SOITTAMINEN T2, T5,T8, T9

- kerrataan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
- jatketaan tutustumista bändisoittimiin, esim rummut ja basso

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja juhlatanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. Peer Gynt, Joutsenlampi, joku Sibeliuksen teos (Karelia-sarja)
- tutustutaan Pohjoismaiden musiikkiin
- harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivastoon ja nuottiavain
- kerrataan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
- kerrataan tahdin käsite
- tutustutaan tahtiosoitukseen ja kertausmerkkeihin musisoinnin yhteydessä
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), puolinuotti, kokonuotti ja vastaavat tauot, piano-forte, muoto (A-B eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoineESIINTYMINEN T4, T6, T9
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja, suomalaista ja Pohjoismaalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Grieg: Peer Gynt, jokin Sibeliuksen teos, esim. Karelia-sarja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia ja taiteen maailmaa musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T)

- lauletaan yhdessä
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

SOITTAMINEN T2, T5,T8, T9

- kerrataan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
- jatketaan tutustumista bändisoittimiin, esim rummut ja basso

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja juhlatanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. Peer Gynt, Joutsenlampi, joku Sibeliuksen teos (Karelia-sarja)
- tutustutaan Pohjoismaiden musiikkiin
- harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivastoon ja nuottiavain
- kerrataan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
- kerrataan tahdin käsite
- tutustutaan tahtiosoitukseen ja kertausmerkkeihin musisoinnin yhteydessä
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), puolinuotti, kokonuotti ja vastaavat tauot, piano-forte, muoto (A-B eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoineESIINTYMINEN T4, T6, T9
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja, suomalaista ja Pohjoismaalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Grieg: Peer Gynt, jokin Sibeliuksen teos, esim. Karelia-sarja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.

Arvioinnin kohde

Musiikin kuuntelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee keskittyneesti ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja esittää kuulemastaan huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja keskustelee havainnoistaan.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T)

- lauletaan yhdessä
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

SOITTAMINEN T2, T5,T8, T9

- kerrataan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
- jatketaan tutustumista bändisoittimiin, esim rummut ja basso

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja juhlatanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. Peer Gynt, Joutsenlampi, joku Sibeliuksen teos (Karelia-sarja)
- tutustutaan Pohjoismaiden musiikkiin
- harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivastoon ja nuottiavain
- kerrataan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
- kerrataan tahdin käsite
- tutustutaan tahtiosoitukseen ja kertausmerkkeihin musisoinnin yhteydessä
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), puolinuotti, kokonuotti ja vastaavat tauot, piano-forte, muoto (A-B eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoineESIINTYMINEN T4, T6, T9
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja, suomalaista ja Pohjoismaalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Grieg: Peer Gynt, jokin Sibeliuksen teos, esim. Karelia-sarja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä harjoittelee tavoitteiden asettamista ja edistymisen arviointia yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja edistymisen arviointiin yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa tavoitteita musiikilliselle osaamiselleen ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T)

- lauletaan yhdessä
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)

SOITTAMINEN T2, T5,T8, T9

- kerrataan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
- jatketaan tutustumista bändisoittimiin, esim rummut ja basso

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- Musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja juhlatanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. Peer Gynt, Joutsenlampi, joku Sibeliuksen teos (Karelia-sarja)
- tutustutaan Pohjoismaiden musiikkiin
- harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivastoon ja nuottiavain
- kerrataan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
- kerrataan tahdin käsite
- tutustutaan tahtiosoitukseen ja kertausmerkkeihin musisoinnin yhteydessä
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), puolinuotti, kokonuotti ja vastaavat tauot, piano-forte, muoto (A-B eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoineESIINTYMINEN T4, T6, T9
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja, suomalaista ja Pohjoismaalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Grieg: Peer Gynt, jokin Sibeliuksen teos, esim. Karelia-sarja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- äänenhuolto, äänenmurros, äänityypit
- mikrofonin käyttö

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- vahvistetaan syketajua

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- kuulon suojelu
- tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivasto ja nuottiavain, ainakin G-avain
- kerrataan nuottien aika-arvot ja tauot ainakin 8-osanuottiin asti
- C-duuri, esitellään ylennys- ja alennusmerkit b- ja fis-sävelet
- tutustutaan rakennemerkintöihin (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä
- opetellaan sinfoniaorkesterin soittimet, kerrataan bändisoittimet
- tutustutaan erilaisiin muotorakenteisiin musisoinnin yhteydessä
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- Näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- kuulon suojelu
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät, esim segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- sinfoniaorkesterin soittimet
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
    - tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiinmahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- näyttämömusiikki ikäkauden mukaisesti
- populaarimusiikki ikäkauden mukaisesti
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Eurooppa
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Mozart: Taikahuilu, Tsaikovski: Joutsenlampi tai Pähkinänsärkijä, Lloyd Webber: Oopperan kummitus, Rodgers-Hammerstein: The Sound of Music

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista

- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- äänenhuolto, äänenmurros, äänityypit
- mikrofonin käyttö
- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- vahvistetaan syketajua

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- kuulon suojelu
- tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivasto ja nuottiavain, ainakin G-avain
- kerrataan nuottien aika-arvot ja tauot ainakin 8-osanuottiin asti
- C-duuri, esitellään ylennys- ja alennusmerkit b- ja fis-sävelet
- tutustutaan rakennemerkintöihin (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä
- opetellaan sinfoniaorkesterin soittimet, kerrataan bändisoittimet
- tutustutaan erilaisiin muotorakenteisiin musisoinnin yhteydessä
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- Näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- kuulon suojelu
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen

kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät, esim segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- sinfoniaorkesterin soittimet
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
    - tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiinmahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- näyttämömusiikki ikäkauden mukaisesti
- populaarimusiikki ikäkauden mukaisesti
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Eurooppa
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Mozart: Taikahuilu, Tsaikovski: Joutsenlampi tai Pähkinänsärkijä, Lloyd Webber: Oopperan kummitus, Rodgers-Hammerstein: The Sound of Music

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja ja osaa musisoida niiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoidessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa opiskeltuja musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- äänenhuolto, äänenmurros, äänityypit

- mikrofonin käyttö
- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- vahvistetaan syketajua

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- kuulon suojelu
- tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivasto ja nuottiavain, ainakin G-avain
- kerrataan nuottien aika-arvot ja tauot ainakin 8-osanuottiin asti
- C-duuri, esitellään ylennys- ja alennusmerkit b- ja fis-sävelet
- tutustutaan rakennemerkintöihin (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä
- opetellaan sinfoniaorkesterin soittimet, kerrataan bändisoittimet
- tutustutaan erilaisiin muotorakenteisiin musisoinnin yhteydessä
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- Näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- kuulon suojelu
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät, esim segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- sinfoniaorkesterin soittimet
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
    - tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiinmahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- näyttämömusiikki ikäkauden mukaisesti
- populaarimusiikki ikäkauden mukaisesti
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Eurooppa
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Mozart: Taikahuilu, Tsaikovski: Joutsenlampi tai Pähkinänsärkijä, Lloyd Webber: Oopperan kummitus, Rodgers-Hammerstein: The Sound of Music

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä harjoittelee tavoitteiden asettamista ja edistymisen arviointia yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja edistymisen arviointiin yhteismusisoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa tavoitteita musiikilliselle osaamiselleen ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista

- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- äänenhuolto, äänenmurros, äänityypit
- mikrofonin käyttö
- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- vahvistetaan syketajua

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- kuulon suojelu
- tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- kerrataan nuottiviivasto ja nuottiavain, ainakin G-avain
- kerrataan nuottien aika-arvot ja tauot ainakin 8-osanuottiin asti
- C-duuri, esitellään ylennys- ja alennusmerkit b- ja fis-sävelet
- tutustutaan rakennemerkintöihin (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä
- opetellaan sinfoniaorkesterin soittimet, kerrataan bändisoittimet
- tutustutaan erilaisiin muotorakenteisiin musisoinnin yhteydessä
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- Näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- kuulon suojelu
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen

kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät, esim segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- sinfoniaorkesterin soittimet
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
    - tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiinmahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- näyttämömusiikki ikäkauden mukaisesti
- populaarimusiikki ikäkauden mukaisesti
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Eurooppa
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Mozart: Taikahuilu, Tsaikovski: Joutsenlampi tai Pähkinänsärkijä, Lloyd Webber: Oopperan kummitus, Rodgers-Hammerstein: The Sound of Music

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin huomioiden muut ryhmän jäsenet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin rakentavasti huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä
- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä

- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään mahdollisuuksien mukaan
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- ikäkaudelle sopivia lauluja
- kuunteluohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Afrikka, Aasia
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- taidemusiikin keskeisiä teoksia musiikinhistorian eri aikakausilta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekäkeho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaanmusisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö, laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee äänenkäytön ja soittamisen mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä ja osallistuu yhteislauluun. Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittamista. Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää äänenkäyttöään ja keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan sekä osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sujuvasti.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä
- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään mahdollisuuksien mukaan
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- ikäkaudelle sopivia lauluja
- kuunteluohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Afrikka, Aasia
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- taidemusiikin keskeisiä teoksia musiikinhistorian eri aikakausilta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.

Arvioinnin kohde

Musiikin kuuntelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee keskittyneesti ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja esittää kuulemastaan huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia, tunnistaa niihin liittyviä mieltymyksiään ja keskustelee havainnoistaan.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä

- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään mahdollisuuksien mukaan

- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- ikäkaudelle sopivia lauluja
- kuunteluohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Afrikka, Aasia
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- taidemusiikin keskeisiä teoksia musiikinhistorian eri aikakausilta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin äänillä leikkien, kokeillen ja improvisoiden sekä säveltäen tai työskentelemällä taiteidenvälisesti. Hän käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä.

Arvioinnin kohde

Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan yksilöllisen ohjauksen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä luovan tuottamisen prosessissa. Oppilas osaa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä. Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä
- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään mahdollisuuksien mukaan
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- ikäkaudelle sopivia lauluja
- kuunteluohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Afrikka, Aasia
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- taidemusiikin keskeisiä teoksia musiikinhistorian eri aikakausilta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikillisia kokemuksiaan sekä musiikillisen maailman monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkitysten havainnointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kertoo musiikillisista havainnoistaan sekä tunnistaa joitakin musiikin esteettisiä, ajallisia ja kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kertoo ja esittää näkemyksiä musiikillisista havainnoistaan sekä musiikin esteettisistä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää perusteltuja näkemyksiä ja osallistuu keskusteluun musiikillisista havainnoista sekä musiikin esteettisiä, ajallisista ja kulttuurisista merkityksistä.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä
- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa

- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään mahdollisuuksien mukaan
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- ikäkaudelle sopivia lauluja
- kuunteluohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Afrikka, Aasia
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- taidemusiikin keskeisiä teoksia musiikinhistorian eri aikakausilta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja ja osaa musisoida niiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoidessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa opiskeltuja musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä
- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään mahdollisuuksien mukaan
- musiikki mediassa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

- ikäkaudelle sopivia lauluja
- kuunteluohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Afrikka, Aasia
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja
- taidemusiikin keskeisiä teoksia musiikinhistorian eri aikakausilta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. Hän tunnistaa musiikin ja ääniympäristön vaikutuksia mielialaan ja hyvinvointiin.

Arvioinnin kohde

Soitinten ja laitteiden turvallinen käyttö. Lisäksi oppilasta ohjataan pohtimaan ääneen ja musiikkiin liittyviä kokemuksiaan, mutta tätä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa kulloinkin annettavia turvallisuusohjeita käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii turvallisuusohjeiden mukaisesti käyttäessään laitteita ja soittimia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti ja huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T8

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.

SOITTAMINEN T2, T5, T8

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista

MUSIIKKILIIKUNTA T3, T6

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit.
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU T4

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS T7

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä
- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä

ESIINTYMINEN T4, T6, T9

- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaiden, ryhmän, halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T8

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin

- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään mahdollisuuksien mukaan
- musiikki mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin*

oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 3-6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa ohjataan taiteidenväliseen ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3–6

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa havainnoidaan oppilaan edistymistä kuvien tuottamisen, vastaanottamisen ja tulkitsemisen taitojen kehittämisessä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä kehittää ja arvioida oppilaan osaamista kaikissa opetuksen tavoitealueissa jokaisella vuosiluokalla.

Kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Oppilaan työskentelyn arviointi sisältyy vuosiluokilla 3–6 kuvataiteen lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan. Lukuvuosiarviointi 6.

luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut opetussuunnitelman perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 kuvataiteen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen kuvataiteen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Kuvataiteen 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteereissä alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka

- soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
- peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
  - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
  - pienoismallit
  - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
  - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
  - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
  - juliste, logo
- media
  - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
  - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit

    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut

    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu

    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu

    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee monipuolisesti erilaisia kuvia. Hän oppii pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Arvioinnin kohde

Kuvien tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tarkastelee ohjatusti kuvia sekä pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta jossakin kuvassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee erilaisia kuvia ja huomioi ohjatusti niiden lähtökohtia ja yhteyksiä. Oppilas ilmaisee näkemyksiään todellisuuden ja fiktion suhteesta joissakin kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella monipuolisesti sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa perustellen näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media

- sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun valinnat omien näkemysten esittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuo ohjatusti esille jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas huomioi joissakin kuvailmaisunsa sisällöissä tai toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Oppilas kertoo kuvailmaisun valinnoillaan näkemyksistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa tavoitteellisesti kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Hän perustelee näkemyksiään ja ratkaisujaan.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
  - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
  - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
  - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
  - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
  - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)

    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus

    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
  - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
  - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
  - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
  - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
  - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
  - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)

    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus

    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee monipuolisesti erilaisia kuvia. Hän oppii pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

Arvioinnin kohde

Kuvien tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tarkastelee ohjatusti kuvia sekä pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta jossakin kuvassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee erilaisia kuvia ja huomioi ohjatusti niiden lähtökohtia ja yhteyksiä. Oppilas ilmaisee näkemyksiään todellisuuden ja fiktion suhteesta joissakin kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella monipuolisesti sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas kertoo todellisuuden ja fiktion suhteesta erilaisissa kuvissa perustellen näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
  - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
  - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
  - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
  - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
  - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
  - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
  - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
  - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)

    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee omien näkemysten esittämistä visuaalisesta kulttuurista ja oppii keskustelemaan siinä ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Arvojen tarkasteleminen ja niistä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti visuaalisessa kulttuurissa ilmenevien arvojen tarkastelemista ja niistä keskustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee ja tuo keskusteluun joitakin näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee aktiivisesti näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa kantaa visuaalisen kulttuurin arvoista käytävään keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media
    - sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun valinnat omien näkemysten esittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuo ohjatusti esille jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas huomioi joissakin kuvailmaisunsa sisällöissä tai toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Oppilas kertoo kuvailmaisun valinnoillaan näkemyksistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa tavoitteellisesti kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Hän perustelee näkemyksiään ja ratkaisujaan.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri ikäisille ihmisille lähipiirissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yksilöille ja yhteisöille.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen
    - ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - lyijykynä, värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi
    - paperi (leikkaus saksilla, taittelu, revintä, rullaus, origami)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi vantaalainen ja suomalainen arkkitehtuuri, esinesuunnittelu eri aikoina ja kuvan merkitys tarinan kerronnan välineenä.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 3-4:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - kerrataan lintuperspektiivi (kartta, sisustussuunnitelma)
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
- graafinen suunnittelu
    - liikennemerkit, opasteet, liput, katutaide
    - juliste, logo
- media

- sarjakuva, tekstin kuvitus, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat harjoittelevat taiteellisen työskentelyn vaiheita: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Harjoitellaan välineiden ja materiaalien asianmukaista käyttöä. Opetuksen sisällöiksi valitaan suomalaisia taideteoksia eri taidemuodoista ja traditioista, kuten maalaustaide, kuvanveisto, installaatio, valokuvataide ja liikkuva kuva.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 3-4:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - suomalainen taide, Kalevala
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu

    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta,

muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
  - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
  - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
  - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
  - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
  - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
  - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
  - abstrakti maalaus, maisema
  - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
  - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
  - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)

    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu

    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu

    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu

    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

Arvioinnin kohde

Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin vaikuttamisen keinoa kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee ja käyttää joitakin vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia vaikuttamisen keinoja kuvissaan. Oppilas ilmaisee näkemyksiään kuvissaan ja osallistuu niillä keskusteluun.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)

- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta,

muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee visuaalisen kulttuurin merkityksiä eri näkökulmista. Hän oppii käyttämään kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas käyttää ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas kertoo kuvista teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista. Oppilas käyttää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti kuvatulkinnan menetelmiä tulkitessaan kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta. Oppilas hyödyntää tulkintojaan perustellessaan näkemyksiään kuvista keskusteltaessa.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)

- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin. Hän oppii käyttämään niitä omassa kuvailmaisussaan.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu ja kokeilee ohjatusti jotakin kulttuurista kuvailmaisun tapaa tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)

    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin

merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjoittelee omien näkemysten esittämistä visuaalisesta kulttuurista ja oppii keskustelemaan siinä ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Arvojen tarkasteleminen ja niistä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti visuaalisessa kulttuurissa ilmenevien arvojen tarkastelemista ja niistä keskustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee ja tuo keskusteluun joitakin näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee aktiivisesti näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa kantaa visuaalisen kulttuurin arvoista käytävään keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)

    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin

merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun valinnat omien näkemysten esittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuo ohjatusti esille jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas huomioi joissakin kuvailmaisunsa sisällöissä tai toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Oppilas kertoo kuvailmaisun valinnoillaan näkemyksistään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huomioi kuvailmaisunsa sisällöissä ja toimintatavoissa tavoitteellisesti kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia. Hän perustelee näkemyksiään ja ratkaisujaan.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)

- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti. Hän käyttää kuvailmaisun välineitä ja keinoja havaitsemisen apuna.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee ohjatusti havaintoja kokeilemalla jotain kuvallista välinettä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tekee havaintoja käyttämällä joitakin kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä havaintoja eri aistein ja käyttämällä useita kuvallisia välineitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja eri aistein ja käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuvallisia välineitä.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu

    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta,

muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan toisten kanssa. Hän harjoittelee näkemystensä perustelemista yksin ja ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jakaa ohjatusti jonkin havaintonsa suullisesti tai kirjallisesti. Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteisessä keskustelussa. Oppilas harjoittelee näkemystensä perustelemista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuo havaintojaan ja ajatuksiaan aktiivisesti yhteiseen keskusteluun. Oppilas osaa perustella näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun oma-aloitteisesti ja muiden näkemyksiä huomioon ottaen. Oppilas osaa esittää näkemyksiään pääosin selkeästi perustellen.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita*

kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Hän harjoittelee käyttämään kuvailmaisussaan myös muuta kuin näköaistiin perustuvaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjatusti havaintojaan ja ajatuksiaan kuvailmaisun välineillä ja keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä monipuolisesti kuvailmaisun välineitä ja keinoja. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvailmaisun välineillä ja keinoilla. Oppilas hyödyntää kuvailmaisussaan tavoitteellisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma

    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu erilaisiin kuvailmaisun välineisiin ja keinoihin sekä oppii käyttämään niitä monipuolisesti. Hän oppii harjoittelemaan ja kehittämään kuvan tekemisen taitojaan pitkäjänteisesti.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisten kuvailmaisun välineiden ja keinojen käyttöä. Oppilas käyttää niistä joitakin tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvailmaisussaan. Oppilas kehittää kuvan tekemisen taitojaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tarkoituksenmukaisesti kuvallisessa tuottamisessaan. Oppilas harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan pääosin tavoitteellisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema

    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn*

lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään tavoitteellisesti kuvailmaisuaan yksin ja yhteistyössä.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen kehittäminen yksin ja yhteistyössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti työskentelyä oman tai yhteisen suunnitelman pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tavoitteiden asettamista yksin tai yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää yksittäisiä kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan pääasiallisesti tavoitteiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa asettaa johdonmukaisesti tavoitteita yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas kehittää kuvailmaisun taitojaan tavoitteiden mukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu

    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

Arvioinnin kohde

Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin vaikuttamisen keinoa kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee ja käyttää joitakin vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan näkemyksiään kuvissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia vaikuttamisen keinoja kuvissaan. Oppilas ilmaisee näkemyksiään kuvissaan ja osallistuu niillä keskusteluun.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita*

kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee visuaalisen kulttuurin merkityksiä eri näkökulmista. Hän oppii käyttämään kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee ja harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas käyttää ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää tarkastellessaan kuvataidetta tai muuta visuaalista kulttuuria.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä. Oppilas kertoo kuvista teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista. Oppilas käyttää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti kuvatulkinnan menetelmiä tulkitessaan kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta. Oppilas hyödyntää tulkintojaan perustellessaan näkemyksiään kuvista keskusteltaessa.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden

näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut
    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit

    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin. Hän oppii käyttämään niitä omassa kuvailmaisussaan.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu ja kokeilee ohjatusti jotakin kulttuurista kuvailmaisun tapaa tehdessään kuvia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee joitakin kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa kulttuurisia kuvailmaisun tapoja kuvissaan ja tehdessään tulkintoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat elävät osana omaa ympäristöään tulkiten, tehden ja jakaen kuvia. Keskustellaan kuvien merkityksistä vertaillen itselle tärkeitä kuvia muiden kuviin. Tutustutaan kuviin jotka ovat tärkeitä eri kulttuureissa ja itselle vieraissa ympäristöissä. Tutkitaan esimerkiksi oppilaiden näkemien kuvitusten, liikkuvan kuvan, mainosten, esineiden ja pukeutumistyylien merkityksiä yhteiskunnassa rinnakkaisten kulttuurien luojina.

Esimerkkejä aiheista, työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- piirustus
    - kerrataan piste, viiva, tekstuuri, perusmuodot
    - kerrataan luonnostelu, mallista piirtäminen, ääriviivapiirustus, valööripiirustus, ruutusuurennos
    - yhden pakopisteen perspektiivi, kolmiulotteisen mallin piirustus, asetelma, muotokuva, kasvojen ja ihmisen mittasuhteet, croquis
    - lyijykynätekniikka (HB-6B, stompit), värikynä, vahaliidut, hiili, huopakynä, öljypastellit, kuivapastellit, viivaimen käyttö, harpin käyttö
- maalaus
    - kerrataan värien sekoitus, päävärit, välivärit, siveltimen käyttö
    - kerrataan murretut värit, taitetut värit, vastavärit, valöörit
    - abstrakti maalaus, maisema
    - vesivärit, valmisvärit, peitevärit, akvarelliliidut

    - erilaiset vesiväritekniikat (kuiva- ja märkätekniikat, sienimaalaus, sokeri- ja suolamaalaus, sekatekniikat, laveeraus)
- sommittelu
    - kerrataan tilan käyttö kuvassa (kuvakoot, etäisyys, syvyys, päällekkäisyys, läpinäkyvyys, horisonttiviiva)
    - kerrataan liike ja rytmi kuvassa (kohteiden asettelu kuvassa: vapaa tai sidottu rytmi)
    - leiketyö (paperikollaasi)
- muovailu ja rakentelu
    - muovailuvaha, valmismassat, kierrätysmateriaalit, rautalanka, liisteri, paperimassa, savi (liitokset, makkaratekniikka, levytekniikka, nipistelytekniikka)
    - maataide, luonnonmateriaalit, lumi, jää
    - reliefi, veistos
- grafiikka
    - soft (press print), frottage, sabluuna, kohopaino (leimasin), collagrafia (paperipainotyö), raapetekniikka, monotypia, linolevy
    - peilikuva

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Paikallinen tarkennus:

Valitaan työskentelyn sisällöiksi esimerkiksi arkkitehtuuri ja esinesuunnittelu eri aikoina ja kulttuureissa sekä kuvan merkitys tiedonvälityksessä ja markkinoinnissa. Tarkastellaan kuvamanipuloinnin ja uuden teknologian vaikutuksia esimerkiksi sosiaalisen median ja muun mediakulttuurin kuvastoon. Pohditaan median kuvaviestinnän vaikutuksia ajatteluun ja arvoihin.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä ja välineistä vuosiluokilla 5-6:

- muotoilu ja ympäristösuunnittelu
    - pienoismallit
    - ympäristön rakennukset (oma koulurakennus, vantaalainen arkkitehtuuri)
    - esinesuunnittelu (vaatteet, jalkineet, käyttöesineet)
    - kaupunkisuunnitelma
    - tilataide
- graafinen suunnittelu
    - katutaide, graffiti, kirkkotaide (ornamentit, ikkunamaalaus, ikonit)
    - juliste, logo, symbolit, heraldiikka, typografia, ex libris
- media
    - sarjakuva, valokuva, liikkuva kuva, uutiskuva, mainos, pelit, animaatio, elokuva, sosiaalinen media, tekoäly, kuvankäsittely

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn*

lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään taiteellisen työskentelyn taitoja: ideointia, suunnittelua, työskentelyä, viimeistelyä ja arviointia sekä käsitteitä ja tekotapoja. Käsitellään taiteen, kuvailmaisun ja kuvallisen kulttuurin merkitystä eri kulttuureissa eri aikakausina. Sisällöksi valitaan kuvia esimerkiksi esihistoriasta, muinaisista korkeakulttuureista, länsimaalaisen taiteen historiasta, maailman taiteesta ja nykyajan vaihtoehtokulttuureista.

Esimerkkejä työskentelymenetelmistä vuosiluokilla 5-6:

- taidekuvan tarkastelu ja siitä keskustelu
    - Suomen taiteen kultakausi, taidehistorian keskeiset teokset, maailman taide: antiikki, renessanssi, kubismi, impressionismi, ekspressionismi, symbolismi, surrealismi, naivismi, nykytaide, abstraktit teokset
- taidekuva kuvan tekemisen lähtökohtana
- omat näyttelyt ja omista kuvista keskustelu (itse- ja vertaisarviointi)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 3–6

Oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa, oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa sekä koko käsityöprosessia koskevaa. Käsityöprosessin eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa havainnoidaan käsityöprosessia kokonaisuudessaan, käsityöhön soveltuvien materiaalien kokeilemista, testaamista, eri materiaalien työstämisen tapoja, taitoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten sisältöalueiden oppimisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa käydään yhdessä läpi oppilaan vahvuuksia ja kehittämiskohteita ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Oppilaan tai ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja tarkastella, jolloin oppilaat oppivat asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin oppiaineen tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut perusteissa asetetut vuosiluokkien 3–6 käsityön opetuksen tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vuosiluokille 3–6 asetettujen käsityön opetuksen tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Oppilaan työskentelyn arviointi sisältyy vuosiluokilla 3–6 käsityön lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan. Käsityön 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsityöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta ja tavoitteiden määrittelystä.
    - Lähtökohtana voi olla esimerkiksi teema, tarve, käytettävissä oleva aika, materiaali tai tekniikka.
- Tutustutaan ja harjoitellaan vähintään yhtä ideointimenetelmää.
- Harjoitellaan omien ideoiden esittelyä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi

tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia.
- Tutustutaan teknisen suunnitelman tekemiseen.
    - Suunnitelma sisältää vähintään käytettävät mitat ja materiaalit.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan
        - Metallintyöstöön, esimerkiksi viilaukseen, leikkaamiseen, taivuttamiseen ja poraamiseen.
        - Yksinkertaisiin puuliitoksiin, esimerkiksi puskuliitokseen ja tappiliitokseen.
    - Harjoitellaan
        - Koneompelun perusasioita, esimerkiksi ompelukoneen langoittamista, suoraa ommelta ja siksakommelta.
        - Puuntyöstämistä eri tekniikoin, esimerkiksi sahaamista, poraamista, höyläämistä.
        - Kiinteän silmukan virkkaamista.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Aloitetaan sähköisen portfolion kokoaminen.
- Portfoliossa esitellään suunnitelma ja lopputulos.
- Oppilasta ohjataan arvioimaan osaamisensa taso.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta ja tavoitteiden määrittelystä.
    - Lähtökohtana voi olla esimerkiksi teema, tarve, käytettävissä oleva aika, materiaali tai tekniikka.
- Tutustutaan ja harjoitellaan vähintään yhtä ideointimenetelmää.
- Harjoitellaan omien ideoiden esittelyä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia.
- Tutustutaan teknisen suunnitelman tekemiseen.
    - Suunnitelma sisältää vähintään käytettävät mitat ja materiaalit.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan
        - Metallintyöstöön, esimerkiksi viilaukseen, leikkaamiseen, taivuttamiseen ja poraamiseen.
        - Yksinkertaisiin puuliitoksiin, esimerkiksi puskuliitokseen ja tappiliitokseen.
    - Harjoitellaan
        - Koneompelun perusasioita, esimerkiksi ompelukoneen langoittamista, suoraa ommelta ja siksakommelta.
        - Puuntyöstämistä eri tekniikoin, esimerkiksi sahaamista, poraamista, höyläämistä.
        - Kiinteän silmukan virkkaamista.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan
        - Metallintyöstöön, esimerkiksi viilaukseen, leikkaamiseen, taivuttamiseen ja poraamiseen.
        - Yksinkertaisiin puuliitoksiin, esimerkiksi puskuliitokseen ja tappiliitokseen.
    - Harjoitellaan
        - Koneompelun perusasioita, esimerkiksi ompelukoneen langoittamista, suoraa ommelta ja siksakommelta.

- Puuntyöstämistä eri tekniikoin, esimerkiksi sahaamista, poraamista, höyläämistä.
- Kiinteän silmukan virkkaamista.
- Työohjeiden lukutaitoa.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta ja tavoitteiden määrittelystä.
    - Lähtökohtana voi olla esimerkiksi teema, tarve, käytettävissä oleva aika, materiaali tai tekniikka.
- Tutustutaan ja harjoitellaan vähintään yhtä ideointimenetelmää.
- Harjoitellaan omien ideoiden esittelyä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia.
- Tutustutaan teknisen suunnitelman tekemiseen.
    - Suunnitelma sisältää vähintään käytettävät mitat ja materiaalit.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan
        - Metallintyöstöön, esimerkiksi viilaukseen, leikkaamiseen, taivuttamiseen ja poraamiseen.
        - Yksinkertaisiin puuliitoksiin, esimerkiksi puskuliitokseen ja tappiliitokseen.
    - Harjoitellaan
        - Koneompelun perusasioita, esimerkiksi ompelukoneen langoittamista, suoraa ommelta ja siksakommelta.
        - Puuntyöstämistä eri tekniikoin, esimerkiksi sahaamista, poraamista, höyläämistä.
        - Kiinteän silmukan virkkaamista.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.

- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta ja tavoitteiden määrittelystä.
    - Lähtökohtana voi olla esimerkiksi teema, tarve, käytettävissä oleva aika, materiaali tai tekniikka.
- Tutustutaan ja harjoitellaan vähintään yhtä ideointimenetelmää.
- Harjoitellaan omien ideoiden esittelyä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia.
- Tutustutaan teknisen suunnitelman tekemiseen.
    - Suunnitelma sisältää vähintään käytettävät mitat ja materiaalit.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Aloitetaan sähköisen portfolion kokoaminen.
- Portfoliossa esitellään suunnitelma ja lopputulos.
- Oppilasta ohjataan arvioimaan osaamisensa taso.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Sisältöalueet

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Aloitetaan sähköisen portfolion kokoaminen.
- Portfoliossa esitellään suunnitelma ja lopputulos.
- Oppilasta ohjataan arvioimaan osaamisensa taso.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta ja tavoitteiden määrittelystä.
    - Lähtökohtana voi olla esimerkiksi teema, tarve, käytettävissä oleva aika, materiaali tai tekniikka.
- Tutustutaan ja harjoitellaan vähintään yhtä ideointimenetelmää.
- Harjoitellaan omien ideoiden esittelyä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia.
- Tutustutaan teknisen suunnitelman tekemiseen.
    - Suunnitelma sisältää vähintään käytettävät mitat ja materiaalit.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan
        - Metallintyöstöön, esimerkiksi viilaukseen, leikkaamiseen, taivuttamiseen ja poraamiseen.
        - Yksinkertaisiin puuliitoksiin, esimerkiksi puskuliitokseen ja tappiliitokseen.
    - Harjoitellaan
        - Koneompelun perusasioita, esimerkiksi ompelukoneen langoittamista, suoraa ommelta ja siksakommelta.
        - Puuntyöstämistä eri tekniikoin, esimerkiksi sahaamista, poraamista, höyläämistä.
        - Kiinteän silmukan virkkaamista.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta
- Määritellään tavoitteet ohjatusti yhdessä oppilaan kanssa.
- Harjoitellaan erolaisten ideointimenetelmien käyttöä
- Esitetään omia ideoita

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia
- Harjoitellaan teknisen suunnitelman tekemistä.
    - Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan oikean silmukan neulomiseen ja silmukoiden päättelyyn.
    - Harjoitellaan
        - Metallintyöstöä, esimerkiksi sahaamista, viilaamista ja poraamista.
        - Puuntyöstöä, esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista, viilamista ja erilaisia puuliitoksia, kuten jiiriliitos.
        - Työohjeiden lukutaitoa.
        - 3D-tekniikkaa esimerkiksi mallintamalla yksinkertainen esine.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia eri tekniikoin esimerkiksi sahaamalla, poraamalla ja höyläämällä.
- Opitaan koneompelua, esimerkiksi sauman ompelu ja huolittelu, päärmeen ompelu.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista
- Portfoliossa esitellään suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos
- Ohjataan oppilasta arvioimaan omaa osaamistaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta
- Määritellään tavoitteet ohjatusti yhdessä oppilaan kanssa.
- Harjoitellaan erolaisten ideointimenetelmien käyttöä
- Esitetään omia ideoita

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia
- Harjoitellaan teknisen suunnitelman tekemistä.
    - Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan oikean silmukan neulomiseen ja silmukoiden päättelyyn.
    - Harjoitellaan
        - Metallintyöstöä, esimerkiksi sahaamista, viilaamista ja poraamista.
        - Puuntyöstöä, esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista, viilamista ja erilaisia puuliitoksia, kuten jiiriliitos.
        - Työohjeiden lukutaitoa.
        - 3D-tekniikkaa esimerkiksi mallintamalla yksinkertainen esine.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia eri tekniikoin esimerkiksi sahaamalla, poraamalla ja höyläämällä.
- Opitaan koneompelua, esimerkiksi sauman ompelu ja huolittelu, päärmeen ompelu.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan oikean silmukan neulomiseen ja silmukoiden päättelyyn.
    - Harjoitellaan
        - Metallintyöstöä, esimerkiksi sahaamista, viilaamista ja poraamista.
        - Puuntyöstöä, esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista, viilamista ja erilaisia puuliitoksia, kuten jiiriliitos.
        - Työohjeiden lukutaitoa.
        - 3D-tekniikkaa esimerkiksi mallintamalla yksinkertainen esine.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta
- Määritellään tavoitteet ohjatusti yhdessä oppilaan kanssa.
- Harjoitellaan erolaisten ideointimenetelmien käyttöä
- Esitetään omia ideoita

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia
- Harjoitellaan teknisen suunnitelman tekemistä.
    - Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan oikean silmukan neulomiseen ja silmukoiden päättelyyn.
    - Harjoitellaan
        - Metallintyöstöä, esimerkiksi sahaamista, viilaamista ja poraamista.
        - Puuntyöstöä, esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista, viilamista ja erilaisia puuliitoksia, kuten jiiriliitos.
        - Työohjeiden lukutaitoa.
        - 3D-tekniikkaa esimerkiksi mallintamalla yksinkertainen esine.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia eri tekniikoin esimerkiksi sahaamalla, poraamalla ja höyläämällä.
- Opitaan koneompelua, esimerkiksi sauman ompelu ja huolittelu, päärmeen ompelu.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.

- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta
- Määritellään tavoitteet ohjatusti yhdessä oppilaan kanssa.
- Harjoitellaan erolaisten ideointimenetelmien käyttöä
- Esitetään omia ideoita

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia
- Harjoitellaan teknisen suunnitelman tekemistä.
    - Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista
- Portfoliossa esitellään suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos
- Ohjataan oppilasta arvioimaan omaa osaamistaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Sisältöalueet

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista
- Portfoliossa esitellään suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos
- Ohjataan oppilasta arvioimaan omaa osaamistaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ideointi lähtee tehtävänannosta
- Määritellään tavoitteet ohjatusti yhdessä oppilaan kanssa.
- Harjoitellaan erolaisten ideointimenetelmien käyttöä
- Esitetään omia ideoita

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaan suunnitteluprosessia
- Harjoitellaan teknisen suunnitelman tekemistä.
    - Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan oikean silmukan neulomiseen ja silmukoiden päättelyyn.
    - Harjoitellaan
        - Metallintyöstöä, esimerkiksi sahaamista, viilaamista ja poraamista.
        - Puuntyöstöä, esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista, viilamista ja erilaisia puuliitoksia, kuten jiiriliitos.
        - Työohjeiden lukutaitoa.
        - 3D-tekniikkaa esimerkiksi mallintamalla yksinkertainen esine.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.

- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Oppilasta ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Valitaan ohjatusti tehtävään soveltuva ideointimenetelmä
- Esitellään omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan itsenäistä suunnittelua ja tehdään ohjattuna perusteltuja valintoja
- Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja,

kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
  - Tutustutaan:
    - elektroniikkatöihin esimerkiksi juottamiseen ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamiseen
    - ohjelmointiin, esimerkiksi robotiikkaan. Kokeillaan esimerkiksi saada ohjelmoimalla robotti liikkumaan tai mikrokontrolleri toimimaan.
  - Harjoitellaan:
    - metallin työstämistä esimerkiksi viilausta, leikkaamista, taivuttamista, poraamista tai pakottamista
    - puumateriaalien työstämistä esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista tai viilamista
    - silmukoiden luomista, oikea silmukan neulontaa ja silmukoiden päättelyä
    - työohjeiden lukutaitoa

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin.
- Opitaan koneompelua: erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.
- Opitaan 3D-mallintamista ja -tulostamista, esimerkiksi mallinnetaan joku tehtävistä harjoituksista.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin, johon sisältyy oman työn suunnittelu, valmistus ja työskentelynaikainen arviointi. Hän dokumentoi prosessia.

Arvioinnin kohde

Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin osat. Oppilas toteuttaa jonkin käsityöprosessin osan opettajan konkreettisesti ohjaamana ja dokumentoi sen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toteuttaa käsityöprosessin keskeiset osat opettajan ohjaamana. Oppilas dokumentoi joitakin käsityöprosessin vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja dokumentoi sen eri vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin itsenäisesti ja dokumentoi käsityöprosessin vaiheet. Oppilas pohtii omaa työskentelyään.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Valitaan ohjatusti tehtävään soveltuva ideointimenetelmä
- Esitellään omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan itsenäistä suunnittelua ja tehdään ohjattuna perusteltuja valintoja
- Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan:
        - elektroniikkatöihin esimerkiksi juottamiseen ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamiseen
        - ohjelmointiin, esimerkiksi robotiikkaan. Kokeillaan esimerkiksi saada ohjelmoimalla robotti liikkumaan tai mikrokontrolleri toimimaan.
    - Harjoitellaan:
        - metallin työstämistä esimerkiksi viilausta, leikkaamista, taivuttamista, poraamista tai pakottamista
        - puumateriaalien työstämistä esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista tai viilamista
        - silmukoiden luomista, oikea silmukan neulontaa ja silmukoiden päättelyä
        - työohjeiden lukutaitoa

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin.
- Opitaan koneompelua: erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.
- Opitaan 3D-mallintamista ja -tulostamista, esimerkiksi mallinnetaan joku tehtävistä harjoituksista.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Valitaan ohjatusti tehtävään soveltuva ideointimenetelmä
- Esitellään omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan itsenäistä suunnittelua ja tehdään ohjattuna perusteltuja valintoja
- Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan:
        - elektroniikkatöihin esimerkiksi juottamiseen ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamiseen
        - ohjelmointiin, esimerkiksi robotiikkaan. Kokeillaan esimerkiksi saada ohjelmoimalla robotti liikkumaan tai mikrokontrolleri toimimaan.
    - Harjoitellaan:
        - metallin työstämistä esimerkiksi viilausta, leikkaamista, taivuttamista, poraamista tai pakottamista
        - puumateriaalien työstämistä esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista tai viilamista
        - silmukoiden luomista, oikea silmukan neulontaa ja silmukoiden päättelyä
        - työohjeiden lukutaitoa

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin.
- Opitaan koneompelua: erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.
- Opitaan 3D-mallintamista ja -tulostamista, esimerkiksi mallinnetaan joku tehtävistä harjoituksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja,

kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan:
        - elektroniikkatöihin esimerkiksi juottamiseen ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamiseen
        - ohjelmointiin, esimerkiksi robotiikkaan. Kokeillaan esimerkiksi saada ohjelmoimalla robotti liikkumaan tai mikrokontrolleri toimimaan.
    - Harjoitellaan:
        - metallin työstämistä esimerkiksi viilausta, leikkaamista, taivuttamista, poraamista tai pakottamista
        - puumateriaalien työstämistä esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista tai viilamista
        - silmukoiden luomista, oikea silmukan neulontaa ja silmukoiden päättelyä
        - työohjeiden lukutaitoa

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Valitaan ohjatusti tehtävään soveltuva ideointimenetelmä
- Esitellään omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan itsenäistä suunnittelua ja tehdään ohjattuna perusteltuja valintoja
- Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan:
        - elektroniikkatöihin esimerkiksi juottamiseen ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamiseen
        - ohjelmointiin, esimerkiksi robotiikkaan. Kokeillaan esimerkiksi saada ohjelmoimalla robotti liikkumaan tai mikrokontrolleri toimimaan.
    - Harjoitellaan:
        - metallin työstämistä esimerkiksi viilausta, leikkaamista, taivuttamista, poraamista tai pakottamista
        - puumateriaalien työstämistä esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista tai viilamista
        - silmukoiden luomista, oikea silmukan neulontaa ja silmukoiden päättelyä
        - työohjeiden lukutaitoa

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin.
- Opitaan koneompelua: erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.
- Opitaan 3D-mallintamista ja -tulostamista, esimerkiksi mallinnetaan joku tehtävistä harjoituksista.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Valitaan ohjatusti tehtävään soveltuva ideointimenetelmä
- Esitellään omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan itsenäistä suunnittelua ja tehdään ohjattuna perusteltuja valintoja
- Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Sisältöalueet

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Valitaan ohjatusti tehtävään soveltuva ideointimenetelmä
- Esitellään omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan itsenäistä suunnittelua ja tehdään ohjattuna perusteltuja valintoja
- Suunnitelma sisältää mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja

toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Tutustutaan:
        - elektroniikkatöihin esimerkiksi juottamiseen ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamiseen
        - ohjelmointiin, esimerkiksi robotiikkaan. Kokeillaan esimerkiksi saada ohjelmoimalla robotti liikkumaan tai mikrokontrolleri toimimaan.
    - Harjoitellaan:
        - metallin työstämistä esimerkiksi viilausta, leikkaamista, taivuttamista, poraamista tai pakottamista
        - puumateriaalien työstämistä esimerkiksi konelehtisahan ja hiomakoneiden käyttöä, talttaamista tai viilamista
        - silmukoiden luomista, oikea silmukan neulontaa ja silmukoiden päättelyä
        - työohjeiden lukutaitoa

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Ohjataan laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseen.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Määritellään tehtävän anto ja tavoite ohjatusti.
- Valitaan ideointimenetelmä, jota käytetään
- Oppilasta rohkaistaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö oppilaan omaan elämään
- Esitellään kuvien avulla omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan itsenäiseen suunnitteluun.
- Suunnitelma sisältää vähintään mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Harjoitellaan
        - Elektroniikkatöitä, esimerkiksi juottamista ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamista.

- Robotiikkaa, esimerkiksi saadaan ohjelmoimalla robotti tai moottori liikkumaan.
- Työohjeiden lukutaitoa.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin ja harjoitellaan liitostekniikoita.
- Opitaan koneompelua esim. erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme sekä vetoketjun ompelu.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos, että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Harjoitellaan vertaisarviointia.
- Dokumentoidaan prosessin aikana käytetyt/harjoitellut tekniikat.
- Tarkastellaan kokonaista käsityöprosessia onnistumisia korostaen sekä tarpeellisia muutoksia esittäen.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin, johon sisältyy oman työn suunnittelu, valmistus ja työskentelynaikainen arviointi. Hän dokumentoi prosessia.

Arvioinnin kohde

Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin osat. Oppilas toteuttaa jonkin käsityöprosessin osan opettajan konkreettisesti ohjaamana ja dokumentoi sen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toteuttaa käsityöprosessin keskeiset osat opettajan ohjaamana. Oppilas dokumentoi joitakin käsityöprosessin vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja dokumentoi sen eri vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin itsenäisesti ja dokumentoi käsityöprosessin vaiheet. Oppilas pohtii omaa työskentelyään.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Määritellään tehtävän anto ja tavoite ohjatusti.
- Valitaan ideointimenetelmä, jota käytetään
- Oppilasta rohkaistaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö oppilaan omaan elämään
- Esitellään kuvien avulla omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan itsenäiseen suunnitteluun.
- Suunnitelma sisältää vähintään mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Harjoitellaan
        - Elektroniikkatöitä, esimerkiksi juottamista ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamista.
        - Robotiikkaa, esimerkiksi saadaan ohjelmoimalla robotti tai moottori liikkumaan.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin ja harjoitellaan liitostekniikoita.
- Opitaan koneompelua esim. erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme sekä vetoketjun ompelu.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos, että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Harjoitellaan vertaisarviointia.
- Dokumentoidaan prosessin aikana käytetyt/harjoitellut tekniikat.
- Tarkastellaan kokonaista käsityöprosessia onnistumisia korostaen sekä tarpeellisia muutoksia esittäen.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee ja valmistaa yksin tai ryhmässä käsityötuotteen tai teoksen, jossa toteutuu perustellut, esteettiset ja tekniset ratkaisut.

Arvioinnin kohde

Tuotteen valmistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee tai valmistaa tuotetta tai teosta opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus. Oppilas arvioi ja perustelee tuotteen esteettisiä tai toiminnallisia ratkaisuja.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Määritellään tehtävän anto ja tavoite ohjatusti.
- Valitaan ideointimenetelmä, jota käytetään
- Oppilasta rohkaistaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö oppilaan omaan elämään
- Esitellään kuvien avulla omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan itsenäiseen suunnitteluun.
- Suunnitelma sisältää vähintään mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja,

kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Harjoitellaan
        - Elektroniikkatöitä, esimerkiksi juottamista ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamista.
        - Robotiikkaa, esimerkiksi saadaan ohjelmoimalla robotti tai moottori liikkumaan.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin ja harjoitellaan liitostekniikoita.
- Opitaan koneompelua esim. erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme sekä vetoketjun ompelu.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä ja tuntee erilaisia käsityön materiaaleja. Hän työstää tarkoituksenmukaisesti erilaisia materiaaleja ja valitsee niihin sopivia valmistusmenetelmiä.

Arvioinnin kohde

Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistusmenetelmien valinta, yhdistäminen ja työstäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää käsityön käsitteistöä ja käyttää käsityön työvälineitä, materiaaleja ja valmistusmenetelmiä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää käsityön käsitteistöä monipuolisesti. Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää taitavasti eri materiaaleja ja valmistusmenetelmiä soveltaen niitä tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Harjoitellaan
        - Elektroniikkatöitä, esimerkiksi juottamista ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamista.
        - Robotiikkaa, esimerkiksi saadaan ohjelmoimalla robotti tai moottori liikkumaan.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.

- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti ja työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen. Hän valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä.

Arvioinnin kohde

Työskentelytaidot.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee pitkäjänteistä ja turvallista työskentelyä opettajan konkreettisesti ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää työvälineitä opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti, vastuullisesti ja turvallisesti opettajan ohjaamana. Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään sekä toimii pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa käyttää niitä turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuuntuntoisesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas huomioi työturvallisuuden omassa ja toisten kanssa työskentelyssä. Oppilas tietää käsityössä käytettävien työvälineiden ja laitteiden toimintaperiaatteita ja osaa valita niistä tarkoituksenmukaisimmat.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Määritellään tehtävän anto ja tavoite ohjatusti.
- Valitaan ideointimenetelmä, jota käytetään
- Oppilasta rohkaistaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö oppilaan omaan elämään
- Esitellään kuvien avulla omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan itsenäiseen suunnitteluun.
- Suunnitelma sisältää vähintään mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Harjoitellaan
        - Elektroniikkatöitä, esimerkiksi juottamista ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamista.
        - Robotiikkaa, esimerkiksi saadaan ohjelmoimalla robotti tai moottori liikkumaan.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan mittaamaan ja merkitsemään eri materiaaleja.
- Opitaan työstämään puuta tai muuta materiaalia erilaisin menetelmin ja harjoitellaan liitostekniikoita.
- Opitaan koneompelua esim. erilaiset ompeleet, sauma, huolittelu ja päärme sekä vetoketjun ompelu.
- Opitaan materiaalien taloudellista käyttöä.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa jonkin käsityöprosessin vaiheen aikana opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opettajan ohjaamana käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjeistuksen mukaisesti käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää itsenäisesti oman käsityöprosessinsa eri vaiheisiin ja niiden dokumentointiin sopivia tieto- ja viestintäteknologian välineitä.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Määritellään tehtävän anto ja tavoite ohjatusti.
- Valitaan ideointimenetelmä, jota käytetään
- Oppilasta rohkaistaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö oppilaan omaan elämään
- Esitellään kuvien avulla omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan itsenäiseen suunnitteluun.
- Suunnitelma sisältää vähintään mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos, että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Harjoitellaan vertaisarviointia.
- Dokumentoidaan prosessin aikana käytetyt/harjoitellut tekniikat.
- Tarkastellaan kokonaista käsityöprosessia onnistumisia korostaen sekä tarpeellisia muutoksia esittäen.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvostaa omaa ja muiden työtä sekä tarkastelee omaa käsityöprosessiaan ja tarvittaessa muuttaa työskentelyään. Hän antaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Arvioinnin kohde

Oman työn ja käsityöprosessin tarkastelu, vertaispalautteen antaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee oman työn ja käsityöprosessin tarkastelua sekä vertaispalautteen antamista opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun sekä vertaispalautteen antamiseen opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu rakentavasti oman työn ja käsityöprosessin tarkasteluun. Oppilas osallistuu tarkoituksenmukaisesti vertaispalautteen antamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee realistisesti omaa työtään ja käsityöprosessiaan. Oppilas antaa aktiivisesti rakentavaa vertaispalautetta käsityöprosessista.

Sisältöalueet

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion kokoamista.
- Portfoliossa esitellään sekä suunnitelma, työn eteneminen ja lopputulos, että omat pohdinnat omista käsityötaidoista.
- Harjoitellaan vertaisarviointia.
- Dokumentoidaan prosessin aikana käytetyt/harjoitellut tekniikat.
- Tarkastellaan kokonaista käsityöprosessia onnistumisia korostaen sekä tarpeellisia muutoksia esittäen.
- Arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee kulutus- ja tuotantotapoja monipuolisesti. Hän valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.

Arvioinnin kohde

Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan konkreettisesti ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii kulutus- ja tuotantotapoja opettajan ohjaamana. Oppilas valitsee ja käyttää materiaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tarkastelee monipuolisesti kulutus- ja tuotantotapojen vaikutusta tuotteen elinkaareen. Oppilas valmistaa tuotteitaan materiaalitaloudellisesti ja perustelee valintojaan.

Sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Määritellään tehtävän anto ja tavoite ohjatusti.
- Valitaan ideointimenetelmä, jota käytetään
- Oppilasta rohkaistaan keksimään ja vaalimaan omia innostavia ideoita yhdistäen käsityö oppilaan omaan elämään
- Esitellään kuvien avulla omia ideoita ja harjoitellaan palautteen antamista

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan itsenäiseen suunnitteluun.
- Suunnitelma sisältää vähintään mitat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Paikallinen tarkennus:

- Käsityötekniikat kehittyvät vuosiluokalta toiselle. Osaa tekniikoista vain kokeillaan tai niihin tutustutaan.
    - Harjoitellaan
        - Elektroniikkatöitä, esimerkiksi juottamista ja yksinkertaisen virtapiirin rakentamista.
        - Robotiikkaa, esimerkiksi saadaan ohjelmoimalla robotti tai moottori liikkumaan.
        - Työohjeiden lukutaitoa.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

- Opitaan tunnistamaan ja nimeämään käytettyjä materiaaleja, rakenteita, tekniikoita ja työvälineitä.
- Tutustutaan käsityöhön liittyviin riskeihin ja vaaroihin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.
- Huolehditaan sekä omista että koulun työvälineistä, luokan järjestyksestä ja siisteydestä sekä oman tuotoksen asiallisesta säilyttämisestä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja,

lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokilla 3-6 *opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.*

Liikunnan opetuksen organisoinnissa huomioidaan, että liikettä ja toistoja on paljon.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3-6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Liikunta tukee oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3–6

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut liikunnan tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan liikunnan tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy liikunnan lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

3. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja leikillisten viitepelien avulla. Tutustutaan yhdessä havainnollistaen välineenkäsittelytaitojen perusteisiin ja havainto, -ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttaviin tehtäviin. Ohjataan oppilasta osallistumaan, harjoittelemaan ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
    - **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.

  Turvallinen toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja leikillisten viitepelien avulla. Tutustutaan yhdessä havainnollistaen välineenkäsittelytaitojen perusteisiin ja havainto, -ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttaviin tehtäviin. Ohjataan oppilasta osallistumaan, harjoittelemaan ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
    - **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.

  Turvallinen toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja leikillisten viitepelien avulla. Tutustutaan yhdessä havainnollistaen välineenkäsittelytaitojen perusteisiin ja havainto, -ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttaviin tehtäviin. Ohjataan oppilasta osallistumaan, harjoittelemaan ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
- **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.

Turvallinen toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki-

ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja leikillisten viitepelien avulla. Tutustutaan yhdessä havainnollistaen välineenkäsittelytaitojen perusteisiin ja havainto, -ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttaviin tehtäviin. Ohjataan oppilasta osallistumaan, harjoittelemaan ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
    - **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.

  Turvallinen toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

Arvioinnin kohde

Uima- ja pelastautumistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa uida 50 m ja hypätä uintisyvyiseen veteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on perusuimataitoinen (osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida 100 m kahta uintitapaa käyttäen sekä pelastautua vedestä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja leikillisten viitepelien avulla. Tutustutaan yhdessä havainnollistaen välineenkäsittelytaitojen perusteisiin ja havainto, -ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttaviin tehtäviin. Ohjataan oppilasta osallistumaan, harjoittelemaan ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)

- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
- **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.

Turvallinen toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen

kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja leikillisten viitepelien avulla. Tutustutaan yhdessä havainnollistaen välineenkäsittelytaitojen perusteisiin ja havainto, -ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttaviin tehtäviin. Ohjataan oppilasta osallistumaan, harjoittelemaan ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
    - **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.

    Turvallinen toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- **Vuorovaikutustaitoja** kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- Osallistuminen käytetyistä välineistä huolehtimiseen
- Harjoitellaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja säännöistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- **Vuorovaikutustaitoja** kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- Osallistuminen käytetyistä välineistä huolehtimiseen
- Harjoitellaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja säännöistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Kannustetaan ponnisteluun ja harjoitteluun yksin ja yhdessä** muiden kanssa
- **Harjoitellaan vastuun ottamista** omasta toiminnasta
- Erilaisia **iloa** ja **virkistystä** tuottavia leikkejä, pelejä ja liikuntatoimintaa, jotka mahdollistavat **osallisuuden ja pätevyyden** kokemuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Kannustetaan ponnisteluun ja harjoitteluun yksin ja yhdessä** muiden kanssa
- **Harjoitellaan vastuun ottamista** omasta toiminnasta
- Erilaisia **iloa** ja **virkistystä** tuottavia leikkejä, pelejä ja liikuntatoimintaa, jotka mahdollistavat **osallisuuden ja pätevyyden** kokemuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja ja havainto- ja ratkaisuntekotaitoja. Kannustetaan oppilasta osallistumaan, ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)

- **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Havainnollistetaan ja tutustutaan yhdessä oman toimintakyvyn arviointiin (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittauksiin)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja

välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja ja havainto- ja ratkaisuntekotaitoja. Kannustetaan oppilasta osallistumaan, ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
    - **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
    - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

  Havainnollistetaan ja tutustutaan yhdessä oman toimintakyvyn arviointiin (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittauksiin)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja ja havainto- ja ratkaisuntekotaitoja. Kannustetaan oppilasta osallistumaan, ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**

    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
- **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
- **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Havainnollistetaan ja tutustutaan yhdessä oman toimintakyvyn arviointiin (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittauksiin)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja ja havainto- ja ratkaisuntekotaitoja. Kannustetaan oppilasta osallistumaan, ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
- **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Havainnollistetaan ja tutustutaan yhdessä oman toimintakyvyn arviointiin (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittauksiin)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

Arvioinnin kohde

Uima- ja pelastautumistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa uida 50 m ja hypätä uintisyvyiseen veteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas on perusuimataitoinen (osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida 100 m kahta uintitapaa käyttäen sekä pelastautua vedestä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja ja havainto- ja ratkaisuntekotaitoja. Kannustetaan oppilasta osallistumaan, ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
    - **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
    - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

  Havainnollistetaan ja tutustutaan yhdessä oman toimintakyvyn arviointiin (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittauksiin)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja ja havainto- ja ratkaisuntekotaitoja. Kannustetaan oppilasta osallistumaan, ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja yrittämään rohkeasti erilaisissa tehtävissä.*
    - **Vahvistetaan, kehitetään sekä yhdistellään motorisia perustaitoja eri ympäristöissä, eri välineillä sekä leikillisissä viitepeleissä:**
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja** harjaannuttavia tehtäviä (esim. ratkaisujen tekoja leikeissä, peleissä sekä suunnistusharjoitteet koulun piha- tai lähiympäristössä)
- **Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua**
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Havainnollistetaan ja tutustutaan yhdessä oman toimintakyvyn arviointiin (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittauksiin)

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- **Vuorovaikutustaitoja** ja muiden huomioimista kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- Pelien ja leikkien **sääntöjen** noudattaminen.
- Harjoitellaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja liikuntatunnin säännöistä
- Osallistuminen käytetyistä välineistä huolehtimiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- **Vuorovaikutustaitoja** ja muiden huomioimista kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- Pelien ja leikkien **sääntöjen** noudattaminen.
- Harjoitellaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja liikuntatunnin säännöistä
- Osallistuminen käytetyistä välineistä huolehtimiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Kannustetaan pitkäjänteiseen** ponnisteluun ja harjoitteluun yksin ja yhdessä muiden kanssa
- Vahvistetaan itsenäisen työskentelyn taitoja ja harjoitellaan **vastuun ottamista** omasta toiminnasta
- **Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia** leikkejä, pelejä ja liikuntatoimintaa, jotka mahdollistavat **osallisuuden ja pätevyyden** kokemuksia.
- Osallistetaan oppilaita liikuntatuntien sisältöjen suunnitteluun ikätason mukaisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Kannustetaan pitkäjänteiseen** ponnisteluun ja harjoitteluun yksin ja yhdessä muiden kanssa
- Vahvistetaan itsenäisen työskentelyn taitoja ja harjoitellaan **vastuun ottamista** omasta toiminnasta
- **Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia** leikkejä, pelejä ja liikuntatoimintaa, jotka mahdollistavat **osallisuuden ja pätevyyden** kokemuksia.
- Osallistetaan oppilaita liikuntatuntien sisältöjen suunnitteluun ikätason mukaisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

5. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Vahvistetaan motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Harjoitellaan oman toimintakyvyn arvioimista ja sen edistämistä. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.*

    - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
    - **Harjoitellaan oman toimintakyvyn arviointia ja edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset**)**:
        - voima
        - nopeus
        - liikkuvuus
        - kestävyys
    - Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
    - **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
    - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Vahvistetaan motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Harjoitellaan oman toimintakyvyn arvioimista ja sen edistämistä. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.*

  - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
  - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
  - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
  - **Harjoitellaan oman toimintakyvyn arviointia ja edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset**)**:
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
  - Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
  - **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
  - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
  - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Vahvistetaan motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Harjoitellaan oman toimintakyvyn arvioimista ja sen edistämistä. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.*

  - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
  - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
  - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
  - **Harjoitellaan oman toimintakyvyn arviointia ja edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset**)**:
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
  - Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
  - **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
  - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
  - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Vahvistetaan motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Harjoitellaan oman toimintakyvyn arvioimista ja sen edistämistä. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.*

    - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:

        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)

    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
- **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
- **Harjoitellaan oman toimintakyvyn arviointia ja edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset**)**:
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
- Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
- **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan ja kehittämään fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa harjoittaa fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, millä tavalla fyysisiä kunto-ominaisuuksia voi mitata ja osaa harjoittaa joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan, asettaa omia tavoitteita sekä kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Vahvistetaan motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Harjoitellaan oman toimintakyvyn arvioimista ja sen edistämistä. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.*

    - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:

        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)

- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
- **Harjoitellaan oman toimintakyvyn arviointia ja edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset**)**:
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
- Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
- **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja viitepelien avulla. Vahvistetaan motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Harjoitellaan oman toimintakyvyn arvioimista ja sen edistämistä. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.*

    - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
    - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
    - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
    - **Harjoitellaan oman toimintakyvyn arviointia ja edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset**)**:
        - voima
        - nopeus
        - liikkuvuus
        - kestävyys
    - Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
    - **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
    - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
    - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- Myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä sekä **vuorovaikutustaitoja** kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä.
- **Harjoitellaan leikkien, pelien ja harjoitteiden yhteisten oppimistilanteiden tukemista** (pelikäsitys, joukkuepelaaminen).
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- **Vastuun ottaminen yhteisistä asioista ja säännöistä.**
    - Pelien ja liikuntatuntien s**ääntöjen** noudattaminen.
    - Osallistuminen käytetyistä välineistä ja liikuntatiloista huolehtimiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- Myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä sekä **vuorovaikutustaitoja** kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä.
- **Harjoitellaan leikkien, pelien ja harjoitteiden yhteisten oppimistilanteiden tukemista** (pelikäsitys, joukkuepelaaminen).
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- **Vastuun ottaminen yhteisistä asioista ja säännöistä.**
    - Pelien ja liikuntatuntien s**ääntöjen** noudattaminen.
    - Osallistuminen käytetyistä välineistä ja liikuntatiloista huolehtimiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Paikallinen tarkennus:

HUOMIO! Valtakunnalliset 6. vuosiluokan arviointikriteerit ovat sitovat vuosiluokalla 6. Niihin voi peilata oppilaan osaamista myös alemmilla vuosiluokilla 3-5 opettajan niin halutessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Harjoitellaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä** muiden kanssa sekä harjoitellaan vastuun ottamista omasta ja ryhmän toiminnasta
- **Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä**, jotka tukevat myönteisten tunteiden kokemista, vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Osallistetaan oppilaita liikuntatuntien sisältöjen suunnitteluun ikätason mukaisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Harjoitellaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä** muiden kanssa sekä harjoitellaan vastuun ottamista omasta ja ryhmän toiminnasta

- **Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä**, jotka tukevat myönteisten tunteiden kokemista, vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Osallistetaan oppilaita liikuntatuntien sisältöjen suunnitteluun ikätason mukaisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

6. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii liikuntatunneilla satunnaisesti ja valikoiden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas toimii liikuntatunneilla kokeillen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja pelien avulla. Vahvistetaan ja yhdistellään motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Edistetään omaa toimintakykyä, osallisuutta ja pätevyyden kokemuksia. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimis- ja pelitilanteista.*

  - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
  - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
  - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
  - **Harjoitellaan oman toimintakyvyn edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move! -mittausten tuloksia hyödyntämällä):
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
  - Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
  - **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
  - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
  - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan opettajan ohjaamana sekä hyödyntää niitä omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan sekä hyödyntää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas sopeuttaa liikkumistaan ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja havaintojensa mukaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja pelien avulla. Vahvistetaan ja yhdistellään motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Edistetään omaa toimintakykyä, osallisuutta ja*

pätevyyden kokemuksia. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimis- ja pelitilanteista.

- **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
- **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
- **Harjoitellaan oman toimintakyvyn edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move! -mittausten tuloksia hyödyntämällä):
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
- Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
- **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja pelien avulla. Vahvistetaan ja yhdistellään motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Edistetään omaa toimintakykyä, osallisuutta ja pätevyyden kokemuksia. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimis- ja pelitilanteista.*

  - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:

    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
  - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)

- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
- **Harjoitellaan oman toimintakyvyn edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move! -mittausten tuloksia hyödyntämällä):
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
- Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
- **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa oppimisympäristöissä ja opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisissa oppimisympäristöissä.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja pelien avulla. Vahvistetaan ja yhdistellään motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Edistetään omaa toimintakykyä, osallisuutta ja pätevyyden kokemuksia. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimis- ja pelitilanteista.*

  - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
  - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
  - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
  - **Harjoitellaan oman toimintakyvyn edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move! -mittausten tuloksia hyödyntämällä):
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
  - Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
  - **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
  - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
  - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan ja kehittämään fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa harjoittaa fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, millä tavalla fyysisiä kunto-ominaisuuksia voi mitata ja osaa harjoittaa joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan, asettaa omia tavoitteita sekä kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja pelien avulla. Vahvistetaan ja yhdistellään motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Edistetään omaa toimintakykyä, osallisuutta ja pätevyyden kokemuksia. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimis- ja pelitilanteista.*

  - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
    - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
    - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
    - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
  - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)
  - **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
  - **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
  - **Harjoitellaan oman toimintakyvyn edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move! -mittausten tuloksia hyödyntämällä):
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
  - Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
  - **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
  - **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
  - **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten toimitaan turvallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä opettajan ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- *Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti yksin ja yhdessä, erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina erilaisten leikkien, liikuntaharjoitteiden ja pelien avulla. Vahvistetaan ja yhdistellään motorisia perustaitoja sekä havainto- ja ratkaisuntekotaitoja monipuolisissa ympäristöissä, välineillä ja tehtävissä. Edistetään omaa toimintakykyä, osallisuutta ja pätevyyden kokemuksia. Ohjataan oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella ja kantamaan vastuuta yhteisistä oppimis- ja pelitilanteista.*

    - **Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja** eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin:
        - **tasapainotaidot** (esim.pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen)
        - **liikkumistaidot** (esim. kävely ja juokseminen, hyppiminen, kiipeäminen, laukkaaminen)
        - **välineenkäsittelytaidot** (esim. heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, vierittäminen, iskeminen)
    - **Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta** tukevia harjoitteita (esim. erilaiset koordinaatioharjoitteet, suunnat, tasot, keskilinjan ylittävät liikkeet)

- **Liikutaan yhdessä ja yksin ilmaisu, esteettisyys ja rytmi huomioiden** (esim. voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- **Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä**; muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi (esim. erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä)
- **Harjoitellaan oman toimintakyvyn edistämistä** (esim. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move! -mittausten tuloksia hyödyntämällä):
    - voima
    - nopeus
    - liikkuvuus
    - kestävyys
- Uimataidon kehittämistä, vesiliikuntaa ja vesipelastuksen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan
- **Osallistuminen, harjoitteleminen ja yrittäminen** toiset huomioiden
- **Asianmukainen** liikuntavälineiden ja -varusteiden käyttö.
- **Turvallinen** toiminta erilaisissa ympäristöissä olosuhteet ja muut huomioiden.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy opettajan ohjaamana toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee valikoimatta kaikkien kanssa sekä toimii useimmiten yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- Myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä sekä **vuorovaikutustaitoja** kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä.
- **Harjoitellaan leikkien, pelien ja harjoitteiden yhteisten oppimistilanteiden tukemista** (pelikäsitys, joukkuepelaaminen).
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- **Vastuun ottaminen yhteisistä asioista ja säännöistä.**
    - Pelien ja liikuntatuntien s**ääntöjen** noudattaminen.
    - Osallistuminen käytetyistä välineistä ja liikuntatiloista huolehtimiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuunkanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista reilun pelin periaatteita ja kantaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja pyrkii edistämään sitä.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

- Myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä sekä **vuorovaikutustaitoja** kehittäviä pari- ja ryhmätehtäviä.
- **Harjoitellaan leikkien, pelien ja harjoitteiden yhteisten oppimistilanteiden tukemista** (pelikäsitys, joukkuepelaaminen).
- Asianmukainen **tunneilmaisu, muiden huomioonottaminen** ja kunnioittava kohtaaminen peleissä ja leikeissä.
- **Vastuun ottaminen yhteisistä asioista ja säännöistä.**
    - Pelien ja liikuntatuntien s**ääntöjen** noudattaminen.
    - Osallistuminen käytetyistä välineistä ja liikuntatiloista huolehtimiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmaista, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii yleensä opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Harjoitellaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä** muiden kanssa sekä harjoitellaan vastuun ottamista omasta ja ryhmän toiminnasta ja hyvinvoinnista
- **Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä**, jotka tukevat myönteisten tunteiden kokemista, vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Osallistetaan oppilaita liikuntatuntien sisältöjen suunnitteluun ikätason mukaisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

- **Harjoitellaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä** muiden kanssa sekä harjoitellaan vastuun ottamista omasta ja ryhmän toiminnasta ja hyvinvoinnista
- **Erilaisia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä**, jotka tukevat myönteisten tunteiden kokemista, vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Osallistetaan oppilaita liikuntatuntien sisältöjen suunnitteluun ikätason mukaisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.*

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6, Vantaa:

Oppilaanohjaus on oppilaan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista. Oppilaanohjauksella pyritään edesauttamaan oppilaan positiivista asennetta oppimista, koulunkäyntiä sekä myöhempää elämää, jatko-opintoja ja työelämää kohtaan. Oppilaanohjausta tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Koko peruskoulun ajan järjestettävät arviointitapaamiset sekä muut palaverit ja yhteistyö huoltajien kanssa ovat osa oppilaan ohjausta.

Oppilaanohjaus toteutetaan Vantaalla vuosiluokilla 1 - 6 koulun kaikessa toiminnassa jokaisena koulupäivänä, eikä sitä erikseen arvioida. Oppilaanohjauksen tehtäviä tehdään muiden oppiaineiden yhteydessä ja niihin liitettyinä. Vantaan perusopetuksen oppilaanohjauksen painopisteinä ovat työelämätaidot ja yrittäjyys, ja siinä edistetään oppilaan kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietämystä.

Vuosiluokilla 3 - 4 oppilaanohjauksen päätavoitteena on sosiaalisten taitojen oppiminen ryhmätilanteissa. Oppilaanohjauksessa vahvistetaan oppilaan taitoja työskennellä monipuolisesti erilaisissa pari- ja ryhmämuodostelmissa sekä arvioida omaa toimintaansa niissä. Tavoitteena on tutustua opiskelustrategioihin sekä tavoitteiden asettamiseen. Ryhmässä toimimisen taitojen lisäksi vuosiluokilla 3 - 4 oppilaanohjauksella tuetaan oppilasta kohti vastuullisia valintoja koskien erityisesti omaa koulunkäyntiä ja valinnaisaineiden valintaa.

Vuosiluokilla 5 - 6 valmistaudutaan yläkouluun ja aineenopettajajärjestelmään siirtymiseen. Oppilaan omatoimisuus ja tavaroista huolehtiminen korostuvat. Siirtymävaiheeseen liittyy oppilaan koululaistaitojen ja omatoimisuuden vahvistaminen.

Tavoitteet vuosiluokilla 3-4, Vantaa:

Vuosiluokilla 3-4 oppilaanohjauksen päätavoitteena on sosiaalisten taitojen oppiminen ryhmätilanteissa. Oppilaanohjauksessa vahvistetaan oppilaan taitoja työskennellä monipuolisesti erilaisissa pari- ja ryhmämuodostelmissa sekä arvioida omaa toimintaansa niissä. Sosiaalisista taidoista painottuvat ryhmässä työskentelyyn tarvittavat perustaidot: ystävällinen puhetapa ja toista kunnioittava käytös, oman vuoron odottaminen, tervehtiminen, kiittäminen, anteeksipyytäminen ja – antaminen. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Vuosiluokilla 3-4 opitaan oppimaan oppimisen taitoja esimerkiksi tutustumalla erilaisiin opiskelustrategioihin sekä kunkin oppiaineen soveltuviin opiskelumenetelmiin. Oppilaat harjoittelevat tavoitteiden asettamista sekä niiden toteutumisen arviointia.

Ryhmässä toimimisen taitojen ja oppimaan oppimisen lisäksi vuosiluokilla 3-4 oppilaanohjauksella tuetaan oppilasta kohti vastuullisia valintoja koskien erityisesti omaa koulunkäyntiä ja valinnaisaineiden valintaa.

Sisällöt vuosiluokilla 3-4, Vantaa:

- Sosiaalisten taitojen harjoittelu
- Ryhmässä toimimisen taitojen harjoittelu
- Vahvuuksien tunnistaminen
- Oppimaan oppimisen taidot
- Tavoitteiden asettaminen
- Vastuullisten valintojen tekeminen
- Tutustuminen työelämään, ammatteihin ja yrittäjyyteen (4. vuosiluokka)

Tavoitteet vuosiluokilla 5-6, Vantaa:

Vuosiluokilla 5-6 suuntaudutaan kohti yläkoulua ja aineenopettajajärjestelmään siirtymistä. Tavoitteena on tukea oppilaita opiskelustrategioiden tunnistamisessa ja kehittämisessä ja edistää oppilaiden oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Oppilas jatkaa tavoitteiden asettamisen harjoittelua. Lisäksi oppilas oppii suunnittelemaan omaa työskentelyprosessiaan kohti haluttua lopputulosta ja kykenee arvioimaan tavoitteiden saavuttamista. Oppilaan omatoimisuus ja tavaroista huolehtiminen korostuvat. Lisäksi pohjustetaan oppilaiden valmiuksia tehdä itselleen merkityksellisiä päätöksiä jatko-opinnoista muun muassa omien vahvuuksien tunnistamisen, työelämätaitojen harjoittelun ja elinympäristön ammatteihin tutustumisen kautta. Vuosiluokilla 5-6 oppilas tutustuu elinympäristönsä ammatteihin lähialueilla. Luokan kanssa tai muussa ryhmässä voidaan tehdä vierailuja yrityksiin sekä toimipaikkoihin.

Vantaan peruskouluissa toteutetaan yläkouluun siirtymisen nivelessä joko 5. tai 6. luokalla oppilaanohjauksen kokonaisuus. Kokonaisuuden toteuttavat luokan opettaja ja yläkoulun vastuuoppilaanohjaaja yhteistyössä. Alakouluohjauksen tavoitteena on tukea oppilaiden opiskeluvalmiuksia, vahvuuksien tunnistamista, koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä yläkouluun siirtymää.

Sisällöt vuosiluokilla 5-6, Vantaa:

- Oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu
- Tavoitteiden asettaminen
- Omien vahvuuksien tunnistaminen
- Tulevaisuuden työelämätaidot ja ammatteihin tutustuminen
- Osallistuminen Yrityskyläkokonaisuuteen 6. luokalla
- Oppilaanohjauksen kokonaisuus

Elämänkatsomustieto, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Englannin kieli, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

kokeilu

5. luokka

6. luokka

Historia, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Kuvataide, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Kuvataide, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Käsityö, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Käsityö, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Liikunta, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineentukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Liikunta, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Matematiikka, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Musiikki, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Musiikki, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Muu soveltava valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Muun soveltavan valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Muu soveltava valinnaisaine, joka ei syvennä yksittäisen yhteisen oppiaineen

opintoja, on yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisella aineella voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Muun soveltavan valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavien pakollisten oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Muun soveltavan valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavien pakollisten oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Muut soveltavat valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 4-6 sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/hylätty (S/H). Muun soveltavan valinnaisaineen arvosana ei korota yhteisen oppiaineen arvosanaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Muun soveltavan valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Ruotsin kieli, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Suomen kieli ja kirjallisuus, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Uskonto, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Yhteiskuntaoppi, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri

oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/ hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

Ympäristöoppi, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

4. luokka

5. luokka

6. luokka

17. Vuosiluokat 7-9

17.1. Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7-9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

17.2. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Vantaan paikalliset tarkennukset koskien siirtymää perusopetuksen sisällä on määritelty lukuun 7.8.

17.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

Vantaan paikalliset tarkennukset koskien siirtymää perusopetuksesta toiselle asteelle on määritelty lukuun 7.8.

17.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeätä on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävän kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävän kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

17.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan

myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään

sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää

yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua

yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

17.6. Oppiaineet

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä. Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa. Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä.

Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisten identiteettien rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Oppilaita ohjataan ymmärtämään koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema tosiasiallisena enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.

Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain[313] 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

313 Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 *erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.*

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutusitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja mm. ideointi- ja vuorovaikutustilanteissa.
- Harjoitellaan kokonaisilmaisua eri viestintätilanteissa.
- Opetellaan draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoja ja mahdollisesti harjoitellaan ilmaisua draaman keinoin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja mm. ideointi- ja vuorovaikutustilanteissa.
- Harjoitellaan kokonaisilmaisua eri viestintätilanteissa.
- Opetellaan draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoja ja mahdollisesti harjoitellaan ilmaisua draaman keinoin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde

Tekstin ymmärtäminen ja omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan eläytymään luettuun ja tekemään tekstistä havaintoja ja tulkintoja sekä jakamaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.
- Perehdytään kaunokirjallisuuden päälajeihin ja nuortenkirjallisuuteen sekä mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen taitoja.
- Tutustutaan, mikä sosiaalinen media on ja perehdytään sen sisältöihin sekä vaikuttamisen keinoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan eläytymään luettuun ja tekemään tekstistä havaintoja ja tulkintoja sekä jakamaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.
- Perehdytään kaunokirjallisuuden päälajeihin ja nuortenkirjallisuuteen sekä mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen taitoja.
- Tutustutaan, mikä sosiaalinen media on ja perehdytään sen sisältöihin sekä vaikuttamisen keinoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Asia- ja mediatekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan eläytymään luettuun ja tekemään tekstistä havaintoja ja tulkintoja sekä jakamaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.
- Perehdytään kaunokirjallisuuden päälajeihin ja nuortenkirjallisuuteen sekä mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.

- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen taitoja.
- Tutustutaan, mikä sosiaalinen media on ja perehdytään sen sisältöihin sekä vaikuttamisen keinoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen

ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan eläytymään luettuun ja tekemään tekstistä havaintoja ja tulkintoja sekä jakamaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.
- Perehdytään kaunokirjallisuuden päälajeihin ja nuortenkirjallisuuteen sekä mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen taitoja.
- Tutustutaan, mikä sosiaalinen media on ja perehdytään sen sisältöihin sekä vaikuttamisen keinoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin eri muodoissaan, monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja jakaa niitä sekä syventää ymmärrystään fiktion keinoista.

Arvioinnin kohde

Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan eläytymään luettuun ja tekemään tekstistä havaintoja ja tulkintoja sekä jakamaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.
- Perehdytään kaunokirjallisuuden päälajeihin ja nuortenkirjallisuuteen sekä mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen taitoja.
- Tutustutaan, mikä sosiaalinen media on ja perehdytään sen sisältöihin sekä vaikuttamisen keinoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Monimuotoisten tekstien tuottaminen ja tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet,

lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista vaiheittain (esimerkiksi kertomus, tietoteksti).
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, esimerkiksi suunnittelua, tiivistämistä, ja lähteiden käyttöä.
- Varmennetaan kirjoitetun yleiskielen piirteitä osana kirjoitusprosessia (mm. pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet).
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Tutustutaan internetissä julkaisemisen sääntöihin ja tekijänoikeuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista vaiheittain (esimerkiksi kertomus, tietoteksti).
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, esimerkiksi suunnittelua, tiivistämistä, ja lähteiden käyttöä.
- Varmennetaan kirjoitetun yleiskielen piirteitä osana kirjoitusprosessia (mm. pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet).
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Tutustutaan internetissä julkaisemisen sääntöihin ja tekijänoikeuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet,

lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista vaiheittain (esimerkiksi kertomus, tietoteksti).
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, esimerkiksi suunnittelua, tiivistämistä, ja lähteiden käyttöä.
- Varmennetaan kirjoitetun yleiskielen piirteitä osana kirjoitusprosessia (mm. pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet).
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Tutustutaan internetissä julkaisemisen sääntöihin ja tekijänoikeuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.

Arvioinnin kohde

Ymmärrettävän tekstin tuottaminen ja kirjoitetun kielen konventioiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista vaiheittain (esimerkiksi kertomus, tietoteksti).
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, esimerkiksi suunnittelua, tiivistämistä, ja lähteiden käyttöä.
- Varmennetaan kirjoitetun yleiskielen piirteitä osana kirjoitusprosessia (mm. pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet).
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Tutustutaan internetissä julkaisemisen sääntöihin ja tekijänoikeuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitojaan ja monipuolistaa lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ympäristöissä yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tiedon esittäminen, hallinta sekä eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista vaiheittain (esimerkiksi kertomus, tietoteksti).
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, esimerkiksi suunnittelua, tiivistämistä, ja lähteiden käyttöä.
- Varmennetaan kirjoitetun yleiskielen piirteitä osana kirjoitusprosessia (mm. pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet).
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Tutustutaan internetissä julkaisemisen sääntöihin ja tekijänoikeuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan kielen peruskäsitteiden tuntemusta (sanojen luokittelu ja taipuminen).
- Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja ja kaunokirjallisia tekstejä sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Eläydytään luettuun ja jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin.
- Pohditaan omia mediankäyttötottumuksia ja roolia median käyttäjänä ja kuluttajana.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja lukuharrastus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja

lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan kielen peruskäsitteiden tuntemusta (sanojen luokittelu ja taipuminen).
- Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja ja kaunokirjallisia tekstejä sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Eläydytään luettuun ja jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin.
- Pohditaan omia mediankäyttötottumuksia ja roolia median käyttäjänä ja kuluttajana.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitojaan perustella näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan väittely- ja neuvottelutilanteisiin ja mahdollisuuksien mukaan harjoitellaan niissä toimimista.
- Harjoitellaan puhe-esitysten pitämistä mahdollisesti myös monimediaisissa ympäristöissä (esim. sosiaalisessa mediassa, Google Classroomissa).
- Harjoitellaan kokonaisilmaisun taitojen syventämistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan väittely- ja neuvottelutilanteisiin ja mahdollisuuksien mukaan harjoitellaan niissä toimimista.
- Harjoitellaan puhe-esitysten pitämistä mahdollisesti myös monimediaisissa ympäristöissä (esim. sosiaalisessa mediassa, Google Classroomissa).
- Harjoitellaan kokonaisilmaisun taitojen syventämistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde

Tekstin ymmärtäminen ja omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön

viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennytään joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Syvennytään erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, retoriset keinot, perustelukeinot).
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennytään joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Syvennytään erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, retoriset keinot, perustelukeinot).
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Asia- ja mediatekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja

symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennytään joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Syvennytään erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, retoriset keinot, perustelukeinot).
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennytään joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Syvennytään erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, retoriset keinot, perustelukeinot).
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin eri muodoissaan, monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja jakaa niitä sekä syventää ymmärrystään fiktion keinoista.

Arvioinnin kohde

Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin

teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennytään joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Syvennytään erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, retoriset keinot, perustelukeinot).
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Monimuotoisten tekstien tuottaminen ja tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (esimerkiksi lauseke, lauseenjäsenet, modukset, oikeinkirjoitus).
- Tuotetaan erilaisia pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä (esimerkiksi mielipidekirjoitus, arvostelu).
- Perehdytään tekstien kohdentamiseen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamiseen eri kohderyhmille.
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.

- Harjoitellaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan

kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (esimerkiksi lauseke, lauseenjäsenet, modukset, oikeinkirjoitus).
- Tuotetaan erilaisia pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä (esimerkiksi mielipidekirjoitus, arvostelu).
- Perehdytään tekstien kohdentamiseen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamiseen eri kohderyhmille.
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Harjoitellaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (esimerkiksi lauseke, lauseenjäsenet, modukset, oikeinkirjoitus).
- Tuotetaan erilaisia pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä (esimerkiksi mielipidekirjoitus, arvostelu).
- Perehdytään tekstien kohdentamiseen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamiseen eri kohderyhmille.

- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Harjoitellaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.

Arvioinnin kohde

Ymmärrettävän tekstin tuottaminen ja kirjoitetun kielen konventioiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (esimerkiksi lauseke, lauseenjäsenet, modukset, oikeinkirjoitus).
- Tuotetaan erilaisia pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä (esimerkiksi mielipidekirjoitus, arvostelu).
- Perehdytään tekstien kohdentamiseen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamiseen eri kohderyhmille.
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Harjoitellaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitojaan ja monipuolistaa lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ympäristöissä yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tiedon esittäminen, hallinta sekä eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (esimerkiksi lauseke, lauseenjäsenet, modukset, oikeinkirjoitus).
- Tuotetaan erilaisia pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä (esimerkiksi mielipidekirjoitus, arvostelu).
- Perehdytään tekstien kohdentamiseen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamiseen eri kohderyhmille.
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Harjoitellaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.

Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan kulttuurin ilmenemismuotoihin, esimerkiksi elokuvaan ja mediakulttuurin eri muotoihin ja peruskäsitteisiin.
- Tarkastellaan mediasisältöjä esimerkiksi mielipiteen- ja sananvapauden näkökulmasta.
- Luetaan monipuolisesti kaunokirjallisuutta ja tutustutaan joihinkin sen alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan luku- tai kulttuurikokemuksia eri tavoilla.
- Tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin muoto- ja lauserakenteiden piirteisiin (modukset, lauseenjäsennys).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja lukuharrastus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan kulttuurin ilmenemismuotoihin, esimerkiksi elokuvaan ja mediakulttuurin eri muotoihin ja peruskäsitteisiin.
- Tarkastellaan mediasisältöjä esimerkiksi mielipiteen- ja sananvapauden näkökulmasta.
- Luetaan monipuolisesti kaunokirjallisuutta ja tutustutaan joihinkin sen alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan luku- tai kulttuurikokemuksia eri tavoilla.
- Tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin muoto- ja lauserakenteiden piirteisiin (modukset, lauseenjäsennys).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Toiminta vuorovaikutusitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan oman viestijäkuvan syventämistä ja tilannekohtaisten vuorovaikutuskeinojen hallintaa esimerkiksi työelämän näkökulmasta.
- Perehdytään draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoihin.
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä erilaisissa viestintäympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitojaan perustella näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Ryhmäviestinnän taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan oman viestijäkuvan syventämistä ja tilannekohtaisten vuorovaikutuskeinojen hallintaa esimerkiksi työelämän näkökulmasta.
- Perehdytään draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoihin.
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä erilaisissa viestintäympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Arvioinnin kohde

Esiintymisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan oman viestijäkuvan syventämistä ja tilannekohtaisten vuorovaikutuskeinojen hallintaa esimerkiksi työelämän näkökulmasta.
- Perehdytään draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoihin.
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä erilaisissa viestintäympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan

sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoiman omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan oman viestijäkuvan syventämistä ja tilannekohtaisten vuorovaikutuskeinojen hallintaa esimerkiksi työelämän näkökulmasta.
- Perehdytään draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoihin.
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä erilaisissa viestintäympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde

Tekstin ymmärtäminen ja omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden

käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.
- Varmennetaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa ja lähdekritiikin taitoja monimediaisissa ympäristöissä.
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.
- Varmennetaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa ja lähdekritiikin taitoja monimediaisissa ympäristöissä.
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Arvioinnin kohde

Asia- ja mediatekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.
- Varmennetaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa ja lähdekritiikin taitoja monimediaisissa ympäristöissä.
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden

käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.
- Varmennetaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa ja lähdekritiikin taitoja monimediaisissa ympäristöissä.
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin eri muodoissaan, monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja jakaa niitä sekä syventää ymmärrystään fiktion keinoista.

Arvioinnin kohde

Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.
- Varmennetaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa ja lähdekritiikin taitoja monimediaisissa ympäristöissä.
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Monimuotoisten tekstien tuottaminen ja tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan

valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja hyödynnetään tietoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta sekä yleiskielen käyttöä omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa (esim. lauseenvastikkeet, lause- ja virkerakenteet, oikeinkirjoitus).
- Harjoitellaan tiivistämistä ja erilaisiin lähteisiin viittaamista.
- Varmennetaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.
- Kirjoitetaan monipuolisia ja laajoja tekstejä.
- Varmennetaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Arvioinnin kohde

Tekstilajien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja hyödynnetään tietoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta sekä yleiskielen käyttöä omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa (esim. lauseenvastikkeet, lause- ja virkerakenteet, oikeinkirjoitus).
- Harjoitellaan tiivistämistä ja erilaisiin lähteisiin viittaamista.
- Varmennetaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.
- Kirjoitetaan monipuolisia ja laajoja tekstejä.
- Varmennetaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.

Arvioinnin kohde

Tekstin tuottamisen prosessien hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään

ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja hyödynnetään tietoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta sekä yleiskielen käyttöä omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa (esim. lauseenvastikkeet, lause- ja virkerakenteet, oikeinkirjoitus).
- Harjoitellaan tiivistämistä ja erilaisiin lähteisiin viittaamista.
- Varmennetaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.
- Kirjoitetaan monipuolisia ja laajoja tekstejä.
- Varmennetaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.

Arvioinnin kohde

Ymmärrettävän tekstin tuottaminen ja kirjoitetun kielen konventioiden hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja hyödynnetään tietoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta sekä yleiskielen käyttöä omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa (esim. lauseenvastikkeet, lause- ja virkerakenteet, oikeinkirjoitus).
- Harjoitellaan tiivistämistä ja erilaisiin lähteisiin viittaamista.
- Varmennetaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.
- Kirjoitetaan monipuolisia ja laajoja tekstejä.
- Varmennetaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitojaan ja monipuolistaa lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ympäristöissä yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Arvioinnin kohde

Tiedon esittäminen, hallinta sekä eettinen viestintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ja hyödynnetään tietoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta sekä yleiskielen käyttöä omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa (esim. lauseenvastikkeet, lause- ja virkerakenteet, oikeinkirjoitus).
- Harjoitellaan tiivistämistä ja erilaisiin lähteisiin viittaamista.
- Varmennetaan internetissä julkaisemisen sääntöjä ja lähdekriittisyyttä.
- Kirjoitetaan monipuolisia ja laajoja tekstejä.
- Varmennetaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.

Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin.
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin (lauseenvastikkeet).
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, esimerkiksi kansanperinteeseen ja teatteriin.
- Luetaan monipuolisesti yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden klassikoita ja nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan merkitystä omassa elämässä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden tuntemus ja lukuharrastus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin.
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin (lauseenvastikkeet).
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, esimerkiksi kansanperinteeseen ja teatteriin.
- Luetaan monipuolisesti yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden klassikoita ja nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan merkitystä omassa elämässä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tutustuu Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja pohtii kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä.

Arvioinnin kohde

Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomessa puhuttavia kieliä ja jonkin suomen sukukielen. Oppilas osaa nimetä jonkin suomen kielelle tyypillisen piirteen ja kertoa oman äidinkielensä merkityksestä itselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla suomen kielen asemaa muiden kielten joukossa. Oppilas osaa nimetä keskeisiä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja kuvailla äidinkielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista moni-muotoisuutta. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja pohtia äidinkielen yhteyttä identiteetteihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksiä yksilölle ja yhteiskunnalle. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä suhteessa muihin kieliin ja pohtia äidinkielen käsitettä ja merkityksiä identiteettien rakentumisen kannalta.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja

sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin.
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin (lauseenvastikkeet).
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, esimerkiksi kansanperinteeseen ja teatteriin.
- Luetaan monipuolisesti yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden klassikoita ja nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan merkitystä omassa elämässä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Suomi viittomakielisille

Oppimäärän tehtävä

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä kouluissa. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus ja/tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Tällöin myös oppilaan arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

Suomi viittomakielisille -oppimäärää opiskellaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti.[314] Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista[315]. Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun[316], ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- *jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai*
- *jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Oppilas opiskelee suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää,

---

314 Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja (378/2014) valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)

315 Perusopetuslaki (628/1998) 30 §

316 Perusopetuslaki (628/1998) 3a §

- *jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.*

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikais- tai yhteisopetuksena.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia[317]. Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain [318]17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, Paikallisesti päätettävät asiat mukaisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

317 *Perusopetuslaki (628/1998) 20 b § ja 20 c §*
318 *Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §*

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa

pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Arvioinnin kohde

Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja
- Harjoitellaan opiskelusta ja oppiaineiden sisällöistä keskustelemista
- Harjoitellaan keskeisten asioiden ymmärtämistä opetuspuheesta
- Opetellaan palautteen antamista ja saamista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Esiintymistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja
- Harjoitellaan opiskelusta ja oppiaineiden sisällöistä keskustelemista
- Harjoitellaan keskeisten asioiden ymmärtämistä opetuspuheesta
- Opetellaan palautteen antamista ja saamista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti

lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemus
- Tutustutaan kaunokirjallisuuden päälajeihin, nuortenkirjallisuuteen ja tietokirjallisuuteen
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisessa ympäristössä
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen strategioita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemus
- Tutustutaan kaunokirjallisuuden päälajeihin, nuortenkirjallisuuteen ja tietokirjallisuuteen
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisessa ympäristössä
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen strategioita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaottavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten monimediaisten fiktiivisten ja ei-fiktiivisten tekstien tuottamista vaiheittain (esim. kertomus, tietoteksti)
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä
- Mallinnetaan edelleen eri tekstilajityyppejä opettajan vaiheistamana
- Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan niitä
- Tarkastellaan kirjoitetun kielen konventioita osana kirjoitusprosessia (mm. erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat)
- Harjoitellaan aikamuotojen ja persoonien systemaattista käyttöä omissa teksteissä
- Harjaannutaan palautteen antamiseen ja saamiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas noudattaa kirjoittamissaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan erilaisten monimediaisten fiktiivisten ja ei-fiktiivisten tekstien tuottamista vaiheittain (esim. kertomus, tietoteksti)
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä
- Mallinnetaan edelleen eri tekstilajityyppejä opettajan vaiheistamana

- Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan niitä
- Tarkastellaan kirjoitetun kielen konventioita osana kirjoitusprosessia (mm. erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat)
- Harjoitellaan aikamuotojen ja persoonien systemaattista käyttöä omissa teksteissä
- Harjaannutaan palautteen antamiseen ja saamiseen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan kielen peruskäsitteiden tuntemusta (sanojen luokittelu ja taipuminen)
- Luetaan esimerkiksi nuortenkirjallisuutta ja tietokirjallisuutta
- Käsitellään luettua eri tavoin
- Vahvistetaan puhekielen ja yleiskielen erojen tunnistamista
- Kehitetään sanavarastoa
- Keskustellaan kielistä ja kulttuureista

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä

vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan kielen peruskäsitteiden tuntemusta (sanojen luokittelu ja taipuminen)
- Luetaan esimerkiksi nuortenkirjallisuutta ja tietokirjallisuutta
- Käsitellään luettua eri tavoin
- Vahvistetaan puhekielen ja yleiskielen erojen tunnistamista
- Kehitetään sanavarastoa
- Keskustellaan kielistä ja kulttuureista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa myönteistä käsitystä itsestään kielenoppijana ja kielen käyttäjänä. Hän vertailee ja hyödyntää erilaisia oppimisen tapoja itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Oman kielenoppimisen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan oman työn aikatauluttamista ja itsearviointia
- Vahvistetaan oppiaineiden kielten tuntemusta ja sanaston osaamista yhteistyössä aineenopettajien kanssa
- Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen kieliä
- Harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista
- Opetellaan tiedonhakua eri lähteistä opettajan tukemana

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilaan kielitaito kehittyy arkikielestä kohti tiedonalojen kieltä.

Arvioinnin kohde

Abstraktin kielen rakentuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan oman työn aikatauluttamista ja itsearviointia
- Vahvistetaan oppiaineiden kielten tuntemusta ja sanaston osaamista yhteistyössä aineenopettajien kanssa
- Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen kieliä
- Harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista
- Opetellaan tiedonhakua eri lähteistä opettajan tukemana

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia tiedonhankintakeinoja tekijänoikeuksia noudattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan oman työn aikatauluttamista ja itsearviointia
- Vahvistetaan oppiaineiden kielten tuntemusta ja sanaston osaamista yhteistyössä aineenopettajien kanssa
- Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen kieliä
- Harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista
- Opetellaan tiedonhakua eri lähteistä opettajan tukemana

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen kasvokkaisissa koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutussuhteen rakentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan väittely- ja neuvottelutilanteisiin ja harjoitellaan niissä toimimista
- Harjoitellaan puhe-esitysten pitämistä
- Harjoitellaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden kiteytyneitä fraaseja ja tyypillistä sanastoa
- Harjoitellaan samaa ja eri mieltä olemisen kielellisiä keinoja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Arvioinnin kohde

Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan väittely- ja neuvottelutilanteisiin ja harjoitellaan niissä toimimista
- Harjoitellaan puhe-esitysten pitämistä
- Harjoitellaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden kiteytyneitä fraaseja ja tyypillistä sanastoa
- Harjoitellaan samaa ja eri mieltä olemisen kielellisiä keinoja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Esiintymistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja

muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan väittely- ja neuvottelutilanteisiin ja harjoitellaan niissä toimimista
- Harjoitellaan puhe-esitysten pitämistä
- Harjoitellaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden kiteytyneitä fraaseja ja tyypillistä sanastoa
- Harjoitellaan samaa ja eri mieltä olemisen kielellisiä keinoja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, suostuttelu, asenteet ja affektiivisuuden ilmaisu, asioiden välisten suhteiden osoittaminen, perustelukeinot)
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa
- Vahvistetaan lukustrategioita (esimerkiksi silmäily, yksityiskohtien etsiminen, pääkohtien etsiminen, kriittinen lukeminen, tiivistäminen)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, suostuttelu, asenteet ja affektiivisuuden ilmaisu, asioiden välisten suhteiden osoittaminen, perustelukeinot)
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa
- Vahvistetaan lukustrategioita (esimerkiksi silmäily, yksityiskohtien etsiminen, pääkohtien etsiminen, kriittinen lukeminen, tiivistäminen)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaottavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (lauseenjäsenet, pää- ja sivulause)
- Tuotetaan erilaisia pohtivia, ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä (esim. mielipidekirjoitus ohje, mainos, arvostelu)
- Harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita: suunnittelu, tiedonhaku, kirjoittaminen, muokkaaminen, palaute
- Harjoitellaan tekstilajeihin sopivan ja monipuolisen sanaston, fraseologian ja kieliopillisten rakenteiden käyttöä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas noudattaa kirjoittamissaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (lauseenjäsenet, pää- ja sivulause)
- Tuotetaan erilaisia pohtivia, ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä (esim. mielipidekirjoitus ohje, mainos, arvostelu)
- Harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita: suunnittelu, tiedonhaku, kirjoittaminen, muokkaaminen, palaute
- Harjoitellaan tekstilajeihin sopivan ja monipuolisen sanaston, fraseologian ja kieliopillisten rakenteiden käyttöä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri

rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan mediakulttuuriin kuten elokuvaan sekä sen vaikutuskeinoihin
- Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden eri alalajeihin
- Luetaan monipuolisesti kaunokirjallisuutta
- Jaetaan ja vertaillaan luku- tai kulttuurikokemuksia eri tavoilla
- Tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin muoto- ja lauserakenteisiin (modukset, keskeisimmät asiat lauseenjäsennyksestä) ja niiden tuottamiin merkityseroihin
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan mediakulttuuriin kuten elokuvaan sekä sen vaikutuskeinoihin
- Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden eri alalajeihin
- Luetaan monipuolisesti kaunokirjallisuutta
- Jaetaan ja vertaillaan luku- tai kulttuurikokemuksia eri tavoilla
- Tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin muoto- ja lauserakenteisiin (modukset, keskeisimmät asiat lauseenjäsennyksestä) ja niiden tuottamiin merkityseroihin
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilaan kielitaito kehittyy arkikielestä kohti tiedonalojen kieltä.

Arvioinnin kohde

Abstraktin kielen rakentuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan itsearviointitaitoja ja oppimaan oppimisen taitoja
- Tutkitaan tekstien kielellisiä piirteitä ja vahvistetaan kielitietoisuutta
- Vahvistetaan edelleen oppiaineiden kielten tuntemusta ja laajennetaan sanastoa
- Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen kieliä
- Opetellaan tiedonhakua eri lähteistä itsenäisesti ja tuettuna
- Käytetään monipuolisesti omaa kielitaitoa uusien asioiden omaksumisessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia tiedonhankintakeinoja tekijänoikeuksia noudattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vahvistetaan itsearviointitaitoja ja oppimaan oppimisen taitoja
- Tutkitaan tekstien kielellisiä piirteitä ja vahvistetaan kielitietoisuutta
- Vahvistetaan edelleen oppiaineiden kielten tuntemusta ja laajennetaan sanastoa

- Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen kieliä
- Opetellaan tiedonhakua eri lähteistä itsenäisesti ja tuettuna
- Käytetään monipuolisesti omaa kielitaitoa uusien asioiden omaksumisessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen kasvokkaisissa koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutussuhteen rakentaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä

suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tilannekohtaisten vuorovaikutuskeinojen hallintaa esimerkiksi työelämän näkökulmasta
- Opitaan viittaamaan toisen puheeseen keskustelussa
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä
- Harjoitellaan valmistellun suullisen esityksen pitämistä itsenäisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Arvioinnin kohde

Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tilannekohtaisten vuorovaikutuskeinojen hallintaa esimerkiksi työelämän näkökulmasta
- Opitaan viittaamaan toisen puheeseen keskustelussa
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä
- Harjoitellaan valmistellun suullisen esityksen pitämistä itsenäisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Esiintymistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Harjoitellaan tilannekohtaisten vuorovaikutuskeinojen hallintaa esimerkiksi työelämän näkökulmasta
- Opitaan viittaamaan toisen puheeseen keskustelussa
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä
- Harjoitellaan valmistellun suullisen esityksen pitämistä itsenäisesti

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti

lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa
- Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

Sisältöalueet

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa
- Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaottavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.

Arvioinnin kohde

Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tuotetaan erilaisia kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta (oikeinkirjoitus, asemointi, tyyli)
- Harjoitellaan referointia ja erilaisiin lähteisiin viittaamista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas noudattaa kirjoittamissaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Kirjoitetun kielen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Sisältöalueet

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tuotetaan erilaisia kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta (oikeinkirjoitus, asemointi, tyyli)

- Harjoitellaan referointia ja erilaisiin lähteisiin viittaamista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Arvioinnin kohde

Kielitietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan pääpiirteittäin Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin sekä suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin
- Tutustutaan Suomen kirjallisuuden tärkeimpiin kirjailijoihin ja teoksiin
- Luetaan monipuolisesti kirjallisuuden klassikoita sekä nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan sekä yhteiskunnan kulttuurisen moninaisuuden merkitystä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen.

Arvioinnin kohde

Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan pääpiirteittäin Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin sekä suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin
- Tutustutaan Suomen kirjallisuuden tärkeimpiin kirjailijoihin ja teoksiin
- Luetaan monipuolisesti kirjallisuuden klassikoita sekä nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan sekä yhteiskunnan kulttuurisen moninaisuuden merkitystä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisen koulun ja yhteiskunnan merkityksen. Hän tunnistaa kulttuurisia eroja ja samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurisen tietoisuuden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Oppilas tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

Sisältöalueet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä

vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan pääpiirteittäin Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin sekä suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin
- Tutustutaan Suomen kirjallisuuden tärkeimpiin kirjailijoihin ja teoksiin
- Luetaan monipuolisesti kirjallisuuden klassikoita sekä nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan sekä yhteiskunnan kulttuurisen moninaisuuden merkitystä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa myönteistä käsitystä itsestään kielenoppijana ja kielen käyttäjänä. Hän vertailee ja hyödyntää erilaisia oppimisen tapoja itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Oman kielenoppimisen kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sovelletaan oppimaan oppimisen taitoja itsenäisessä työskentelyssä, suunnittelussa ja tavoitteiden asettelussa
- Luetaan monipuolisesti eri tiedonalojen asiatekstejä ja laajennetaan sanavarastoa aktiivisesti
- Sovelletaan tiedonhakutaitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilaan kielitaito kehittyy arkikielestä kohti tiedonalojen kieltä.

Arvioinnin kohde

Abstraktin kielen rakentuminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sovelletaan oppimaan oppimisen taitoja itsenäisessä työskentelyssä, suunnittelussa ja tavoitteiden asettelussa
- Luetaan monipuolisesti eri tiedonalojen asiatekstejä ja laajennetaan sanavarastoa aktiivisesti
- Sovelletaan tiedonhakutaitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia tiedonhankintakeinoja tekijänoikeuksia noudattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.

Arvioinnin kohde

Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

Sisältöalueet

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Sovelletaan oppimaan oppimisen taitoja itsenäisessä työskentelyssä, suunnittelussa ja tavoitteiden asettelussa
- Luetaan monipuolisesti eri tiedonalojen asiatekstejä ja laajennetaan sanavarastoa aktiivisesti
- Sovelletaan tiedonhakutaitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle.

Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen B1-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen B1-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa

opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T5–T9) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A1.3 ja A2.1 välitasoksi A1.3/A2.1 Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokka 7), ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielenä Suomessa, ohjata oppilasta havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä ja tutustuttaa oppilas Pohjoismaihin, suomenruotsalaiseen ja ruotsalaiseen kulttuuriin sekä suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin kieliympäristöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen merkityksen kansalliskielinä Suomessa
- Oppilas oppii havainnoimaan ja tunnistamaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä.
- Oppilas oppii tietoja Pohjoismaista, suomenruotsalaisesta ja ruotsalaisesta kulttuurista sekä suomenruotsalaisista ja ruotsalaisista kieliympäristöistä.

Arvioinnin kohde

Suomen ja ruotsin kielen merkityksen tunteminen Suomessa. Kielellisten ja kulttuuristen ominaispiirteiden tunteminen suomenruotsalaisissa ja ruotsalaisissa kieliympäristöissä ja Pohjoismaissa.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Havainnoidaan ruotsin kieltä eri toimintaympäristöissä kuten medioissa, kotona, harrastuksissa, matkustaessa ja muissa tilanteissa. Keskeisiä aiheita ovat suomenruotsalaiset, ruotsalaiset ja pohjoismaiset kieliympäristöt sekä Pohjoismaat ja niiden kulttuurit. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Pohditaan, miksi Suomessa on kaksi kansalliskieltä, suomi ja ruotsi, ja mikä niiden asema on. Vahvistetaan oppilaiden kiinnostusta oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilasta huomaamaan, missä ja miten ruotsin kieli näkyy Vantaalla (esim. opasteet ja palvelut).
- Lisätään tietämystä Pohjoismaista (esim. kielet ja pääkaupungit).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tavoite 2 (vuosiluokka 7), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii löytämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena
- Oppilas oppii hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Herätellään oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Tutustutaan ruotsin kielen säännönmukaisuuksiin kielitiedon käsitteiden avulla ja harjoitellaan hyödyntämään niitä ruotsin kielen oppimisessa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien, vakiintuneiden sanontojen ja rakenteiden opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa.

Paikallinen tarkennus:

- Vertaillaan opiskeltavien kielten rakenteita, sanastoa ja fraaseja (esim. imperfekti muissa kielissä)
- Harjoitellaan opeteltavien aiheiden kannalta keskeisiä kielitiedon käsitteitä (esim. sanaluokkia ja lauseenjäseniä)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

Tavoite 3 (vuosiluokka 7), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta

harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii käyttämään itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä sekä käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta, tavoitteiden asettaminen ruotsin kielen opiskelulle ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

Käytetään pitkäjänteiseen kielenopiskeluun ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia työtapoja. Asetetaan tavoitteita myös yhdessä ja osallistetaan oppilaita eri tavoin oppimistilanteiden suunnittelussa. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla. Opetellaan hyödyntämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

- Avataan oppilaille oppiaineen osaamisen tavoitteet
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia
- Ohjataan oppilasta tiedostamaan, millä eri tavoilla ruotsin sanastoa voi harjoitella kotona (esim. pelit, Youtube, ruotsinkieliset sarjat)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Tavoite 4 (vuosiluokka 7), kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja kannustaa oppilasta ruotsinkielisten toimintaympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon merkityksen osana jatkuvaa oppimista ja omaa kielivarantoa.
- Oppilas oppii huomaamaan, mitä hyötyä ruotsin kielen taidosta on myös tulevaisuudessa.
- Oppilas oppii löytämään ja hyödyntämään ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana jatkuvaa oppimista ja kielivarantoa.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

Havainnoidaan ja pohditaan yhdessä, missä ruotsin kieltä käytetään ja hyödynnetään sekä, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään Vantaalla ja rohkaistaan käyttämään kieltä mm. harrastuksissa ja tuttavapiirissä.
- Tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä ruotsinkielisten koulujen tai järjestöjen kanssa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Tavoite 5 (vuosiluokka 7), järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti ja kirjallisesti erilaisissa oppilaan elinpiiriin liittyvissä tilanteissa kuten tervehtiminen, kuulumiset, omasta tai jonkun toisen elämästä kertominen ja erilaiset asiointitilanteet. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Vuorovaikutusta harjoitellaan eri viestintäkanavia käyttäen. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 6 (vuosiluokka 7), tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan ulkoa opeteltuja yksinkertaisia fraaseja (esim. kyllä ja ei, kiitos ja ole hyvä, anteeksi kuinka)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tavoite 7 (vuosiluokka 7), auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii käyttämään erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Tavoite 8 (vuosiluokka 7), rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia ja vakiintuneita sanontoja harjoitellaan oppilaiden elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Sanastoa, ilmauksia ja vakiintuneita sanontoja harjoitellaan monenlaisista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Harjoitellaan ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tunnistamaan tekstin ymmärtämisen kannalta olennaisia rakenteita (esim. imperfekti, pronomineja, substantiiveja, adjektiiveja)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 9 (vuosiluokka 7), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvissä luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tuottamaan vuorovaikutuksen kannalta olennaisia rakenteita (esim. imperfekti, pronomineja, substantiiveja, adjektiiveja)
- Harjoitellaan suomen ja ruotsin äänteiden eroja (esim. konsonanttien erilainen ääntäminen)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokat 8-9), syventää oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa ja syventää oppilaan tietoja pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä ohjata oppilasta tutustumaan Pohjoismaita yhdistäviin asioihin ja arvoihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen merkityksen kansalliskielinä Suomessa.
- Oppilas oppii tuntemaan pohjoismaista kieli- ja kulttuuriympäristöä.
- Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita ja arvoja.

Arvioinnin kohde

Pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriympäristön hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita jonkin syyn, miksi Suomessa puhutaan suomea ja ruotsia. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävästä asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa kertoa pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla Suomen kansalliskielten asemaa. Oppilas osaa vertailla pohjoismaisia kieli- ja kulttuuriympäristöjä sekä pohtia Pohjoismaita yhdistäviä asioita.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Syvennetään oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa. Tutustutaan erilaisiin ruotsin kielellä tarjottaviin palveluihin, mediaan, kulttuuriin ja koulutukseen. Syvennetään tietoa pohjoismaisista kieli- ja kulttuuriympäristöistä. Käsitellään valinnan mukaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita, kuten historia, yhteiskuntajärjestelmä, perinteet ja luontosuhde. Tutustutaan Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin, kuten demokratia, tasa-arvo ja sananvapaus. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan, mitä kaksikielisyys Vantaalla tarkoittaa käytännössä (esim. palvelut molemmilla kielillä, ruotsinkieliset koulut)
- Pohditaan, mitkä asiat (esim. perinteet, historia, luontosuhde) yhdistävät Pohjoismaita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tavoite 2 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja ohjata oppilasta käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä ohjata oppilasta hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.
- Oppilas oppii hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Vahvistetaan oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien, vakiintuneiden sanontojen ja rakenteiden opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa. Harjoitellaan hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena. Harjoitellaan hyödyntämään muita kieliä ruotsin kielen oppimisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Vertaillaan opiskeltavien kielten rakenteita, sanastoa ja fraaseja (esim. perfekti muissa kielissä)
- Harjoitellaan opeteltavien aiheiden kannalta keskeisiä kielitiedon käsitteitä (esim. sanaluokkia, aikamuotoja, lauseenjäseniä)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

Tavoite 3 (vuosiluokat 8-9), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, kannustaa oppilasta käyttämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii käyttämään itselleen parhaiten sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä sekä käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna satunnaisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa säännöllisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelusta ja asettamaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Suunnitellaan toimintaa ja asetetaan tavoitteita myös yhdessä. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla ja opetellaan hyödyntämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

- Avataan oppilaille oppiaineen osaamisen tavoitteet
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia
- Ohjataan oppilasta tiedostamaan, millä eri tavoilla ruotsin sanastoa voi harjoitella kotona (esim. pelit, Youtube, ruotsinkieliset sarjat)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Tavoite 5 (vuosiluokat 8-9), järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Vuorovaikutustilanteiden sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan vuorovaikutusta eri tilanteissa (esim. koti, koulu, omat kiinnostuksen kohteet)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 6 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan yksinkertaisia fraaseja ja laajennetaan osaamista niiden suhteen (esim. tietysti, sopiiko se, voi ei)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tavoite 7 (vuosiluokat 8-9), auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii käyttämään erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy joistakin lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää joitakin kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Tavoite 8 (vuosiluokat 8-9), rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä hidasta puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyistä, yksinkertaisista, itseään kiinnostavista viesteistä ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja rakenteita opetellaan monenlaisista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Harjoitellaan ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tunnistamaan laajemmin tekstin ymmärtämisen kannalta olennaisia rakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, substantiiveja, adjektiiveja)

- sisältöjä valittaessa painotetaan oppilaiden kiinnostuksen kohteita

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 9 (vuosiluokat 8-9), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa keskeistä perussanastoa ja rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissa kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvissä luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, kuten tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan tuottamaan vuorovaikutuksen kannalta olennaisia rakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, substantiiveja, adjektiiveja)
- sisältöjä valittaessa painotetaan oppilaiden kiinnostuksen kohteita
- Harjoitellaan suomen ja ruotsin äänteiden eroja (esim. vokaalien ja konsonanttien erilainen ääntäminen)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoite 1 (vuosiluokat 8-9), syventää oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa ja syventää oppilaan tietoja pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä ohjata oppilasta tutustumaan Pohjoismaita yhdistäviin asioihin ja arvoihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen merkityksen kansalliskielinä Suomessa.
- Oppilas oppii tuntemaan pohjoismaista kieli- ja kulttuuriympäristöä.
- Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita ja arvoja.

Arvioinnin kohde

Pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriympäristön hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa mainita jonkin syyn, miksi Suomessa puhutaan suomea ja ruotsia. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävästä asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielten asemasta. Oppilas osaa kertoa pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä sekä Pohjoismaita yhdistävistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla Suomen kansalliskielten asemaa. Oppilas osaa vertailla pohjoismaisia kieli- ja kulttuuriympäristöjä sekä pohtia Pohjoismaita yhdistäviä asioita.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Syvennetään oppilaan ymmärrystä suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä Suomessa. Tutustutaan erilaisiin ruotsin kielellä tarjottaviin palveluihin, mediaan, kulttuuriin ja koulutukseen. Syvennetään tietoa pohjoismaisista kieli- ja kulttuuriympäristöistä. Käsitellään valinnan mukaan Pohjoismaita yhdistäviä asioita, kuten historia, yhteiskuntajärjestelmä, perinteet ja luontosuhde. Tutustutaan Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin, kuten demokratia, tasa-arvo ja sananvapaus. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on myös oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään oppilaiden ymmärrystä Vantaan kaksikielisyydestä.
- Pohditaan, mitkä asiat (esim. yhteiskuntajärjestelmä, tasa-arvo) yhdistävät Pohjoismaita.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tavoite 2 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä, ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on ja ohjata oppilasta käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena sekä ohjata oppilasta hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään.
- Oppilas oppii hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.
- Oppilas oppii hyödyntämään muita kieliä ruotsia opiskellessaan.

Arvioinnin kohde

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy kehittyvän kielitaidon tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

Sisältöalueet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Vahvistetaan oppilaiden kielitietoisuutta ja kehitetään oppilaan kielitietoa. Ruotsin kielen sanaston, ilmauksien, vakiintuneiden sanontojen ja rakenteiden opiskelu kytketään oppilaiden elämään ja arkeen liittyviin tilanteisiin, jolloin kielitietoa voidaan käyttää monipuolistamaan oppilaiden kielitaitoa. Harjoitellaan hyödyntämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisen tukena. Harjoitellaan hyödyntämään muita kieliä ruotsin kielen oppimisessa.

Paikallinen tarkennus:

- Vertaillaan opiskeltavien kielten rakenteita, sanastoa ja fraaseja (esim. futuuri, konditionaali ja pluskvamperfekti muissa kielissä)
- Syvennetään keskeisten kielitiedon käsitteiden osaamista (esim. sanaluokkia, aikamuotoja, lauseenjäseniä)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

Tavoite 3 (vuosiluokat 8-9), ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen, kannustaa oppilasta käyttämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä myös vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan ja asettamaan tavoitteita opiskelulleen.
- Oppilas oppii käyttämään itselleen parhaiten sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä sekä käyttämään ja kehittämään ruotsin kielen taitoaan monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Arvioinnin kohde

Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja monipuolisten opiskelustrategioiden hyödyntäminen ruotsin kielen oppimisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa ohjattuna satunnaisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa usein vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa säännöllisesti vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti itselleen sopivia tapoja oppiakseen ruotsin kieltä ja kehittääkseen kielitaitoaan myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta ruotsin kielen opiskelusta ja asettamaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Suunnitellaan toimintaa ja asetetaan tavoitteita myös yhdessä. Harjoitellaan monipuolisesti eri tapoja oppia ruotsin kieltä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla ja opetellaan hyödyntämään itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä.

Paikallinen tarkennus:

- Avataan oppilaille oppiaineen osaamisen tavoitteet
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia
- Ohjataan oppilasta etsimään ruotsinkielistä materiaalia myös itsenäisesti (esim. pelit, Youtube, ruotsinkieliset sarjat)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Tavoite 4 (vuosiluokat 8-9), kannustaa oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taito tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia

käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja käyttämään ruotsin kieltä rohkeasti eri tilanteissa myös koulun ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon tärkeänä osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Oppilas oppii huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä.
- Oppilas oppii harjoittelemaan ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä myös koulun ulkopuolella.

Arvioinnin kohde

Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana omaa kielivarantoa ja jatkuvaa oppimista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin ruotsin kielen taidon merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää. Oppilas harjoittelee ja käyttää satunnaisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää ja kielivarannon kartuttamista. Oppilas harjoittelee ja käyttää usein ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa elämää, kielivarannon kartuttamista ja jatkuvaa oppimista. Oppilas harjoittelee ja käyttää säännöllisesti ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Sisältöalueet

Kielenopiskelutaidot

Pohditaan ruotsin kielen osaamisen merkitystä osana jatkuvaa oppimista ja omaa kielivarantoa. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää nyt ja tulevaisuudessa. Havainnoidaan ja pohditaan yhdessä, missä ruotsin kieltä käytetään ja hyödynnetään sekä, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Hyödynnetään erilaisia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.

Paikallinen tarkennus:

- Ohjataan oppilasta huomaamaan, että ruotsin kielen alkeellisestakin taidosta voi olla etua (esim. kesätöihin hakiessa) elämässä.
- Tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä ruotsinkielisten koulujen tai järjestöjen kanssa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Tavoite 5 (vuosiluokat 8-9), järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Vuorovaikutustilanteiden sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen. Erilaisia vuorovaikutustilanteita harjoitellaan toiminnallisesti.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan toisen asteen opintoihin ja työelämään liittyviä vuorovaikutustilanteita (esim. työhaastattelu, tulevaisuuden suunnitelmista keskusteleminen)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 6 (vuosiluokat 8-9), tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan eri tapoja pyytää toistoa, hidastusta ja selvennystä puhekumppanilta sekä ei-viestinnällisiä keinoja kuten ilmeitä ja eleitä viestin perille saamiseksi. Harjoitellaan eri tapoja

käyttää kompensaatiostrategioita kuten kiertoilmauksia. Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan yksinkertaisia fraaseja ja laajennetaan osaamista niiden suhteen (esim. en ymmärrä, en tiedä, kuulostaa hyvältä)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tavoite 7 (vuosiluokat 8-9), auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmauksien tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii käyttämään erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas selviytyy joistakin lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää joitakin kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Harjoitellaan kohteliasta kielen käyttöä kuten erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa viestintätilanteissa kulttuuriin sopivalla tavalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Tavoite 8 (vuosiluokat 8-9), rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä hidasta puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyistä, yksinkertaisista, itseään kiinnostavista viesteistä ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvien aihepiirien yhteydessä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaita kiinnostavat ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja rakenteita opetellaan monenlaisista puhutuista ja kirjoitetuista teksteistä. Harjoitellaan ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan ja syvennetään tekstin ymmärtämisen kannalta olennaisia rakenteita (esim. aikamuotoja, apuverbejä, sanajärjestystä, pronomineja, kysymyksiä, adjektiiveja)
- sisältöjä valittaessa painotetaan tulevaisuuden suunnitelmia ja työelämää

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

Tavoite 9 (vuosiluokat 8-9), tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

- Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita.
- Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1, Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2, Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3, Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1, Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa keskeistä perussanastoa ja rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissa kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa, ilmauksia, vakiintuneita sanontoja ja rakenteita harjoitellaan nuorten elämään liittyvissä luontevissa kielenkäyttötilanteissa sekä suullisesti että kirjallisesti. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja oppilaille merkitykselliset aihepiirit, kuten tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaan omaan tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen äänteitä, sanapainoa ja intonaatiota. Harjoitellaan hyödyntämään foneettisia merkkejä ääntämisen opettelussa.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan tuottamisen ja vuorovaikutuksen kannalta olennaisia rakenteita (esim. aikamuodot, apuverbit, sanajärjestys, pronomineja, kysymyksiä, substantiiveja, adjektiiveja)
- sisältöjä valittaessa painotetaan tulevaisuuden suunnitelmia ja työelämää
- Syvennetään osaamista suomen ja ruotsin äänteiden eroista

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Vieraat kielet

Venäjän kieli, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään

aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Verrataan oppilaan jo osaamia kieliä uuteen. Kiinnitetään huomio erityisesti kielten yhteisiin ja erilaisiin piirteisiin. Tutustutaan käsitteeseen kielten universaaleista ilmiöistä.
- Vahvistaan ymmärrystä monikulttuurisesta ja monikielisestä maailmasta.
- Tutustutaan venäläiseen kulttuuriin ja tapoihin.
- Tutustutaan Venäjään ja maihin, joissa puhutaan venäjän kieltä.
- Tunnistetaan omia ja muiden mahdollisia ennakko-oletuksia ja -käsityksiä venäjänkielisestä maailmasta ja pohditaan muun muassa stereotypioiden muodostumista ja niiden purkamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta

löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan asettamaan tavoitteita, harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia sekä omien vahvuuksien tunnistamista.
- Kokeillaan erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Tutustutaan monipuolisesti autenttiseen aineistoon kaikki kielitaidon osa-alueet huomioiden: puhuminen, kuunteleminen, kirjoittaminen, lukeminen.
- Tehdään ohjattuja keskusteluharjoituksia parin kanssa tai pienissä ryhmissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan lukemaan ja kirjoittamaan kyrilliset aakkoset tekstaten ja sitoen.
- Opetellaan ääntämään kieltä luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Käytetään keskeisimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan I ja II verbiryhmät ja liikeverbit идти –ходить, ехать - ездить.
- Harjoitellaan keskeistä sanastoa, esim. värit, kuukaudet, viikonpäivät, lukusanat.
- Opetellaan venäjän kielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan lukemaan ja kirjoittamaan kyrilliset aakkoset tekstaten ja sitoen.
- Opetellaan ääntämään kieltä luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Käytetään keskeisimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan I ja II verbiryhmät ja liikeverbit идти –ходить, ехать - ездить.
- Harjoitellaan keskeistä sanastoa, esim. värit, kuukaudet, viikonpäivät, lukusanat.
- Opetellaan venäjän kielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan lukemaan ja kirjoittamaan kyrilliset aakkoset tekstaten ja sitoen.
- Opetellaan ääntämään kieltä luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Käytetään keskeisimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan I ja II verbiryhmät ja liikeverbit идти –ходить, ехать - ездить.
- Harjoitellaan keskeistä sanastoa, esim. värit, kuukaudet, viikonpäivät, lukusanat.
- Opetellaan venäjän kielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan,

lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan lukemaan ja kirjoittamaan kyrilliset aakkoset tekstaten ja sitoen.
- Opetellaan ääntämään kieltä luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Käytetään keskeisimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan I ja II verbiryhmät ja liikeverbit идти –ходить, ехать - ездить.
- Harjoitellaan keskeistä sanastoa, esim. värit, kuukaudet, viikonpäivät, lukusanat.
- Opetellaan venäjän kielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan lukemaan ja kirjoittamaan kyrilliset aakkoset tekstaten ja sitoen.
- Opetellaan ääntämään kieltä luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.

- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Käytetään keskeisimpiä tervehdys- ja kohteliaisuusfraaseja.
- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Opetellaan I ja II verbiryhmät ja liikeverbit идти –ходить, ехать - ездить.
- Harjoitellaan keskeistä sanastoa, esim. värit, kuukaudet, viikonpäivät, lukusanat.
- Opetellaan venäjän kielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Hyödynnetään oppilaalla jo olevaa kielitaitoa uuden kielen rakenteiden ja sanaston oppimisessa.
- Käsitellään erilaisia venäjän kielen kulttuurisia ilmiöitä oppilaan omien kiinnostusten kohteiden pohjalta sekä laajemmin.
- Tutustutaan muihin slaavilaisiin kieliin.
- Tutustutaan uusiin lainasanoihin ilmiönä.
- Tutustutaan venäjän kielen asemaan työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä

ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita, harjoitellaan itsearviointia ja vertaispalautteen antamista sekä omien vahvuuksien tunnistamista myös jatko-opintojen kannalta.
- Opitaan erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Jatketaan autenttisiin aineistoihin tutustumista ja niiden tulkitsemista oppilaan omista mielenkiinnon kohteista lähtien.
- Tehdään ohjattuja keskusteluharjoituksia parin kanssa tai pienissä ryhmissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan ja lukemaan erilaisia tekstejä (intonaatio, paino, ääntäminen).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kauppa, tien neuvominen jne.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.

- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin, esim. aspektit.
- Perehdytään sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan ja lukemaan erilaisia tekstejä (intonaatio, paino, ääntäminen).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kauppa, tien neuvominen jne.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin, esim. aspektit.
- Perehdytään sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan ja lukemaan erilaisia tekstejä (intonaatio, paino, ääntäminen).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kauppa, tien neuvominen jne.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin, esim. aspektit.
- Perehdytään sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan,

lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan ja lukemaan erilaisia tekstejä (intonaatio, paino, ääntäminen).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kauppa, tien neuvominen jne.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin, esim. aspektit.
- Perehdytään sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan ja lukemaan erilaisia tekstejä (intonaatio, paino, ääntäminen).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kauppa, tien neuvominen jne.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan sanan suku ja luku, adjektiivin ja substantiivin kongruenssia ja persoonapronomineja.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin, esim. aspektit.
- Perehdytään sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Ranskan kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla

edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen

arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä ranskankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ranskan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä ranskankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ranskan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä ranskankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ranskan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielen opiskelijana.
- Harjoitellaan eri käännöslähteiden käyttöä ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielen opiskelijana.
- Harjoitellaan eri käännöslähteiden käyttöä ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. verbien taivutus, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. verbien taivutus, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. verbien taivutus, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. verbien taivutus, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. verbien taivutus, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä ranskankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ranskan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä ranskankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ranskan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä ranskankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ranskan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim.sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim.sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä ranskankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä ranskankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä ranskankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita.
- Päätellään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita.
- Päätellään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.

- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään ranskan kielen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan ranskan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Espanjan kieli, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan

palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Verrataan oppilaan jo osaamia kieliä uuteen, kiinnitetään huomio erityisesti kielten yhteisiin ja erilaisiin piirteisiin.
- Vahvistaan ymmärrystä monikulttuurisesta ja monikielisestä maailmasta.
- Tunnistetaan omia ja muiden mahdollisia ennakko-oletuksia ja -käsityksiä espanjankielisestä maailmasta ja pohditaan muun muassa stereotypioiden muodostumista ja niiden purkamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä

ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan asettamaan tavoitteita, harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia sekä omien vahvuuksien tunnistamista.
- Kokeillaan erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Tutustutaan autenttiseen aineistoon.
- Huomioidaan kaikki kielitaidon osa-alueet: puhuminen, kuunteleminen, kirjoittaminen, lukeminen.
- Tutkitaan erilaisia kielenoppimistapoja ja sitä, mistä on oppijalle hyötyä tai toisaalta voi jopa haitata oppimista.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa, esim. kaupassa, kahvilassa.
- Opetellaan ääntämään espanjaa luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.

- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa, esim. kaupassa, kahvilassa.
- Opetellaan ääntämään espanjaa luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa, esim. kaupassa, kahvilassa.
- Opetellaan ääntämään espanjaa luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain

määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa, esim. kaupassa, kahvilassa.
- Opetellaan ääntämään espanjaa luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika, koulu.

- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa, esim. kaupassa, kahvilassa.
- Opetellaan ääntämään espanjaa luontevasti ja tutustutaan ääntämisen eri variantteihin.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet (ñ, ll, ch, y, ¡, ¿).
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Hyödynnetään oppilaalla jo olevaa kielitaitoa uuden kielen rakenteiden ja sanaston oppimisessa.
- Käsitellään erilaisia espanjan kielen kulttuurisia ilmiöitä oppilaan omien kiinnostusten kohteiden pohjalta.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä

ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita, harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia sekä omien vahvuuksien tunnistamista.
- Käytetään erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Jatketaan autenttisiin aineistoihin tutustumista ja niiden tulkitsemista oppilaan omista mielenkiinnon kohteista lähtien.
- Opetellaan antamaan rakentavaa ja kannustavaa vertaispalautetta ja asettamaan itselleen tavoitteita myös jatko-opintojen kannalta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista, esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä (gue, gui, que, qui).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.

- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista, esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä (gue, gui, que, qui).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista, esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä (gue, gui, que, qui).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain

määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista, esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä (gue, gui, que, qui).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista, esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.

- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä (gue, gui, que, qui).
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Espanjan kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika).
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä espanjankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä espanjankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä espanjankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.

- Syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin.
- Tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Venäjän kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja venäjän kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja venäjän kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.

- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja venäjän kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan asetettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan asetettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan (intonaatio, paino, ääntäminen) ja lukemaan pidempiä tekstejä.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteet (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tutustutaan ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan asioimaan kahvilassa ja ravintolassa.
- Laajennetaan sanastoa ja ymmärretään kieliopin merkitystä.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin ja aspekteihin alustavasti.
- Vahvistetaan osaamista genetiiviin ja akkusatiiviin käyttämisessä.
- Tutustutaan muihin sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Tutustutaan venäjän kielen aseman Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan (intonaatio, paino, ääntäminen) ja lukemaan pidempiä tekstejä.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteet (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Tutustutaan ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan asioimaan kahvilassa ja ravintolassa.
- Laajennetaan sanastoa ja ymmärretään kieliopin merkitystä.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin ja aspekteihin alustavasti.
- Vahvistetaan osaamista genetiiviin ja akkusatiiviin käyttämisessä.
- Tutustutaan muihin sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Tutustutaan venäjän kielen aseman Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan (intonaatio, paino, ääntäminen) ja lukemaan pidempiä tekstejä.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteet (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tutustutaan ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan asioimaan kahvilassa ja ravintolassa.
- Laajennetaan sanastoa ja ymmärretään kieliopin merkitystä.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin ja aspekteihin alustavasti.
- Vahvistetaan osaamista genetiiviin ja akkusatiiviin käyttämisessä.
- Tutustutaan muihin sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Tutustutaan venäjän kielen aseman Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan (intonaatio, paino, ääntäminen) ja lukemaan pidempiä tekstejä.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteet (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tutustutaan ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan asioimaan kahvilassa ja ravintolassa.
- Laajennetaan sanastoa ja ymmärretään kieliopin merkitystä.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin ja aspekteihin alustavasti.
- Vahvistetaan osaamista genetiiviin ja akkusatiiviin käyttämisessä.
- Tutustutaan muihin sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Tutustutaan venäjän kielen aseman Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Harjoitellaan kuuntelemaan (intonaatio, paino, ääntäminen) ja lukemaan pidempiä tekstejä.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteet (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tutustutaan ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan asioimaan kahvilassa ja ravintolassa.
- Laajennetaan sanastoa ja ymmärretään kieliopin merkitystä.
- Tutustutaan syvällisemmin verbeihin ja aspekteihin alustavasti.
- Vahvistetaan osaamista genetiiviin ja akkusatiiviin käyttämisessä.
- Tutustutaan muihin sijamuotoihin ja prepositioihin.
- Tutustutaan venäjän kielen aseman Suomessa ja muissa Pohjoismaissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja venäjän kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja venäjän kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja perinteistä.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja venäjän kielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim.sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Syvennetään päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim.sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Syvennetään päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.

- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Opitaan matkustussanastoa ja tuntemaan kohdemaan kaupunkeja ja nähtävyyksiä esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan toimimaan ostostilanteessa.
- Laajennetaan kieliopin tuntemusta, esim. verbin aspekteihin tutustuminen, yksinkertainen futuuri, verbien etuliitteitä.
- Opitaan kertomaan Itsestä, perheestä ja ystävistä puhumalla ja kirjoittamalla.
- Opitaan ilmaisemaan mielipide.
- Vahvistetaan taitoja aiemmin opitussa, esim. substantiivien ja adjektiivien suku, sijamuodot, verbien aikamuotoja.
- Tutustutaan uusiin lainasanoihin ilmiönä.
- Tutustutaan tekstien analysointiin.
- Tutustutaan venäjän kielen asemaan Euroopassa ja Aasiassa sekä alueisiin, joilla venäjää puhutaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Opitaan matkustussanastoa ja tuntemaan kohdemaan kaupunkeja ja nähtävyyksiä esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan toimimaan ostostilanteessa.
- Laajennetaan kieliopin tuntemusta, esim. verbin aspekteihin tutustuminen, yksinkertainen futuuri, verbien etuliitteitä.
- Opitaan kertomaan Itsestä, perheestä ja ystävistä puhumalla ja kirjoittamalla.
- Opitaan ilmaisemaan mielipide.
- Vahvistetaan taitoja aiemmin opitussa, esim. substantiivien ja adjektiivien suku, sijamuodot, verbien aikamuotoja.
- Tutustutaan uusiin lainasanoihin ilmiönä.
- Tutustutaan tekstien analysointiin.
- Tutustutaan venäjän kielen asemaan Euroopassa ja Aasiassa sekä alueisiin, joilla venäjää puhutaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Opitaan matkustussanastoa ja tuntemaan kohdemaan kaupunkeja ja nähtävyyksiä esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään ruokasanastoon ja -kulttuuriin.

- Opitaan toimimaan ostostilanteessa.
- Laajennetaan kieliopin tuntemusta, esim. verbin aspekteihin tutustuminen, yksinkertainen futuuri, verbien etuliitteitä.
- Opitaan kertomaan Itsestä, perheestä ja ystävistä puhumalla ja kirjoittamalla.
- Opitaan ilmaisemaan mielipide.
- Vahvistetaan taitoja aiemmin opitussa, esim. substantiivien ja adjektiivien suku, sijamuodot, verbien aikamuotoja.
- Tutustutaan uusiin lainasanoihin ilmiönä.
- Tutustutaan tekstien analysointiin.
- Tutustutaan venäjän kielen asemaan Euroopassa ja Aasiassa sekä alueisiin, joilla venäjää puhutaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Opitaan matkustussanastoa ja tuntemaan kohdemaan kaupunkeja ja nähtävyyksiä esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan toimimaan ostostilanteessa.
- Laajennetaan kieliopin tuntemusta, esim. verbin aspekteihin tutustuminen, yksinkertainen futuuri, verbien etuliitteitä.
- Opitaan kertomaan Itsestä, perheestä ja ystävistä puhumalla ja kirjoittamalla.
- Opitaan ilmaisemaan mielipide.
- Vahvistetaan taitoja aiemmin opitussa, esim. substantiivien ja adjektiivien suku, sijamuodot, verbien aikamuotoja.
- Tutustutaan uusiin lainasanoihin ilmiönä.
- Tutustutaan tekstien analysointiin.
- Tutustutaan venäjän kielen asemaan Euroopassa ja Aasiassa sekä alueisiin, joilla venäjää puhutaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen).
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Opitaan matkustussanastoa ja tuntemaan kohdemaan kaupunkeja ja nähtävyyksiä esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään ruokasanastoon ja -kulttuuriin.
- Opitaan toimimaan ostostilanteessa.
- Laajennetaan kieliopin tuntemusta, esim. verbin aspekteihin tutustuminen, yksinkertainen futuuri, verbien etuliitteitä.
- Opitaan kertomaan Itsestä, perheestä ja ystävistä puhumalla ja kirjoittamalla.
- Opitaan ilmaisemaan mielipide.
- Vahvistetaan taitoja aiemmin opitussa, esim. substantiivien ja adjektiivien suku, sijamuodot, verbien aikamuotoja.
- Tutustutaan uusiin lainasanoihin ilmiönä.
- Tutustutaan tekstien analysointiin.
- Tutustutaan venäjän kielen asemaan Euroopassa ja Aasiassa sekä alueisiin, joilla venäjää puhutaan.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja perinteistä.
- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä venäjänkielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja perinteistä.
- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä venäjänkielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä venäjänkielisten alueiden kulttuureista ja perinteistä.

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä venäjänkielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita.
- Sovelletaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana.
- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita.
- Sovelletaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kuuntelemaan slaavilaisia kieliä ja etsimään yhtäläisyyksiä ja eroja.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Perehdytään turismiin, matkustamiseen ja maantuntemukseen, esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Tutustutaan sijamuotojen laajempaan käyttöön.
- Tutustutaan konditionaaliin.
- Tutustutaan passiiviin.
- Syvennytään venäjän kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen venäjän kielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kuuntelemaan slaavilaisia kieliä ja etsimään yhtäläisyyksiä ja eroja.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Perehdytään turismiin, matkustamiseen ja maantuntemukseen, esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Tutustutaan sijamuotojen laajempaan käyttöön.
- Tutustutaan konditionaaliin.
- Tutustutaan passiiviin.
- Syvennytään venäjän kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen venäjän kielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kuuntelemaan slaavilaisia kieliä ja etsimään yhtäläisyyksiä ja eroja.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Perehdytään turismiin, matkustamiseen ja maantuntemukseen, esim. Pietari, Moskova.

- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Tutustutaan sijamuotojen laajempaan käyttöön.
- Tutustutaan konditionaaliin.
- Tutustutaan passiiviin.
- Syvennytään venäjän kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen venäjän kielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kuuntelemaan slaavilaisia kieliä ja etsimään yhtäläisyyksiä ja eroja.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Perehdytään turismiin, matkustamiseen ja maantuntemukseen, esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Tutustutaan sijamuotojen laajempaan käyttöön.
- Tutustutaan konditionaaliin.
- Tutustutaan passiiviin.
- Syvennytään venäjän kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen venäjän kielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kuuntelemaan slaavilaisia kieliä ja etsimään yhtäläisyyksiä ja eroja.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Perehdytään turismiin, matkustamiseen ja maantuntemukseen, esim. Pietari, Moskova.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Tutustutaan sijamuotojen laajempaan käyttöön.
- Tutustutaan konditionaaliin.
- Tutustutaan passiiviin.
- Syvennytään venäjän kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen venäjän kielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Saksan kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä

tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä Saksan kulttuurista ja erityispiirteistä esim. koulujärjestelmä, juhlapäivät ja ruokakulttuuri.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä Saksan kulttuurista ja erityispiirteistä esim. koulujärjestelmä, juhlapäivät ja ruokakulttuuri.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä Saksan kulttuurista ja erityispiirteistä esim. koulujärjestelmä, juhlapäivät ja ruokakulttuuri.
- Harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. itsestä, perheestä ja asumisesta kertominen.
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika, sää, matkustaminen.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. päälauseen sanajärjestys, kysymyslause, perfekti, apuverbit, persoonapronominien ja substantiivien akkusatiivi, prepositiot.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin sekä tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. itsestä, perheestä ja asumisesta kertominen.
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika, sää, matkustaminen.

- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. päälauseen sanajärjestys, kysymyslause, perfekti, apuverbit, persoonapronominien ja substantiivien akkusatiivi, prepositiot.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin sekä tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. itsestä, perheestä ja asumisesta kertominen.
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika, sää, matkustaminen.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. päälauseen sanajärjestys, kysymyslause, perfekti, apuverbit, persoonapronominien ja substantiivien akkusatiivi, prepositiot.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin sekä tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. itsestä, perheestä ja asumisesta kertominen.
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.

- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika, sää, matkustaminen.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. päälauseen sanajärjestys, kysymyslause, perfekti, apuverbit, persoonapronominien ja substantiivien akkusatiivi, prepositiot.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin sekä tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. itsestä, perheestä ja asumisesta kertominen.
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.

- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika, sää, matkustaminen.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. päälauseen sanajärjestys, kysymyslause, perfekti, apuverbit, persoonapronominien ja substantiivien akkusatiivi, prepositiot.
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.
- Tutustutaan kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin sekä tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä Itävallan ja Sveitsin kulttuureista ja elämänmuodoista.
- Tutustutaan saksan kielen eri variaatioihin esim. eri alueiden murteet.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.
- Käsitellään saksan kielen asemaa Suomessa ja Euroopassa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä Itävallan ja Sveitsin kulttuureista ja elämänmuodoista.
- Tutustutaan saksan kielen eri variaatioihin esim. eri alueiden murteet.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.
- Käsitellään saksan kielen asemaa Suomessa ja Euroopassa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä Itävallan ja Sveitsin kulttuureista ja elämänmuodoista.

- Tutustutaan saksan kielen eri variaatioihin esim. eri alueiden murteet.
- Opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.
- Käsitellään saksan kielen asemaa Suomessa ja Euroopassa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Syvennetään päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Syvennetään päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, voinnista kertominen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. imperfektimuodot war/hatte, imperfektin tunnistaminen, imperatiivi, sivulause, persoonapronominien ja substantiivien datiivi ja datiivin prepositiot.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, voinnista kertominen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. imperfektimuodot war/hatte, imperfektin tunnistaminen, imperatiivi, sivulause, persoonapronominien ja substantiivien datiivi ja datiivin prepositiot.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, voinnista kertominen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. imperfektimuodot war/hatte, imperfektin tunnistaminen, imperatiivi, sivulause, persoonapronominien ja substantiivien datiivi ja datiivin prepositiot.

- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, voinnista kertominen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. imperfektimuodot war/hatte, imperfektin tunnistaminen, imperatiivi, sivulause, persoonapronominien ja substantiivien datiivi ja datiivin prepositiot.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita, esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, voinnista kertominen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. imperfektimuodot war/hatte, imperfektin tunnistaminen, imperatiivi, sivulause, persoonapronominien ja substantiivien datiivi ja datiivin prepositiot.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita
- Rakennetaan ymmärrystä saksankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.
- Käsitellään saksan kielen asemaa työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita
- Rakennetaan ymmärrystä saksankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.
- Käsitellään saksan kielen asemaa työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

- Vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita
- Rakennetaan ymmärrystä saksankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.
- Käsitellään saksan kielen asemaa työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenoppijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Opetellaan käyttämään useampia eri käännöslähteitä ja -avusteita.
- Sovelletaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.

- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenoppijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Opetellaan käyttämään useampia eri käännöslähteitä ja -avusteita.
- Sovelletaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten

kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. ympäristö, musiikki ja urheilu.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. futuuri, konditionaali, genetiivi, relatiivipronominien, imperfektin ja passiivin preesensin tunnistaminen.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. ympäristö, musiikki ja urheilu.

- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. futuuri, konditionaali, genetiivi, relatiivipronominien, imperfektin ja passiivin preesensin tunnistaminen.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. ympäristö, musiikki ja urheilu.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. futuuri, konditionaali, genetiivi, relatiivipronominien, imperfektin ja passiivin preesensin tunnistaminen.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. ympäristö, musiikki ja urheilu.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. futuuri, konditionaali, genetiivi, relatiivipronominien, imperfektin ja passiivin preesensin tunnistaminen.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita.
- Käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja, esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen.

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua, esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet.
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa, esim. ympäristö, musiikki ja urheilu.
- Syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. futuuri, konditionaali, genetiivi, relatiivipronominien, imperfektin ja passiivin preesensin tunnistaminen.
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua.
- Syvennytään kielialueen maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin, tarkastellaan kielialueen kohdekielen eri variantteja ja niiden ilmenemistä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Ruotsin kieli, A2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tietämystä pohjoismaisista kulttuureista.
- Laajennetaan tietämystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tietämystä pohjoismaisista kulttuureista.
- Laajennetaan tietämystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tietämystä pohjoismaisista kulttuureista.

- Laajennetaan tietämystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä.
- Harjoitellaan, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja.
- Harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin.
- Harjoitellaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita sekä (esim. lukusanoja, kellonaikoja, perusfraaseja, preesens ja perusmuoto, kysymyssanoja).
- Kerrataan ja harjoitellaan erilaisia viestintätilanteita (esim. perheestä, vapaa-ajasta, asumisesta, koulusta ja ruokailusta kertominen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus, uutena käänteinen sanajärjestys ja pluskvamperfekti).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita sekä (esim. lukusanoja, kellonaikoja, perusfraaseja, preesens ja perusmuoto, kysymyssanoja).
- Kerrataan ja harjoitellaan erilaisia viestintätilanteita (esim. perheestä, vapaa-ajasta, asumisesta, koulusta ja ruokailusta kertominen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).

- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus, uutena käänteinen sanajärjestys ja pluskvamperfekti).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita sekä (esim. lukusanoja, kellonaikoja, perusfraaseja, preesens ja perusmuoto, kysymyssanoja).
- Kerrataan ja harjoitellaan erilaisia viestintätilanteita (esim. perheestä, vapaa-ajasta, asumisesta, koulusta ja ruokailusta kertominen).
- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus, uutena käänteinen sanajärjestys ja pluskvamperfekti).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita sekä (esim. lukusanoja, kellonaikoja, perusfraaseja, preesens ja perusmuoto, kysymyssanoja).
- Kerrataan ja harjoitellaan erilaisia viestintätilanteita (esim. perheestä, vapaa-ajasta, asumisesta, koulusta ja ruokailusta kertominen).

- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus, uutena käänteinen sanajärjestys ja pluskvamperfekti).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita sekä (esim. lukusanoja, kellonaikoja, perusfraaseja, preesens ja perusmuoto, kysymyssanoja).
- Kerrataan ja harjoitellaan erilaisia viestintätilanteita (esim. perheestä, vapaa-ajasta, asumisesta, koulusta ja ruokailusta kertominen).

- Harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus, uutena käänteinen sanajärjestys ja pluskvamperfekti).
- Harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään tietämystä pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista (esim. ajankohtaiset aiheet).
- Syvennetään tietämystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
- Harjoitellaan, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Syvennetään ymmärrystä sellaisista kielitiedon käsitteistä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään tietämystä pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista (esim. ajankohtaiset aiheet).
- Syvennetään tietämystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
- Harjoitellaan, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Syvennetään ymmärrystä sellaisista kielitiedon käsitteistä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään tietämystä pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista (esim. ajankohtaiset aiheet).
- Syvennetään tietämystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
- Harjoitellaan, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Syvennetään ymmärrystä sellaisista kielitiedon käsitteistä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Syvennetään päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenoppijana.
- Opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö).
- Syvennetään päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (aiheina esim. luonto, maat ja kielet, matkustaminen, terveys, tunteet).
- Harjoitellaan viestintätilanteiden kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (aiheina esim. luonto, maat ja kielet, matkustaminen, terveys, tunteet).
- Harjoitellaan viestintätilanteiden kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (aiheina esim. luonto, maat ja kielet, matkustaminen, terveys, tunteet).
- Harjoitellaan viestintätilanteiden kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (aiheina esim. luonto, maat ja kielet, matkustaminen, terveys, tunteet).
- Harjoitellaan viestintätilanteiden kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (aiheina esim. luonto, maat ja kielet, matkustaminen, terveys, tunteet).
- Harjoitellaan viestintätilanteiden kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuotoja, pronomineja, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
- Syvennetään ymmärrystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista sekä siitä, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Syvennetään ymmärrystä keskeisistä kielitiedon käsitteistä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan suomen ja ruotsin kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä ruotsinkielisten maiden ja alueiden moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
- Syvennetään ymmärrystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista sekä siitä, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Syvennetään ymmärrystä keskeisistä kielitiedon käsitteistä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan suomen ja ruotsin kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä ruotsinkielisten maiden ja alueiden moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään ymmärrystä pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.

- Syvennetään ymmärrystä suomenruotsalaisten alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista sekä siitä, miten kulttuuriset piirteet näkyvät vuorovaikutuksessa.
- Syvennetään ymmärrystä keskeisistä kielitiedon käsitteistä.
- Vertaillaan ja rinnastetaan suomen ja ruotsin kielten sanastoa ja rakenteita.
- Rakennetaan ymmärrystä ruotsinkielisten maiden ja alueiden moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenoppijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Opetellaan käyttämään useampia eri käännöslähteitä ja -avusteita.
- Sovelletaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä.
- Syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenoppijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken.
- Opetellaan käyttämään useampia eri käännöslähteitä ja -avusteita.
- Sovelletaan päättelytaitoja vieraan kieliaineksen kohdalla.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Paikallinen tarkennus:

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden harjoittelua (aiheina esim. opiskelu ja jatko-opinnot, tulevaisuuden suunnitelmat, työelämä).
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden kannalta keskeisten fraasien harjoittelua (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito
2252

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä

kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden harjoittelua (aiheina esim. opiskelu ja jatko-opinnot, tulevaisuuden suunnitelmat, työelämä).
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden kannalta keskeisten fraasien harjoittelua (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden harjoittelua (aiheina esim. opiskelu ja jatko-opinnot, tulevaisuuden suunnitelmat, työelämä).
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden kannalta keskeisten fraasien harjoittelua (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).
- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).

- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden harjoittelua (aiheina esim. opiskelu ja jatko-opinnot, tulevaisuuden suunnitelmat, työelämä).
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden kannalta keskeisten fraasien harjoittelua (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita.
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden harjoittelua (aiheina esim. opiskelu ja jatko-opinnot, tulevaisuuden suunnitelmat, työelämä).
- Jatketaan erilaisten viestintätilanteiden kannalta keskeisten fraasien harjoittelua (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen).

- Jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet).
- Jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet.
- Harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Syvennetään osaamista oikeakielisyyden kannalta olennaisista perusrakenteista (esim. aikamuodot, pronominit, sanajärjestys, adjektiivien ja substantiivien taivutus).
- Jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua (esim. g, k, o, sk-yhdistelmä, u, y, å, ä).

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Ranskan kieli, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa

tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Verrataan oppilaan jo osaamia kieliä ranskaan, kiinnitetään huomio erityisesti kielten yhteisiin ja erilaisiin piirteisiin.
- Vahvistaan ymmärrystä monikulttuurisesta ja monikielisestä maailmasta.
- Tunnistetaan omia ja muiden mahdollisia ennakko-oletuksia ja -käsityksiä ranskankielisestä maailmasta ja pohditaan muun muassa stereotypioiden muodostumista ja niiden purkamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä

ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan asettamaan tavoitteita, harjoitellaan itsearviointia ja vertaispalautetta sekä omien vahvuuksien tunnistamista.
- Kokeillaan erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Tutustutaan monipuolisesti autenttiseen aineistoon kaikki kielitaidon osa-alueet huomioiden: puhuminen, kuunteleminen, kirjoittaminen, lukeminen.
- Tutkitaan erilaisia kieltenoppimistapoja ja sitä, mitkä ovat oppijalle hyödyllisempiä tai mikä toisaalta voi haitata oppimista.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita (esim. tervehdykset, esittäytyminen).
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan ääntämään ranskaa luontevasti.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.

- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita (esim. tervehdykset, esittäytyminen).
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan ääntämään ranskaa luontevasti.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita (esim. tervehdykset, esittäytyminen).
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan ääntämään ranskaa luontevasti.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita (esim. tervehdykset, esittäytyminen).
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan ääntämään ranskaa luontevasti.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita (esim. tervehdykset, esittäytyminen).
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. harrastukset, vapaa-aika.

- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan ääntämään ranskaa luontevasti.
- Opetellaan kohdekielen välimerkkeihin ja grafeemeihin liittyvät tyypilliset piirteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Hyödynnetään oppilaalla jo olevaa kielitaitoa ranskan kielen rakenteiden ja sanaston oppimisessa.
- Käsitellään erilaisia ranskan kielen kulttuurisia ilmiöitä oppilaan omien kiinnostusten kohteiden pohjalta sekä laajemmin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä

ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita, harjoitellaan itsearviointia ja vertaispalautetta sekä omien vahvuuksien tunnistamista.
- Käytetään erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Jatketaan autenttisiin aineistoihin tutustumista ja niiden tulkitsemista oppilaan omista mielenkiinnon kohteista lähtien.
- Opetellaan antamaan rakentavaa ja kannustavaa vertaispalautetta ja asettamaan itselleen tavoitteita myös jatko-opintojen kannalta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.

- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain

määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintola, kaupassa asiointi.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.

- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Saksan kieli, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä.

Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Verrataan oppilaan jo osaamia kieliä saksaan. Kiinnitetään huomio erityisesti kielten yhteisiin ja erilaisiin piirteisiin. Tutustutaan käsitteeseen kielten universaaleista ilmiöistä.
- Vahvistetaan ymmärrystä saksankielisistä maista.
- Tunnistetaan omia ja muiden mahdollisia ennakko-oletuksia ja -käsityksiä saksankielisestä maailmasta ja pohditaan muun muassa stereotypioiden muodostumista ja niiden purkamista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä

ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan asettamaan tavoitteita, harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia sekä omien vahvuuksien tunnistamista.
- Kokeillaan erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Tutustutaan monipuolisesti autenttiseen aineistoon kaikki kielitaidon osa-alueet huomioiden: puhuminen, kuunteleminen, kirjoittaminen, lukeminen.
- Tutkitaan erilaisia kieltenoppimistapoja ja sitä, mitkä ovat oppijalle hyödyllisempiä tai mikä toisaalta voi haitata oppimista.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. perhe, harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. olla-verbin sein ja haben, säännöllisten verbien preesens, päälauseen sanajärjestys ja kysymyslauseet.

- Harjoitellaan ääntämään saksaa luontevasti.
- Opetellaan saksan ü- ja ß-kirjaimet ja äänteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. perhe, harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. olla-verbin sein ja haben, säännöllisten verbien preesens, päälauseen sanajärjestys ja kysymyslauseet.
- Harjoitellaan ääntämään saksaa luontevasti.
- Opetellaan saksan ü- ja ß-kirjaimet ja äänteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. perhe, harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. olla-verbin sein ja haben, säännöllisten verbien preesens, päälauseen sanajärjestys ja kysymyslauseet.
- Harjoitellaan ääntämään saksaa luontevasti.
- Opetellaan saksan ü- ja ß-kirjaimet ja äänteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain

määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. perhe, harrastukset, vapaa-aika.
- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. olla-verbin sein ja haben, säännöllisten verbien preesens, päälauseen sanajärjestys ja kysymyslauseet.
- Harjoitellaan ääntämään saksaa luontevasti.
- Opetellaan saksan ü- ja ß-kirjaimet ja äänteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Opetellaan sanoja ja yksinkertaisia rakenteita, esim. tervehdykset, esittäytyminen.
- Opetellaan kertomaan omasta perheestä ja mielenkiinnon kohteista esim. perhe, harrastukset, vapaa-aika.

- Opetellaan asioimaan erilaisissa arkissa tilanteissa: kaupassa, kahvilassa jne.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. olla-verbin sein ja haben, säännöllisten verbien preesens, päälauseen sanajärjestys ja kysymyslauseet.
- Harjoitellaan ääntämään saksaa luontevasti.
- Opetellaan saksan ü- ja ß-kirjaimet ja äänteet.
- Opetellaan hyödyntämään rohkeasti vähäistäkin kielitaitoa ja selviytymään viestintätilanteissa myös eleiden ja ilmeiden avulla.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään.

Arvioinnin kohde

Kohdekielen suhde muihin kieliin, kielialueen ja siihen liittyvien kulttuurien ja elämänmuotojen tunteminen, kielellinen päättely ja monikielisyys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Hyödynnetään oppilaalla jo olevaa kielitaitoa saksan kielen rakenteiden ja sanaston oppimisessa.
- Käsitellään erilaisia saksan kielen kulttuurisia ilmiöitä oppilaan omien kiinnostusten kohteiden pohjalta sekä laajemmin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä

ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien ja opiskelustrategioiden kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

- Asetetaan tavoitteita, harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia sekä omien vahvuuksien tunnistamista.
- Käytetään erilaisia monipuolisia, pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä opiskelutapoja.
- Jatketaan autenttisiin aineistoihin tutustumista ja niiden tulkitsemista oppilaan omista mielenkiinnon kohteista lähtien.
- Opetellaan antamaan rakentavaa ja kannustavaa vertaispalautetta ja asettamaan itselleen tavoitteita myös jatko-opintojen kannalta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi, lipun ostaminen.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. menneen ajan verbimuotoihin tutustuminen, apuverbit, akkusatiiviin ja datiiviin tutustuminen.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.

- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaaminen kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi, lipun ostaminen.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. menneen ajan verbimuotoihin tutustuminen, apuverbit, akkusatiiviin ja datiiviin tutustuminen.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaaminen kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi, lipun ostaminen.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. menneen ajan verbimuotoihin tutustuminen, apuverbit, akkusatiiviin ja datiiviin tutustuminen.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaaminen kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan,

lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi, lipun ostaminen.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.
- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. menneen ajan verbimuotoihin tutustuminen, apuverbit, akkusatiiviin ja datiiviin tutustuminen.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaaminen kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan useammissa erilaisissa kommunikaatiotilanteissa toimimista: esim. ravintolassa ja kaupassa asiointi, lipun ostaminen.
- Opetellaan lisää eri aihepiireihin liittyvää sanastoa.

- Harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. menneen ajan verbimuotoihin tutustuminen, apuverbit, akkusatiiviin ja datiiviin tutustuminen.
- Harjoitellaan luontevaa ääntämistä.
- Harjoitellaan tuottamaan erilaisia lyhyitä kirjallisia ja suullisia tekstejä.
- Harjoitellaan hyödyntämään autenttista aineistoa oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden.
- Opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaaminen kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Espanjan kieli, A2-oppimäärä, 4-9 luokat

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään

pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Vieraan kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T19) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A2.2 ja B1.1 välitasoksi A2.2/B1.1. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- laajennetaan ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä
- harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä
- harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- laajennetaan ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä
- harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä
- harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- laajennetaan ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista ja erityispiirteistä

- harjoitellaan keskeisiä kielitiedon käsitteitä
- harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja
- harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana
- opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin
- harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- harjoitellaan monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- opitaan tunnistamaan itseä motivoivia työskentelytapoja
- harjoitellaan asettamaan tavoitteita (itsearviointi ja vertaispalaute) ja harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana
- opetellaan eri käännöslähteiden käytön harjoittelua ja tutustutaan niiden etuihin ja heikkouksiin
- harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika)
- harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä
- tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet

- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika)
- harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä
- tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika)
- harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä
- tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)

- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika)
- harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä
- tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- kerrataan jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- harjoitellaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- harjoitellaan viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)

- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- tutustutaan erilaisiin teksteihin huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa (esim. minä, koulu, koti, vapaa-aika)
- harjoitellaan oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita esim. verbien taivutus (preesens, perfekti), pronomineja, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- harjoitellaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjä
- tutustutaan espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä
- opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet
- käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä
- opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet
- käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään ymmärrystä espanjankielisten alueiden kulttuureista, tavoista ja perinteistä

- opitaan keskeiset kielitiedon käsitteet
- käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja espanjan kielen opiskelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana
- opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö)
- harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- käytetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- asetetaan tavoitteita (itse- ja vertaisarviointi) ja opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kielenopiskelijana
- opetellaan eri käännöslähteiden toiminnan reunaehtoja ja moninaisuutta (esim. sähköisten käännösavustajien käyttö)
- harjoitellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet

- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)

- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia yksinkertaisia viestintätilanteita (esim. tutustuminen, asiointitilanteet, viestin kirjoittaminen)
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen, kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)

- harjoitellaan erilaisia viestintästrategioita (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- harjoitellaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennetään oikeakielisyyden kannalta olennaisia perusrakenteita, esim. verbien taivutus, pronomineja (mm. suora ja epäsuora objekti), adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien sanojen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä arvioidaan sen suhdetta maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Oppilas oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa kohdekielen asemasta maailmassa. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kohdekielen asemaan liittyviä ilmiöitä maailmassa. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä
- vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita
- rakennetaan ymmärrystä espanjankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen kohdekieltä käyttämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä
- vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita
- rakennetaan ymmärrystä espanjankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Oppilas oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin kohdekielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan kohdekielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Paikallinen tarkennus:

- käytetään keskeisiä kielitiedon käsitteitä

- vertaillaan ja rinnastetaan opiskeltavien kielten sanastoa ja rakenteita
- rakennetaan ymmärrystä espanjankielisen maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja reflektoimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken
- osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita
- opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää kohdekielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään monipuolisia pitkäjänteiseen työskentelyyn tähtääviä tapoja opiskella kieliä
- syvennetään omien vahvuuksien tunnistamista kielenopiskelijana ja hyödynnetään aktiivisesti näitä vahvuuksia sekä jaetaan osaamista vertaisten kesken
- osataan käyttää useampia eri käännöslähteitä ja avusteita
- opetellaan päättelemään merkityksiä eri konteksteissa muiden oppilaan osaamien kielten pohjalta sekä ekstralingvistisia elementtejä hyödyntäen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas selviää melko vaivattomasti monista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen monenlaisissa viestintätilanteissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/ mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään, osaa pyytää tarkennusta avainsanoista ja varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa satunnaisesti kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa

- syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas osaa käyttää kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)
- jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2/B1.1 Oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääajatusta, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)

- jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- syvennetään jo aikaisemmin opittua sanastoa ja rakenteita
- tuotetaan erilaisia suullisia ja kirjallisia viestintätilanteita
- käytetään viestintätilanteen kannalta keskeisiä fraaseja (esim. tervehtiminen, pahoittelu, avun pyytäminen kiittäminen, kuulumisten vaihtaminen, erilaiset toivotukset, mielipiteen kertominen)

- jatketaan erilaisten viestintästrategioiden harjoittelua (esim. toiston ja selvennyksen pyytäminen, ilmeet ja eleet)
- jatketaan erilaisten tekstien tulkitsemista ja tuottamista huomioiden ajankohtaiset aiheet ja oppilaiden kiinnostuksen kohteet
- harjoitellaan tekstien aihepiireihin liittyvää sanastoa
- syvennytään oikeakielisyyden kannalta olennaisiin perusrakenteisiin, esim. aikamuodot (myös preteriti ja imperfekti), pronominit, adjektiivien ja substantiivien taivutus
- jatketaan teksteissä esiintyvien ja vuorovaikutuksessa tarvittavien ilmaisujen ääntämisen perussääntöjen harjoittelua
- syvennytään espanjan maantieteelliseen sijoittumiseen maailmankartalla sekä sen suhteeseen maailman kieliin
- tarkastellaan espanjan kielen eri variantteja ja niiden esiintymistä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Englanti, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla

erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaita kannustetaan vieraiden kielten opintoihin oppimisvaikeuksista huolimatta. Oppilasta ohjataan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan kielenoppijana. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään kiinnittämällä huomio kielten samankaltaisuuksiin. Esiin tuodaan kielitaidon tärkeys jatko-opintojen kannalta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi englannin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa englannin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan englannin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Englannin kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T10) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa B1.1 ja B1.2 välitasoksi B1.1/B1.2. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englannin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan englannin kieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Rakennetaan tietoisuutta englanninkielisistä kulttuureista ja käsitystä yhteiskunnan monikielisyydestä.
- Vahvistetaan englanninkielisten maiden ja niiden kulttuurien tuntemusta.
- Harjoitellaan ymmärtämään erilaisia englannin aksentteja ja tutustutaan varianttien eroihin.
- Kerrataan kielitiedon peruskäsitteitä oppilaan omaan äidinkieleen, suomen kieleen sekä muihin oppilaalle tuttuihin kieliin peilaten (esim. lauseenjäsenet ja aikamuodot).

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat).
- Jatketaan itselle sopivien oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä.
- Jatketaan itse- ja vertaisarviointitaitojen harjoittelemista sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Osataan asettaa tuetusti itselle tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Opitaan tiedostamaan oma vastuu oppijana ja pohtimaan omia opiskelutaitoja.

- Opitaan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksia kielenoppijana.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat).
- Jatketaan itselle sopivien oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä.
- Jatketaan itse- ja vertaisarviointitaitojen harjoittelemista sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

- Osataan asettaa tuetusti itselle tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Opitaan tiedostamaan oma vastuu oppijana ja pohtimaan omia opiskelutaitoja.
- Opitaan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksia kielenoppijana.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista

teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja harjoitellaan perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen. Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista yleisimpiä englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja sekä esim. foneettisia merkkejä.
- Harjoitellaan tunnistamaan ongelmia viestinnässä ja korjaamaan niitä esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankalan ilmaisun.
- Vahvistetaan taitoja small talkissa ja ymmärretään sen merkitys englanninkielisessä vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan havaitsemaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä).

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat.
- Harjoitellaan ymmärtämään rakenteellisesti monimutkaisempaa tekstiä ja puhetta.
- Harjoitellaan etsimään pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä pääkohtia sekä sanastoja hyödyntäen myös yksityiskohtia.

- Ymmärretään selkeää puhetta itselle tutuista ja tärkeistä aiheista sekä selvitään erilaisista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Osataan seurata yksinkertaista ja toistavaa puhetta ja harjoitellaan seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.

- Harjoitellaan tuottamaan oikeakielistä yksinkertaista perustekstiä. Kehitetään taitoja esim. aikamuotojen ja englannin kielelle ominaisen sanajärjestyksen käyttämisessä.
- Pystytään tuottamaan tekstejä tutuista aihepiireistä ja käyttämään yleisimpiä sidoskeinoja (esim. and, but).
- Harjoitellaan yksinkertaisia ja yleisiä ilmaisutapoja ja idiomeja.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aloitteellinen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja harjoitellaan perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen. Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista yleisimpiä englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen.

- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja sekä esim. foneettisia merkkejä.
- Harjoitellaan tunnistamaan ongelmia viestinnässä ja korjaamaan niitä esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankalan ilmaisun.
- Vahvistetaan taitoja small talkissa ja ymmärretään sen merkitys englanninkielisessä vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan havaitsemaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä).

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat.
- Harjoitellaan ymmärtämään rakenteellisesti monimutkaisempaa tekstiä ja puhetta.
- Harjoitellaan etsimään pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä pääkohtia sekä sanastoja hyödyntäen myös yksityiskohtia.

- Ymmärretään selkeää puhetta itselle tutuista ja tärkeistä aiheista sekä selvitään erilaisista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Osataan seurata yksinkertaista ja toistavaa puhetta ja harjoitellaan seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.

- Harjoitellaan tuottamaan oikeakielistä yksinkertaista perustekstiä. Kehitetään taitoja esim. aikamuotojen ja englannin kielelle ominaisen sanajärjestyksen käyttämisessä.
- Pystytään tuottamaan tekstejä tutuista aihepiireistä ja käyttämään yleisimpiä sidoskeinoja (esim. and, but).
- Harjoitellaan yksinkertaisia ja yleisiä ilmaisutapoja ja idiomeja.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Oppilas oppii käyttämään kieltä kulttuurien välisessä viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja harjoitellaan perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen. Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista yleisimpiä englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja sekä esim. foneettisia merkkejä.
- Harjoitellaan tunnistamaan ongelmia viestinnässä ja korjaamaan niitä esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankalan ilmaisun.
- Vahvistetaan taitoja small talkissa ja ymmärretään sen merkitys englanninkielisessä vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan havaitsemaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä).

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat.
- Harjoitellaan ymmärtämään rakenteellisesti monimutkaisempaa tekstiä ja puhetta.
- Harjoitellaan etsimään pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä pääkohtia sekä sanastoja hyödyntäen myös yksityiskohtia.

- Ymmärretään selkeää puhetta itselle tutuista ja tärkeistä aiheista sekä selvitään erilaisista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Osataan seurata yksinkertaista ja toistavaa puhetta ja harjoitellaan seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.

- Harjoitellaan tuottamaan oikeakielistä yksinkertaista perustekstiä. Kehitetään taitoja esim. aikamuotojen ja englannin kielelle ominaisen sanajärjestyksen käyttämisessä.
- Pystytään tuottamaan tekstejä tutuista aihepiireistä ja käyttämään yleisimpiä sidoskeinoja (esim. and, but).
- Harjoitellaan yksinkertaisia ja yleisiä ilmaisutapoja ja idiomeja.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja harjoitellaan perustelemaan mielipiteitä.

- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen. Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista yleisimpiä englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja sekä esim. foneettisia merkkejä.
- Harjoitellaan tunnistamaan ongelmia viestinnässä ja korjaamaan niitä esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankalan ilmaisun.
- Vahvistetaan taitoja small talkissa ja ymmärretään sen merkitys englanninkielisessä vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan havaitsemaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä).

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat.
- Harjoitellaan ymmärtämään rakenteellisesti monimutkaisempaa tekstiä ja puhetta.
- Harjoitellaan etsimään pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä pääkohtia sekä sanastoja hyödyntäen myös yksityiskohtia.

- Ymmärretään selkeää puhetta itselle tutuista ja tärkeistä aiheista sekä selvitään erilaisista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Osataan seurata yksinkertaista ja toistavaa puhetta ja harjoitellaan seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.

- Harjoitellaan tuottamaan oikeakielistä yksinkertaista perustekstiä. Kehitetään taitoja esim. aikamuotojen ja englannin kielelle ominaisen sanajärjestyksen käyttämisessä.
- Pystytään tuottamaan tekstejä tutuista aihepiireistä ja käyttämään yleisimpiä sidoskeinoja (esim. and, but).
- Harjoitellaan yksinkertaisia ja yleisiä ilmaisutapoja ja idiomeja.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englannin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja useita yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja harjoitellaan perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen. Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista yleisimpiä englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja sekä esim. foneettisia merkkejä.
- Harjoitellaan tunnistamaan ongelmia viestinnässä ja korjaamaan niitä esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankalan ilmaisun.
- Vahvistetaan taitoja small talkissa ja ymmärretään sen merkitys englanninkielisessä vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan havaitsemaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä).

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat.
- Harjoitellaan ymmärtämään rakenteellisesti monimutkaisempaa tekstiä ja puhetta.
- Harjoitellaan etsimään pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä pääkohtia sekä sanastoja hyödyntäen myös yksityiskohtia.

- Ymmärretään selkeää puhetta itselle tutuista ja tärkeistä aiheista sekä selvitään erilaisista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Osataan seurata yksinkertaista ja toistavaa puhetta ja harjoitellaan seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.

- Harjoitellaan tuottamaan oikeakielistä yksinkertaista perustekstiä. Kehitetään taitoja esim. aikamuotojen ja englannin kielelle ominaisen sanajärjestyksen käyttämisessä.
- Pystytään tuottamaan tekstejä tutuista aihepiireistä ja käyttämään yleisimpiä sidoskeinoja (esim. and, but).
- Harjoitellaan yksinkertaisia ja yleisiä ilmaisutapoja ja idiomeja.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan englannin kielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Hän oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa englantia puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä englantia puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin asemasta maailmankielenä. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia englannin asemaa maailmankielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä englannin kielen asemasta maailman yhtenä valtakielenä ja lingua francana.
- Jatketaan syvemmin eri englanninkielisiin maihin ja niiden kulttuureihin tutustumista.
- Opetellaan ymmärtämään lisää erilaisia englannin aksentteja ja varianttien eroja.
- Laajennetaan osaamista kielitiedon peruskäsitteistä ja vertaillaan niiden yhtäläisyyksiä muihin kieliin.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja sen vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Harjoitellaan itselle relevanttien tekstien ja sisältöjen etsimistä.
- Hyödynnetään tuttuja englanninkielisiä toimintaympäristöjä englannin opiskelemisessa (esim. sosiaalinen media ja pelit).
- Harjoitellaan soveltamaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä englannin kielen asemasta maailman yhtenä valtakielenä ja lingua francana.
- Jatketaan syvemmin eri englanninkielisiin maihin ja niiden kulttuureihin tutustumista.
- Opetellaan ymmärtämään lisää erilaisia englannin aksentteja ja varianttien eroja.

- Laajennetaan osaamista kielitiedon peruskäsitteistä ja vertaillaan niiden yhtäläisyyksiä muihin kieliin.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja sen vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Harjoitellaan itselle relevanttien tekstien ja sisältöjen etsimistä.
- Hyödynnetään tuttuja englanninkielisiä toimintaympäristöjä englannin opiskelemisessa (esim. sosiaalinen media ja pelit).
- Harjoitellaan soveltamaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englannin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan englannin kieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ymmärrystä englannin kielen asemasta maailman yhtenä valtakielenä ja lingua francana.
- Jatketaan syvemmin eri englanninkielisiin maihin ja niiden kulttuureihin tutustumista.
- Opetellaan ymmärtämään lisää erilaisia englannin aksentteja ja varianttien eroja.
- Laajennetaan osaamista kielitiedon peruskäsitteistä ja vertaillaan niiden yhtäläisyyksiä muihin kieliin.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja sen vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Harjoitellaan itselle relevanttien tekstien ja sisältöjen etsimistä.
- Hyödynnetään tuttuja englanninkielisiä toimintaympäristöjä englannin opiskelemisessa (esim. sosiaalinen media ja pelit).
- Harjoitellaan soveltamaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan itselle sopivien oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä.

- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Harjoitellaan tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja sähköisiä ympäristöjä.
- Harjoitellaan sanojen ryhmittelyä ja niiden sijoittamisen mahdollisuuksia lauseissa ja virkkeissä.
- Harjoitellaan eri tekstien ja dialogien rakenteiden ja piirteiden tunnistamista ja tuottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat).
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Osataan asettaa itselle tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Harjoitellaan päättelemään ennestään vieraiden sanojen ja lauseiden merkityksiä tuttua aihepiiriä käsittelevästä puheesta tai tekstistä.
- Tiedostetaan oma vastuu oppijana, tunnistetaan omia vahvuuksia ja kehityskohteita sekä opetellaan kehittämään omia opiskelutaitoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan itselle sopivien oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä.
- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Harjoitellaan tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja sähköisiä ympäristöjä.
- Harjoitellaan sanojen ryhmittelyä ja niiden sijoittamisen mahdollisuuksia lauseissa ja virkkeissä.
- Harjoitellaan eri tekstien ja dialogien rakenteiden ja piirteiden tunnistamista ja tuottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat).
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Osataan asettaa itselle tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Harjoitellaan päättelemään ennestään vieraiden sanojen ja lauseiden merkityksiä tuttua aihepiiriä käsittelevästä puheesta tai tekstistä.
- Tiedostetaan oma vastuu oppijana, tunnistetaan omia vahvuuksia ja kehityskohteita sekä opetellaan kehittämään omia opiskelutaitoja.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita, esim. vuoropuheluja, viestien kirjoittamista, yleisiä arkitilanteita. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Osataan keskustella aktiivisesti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Pystytään ilmaisemaan rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään jo hieman perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pystytään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen. Vahvistetaan taitoja small talkin käyttäjänä ja pystytään sekä aloittamaan että jatkamaan erilaisia keskusteluja sujuvasti.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (harjoitellaan arvaamaan uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Harjoitellaan tunnistamaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja harjoitellaan erilaisia ratkaisuja viestinnän ongelmatilanteissa esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankala ilmaisu.
- Havaitaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä) ja osataan ottaa niitä huomioon viestintätilanteessa.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla laajemmin erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat..
- Tutustutaan perusrakenteiden lisäksi jo hieman edistyneempiin englannin rakenteisiin ja opetellaan ymmärtämään niitä sisältävää tekstiä ja puhetta.
- Osataan etsiä pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä joitakin yksityiskohtia ja pystytään tekemään tarkempia päätelmiä sanastoa ja kontekstia hyödyntäen.
- Pystytään seuraamaan pääpiirteittäin normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua tekstiä erilaisista aiheista ja eri lähteistä, eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä
- Käytetään melko sujuvasti perusrakenteita, perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä idiomeja (esim. aikamuodot ja sanajärjestys). omassa tuottamisessa. Harjoitellaan näiden lisäksi jo hieman edistyneempien rakenteiden käyttämistä.
- Kirjoitetaan melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä ja harjoitellaan eri tekstilajeja sekä pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista. Laajennetaan hallittujen sidoskeinojen valikoimaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aloitteellinen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita, esim. vuoropuheluja, viestien kirjoittamista, yleisiä arkitilanteita. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Osataan keskustella aktiivisesti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Pystytään ilmaisemaan rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään jo hieman perustelemaan mielipiteitä.

- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pystytään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen. Vahvistetaan taitoja small talkin käyttäjänä ja pystytään sekä aloittamaan että jatkamaan erilaisia keskusteluja sujuvasti.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (harjoitellaan arvaamaan uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Harjoitellaan tunnistamaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja harjoitellaan erilaisia ratkaisuja viestinnän ongelmatilanteissa esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankala ilmaisu.
- Havaitaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä) ja osataan ottaa niitä huomioon viestintätilanteessa.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla laajemmin erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat..
- Tutustutaan perusrakenteiden lisäksi jo hieman edistyneempiin englannin rakenteisiin ja opetellaan ymmärtämään niitä sisältävää tekstiä ja puhetta.
- Osataan etsiä pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä joitakin yksityiskohtia ja pystytään tekemään tarkempia päätelmiä sanastoa ja kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan pääpiirteittäin normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua tekstiä erilaisista aiheista ja eri lähteistä, eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä

- Käytetään melko sujuvasti perusrakenteita, perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä idiomeja (esim. aikamuodot ja sanajärjestys). omassa tuottamisessa. Harjoitellaan näiden lisäksi jo hieman edistyneempien rakenteiden käyttämistä.
- Kirjoitetaan melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä ja harjoitellaan eri tekstilajeja sekä pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista. Laajennetaan hallittujen sidoskeinojen valikoimaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Oppilas oppii käyttämään kieltä kulttuurien välisessä viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita, esim. vuoropuheluja, viestien kirjoittamista, yleisiä arkitilanteita. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Osataan keskustella aktiivisesti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Pystytään ilmaisemaan rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään jo hieman perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pystytään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen. Vahvistetaan taitoja small talkin käyttäjänä ja pystytään sekä aloittamaan että jatkamaan erilaisia keskusteluja sujuvasti.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (harjoitellaan arvaamaan uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).

- Harjoitellaan tunnistamaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja harjoitellaan erilaisia ratkaisuja viestinnän ongelmatilanteissa esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankala ilmaisu.
- Havaitaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä) ja osataan ottaa niitä huomioon viestintätilanteessa.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla laajemmin erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat..
- Tutustutaan perusrakenteiden lisäksi jo hieman edistyneempiin englannin rakenteisiin ja opetellaan ymmärtämään niitä sisältävää tekstiä ja puhetta.
- Osataan etsiä pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä joitakin yksityiskohtia ja pystytään tekemään tarkempia päätelmiä sanastoa ja kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan pääpiirteittäin normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua tekstiä erilaisista aiheista ja eri lähteistä, eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä

- Käytetään melko sujuvasti perusrakenteita, perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä idiomeja (esim. aikamuodot ja sanajärjestys). omassa tuottamisessa. Harjoitellaan näiden lisäksi jo hieman edistyneempien rakenteiden käyttämistä.
- Kirjoitetaan melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä ja harjoitellaan eri tekstilajeja sekä pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista. Laajennetaan hallittujen sidoskeinojen valikoimaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita, esim. vuoropuheluja, viestien kirjoittamista, yleisiä arkitilanteita. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.

- Osataan keskustella aktiivisesti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Pystytään ilmaisemaan rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään jo hieman perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pystytään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen. Vahvistetaan taitoja small talkin käyttäjänä ja pystytään sekä aloittamaan että jatkamaan erilaisia keskusteluja sujuvasti.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (harjoitellaan arvaamaan uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Harjoitellaan tunnistamaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja harjoitellaan erilaisia ratkaisuja viestinnän ongelmatilanteissa esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankala ilmaisu.
- Havaitaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä) ja osataan ottaa niitä huomioon viestintätilanteessa.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla laajemmin erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat..
- Tutustutaan perusrakenteiden lisäksi jo hieman edistyneempiin englannin rakenteisiin ja opetellaan ymmärtämään niitä sisältävää tekstiä ja puhetta.
- Osataan etsiä pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä joitakin yksityiskohtia ja pystytään tekemään tarkempia päätelmiä sanastoa ja kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan pääpiirteittäin normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua tekstiä erilaisista aiheista ja eri lähteistä, eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä

- Käytetään melko sujuvasti perusrakenteita, perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä idiomeja (esim. aikamuodot ja sanajärjestys). omassa tuottamisessa. Harjoitellaan näiden lisäksi jo hieman edistyneempien rakenteiden käyttämistä.
- Kirjoitetaan melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä ja harjoitellaan eri tekstilajeja sekä pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista. Laajennetaan hallittujen sidoskeinojen valikoimaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englannin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja useita yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita, esim. vuoropuheluja, viestien kirjoittamista, yleisiä arkitilanteita. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Osataan keskustella aktiivisesti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Pystytään ilmaisemaan rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään jo hieman perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pystytään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen. Vahvistetaan taitoja small talkin käyttäjänä ja pystytään sekä aloittamaan että jatkamaan erilaisia keskusteluja sujuvasti.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (harjoitellaan arvaamaan uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Harjoitellaan tunnistamaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja harjoitellaan erilaisia ratkaisuja viestinnän ongelmatilanteissa esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankala ilmaisu.
- Havaitaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä) ja osataan ottaa niitä huomioon viestintätilanteessa.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla laajemmin erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat..
- Tutustutaan perusrakenteiden lisäksi jo hieman edistyneempiin englannin rakenteisiin ja opetellaan ymmärtämään niitä sisältävää tekstiä ja puhetta.
- Osataan etsiä pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä joitakin yksityiskohtia ja pystytään tekemään tarkempia päätelmiä sanastoa ja kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan pääpiirteittäin normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua tekstiä erilaisista aiheista ja eri lähteistä, eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä

- Käytetään melko sujuvasti perusrakenteita, perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä idiomeja (esim. aikamuodot ja sanajärjestys). omassa tuottamisessa. Harjoitellaan näiden lisäksi jo hieman edistyneempien rakenteiden käyttämistä.
- Kirjoitetaan melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä ja harjoitellaan eri tekstilajeja sekä pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista. Laajennetaan hallittujen sidoskeinojen valikoimaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan englannin kielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Hän oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arvioinnin kohde

Kielen asemaan ja variantteihin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurien välinen toimintakyky

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa englantia puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä englantia puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin asemasta maailmankielenä. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia englannin asemaa maailmankielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Rakennetaan ymmärrystä kielten asemasta yhteiskunnassa - eri kieliä tarvitaan eri tilanteissa.
- Laajennetaan ymmärrystä englannin kielen asemasta ja sen taustasta globaalina lingua francana.
- Opetellaan tunnistamaan eri aksentteja ja varianttien sanastoa sekä kirjoitusasuja. Harjoitellaan
- hahmottamaan varianttien erilainen asema maailmassa.
- Laajennetaan oppilaan tuntemusta kielitiedon käsitteistä ja syvennetään ymmärrystä kielitiedon käsitteiden yleisestä luonteesta kielten opiskelussa ja vertailussa.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Ymmärretään englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Osataan etsiä itselle relevantteja tekstejä ja sisältöjä.
- Hyödynnetään englanninkielisiä toimintaympäristöjä osaamisen laajentamiseksi.
- Sovelletaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta.

Arvioinnin kohde

Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Rakennetaan ymmärrystä kielten asemasta yhteiskunnassa - eri kieliä tarvitaan eri tilanteissa.
- Laajennetaan ymmärrystä englannin kielen asemasta ja sen taustasta globaalina lingua francana.
- Opetellaan tunnistamaan eri aksentteja ja varianttien sanastoa sekä kirjoitusasuja. Harjoitellaan
- hahmottamaan varianttien erilainen asema maailmassa.
- Laajennetaan oppilaan tuntemusta kielitiedon käsitteistä ja syvennetään ymmärrystä kielitiedon käsitteiden yleisestä luonteesta kielten opiskelussa ja vertailussa.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Ymmärretään englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Osataan etsiä itselle relevantteja tekstejä ja sisältöjä.
- Hyödynnetään englanninkielisiä toimintaympäristöjä osaamisen laajentamiseksi.
- Sovelletaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään englannin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan englannin kieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.

Arvioinnin kohde

Kielellinen päättely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

Sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Paikallinen tarkennus:

- Rakennetaan ymmärrystä kielten asemasta yhteiskunnassa - eri kieliä tarvitaan eri tilanteissa.
- Laajennetaan ymmärrystä englannin kielen asemasta ja sen taustasta globaalina lingua francana.
- Opetellaan tunnistamaan eri aksentteja ja varianttien sanastoa sekä kirjoitusasuja. Harjoitellaan
- hahmottamaan varianttien erilainen asema maailmassa.
- Laajennetaan oppilaan tuntemusta kielitiedon käsitteistä ja syvennetään ymmärrystä kielitiedon käsitteiden yleisestä luonteesta kielten opiskelussa ja vertailussa.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Ymmärretään englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Osataan etsiä itselle relevantteja tekstejä ja sisältöjä.
- Hyödynnetään englanninkielisiä toimintaympäristöjä osaamisen laajentamiseksi.

- Sovelletaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja reflektoimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti.

Arvioinnin kohde

Tavoitteiden asettaminen, opiskelustrategioiden hyödyntäminen, oppimisen reflektointi ja vuorovaikutuksessa toimimisen tapojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

- Hyödynnetään itselleen sopivia oppimaan oppimisen taitoja.
- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Syvennetään tiedonhakutaitoja ja tiedon luotettavuuden arviointia käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja sähköisiä ympäristöjä ja niiden kriittistä arviointia.
- Harjoitellaan eri tekstien ja dialogien rakenteiden ja piirteiden tunnistamista ja tuottamista yhä pidemmissä ja sidosteisimmissa kokonaisuuksissa.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat)
- Hallitaan monipuolisia itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä osataan antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.
- Asetetaan itselle sopivia tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Käytetään monipuolisesti kielitaitoa sekä suullisesti että kirjallisesti.
- Pystytään päättelemään ennestään vieraiden sanojen ja lauseiden merkityksiä myös vieraampaa aihepiiriä käsittelevästä puheesta tai tekstistä.
- Otetaan vastuu omasta oppimisesta ja osataan soveltaa opiskelutaitoja itsenäisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana.

Arvioinnin kohde

Jatkuvan kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

Sisältöalueet

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Paikallinen tarkennus:

- Hyödynnetään itselleen sopivia oppimaan oppimisen taitoja.
- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Syvennetään tiedonhakutaitoja ja tiedon luotettavuuden arviointia käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja sähköisiä ympäristöjä ja niiden kriittistä arviointia.
- Harjoitellaan eri tekstien ja dialogien rakenteiden ja piirteiden tunnistamista ja tuottamista yhä pidemmissä ja sidosteisimmissa kokonaisuuksissa.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat)
- Hallitaan monipuolisia itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä osataan antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.
- Asetetaan itselle sopivia tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Käytetään monipuolisesti kielitaitoa sekä suullisesti että kirjallisesti.
- Pystytään päättelemään ennestään vieraiden sanojen ja lauseiden merkityksiä myös vieraampaa aihepiiriä käsittelevästä puheesta tai tekstistä.
- Otetaan vastuu omasta oppimisesta ja osataan soveltaa opiskelutaitoja itsenäisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Keskustellaan sujuvasti ja luontevasti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään perustelemaan mielipiteitä. Kyetään jatkamaan keskustelua luontevasti mielipide-eroista huolimatta.
- Tiedostetaan eri roolit viestinnässä ja huomioidaan kulttuurierot viestijöiden välillä.
- Osataan ylläpitää kohteliasta vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja toimitaan aktiivisesti vuorovaikutustilanteen jatkamisessa sekä osataan lopettaa se luontevasti. Käytetään luontevasti kiertoilmaisuja ja yleisimpiä idiomeja.
- Tunnistetaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja käytetään erilaisia ratkaisuja
- Osataan käyttää small talkia luontevana osana omaa viestintää.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja osaa sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (pystyy päättelemään uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Ymmärretään ja osataan ennakoida kulttuurierojen vaikutusta viestijöiden välillä.
- Opetellaan sanastoa ja rakenteita monenlaisista virallisista ja epävirallisista teksteistä, kuten kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä ja ajankohtaisista teemoista.

- Tutustutaan hieman harvinaisempiin, asiatekstissä ja virallisessa kielenkäytössä tarvittaviin kielioppirakenteisiin ja opetellaan tulkitsemaan niiden merkityksiä luetussa tai kuullussa tekstissä.
- Ymmärretään pääasiat ja joitakin yksityiskohtia teksteistä ja tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä yksityiskohtia ja pystytään tekemään päätelmiä kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.
- Pystytään ymmärtämään pääpiirteittäin keskustelua ja puhetta myös itselleen vieraammista aiheista. Vieraampia ilmaisuja pystytään tulkitsemaan auttavasti kontekstin avulla. Eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä.

- Käytetään sujuvasti monipuolisia perusrakenteita omassa tuottamisessa. Harjoitellaan käyttämään harvinaisempia rakenteita oman taitotason mukaisesti omassa tuottamisessa.
- Harjoitellaan tuottamaan sekä virallisia että epävirallisia dialogeja ja tekstejä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omia toisen asteen tavoitteita ja esim. TET-jaksoa näiden toteutuksessa.
- Kirjoitetaan sujuvia, yhä yksityiskohtaisempia ja sidosteisempia, melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä. Laajennetaan hallittujen tyylilajien ja sidoskeinojen valikoimaa sekä harjoitellaan pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista.
- Osataan käyttää perussanastoa ja erilaisia tilannesidonnaisia ilmaisuja, idiomeja sekä perusrakenteita (esim. aikamuodot, sanajärjestys)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii olemaan aloitteellinen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.

Arvioinnin kohde

Viestintästrategioiden käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Keskustellaan sujuvasti ja luontevasti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään perustelemaan mielipiteitä. Kyetään jatkamaan keskustelua luontevasti mielipide-eroista huolimatta.

- Tiedostetaan eri roolit viestinnässä ja huomioidaan kulttuurierot viestijöiden välillä.
- Osataan ylläpitää kohteliasta vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja toimitaan aktiivisesti vuorovaikutustilanteen jatkamisessa sekä osataan lopettaa se luontevasti. Käytetään luontevasti kiertoilmaisuja ja yleisimpiä idiomeja.
- Tunnistetaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja käytetään erilaisia ratkaisuja
- Osataan käyttää small talkia luontevana osana omaa viestintää.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja osaa sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (pystyy päättelemään uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Ymmärretään ja osataan ennakoida kulttuurierojen vaikutusta viestijöiden välillä.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita monenlaisista virallisista ja epävirallisista teksteistä, kuten kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä ja ajankohtaisista teemoista.
- Tutustutaan hieman harvinaisempiin, asiatekstissä ja virallisessa kielenkäytössä tarvittaviin kielioppirakenteisiin ja opetellaan tulkitsemaan niiden merkityksiä luetussa tai kuullussa tekstissä.
- Ymmärretään pääasiat ja joitakin yksityiskohtia teksteistä ja tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä yksityiskohtia ja pystytään tekemään päätelmiä kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.
- Pystytään ymmärtämään pääpiirteittäin keskustelua ja puhetta myös itselleen vieraammista aiheista. Vieraampia ilmaisuja pystytään tulkitsemaan auttavasti kontekstin avulla. Eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä.

- Käytetään sujuvasti monipuolisia perusrakenteita omassa tuottamisessa. Harjoitellaan käyttämään harvinaisempia rakenteita oman taitotason mukaisesti omassa tuottamisessa.
- Harjoitellaan tuottamaan sekä virallisia että epävirallisia dialogeja ja tekstejä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omia toisen asteen tavoitteita ja esim. TET-jaksoa näiden toteutuksessa.
- Kirjoitetaan sujuvia, yhä yksityiskohtaisempia ja sidosteisempia, melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä. Laajennetaan hallittujen tyylilajien ja sidoskeinojen valikoimaa sekä harjoitellaan pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista.
- Osataan käyttää perussanastoa ja erilaisia tilannesidonnaisia ilmaisuja, idiomeja sekä perusrakenteita (esim. aikamuodot, sanajärjestys)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Oppilas oppii käyttämään kieltä kulttuurien välisessä viestinnässä.

Arvioinnin kohde

Viestinnän kulttuurinen sopivuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Keskustellaan sujuvasti ja luontevasti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään perustelemaan mielipiteitä. Kyetään jatkamaan keskustelua luontevasti mielipide-eroista huolimatta.
- Tiedostetaan eri roolit viestinnässä ja huomioidaan kulttuurierot viestijöiden välillä.
- Osataan ylläpitää kohteliasta vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja toimitaan aktiivisesti vuorovaikutustilanteen jatkamisessa sekä osataan lopettaa se luontevasti. Käytetään luontevasti kiertoilmaisuja ja yleisimpiä idiomeja.
- Tunnistetaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja käytetään erilaisia ratkaisuja
- Osataan käyttää small talkia luontevana osana omaa viestintää.

- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja osaa sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (pystyy päättelemään uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Ymmärretään ja osataan ennakoida kulttuurierojen vaikutusta viestijöiden välillä.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita monenlaisista virallisista ja epävirallisista teksteistä, kuten kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä ja ajankohtaisista teemoista.
- Tutustutaan hieman harvinaisempiin, asiatekstissä ja virallisessa kielenkäytössä tarvittaviin kielioppirakenteisiin ja opetellaan tulkitsemaan niiden merkityksiä luetussa tai kuullussa tekstissä.
- Ymmärretään pääasiat ja joitakin yksityiskohtia teksteistä ja tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä yksityiskohtia ja pystytään tekemään päätelmiä kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.
- Pystytään ymmärtämään pääpiirteittäin keskustelua ja puhetta myös itselleen vieraammista aiheista. Vieraampia ilmaisuja pystytään tulkitsemaan auttavasti kontekstin avulla. Eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä.

- Käytetään sujuvasti monipuolisia perusrakenteita omassa tuottamisessa. Harjoitellaan käyttämään harvinaisempia rakenteita oman taitotason mukaisesti omassa tuottamisessa.
- Harjoitellaan tuottamaan sekä virallisia että epävirallisia dialogeja ja tekstejä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omia toisen asteen tavoitteita ja esim. TET-jaksoa näiden toteutuksessa.
- Kirjoitetaan sujuvia, yhä yksityiskohtaisempia ja sidosteisempia, melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä. Laajennetaan hallittujen tyylilajien ja sidoskeinojen valikoimaa sekä harjoitellaan pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista.
- Osataan käyttää perussanastoa ja erilaisia tilannesidonnaisia ilmaisuja, idiomeja sekä perusrakenteita (esim. aikamuodot, sanajärjestys)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.

Arvioinnin kohde

Tekstien tulkintataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Keskustellaan sujuvasti ja luontevasti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään

perustelemaan mielipiteitä. Kyetään jatkamaan keskustelua luontevasti mielipide-eroista huolimatta.
- Tiedostetaan eri roolit viestinnässä ja huomioidaan kulttuurierot viestijöiden välillä.
- Osataan ylläpitää kohteliasta vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja toimitaan aktiivisesti vuorovaikutustilanteen jatkamisessa sekä osataan lopettaa se luontevasti. Käytetään luontevasti kiertoilmaisuja ja yleisimpiä idiomeja.
- Tunnistetaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja käytetään erilaisia ratkaisuja
- Osataan käyttää small talkia luontevana osana omaa viestintää.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja osaa sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (pystyy päättelemään uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Ymmärretään ja osataan ennakoida kulttuurierojen vaikutusta viestijöiden välillä.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita monenlaisista virallisista ja epävirallisista teksteistä, kuten kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä ja ajankohtaisista teemoista.
- Tutustutaan hieman harvinaisempiin, asiatekstissä ja virallisessa kielenkäytössä tarvittaviin kielioppirakenteisiin ja opetellaan tulkitsemaan niiden merkityksiä luetussa tai kuullussa tekstissä.
- Ymmärretään pääasiat ja joitakin yksityiskohtia teksteistä ja tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä yksityiskohtia ja pystytään tekemään päätelmiä kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.
- Pystytään ymmärtämään pääpiirteittäin keskustelua ja puhetta myös itselleen vieraammista aiheista. Vieraampia ilmaisuja pystytään tulkitsemaan auttavasti kontekstin avulla. Eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä.

- Käytetään sujuvasti monipuolisia perusrakenteita omassa tuottamisessa. Harjoitellaan käyttämään harvinaisempia rakenteita oman taitotason mukaisesti omassa tuottamisessa.
- Harjoitellaan tuottamaan sekä virallisia että epävirallisia dialogeja ja tekstejä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omia toisen asteen tavoitteita ja esim. TET-jaksoa näiden toteutuksessa.
- Kirjoitetaan sujuvia, yhä yksityiskohtaisempia ja sidosteisempia, melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä. Laajennetaan hallittujen tyylilajien ja sidoskeinojen valikoimaa sekä harjoitellaan pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista.
- Osataan käyttää perussanastoa ja erilaisia tilannesidonnaisia ilmaisuja, idiomeja sekä perusrakenteita (esim. aikamuodot, sanajärjestys)

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englannin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.

Arvioinnin kohde

Tekstien tuottamistaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja useita yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöalueet

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Keskustellaan sujuvasti ja luontevasti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään perustelemaan mielipiteitä. Kyetään jatkamaan keskustelua luontevasti mielipide-eroista huolimatta.
- Tiedostetaan eri roolit viestinnässä ja huomioidaan kulttuurierot viestijöiden välillä.
- Osataan ylläpitää kohteliasta vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja toimitaan aktiivisesti vuorovaikutustilanteen jatkamisessa sekä osataan lopettaa se luontevasti. Käytetään luontevasti kiertoilmaisuja ja yleisimpiä idiomeja.
- Tunnistetaan viestintäparin tausta ja kielitaidon taso omassa ilmaisussa ja käytetään erilaisia ratkaisuja
- Osataan käyttää small talkia luontevana osana omaa viestintää.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja osaa sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (pystyy päättelemään uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Ymmärretään ja osataan ennakoida kulttuurierojen vaikutusta viestijöiden välillä.

- Opetellaan sanastoa ja rakenteita monenlaisista virallisista ja epävirallisista teksteistä, kuten kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä ja ajankohtaisista teemoista.
- Tutustutaan hieman harvinaisempiin, asiatekstissä ja virallisessa kielenkäytössä tarvittaviin kielioppirakenteisiin ja opetellaan tulkitsemaan niiden merkityksiä luetussa tai kuullussa tekstissä.
- Ymmärretään pääasiat ja joitakin yksityiskohtia teksteistä ja tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä yksityiskohtia ja pystytään tekemään päätelmiä kontekstia hyödyntäen.

- Pystytään seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.
- Pystytään ymmärtämään pääpiirteittäin keskustelua ja puhetta myös itselleen vieraammista aiheista. Vieraampia ilmaisuja pystytään tulkitsemaan auttavasti kontekstin avulla. Eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä.

- Käytetään sujuvasti monipuolisia perusrakenteita omassa tuottamisessa. Harjoitellaan käyttämään harvinaisempia rakenteita oman taitotason mukaisesti omassa tuottamisessa.
- Harjoitellaan tuottamaan sekä virallisia että epävirallisia dialogeja ja tekstejä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omia toisen asteen tavoitteita ja esim. TET-jaksoa näiden toteutuksessa.
- Kirjoitetaan sujuvia, yhä yksityiskohtaisempia ja sidosteisempia, melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä. Laajennetaan hallittujen tyylilajien ja sidoskeinojen valikoimaa sekä harjoitellaan pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista.
- Osataan käyttää perussanastoa ja erilaisia tilannesidonnaisia ilmaisuja, idiomeja sekä perusrakenteita (esim. aikamuodot, sanajärjestys)

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden

ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7–9 *matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee

oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearvioinnissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt matematiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on matematiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Oppilas pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin

- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista

- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)

- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas aloittaa työskentelyn, ylläpitää sitä ja arvioi, milloin työskentely on saatu päätökseen. Hän osallistuu omatoimisesti ryhmän toimintaan.

Arvioinnin kohde

Vastuunottaminen opiskelusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla

esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Matemaattinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin

- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)

- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle

- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tekee päätelmiä ja laskelmia arjen toimintojensa tueksi. Hän rohkaistuu käyttämään päässälaskutaitoaan.

Arvioinnin kohde

Päättely- ja laskutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laskee peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.

Arvioinnin kohde

Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää reaalilukujen algebrallisia, järjestys- ja tarkkuusominaisuuksia sekä tutustuu piihin ja neliöjuureen.

Arvioinnin kohde

Lukukäsite

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sijoittaa annetun desimaaliluvun lukusuoralle. Oppilas tunnistaa tilanteet, jolloin tarvitaan pyöristämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, millaisia lukuja on eri lukujoukoissa ja sijoittaa niitä lukusuoralle. Oppilas pyöristää luvun annettuun tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa rationaaliluvun ja irrationaaliluvun eron. Oppilas pyöristää luvun oikeaan tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää tarkan arvon ja likiarvon eron sekä määrittää lukujen suuruusjärjestyksen.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 7 kokonaisuus:

T1

- Pyritään löytämään oppilaan vahvuuksia matematiikan oppijana

T2

- Tutkitaan suoran ja kulman ominaisuuksia
- Tutkitaan ja muodostetaan lukujonoja

T4

- Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen
- Tutustutaan ensimmäisen asteen yhtälöihin ja harjoitellaan ratkaisemaan niitä

T10

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T11

- Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja oppitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

T12

- Tutustutaan reaalilukuihin
- Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin
- Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin
- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä
- Tutustutaan irrationaalilukuihin, esimerkiksi sijoitetaan neliöjuuren arvoja sekä piin arvo lukusuoralle
- Harjoitellaan peruslaskutoimituksia (myös negatiivisilla luvuilla)
- Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista
- Tutustutaan potenssin käsitteeseen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas aloittaa työskentelyn, ylläpitää sitä ja arvioi, milloin työskentely on saatu päätökseen. Hän osallistuu omatoimisesti ryhmän toimintaan.

Arvioinnin kohde

Vastuunottaminen opiskelusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla

esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa

- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Matemaattinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä

- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi ja kehittää matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.

Arvioinnin kohde

Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä

- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja käyttää matematiikkaa eri ympäristöissä ja toisissa oppiaineissa sekä muotoilee ongelmia matematiikan kielelle.

Arvioinnin kohde

Matematiikan soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön käsitteet ja kertoo niiden käytöstä eri tilanteissa. Hän laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän sekä muutos- ja vertailuprosentin.

Arvioinnin kohde

Prosentin käsite ja prosenttilaskenta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää, päättelee tai laskee prosenttiosuuden ja prosenttiluvun osoittaman määrän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutoksen suuruuden ja muutoksen prosentteina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskennan eri menetelmiä. Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön välisen eron.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee suhteellista vertailua ja hyödyntää prosenttilaskentaa eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää tuntemattoman ja lausekkeen käsitteet sekä ratkaisee ensimmäisen asteen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöitä päättelemällä ja symbolisesti.

Arvioinnin kohde

Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.

Sisältöalueet

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tuntee pisteen, suoran, kulman, janan ja puolisuoran käsitteet ja niihin liittyviä ominaisuuksia. Hän nimeää monikulmioita, tietää niiden ominaisuuksia ja laskee niiden piirejä. Oppilas ymmärtää symmetriaan ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia ja verrannollisuutta.

Arvioinnin kohde

Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

Sisältöalueet

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää suorakulmaisen kolmion ominaisuuksia ja hyödyntää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita.

Oppilas tietää ympyrään liittyviä käsitteitä ja ominaisuuksia sekä osaa laskea ympyrän kehän pituuden.

Arvioinnin kohde

Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

Sisältöalueet

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 8 kokonaisuus:

T2

- Vahvistetaan päättelykykyä ja taitoa perustella
- Sovelletaan tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma)

T4

- Harjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)
- Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä
- Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T6

- Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä

T7

- Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa
- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

T13

- Vahvistetaan prosentin ymmärrystä
- Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta
- Opitaan laskemaan muuttuneen arvon, perusarvon sekä muutos- ja vertailuprosentin ominaisuuksia
- Opitaan prosenttiyksikön käsite

T14

- Tutustutaan polynomin käsitteeseen
- Harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä
- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä
- Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa
- Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen

T16

- Laajennetaan tasogeometrian osaamista (mm piste, jana, suora, kulma, viiva ja puolisuora)
- Tutkitaan suoran, kulman ja monikulmioiden ominaisuuksia
- Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä
- Harjoitellaan suoran ja pisteen suhteen symmetriaa
- Harjoitellaan geometrista konstruointia
- Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja

T17

- Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja Pythagoraan lauseen käänteislausetta
- Opitaan kehä- ja keskuskulman käsitteet ja tutustutaan Thaleen lauseeseen
- Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-alaa, kehän ja kaaren pituutta sekä sektorin pinta-alaa
- Käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas aloittaa työskentelyn, ylläpitää sitä ja arvioi, milloin työskentely on saatu päätökseen. Hän osallistuu omatoimisesti ryhmän toimintaan.

Arvioinnin kohde

Vastuunottaminen opiskelusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä

ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää

- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti

- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla, selittää ja soveltaa ymmärtämäänsä.

Arvioinnin kohde

Opittujen asioiden yhteydet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa

- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen.

Arvioinnin kohde

Matemaattinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan

ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää

- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen

- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi

ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää

- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas jäsentää ongelmia, tunnistaa niistä matemaattista informaatiota ja ratkaisee niitä hyödyntäen matematiikan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Ongelmanratkaisutaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon

päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti

- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hankkii ja analysoi tietoa ja pohtii sen todenperäisyyttä ja merkitsevyyttä.

Arvioinnin kohde

Tiedon analy-sointi ja kriittinen tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus

- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa tarkoituksenmukaista teknologiaa matematiikan opiskelussa ja ongelmia ratkaistaessa.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä

ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää

- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti

- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas laajentaa käsitystään muuttujista kahden muuttujan yhtälöihin ja piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajia. Oppilas tekee päätelmiä funktion ja sen kuvaajan välisestä yhteydestä.

Arvioinnin kohde

Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkitseminen ja tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee lausekkeen arvon ja lukee leikkauspisteiden koordinaatteja. Oppilas tunnistaa nousevan ja laskevan suoran yhtälöstä. Oppilas piirtää ohjattuna ensimmäisen asteen funktion kuvaajan koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sijoittaa muuttujan paikalle lukuarvoja ja saatuja pisteitä koordinaatistoon. Oppilas piirtää ensimmäisen asteen funktion kuvaajan ja ratkaisee ohjattuna yhtälöparin graafisesti tai algebrallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteet sekä osaa piirtää funktion kuvaajia. Oppilas ratkaisee annetun yhtälöparin graafisesti ja algebrallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhtälöparia ongelmanratkaisussa ja ymmärtää yhtälönratkaisun geometrisen merkityksen. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.

Sisältöalueet

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla

esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää suorakulmaisen kolmion ominaisuuksia ja hyödyntää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita.

Oppilas tietää ympyrään liittyviä käsitteitä ja ominaisuuksia sekä osaa laskea ympyrän kehän pituuden.

Arvioinnin kohde

Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

Sisältöalueet

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti

- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tietää avaruuskappaleisiin liittyviä nimityksiä ja ominaisuuksia. Hän osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja sekä kappaleiden tilavuuksia ja vaipan pinta-aloja. Hän soveltaa tietojaan käytännön tilanteisiin ja tekee pinta-alayksiköiden, tilavuusyksiköiden ja vetomittojen välillä muunnoksia.

Arvioinnin kohde

Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

Sisältöalueet

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hallitsee aineistojen keräämisen, luokittelun, analysoinnin ja raportoinnin. Hän lukee ja tulkitsee diagrammeja sekä tekee ennusteita niihin perustuen. Oppilas laskee keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon sekä mediaanin ja tekee niiden perusteella päätelmiä. Oppilas määrittää klassisen ja tilastollisen todennäköisyyden sekä ymmärtää niiden antamaa informaatiota.

Arvioinnin kohde

Tilastolliset tunnusluvut ja todennäköisyyslaskenta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee tiedon pylväs-, viiva- ja ympyrädiagrammista sekä taulukosta. Oppilas laskee keskiarvon ja määrittää ohjattuna tyyppiarvon ja mediaanin. Oppilas päättelee ohjattuna klassisia todennäköi-syyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esittää tiedon sopivalla diagrammilla tai taulukolla. Oppilas laskee tavallisimpia keskilukuja, määrittää vaihteluvälin ja osaa ohjattuna kertoa tutkimustuloksista ja johtopäätöksistä. Oppilas laskee klassisia todennäköisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut. Oppilas osaa toteuttaa pienen tutkimuksen, jossa hyödyntää tilastolaskentaa. Oppilas määrittää klassisia ja tilastollisia todennäköisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi ja vertailee tutkimuksia tilastollisia tunnuslukuja hyödyntäen. Oppilas käyttää todennäköisyyslaskentaa ongelmanratkaisussa.

Sisältöalueet

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:
2502

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää algoritmisen ajattelun periaatteita. Hän osaa lukea, kommentoida, tulkita, testata, suunnitella ja ohjelmoida pieniä ohjelmia, joilla ratkaistaan matemaattisia ongelmia.

Arvioinnin kohde

Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.

Sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla matematiikan tavoitteet ja sisällöt on kohdennettu vuosiluokkien 7-9 sisällä siten, että ne painottuvat selkeästi tietylle vuosiluokalle sitovasti. Sisällöt on kullakin vuosiluokalla esimerkinomaisesti kytketty tiettyyn tavoitteeseen. Sisältöjen käsittelyn voi opetuksessa kuitenkin liittää mihin tahansa tavoitteeseen. Sisältöjen kautta mahdollistuu tavoitteiden saavuttaminen.

Vuosiluokan 9 kokonaisuus:

T2

- Työskennellään itsenäisesti osana ryhmää

T3

- Ymmärretään opittujen asioiden välisiä yhteyteyksiä matematiikan eri osa-alueilla

T4

- Opetellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista
- Opetellaan todistamisen perusteita

T5

- Opetellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti

T8

- Syvennetään taitoa kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa
- Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja

T9

- Sovelletaan valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua (esimerkiksi geometriaohjelma ja taulukkolaskentaohjelma)

T15

- Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä
- Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti
- Tutustutaan funktion käsitteeseen
- Osataan esittää riippuvuuksia graafisesti ja algebrallisesti
- Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon
- Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteen
- Tulkitaan kuvaajaa esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä sekä määritetään funktioiden nollakohtia

T17

- Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita

T18

- Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita
- Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja sekä tilavuuksia

T19

- Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumäärää
- Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä
- Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtämistä
- Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi, mediaani ja vaihteluväli
- Harjoitellaan hyödyntämään tilastolaskentaa, esimerkiksi toteutetaan pieni tutkimus
- Tutustutaan hajonnan käsitteeseen
- Lasketaan todennäköisyyksiä

T20

- Syvennetään algoritmista ajattelua
- Opitaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevissa oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt biologian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on biologian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan biologian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy biologian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella biologiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Biologiassa kussakin kriteerikuvauksessa ilmaistaan myös alemman arvosanan osaaminen.

Biologian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että biologinen tutkimus (S1) ja tutkimusretkiä

luontoon ja lähiympäristöön (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan ekosysteemin perusrakenteesta ja toiminnasta. Hän oppii vertailemaan erilaisia ekosysteemejä. Oppilas oppii tunnistamaan lajeja.

Arvioinnin kohde

Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa luokitella metsäekosysteemin osia elollisiin ja elottomiin. Oppilas rakentaa yksinkertaisen ravintoketjun esimerkkilajeista. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa luokitella ja nimetä metsäekosysteemin osia ja kertoa niiden toiminnasta. Oppilas tunnistaa ja nimeää erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja kertoa metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas tunnistaa, nimeää ja vertailee erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja eri ekosysteemeistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas vertailee eri ekosysteemejä ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tunnistaa ja nimeää monipuolisesti lajeja eri ekosysteemeistä.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökokoelman laatiminen esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Toteutetaan pieni tieteellinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähiympäristön ekosysteemien tarkastelua avainlajien avulla
- Lähiympäristön vaalimisprojektiin osallistuminen
- Luonnossa liikkuminen ja jokaisenoikeuksiin tutustuminen ja noudattaminen
- Luontosuhteen vahvistaminen luonnossa liikkuen esimerkiksi elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksen havainnoinnin avulla
- Osaa opiskella ohjeiden mukaan maastossa
- Havainnoidaan lähiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Luonnon hyvinvoinnin arvostaminen
- Kestävä retkeily
- Luonnon monimuotoisuuden havainnointi maastossa

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

- Ekosysteemi ja eliökokoelman koostaminen

- Metsäekosysteemin toiminta

  - tuottaja, kuluttaja, hajottaja
  - ravintoketju, ravintoverkko
  - aineiden ja energian kulku
  - ekosysteemipalvelut
  - lajien välinen vuorovaikutus
- Tutustutaan vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeihin
- Lähiympäristön havainnointi ja ihmisen vaikutus ympäristön hyvinvointiin
- Eliökokoelma

  Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

  - Uhanalaiset, suojellut ja muuten huomionarvoiset lajit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elollisen ja elottoman luonnon tunnuspiirteet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään, miten se näkyy esimerkiksi erilaisina rakenteina.

Oppilas oppii, että erilaiset elinympäristöt lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa erilaisissa elinympäristöissä elävien eliöiden ominaisuuksia. Oppilas antaa joitakin esimerkkejä erilaisissa elinympäristöissä elävistä eliöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten lajit sopeutuvat eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo, mitä monimuotoisuus tarkoittaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä lajien esiintymisestä ja lajien sopeutumisesta eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo esimerkkejä elinympäristöjen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas kertoo, miksi monimuotoisuus on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja kertoo sopeutumiseen liittyviä syy-seuraussuhteita. Oppilas perustelee elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas perustelee, miksi monimuotoisuus on tärkeää.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökokoelman laatiminen esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Toteutetaan pieni tieteellinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähiympäristön ekosysteemien tarkastelua avainlajien avulla
- Lähiympäristön vaalimisprojektiin osallistuminen
- Luonnossa liikkuminen ja jokaisenoikeuksiin tutustuminen ja noudattaminen
- Luontosuhteen vahvistaminen luonnossa liikkuen esimerkiksi elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksen havainnoinnin avulla
- Osaa opiskella ohjeiden mukaan maastossa
- Havainnoidaan lähiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Luonnon hyvinvoinnin arvostaminen
- Kestävä retkeily

- Luonnon monimuotoisuuden havainnointi maastossa

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

- Ekosysteemi ja eliökokoelman koostaminen
- Metsäekosysteemin toiminta
  - tuottaja, kuluttaja, hajottaja
  - ravintoketju, ravintoverkko
  - aineiden ja energian kulku
  - ekosysteemipalvelut
  - lajien välinen vuorovaikutus
- Tutustutaan vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeihin
- Lähiympäristön havainnointi ja ihmisen vaikutus ympäristön hyvinvointiin
- Eliökokoelma

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset, suojellut ja muuten huomionarvoiset lajit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elollisen ja elottoman luonnon tunnuspiirteet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Oppilas ymmärtää biologian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Oppilas ymmärtää biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen.

Arvioinnin kohde

Ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen hahmottaminen sekä kestävän tulevaisuuden ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas luettelee kestävän kehityksen osa-alueet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa joitakin esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas antaa esimerkkejä biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas kertoo biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja tarkastelee muutosten seurauksia. Oppilas selittää syy-seuraussuhteita kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja perustelee näkemyksensä biologisen tiedon pohjalta. Oppilas arvioi biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitystä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Sisältöalueet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii biologiaan liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökokoelman laatiminen esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Toteutetaan pieni tieteellinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähiympäristön ekosysteemien tarkastelua avainlajien avulla
- Lähiympäristön vaalimisprojektiin osallistuminen
- Luonnossa liikkuminen ja jokaisenoikeuksiin tutustuminen ja noudattaminen

- Luontosuhteen vahvistaminen luonnossa liikkuen esimerkiksi elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksen havainnoinnin avulla
- Osaa opiskella ohjeiden mukaan maastossa
- Havainnoidaan lähiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Luonnon hyvinvoinnin arvostaminen
- Kestävä retkeily
- Luonnon monimuotoisuuden havainnointi maastossa

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

- Ekosysteemi ja eliökokoelman koostaminen
- Metsäekosysteemin toiminta
  - tuottaja, kuluttaja, hajottaja
  - ravintoketju, ravintoverkko
  - aineiden ja energian kulku
  - ekosysteemipalvelut
  - lajien välinen vuorovaikutus
- Tutustutaan vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeihin
- Lähiympäristön havainnointi ja ihmisen vaikutus ympäristön hyvinvointiin
- Eliökokoelma

  Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

  - Uhanalaiset, suojellut ja muuten huomionarvoiset lajit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elollisen ja elottoman luonnon tunnuspiirteet

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään biologista tutkimusvälineistöä.

Oppilas oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimusvälineistön, teknologian ja tiedon käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökokoelman laatiminen esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Toteutetaan pieni tieteellinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähiympäristön ekosysteemien tarkastelua avainlajien avulla
- Lähiympäristön vaalimisprojektiin osallistuminen
- Luonnossa liikkuminen ja jokaisenoikeuksiin tutustuminen ja noudattaminen
- Luontosuhteen vahvistaminen luonnossa liikkuen esimerkiksi elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksen havainnoinnin avulla
- Osaa opiskella ohjeiden mukaan maastossa
- Havainnoidaan lähiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Luonnon hyvinvoinnin arvostaminen
- Kestävä retkeily
- Luonnon monimuotoisuuden havainnointi maastossa

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

- Ekosysteemi ja eliökokoelman koostaminen
- Metsäekosysteemin toiminta
    - tuottaja, kuluttaja, hajottaja
    - ravintoketju, ravintoverkko
    - aineiden ja energian kulku
    - ekosysteemipalvelut
    - lajien välinen vuorovaikutus
- Tutustutaan vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeihin
- Lähiympäristön havainnointi ja ihmisen vaikutus ympäristön hyvinvointiin
- Eliökokoelma

  Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

    - Uhanalaiset, suojellut ja muuten huomionarvoiset lajit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elollisen ja elottoman luonnon tunnuspiirteet

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kokoamaan eliökokoelman.

Oppilas oppii kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi.

Arvioinnin kohde

Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa koostaa ohjatusti pienen eliökokoelman. Oppilas osallistuu kasvien kasvatukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen ja kertoo kasvatuskokeen tulokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa kasvatuskokeen ja tekee siitä päätelmiä tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti laajahkon ja huolellisesti toteutetun perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa kasvatuskokeen, arvioi kokeen tulosten luotettavuutta sekä selittää, miten kasvatuskoe liittyy tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökokoelman laatiminen esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Toteutetaan pieni tieteellinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähiympäristön ekosysteemien tarkastelua avainlajien avulla
- Lähiympäristön vaalimisprojektiin osallistuminen
- Luonnossa liikkuminen ja jokaisenoikeuksiin tutustuminen ja noudattaminen
- Luontosuhteen vahvistaminen luonnossa liikkuen esimerkiksi elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksen havainnoinnin avulla
- Osaa opiskella ohjeiden mukaan maastossa
- Havainnoidaan lähiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Luonnon hyvinvoinnin arvostaminen
- Kestävä retkeily
- Luonnon monimuotoisuuden havainnointi maastossa

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

- Ekosysteemi ja eliökokoelman koostaminen

- Metsäekosysteemin toiminta

  - tuottaja, kuluttaja, hajottaja
  - ravintoketju, ravintoverkko
  - aineiden ja energian kulku
  - ekosysteemipalvelut
  - lajien välinen vuorovaikutus
- Tutustutaan vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeihin
- Lähiympäristön havainnointi ja ihmisen vaikutus ympäristön hyvinvointiin
- Eliökokoelma

  Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

  - Uhanalaiset, suojellut ja muuten huomionarvoiset lajit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elollisen ja elottoman luonnon tunnuspiirteet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään biologisia tutkimuksia.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimuksen tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökokoelman laatiminen esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Toteutetaan pieni tieteellinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähiympäristön ekosysteemien tarkastelua avainlajien avulla
- Lähiympäristön vaalimisprojektiin osallistuminen
- Luonnossa liikkuminen ja jokaisenoikeuksiin tutustuminen ja noudattaminen
- Luontosuhteen vahvistaminen luonnossa liikkuen esimerkiksi elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksen havainnoinnin avulla
- Osaa opiskella ohjeiden mukaan maastossa
- Havainnoidaan lähiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Luonnon hyvinvoinnin arvostaminen
- Kestävä retkeily
- Luonnon monimuotoisuuden havainnointi maastossa

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

- Ekosysteemi ja eliökokoelman koostaminen
- Metsäekosysteemin toiminta
    - tuottaja, kuluttaja, hajottaja
    - ravintoketju, ravintoverkko
    - aineiden ja energian kulku
    - ekosysteemipalvelut
    - lajien välinen vuorovaikutus
- Tutustutaan vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeihin
- Lähiympäristön havainnointi ja ihmisen vaikutus ympäristön hyvinvointiin
- Eliökokoelma

  Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

    - Uhanalaiset, suojellut ja muuten huomionarvoiset lajit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elollisen ja elottoman luonnon tunnuspiirteet

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii antamaan esimerkkejä siitä, kuinka biologisia tietoja ja taitoja voidaan hyödyntää omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Arvioinnin kohde

Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Sisältöalueet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia

kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kiinnostumaan luonnosta ja sen ilmiöistä. Oppilaan luontosuhde vahvistuu.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Eliökokoelman laatiminen esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Toteutetaan pieni tieteellinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

- Koulun lähiympäristön ekosysteemien tarkastelua avainlajien avulla
- Lähiympäristön vaalimisprojektiin osallistuminen
- Luonnossa liikkuminen ja jokaisenoikeuksiin tutustuminen ja noudattaminen
- Luontosuhteen vahvistaminen luonnossa liikkuen esimerkiksi elottoman ja elollisen luonnon vuorovaikutuksen havainnoinnin avulla
- Osaa opiskella ohjeiden mukaan maastossa
- Havainnoidaan lähiympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Luonnon hyvinvoinnin arvostaminen
- Kestävä retkeily
- Luonnon monimuotoisuuden havainnointi maastossa

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

- Ekosysteemi ja eliökokoelman koostaminen
- Metsäekosysteemin toiminta
  - tuottaja, kuluttaja, hajottaja
  - ravintoketju, ravintoverkko
  - aineiden ja energian kulku
  - ekosysteemipalvelut
  - lajien välinen vuorovaikutus
- Tutustutaan vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeihin
- Lähiympäristön havainnointi ja ihmisen vaikutus ympäristön hyvinvointiin
- Eliökokoelma

  Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

  - Uhanalaiset, suojellut ja muuten huomionarvoiset lajit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elollisen ja elottoman luonnon tunnuspiirteet

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia

kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnon monimuotoisuus
- Ekosysteemipalvelujen merkitys osana kestävää kehitystä

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan ekosysteemin perusrakenteesta ja toiminnasta. Hän oppii vertailemaan erilaisia ekosysteemejä. Oppilas oppii tunnistamaan lajeja.

Arvioinnin kohde

Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa luokitella metsäekosysteemin osia elollisiin ja elottomiin. Oppilas rakentaa yksinkertaisen ravintoketjun esimerkkilajeista. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa luokitella ja nimetä metsäekosysteemin osia ja kertoa niiden toiminnasta. Oppilas tunnistaa ja nimeää erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja kertoa metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas tunnistaa, nimeää ja vertailee erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja eri ekosysteemeistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas vertailee eri ekosysteemejä ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tunnistaa ja nimeää monipuolisesti lajeja eri ekosysteemeistä.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
    - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen

- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja. Hän oppii luokittelemaan eliöitä eri eliökuntiin ja antamaan esimerkkejä kullekin kunnalle tyypillisistä piirteistä.

Arvioinnin kohde

Eliökunnan ja eliöiden rakenteiden ja elintoimintojen tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä eliökunnat sekä eri eliöryhmille yhteisiä perusrakenteita ja toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä eliökunnat. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita ja kuvailee elintoimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimeätä eliökunnat ja kuvailla eliökunnan luokittelun periaatteita esimerkkilajien avulla. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita sekä kertoo eliöiden elintoiminnoista ja niiden tehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä eliökunnat ja perustella eliökunnan luokittelun periaatteita. Oppilas tunnistaa, luokittelee ja vertailee keskeisimpiä eliöryhmiä. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden rakenteita sekä selittää eliöiden elintoimintoja ja niiden tehtäviä.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään, miten se näkyy esimerkiksi erilaisina rakenteina.

Oppilas oppii, että erilaiset elinympäristöt lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa erilaisissa elinympäristöissä elävien eliöiden ominaisuuksia. Oppilas antaa joitakin esimerkkejä erilaisissa elinympäristöissä elävistä eliöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten lajit sopeutuvat eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo, mitä monimuotoisuus tarkoittaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä lajien esiintymisestä ja lajien sopeutumisesta eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo esimerkkejä elinympäristöjen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas kertoo, miksi monimuotoisuus on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja kertoo sopeutumiseen liittyviä syy-seuraussuhteita. Oppilas perustelee elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas perustelee, miksi monimuotoisuus on tärkeää.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus

- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
    - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus

- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteet.

Arvioinnin kohde

Perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteiden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, että yksilön ominaisuuksiin vaikuttavat sekä perimä että ympäristö. Oppilas kertoo, että eliöt ovat kehittyneet evoluution tuloksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas tietää, mitä bioteknologia tarkoittaa. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas antaa käytännön esimerkkejä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen yksilön ominaisuuksien muodostumisessa ja soveltaa osaamistaan käytännön esimerkkeihin. Oppilas kertoo esimerkkejä siitä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään, sekä bioteknologian mahdollisuuksista ja haasteista. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta, ja antaa esimerkkejä evoluutiosta jatkuvana prosessina. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden esimerkkien avulla.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Oppilas ymmärtää biologian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Oppilas ymmärtää biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen.

Arvioinnin kohde

Ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen hahmottaminen sekä kestävän tulevaisuuden ymmärrys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas luettelee kestävän kehityksen osa-alueet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa joitakin esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas antaa esimerkkejä biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas kertoo biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja tarkastelee muutosten seurauksia. Oppilas selittää syy-seuraussuhteita kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja perustelee näkemyksensä biologisen tiedon pohjalta. Oppilas arvioi biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitystä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Sisältöalueet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
  - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo

- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii biologiaan liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-,

tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
    - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot

- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään biologista tutkimusvälineistöä.

Oppilas oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimusvälineistön, teknologian ja tiedon käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kokoamaan eliökokoelman.

Oppilas oppii kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi.

Arvioinnin kohde

Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa koostaa ohjatusti pienen eliökokoelman. Oppilas osallistuu kasvien kasvatukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen ja kertoo kasvatuskokeen tulokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa kasvatuskokeen ja tekee siitä päätelmiä tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti laajahkon ja huolellisesti toteutetun perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa kasvatuskokeen, arvioi kokeen tulosten luotettavuutta sekä selittää, miten kasvatuskoe liittyy tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
    - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen

- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään biologisia tutkimuksia.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimuksen tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän

käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
    - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii antamaan esimerkkejä siitä, kuinka biologisia tietoja ja taitoja voidaan hyödyntää omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Arvioinnin kohde

Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Sisältöalueet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
    - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi

- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kiinnostumaan luonnosta ja sen ilmiöistä. Oppilaan luontosuhde vahvistuu.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Mikroskoopin käyttö
- Kasvisolunäytteen valmistaminen
- Kasvin kasvatus
- Tutkimuksen raportointi

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Elämän tunnusmerkit
- Solun rakenne ja toiminta
- Kasvin kasvatus biologian ilmiöiden tutkimiseksi, esimerkiksi yhteyttämisen ja kasvin kasvutekijöiden havainnointia
- Eliökunnan luokittelu ja rakenteelliset erot sekä sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- Suvuttoman ja suvullisen lisääntymisen merkitys perimässä
- Evoluution perusteita sekä ihmisen kehityksen pääpiirteitä
- Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uhanalaiset lajit ja ekosysteemit
- Sukupuutto ja sen vaikutukset

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
  - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.

Sisältöalueet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
  - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys

- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas innostuu vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Sisältöalueet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys ja biotalous
    - ekologinen, sosiaalinen, eettinen ja taloudellinen näkökulma esimerkiksi luonnonvarojen tai ravinnontuotannon näkökulmasta
- Eläinten hyvinvointi ja jalostus
- Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset siihen
- Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Biotalouden innovaatiot
- Eläinten oikeudet ja eläinten suojelu
- Omien arvojen ja tekojen yhteys
- Luonnon itseisarvo
- Ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ja luonnon monimuotoisuuden uhat ja lajeihin kohdistuvat uhat, esim. metsätalous, ylikalastus
- Erilaiset teot luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Ympäristöongelmat vesistöissä, esim. veden saastuminen, muovit meressä, kodin kemikaalit
- Maapallon kantokyky
- Kestävyysongelmat ja kestävyysteot niiden ratkaisemiseksi
- Kestävän kulutuksen päästöt suhteessa omaan kulutukseen, esim. hiilijalanjäljen laskeminen
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Maailman ylikulutuspäivä
- Päästölähteet ja keinot päästöjen pienentämiseksi
- Kestävän kuluttamisen periaatteet, esim. korjaaminen, kierrätys
- Kiertotalouden tavoitteet, esim. jätteiden lajittelu Vantaalla
- Positiivinen tulevaisuus ja oman toiminnan vaikutus siihen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja. Hän oppii luokittelemaan eliöitä eri eliökuntiin ja antamaan esimerkkejä kullekin kunnalle tyypillisistä piirteistä.

Arvioinnin kohde

Eliökunnan ja eliöiden rakenteiden ja elintoimintojen tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä eliökunnat sekä eri eliöryhmille yhteisiä perusrakenteita ja toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä eliökunnat. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita ja kuvailee elintoimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimeätä eliökunnat ja kuvailla eliökunnan luokittelun periaatteita esimerkkilajien avulla. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita sekä kertoo eliöiden elintoiminnoista ja niiden tehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä eliökunnat ja perustella eliökunnan luokittelun periaatteita. Oppilas tunnistaa, luokittelee ja vertailee keskeisimpiä eliöryhmiä. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden rakenteita sekä selittää eliöiden elintoimintoja ja niiden tehtäviä.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Biologisen tutkimuksen vaiheet

- Tutkimuksen raportointi esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Eläinsolun rakenne ja eläinsolunäytteen valmistaminen
- Oman elimistön toiminnan havainnointi osana ihmisen anatomian opiskelua, esim. verenpaineen mittaaminen, hengityskapasiteetin määrittäminen ja sydämen leposykkeen määrittäminen

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Eläinsolun rakenne ja toiminta

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisen perusrakenteita ja elintoimintoja
    - solu, kudos, elin, elimistö
    - tuki- ja liikuntaelimistö
    - aineenvaihdunnan pääpiirteitä
    - elimistön säätelyjärjestelmien pääpiirteitä
    - aistien pääpiirteitä
    - sukupuolielimistöt
- Ihmisen kasvu ja kehitys
    - raskauden ja yksilönkehityksen pääpiirteitä
    - perinnöllisyyden perusteita

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteet.

Arvioinnin kohde

Perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteiden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, että yksilön ominaisuuksiin vaikuttavat sekä perimä että ympäristö. Oppilas kertoo, että eliöt ovat kehittyneet evoluution tuloksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas tietää, mitä bioteknologia tarkoittaa. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas antaa käytännön esimerkkejä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen yksilön ominaisuuksien muodostumisessa ja soveltaa osaamistaan käytännön esimerkkeihin. Oppilas kertoo esimerkkejä siitä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään, sekä bioteknologian mahdollisuuksista ja haasteista. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta, ja antaa esimerkkejä evoluutiosta jatkuvana prosessina. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden esimerkkien avulla.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Biologisen tutkimuksen vaiheet
- Tutkimuksen raportointi esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Eläinsolun rakenne ja eläinsolunäytteen valmistaminen
- Oman elimistön toiminnan havainnointi osana ihmisen anatomian opiskelua, esim. verenpaineen mittaaminen, hengityskapasiteetin määrittäminen ja sydämen leposykkeen määrittäminen

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Eläinsolun rakenne ja toiminta

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisen perusrakenteita ja elintoimintoja
    - solu, kudos, elin, elimistö
    - tuki- ja liikuntaelimistö
    - aineenvaihdunnan pääpiirteitä
    - elimistön säätelyjärjestelmien pääpiirteitä
    - aistien pääpiirteitä
    - sukupuolielimistöt
- Ihmisen kasvu ja kehitys
    - raskauden ja yksilönkehityksen pääpiirteitä
    - perinnöllisyyden perusteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen yksilönkehityksen ja kasvun vaiheet.

Oppilas oppii elimistön perustoiminnot.

Arvioinnin kohde

Ihmiselimistön rakenteen ja toiminnan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisimpien elimistöjen tehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja. Oppilas kuvailee ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä. Oppilas kertoo ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä ja selittää, kuinka ne muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia. Oppilas selittää perustellen ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.

Sisältöalueet

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisen perusrakenteita ja elintoimintoja
    - solu, kudos, elin, elimistö
    - tuki- ja liikuntaelimistö
    - aineenvaihdunnan pääpiirteitä
    - elimistön säätelyjärjestelmien pääpiirteitä
    - aistien pääpiirteitä
    - sukupuolielimistöt

- Ihmisen kasvu ja kehitys
    - raskauden ja yksilönkehityksen pääpiirteitä
    - perinnöllisyyden perusteita

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii biologiaan liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Biologisen tutkimuksen vaiheet
- Tutkimuksen raportointi esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Eläinsolun rakenne ja eläinsolunäytteen valmistaminen
- Oman elimistön toiminnan havainnointi osana ihmisen anatomian opiskelua, esim. verenpaineen mittaaminen, hengityskapasiteetin määrittäminen ja sydämen leposykkeen määrittäminen

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Eläinsolun rakenne ja toiminta

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisen perusrakenteita ja elintoimintoja
    - solu, kudos, elin, elimistö
    - tuki- ja liikuntaelimistö
    - aineenvaihdunnan pääpiirteitä

    - elimistön säätelyjärjestelmien pääpiirteitä
    - aistien pääpiirteitä
    - sukupuolielimistöt
- Ihmisen kasvu ja kehitys
    - raskauden ja yksilönkehityksen pääpiirteitä
    - perinnöllisyyden perusteita

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään biologista tutkimusvälineistöä.

Oppilas oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimusvälineistön, teknologian ja tiedon käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Biologisen tutkimuksen vaiheet
- Tutkimuksen raportointi esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Eläinsolun rakenne ja eläinsolunäytteen valmistaminen
- Oman elimistön toiminnan havainnointi osana ihmisen anatomian opiskelua, esim. verenpaineen mittaaminen, hengityskapasiteetin määrittäminen ja sydämen leposykkeen määrittäminen

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin

vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Eläinsolun rakenne ja toiminta

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisen perusrakenteita ja elintoimintoja
    - solu, kudos, elin, elimistö
    - tuki- ja liikuntaelimistö
    - aineenvaihdunnan pääpiirteitä
    - elimistön säätelyjärjestelmien pääpiirteitä
    - aistien pääpiirteitä
    - sukupuolielimistöt
- Ihmisen kasvu ja kehitys
    - raskauden ja yksilönkehityksen pääpiirteitä
    - perinnöllisyyden perusteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tekemään biologisia tutkimuksia.

Arvioinnin kohde

Biologisen tutkimuksen tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

Sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

- Biologisen tutkimuksen vaiheet
- Tutkimuksen raportointi esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
- Eläinsolun rakenne ja eläinsolunäytteen valmistaminen
- Oman elimistön toiminnan havainnointi osana ihmisen anatomian opiskelua, esim. verenpaineen mittaaminen, hengityskapasiteetin määrittäminen ja sydämen leposykkeen määrittäminen

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan

perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

- Eläinsolun rakenne ja toiminta

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisen perusrakenteita ja elintoimintoja
    - solu, kudos, elin, elimistö
    - tuki- ja liikuntaelimistö
    - aineenvaihdunnan pääpiirteitä
    - elimistön säätelyjärjestelmien pääpiirteitä
    - aistien pääpiirteitä
    - sukupuolielimistöt
- Ihmisen kasvu ja kehitys
    - raskauden ja yksilönkehityksen pääpiirteitä
    - perinnöllisyyden perusteita

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii antamaan esimerkkejä siitä, kuinka biologisia tietoja ja taitoja voidaan hyödyntää omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Arvioinnin kohde

Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Sisältöalueet

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Maantieto

Maantiedon tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyys lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin, kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun

päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt maantiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on maantiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan maantiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy maantiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella maantiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että maapallon karttakuvan kehittäminen (S1) ja ajankohtaisen maailman seuraaminen (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan maapallon karttakuvan ja sen peruspiirteet. Hän oppii keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.

Arvioinnin kohde

Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Maapallon karttakuva ja alueet
    - Ilmansuunnat
    - Erilaiset karttaprojektiot
    - Karttojen tulkinta ja käyttö, yleisimpiä karttamerkkejä
    - Etäisyydet kartalla (jana- ja suhdelukumittakaava)
    - Valtameret ja maanosat
    - Luonnonmaantieteellistä nimistöä maailman kartalta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä edellytykset maapallolla
- Planetaarisia ilmiöitä
    - Vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
    - Säteilyn jakautuminen: lämpö-, kasvillisuus- ja ilmastovyöhykkeet
- Maapallon rakenne
- Hahmottaa maapallon kehät: kivikehä, vesikehä, ilmakehä ja eliökehä
- Kivikehän geologisia tapahtumia, esimerkiksi maanjäristykset

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luonnonmaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii tunnistamaan ja kuvailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

Arvioinnin kohde

Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Maapallon karttakuva ja alueet
    - Ilmansuunnat
    - Erilaiset karttaprojektiot
    - Karttojen tulkinta ja käyttö, yleisimpiä karttamerkkejä
    - Etäisyydet kartalla (jana- ja suhdelukumittakaava)
    - Valtameret ja maanosat

- Luonnonmaantieteellistä nimistöä maailman kartalta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä edellytykset maapallolla
- Planetaarisia ilmiöitä
    - Vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
    - Säteilyn jakautuminen: lämpö-, kasvillisuus- ja ilmastovyöhykkeet
- Maapallon rakenne
- Hahmottaa maapallon kehät: kivikehä, vesikehä, ilmakehä ja eliökehä
- Kivikehän geologisia tapahtumia, esimerkiksi maanjäristykset

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja.

Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.

Arvioinnin kohde

Maantieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Maapallon karttakuva ja alueet
    - Ilmansuunnat
    - Erilaiset karttaprojektiot
    - Karttojen tulkinta ja käyttö, yleisimpiä karttamerkkejä

- Etäisyydet kartalla (jana- ja suhdelukumittakaava)
- Valtameret ja maanosat
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä maailman kartalta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä edellytykset maapallolla
- Planetaarisia ilmiöitä
    - Vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
    - Säteilyn jakautuminen: lämpö-, kasvillisuus- ja ilmastovyöhykkeet
- Maapallon rakenne
- Hahmottaa maapallon kehät: kivikehä, vesikehä, ilmakehä ja eliökehä
- Kivikehän geologisia tapahtumia, esimerkiksi maanjäristykset

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan karttataitoja käytännössä.

Oppilas oppii käyttämään kartan symboleja ja mittasuhteita sekä ottamaan suuntia ja mittaamaan etäisyyksiä.

Arvioinnin kohde

Tilatajun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmansuunnat. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin karttamerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista kohteen sijainnin ilmansuuntien avulla. Oppilas tunnistaa ja nimeää karttamerkkejä. Oppilas mittaa janamittakaavan avulla etäisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla. Oppilas mittaa suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Maapallon karttakuva ja alueet
    - Ilmansuunnat
    - Erilaiset karttaprojektiot
    - Karttojen tulkinta ja käyttö, yleisimpiä karttamerkkejä
    - Etäisyydet kartalla (jana- ja suhdelukumittakaava)
    - Valtameret ja maanosat

- Luonnonmaantieteellistä nimistöä maailman kartalta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä edellytykset maapallolla
- Planetaarisia ilmiöitä
    - Vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
    - Säteilyn jakautuminen: lämpö-, kasvillisuus- ja ilmastovyöhykkeet
- Maapallon rakenne
- Hahmottaa maapallon kehät: kivikehä, vesikehä, ilmakehä ja eliökehä
- Kivikehän geologisia tapahtumia, esimerkiksi maanjäristykset

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii geomediataitoja.

Oppilas oppii lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Maapallon karttakuva ja alueet
    - Ilmansuunnat

- Erilaiset karttaprojektiot
- Karttojen tulkinta ja käyttö, yleisimpiä karttamerkkejä
- Etäisyydet kartalla (jana- ja suhdelukumittakaava)
- Valtameret ja maanosat
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä maailman kartalta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä edellytykset maapallolla
- Planetaarisia ilmiöitä
    - Vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
    - Säteilyn jakautuminen: lämpö-, kasvillisuus- ja ilmastovyöhykkeet
- Maapallon rakenne
- Hahmottaa maapallon kehät: kivikehä, vesikehä, ilmakehä ja eliökehä
- Kivikehän geologisia tapahtumia, esimerkiksi maanjäristykset

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön

tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä.

Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

Arvioinnin kohde

Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Maapallon karttakuva ja alueet
    - Ilmansuunnat
    - Erilaiset karttaprojektiot
    - Karttojen tulkinta ja käyttö, yleisimpiä karttamerkkejä
    - Etäisyydet kartalla (jana- ja suhdelukumittakaava)
    - Valtameret ja maanosat
    - Luonnonmaantieteellistä nimistöä maailman kartalta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä edellytykset maapallolla
- Planetaarisia ilmiöitä
    - Vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
    - Säteilyn jakautuminen: lämpö-, kasvillisuus- ja ilmastovyöhykkeet
- Maapallon rakenne
- Hahmottaa maapallon kehät: kivikehä, vesikehä, ilmakehä ja eliökehä
- Kivikehän geologisia tapahtumia, esimerkiksi maanjäristykset

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja reflektoimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.

Arvioinnin kohde

Ryhmässä työskentelyn, maantieteellisen tiedon esittämisen ja argumentoinnin taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Maapallon karttakuva ja alueet
    - Ilmansuunnat
    - Erilaiset karttaprojektiot
    - Karttojen tulkinta ja käyttö, yleisimpiä karttamerkkejä
    - Etäisyydet kartalla (jana- ja suhdelukumittakaava)
    - Valtameret ja maanosat
    - Luonnonmaantieteellistä nimistöä maailman kartalta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Elämä edellytykset maapallolla
- Planetaarisia ilmiöitä
    - Vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
    - Säteilyn jakautuminen: lämpö-, kasvillisuus- ja ilmastovyöhykkeet
- Maapallon rakenne
- Hahmottaa maapallon kehät: kivikehä, vesikehä, ilmakehä ja eliökehä
- Kivikehän geologisia tapahtumia, esimerkiksi maanjäristykset

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan maapallon karttakuvan ja sen peruspiirteet. Hän oppii keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.

Arvioinnin kohde

Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön

tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmismaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii kulttuurien piirteiden ja kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja maapallon eri alueilla.

Arvioinnin kohde

Ihmismaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön

tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta.

Oppilas ymmärtää luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.

Arvioinnin kohde

Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja.

Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.

Arvioinnin kohde

Maantieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön

tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan karttataitoja käytännössä.

Oppilas oppii käyttämään kartan symboleja ja mittasuhteita sekä ottamaan suuntia ja mittaamaan etäisyyksiä.

Arvioinnin kohde

Tilatajun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmansuunnat. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin karttamerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista kohteen sijainnin ilmansuuntien avulla. Oppilas tunnistaa ja nimeää karttamerkkejä. Oppilas mittaa janamittakaavan avulla etäisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla. Oppilas mittaa suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii geomediataitoja.

Oppilas oppii lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään

maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit

- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä tutkimustaitoja.

Arvioinnin kohde

Maantieteelliset tutkimustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä.

Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

Arvioinnin kohde

Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:

- Itämeri
- Ilmastonmuutos
- Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
  - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja reflektoimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.

Arvioinnin kohde

Ryhmässä työskentelyn, maantieteellisen tiedon esittämisen ja argumentoinnin taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja eri aluetasoilla.

Arvioinnin kohde

Osallistumis- ja vaikuttamistaitojen soveltaminen eri aluetasoilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:

- Itämeri
- Ilmastonmuutos
- Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
  - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Euroopan keskeisiä valtioita ja pääkaupunkeja kartalta
- Luonnonmaantieteellistä nimistöä Euroopasta, esimerkiksi vuoristoja ja niemimaita
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle
- Ympäristössä tapahtuvat muutokset:
    - Itämeri
    - Ilmastonmuutos
    - Globalisaatio

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt:

- Uutiset ilmastonmuutoksesta esim. ilmastonmuutoksen vaikutuksia eri näkökulmista, ja miten ihminen on siihen vaikuttanut.
- Erilaiset keinot ja teot ilmastonmuutoksen hillinnässä
- Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen yhteys
- Tiedon hakeminen kestävästä kehityksestä ja tiedon luotettavuuden arviointi

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Hyvän elämän edellytykset:
    - Puhdas ilma, vesi, ravinto ja tila

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Paikalliset ja globaalit ympäristöongelmat
- Maapallon kantokyky ja sen reunaehdot, esim. ilmastonmuutos, otsonikato
- Luonnonvarojen ylikulutus ja sen vaikutukset
- Kulutuksen pienentämisen keinot, esim. liikenne

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Väestönkasvu ja väestöpyramidit
- Kansat, kielet, kulttuurit
- Muuttoliikkeet
- Elinkeinot ja niiden harjoittamiseen vaikuttavat tekijät
- Asutuksen sijoittumiseen vaikuttavat tekijät
- Eriarvoinen maailma ja ihmisoikeudet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous
- Tuotteen elinkaari, kierrätys ja omat kulutusvalinnat
- Ravinnontuotanto ja sen ympäristövaikutukset

Kestävän tulevaisuuden tavoitteista poimitut esimerkkisisällöt

- Ekosysteemipalveluiden merkitys kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Tulevaisuutta rakentavat valinnat
- Kestävyysongelmat, kestävyysteot ja niiden vaikutukset
- Biotalouden esimerkit ja merkitykset kestävän tulevaisuuden näkökulmasta
- Kriittisen kuluttamisen teemat, esim. Earth Hour, Älä osta mitään -päivä
- Ympäristövaikutusten minimointi, esim. oman hiilijalanjäljen laskeminen, kierrätys, jätteiden minimointi
- Kestävän kehityksen periaatteet, esim. kestävän kehityksen sertifikaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan maapallon karttakuvan ja sen peruspiirteet. Hän oppii keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.

Arvioinnin kohde

Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luonnonmaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii tunnistamaan ja kuvailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

Arvioinnin kohde

Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen,

Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmismaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii kulttuurien piirteiden ja kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja maapallon eri alueilla.

Arvioinnin kohde

Ihmismaantieteellisten ilmiöiden tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin,

asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta.

Oppilas ymmärtää luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.

Arvioinnin kohde

Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja.

Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.

Arvioinnin kohde

Maantieteellinen ajattelutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu

    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan karttataitoja käytännössä.

Oppilas oppii käyttämään kartan symboleja ja mittasuhteita sekä ottamaan suuntia ja mittaamaan etäisyyksiä.

Arvioinnin kohde

Tilatajun kehittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmansuunnat. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin karttamerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista kohteen sijainnin ilmansuuntien avulla. Oppilas tunnistaa ja nimeää karttamerkkejä. Oppilas mittaa janamittakaavan avulla etäisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla. Oppilas mittaa suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii geomediataitoja.

Oppilas oppii lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Geomediataidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään

maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti

ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii maantieteellisiä tutkimustaitoja.

Arvioinnin kohde

Maantieteelliset tutkimustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen,

Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä.

Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

Arvioinnin kohde

Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja reflektoimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.

Arvioinnin kohde

Ryhmässä työskentelyn, maantieteellisen tiedon esittämisen ja argumentoinnin taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)

- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja eri aluetasoilla.

Arvioinnin kohde

Osallistumis- ja vaikuttamistaitojen soveltaminen eri aluetasoilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet
- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin,

asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät
- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.

Sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen keskeisiä kaupunkeja kartalta
- Suomen luonnonmaantieteellistä nimistöä, esimerkiksi jääkauden jäljet

- Peruskartta ja etäisyydet (suhdelukumittakaava)
- Teemakarttojen tulkinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Seurataan uutisia eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

- Ilmasto ja sää

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

- Jääkauden muokkaama maisema
- Suomen maisema-alueet
- Luonnonmaisemat ja kulttuurimaisemat
- Oma kotiseutu ja sen erityispiirteet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

- Kaupunki ja maaseutu
- Muuttoliikkeet
- Aluesuunnittelu
    - palvelurakenne
    - maankäyttö
    - elinkeinot ja liikenne
    - tulevaisuuden näkymät

- Alueellinen identiteetti ja kotiseudun merkitys

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kestävä kehitys aluesuunnittelussa

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt fysiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on fysiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan fysiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen

jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy fysiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella fysiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Vantaan paikalliset tavoitteiden tarkennukset on laadittu yhdeksännelle luokalle huomioiden päättöarvioinnin kriteerit.

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy kaikkiin muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu arkeen liittyviin fysiikan ilmiöihin ja löytää kiinnostuksen kohteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee fysiikan opiskelun mielekkääksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen ja itsearvioinnin perusteella
- Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelee pitkäjänteisesti.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
  - Havainnointi
  - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa
- Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä joissain ammateissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässään, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Fysiikan merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
  - Havainnointi
  - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa tehdä ohjatusti oppilastöitä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
  - Havainnointi
  - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen

toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tutkimuskysymysten tekemistä tarkasteltavasta ilmiöstä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
  - Havainnointi
  - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tekemään kokeellisen tutkimuksen eri vaiheita yhteistyössä muiden kanssa
- Oppilas harjoittelee työskentelemään turvallisesti ja ohjeita noudattaen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite

- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tutkimustulosten käsittelyä, esittämistä ja tulkintaa
- Oppilas osaa ohjatusti arvioida tuloksen suuruusluokan järkevyyttä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu fysiikan soveltamiseen teknologiassa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Hän kehittää ja soveltaa yksinkertaisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
  - Havainnointi
  - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen
- Oppilas harjoittelee havaintojen ja päätelmien tekemistä simulaatiosta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite

- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii joitakin tarkasteltavaan ilmiöön liittyviä suureita ja keskeisiä käsitteitä sekä harjoittelee niiden käyttöä oikeissa asiayhteyksissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite

- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite

- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tiedonhakua erilaisista tietolähteistä ja pohtii tietolähteiden luotettavuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja

käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luonnontieteellisiin teksteihin ja tekee ohjatusti erilaisia kokeellisia töitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan

tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa fysiikan tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Ohjatut kokeelliset työt
  - Havainnointi
  - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- Työturvallisuus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan turvallisuuteen liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi kuulon- ja näönsuojelu
- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ilmiöitä, esimerkiksi optiset laitteet ja sovellukset
- Joihinkin lämpöilmiöihin syventyminen, esimerkiksi lämmön siirtyminen, lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergian varastoituminen ilmiötasolla
- Paikalliset erityispiirteet Vantaalla, esimerkiksi lentomelu

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan taitoja
- Ilmastonmuutos

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fysiikka tieteenä ja suureen käsite
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu arkeen liittyviin fysiikan ilmiöihin ja löytää kiinnostuksen kohteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee fysiikan opiskelun mielekkääksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
  - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
  - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
  - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
  - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
  - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee omien tavoitteiden asettamista ja työskentelee niiden saavuttamiseksi
- Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen ja itsearvioinnin perusteella
- Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelee pitkäjänteisesti.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa
- Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä joissain ammateissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässään, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Fysiikan merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
  - Ohjattu suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
  - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
  - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
  - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
  - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
  - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa tehdä oppilastöitä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan ohjatusti
- Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen tutkimuksen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti käsitellä, tulkita ja esittää tutkimuksen tuloksia
- Oppilas osaa arvioida tuloksen suuruusluokan järkevyyttä
- Oppilas osaa ohjatusti arvioida tutkimusprosessin toimivuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu fysiikan soveltamiseen teknologiassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Hän kehittää ja soveltaa yksinkertaisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen
- Oppilas osaa tehdä havaintoja ja ohjatusti päätelmiä simulaatiosta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää joitakin keskeisiä käsitteitä apuna kuvatessaan tarkasteltavaa fysiikan ilmiötä
- Oppilas osaa ohjatusti yhdistää tarkasteltavaan ilmiöön liittyvät keskeiset suureet

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja tehdä ennusteita sekä harjoittelee yksinkertaisten mallien muodostamista mittaustuloksista
- Oppilas osaa ohjatusti kuvata mallia ja nimetä mallin rajoituksia ja puutteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä
- Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa toteuttaa ohjatusti pienimuotoisen luonnontieteellisen tutkimuksen tai projektityön.
- Oppilas osaa kertoa fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla, miten luonnontieteellistä tietoa kerätään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saavuttaa riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat

    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa fysiikan tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Omaan elämään ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä, esimerkiksi tiheys, paine, tasapaino ja liikenneturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Joidenkin mekaniikan yksinkertaisten sovellusten vaikutus yhteiskunnan toimintaan ja kehittymiseen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Energian säilymisen periaate
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin tai nykypäivän tutkimukseen

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuorovaikutus ja voima
    - Yhteen kappaleeseen vaikuttavat voimat
    - Voimien vaikutus kappaleen liikkeeseen
    - Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteet
- Tasainen ja muuttuva liike
    - Liikkeen kuvaaminen malleilla ja kuvaajien tulkitseminen
    - Liikkeen laskennallinen käsittely, esimerkiksi keskinopeuden laskeminen
- Mekaaninen työ ja teho

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu arkeen liittyviin fysiikan ilmiöihin ja löytää kiinnostuksen kohteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee fysiikan opiskelun mielekkääksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita ja työskennellä niiden saavuttamiseksi
- Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan saamansa palautteen ja itsearvioinnin perusteella
- Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelee pitkäjänteisesti.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa
- Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässään, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Fysiikan merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi
- Oppilas osaa vertailla ja selittää erilaisia valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää fysiikan merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä.
- Oppilas osaa rajata tutkimuskysymyksiä siten että se sopii tutkimuksen tai muun toiminnan lähtökohdaksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan
- Oppilas osaa toteuttaa yksin ja yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimuksen tuloksia
- Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä kuvata tutkimusprosessin toimivuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan

myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata joitakin teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita.
- Oppilas osaa työskennellä yksin ja yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Hän kehittää ja soveltaa yksinkertaisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä muiden kanssa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan

myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen
- Oppilas osaa tehdä havaintoja, päätelmiä ja yleistyksiä simulaatioiden avulla.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan keskeisten käsitteiden avulla
- Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Suunnittelu
  - Havainnointi ja mittaaminen
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja tehdä ennusteita sekä harjoittelee yksinkertaisten mallien muodostamista mittaustuloksista
- Oppilas osaa kuvata mallia ja nimetä mallin rajoituksia ja puutteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä
- Oppilas osaa ilmaista ja perustella näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus

    - Suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa toteuttaa luonnontieteellisen tutkimuksen tai projektityön.
- Oppilas osaa kertoa kemiaan liittyvien esimerkkien avulla, miten luonnontieteellistä tietoa kerätään.
- Oppilas osaa kuvata tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas saavuttaa riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt

- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa fysiikan tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Suunnittelu
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähkömagneettinen säteily, hiukkassäteily ja säteilyltä suojautuminen
- Paikalliset erityispiirteet, esimerkiksi vantaalaiset energiantuotantolaitokset

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Energiantuotanto, energialähteet ja energian kestävä käyttö
    - Energiantuotanto yhteiskunnan ja kehittymisen näkökulmasta
- Pohditaan jatko-opintomahdollisuuksia, joissa tarvitaan fysiikan taitoja

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
- Sähköturvallisuus
- Virtapiirit
    - Jännite ja sähkövirta käsitteinä, jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys
    - Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
    - Jännitteen ja sähkövirran laskennallinen käsittely, esimerkiksi resistanssin ja sähkötehon laskeminen
- Sähkömagneettiset ilmiöt
- Sähkön tuotanto, siirto ja käyttö
    - Teknologian sovelluksia, esimerkiksi induktiolla toimivia laitteita

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista.

Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kemian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kemian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kemian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kemian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella kemiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien

esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Vantaan paikalliset tavoitteiden tarkennukset on laadittu yhdeksännelle luokalle huomioiden päättöarvioinnin kriteerit.

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu arkeen liittyviin kemian ilmiöihin ja löytää kiinnostuksen kohteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee kemian opiskelun mielekkääksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen ja itsearvioinnin perusteella
- Oppilas harjoittelee työskentelemään pitkäjänteisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa kemian osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen

- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havainnoi missä kemian tietoja ja taitoja tarvitaan arjen tilanteissa
- Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä joissain ammateissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Kemian merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit

- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa tehdä ohjatusti oppilastöitä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioi omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tutkimuskysymysten tekemistä tarkasteltavasta ilmiöstä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio

    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee kokeellisen tutkimuksen eri vaiheita yhteistyössä muiden kanssa
- Oppilas harjoittelee turvallista työskentelyä ja ohjeiden noudattamista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tutkimustulosten käsittelyä ja tulkintaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset

- Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
- Puhtaat aineet ja seokset
- Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
  - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tiedon hankkimiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii joitakin tarkasteltavaan kemian ilmiöön liittyviä keskeisiä käsitteitä sekä harjoittelee niiden käyttöä oikeissa asiayhteyksissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää kemian käsitteitä täsmällisesti ja hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio

    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja kuvatessaan aineen rakennetta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja aineen rakenteen ja kemiallisten ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tiedonhakua erilaisista tietolähteistä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit

- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu luonnontieteellisiin teksteihin ja tekee ohjatusti erilaisia kokeellisia töitä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja kemiallisten reaktioiden keskeisiin käsitteisiin ja malleihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää kemian tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kemiaa sovelletaan eri ympäristössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa kemian tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Turvallinen työskentely
- Ohjatut kokeelliset työt
    - Havainnointi ja mittaaminen
    - Tulosten esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kodin kemikaalit
- Paloturvallisuus
- GHS-varoitusmerkit
- Olomuodot ja olomuotojen muutokset, esimerkiksi kemiallisissa reaktioissa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemia tieteenä, missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnon mittasuhteet, kuten esimerkiksi atomi maailmankaikkeuden osana
- Kemiallinen reaktio, aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Alkuaineet, yhdisteet ja seokset
    - Alkuaineiden ja yhdisteiden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia, esimerkiksi liukoisuus, happamuus ja reaktiivisuus
    - Puhtaat aineet ja seokset
    - Erotusmenetelmät

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, esimerkiksi pitoisuus
- Esimerkkejä kemiallisista reaktioista, esimerkiksi palaminen
- Kemiallisen merkkikielen harjoittelu

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu arkeen liittyviin kemian ilmiöihin ja löytää kiinnostuksen kohteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee kemian opiskelun mielekkääksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen

- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee omien tavoitteiden asettamista ja työskentelee niiden saavuttamiseksi
- Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen ja itsearvioinnin perusteella
- Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa kemian osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu

    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa
- Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä joissain ammateissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Kemian merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
  - Turvallinen työskentely
  - Ohjattu suunnittelu
  - Havainnointi
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa tehdä oppilastöitä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioi omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio

- Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä ohjatusti havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan
- Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen tutkimuksen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti käsitellä, tulkita ja esittää tutkimuksen tuloksia
- Oppilas osaa arvioida tuloksen järkevyyttä
- Oppilas osaa ohjatusti arvioida tutkimusprosessin toimivuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja

sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu kemian sovelluksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian soveltamista teknologiassa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
  - Turvallinen työskentely
  - Ohjattu suunnittelu
  - Havainnointi
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen
- Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää joitakin keskeisiä käsitteitä apuna kuvatessaan tarkasteltavaa kemian ilmiötä
- Oppilas osaa ohjatusti yhdistää tarkasteltavaan ilmiöön liittyvät keskeisiä käsitteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää kemian käsitteitä täsmällisesti ja hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn

toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja kuvatessaan aineen rakennetta ja kemiallisia reaktioita
- Oppilas oppii hyödyntämään jaksollista järjestelmää selittäessään kemiallisia ilmiöitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja aineen rakenteen ja kemiallisten ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä
- Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn

toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa toteuttaa ohjatusti pienimuotoisen luonnontieteellisen tutkimuksen tai projektityön.
- Oppilas osaa kertoa kemiaan liittyvien esimerkkien avulla, miten luonnontieteellistä tietoa kerätään.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee käyttämään aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

2818

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää kemian tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kemiaa sovelletaan eri ympäristössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa kemian tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Luonnontieteellinen kokeellinen työ
    - Turvallinen työskentely
    - Ohjattu suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Hapot ja emäkset omassa elinympäristössä ja luonnossa

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

- Missä kemiaa tarvitaan, kemian ammatit

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Jaksollinen järjestelmä ja sen käyttäminen
- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kemiallinen reaktio
    - Yksinkertaisen reaktioyhtälön kirjoittaminen kemiallisin merkein, esimerkiksi neutraloitumisreaktio
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktioss

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu arkeen liittyviin kemian ilmiöihin ja löytää kiinnostuksen kohteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kokee kemian opiskelun mielekkääksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus

- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita ja työskennellä niiden saavuttamiseksi
- Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan saamansa palautteen ja itsearvioinnin perusteella
- Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi omaa kemian osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa
- Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Arvioinnin kohde

Kemian merkityksen ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet

- Rasvat
- Hiilihydraatit
- Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- Oppilas osaa vertaillaa ja perustella erilaisia ratkaisuja, esimerkiksi kulutusvalintojaan, luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioi omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Arvioinnin kohde

Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä.
- Oppilas osaa rajata tutkimuskysymyksiä siten että se sopii tutkimuksen tai muun toiminnan lähtökohdaksi.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.

Arvioinnin kohde

Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan
- Oppilas osaa toteuttaa yksin ja yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet

- Rasvat
- Hiilihydraatit
- Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimuksen tuloksia
- Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä kuvata tutkimusprosessin toimivuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.

Arvioinnin kohde

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata joitakin teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita, esimerkiksi öljynjalostus.
- Oppilas työskentelee yksin ja yhteistyössä muiden kanssa ja osaa käyttää ongelmanratkaisutaitojaan yksinkertaisten kemian sovellusten kehittämiseen (esimerkiksi seoksen ainesosien erottaminen).

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää kemian soveltamista teknologiassa.

Arvioinnin kohde

Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Turvallinen työskentely
  - Suunnittelu

    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi

- Ilmastonmuutos
- Muovit ja öljyteollisuus
- Paperi
- Lääkkeet
- Pesu- ja kosmeettiset aineet
- Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen
- Oppilas osaa tehdä havaintoja, päätelmiä ja yleistyksiä simulaatioista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä kemian keskeisten käsitteiden avulla
- Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää kemian käsitteitä täsmällisesti ja hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu

    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi

- Ilmastonmuutos
- Muovit ja öljyteollisuus
- Paperi
- Lääkkeet
- Pesu- ja kosmeettiset aineet
- Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla
- Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää erilaisia malleja aineen rakenteen ja kemiallisten ilmiöiden tarkastelussa.

Arvioinnin kohde

Mallien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet

    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä
- Oppilas osaa ilmaista ja perustella näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla
- Oppilas osaa vertailla keskenään erilaisia näkemyksiä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Arvioinnin kohde

Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet

- Pesu- ja kosmeettiset aineet
- Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa toteuttaa luonnontieteellisen tutkimuksen tai projektityön.
- Oppilas osaa kertoa kemiaan liittyvien esimerkkien avulla, miten luonnontieteellistä tietoa kerätään.

- Oppilas osaa kuvata tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Arvioinnin kohde

Luonnontieteellisen tiedon luonteen ja tiedon tuottamistavan hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
    - Turvallinen työskentely
    - Suunnittelu
    - Havainnointi
    - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista.

Arvioinnin kohde

Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio

- Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
- Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa käyttää kemian tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kemiaa sovelletaan eri ympäristössä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas soveltaa kemian tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Luonnontieteellinen tutkimus
  - Turvallinen työskentely
  - Suunnittelu
  - Havainnointi
  - Tulosten arviointi ja esittäminen
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Ravintoaineet
    - Rasvat
    - Hiilihydraatit
    - Proteiinit

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kierrätys, kestävä kehitys ja elinkaarianalyysi
- Kemian sovellusmahdollisuudet teknologiassa
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Metallit, metallien ominaisuudet, jalostus, käyttö ja kierrätys
    - Sähkökemiaan liittyviä asioita, esimerkiksi sähköpari, akku, polttokenno, elektrolyysi ja niiden sovellukset
    - Korroosio
- Kemian koulutuspolut ja ammatit, joissa tarvitaan kemian osaamista

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus
- Aineen ja energian säilymisen periaatteet
- Oppilaan arkipäivään, hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen tai paikalliseen erityispiirteeseen liittyviä kemian ilmiöitä ja sovelluksia, kuten esimerkiksi
    - Ilmastonmuutos
    - Muovit ja öljyteollisuus
    - Paperi
    - Lääkkeet
    - Pesu- ja kosmeettiset aineet
    - Uudet materiaalit

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Atomien ja yhdisteiden rakenteiden mallit ja simulaatiot
- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiili alkuaineena
    - Perehdytään johonkin orgaanisen kemian yhdisteryhmään, esimerkiksi alkoholeihin tai karboksyylihappoihin
    - Ravintoaineet

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla keskitytään tästä sisältöalueesta seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- Hiili ja hiilen yhdisteiden kemia
    - Hiilen kiertokulku
- Kemiallinen reaktio
    - Reaktioyhtälön tulkitseminen ja kuvaaminen kemiallisin merkein
    - Energian säilyminen kemiallisessa reaktiossa

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä.

Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7–9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeätä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt terveystiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on terveystiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan terveystiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy terveystiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan ohjaamisella terveystiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Terveystiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteiden pohjalta luodaan ehyitä, ikätasoisesti eteneviä opetuskokonaisuuksia. Opintokokonaisuudet rakentavat monipuolista tietoa ja osaamista terveydestä voimavarana, sen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä näiden välisestä vuorovaikutuksesta. Opintokokonaisuuksissa otetaan huomioon elämänkulku, lapsuuden ja nuoruuden kasvu, kehitys sekä niiden kehitystehtävät. Sisältöjen valinnoissa hyödynnetään paikallisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita ja sovelletaan niitä tavoitteiden mukaisesti.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvät käsitykset

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveyden osa-alueen. Oppilas osaa nimetä yksittäisen elämänkulun vaiheen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla terveyden osa-alueita ja niiden välistä yhteyttä sekä antaa esimerkin, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata jotakin elämänkulun vaihetta sekä nimetä nuoruuden kasvun ja kehityksen piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä yhteyttä esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkkien avulla, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata elämänkulun vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä, ja kuvata esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja selittää niiden välisiä syy-seuraussuhteita sekä eritellä, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa eritellä elämänkulun eri vaiheet sekä arvioida terveyden merkitystä elämän voimavarana elämänkulun eri vaiheissa.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppimista tukeva vuorovaikutus
- Kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteet
- Perusasiat murrosiästä

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen terveys
- Arjen rytmi: uni, liikunta, ravitsemus, hampaiden hoito, itsehoito
- Riippuvuuden eri muodot
- Päihteet (tupakka, nuuska, alkoholi, kannabis)
- Tuen ja avun hakeminen

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perheen, oman elämänpiirin ja lähiyhteisöjen terveyskäsitykset
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyödyntämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä erilaisia keinoja ristiriita- ja kriisitilanteiden käsittelyyn.

Arvioinnin kohde

Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä perustunteita ja tietää, että ne vaikuttavat käyttäytymiseen. Oppilas osaa nimetä ristiriitatilanteita sekä stressin ja kriisien piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä perustunteet sekä antaa joitakin esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta. Oppilas osaa nimetä keinoja ristiriitatilanteiden selvittämiseen ja stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata perustunteiden lisäksi muita tunteita sekä antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas osaa kuvata keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa luokitella erilaisia tunteita, analysoida niiden taustatekijöitä sekä esitellä keinoja käyttäytymisen ja vuorovaikutuksen säätelyyn. Oppilas osaa luokitella ristiriitatilanteiden syitä ja esitellä perusteltuja keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppimista tukeva vuorovaikutus
- Kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteet
- Perusasiat murrosiästä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätelemään käyttäytymistään ja oppimistaan.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppimista tukeva vuorovaikutus
- Kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteet
- Perusasiat murrosiästä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä ja mekanismeja sekä oppii käyttämään niihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

Arvioinnin kohde

Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas osaa käyttää ohjatusti joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä näiden välisiä yhteyksiä pääpiirteissään. Oppilas osaa käyttää joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvata näiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä pääosin asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida ja arvioida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä selittää näiden välisiä syy-seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppimista tukeva vuorovaikutus
- Kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteet
- Perusasiat murrosiästä

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen terveys
- Arjen rytmi: uni, liikunta, ravitsemus, hampaiden hoito, itsehoito
- Riippuvuuden eri muodot
- Päihteet (tupakka, nuuska, alkoholi, kannabis)
- Tuen ja avun hakeminen

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perheen, oman elämänpiirin ja lähiyhteisöjen terveyskäsitykset
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistaa niiden merkitystä itselle sekä oppii muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Arvioinnin kohde

Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä tunnistaa niiden vaikutuksen omiin terveyskäsityksiin. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida asianmukaisten esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä kuvata, mikä on niiden merkitys omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa kuvata omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä arvioida niiden merkitystä omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa analysoida omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä

kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppimista tukeva vuorovaikutus
- Kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteet
- Perusasiat murrosiästä

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen terveys
- Arjen rytmi: uni, liikunta, ravitsemus, hampaiden hoito, itsehoito
- Riippuvuuden eri muodot
- Päihteet (tupakka, nuuska, alkoholi, kannabis)
- Tuen ja avun hakeminen

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perheen, oman elämänpiirin ja lähiyhteisöjen terveyskäsitykset
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätelemään käyttäytymistään ja oppimistaan.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Mielen hyvinvointi
- Tunne- ja vuorovaikutustaidot: vuorovaikutustilanteissa toimiminen, tunteiden ilmaisu ja niiden säätely

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa sekä oppii toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen hallinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa ohjatusti. Oppilas osaa nimetä jonkin toimintatavan liittyen itsehoitoon, avun hakemiseen sekä terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa muutamista lähteistä sekä käyttää tietoa paikoitellen asianmukaisesti. Oppilas osaa nimetä toimintatapoja itsehoitoon, avun hakemiseen ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata asianmukaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä, muodostaa hakusanoja ja rajata tiedonhakua sekä käyttää tietoa asianmukaisesti. Oppilas osaa arvioida erilaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan

toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Stressin, ristiriitojen, ongelmatilanteiden ja kriisien rakentava käsittely sekä kiusaaminen
- Terveyttä edistävä liikunta
- Ravitsemuksen merkitys terveydelle
- Seksuaalisuus ja seksuaaliterveys
- Turvallisuustaidot ja -valmiudet
- Tapaturmat ja ensiapu
- Tuen ja avun hakeminen

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Huolenpito, perheen ja läheisten merkitys
- Terveys ja media
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja

sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä sekä oppii pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Mielen hyvinvointi
- Tunne- ja vuorovaikutustaidot: vuorovaikutustilanteissa toimiminen, tunteiden ilmaisu ja niiden säätely

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Stressin, ristiriitojen, ongelmatilanteiden ja kriisien rakentava käsittely sekä kiusaaminen
- Terveyttä edistävä liikunta
- Ravitsemuksen merkitys terveydelle
- Seksuaalisuus ja seksuaaliterveys
- Turvallisuustaidot ja -valmiudet
- Tapaturmat ja ensiapu
- Tuen ja avun hakeminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä oppii tarkastelemaan yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveysviestinnän vaikutuskeinon tai luotettavuuteen vaikuttavan tekijän. Oppilas osaa nimetä jonkin elämäntapojen seurauksen yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle tai turvallisuudelle. Oppilas osaa nimetä jonkin keinon, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa analysoida ohjatusti terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa kuvata elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa kuvata keinoja, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa analysoida keinoja, joilla terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa arvioida ja perustella elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa arvioida ja perustella keinoja, joilla lähiyhteisöjen ja ympäristön terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa.

Sisältöalueet

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:
2878

- Huolenpito, perheen ja läheisten merkitys
- Terveys ja media
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätelemään käyttäytymistään ja oppimistaan.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen
- Seksuaalisen kehityksen moninaisuus
- Opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyt ja haitat terveysosaamisessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä oppii luomaan vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa yksittäisen esimerkin sosiaalisten suhteiden yhteydestä mielen hyvinvointiin ja terveyteen. Oppilas osaa nimetä yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ohjatusti ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa esimerkkejä sosiaalisten suhteiden merkityksestä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja analysoida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa analysoida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin vastuullisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida perustellen yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa arvioida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida ja perustella niihin liittyviä ratkaisuja.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen
- Seksuaalisen kehityksen moninaisuus
- Opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyt ja haitat terveysosaamisessa

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Terveyspalvelut, terveyden edistäminen, kansalaistoiminta
- Ympäristön terveysriskit
- Kestävä elämäntapa
- Kansantaudit
- Ajankohtaiset tartuntataudit
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä sekä niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä oppii arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.

Arvioinnin kohde

Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkin elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa nimetä jonkin terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkkejä elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa arvioida ohjatusti terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta muutamien tiedon luotettavuutta kuvaavien tekijöiden pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja analysoida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää perustellen terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa analysoida elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida perustellen elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä eri näkökulmista.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen
- Seksuaalisen kehityksen moninaisuus

- Opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyt ja haitat terveysosaamisessa

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Mielenterveys, hyvinvointia tukevat ympäristöt ja yhteisöt, mielekäs vapaa-ajan toiminta ja kulttuurin terveyttä edistävä vaikutus
- Päihteet (huumeet, lääkkeet, sekakäyttö), päihteiden käytön ehkäisy
- Tuen ja avun hakeminen

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Terveyspalvelut, terveyden edistäminen, kansalaistoiminta
- Ympäristön terveysriskit
- Kestävä elämäntapa
- Kansantaudit
- Ajankohtaiset tartuntataudit
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.

Arvioinnin kohde

Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä antaa esimerkkejä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksistä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä selittää yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä arvioida yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.

Sisältöalueet

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Terveyspalvelut, terveyden edistäminen, kansalaistoiminta
- Ympäristön terveysriskit
- Kestävä elämäntapa
- Kansantaudit
- Ajankohtaiset tartuntataudit
- Ajankohtaiset terveysilmiöt

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä oppii kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä.

Arvioinnin kohde

Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa nimetä oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa kuvata oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa soveltaa tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan suunnitelman. Oppilas osaa kuvata yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja antaa esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa ja arvioida tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan perustellun suunnitelman. Oppilas osaa kuvata ja arvioida yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja miten niitä voi hyödyntää asianmukaisesti eri tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen
- Seksuaalisen kehityksen moninaisuus
- Opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa
- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyt ja haitat terveysosaamisessa

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen

ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Mielenterveys, hyvinvointia tukevat ympäristöt ja yhteisöt, mielekäs vapaa-ajan toiminta ja kulttuurin terveyttä edistävä vaikutus
- Päihteet (huumeet, lääkkeet, sekakäyttö), päihteiden käytön ehkäisy
- Tuen ja avun hakeminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonnon oppiaineessa arviointi on monipuolista. Arviointia toteutetaan havainnoimalla oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä sekä tarkastelemalla oppilaiden monimuotoisia tuotoksia. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen formatiivinen arviointi että tietojen ja taitojen summatiivinen arviointi. Formatiivisessa arvioinnissa oppilaat saavat tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaille annettava palaute on ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona uskonnon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt uskonnon

tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on uskonnon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Myös työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Alla kuvattuja uskonnon päättöarvioinnin kriteereitä käytetään kaikissa uskonnon oppimäärissä. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Päättöarvosanaa annettaessa oppilaan osaamisesta muodostetaan kokonaiskuva, joka pohjautuu kriteereiden arvosanakuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Ortodoksisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: alkuseurakunta, ensimmäinen diakoni, martyyrius, apostolien lähetystyö, marttyyrikirkko, jakamaton kirkko, suuri skisma ja kirkon jakaantuminen, kirkolliskokoukset
- Kirkon opin muotoutuminen: uskontunnustus, Traditio
- Ortodoksinen kristitty: kastettu ja voideltu
- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Ortodoksiset paikalliskirkot eri puolella maailmaa, ortodoksiset patriarkaatit
- Juutalaisuus ja islam; juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvää historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen ja kirkkorakennukseen, mahdollisuuksien mukaan myös muiden uskontojen pyhiin paikkoihin tutustuminen
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja

säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: alkuseurakunta, ensimmäinen diakoni, martyyrius, apostolien lähetystyö, marttyyrikirkko, jakamaton kirkko, suuri skisma ja kirkon jakaantuminen, kirkolliskokoukset
- Kirkon opin muotoutuminen: uskontunnustus, Traditio
- Ortodoksinen kristitty: kastettu ja voideltu
- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Ortodoksiset paikalliskirkot eri puolella maailmaa, ortodoksiset patriarkaatit
- Juutalaisuus ja islam; juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvää historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen ja kirkkorakennukseen, mahdollisuuksien mukaan myös muiden uskontojen pyhiin paikkoihin tutustuminen
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: alkuseurakunta, ensimmäinen diakoni, martyyrius, apostolien lähetystyö, marttyyrikirkko, jakamaton kirkko, suuri skisma ja kirkon jakaantuminen, kirkolliskokoukset
- Kirkon opin muotoutuminen: uskontunnustus, Traditio
- Ortodoksinen kristitty: kastettu ja voideltu
- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Ortodoksiset paikalliskirkot eri puolella maailmaa, ortodoksiset patriarkaatit
- Juutalaisuus ja islam; juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvää historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen ja kirkkorakennukseen, mahdollisuuksien mukaan myös muiden uskontojen pyhiin paikkoihin tutustuminen
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia.

Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen (synti, katumus, oikea ja väärä)
- Juutalaisuuden ja islamin eettisen ajattelun yleispiirteet.
- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee ja arvioi erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: alkuseurakunta, ensimmäinen diakoni, martyyrius, apostolien lähetystyö, marttyyrikirkko, jakamaton kirkko, suuri skisma ja kirkon jakaantuminen, kirkolliskokoukset
- Kirkon opin muotoutuminen: uskontunnustus, Traditio
- Ortodoksinen kristitty: kastettu ja voideltu
- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla

tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen (synti, katumus, oikea ja väärä)
- Juutalaisuuden ja islamin eettisen ajattelun yleispiirteet.
- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä ortodoksisen uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen (synti, katumus, oikea ja väärä)
- Juutalaisuuden ja islamin eettisen ajattelun yleispiirteet.
- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset,

mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: alkuseurakunta, ensimmäinen diakoni, martyyrius, apostolien lähetystyö, marttyyrikirkko, jakamaton kirkko, suuri skisma ja kirkon jakaantuminen, kirkolliskokoukset
- Kirkon opin muotoutuminen: uskontunnustus, Traditio
- Ortodoksinen kristitty: kastettu ja voideltu
- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen (synti, katumus, oikea ja väärä)
- Juutalaisuuden ja islamin eettisen ajattelun yleispiirteet.
- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: alkuseurakunta, ensimmäinen diakoni, martyyrius, apostolien lähetystyö, marttyyrikirkko, jakamaton kirkko, suuri skisma ja kirkon jakaantuminen, kirkolliskokoukset
- Kirkon opin muotoutuminen: uskontunnustus, Traditio
- Ortodoksinen kristitty: kastettu ja voideltu
- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Ortodoksiset paikalliskirkot eri puolella maailmaa, ortodoksiset patriarkaatit
- Juutalaisuus ja islam; juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvää historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen ja kirkkorakennukseen, mahdollisuuksien mukaan myös muiden uskontojen pyhiin paikkoihin tutustuminen
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen (synti, katumus, oikea ja väärä)
- Juutalaisuuden ja islamin eettisen ajattelun yleispiirteet.

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta innostetaan tarkastelemaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustetaan kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden

tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Ortodoksiset paikalliskirkot eri puolella maailmaa, ortodoksiset patriarkaatit
- Juutalaisuus ja islam; juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvää historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen ja kirkkorakennukseen, mahdollisuuksien mukaan myös muiden uskontojen pyhiin paikkoihin tutustuminen
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen (synti, katumus, oikea ja väärä)
- Juutalaisuuden ja islamin eettisen ajattelun yleispiirteet.
- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: alkuseurakunta, ensimmäinen diakoni, martyyrius, apostolien lähetystyö, marttyyrikirkko, jakamaton kirkko, suuri skisma ja kirkon jakaantuminen, kirkolliskokoukset
- Kirkon opin muotoutuminen: uskontunnustus, Traditio
- Ortodoksinen kristitty: kastettu ja voideltu
- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Ortodoksiset paikalliskirkot eri puolella maailmaa, ortodoksiset patriarkaatit
- Juutalaisuus ja islam; juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvää historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen ja kirkkorakennukseen, mahdollisuuksien mukaan myös muiden uskontojen pyhiin paikkoihin tutustuminen
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen (synti, katumus, oikea ja väärä)
- Juutalaisuuden ja islamin eettisen ajattelun yleispiirteet.
- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta sekä tunnistaa uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: bysanttilainen aikakausi ja kirkon hallinnon muotoutuminen, kirkon jakaantumisen jälkeinen aika

- Kirkon opin muotoutuminen: Traditio ja kirkolliskokoukset (kirkon oppi)
- Raamattu kirkon kirjana
- Suomalainen ortodoksinen kirkko: historiaa ja nykyaikaa, diakonia, kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Luostarit ja asketismi
- Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Kristillisten kirkkojen eri suunnat; katolilaisuus ja luterilaisuus, keskeiset kristilliset kirkot
- Hindulaisuus ja buddhalaisuus; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen
- Globaali ortodoksisuus ja patriarkaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: bysanttilainen aikakausi ja kirkon hallinnon muotoutuminen, kirkon jakaantumisen jälkeinen aika
- Kirkon opin muotoutuminen: Traditio ja kirkolliskokoukset (kirkon oppi)
- Raamattu kirkon kirjana
- Suomalainen ortodoksinen kirkko: historiaa ja nykyaikaa, diakonia, kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Luostarit ja asketismi

- Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Kristillisten kirkkojen eri suunnat; katolilaisuus ja luterilaisuus, keskeiset kristilliset kirkot
- Hindulaisuus ja buddhalaisuus; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen
- Globaali ortodoksisuus ja patriarkaatit

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tuntee eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: bysanttilainen aikakausi ja kirkon hallinnon muotoutuminen, kirkon jakaantumisen jälkeinen aika
- Kirkon opin muotoutuminen: Traditio ja kirkolliskokoukset (kirkon oppi)
- Raamattu kirkon kirjana
- Suomalainen ortodoksinen kirkko: historiaa ja nykyaikaa, diakonia, kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Luostarit ja asketismi
- Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään

kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Kristillisten kirkkojen eri suunnat; katolilaisuus ja luterilaisuus, keskeiset kristilliset kirkot
- Hindulaisuus ja buddhalaisuus; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen
- Globaali ortodoksisuus ja patriarkaatit

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Omien eettisten valintojen vaikutusten pohtiminen
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen
- Hindulaisuuden ja buddhalaisuuden eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee ja arvioi erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: bysanttilainen aikakausi ja kirkon hallinnon muotoutuminen, kirkon jakaantumisen jälkeinen aika
- Kirkon opin muotoutuminen: Traditio ja kirkolliskokoukset (kirkon oppi)
- Raamattu kirkon kirjana
- Suomalainen ortodoksinen kirkko: historiaa ja nykyaikaa, diakonia, kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Luostarit ja asketismi
- Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Omien eettisten valintojen vaikutusten pohtiminen
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen
- Hindulaisuuden ja buddhalaisuuden eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä ortodoksisen uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Omien eettisten valintojen vaikutusten pohtiminen
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen
- Hindulaisuuden ja buddhalaisuuden eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: bysanttilainen aikakausi ja kirkon hallinnon muotoutuminen, kirkon jakaantumisen jälkeinen aika
- Kirkon opin muotoutuminen: Traditio ja kirkolliskokoukset (kirkon oppi)
- Raamattu kirkon kirjana
- Suomalainen ortodoksinen kirkko: historiaa ja nykyaikaa, diakonia, kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Luostarit ja asketismi
- Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten

välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Omien eettisten valintojen vaikutusten pohtiminen
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen
- Hindulaisuuden ja buddhalaisuuden eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: bysanttilainen aikakausi ja kirkon hallinnon muotoutuminen, kirkon jakaantumisen jälkeinen aika
- Kirkon opin muotoutuminen: Traditio ja kirkolliskokoukset (kirkon oppi)
- Raamattu kirkon kirjana
- Suomalainen ortodoksinen kirkko: historiaa ja nykyaikaa, diakonia, kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Luostarit ja asketismi
- Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Kristillisten kirkkojen eri suunnat; katolilaisuus ja luterilaisuus, keskeiset kristilliset kirkot
- Hindulaisuus ja buddhalaisuus; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen
- Globaali ortodoksisuus ja patriarkaatit

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Omien eettisten valintojen vaikutusten pohtiminen
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen
- Hindulaisuuden ja buddhalaisuuden eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta innostetaan tarkastelemaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustetaan kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

- Kristillisten kirkkojen eri suunnat; katolilaisuus ja luterilaisuus, keskeiset kristilliset kirkot
- Hindulaisuus ja buddhalaisuus; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen
- Globaali ortodoksisuus ja patriarkaatit

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Omien eettisten valintojen vaikutusten pohtiminen
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen
- Hindulaisuuden ja buddhalaisuuden eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkon syntyvaiheita: bysanttilainen aikakausi ja kirkon hallinnon muotoutuminen, kirkon jakaantumisen jälkeinen aika
- Kirkon opin muotoutuminen: Traditio ja kirkolliskokoukset (kirkon oppi)
- Raamattu kirkon kirjana
- Suomalainen ortodoksinen kirkko: historiaa ja nykyaikaa, diakonia, kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen
- Luostarit ja asketismi
- Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Kristillisten kirkkojen eri suunnat; katolilaisuus ja luterilaisuus, keskeiset kristilliset kirkot
- Hindulaisuus ja buddhalaisuus; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen
- Globaali ortodoksisuus ja patriarkaatit

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia.

Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet (YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus)
- Ymmärrys yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta
- Omien eettisten valintojen vaikutusten pohtiminen
- Kristilliseen etiikkaan perehtyminen
- Hindulaisuuden ja buddhalaisuuden eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta sekä tunnistaa uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys
- Ajan pyhittäminen ortodoksisessa ajattelussa: kirkkovuosi, kirkkotaide ja kirkkomusiikki, sakramentit, paastoaminen ja rukoileminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin

patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkotaide opin ilmentäjänä, taide eri uskonnoissa
- Kiinan ja Japanin uskonnot; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Luonnonuskonnot ja suomalaisten muinaisuskonnot, uudempia uskontoja
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Uskonnottomuus ja ateismi, elämänkatsomukset
- Uskonnot maailmanpolitiikassa
- Uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys
- Ajan pyhittäminen ortodoksisessa ajattelussa: kirkkovuosi, kirkkotaide ja kirkkomusiikki, sakramentit, paastoaminen ja rukoileminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden

tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkotaide opin ilmentäjänä, taide eri uskonnoissa
- Kiinan ja Japanin uskonnot; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Luonnonuskonnot ja suomalaisten muinaisuskonnot, uudempia uskontoja
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Uskonnottomuus ja ateismi, elämänkatsomukset
- Uskonnot maailmanpolitiikassa
- Uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tuntee eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys
- Ajan pyhittäminen ortodoksisessa ajattelussa: kirkkovuosi, kirkkotaide ja kirkkomusiikki, sakramentit, paastoaminen ja rukoileminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja

ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkotaide opin ilmentäjänä, taide eri uskonnoissa
- Kiinan ja Japanin uskonnot; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Luonnonuskonnot ja suomalaisten muinaisuskonnot, uudempia uskontoja
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Uskonnottomuus ja ateismi, elämänkatsomukset
- Uskonnot maailmanpolitiikassa
- Uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa esimerkiksi seuraavien aiheiden kautta:
    - Eettisiä kysymyksiä: elämä ja kuolema, elämän tarkoitus, seurustelu ja perhe, vapaus ja vastuu, kestävä elämäntapa, bioetiikka, erilaisten ihmisten kohtaaminen työelämässä ja vapaa-ajalla
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja kirkon opetus sekä Raamatun kertomukset ortodoksisen etiikan perustana
- Kiinan ja Japanin uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Luonnonuskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Elämänkatsomusten eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee ja arvioi erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys
- Ajan pyhittäminen ortodoksisessa ajattelussa: kirkkovuosi, kirkkotaide ja kirkkomusiikki, sakramentit, paastoaminen ja rukoileminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa esimerkiksi seuraavien aiheiden kautta:
    - Eettisiä kysymyksiä: elämä ja kuolema, elämän tarkoitus, seurustelu ja perhe, vapaus ja vastuu, kestävä elämäntapa, bioetiikka, erilaisten ihmisten kohtaaminen työelämässä ja vapaa-ajalla
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja kirkon opetus sekä Raamatun kertomukset ortodoksisen etiikan perustana
- Kiinan ja Japanin uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Luonnonuskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Elämänkatsomusten eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä ortodoksisen uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa esimerkiksi seuraavien aiheiden kautta:
    - Eettisiä kysymyksiä: elämä ja kuolema, elämän tarkoitus, seurustelu ja perhe, vapaus ja vastuu, kestävä elämäntapa, bioetiikka, erilaisten ihmisten kohtaaminen työelämässä ja vapaa-ajalla
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja kirkon opetus sekä Raamatun kertomukset ortodoksisen etiikan perustana
- Kiinan ja Japanin uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Luonnonuskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Elämänkatsomusten eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys
- Ajan pyhittäminen ortodoksisessa ajattelussa: kirkkovuosi, kirkkotaide ja kirkkomusiikki, sakramentit, paastoaminen ja rukoileminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten

välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa esimerkiksi seuraavien aiheiden kautta:
    - Eettisiä kysymyksiä: elämä ja kuolema, elämän tarkoitus, seurustelu ja perhe, vapaus ja vastuu, kestävä elämäntapa, bioetiikka, erilaisten ihmisten kohtaaminen työelämässä ja vapaa-ajalla
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja kirkon opetus sekä Raamatun kertomukset ortodoksisen etiikan perustana
- Kiinan ja Japanin uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Luonnonuskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Elämänkatsomusten eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys
- Ajan pyhittäminen ortodoksisessa ajattelussa: kirkkovuosi, kirkkotaide ja kirkkomusiikki, sakramentit, paastoaminen ja rukoileminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden

tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkotaide opin ilmentäjänä, taide eri uskonnoissa
- Kiinan ja Japanin uskonnot; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Luonnonuskonnot ja suomalaisten muinaisuskonnot, uudempia uskontoja
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Uskonnottomuus ja ateismi, elämänkatsomukset
- Uskonnot maailmanpolitiikassa
- Uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa esimerkiksi seuraavien aiheiden kautta:
    - Eettisiä kysymyksiä: elämä ja kuolema, elämän tarkoitus, seurustelu ja perhe, vapaus ja vastuu, kestävä elämäntapa, bioetiikka, erilaisten ihmisten kohtaaminen työelämässä ja vapaa-ajalla
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja kirkon opetus sekä Raamatun kertomukset ortodoksisen etiikan perustana
- Kiinan ja Japanin uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Luonnonuskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Elämänkatsomusten eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta innostetaan tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustetaan kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkotaide opin ilmentäjänä, taide eri uskonnoissa

- Kiinan ja Japanin uskonnot; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Luonnonuskonnot ja suomalaisten muinaisuskonnot, uudempia uskontoja
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Uskonnottomuus ja ateismi, elämänkatsomukset
- Uskonnot maailmanpolitiikassa
- Uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa esimerkiksi seuraavien aiheiden kautta:
    - Eettisiä kysymyksiä: elämä ja kuolema, elämän tarkoitus, seurustelu ja perhe, vapaus ja vastuu, kestävä elämäntapa, bioetiikka, erilaisten ihmisten kohtaaminen työelämässä ja vapaa-ajalla
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja kirkon opetus sekä Raamatun kertomukset ortodoksisen etiikan perustana
- Kiinan ja Japanin uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Luonnonuskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Elämänkatsomusten eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys
- Ajan pyhittäminen ortodoksisessa ajattelussa: kirkkovuosi, kirkkotaide ja kirkkomusiikki, sakramentit, paastoaminen ja rukoileminen
- Tutustuminen ortodoksiseen jumalanpalvelukseen

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkotaide opin ilmentäjänä, taide eri uskonnoissa
- Kiinan ja Japanin uskonnot; uskontojen historiaa, oppeja, tapoja ja symboleita
- Luonnonuskonnot ja suomalaisten muinaisuskonnot, uudempia uskontoja
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa
- Uskonnolliset aiheet mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- Uskonnottomuus ja ateismi, elämänkatsomukset
- Uskonnot maailmanpolitiikassa
- Uskontojen välisen dialogin tuntemuksen syventäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

- Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa esimerkiksi seuraavien aiheiden kautta:
    - Eettisiä kysymyksiä: elämä ja kuolema, elämän tarkoitus, seurustelu ja perhe, vapaus ja vastuu, kestävä elämäntapa, bioetiikka, erilaisten ihmisten kohtaaminen työelämässä ja vapaa-ajalla
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Ortodoksinen ihmiskäsitys ja kirkon opetus sekä Raamatun kertomukset ortodoksisen etiikan perustana
- Kiinan ja Japanin uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Luonnonuskontojen eettisen ajattelun yleispiirteet
- Elämänkatsomusten eettisen ajattelun yleispiirteet
- Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Evankelisluterilaisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuosiluokkatasolla keskitytään suuriin maailmanuskontoihin
- Kristinusko suurena kirjauskontona ja suurimpana uskontona maailmassa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskontojen luokittelu ja eri ulottuvuudet (jumalakäsitys, kirja/kirjoitukseton uskonto, aikakäsitys, ihmiskäsitys, pelastuskäsitys, keskeiset symbolit)
- Suuret maailmanuskonnot:
    - Levinneisyys
    - Synty
    - Pyhät kirjat
    - Keskeiset opit
    - Vaikutukset maailmaan paikallisesti ja globaalisti
    - Näkyvyys eri medioissa
- Alkuperäiskansojen uskonnot
- Joitakin esimerkkejä uususkonnoista

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskontojen luokittelu ja eri ulottuvuudet (jumalakäsitys, kirja/kirjoitukseton uskonto, aikakäsitys, ihmiskäsitys, pelastuskäsitys, keskeiset symbolit)
- Suuret maailmanuskonnot:
    - Levinneisyys
    - Synty
    - Pyhät kirjat
    - Keskeiset opit
    - Vaikutukset maailmaan paikallisesti ja globaalisti
    - Näkyvyys eri medioissa
- Alkuperäiskansojen uskonnot
- Joitakin esimerkkejä uususkonnoista

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään

kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuosiluokkatasolla keskitytään suuriin maailmanuskontoihin
- Kristinusko suurena kirjauskontona ja suurimpana uskontona maailmassa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskontojen luokittelu ja eri ulottuvuudet (jumalakäsitys, kirja/kirjoitukseton uskonto, aikakäsitys, ihmiskäsitys, pelastuskäsitys, keskeiset symbolit)
- Suuret maailmanuskonnot:
    - Levinneisyys
    - Synty
    - Pyhät kirjat
    - Keskeiset opit
    - Vaikutukset maailmaan paikallisesti ja globaalisti
    - Näkyvyys eri medioissa
- Alkuperäiskansojen uskonnot
- Joitakin esimerkkejä uususkonnoista

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään suurten maailmanuskontojen eettisiin periaatteisiin

- Uskontojen välinen dialogi globaalissa maailmassa
- Ohjataan oppilasta kunnioittamaan muiden vakaumusta ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuosiluokkatasolla keskitytään suuriin maailmanuskontoihin
- Kristinusko suurena kirjauskontona ja suurimpana uskontona maailmassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään suurten maailmanuskontojen eettisiin periaatteisiin
- Uskontojen välinen dialogi globaalissa maailmassa
- Ohjataan oppilasta kunnioittamaan muiden vakaumusta ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Vuosiluokkatasolla keskitytään suuriin maailmanuskontoihin
- Kristinusko suurena kirjauskontona ja suurimpana uskontona maailmassa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Uskontojen luokittelu ja eri ulottuvuudet (jumalakäsitys, kirja/kirjoitukseton uskonto, aikakäsitys, ihmiskäsitys, pelastuskäsitys, keskeiset symbolit)
- Suuret maailmanuskonnot:
    - Levinneisyys
    - Synty
    - Pyhät kirjat
    - Keskeiset opit
    - Vaikutukset maailmaan paikallisesti ja globaalisti
    - Näkyvyys eri medioissa
- Alkuperäiskansojen uskonnot
- Joitakin esimerkkejä uususkonnoista

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 7. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Perehdytään suurten maailmanuskontojen eettisiin periaatteisiin
- Uskontojen välinen dialogi globaalissa maailmassa
- Ohjataan oppilasta kunnioittamaan muiden vakaumusta ja käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen

kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Raamattu kristinuskon pyhänä kirjana
- Raamattu osana kristinuskon syntyä
- Raamatun syntyprosessi
- Kristinuskon syntyprosessi
- Kirkon varhaishistoria
- Kirkon jakaantuminen ja suurimmat kristilliset kirkkokunnat
- Kirkko Suomessa
    - Kristinuskon tulo Suomeen
    - Reformaatio
    - Luterilaisen kirkon merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa
    - Lähialueen luterilaisen kirkon toiminta
- Protestanttiset ja muut uskonnolliset yhteisöt

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kristinuskon nykytilanne ja painopisteen siirtyminen etelään sekä asema maailmassa
- Kristinuskon ja kirkkokuntien näkyminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Ekumenia ja kirkkokuntien välinen dialogi

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Raamattu kristinuskon pyhänä kirjana
- Raamattu osana kristinuskon syntyä
- Raamatun syntyprosessi
- Kristinuskon syntyprosessi

- Kirkon varhaishistoria
- Kirkon jakaantuminen ja suurimmat kristilliset kirkkokunnat
- Kirkko Suomessa
    - Kristinuskon tulo Suomeen
    - Reformaatio
    - Luterilaisen kirkon merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa
    - Lähialueen luterilaisen kirkon toiminta
- Protestanttiset ja muut uskonnolliset yhteisöt

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Raamattu kristinuskon pyhänä kirjana
- Raamattu osana kristinuskon syntyä
- Raamatun syntyprosessi
- Kristinuskon syntyprosessi
- Kirkon varhaishistoria
- Kirkon jakaantuminen ja suurimmat kristilliset kirkkokunnat
- Kirkko Suomessa
    - Kristinuskon tulo Suomeen
    - Reformaatio
    - Luterilaisen kirkon merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa
    - Lähialueen luterilaisen kirkon toiminta
- Protestanttiset ja muut uskonnolliset yhteisöt

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Kristinuskon nykytilanne ja painopisteen siirtyminen etelään sekä asema maailmassa
- Kristinuskon ja kirkkokuntien näkyminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Ekumenia ja kirkkokuntien välinen dialogi

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi

valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 8. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Oppilas perehtyy eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Raamatun eettiset painotukset
- Kristillinen etiikka

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Etiikan käsitteistöön ja teorioihin perehtyminen

- Ihmisoikeusetiikka
    - YK:n ihmisoikeuksien julistus
    - Ihmisoikeuksien loukkaukset
- Eettiset kysymykset eri elämänalueilla
    - Ihmisyyteen ja ajankohtaisiin eettisiin kysymyksiin liittyvä pohdinta
    - Suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvät eettiset kysymykset, globaali vastuullisuus sekä ympäristöön ja eläimiin liittyvät eettiset kysymykset
    - Ohjataan oppilasta omaan eettisen ajatteluun ja valintojen tekoon
    - Oppilaan oman arvomaailman, maailmankatsomuksen ja eettisten käsitysten kehittyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Etiikan käsitteistöön ja teorioihin perehtyminen
- Ihmisoikeusetiikka
    - YK:n ihmisoikeuksien julistus
    - Ihmisoikeuksien loukkaukset
- Eettiset kysymykset eri elämänalueilla
    - Ihmisyyteen ja ajankohtaisiin eettisiin kysymyksiin liittyvä pohdinta
    - Suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvät eettiset kysymykset, globaali vastuullisuus sekä ympäristöön ja eläimiin liittyvät eettiset kysymykset

- Ohjataan oppilasta omaan eettisen ajatteluun ja valintojen tekoon
- Oppilaan oman arvomaailman, maailmankatsomuksen ja eettisten käsitysten kehittyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Raamatun eettiset painotukset
- Kristillinen etiikka

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Etiikan käsitteistöön ja teorioihin perehtyminen
- Ihmisoikeusetiikka
    - YK:n ihmisoikeuksien julistus
    - Ihmisoikeuksien loukkaukset
- Eettiset kysymykset eri elämänalueilla
    - Ihmisyyteen ja ajankohtaisiin eettisiin kysymyksiin liittyvä pohdinta
    - Suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvät eettiset kysymykset, globaali vastuullisuus sekä ympäristöön ja eläimiin liittyvät eettiset kysymykset
    - Ohjataan oppilasta omaan eettisen ajatteluun ja valintojen tekoon
    - Oppilaan oman arvomaailman, maailmankatsomuksen ja eettisten käsitysten kehittyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Raamatun eettiset painotukset
- Kristillinen etiikka

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen

ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Eri uskontojen eettiset painotukset

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Etiikan käsitteistöön ja teorioihin perehtyminen
- Ihmisoikeusetiikka
    - YK:n ihmisoikeuksien julistus
    - Ihmisoikeuksien loukkaukset
- Eettiset kysymykset eri elämänalueilla
    - Ihmisyyteen ja ajankohtaisiin eettisiin kysymyksiin liittyvä pohdinta
    - Suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvät eettiset kysymykset, globaali vastuullisuus sekä ympäristöön ja eläimiin liittyvät eettiset kysymykset
    - Ohjataan oppilasta omaan eettisen ajatteluun ja valintojen tekoon
    - Oppilaan oman arvomaailman, maailmankatsomuksen ja eettisten käsitysten kehittyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Eri uskontojen eettiset painotukset

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Vantaalla 9. luokalla opetetaan tästä sisältöalueesta seuraavat asiakokonaisuudet:

- Etiikan käsitteistöön ja teorioihin perehtyminen
- Ihmisoikeusetiikka
    - YK:n ihmisoikeuksien julistus
    - Ihmisoikeuksien loukkaukset

- Eettiset kysymykset eri elämänalueilla
    - Ihmisyyteen ja ajankohtaisiin eettisiin kysymyksiin liittyvä pohdinta
    - Suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvät eettiset kysymykset, globaali vastuullisuus sekä ympäristöön ja eläimiin liittyvät eettiset kysymykset
    - Ohjataan oppilasta omaan eettisen ajatteluun ja valintojen tekoon
    - Oppilaan oman arvomaailman, maailmankatsomuksen ja eettisten käsitysten kehittyminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Krishna-liike

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas havaitsee Krishna-tietoisuuden ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä tunnistaa uskontoon liittyvän monimuotoisuuden.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Pyhät tekstit – kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Bhagavad-gitan syventävä tieto aineellisen luonnon kolmesta köydestä
- Joogan tikapuut
- Srimad Bhagavatamin erityisasema
- Johdatus kosmologiaan
- Antaumuksellisen palvelun harjoittamisen menetelmät
- Sri Caitanya Caritamritan olemassaolon kolme periaatetta
- Samanaikainen käsittämätön ykseys ja erillisyys

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Vedoihin perustuvien uskontojen vaikutus kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnollinen ja tieteellinen kieli ja argumentointi

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas syventää tietojaan Krishna-tietoisuudesta ja sen vaikutuksista.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Pyhät tekstit – kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Bhagavad-gitan syventävä tieto aineellisen luonnon kolmesta köydestä
- Joogan tikapuut
- Srimad Bhagavatamin erityisasema
- Johdatus kosmologiaan
- Antaumuksellisen palvelun harjoittamisen menetelmät
- Sri Caitanya Caritamritan olemassaolon kolme periaatetta
- Samanaikainen käsittämätön ykseys ja erillisyys

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Pyhät tekstit – kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Bhagavad-gitan syventävä tieto aineellisen luonnon kolmesta köydestä
- Joogan tikapuut
- Srimad Bhagavatamin erityisasema
- Johdatus kosmologiaan
- Antaumuksellisen palvelun harjoittamisen menetelmät
- Sri Caitanya Caritamritan olemassaolon kolme periaatetta
- Samanaikainen käsittämätön ykseys ja erillisyys

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan

huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Vedoihin perustuvien uskontojen vaikutus kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnollinen ja tieteellinen kieli ja argumentointi

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Sielun luontainen tarve kokea onnellisuutta
- Vedojen näkemys aineellisen ja henkisen onnellisuuden luonteesta
- Eriarvoisuudesta ja olemassaolon ongelmista vapautuminen oppimalla itsen, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta
- Joogan suora ja epäsuora menetelmä elämänlaadun parantamiseksi
- Jumalkeskeisen kulttuurin periaatteet
- Kaikkien elävien olentojen samanaikainen ykseys ja erillisyys
- Bhagavad-gitan rauhan kaava henkilökohtaisen ja yhteisöllisen hyvinvoinnin näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas harjoittelee havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Pyhät tekstit – kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Bhagavad-gitan syventävä tieto aineellisen luonnon kolmesta köydestä
- Joogan tikapuut
- Srimad Bhagavatamin erityisasema
- Johdatus kosmologiaan
- Antaumuksellisen palvelun harjoittamisen menetelmät
- Sri Caitanya Caritamritan olemassaolon kolme periaatetta
- Samanaikainen käsittämätön ykseys ja erillisyys

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Sielun luontainen tarve kokea onnellisuutta
- Vedojen näkemys aineellisen ja henkisen onnellisuuden luonteesta
- Eriarvoisuudesta ja olemassaolon ongelmista vapautuminen oppimalla itsen, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta
- Joogan suora ja epäsuora menetelmä elämänlaadun parantamiseksi
- Jumalkeskeisen kulttuurin periaatteet
- Kaikkien elävien olentojen samanaikainen ykseys ja erillisyys
- Bhagavad-gitan rauhan kaava henkilökohtaisen ja yhteisöllisen hyvinvoinnin näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas osaa tunnistaa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.**

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Vedoihin perustuvien uskontojen vaikutus kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnollinen ja tieteellinen kieli ja argumentointi

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Sielun luontainen tarve kokea onnellisuutta
- Vedojen näkemys aineellisen ja henkisen onnellisuuden luonteesta
- Eriarvoisuudesta ja olemassaolon ongelmista vapautuminen oppimalla itsen, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta
- Joogan suora ja epäsuora menetelmä elämänlaadun parantamiseksi
- Jumalkeskeisen kulttuurin periaatteet
- Kaikkien elävien olentojen samanaikainen ykseys ja erillisyys
- Bhagavad-gitan rauhan kaava henkilökohtaisen ja yhteisöllisen hyvinvoinnin näkökulmasta

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Pyhät tekstit – kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Bhagavad-gitan syventävä tieto aineellisen luonnon kolmesta köydestä
- Joogan tikapuut
- Srimad Bhagavatamin erityisasema
- Johdatus kosmologiaan
- Antaumuksellisen palvelun harjoittamisen menetelmät
- Sri Caitanya Caritamritan olemassaolon kolme periaatetta
- Samanaikainen käsittämätön ykseys ja erillisyys

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa vaikutusta hyvinvointiin.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Sielun luontainen tarve kokea onnellisuutta
- Vedojen näkemys aineellisen ja henkisen onnellisuuden luonteesta
- Eriarvoisuudesta ja olemassaolon ongelmista vapautuminen oppimalla itsen, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta
- Joogan suora ja epäsuora menetelmä elämänlaadun parantamiseksi
- Jumalkeskeisen kulttuurin periaatteet
- Kaikkien elävien olentojen samanaikainen ykseys ja erillisyys
- Bhagavad-gitan rauhan kaava henkilökohtaisen ja yhteisöllisen hyvinvoinnin näkökulmasta

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Vedoihin perustuvien uskontojen vaikutus kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnollinen ja tieteellinen kieli ja argumentointi

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Pyhät tekstit – kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Bhagavad-gitan syventävä tieto aineellisen luonnon kolmesta köydestä
- Joogan tikapuut
- Srimad Bhagavatamin erityisasema
- Johdatus kosmologiaan
- Antaumuksellisen palvelun harjoittamisen menetelmät
- Sri Caitanya Caritamritan olemassaolon kolme periaatetta
- Samanaikainen käsittämätön ykseys ja erillisyys

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Vedoihin perustuvien uskontojen vaikutus kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnollinen ja tieteellinen kieli ja argumentointi

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään

YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Sielun luontainen tarve kokea onnellisuutta
- Vedojen näkemys aineellisen ja henkisen onnellisuuden luonteesta
- Eriarvoisuudesta ja olemassaolon ongelmista vapautuminen oppimalla itsen, luonnon ja Jumalan välisestä suhteesta
- Joogan suora ja epäsuora menetelmä elämänlaadun parantamiseksi
- Jumalkeskeisen kulttuurin periaatteet
- Kaikkien elävien olentojen samanaikainen ykseys ja erillisyys
- Bhagavad-gitan rauhan kaava henkilökohtaisen ja yhteisöllisen hyvinvoinnin näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas havaitsee uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä tunnistaa uskontoihin liittyvän monimuotoisuuden.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Veda-perinteen monimuotoisuus ja historia
- Vaisnavismin alkuperä, leviäminen ja suuntaukset
- Srila Prabhupadan ja ISKCONin vaikutus maailmanlaajuisesti
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen
- Hare Krishna populaarikulttuurissa ja mediassa

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Maailmanuskonnot, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas perehtyy uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.**

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Maailmanuskonnot, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tunnistaa eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Veda-perinteen monimuotoisuus ja historia
- Vaisnavismin alkuperä, leviäminen ja suuntaukset
- Srila Prabhupadan ja ISKCONin vaikutus maailmanlaajuisesti
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen
- Hare Krishna populaarikulttuurissa ja mediassa

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja

katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen vuorovaikutus
- Uskontojen merkitys maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Maailmanuskonnot, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas pystyy havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen vuorovaikutus
- Uskontojen merkitys maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Veda-perinteen monimuotoisuus ja historia
- Vaisnavismin alkuperä, leviäminen ja suuntaukset
- Srila Prabhupadan ja ISKCONin vaikutus maailmanlaajuisesti
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen
- Hare Krishna populaarikulttuurissa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas osaa tunnistaa uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisen merkityksen ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Veda-perinteen monimuotoisuus ja historia
- Vaisnavismin alkuperä, leviäminen ja suuntaukset
- Srila Prabhupadan ja ISKCONin vaikutus maailmanlaajuisesti
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen
- Hare Krishna populaarikulttuurissa ja mediassa

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen vuorovaikutus
- Uskontojen merkitys maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Veda-perinteen monimuotoisuus ja historia
- Vaisnavismin alkuperä, leviäminen ja suuntaukset
- Srila Prabhupadan ja ISKCONin vaikutus maailmanlaajuisesti
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen
- Hare Krishna populaarikulttuurissa ja mediassa

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Maailmanuskonnot, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen vuorovaikutus
- Uskontojen merkitys maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tunnistaa uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä uskontoon liittyvän monimuotoisuuden.**

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Krishna-tietoisuuden etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet Gaudiya Vaishnavismissa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset Gaudiya Vaishnavismissa
- Oma suhde hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuuden periaate

- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Krishna-tietoisuuden etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet Gaudiya Vaishnavismissa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset Gaudiya Vaishnavismissa
- Oma suhde hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä

- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuuden periaate
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Krishna-tietoisuuden etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet Gaudiya Vaishnavismissa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset Gaudiya Vaishnavismissa
- Oma suhde hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas perehtyy eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä buddhalaisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuuden periaate
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä

- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.**

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Krishna-tietoisuuden etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet Gaudiya Vaishnavismissa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset Gaudiya Vaishnavismissa
- Oma suhde hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuuden periaate
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.**

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuuden periaate
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Krishna-tietoisuuden etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet Gaudiya Vaishnavismissa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset Gaudiya Vaishnavismissa
- Oma suhde hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.**

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuuden periaate
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.**

Tutustutaan Krishna-tietoisuuden opetuksiin ikuisesta uskonnosta ja jumalakeskeisestä kulttuurista sekä eri sukupuolten ja muiden ryhmien asemasta yhteiskunnassa. Tutkitaan uskonnon opetuksia olemassaolon neljänlaisista ongelmista (syntymä, kuolema, vanhuus, sairaus) sekä Bhagavad-gitan rauhan kaavasta osana maailmanrauhan saavuttamista. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuteen kuuluvaa ajatusta Jumalan laista tieteen perustana. Perehdytään Krishna-tietoisuuden opetukseen elävästä olennosta Jumalan palvelijana ja oppiin lopullisesta hyvästä (ashraya). Opetuksessa käsitellään YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta, ihmisoikeusetiikkaa, eri uskontojen ja katsomusten eettistä opetusta, uskontodialogia sekä uskontojen merkitystä maailmanrauhan rakentamisessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ihmisyyteen kuuluvat elämänkysymykset ja erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset.

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuuden periaate
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Opetuksessa perehdytään veda-kulttuuriin, vaisnavismiin ja Kansainväliseen Krishna-tietoisuus-yhteisö ISKCONiin ja sen perustajaan Prabhupadaan. Tutkitaan Krishna-tietoisuuden opetuksia olemassaolon kolmesta periaatteesta (vastu-traya) sekä antaumuksellisen palvelemisen menetelmistä. Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon opetukset Jumalan käsittämättömästä luoteesta (acintya-bheda-abheda-tattva), kolmesta luonnonlaadusta sekä vedalaisesta maailmankaikkeudesta ja tiedosta. Tutustutaan joogamenetelmiin sekä pyhään kirjaan Srimad Bhagavatamiin. Tarkastellaan Krishna-tietoisuuden levinneisyyttä, suhdetta muihin uskontoihin sekä suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa. Jäsennetään omaa suhdetta hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen.

- Krishna-tietoisuuden etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet Gaudiya Vaishnavismissa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset Gaudiya Vaishnavismissa
- Oma suhde hindulaisuuteen, Krishna-tietoisuuteen ja suomalaisuuteen

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin ilmiönä. Tarkastellaan uskontojen tuntemista osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnon ja tieteen välistä suhdetta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä näkyvyys mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Buddhalainen

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas havaitsee buddhalaisuuden ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä tunnistaa uskontoon liittyvän monimuotoisuuden.**

- Buddhalaisuus yleismaailmallisena uskontona
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Buddhalaisuuden historiaa (synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin)
- Buddhalainen taide ja arkkitehtuuri, luostariyliopistot
- Buddhalaisuuden opillisia perusteita ja harjoittamisen tapoja
- Pyhät tekstit, kirjallinen ja suullinen perimätieto

- Buddhalaisuus populaarikulttuurissa ja mediassa

- Intialaisperäisten uskontojen vaikutus buddhalaisuuteen
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde: uskonnollinen/tieteellinen kieli ja argumentointi

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas syventää tietojaan buddhalaisesta uskonnosta ja sen vaikutuksista.**

- Buddhalaisuus yleismaailmallisena uskontona
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Buddhalaisuuden historiaa (synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin)
- Buddhalainen taide ja arkkitehtuuri, luostariyliopistot
- Buddhalaisuuden opillisia perusteita ja harjoittamisen tapoja
- Pyhät tekstit, kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Buddhalaisuus populaarikulttuurissa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.**

- Buddhalaisuus yleismaailmallisena uskontona
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Buddhalaisuuden historiaa (synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin)
- Buddhalainen taide ja arkkitehtuuri, luostariyliopistot
- Buddhalaisuuden opillisia perusteita ja harjoittamisen tapoja
- Pyhät tekstit, kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Buddhalaisuus populaarikulttuurissa ja mediassa

- Intialaisperäisten uskontojen vaikutus buddhalaisuuteen
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde: uskonnollinen/tieteellinen kieli ja argumentointi

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Buddhalaisia näkemyksiä hyvästä elämästä
- Karmaan ja jälleensyntymään liittyviä opetuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas harjoittelee havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.**

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Buddhalaisia näkemyksiä hyvästä elämästä
- Karmaan ja jälleensyntymään liittyviä opetuksia

- Buddhalaisuus yleismaailmallisena uskontona
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Buddhalaisuuden historiaa (synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin)
- Buddhalainen taide ja arkkitehtuuri, luostariyliopistot
- Buddhalaisuuden opillisia perusteita ja harjoittamisen tapoja
- Pyhät tekstit, kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Buddhalaisuus populaarikulttuurissa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas osaa tunnistaa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä.**

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Buddhalaisia näkemyksiä hyvästä elämästä
- Karmaan ja jälleensyntymään liittyviä opetuksia

- Intialaisperäisten uskontojen vaikutus buddhalaisuuteen
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde: uskonnollinen/tieteellinen kieli ja argumentointi

- Buddhalaisuus yleismaailmallisena uskontona
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Buddhalaisuuden historiaa (synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin)
- Buddhalainen taide ja arkkitehtuuri, luostariyliopistot
- Buddhalaisuuden opillisia perusteita ja harjoittamisen tapoja
- Pyhät tekstit, kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Buddhalaisuus populaarikulttuurissa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa vaikutusta hyvinvointiin.**

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Buddhalaisia näkemyksiä hyvästä elämästä
- Karmaan ja jälleensyntymään liittyviä opetuksia

- Intialaisperäisten uskontojen vaikutus buddhalaisuuteen
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde: uskonnollinen/tieteellinen kieli ja argumentointi

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.**

- Intialaisperäisten uskontojen vaikutus buddhalaisuuteen
- Uskonnon ja kulttuurin välinen keskinäinen vuorovaikutus maailmassa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde: uskonnollinen/tieteellinen kieli ja argumentointi

- Buddhalaisuus yleismaailmallisena uskontona
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Buddhalaisuuden historiaa (synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin)
- Buddhalainen taide ja arkkitehtuuri, luostariyliopistot
- Buddhalaisuuden opillisia perusteita ja harjoittamisen tapoja
- Pyhät tekstit, kirjallinen ja suullinen perimätieto
- Buddhalaisuus populaarikulttuurissa ja mediassa

- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Buddhalaisia näkemyksiä hyvästä elämästä
- Karmaan ja jälleensyntymään liittyviä opetuksia

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas havaitsee uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä tunnistaa uskontoihin liittyvän monimuotoisuuden.**

- Maailmanuskon, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

- Buddhalaisuuden levinneisyys nykypäivänä
- Eri buddhalaisten suuntausten keskinäinen yhteistyö
- Buddhalaisuuden nykytilanne Suomessa
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas perehtyy uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.**

- Maailmanuskon, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.**

- Maailmanuskon, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen merkityksestä maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

- Buddhalaisuuden levinneisyys nykypäivänä
- Eri buddhalaisten suuntausten keskinäinen yhteistyö
- Buddhalaisuuden nykytilanne Suomessa
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas harjoittelee havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.**

- Buddhalaisuuden levinneisyys nykypäivänä
- Eri buddhalaisten suuntausten keskinäinen yhteistyö
- Buddhalaisuuden nykytilanne Suomessa
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen merkityksestä maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas osaa tunnistaa uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisen merkityksen ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.**

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen merkityksestä maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

- Buddhalaisuuden levinneisyys nykypäivänä
- Eri buddhalaisten suuntausten keskinäinen yhteistyö
- Buddhalaisuuden nykytilanne Suomessa
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.**

- Buddhalaisuuden levinneisyys nykypäivänä
- Eri buddhalaisten suuntausten keskinäinen yhteistyö
- Buddhalaisuuden nykytilanne Suomessa
- Suhde muihin uskontoihin ja katsomuksiin, kulttuureihin ja uskonnottomuuteen

- Maailmanuskon, luonnonuskontoja, uusia uskonnollisia liikkeitä
- Uskontojen levinneisyys nykypäivänä
- Uskonnottomuus ja uskontokriittisyys
- Uskontojen välinen vuoropuhelu
- Uskontojen näkyminen populaarikulttuurissa, mediassa ja taiteessa

- Eettisiä periaatteita ja hyvän elämän ohjeita eri uskonnoissa ja katsomuksissa
- Uskontojen merkityksestä maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin rakentamisessa

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

- **Oppilas tunnistaa uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä uskontoon liittyvän monimuotoisuuden.**

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

- Buddhalaisen etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet buddhalaisuudessa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset buddhalaisuudessa
- Osallistava buddhalaisuus
- Oma suhde buddhalaisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Oppilas tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.**

- Buddhalaisen etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet buddhalaisuudessa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset buddhalaisuudessa
- Osallistava buddhalaisuus
- Oma suhde buddhalaisuuteen

- Buddhalaisen etiikan perusteet
- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena yksilön tasolta maailmanpolitiikkaan
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.**

- Buddhalaisen etiikan perusteet
- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena yksilön tasolta maailmanpolitiikkaan
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

- Buddhalaisen etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet buddhalaisuudessa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset buddhalaisuudessa
- Osallistava buddhalaisuus
- Oma suhde buddhalaisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas perehtyy eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä buddhalaisuuden ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin.**

- Buddhalaisen etiikan perusteet
- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena yksilön tasolta maailmanpolitiikkaan
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.**

- Buddhalaisen etiikan perusteet
- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena yksilön tasolta maailmanpolitiikkaan
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

- Buddhalaisen etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet buddhalaisuudessa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset buddhalaisuudessa
- Osallistava buddhalaisuus
- Oma suhde buddhalaisuuteen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Oppilas osaa pohtia ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.**

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

- Buddhalaisen etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet buddhalaisuudessa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset buddhalaisuudessa
- Osallistava buddhalaisuus
- Oma suhde buddhalaisuuteen

- Buddhalaisen etiikan perusteet
- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena yksilön tasolta maailmanpolitiikkaan
- Ihmisoikeusetiikka

- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- **Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan.**

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

- Buddhalaisen etiikan perusteet
- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena yksilön tasolta maailmanpolitiikkaan
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.**

- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa, kriisitilanteissa ja rauhan aikana
- Uskonnon ja valtion välinen suhde
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

- Buddhalaisen etiikan perusteet ja suhde länsimaiseen etiikkaan
- Ihmisoikeudet buddhalaisuudessa ja suhde YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen
- Buddhalaisuuden monimuotoisuus
- Ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset buddhalaisuudessa
- Osallistava buddhalaisuus
- Oma suhde buddhalaisuuteen

- Buddhalaisen etiikan perusteet
- Ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä
- Omat arvot, eettiset valinnat ja niiden vaikutukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Väkivallattomuus eettisenä periaatteena yksilön tasolta maailmanpolitiikkaan
- Ihmisoikeusetiikka
- Ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä

- Suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Katolisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkkovuoden suuret juhlat, rukouselämä
- Katolinen kulttuuri
- Maallikoiden tehtävät nykykirkossa
- Kirkkorakennukset
- Kirkkohistoria: synty, alkuvaiheet, lähetystyö, keskiaika, kirkon koululaitos, rukousperinne

- Kirkolliskokoukset, kirkkoisät, kirkon hallinnon kehittyminen
- Reformaatio ja sen seuraukset
- Uuden ja nykyajan kirkko
- Katolisen kirkon lähetystyö ja kirkon leviäminen

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Islam: tavat, symbolit
- Uskontojen määrittelyä, uskontodialogi
- Ekumeeninen perhe

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan katolisesta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkkovuoden suuret juhlat, rukouselämä
- Katolinen kulttuuri
- Maallikoiden tehtävät nykykirkossa
- Kirkkorakennukset
- Kirkkohistoria: synty, alkuvaiheet, lähetystyö, keskiaika, kirkon koululaitos, rukousperinne
- Kirkolliskokoukset, kirkkoisät, kirkon hallinnon kehittyminen
- Reformaatio ja sen seuraukset
- Uuden ja nykyajan kirkko
- Katolisen kirkon lähetystyö ja kirkon leviäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa ja uskonnottomuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden

vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Islam: tavat, symbolit
- Uskontojen määrittelyä, uskontodialogi
- Ekumeeninen perhe

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa katoliseen perinteeseen ja muihin uskontoihin liittyviä tapoja ja symboleita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkkovuoden suuret juhlat, rukouselämä
- Katolinen kulttuuri
- Maallikoiden tehtävät nykykirkossa
- Kirkkorakennukset
- Kirkkohistoria: synty, alkuvaiheet, lähetystyö, keskiaika, kirkon koululaitos, rukousperinne
- Kirkolliskokoukset, kirkkoisät, kirkon hallinnon kehittyminen
- Reformaatio ja sen seuraukset
- Uuden ja nykyajan kirkko
- Katolisen kirkon lähetystyö ja kirkon leviäminen

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään

katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Islam: tavat, symbolit
- Uskontojen määrittelyä, uskontodialogi
- Ekumeeninen perhe

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Diakonin kutsumus, epäitsekkyys, toisten auttaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee ja arvioi erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkkovuoden suuret juhlat, rukouselämä
- Katolinen kulttuuri
- Maallikoiden tehtävät nykykirkossa
- Kirkkorakennukset
- Kirkkohistoria: synty, alkuvaiheet, lähetystyö, keskiaika, kirkon koululaitos, rukousperinne
- Kirkolliskokoukset, kirkkoisät, kirkon hallinnon kehittyminen
- Reformaatio ja sen seuraukset
- Uuden ja nykyajan kirkko
- Katolisen kirkon lähetystyö ja kirkon leviäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Diakonin kutsumus, epäitsekkyys, toisten auttaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta perehtyy katolisen uskonnon eettiseen ajatteluun ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisistä periaatteista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Diakonin kutsumus, epäitsekkyys, toisten auttaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää uskonnon yhtenä valintoihin vaikuttavana tekijänä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkkovuoden suuret juhlat, rukouselämä
- Katolinen kulttuuri
- Maallikoiden tehtävät nykykirkossa
- Kirkkorakennukset
- Kirkkohistoria: synty, alkuvaiheet, lähetystyö, keskiaika, kirkon koululaitos, rukousperinne
- Kirkolliskokoukset, kirkkoisät, kirkon hallinnon kehittyminen
- Reformaatio ja sen seuraukset

- Uuden ja nykyajan kirkko
- Katolisen kirkon lähetystyö ja kirkon leviäminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Diakonin kutsumus, epäitsekkyys, toisten auttaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkkovuoden suuret juhlat, rukouselämä
- Katolinen kulttuuri
- Maallikoiden tehtävät nykykirkossa
- Kirkkorakennukset
- Kirkkohistoria: synty, alkuvaiheet, lähetystyö, keskiaika, kirkon koululaitos, rukousperinne
- Kirkolliskokoukset, kirkkoisät, kirkon hallinnon kehittyminen
- Reformaatio ja sen seuraukset
- Uuden ja nykyajan kirkko
- Katolisen kirkon lähetystyö ja kirkon leviäminen

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen

ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Islam: tavat, symbolit
- Uskontojen määrittelyä, uskontodialogi
- Ekumeeninen perhe

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Diakonin kutsumus, epäitsekkyys, toisten auttaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Islam: tavat, symbolit
- Uskontojen määrittelyä, uskontodialogi
- Ekumeeninen perhe

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Diakonin kutsumus, epäitsekkyys, toisten auttaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkkovuoden suuret juhlat, rukouselämä
- Katolinen kulttuuri
- Maallikoiden tehtävät nykykirkossa
- Kirkkorakennukset
- Kirkkohistoria: synty, alkuvaiheet, lähetystyö, keskiaika, kirkon koululaitos, rukousperinne
- Kirkolliskokoukset, kirkkoisät, kirkon hallinnon kehittyminen
- Reformaatio ja sen seuraukset
- Uuden ja nykyajan kirkko
- Katolisen kirkon lähetystyö ja kirkon leviäminen

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Islam: tavat, symbolit
- Uskontojen määrittelyä, uskontodialogi
- Ekumeeninen perhe

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä
- Diakonin kutsumus, epäitsekkyys, toisten auttaminen

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta kotona, koulussa ja suomalaisessa yhteiskunnassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkovuosi ja kirkon liturgia eri puolilla maailmaa, sakramentit ja sakramentaalit
- Raamattu pyhänä kirjana, deuterokanoniset kirjat
- Pyhä Kolminaisuus Raamatussa ja kirkon uskossa
- Katolinen kirjallisuus, elokuvat ja taide, kirkkomusiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Juutalaisuuteen liittyviä tapoja ja symboleja
- Juutalaisuus ja juutalaisuuden vaikutus länsimaisen ihmisen henkiseen maailmaan
- Uskonnottomuus ja maallistuminen Suomessa ja maailmassa
- Uskonnolliset aiheet mediassa ja niiden arviointi katolisesta näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan katolisesta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkovuosi ja kirkon liturgia eri puolilla maailmaa, sakramentit ja sakramentaalit
- Raamattu pyhänä kirjana, deuterokanoniset kirjat
- Pyhä Kolminaisuus Raamatussa ja kirkon uskossa
- Katolinen kirjallisuus, elokuvat ja taide, kirkkomusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa ja uskonnottomuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään

katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Juutalaisuuteen liittyviä tapoja ja symboleja
- Juutalaisuus ja juutalaisuuden vaikutus länsimaisen ihmisen henkiseen maailmaan
- Uskonnottomuus ja maallistuminen Suomessa ja maailmassa
- Uskonnolliset aiheet mediassa ja niiden arviointi katolisesta näkökulmasta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa katoliseen perinteeseen ja muihin uskontoihin liittyviä tapoja ja symboleita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkovuosi ja kirkon liturgia eri puolilla maailmaa, sakramentit ja sakramentaalit
- Raamattu pyhänä kirjana, deuterokanoniset kirjat
- Pyhä Kolminaisuus Raamatussa ja kirkon uskossa
- Katolinen kirjallisuus, elokuvat ja taide, kirkkomusiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Juutalaisuuteen liittyviä tapoja ja symboleja
- Juutalaisuus ja juutalaisuuden vaikutus länsimaisen ihmisen henkiseen maailmaan
- Uskonnottomuus ja maallistuminen Suomessa ja maailmassa
- Uskonnolliset aiheet mediassa ja niiden arviointi katolisesta näkökulmasta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Hengellinen elämä katolisessa kirkossa ja muissa uskonnoissa
- Kirkon eskatologia, ihmisen elämä ja kuolema, elämä kuoleman jälkeen
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii havaitsemaan ja arvioimaan argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja
- Oppilas tunnistaa erilaisia maailmankatsomuksellisia käsityksiä tieteen ja uskonnon näkökulmista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkovuosi ja kirkon liturgia eri puolilla maailmaa, sakramentit ja sakramentaalit
- Raamattu pyhänä kirjana, deuterokanoniset kirjat
- Pyhä Kolminaisuus Raamatussa ja kirkon uskossa
- Katolinen kirjallisuus, elokuvat ja taide, kirkkomusiikki

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Hengellinen elämä katolisessa kirkossa ja muissa uskonnoissa
- Kirkon eskatologia, ihmisen elämä ja kuolema, elämä kuoleman jälkeen
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta perehtyy katolisen uskonnon eettiseen ajatteluun ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisistä periaatteista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Hengellinen elämä katolisessa kirkossa ja muissa uskonnoissa
- Kirkon eskatologia, ihmisen elämä ja kuolema, elämä kuoleman jälkeen
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää uskonnon yhtenä valintoihin vaikuttavana tekijänä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkovuosi ja kirkon liturgia eri puolilla maailmaa, sakramentit ja sakramentaalit
- Raamattu pyhänä kirjana, deuterokanoniset kirjat
- Pyhä Kolminaisuus Raamatussa ja kirkon uskossa
- Katolinen kirjallisuus, elokuvat ja taide, kirkkomusiikki

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Hengellinen elämä katolisessa kirkossa ja muissa uskonnoissa
- Kirkon eskatologia, ihmisen elämä ja kuolema, elämä kuoleman jälkeen
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkovuosi ja kirkon liturgia eri puolilla maailmaa, sakramentit ja sakramentaalit
- Raamattu pyhänä kirjana, deuterokanoniset kirjat
- Pyhä Kolminaisuus Raamatussa ja kirkon uskossa
- Katolinen kirjallisuus, elokuvat ja taide, kirkkomusiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Juutalaisuuteen liittyviä tapoja ja symboleja
- Juutalaisuus ja juutalaisuuden vaikutus länsimaisen ihmisen henkiseen maailmaan
- Uskonnottomuus ja maallistuminen Suomessa ja maailmassa
- Uskonnolliset aiheet mediassa ja niiden arviointi katolisesta näkökulmasta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Hengellinen elämä katolisessa kirkossa ja muissa uskonnoissa
- Kirkon eskatologia, ihmisen elämä ja kuolema, elämä kuoleman jälkeen
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Juutalaisuuteen liittyviä tapoja ja symboleja
- Juutalaisuus ja juutalaisuuden vaikutus länsimaisen ihmisen henkiseen maailmaan
- Uskonnottomuus ja maallistuminen Suomessa ja maailmassa
- Uskonnolliset aiheet mediassa ja niiden arviointi katolisesta näkökulmasta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Hengellinen elämä katolisessa kirkossa ja muissa uskonnoissa
- Kirkon eskatologia, ihmisen elämä ja kuolema, elämä kuoleman jälkeen
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta rohkaistaan kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Kirkkovuosi ja kirkon liturgia eri puolilla maailmaa, sakramentit ja sakramentaalit
- Raamattu pyhänä kirjana, deuterokanoniset kirjat
- Pyhä Kolminaisuus Raamatussa ja kirkon uskossa
- Katolinen kirjallisuus, elokuvat ja taide, kirkkomusiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Juutalaisuuteen liittyviä tapoja ja symboleja
- Juutalaisuus ja juutalaisuuden vaikutus länsimaisen ihmisen henkiseen maailmaan
- Uskonnottomuus ja maallistuminen Suomessa ja maailmassa
- Uskonnolliset aiheet mediassa ja niiden arviointi katolisesta näkökulmasta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Hengellinen elämä katolisessa kirkossa ja muissa uskonnoissa
- Kirkon eskatologia, ihmisen elämä ja kuolema, elämä kuoleman jälkeen
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää katolisen elämäntavan merkityksen yksilön elämässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkon opetus ihmisestä Raamatun ja tradition perusteella

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Maailman synty ja ihminen eri tieteiden ja uskonnon näkökulmasta

- Suomessa toimivia kirkkoja ja yhteisöjä
- Ekumeeninen liike
- Hinduismi, buddhalaisuus, uudet uskonnot, uskonnottomuuden ja maallistumisen ero
- Uskonnot mediassa
- Elämä kuoleman jälkeen eri uskonnoissa ja luonnontieteissä
- Valinnan vapaus ja synti eri uskonnoissa
- Arvot eri kulttuureissa ja uskonnoissa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan katolisesta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkon opetus ihmisestä Raamatun ja tradition perusteella

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tuntee maailman uskontoja ja uskonnottomuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään

katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Maailman synty ja ihminen eri tieteiden ja uskonnon näkökulmasta
- Suomessa toimivia kirkkoja ja yhteisöjä
- Ekumeeninen liike
- Hinduismi, buddhalaisuus, uudet uskonnot, uskonnottomuuden ja maallistumisen ero
- Uskonnot mediassa
- Elämä kuoleman jälkeen eri uskonnoissa ja luonnontieteissä
- Valinnan vapaus ja synti eri uskonnoissa
- Arvot eri kulttuureissa ja uskonnoissa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskonnollista taidetta ja uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkon opetus ihmisestä Raamatun ja tradition perusteella

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Maailman synty ja ihminen eri tieteiden ja uskonnon näkökulmasta
- Suomessa toimivia kirkkoja ja yhteisöjä

- Ekumeeninen liike
- Hinduismi, buddhalaisuus, uudet uskonnot, uskonnottomuuden ja maallistumisen ero
- Uskonnot mediassa
- Elämä kuoleman jälkeen eri uskonnoissa ja luonnontieteissä
- Valinnan vapaus ja synti eri uskonnoissa
- Arvot eri kulttuureissa ja uskonnoissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Omatunto elämän valintojen ohjaajana
- Moraalin lähtökohta katolisessa uskonnossa ja muissa uskonnoissa
- Moraalikäsitteitä: etiikka, normi, moraali, arvot, moralismi
- Avioliitto ja perhe
- Hyveet ja paheet
- Kasvu ihmisenä katolisessa ja muissa uskonnoissa, laupeuden teot, toisten huomaaminen ja auttaminen
- Elämän tarkoitus
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa erilaisia maailmankatsomuksellisia käsityksiä tieteen ja uskonnon näkökulmista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkon opetus ihmisestä Raamatun ja tradition perusteella

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Omatunto elämän valintojen ohjaajana
- Moraalin lähtökohta katolisessa uskonnossa ja muissa uskonnoissa
- Moraalikäsitteitä: etiikka, normi, moraali, arvot, moralismi
- Avioliitto ja perhe
- Hyveet ja paheet
- Kasvu ihmisenä katolisessa ja muissa uskonnoissa, laupeuden teot, toisten huomaaminen ja auttaminen
- Elämän tarkoitus

- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää käsitystään katolisen uskonnon eettisestä ajattelusta, ihmisoikeuksista ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisistä periaatteista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Omatunto elämän valintojen ohjaajana
- Moraalin lähtökohta katolisessa uskonnossa ja muissa uskonnoissa
- Moraalikäsitteitä: etiikka, normi, moraali, arvot, moralismi
- Avioliitto ja perhe
- Hyveet ja paheet
- Kasvu ihmisenä katolisessa ja muissa uskonnoissa, laupeuden teot, toisten huomaaminen ja auttaminen
- Elämän tarkoitus
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää katoliseen kirkkoon tai muihin uskontoihin kuulumisen olevan eettisten valintojen taustalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkon opetus ihmisestä Raamatun ja tradition perusteella

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Omatunto elämän valintojen ohjaajana
- Moraalin lähtökohta katolisessa uskonnossa ja muissa uskonnoissa
- Moraalikäsitteitä: etiikka, normi, moraali, arvot, moralismi
- Avioliitto ja perhe
- Hyveet ja paheet
- Kasvu ihmisenä katolisessa ja muissa uskonnoissa, laupeuden teot, toisten huomaaminen ja auttaminen
- Elämän tarkoitus
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

- Katolisen kirkon opetus ihmisestä Raamatun ja tradition perusteella

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Maailman synty ja ihminen eri tieteiden ja uskonnon näkökulmasta
- Suomessa toimivia kirkkoja ja yhteisöjä
- Ekumeeninen liike
- Hinduismi, buddhalaisuus, uudet uskonnot, uskonnottomuuden ja maallistumisen ero
- Uskonnot mediassa
- Elämä kuoleman jälkeen eri uskonnoissa ja luonnontieteissä
- Valinnan vapaus ja synti eri uskonnoissa
- Arvot eri kulttuureissa ja uskonnoissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Omatunto elämän valintojen ohjaajana
- Moraalin lähtökohta katolisessa uskonnossa ja muissa uskonnoissa
- Moraalikäsitteitä: etiikka, normi, moraali, arvot, moralismi
- Avioliitto ja perhe
- Hyveet ja paheet
- Kasvu ihmisenä katolisessa ja muissa uskonnoissa, laupeuden teot, toisten huomaaminen ja auttaminen
- Elämän tarkoitus
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

- Maailman synty ja ihminen eri tieteiden ja uskonnon näkökulmasta
- Suomessa toimivia kirkkoja ja yhteisöjä
- Ekumeeninen liike
- Hinduismi, buddhalaisuus, uudet uskonnot, uskonnottomuuden ja maallistumisen ero
- Uskonnot mediassa
- Elämä kuoleman jälkeen eri uskonnoissa ja luonnontieteissä
- Valinnan vapaus ja synti eri uskonnoissa
- Arvot eri kulttuureissa ja uskonnoissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

- Omatunto elämän valintojen ohjaajana
- Moraalin lähtökohta katolisessa uskonnossa ja muissa uskonnoissa
- Moraalikäsitteitä: etiikka, normi, moraali, arvot, moralismi

- Avioliitto ja perhe
- Hyveet ja paheet
- Kasvu ihmisenä katolisessa ja muissa uskonnoissa, laupeuden teot, toisten huomaaminen ja auttaminen
- Elämän tarkoitus
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Islamilaisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee islamin ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä tunnistaa uskontoon liittyvän monimuotoisuuden

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen

pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanlaajuinen islam
- Islam Suomessa
- Islamin monimuotoisuus
- Islamin näkyvyys populaarikulttuurissa ja mediassa
- Islamin historia (neljä ensimmäistä kalifia, siirtyminen dynastiseen aikaan, kalifaatin lakkauttaminen)
- Tieteen ja kulttuuriin kukoistus
- Islamin opilliset perusteet
- Koraani ja perimätieto (hadith)

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kristinusko ja juutalaisuus islamilaisissa yhteiskunnissa
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolella maailmaa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas syventää tietojaan islamin uskonnosta ja sen vaikutuksista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanlaajuinen islam
- Islam Suomessa
- Islamin monimuotoisuus
- Islamin näkyvyys populaarikulttuurissa ja mediassa
- Islamin historia (neljä ensimmäistä kalifia, siirtyminen dynastiseen aikaan, kalifaatin lakkauttaminen)
- Tieteen ja kulttuuriin kukoistus
- Islamin opilliset perusteet
- Koraani ja perimätieto (hadith)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskonnollisia aiheita maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja

islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanlaajuinen islam
- Islam Suomessa
- Islamin monimuotoisuus
- Islamin näkyvyys populaarikulttuurissa ja mediassa
- Islamin historia (neljä ensimmäistä kalifia, siirtyminen dynastiseen aikaan, kalifaatin lakkauttaminen)
- Tieteen ja kulttuuriin kukoistus
- Islamin opilliset perusteet
- Koraani ja perimätieto (hadith)

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kristinusko ja juutalaisuus islamilaisissa yhteiskunnissa
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolella maailmaa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina (myös vammaisuus huomioiden)

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee ja arvioi erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanlaajuinen islam
- Islam Suomessa
- Islamin monimuotoisuus
- Islamin näkyvyys populaarikulttuurissa ja mediassa
- Islamin historia (neljä ensimmäistä kalifia, siirtyminen dynastiseen aikaan, kalifaatin lakkauttaminen)
- Tieteen ja kulttuuriin kukoistus
- Islamin opilliset perusteet
- Koraani ja perimätieto (hadith)

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina (myös vammaisuus huomioiden)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanlaajuinen islam
- Islam Suomessa
- Islamin monimuotoisuus
- Islamin näkyvyys populaarikulttuurissa ja mediassa
- Islamin historia (neljä ensimmäistä kalifia, siirtyminen dynastiseen aikaan, kalifaatin lakkauttaminen)
- Tieteen ja kulttuuriin kukoistus
- Islamin opilliset perusteet
- Koraani ja perimätieto (hadith)

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kristinusko ja juutalaisuus islamilaisissa yhteiskunnissa
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolella maailmaa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina (myös vammaisuus huomioiden)

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa vaikutusta hyvinvointiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kristinusko ja juutalaisuus islamilaisissa yhteiskunnissa
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolella maailmaa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina (myös vammaisuus huomioiden)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanlaajuinen islam
- Islam Suomessa
- Islamin monimuotoisuus
- Islamin näkyvyys populaarikulttuurissa ja mediassa
- Islamin historia (neljä ensimmäistä kalifia, siirtyminen dynastiseen aikaan, kalifaatin lakkauttaminen)
- Tieteen ja kulttuuriin kukoistus
- Islamin opilliset perusteet
- Koraani ja perimätieto (hadith)

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Kristinusko ja juutalaisuus islamilaisissa yhteiskunnissa
- Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolella maailmaa
- Uskonnon ja tieteen välinen suhde

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeudet ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina (myös vammaisuus huomioiden)

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä tunnistaa uskontoon liittyvän monimuotoisuuden

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin levinneisyys
- Islamin opilliset perusteet
- Suhde muihin uskontoihin

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanuskonnot (perusopetukset, symbolit, monimuotoisuus)
- Maailman uskontojen levinneisyys
- Uskontokriittisyys ja uskonnottomuus
- Uskontodialogi
- Muut uskonnot populaarikulttuurissa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.

Arvioinnin kohde

Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanuskonnot (perusopetukset, symbolit, monimuotoisuus)
- Maailman uskontojen levinneisyys
- Uskontokriittisyys ja uskonnottomuus
- Uskontodialogi
- Muut uskonnot populaarikulttuurissa ja mediassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistaa uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin levinneisyys
- Islamin opilliset perusteet
- Suhde muihin uskontoihin

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanuskonnot (perusopetukset, symbolit, monimuotoisuus)
- Maailman uskontojen levinneisyys
- Uskontokriittisyys ja uskonnottomuus
- Uskontodialogi
- Muut uskonnot populaarikulttuurissa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonto ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä yhteiskunnallisena voimavarana
- Erilaisuuden ymmärtäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee ja arvioi erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin levinneisyys
- Islamin opilliset perusteet
- Suhde muihin uskontoihin

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonto ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä yhteiskunnallisena voimavarana
- Erilaisuuden ymmärtäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin levinneisyys
- Islamin opilliset perusteet
- Suhde muihin uskontoihin

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonto ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä yhteiskunnallisena voimavarana
- Erilaisuuden ymmärtäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamin levinneisyys
- Islamin opilliset perusteet
- Suhde muihin uskontoihin

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmanuskonnot (perusopetukset, symbolit, monimuotoisuus)
- Maailman uskontojen levinneisyys
- Uskontokriittisyys ja uskonnottomuus
- Uskontodialogi
- Muut uskonnot populaarikulttuurissa ja mediassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Uskonto ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä yhteiskunnallisena voimavarana
- Erilaisuuden ymmärtäminen

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutuksen sekä tunnistaa uskontoon liittyvän monimuotoisuuden

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamilaisen etiikan perusteet: moraalikäsitys, lainoppi, lakikoulukunnat, lain tulkinnat
- Ihmisoikeudet islamissa
- islamin ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset
- Islamin monikulttuurisuus ja monimuotoisuus

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeusetiikka
- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa uskonnollisia aiheita maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Arvioinnin kohde

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamilaisen etiikan perusteet: moraalikäsitys, lainoppi, lakikoulukunnat, lain tulkinnat
- Ihmisoikeudet islamissa
- islamin ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset
- Islamin monikulttuurisuus ja monimuotoisuus

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeusetiikka
- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset eettiset kysymykset
- Omat arvot, ikäkauteen liittyviä pohdintoja (uskonnollinen täysi-ikäisyys)
- Ihmisen velvollisuudet muita ihmisiä kohtaan
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Ympäristöetiikka
- Aktiivinen nuori yhdyskunnassa ja yhteiskunnassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas havaitsee ja arvioi erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista

suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamilaisen etiikan perusteet: moraalikäsitys, lainoppi, lakikoulukunnat, lain tulkinnat
- Ihmisoikeudet islamissa
- islamin ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset
- Islamin monikulttuurisuus ja monimuotoisuus

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset eettiset kysymykset
- Omat arvot, ikäkauteen liittyviä pohdintoja (uskonnollinen täysi-ikäisyys)
- Ihmisen velvollisuudet muita ihmisiä kohtaan
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Ympäristöetiikka
- Aktiivinen nuori yhdyskunnassa ja yhteiskunnassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas perehtyy eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä islamin ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Arvioinnin kohde

Etiikkaa ja ihmisoikeuksia koskevan tiedon hallitseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

Sisältöalueet

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset eettiset kysymykset

- Omat arvot, ikäkauteen liittyviä pohdintoja (uskonnollinen täysi-ikäisyys)
- Ihmisen velvollisuudet muita ihmisiä kohtaan
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Ympäristöetiikka
- Aktiivinen nuori yhdyskunnassa ja yhteiskunnassa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arvioinnin kohde

Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja

islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamilaisen etiikan perusteet: moraalikäsitys, lainoppi, lakikoulukunnat, lain tulkinnat
- Ihmisoikeudet islamissa
- islamin ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset
- Islamin monikulttuurisuus ja monimuotoisuus

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset eettiset kysymykset
- Omat arvot, ikäkauteen liittyviä pohdintoja (uskonnollinen täysi-ikäisyys)
- Ihmisen velvollisuudet muita ihmisiä kohtaan
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Ympäristöetiikka
- Aktiivinen nuori yhdyskunnassa ja yhteiskunnassa

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamilaisen etiikan perusteet: moraalikäsitys, lainoppi, lakikoulukunnat, lain tulkinnat
- Ihmisoikeudet islamissa
- islamin ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset
- Islamin monikulttuurisuus ja monimuotoisuus

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeusetiikka
- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset eettiset kysymykset
- Omat arvot, ikäkauteen liittyviä pohdintoja (uskonnollinen täysi-ikäisyys)
- Ihmisen velvollisuudet muita ihmisiä kohtaan
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Ympäristöetiikka
- Aktiivinen nuori yhdyskunnassa ja yhteiskunnassa

Laaja-alaiset osaamiset

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Sisältöalueet

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeusetiikka
- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset eettiset kysymykset
- Omat arvot, ikäkauteen liittyviä pohdintoja (uskonnollinen täysi-ikäisyys)
- Ihmisen velvollisuudet muita ihmisiä kohtaan
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset
- Erilaisuuden kohtaaminen

- Ympäristöetiikka
- Aktiivinen nuori yhdyskunnassa ja yhteiskunnassa

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas rohkaistuu kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

- Islamilaisen etiikan perusteet: moraalikäsitys, lainoppi, lakikoulukunnat, lain tulkinnat
- Ihmisoikeudet islamissa
- islamin ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset kysymykset
- Islamin monikulttuurisuus ja monimuotoisuus

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

- Ihmisoikeusetiikka
- Uskontojen merkitys yhteiskunnassa
- Uskonnot mediassa ja politiikassa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

- Ajankohtaiset eettiset kysymykset
- Omat arvot, ikäkauteen liittyviä pohdintoja (uskonnollinen täysi-ikäisyys)
- Ihmisen velvollisuudet muita ihmisiä kohtaan
- Eettiset valinnat ja niiden seuraukset
- Erilaisuuden kohtaaminen
- Ympäristöetiikka
- Aktiivinen nuori yhdyskunnassa ja yhteiskunnassa

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämänkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentumista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämänkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona elämänkatsomustiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt elämänkatsomustiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on elämänkatsomustiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Elämänkatsomustiedon arvioinnissa painotetaan sitä, että oppiaineessa edistetään oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää ja korostetaan oppilaiden kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Elämänkatsomustiedossa tuetaan oppilaan itsenäisen ajattelun ja argumentaation kehitystä ja avointa pohdiskelemista. Kehitys on koko yläkoulun kestävä jatkumo, mikä otetaan huomioon päättöarviointia annettaessa.

Elämänkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Sisältöjen valinnassa pyrkimys yleissivistävään tietoon yhdistetään oppilaiden kokemusmaailmaan ja identiteetin ja elämänkatsomuksen etsintään. Olennaista on löytää sisältöjä, joiden kanssa työskenteleminen antaa oppilaalle mahdollisuuden rakentaa tiedosta ja omakohtaisesta pohdinnasta katsomuksellista arvostelukykyä.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden hallinta ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmankuva
- Maailmankatsomus
- Uskonnolliset ja uskonnottomat maailmankuvat, niiden piirteitä ja kehityskulkuja
- Teismi ja ateismi
- Mono- ja polyteismi
- Maailmanuskonnot
- Tieteellinen maailmankuva
- Teologia ja tieteellinen ajattelu
- Katsomusten tieteellinen ja tutkiva näkökulma

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa yleissivistystä erilaisista kulttuureista ja katsomuksista ja Unescon maailmanperintöohjelmasta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurien ja katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmankuva
- Maailmankatsomus
- Uskonnolliset ja uskonnottomat maailmankuvat, niiden piirteitä ja kehityskulkuja
- Teismi ja ateismi
- Mono- ja polyteismi
- Maailmanuskonnot
- Tieteellinen maailmankuva
- Teologia ja tieteellinen ajattelu
- Katsomusten tieteellinen ja tutkiva näkökulma

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan erilaisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa.

Arvioinnin kohde

Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin

katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmankuva
- Maailmankatsomus
- Uskonnolliset ja uskonnottomat maailmankuvat, niiden piirteitä ja kehityskulkuja
- Teismi ja ateismi
- Mono- ja polyteismi
- Maailmanuskonnot
- Tieteellinen maailmankuva
- Teologia ja tieteellinen ajattelu
- Katsomusten tieteellinen ja tutkiva näkökulma

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arvioinnin kohde

Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Maailmankuva
- Maailmankatsomus
- Uskonnolliset ja uskonnottomat maailmankuvat, niiden piirteitä ja kehityskulkuja
- Teismi ja ateismi
- Mono- ja polyteismi
- Maailmanuskonnot
- Tieteellinen maailmankuva
- Teologia ja tieteellinen ajattelu
- Katsomusten tieteellinen ja tutkiva näkökulma

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

- Kulttuuri
- Monikulttuurisuus

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tutkimaan ja pohtimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita.

Arvioinnin kohde

Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten katsomuksellisten ratkaisujen yksilölliset ja yhteisölliset perusteet
- Katsomusvapaus
- Yhdenvertaisuus
- Oikeus ja velvollisuus
- Kansalaisaktivismi
- Perusoikeudet
- Ihmisoikeudet, YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Yhdenvertainen kohtelu

- Suvaitsevaisuus, suvaitsemattomuus ja rasismi
- Vähemmistöt Suomessa

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

- Katsomusvapaus ihmisoikeutena
- Katsomusvapauden turvaaminen ja puuttuminen
- Katsomusvapauden toteutuminen eri aikoina ja eri paikoissa
- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Ihmisarvo
- Ihmisoikeudet
- Ihmisoikeuksien loukkaukset

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään katsomusvapauden ihmisoikeutena sekä perehtyy katsomusvapauden turvaamisen kansallisiin ja kansainvälisiin keinoihin

Arvioinnin kohde

Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten katsomuksellisten ratkaisujen yksilölliset ja yhteisölliset perusteet
- Katsomusvapaus
- Yhdenvertaisuus
- Oikeus ja velvollisuus
- Kansalaisaktivismi
- Perusoikeudet
- Ihmisoikeudet, YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Yhdenvertainen kohtelu
- Suvaitsevaisuus, suvaitsemattomuus ja rasismi
- Vähemmistöt Suomessa

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

- Katsomusvapaus ihmisoikeutena

- Katsomusvapauden turvaaminen ja puuttuminen
- Katsomusvapauden toteutuminen eri aikoina ja eri paikoissa
- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Ihmisarvo
- Ihmisoikeudet
- Ihmisoikeuksien loukkaukset

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun

Arvioinnin kohde

Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin

katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisten katsomuksellisten ratkaisujen yksilölliset ja yhteisölliset perusteet
- Katsomusvapaus
- Yhdenvertaisuus
- Oikeus ja velvollisuus
- Kansalaisaktivismi
- Perusoikeudet
- Ihmisoikeudet, YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Yhdenvertainen kohtelu
- Suvaitsevaisuus, suvaitsemattomuus ja rasismi
- Vähemmistöt Suomessa

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

- Katsomusvapaus ihmisoikeutena
- Katsomusvapauden turvaaminen ja puuttuminen
- Katsomusvapauden toteutuminen eri aikoina ja eri paikoissa
- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Ihmisarvo
- Ihmisoikeudet
- Ihmisoikeuksien loukkaukset

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja perustan.

Arvioinnin kohde

Ihmisoikeusetiikan tuntemus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

Sisältöalueet

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

- Katsomusvapaus ihmisoikeutena
- Katsomusvapauden turvaaminen ja puuttuminen
- Katsomusvapauden toteutuminen eri aikoina ja eri paikoissa
- YK:n ihmisoikeuksien julistus
- Ihmisarvo
- Ihmisoikeudet
- Ihmisoikeuksien loukkaukset

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa yleissivistystä erilaisista kulttuureista ja katsomuksista ja Unescon maailmanperintöohjelmasta.

Arvioinnin kohde

Kulttuurien ja katsomusten tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Humanistinen maailmankuva
- Yhteiskunta: demokratia ja totalitarismi
- Etiikan peruskäsitteitä: moraali, etiikka, arvo ja normi
- Hyvä elämä
- Maailmanperintökohteet

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun

Arvioinnin kohde

Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Humanistinen maailmankuva
- Yhteiskunta: demokratia ja totalitarismi
- Etiikan peruskäsitteitä: moraali, etiikka, arvo ja normi
- Hyvä elämä
- Maailmanperintökohteet

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettiset teoriat, tarkoitus-, seuraus- ja velvollisuusetiikka
- Arvot
- Eettisen ajattelun kehittyminen
- Itseisarvo, välinearvo

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta
- Ympäristöetiikka ja eläinten oikeudet
- Tulevaisuuteen vaikuttaminen paikallisesti ja globaalisti

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittää eettistä ajatteluaan.

Arvioinnin kohde

Eettisen ajattelun taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joistain teoista eettisen ulottuvuuden, kuten onko teko oikein, väärin vai ei kumpaakaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tunnistaa eettisiä käsitteitä (kuten arvo, velvollisuus, oikeus, vapaus, vastuu, tasa-arvo ja reiluus). Oppilas osaa perustella eettisiä näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä. Oppilas osaa perustella eetti-siä näkemyksiään johdonmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti eettisiä käsitteitä sekä tulkita ja soveltaa niitä perustellusti omassa ajattelussaan.

Sisältöalueet

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettiset teoriat, tarkoitus-, seuraus- ja velvollisuusetiikka
- Arvot
- Eettisen ajattelun kehittyminen
- Itseisarvo, välinearvo

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta
- Ympäristöetiikka ja eläinten oikeudet
- Tulevaisuuteen vaikuttaminen paikallisesti ja globaalisti

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti.

Arvioinnin kohde

Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin kestävän tulevaisuuden edellytyksen. Oppilas osaa kertoa, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden edellytyksistä. Oppilas ymmärtää, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti (kuten kierrätyksen, kulutusvalintojen sekä harrastuneisuuden kautta).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä sekä kuvailla ja arvioida keinoja vaikuttaa tulevaisuuden ongelmiin paikallisesti ja globaalisti.

Sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

- Humanistinen maailmankuva
- Yhteiskunta: demokratia ja totalitarismi
- Etiikan peruskäsitteitä: moraali, etiikka, arvo ja normi
- Hyvä elämä
- Maailmanperintökohteet

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

- Eettiset teoriat, tarkoitus-, seuraus- ja velvollisuusetiikka
- Arvot
- Eettisen ajattelun kehittyminen
- Itseisarvo, välinearvo

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

- Erilaisia käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta
- Ympäristöetiikka ja eläinten oikeudet
- Tulevaisuuteen vaikuttaminen paikallisesti ja globaalisti

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä,

henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.*

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja osaamisen osoittamisen tavat. Sisältöjen muistamisen

sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt historian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on historian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja sen merkityksestä identiteetille.

Sisältöalueet

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
    - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
    - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
  - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
  - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset
  - Verrataan teollistumisen aikaa nykyajan kaupungistumiseen, elämään ja työoloihin maailmalla ja Suomessa
- Työväen järjestäytyminen, yksilönvapauden ja joukkoliikehdinnän merkitys
- Liikkumisen ja tiedonvälityksen kehitys

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Autonomia
  - Suomen historian käännekohtien yhteys maailman tapahtumiin
  - Suomalaisuuden herääminen yleiseurooppalaisena ilmiönä
- Suomalaisuus ja sen merkitys ennen ja nyt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä.

Arvioinnin kohde

Kronologian ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa historian keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja pystyy opettajan ohjaamana suhteuttamaan ne ajallisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muistaa menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja antaa joitain esimerkkejä tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja kuvaa tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisia piir-teitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas jäsentää historiallisten tapahtumien, ilmiöiden ja ajanjaksojen aikajärjestyksen ja ajallisia yhteyksiä. Oppilas käyttää aikaan liittyviä käsitteitä ja erittelee historian keskeisiin ajanjaksoihin liittyviä tapahtumia, henkilöitä ja ilmiöitä.

Sisältöalueet

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
  - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
  - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
  - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
  - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset
  - Verrataan teollistumisen aikaa nykyajan kaupungistumiseen, elämään ja työoloihin maailmalla ja Suomessa
- Työväen järjestäytyminen, yksilönvapauden ja joukkoliikehdinnän merkitys
- Liikkumisen ja tiedonvälityksen kehitys

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Autonomia
  - Suomen historian käännekohtien yhteys maailman tapahtumiin
  - Suomalaisuuden herääminen yleiseurooppalaisena ilmiönä
- Suomalaisuus ja sen merkitys ennen ja nyt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään ihmisen toimintaa ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Arvioinnin kohde

Historiallinen empatia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema vaikuttavat heidän tekojensa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tulkitsee ihmisten toimin-nan tarkoituspe-riä ja erittelee, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan, arvioi hänen toimintansa motiiveja sekä tarkastelee sitä, miten hänen sosiaalinen tai yhteiskunnallinen asemansa tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.

Sisältöalueet

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
  - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
  - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
  - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
  - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset
  - Verrataan teollistumisen aikaa nykyajan kaupungistumiseen, elämään ja työoloihin maailmalla ja Suomessa
- Työväen järjestäytyminen, yksilönvapauden ja joukkoliikehdinnän merkitys
- Liikkumisen ja tiedonvälityksen kehitys

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Autonomia
  - Suomen historian käännekohtien yhteys maailman tapahtumiin
  - Suomalaisuuden herääminen yleiseurooppalaisena ilmiönä
- Suomalaisuus ja sen merkitys ennen ja nyt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille sekä analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.

Arvioinnin kohde

Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa sekä muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

Sisältöalueet

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
    - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
    - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

- Teollistuminen ilmiönä
    - Vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
    - Teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset
    - Verrataan teollistumisen aikaa nykyajan kaupungistumiseen, elämään ja työoloihin maailmalla ja Suomessa
- Työväen järjestäytyminen, yksilönvapauden ja joukkoliikehdinnän merkitys
- Liikkumisen ja tiedonvälityksen kehitys

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

- Autonomia
    - Suomen historian käännekohtien yhteys maailman tapahtumiin
    - Suomalaisuuden herääminen yleiseurooppalaisena ilmiönä
- Suomalaisuus ja sen merkitys ennen ja nyt

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Paikallinen tarkennus:

- Oppilaan kiinnostus historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena vahvistuu

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja sen merkityksestä identiteetille.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
  - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
  - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
  - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
  - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
  - Holokausti
  - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
  - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
  - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
  - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
  - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
  - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa ja arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta sekä ymmärtämään, että historiallista tietoa voi tulkita eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon hankkiminen ja lähteiden tulkinnallisuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi teh-dä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
  - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
  - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
  - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
  - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
  - Holokausti
  - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat

- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
  - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
  - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
  - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
  - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
  - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu historiallisiin tilanteisiin, missä historian tapahtumista on esitetty erilaisia tulkintoja ja vastakkaisia näkemyksiä sekä oppii ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri syistä eri tavoin myös nykypäivänä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa ja arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta sekä ymmärtämään, että historiallista tietoa voi tulkita eri tavoin.

Arvioinnin kohde

Historiatiedon hankkiminen ja lähteiden tulkinnallisuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä-ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi tehdä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
    - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
    - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin

- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
    - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
    - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
    - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
    - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
    - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
    - Holokausti
    - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa pohtimaan syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille sekä analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.

Arvioinnin kohde

Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa sekä muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
  - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
  - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
  - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa

    - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
    - Holokausti
    - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta erilaisissa historiallisissa konteksteissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille sekä analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.

Arvioinnin kohde

Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa sekä muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
  - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
  - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
  - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
  - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
  - Holokausti
  - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi

    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu historiallisiin tapahtumiin ja tietolähteisiin, joiden pohjalta hän opettelee tekemään omia tulkintoja historiasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rohkaistuu tulkintojen tekemiseen.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
    - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
    - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
    - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
    - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
    - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
    - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
    - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
    - Holokausti

    - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu historiallisiin tilanteisiin ja tapahtumiin ja pohtii niiden kautta historiallisten henkilöiden toimintaa ja tarkoitusperiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä.

Arvioinnin kohde

Ihmisen toiminnan selittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten ihmisen toimin-nan motiivi näkyy jossain historian tapahtumassa tai ilmiössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toimintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päätelmän, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toi-mintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ihmisen toimin-nan motiiveja sekä sitä, miten ihmisten taustat ja historiallinen konteksti vaikuttavat niihin.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
  - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
  - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
  - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
  - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
  - Holokausti

    - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa, ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta.

Arvioinnin kohde

Historiallisten tulkintojen selittäminen ja niiden luotettavuuden arvioiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti jonkin esimerkin siitä, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen ja antaa esimerkkejä tulkintoihin sisältyvästä puolueellisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja erittelee tulkintoihin sisältyvää puolueellisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja miten lähteiden tulkitsijan tausta voi vaikuttaa tulkinnan luotettavuuteen.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä

    - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
    - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
    - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
    - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
    - Holokausti
    - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjaantuu käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan niiden pohjalta oman perustellun tulkintansa.

Arvioinnin kohde

Historian tietolähteiden käyttäminen ja historiatiedon tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas vastaa ohjatusti menneisyyttä koskeviin kysymyksiin hänelle annetun tietolähteen pohjalta. Oppilas muodostaa opettajan ohjaamana jostain lähteestä tulkinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää jonkin tulkinnan hyödyntäen käytössään olevia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas vastaa menneisyyttä koskeviin kysymyksiin tulkitsemalla erilaisista lähteistä samaansa informaatiota. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tulkitsee erilaisia historiallisen tiedon lähteitä. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja osoittaen tunnistavansa tulkintoihinsa liittyvän virhetulkinnan mahdollisuuden.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota

    - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
    - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
    - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
    - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
    - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
    - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
    - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
    - Holokausti
    - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta oppii arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla.

Arvioinnin kohde

Historiatietoisuuden hyödyntäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatiedolla voidaan perustella jokin tulevaisuuden valinta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää arvion siitä, miten tulkinnat menneisyydestä vaikuttavat ihmisten tulevaisuuden odotuksiin ja valintoihin.

Sisältöalueet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät

- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedon etsimistä
    - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
    - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
    - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
    - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
    - Holokausti
    - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
- Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
- Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
- Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

- Imperialismi
    - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
    - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
    - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
    - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
    - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäseninä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi eli formatiivinen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista sekä kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja osaamisen osoittamisen tavat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt yhteiskuntaopin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on yhteiskuntaopin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oivaltaa yhteiskuntaa koskevan tiedon merkityksen yksilön ja yhteisön kannalta.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Suomalainen oikeusvaltio
- Tasa-arvo ja suhtautuminen erilaisuuteen Suomessa
- Tutustuminen omaa elämää koskettaviin lakipykäliin
- Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim poliisi ja puolustusvoimat
- Suomen eduskunnan päätöksenteko ja valtioneuvosto
- Kunnallinen päätöksenteko
- Kansalaisen ja kunnan jäsenen vaikutusmahdollisuudet
- Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuudet
- Kriittinen suhtautuminen mediaan ja vastuu median käyttäjänä
- Media vaikutuskeinona sekä kansalaisilla että vallankäyttäjillä
- Suomalaisen työelämän erityispiirteet sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

- Talouden peruskäsitteitä (mm markkinatalous, kilpailu, inflaatio, budjetti, korko, verotus)
- Talousuutisten seuraaminen ja niiden tulkitseminen
- Talouspolitiikan ja suhdanteiden vaikutus yhteiskuntaan
- Suomi osana globaalia taloutta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvioimaan omien ja yhteiskunnan muiden toimijoiden yhteiskunnallisten ja taloudellisten valintojen eettisiä merkityksiä ja seurauksia.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Suomalainen oikeusvaltio
- Tasa-arvo ja suhtautuminen erilaisuuteen Suomessa
- Tutustuminen omaa elämää koskettaviin lakipykäliin
- Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim poliisi ja puolustusvoimat
- Suomen eduskunnan päätöksenteko ja valtioneuvosto
- Kunnallinen päätöksenteko
- Kansalaisen ja kunnan jäsenen vaikutusmahdollisuudet
- Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuudet
- Kriittinen suhtautuminen mediaan ja vastuu median käyttäjänä
- Media vaikutuskeinona sekä kansalaisilla että vallankäyttäjillä
- Suomalaisen työelämän erityispiirteet sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

- Talouden peruskäsitteitä (mm markkinatalous, kilpailu, inflaatio, budjetti, korko, verotus)
- Talousuutisten seuraaminen ja niiden tulkitseminen
- Talouspolitiikan ja suhdanteiden vaikutus yhteiskuntaan
- Suomi osana globaalia taloutta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään ihmisoikeuksien merkityksen ja oikeusvaltion periaatteet sekä niiden kytkeytymisen suomalaiseen oikeusjärjestelmään.

Arvioinnin kohde

Oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan sekä ihmisoikeuksien hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa esimerkeistä ihmisoikeuksia sekä oikeusvaltion keskeisiä toimijoita ja toimintaperiaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ihmisoikeuksia, oikeusvaltion toimijoita ja toimintaperiaatteita. Oppilas löytää ohjatusti tietoa laista ja oikeudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten ihmisoikeus- ja oikeusvaltioperiaatteet ilmenevät Suomessa ja maailmassa. Oppilas hankkii ja esittää tietoja laista ja oikeudesta asianmukaista tietolähdettä käyttäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista yhteiskunnassa. Oppilas käyttää lakia ja oikeutta koskevia tietolähteitä ongelmanratkaisua vaativissa tehtävissä.

Sisältöalueet

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Suomalainen oikeusvaltio
- Tasa-arvo ja suhtautuminen erilaisuuteen Suomessa
- Tutustuminen omaa elämää koskettaviin lakipykäliin
- Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim poliisi ja puolustusvoimat
- Suomen eduskunnan päätöksenteko ja valtioneuvosto
- Kunnallinen päätöksenteko
- Kansalaisen ja kunnan jäsenen vaikutusmahdollisuudet
- Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuudet
- Kriittinen suhtautuminen mediaan ja vastuu median käyttäjänä
- Media vaikutuskeinona sekä kansalaisilla että vallankäyttäjillä
- Suomalaisen työelämän erityispiirteet sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskunnan toiminnan sekä yksityisen että julkisen taloudenpidon periaatteita. Hän oppii tarkastelemaan kriittisesti median yhteiskunnallista roolia.

Arvioinnin kohde

Yhteiskuntaa, mediaa, taloutta ja taloudenpitoa koskevat tiedot ja taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä asioita. Oppilas löytää ohjatusti yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa hänelle annetusta lähteestä sekä antaa ohjatusti esimerkin median toiminnasta tiedon välittäjänä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä ja toimintaa. Hän löytää eri lähteistä tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta ja havaitsee eroja tietolähteiden antamissa tiedoissa. Hän kuvailee median vaikutusta omassa elämässä ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta eri lähteitä käyttäen sekä vertailee lähteiden tietoja keskenään. Hän erittelee median roolia yksilöiden elämässä ja sen toimintaa julkisen keskustelun osana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hankkii ja erittelee yhteiskuntaa ja taloutta käsittelevää tietoa eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Hän arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Suomalainen oikeusvaltio
- Tasa-arvo ja suhtautuminen erilaisuuteen Suomessa
- Tutustuminen omaa elämää koskettaviin lakipykäliin
- Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim poliisi ja puolustusvoimat
- Suomen eduskunnan päätöksenteko ja valtioneuvosto
- Kunnallinen päätöksenteko
- Kansalaisen ja kunnan jäsenen vaikutusmahdollisuudet
- Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuudet
- Kriittinen suhtautuminen mediaan ja vastuu median käyttäjänä
- Media vaikutuskeinona sekä kansalaisilla että vallankäyttäjillä
- Suomalaisen työelämän erityispiirteet sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan työelämää ja yrittäjyyttä tuntevana taloudellisena toimijana.

Arvioinnin kohde

Yrittäjyys- ja työelämätaitojen käyttäminen ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti palkkatyön ja yrittäjyyden eroja sekä palkkatyötä ja yrittäjyyttä edustavia ammatteja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee palkkatyön ja yrittäjyyden piirteitä. Oppilas kertoo, mitä mahdollisuuksia palkkatyö ja yrittäjän ammatti tarjoavat yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee palkkatyön ja yrittäjyyden asemaa yhteiskunnassa. Hän vertailee palkkatyön ja yrittäjyyden tarjoamia mahdollisuuksia yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä yhteiskunnassa. Hän arvioi palkkatyön ja yrittäjyyden merkityksiä yksilölle.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

- Talouden peruskäsitteitä (mm markkinatalous, kilpailu, inflaatio, budjetti, korko, verotus)
- Talousuutisten seuraaminen ja niiden tulkitseminen
- Talouspolitiikan ja suhdanteiden vaikutus yhteiskuntaan
- Suomi osana globaalia taloutta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii analysoimaan yhteiskunnan eri yhteisöjä ja väestöryhmiä.

Arvioinnin kohde

Eri yhteisöjen ja väestöryhmien monipuolinen tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa esimerkkien avulla suomalaisessa yhteiskunnassa olevia yhteisöjä tai vähemmistöryhmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee erilaisia yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä sekä niiden asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee erilaisten väestöryhmien asemaan vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi keinoja, joilla voidaan tukea väestöryhmien yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Suomalainen oikeusvaltio
- Tasa-arvo ja suhtautuminen erilaisuuteen Suomessa
- Tutustuminen omaa elämää koskettaviin lakipykäliin
- Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim poliisi ja puolustusvoimat
- Suomen eduskunnan päätöksenteko ja valtioneuvosto
- Kunnallinen päätöksenteko
- Kansalaisen ja kunnan jäsenen vaikutusmahdollisuudet
- Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuudet
- Kriittinen suhtautuminen mediaan ja vastuu median käyttäjänä
- Media vaikutuskeinona sekä kansalaisilla että vallankäyttäjillä
- Suomalaisen työelämän erityispiirteet sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon demokraattisia toimintatapoja ja soveltamaan niitä lähiyhteisössään.

Arvioinnin kohde

Yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteiden ja demokraattisten toimintatapojen tunteminen ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä. Oppilas osoittaa esimerkeistä, miten demokraattinen päätöksenteko ilmenee hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Oppilas kuvailee, millä eri tavoin demokraattisia toimintatapoja voidaan toteuttaa hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten eri päätöksentekotavat edistävät demokratiaa ja miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan paikallisella, kansallisella, Euroopan unionin ja globaalilla tasolla. Oppilas soveltaa demokraattisia toimintatapoja omassa lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta, miten demokratian päämäärät toteutuvat päätöksenteossa eri tasoilla. Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisia toimintatapoja lähiyhteisössään ja laatii perusteltuja ehdotuksia niiden kehittämiseksi.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Suomalainen oikeusvaltio
- Tasa-arvo ja suhtautuminen erilaisuuteen Suomessa
- Tutustuminen omaa elämää koskettaviin lakipykäliin
- Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim poliisi ja puolustusvoimat
- Suomen eduskunnan päätöksenteko ja valtioneuvosto
- Kunnallinen päätöksenteko
- Kansalaisen ja kunnan jäsenen vaikutusmahdollisuudet
- Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuudet
- Kriittinen suhtautuminen mediaan ja vastuu median käyttäjänä
- Media vaikutuskeinona sekä kansalaisilla että vallankäyttäjillä
- Suomalaisen työelämän erityispiirteet sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään ja soveltamaan kestävän talouden periaatteita yksilön ja kansantalouden näkökulmasta.

Arvioinnin kohde

Vastuullisen taloudellisen toiminnan ymmärtäminen ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti tuntevansa joitakin taloudellisen toiminnan muotoja (kuten kuluttaminen, säästäminen). Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti yksilön keinoja vaikuttaa kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä yksilön taloudessa. Oppilas kuvailee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä kansantaloudessa. Oppilas erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kestävää tulevaisuutta edistäviä ratkaisuja ja arvioi niiden vaikutuksia koti- ja kansantalouksille. Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta yksilön taloudenpitoa koskevia suunnitelmia kestävän talouden näkökulmasta.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

- Talouden peruskäsitteitä (mm markkinatalous, kilpailu, inflaatio, budjetti, korko, verotus)
- Talousuutisten seuraaminen ja niiden tulkitseminen

- Talouspolitiikan ja suhdanteiden vaikutus yhteiskuntaan
- Suomi osana globaalia taloutta

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii omaksumaan ja hyödyntämään yhteiskunnallisessa toiminnassa oleellisia tietoja ja taitoja.

Arvioinnin kohde

Yhteiskunnallinen ajattelu, osallistumis-, media- ja vaikuttamistaitojen soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti esimerkkejä keinoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa. Oppilas ottaa kantaa yhteiskunnalliseen aiheeseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Oppilas perustelee mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn ja vertailee erilaisia tapoja vaikuttaa. Oppilas perustelee monipuolisesti mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn sekä esittää arvioita niistä käytävästä keskustelusta.

Sisältöalueet

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa

tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

- Oikeudenmukaisuus osana hyvää yhteiskuntaa
- Yhteisvastuullisuus sekä omien että muiden oikeuksista ja velvollisuuksista oppiminen
- Vastuullisuus kuluttajana
- Oman talouden hallinta
- Yli varojen elämisen haittapuolet
- Työ ja yrittäjyys
- Julkiset palvelut ja niiden perustoimintaperiaatteet

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Suomalainen oikeusvaltio
- Tasa-arvo ja suhtautuminen erilaisuuteen Suomessa
- Tutustuminen omaa elämää koskettaviin lakipykäliin
- Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim poliisi ja puolustusvoimat
- Suomen eduskunnan päätöksenteko ja valtioneuvosto
- Kunnallinen päätöksenteko
- Kansalaisen ja kunnan jäsenen vaikutusmahdollisuudet
- Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

- Kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuudet
- Kriittinen suhtautuminen mediaan ja vastuu median käyttäjänä
- Media vaikutuskeinona sekä kansalaisilla että vallankäyttäjillä
- Suomalaisen työelämän erityispiirteet sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeudet ja velvollisuudet

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

- Talouden peruskäsitteitä (mm markkinatalous, kilpailu, inflaatio, budjetti, korko, verotus)
- Talousuutisten seuraaminen ja niiden tulkitseminen
- Talouspolitiikan ja suhdanteiden vaikutus yhteiskuntaan
- Suomi osana globaalia taloutta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 *musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.*

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat

heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa oppimisen arviointi, eli formatiivinen arviointi, on kannustavaa ja rakentavaa palautetta opintojen aikana. Se tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen liittyviä kokonaisuuksia. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti ja soveltamaan käytännössä oppimaansa musiikin tietoa ja taitoa. Musiikin summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että musiikillisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Musiikissa harjoittelu- ja työskentelytaitojen kehittäminen eli oppimaan oppiminen on yksi arvioitavista kriteereistä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt musiikin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on musiikin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan musiikin oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Musiikissa oppilaan oppimisen tavoitteet on johdettu musiikin opetuksen tavoitteista. Musiikin oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet koostuvat osallisuuden taidoista, musiikillisista taidoista ja tiedoista, luovasta tuottamisesta, kulttuurisen ymmärtämisen taidoista, monilukutaidosta, hyvinvoinnin ja ääniturvallisuuden taidoista sekä oppimaan oppimisen taidoista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälistä työskentelyä ja teknologiaa hyödyntäen. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti.

Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan opettajan konkreettisen ohjeen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii itsenäisesti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii rakentavasti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti

- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
- opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
  - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
  - tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
  - Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
  - tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan soittaen keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia.

Arvioinnin kohde

Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu soittamiseen konkreettisen ohjauksen alaisena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon pyrkien sovittamaan osuutensa kokonaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon sujuvasti.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti
    - yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8

- ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
- tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
- Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
- tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun

Arvioinnin kohde

Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia esittäen kuulemastaan yksittäisiä huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia keskustellen havainnoistaan sekä perustellen näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
    - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
- opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
    - Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
    - tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja

oppii ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Arvioinnin kohde

Kulttuurinen osaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin tapoja käyttää musiikkia viestimiseen ja vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin monista käyttötavoista ja kulttuurisista ilmenemismuodoista ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja kertoen havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ja arvioi musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja ja osaa keskustella niistä.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti
    - yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8

- ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
- tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
- Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
- tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksittäisiä musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja joitakin musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja sekä musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti
    - yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
    - Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
    - tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista

- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti
    - yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
    - Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
    - tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii kuulostaan ja

pitää huolta musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Arvioinnin kohde

Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa annettavia turvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa huomioon ääniympäristön turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huolehtii vastuullisesti musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti
    - yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8

- ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
- tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
- Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
- tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettaa tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa itselleen ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, toimii niiden suuntaisesti ja työskentelee niiden suuntaisesti
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa ohjattuna itselleen musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, harjoittelee niiden suuntaisesti sekä arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2, T12, T4

- tutustutaan erilaisiin äänenkäyttötapoihin, esim. laulaminen mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T4, T7

- tutustutaan bändisoittimiin ja niiden soittotekniikkaan
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. sointumerkit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä
- harjoitellaan erilaisia rytmejä keho- ja rytmisoittimin, mahdollinen yhteistyö liikunnanopetuksen kanssa
- opetellaan PA-tekniikan perusteita

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim. kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen, mahdollisesti TVT:tä hyödyntäen

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10, T11

- musiikin merkitys itselle ja yhteisölle
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- musiikki, melu ja kuulonsuojelu

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9

- erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot,
- musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
- sointumerkeistä soittaminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen rakentavasti
    - yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - tutustutaan eri maanosien musiikkeihin
    - Sibelius ja aikalaiset, Suomen musiikin kultakausi
    - tutustutaan esim. blues-kaavaan ja blues-musiikin historiaan

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan opettajan konkreettisen ohjeen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii itsenäisesti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii rakentavasti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja

- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
  - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
    - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
  - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
  - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
  - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
  - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
  - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
  - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
  - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä.

Arvioinnin kohde

Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ääntään osana musiikillista ilmaisua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä tehtävän ja tilanteen mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen

- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan soittaen keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia.

Arvioinnin kohde

Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu soittamiseen konkreettisen ohjauksen alaisena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon pyrkien sovittamaan osuutensa kokonaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon sujuvasti.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia musiikkiliikunnallisuuden keinoin.

Arvioinnin kohde

Musiikkiliikunta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sovittaa liikkumistaan musiikkiin ja osallistuu ryhmän jäsenenä musiikkiliikunnalliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas sovittaa liikeilmaisuaan kuulemansa musiikkiin ja ilmaisee musiikkia liikkuen, myös rytmisesti perussykettä seuraten ja ilmaisten.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä

- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
  - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
    - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
  - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
  - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
  - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
  - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
  - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
  - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
  - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun

Arvioinnin kohde

Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia esittäen kuulemastaan yksittäisiä huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia keskustellen havainnoistaan sekä perustellen näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan

huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin improvisoiden, sovittaen ja säveltäen sekä työskentelemällä taiteidenvälisesti.

Arvioinnin kohde

Musiikin luova tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen moninaisia sekä kekseliäitä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta

- sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
- TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
    - luuppipohjainen musiikki
    - äänen muokkaaminen
    - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä sekä tallentamisessa osana monialaisia kokonaisuuksia.

Arvioinnin kohde

Musiikkiteknologian käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan konkreettisten ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää monipuolisesti musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä

- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja

oppii ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Arvioinnin kohde

Kulttuurinen osaaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin tapoja käyttää musiikkia viestimiseen ja vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin monista käyttötavoista ja kulttuurisista ilmenemismuodoista ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja kertoen havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ja arvioi musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja ja osaa keskustella niistä.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas käyttää musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa.

Arvioinnin kohde

Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksittäisiä musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja joitakin musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja sekä musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

3194

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana

- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas huolehtii kuulostaan ja

pitää huolta musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Arvioinnin kohde

Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa annettavia turvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa huomioon ääniympäristön turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huolehtii vastuullisesti musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta

- sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
- TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
    - luuppipohjainen musiikki
    - äänen muokkaaminen
    - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettaa tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Arvioinnin kohde

Oppimisen taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa itselleen ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, toimii niiden suuntaisesti ja työskentelee niiden suuntaisesti
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa ohjattuna itselleen musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, harjoittelee niiden suuntaisesti sekä arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

Sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

YHTEINEN MUSISOINTI T1, T11, T12

- Työskennellään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta

LAULAMINEN T2
3200

- harjoitellaan erilaisia äänenkäyttötapoja, esim. laulamista mikrofoniin
- huomioidaan äänenmurros, tutustutaan äänenhuoltoon
- lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista

SOITTAMINEN T3, T9, T11, T12, T7

- syvennetään bändisoittotaitoja
- tutustutaan bändisoitossa käytettäviin musiikin merkintätapoihin (esim. tabulatuuri) musisoinnin yhteydessä
- tutustutaan harjoittelua tukeviin musiikin teknologian sovelluksiin ja sivustoihin (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)
- harjoitellaan vastuullista yhteismusisointia ryhmän jäsenenä

MUSIIKIN KUUNTELU JA TUNTEMUS T5, T8, T4

- erilaiset kuuntelutavat, esim. taustamusiikki, musiikin käyttö tunnelman luomisessa ja tunteiden säätelyssä, analyyttinen kuuntelu, musiikin ja liikkeen yhdistäminen
- kuuntelukokemuksen sanallistaminen, esim kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen kuuntelutilanteessa
- musiikkia eri aikausilta ja eri tyylilajeista, esim. taidemusiikki, kansanmusiikki, populaarimusiikki
- näyttämömusiikki (alakoulun oppiainesta syventäen)

LUOVA TUOTTAMINEN T6, T7

- omaa musiikillista keksintää, esim. opiskellun asian soveltaminen uuteen tuotokseen
- TVT musiikin tekemisessä, esim. erilaiset musiikkisovellukset
- TVT- etiikka, esim. tekijänoikeudet

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI T10

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
- musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T9, T7
    - erilaiset soitin- ja laulukokoonpanot
    - kerrataan erilaiset äänityypit (äänialat)
    - musiikin muodon hahmottaminen nuottikuvasta tai komppilapusta
    - sointumerkeistä ja tabulatuurista soittaminen
    - TVT musiikin tekemisen tapana ja apuna
        - luuppipohjainen musiikki
        - äänen muokkaaminen
        - musiikin TVT harjoittelun apuna (esim. soinnutussivustot, videotutoriaalit)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

- T8, T10
    - musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
        - kriittisyyden ja suvaitsevaisuuden ilmaiseminen
    - musiikki yhteisön ja aikakauden ilmentäjänä ja vaikuttajana
    - yksilö musiikin maailmassa, esim. musiikin harrastamisen mahdollisuudet, musiikki ammattina, tutustuminen alueelliseen musiikkielämään, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tarkastellaan musiikin käyttöä mediassa osana musiikin tyylilajeihin tutustumista
    - opetellaan esiintymis- ja yleisökäyttäytymistä erilaisissa musiikillisissa tilanteissa

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

- T8
    - ikäkaudelle sopivaa ohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista
    - populaarimusiikin historiaa soittaen, laulaen ja kuunnellen
    - näyttämömusiikki

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden

kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja

kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.*

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kuvataiteen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kuvataiteen oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteereissä alemman arvosanan kriteerissä kuvattu osaaminen kumuloituu ylemmän arvosanan kriteerissä edellytettyyn osaamisen tasoon. Oppilaan työskentelyä arvioidaan osana oppilaan osoittamaa osaamisen tasoa suhteessa kaikkiin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitealueissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria.

Arvioinnin kohde

Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja yksilöllisesti ohjeistettuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen tuottamisen menetelmiä tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää useita kuvallisen tuottamisen menetelmiä ja eri aisteja tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää kuvallisen tuottamisen menetelmiä tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tehdessään havaintoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii keskustelemaan havainnoista ja ajatuksista perustellen näkemyksiään.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten sanallinen pohdinta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sanallistaa suullisesti tai kirjallisesti opettajalle jonkin havaintonsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteiseen keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti keskusteluihin ja perustelee ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu keskusteluihin näkemyksiään selkeästi perustellen ja muiden puheenvuoroja rakentavasti tulkiten.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä erilaisia kuvallisen ilmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan monipuolisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Arvioinnin kohde

Kuvailmaisun taitojen syventäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee erilaisia kuvailmaisun keinoja ja käyttää niistä joitakin tavoitteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi

sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tutkivaa lähestymistapaa ja kehittämään ongelmanratkaisutaitojaan.

Arvioinnin kohde

Tutkivan lähestymistavan ja ongelmanratkaisutaitojen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti tutkivaa lähestymistapaa työskentelyssään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tavoitteellisesti tutkivaa lähestymistapaa yksin ja yhteistoiminnallisesti työskennellessään.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja.

Arvioinnin kohde

Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja kokeilee kuvallisen viestinnän mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen viestinnän keinoja ilmaistessaan mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu ja vaikuttaa ympäristöön soveltamalla kuvallisen viestinnän keinoja.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

Arvioinnin kohde

Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä ja käyttää niistä joitakin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin erilaisia merkityksiä.

Arvioinnin kohde

Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisen kulttuurin merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee joitakin visuaalisen kulttuurin merkityksiä sekä tutustuu niistä käytävään keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee näkemyksiään visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan ja soveltamaan kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.

Arvioinnin kohde

Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja soveltaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin tiettyä kulttuurista kuvailmaisun tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tutustuu ohjatusti kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin ja käyttää niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessa ja perustelemalla ratkaisujaan.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään

kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii esittämään näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

Arvioinnin kohde

Kannan ottaminen visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisessa kulttuurissa ilmenevän arvon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää ja pohtii visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa kantaa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tarkastelemaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä vaikuttamaan kuvien avulla.

Arvioinnin kohde

Omien arvojen kuvallinen ilmaiseminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon erilaisia kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiään kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kysymyksistä sekä vaikuttaa kuvien avulla.

Sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Oppilaat vaikuttavat omaan kuvalliseen ympäristöönsä ja yhteisöihinsä tuottamalla ja jakamalla kuvia omasta elämästä ja arvoista käsin. Otetaan työskentelyn lähtökohdaksi esimerkiksi sosiaalisen media, pelit, median kuvaviestintä ja mainonta, sekä muuttuvan taidekentän kuvakulttuurit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan esimerkiksi arkkitehtuuria eri aikoina ja eri kulttuureissa, muotoilua ja suunnitteluprosesseja ekologisuuden, eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmasta sekä mediakuvien valtaa ja vaikuttamistapoja. Pohditaan omia mahdollisuuksia osallistumiseen osana erilaisia kuvallisia ympäristöjä.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista.

Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien

tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Käsityön oppimisen ja osaamisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itsearviointia ja saada vertaispalautetta. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona käsityön opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt käsityön oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on käsityön oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan käsityön oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy käsityön oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa käsityön alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaisesti toisiinsa.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työskentelyään.

Oppilas oppii toimimaan yritteliäästi ja luovasti ideoidessaan, tutkiessaan ja kokeillessaan erilaisia asioita.

Arvioinnin kohde

Työskentely ja tuottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee omaa työtään annetun ohjeen ja esimerkin pohjalta. Oppilas osaa tehdä tietyn työvaiheen konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee työtään annettujen ohjeiden mukaan. Oppilas pyrkii työskentelemään yritteliäästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee työskentelyään ja osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee itsenäisesti työskentelyään. Oppilas työskentelee yritteliäästi ja oma-aloitteisesti.

Sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

- Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joihin keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan resurssit kuten aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset huomioon ottaen
- Kannustetaan persoonallisiin ratkaisuihin

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan eri tuotteiden ominaisuuksiin esimerkiksi toimivuuteen, ilmaisevuuteen, esteettisyyteen
- Harjoitellaan muotoilua käyttäen tietotekniikkaa esimerkiksi 3D-mallinnus-, kuvankäsittely-, piirustusohjelmia

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään aiemmin opittuja taitoja ja tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin työturvallisuusseikat huomioon ottaen.
- Tehdään kokeilujen perusteella valintoja, joita hyödynnetään käsityöprosessissa.
- Ohjelmoidaan jokin mikrokontrolleri tai robotti.
- Harjoitellaan materiaalien työstöä esim. 3D-tulostimen, laserleikkurin tai vinyylileikkurin avulla.
- Tutustutaan kankaankudontaan ja kankaan kuviointitekniikoihin, esimerkiksi kirjontaan, värjäykseen tai kankaanpainantaan.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion valmistamista

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Tekemisen taidot kehittyvät harjoittelemalla. Osaa tekemisen tekniikoista vain kokeillaan tai niitä esitellään. Jokaisesta mainitusta tekniikasta ei ole tarkoitus tehdä kokonaista käsityötä.
    - Osataan ommella ompelukoneella.
    - Osataan virkata tai neuloa.
    - Osataan mitata ja merkitä eri materiaaleja.
    - Osataan työstää metallia erilaisin tekniikoin ja harjoitellaan hitsaamista.
    - Osataan valmistaa elektroniikkatöitä.

- Osataan puuntyöstötekniikoita, esimerkiksi vanne- tai pyörösahan tai tasohöylän käyttöä.
- Asetetaan omalle oppimisprosessille tavoitteet omien kokemusten ja osaamisen perusteella. Liitetään nämä tavoitteet yhdessä opettajan kanssa käytännön työvaiheeseen.
- Osataan keskeisten työvälineiden, tekniikoiden ja koneiden käsitteet.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii asettamaan omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.

Oppilas oppii toteuttamaan kokonaisen käsityöprosessin. Oppilas oppii pohtimaan työskentelyään kokonaisessa käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimisen tavoitteen. Oppilas työskentelee vaihe kerrallaan ja pohtii käsityöprosessiaan ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa oppimisen ja työskentelyn tavoitteita ohjatusti. Oppilas etenee käsityöprosessissa vaihe vaiheelta ohjeiden mukaan. Oppilas pohtii käsityöprosessiaan annettujen vaihtoehtojen pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa oppimiselle ja työskentelylle tavoitteita, työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja pohtii realistisesti käsityöprosessiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itsenäisesti oppimisen ja työskentelyn tavoitteita. Oppilas etenee johdonmukaisesti ja pohtii käsityöprosessiaan analyyttisesti ja realistisesti.

Sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

- Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joihin keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan resurssit kuten aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset huomioon ottaen
- Kannustetaan persoonallisiin ratkaisuihin

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan eri tuotteiden ominaisuuksiin esimerkiksi toimivuuteen, ilmaisevuuteen, esteettisyyteen
- Harjoitellaan muotoilua käyttäen tietotekniikkaa esimerkiksi 3D-mallinnus-, kuvankäsittely-, piirustusohjelmia

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään aiemmin opittuja taitoja ja tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin työturvallisuusseikat huomioon ottaen.
- Tehdään kokeilujen perusteella valintoja, joita hyödynnetään käsityöprosessissa.
- Ohjelmoidaan jokin mikrokontrolleri tai robotti.
- Harjoitellaan materiaalien työstöä esim. 3D-tulostimen, laserleikkurin tai vinyylileikkurin avulla.
- Tutustutaan kankaankudontaan ja kankaan kuviointitekniikoihin, esimerkiksi kirjontaan, värjäykseen tai kankaanpainantaan.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion valmistamista

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Tekemisen taidot kehittyvät harjoittelemalla. Osaa tekemisen tekniikoista vain kokeillaan tai niitä esitellään. Jokaisesta mainitusta tekniikasta ei ole tarkoitus tehdä kokonaista käsityötä.
    - Osataan ommella ompelukoneella.
    - Osataan virkata tai neuloa.
    - Osataan mitata ja merkitä eri materiaaleja.
    - Osataan työstää metallia erilaisin tekniikoin ja harjoitellaan hitsaamista.
    - Osataan valmistaa elektroniikkatöitä.
    - Osataan puuntyöstötekniikoita, esimerkiksi vanne- tai pyörösahan tai tasohöylän käyttöä.
    - Asetetaan omalle oppimisprosessille tavoitteet omien kokemusten ja osaamisen perusteella. Liitetään nämä tavoitteet yhdessä opettajan kanssa käytännön työvaiheeseen.
    - Osataan keskeisten työvälineiden, tekniikoiden ja koneiden käsitteet.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä oppii valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käsityön työtapoja. Oppilas on kekseliäs työskentelyssään.

Arvioinnin kohde

Työvälineiden käyttö, valmistusmenetelmien ja käsityön työtapojen tarkoituksenmukainen käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää erilaisten käsityön työtapojen ja materiaalien merkityksen käsityöprosessissa ja valitsee niistä ohjatusti työskentelyynsä soveltuvat. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä osaa käyttää niitä kekseliäästi valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita tai teoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi eri työvälineiden ja valmistusmenetelmien käyttö- kelpoisuutta käsityöprosessissa. Oppilas soveltaa materiaaleihin ja työtapoihin liittyvää osaamistaan kekseliäästi, kokeilevasti ja tarkoituksenmu- kaisesti.

Sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

- Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joihin keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan resurssit kuten aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset huomioon ottaen
- Kannustetaan persoonallisiin ratkaisuihin

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan eri tuotteiden ominaisuuksiin esimerkiksi toimivuuteen, ilmaisevuuteen, esteettisyyteen
- Harjoitellaan muotoilua käyttäen tietotekniikkaa esimerkiksi 3D-mallinnus-, kuvankäsittely-, piirustusohjelmia

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään aiemmin opittuja taitoja ja tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin työturvallisuusseikat huomioon ottaen.
- Tehdään kokeilujen perusteella valintoja, joita hyödynnetään käsityöprosessissa.
- Ohjelmoidaan jokin mikrokontrolleri tai robotti.
- Harjoitellaan materiaalien työstöä esim. 3D-tulostimen, laserleikkurin tai vinyylileikkurin avulla.
- Tutustutaan kankaankudontaan ja kankaan kuviointitekniikoihin, esimerkiksi kirjontaan, värjäykseen tai kankaanpainantaan.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion valmistamista

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Tekemisen taidot kehittyvät harjoittelemalla. Osaa tekemisen tekniikoista vain kokeillaan tai niitä esitellään. Jokaisesta mainitusta tekniikasta ei ole tarkoitus tehdä kokonaista käsityötä.
    - Osataan ommella ompelukoneella.
    - Osataan virkata tai neuloa.
    - Osataan mitata ja merkitä eri materiaaleja.
    - Osataan työstää metallia erilaisin tekniikoin ja harjoitellaan hitsaamista.
    - Osataan valmistaa elektroniikkatöitä.
    - Osataan puuntyöstötekniikoita, esimerkiksi vanne- tai pyörösahan tai tasohöylän käyttöä.
    - Asetetaan omalle oppimisprosessille tavoitteet omien kokemusten ja osaamisen perusteella. Liitetään nämä tavoitteet yhdessä opettajan kanssa käytännön työvaiheeseen.
    - Osataan keskeisten työvälineiden, tekniikoiden ja koneiden käsitteet.

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisesti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

Arvioinnin kohde

Visuaalinen, materiaalinen ja esitysteknologinen ilmaisu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa erilaisia käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna kuvallisesti joitain havaintojaan ja ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita ohjeen mukaan. Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja jotain muuta tapaa käyttämällä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi esitysteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee ideansa monipuolisesti ja luovasti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

Sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

- Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joihin keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan resurssit kuten aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset huomioon ottaen
- Kannustetaan persoonallisiin ratkaisuihin

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan eri tuotteiden ominaisuuksiin esimerkiksi toimivuuteen, ilmaisevuuteen, esteettisyyteen
- Harjoitellaan muotoilua käyttäen tietotekniikkaa esimerkiksi 3D-mallinnus-, kuvankäsittely-, piirustusohjelmia

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään aiemmin opittuja taitoja ja tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin työturvallisuusseikat huomioon ottaen.
- Tehdään kokeilujen perusteella valintoja, joita hyödynnetään käsityöprosessissa.
- Ohjelmoidaan jokin mikrokontrolleri tai robotti.
- Harjoitellaan materiaalien työstöä esim. 3D-tulostimen, laserleikkurin tai vinyylileikkurin avulla.
- Tutustutaan kankaankudontaan ja kankaan kuviointitekniikoihin, esimerkiksi kirjontaan, värjäykseen tai kankaanpainantaan.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion valmistamista

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Tekemisen taidot kehittyvät harjoittelemalla. Osaa tekemisen tekniikoista vain kokeillaan tai niitä esitellään. Jokaisesta mainitusta tekniikasta ei ole tarkoitus tehdä kokonaista käsityötä.
    - Osataan ommella ompelukoneella.
    - Osataan virkata tai neuloa.
    - Osataan mitata ja merkitä eri materiaaleja.
    - Osataan työstää metallia erilaisin tekniikoin ja harjoitellaan hitsaamista.
    - Osataan valmistaa elektroniikkatöitä.

- Osataan puuntyöstötekniikoita, esimerkiksi vanne- tai pyörösahan tai tasohöylän käyttöä.
- Asetetaan omalle oppimisprosessille tavoitteet omien kokemusten ja osaamisen perusteella. Liitetään nämä tavoitteet yhdessä opettajan kanssa käytännön työvaiheeseen.
- Osataan keskeisten työvälineiden, tekniikoiden ja koneiden käsitteet.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii havainnoimaan, arvioimaan ja ennakoimaan erilaisia riskitilanteita ja reagoi tarvittaessa niihin.

Oppilas oppii toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.

Arvioinnin kohde

Turvallinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa käsityöprosessissa annettuja työturvallisuusohjeita konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin keskeisiä työturvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimii turvallisesti käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja ennakoi työskentelyn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Oppilas työskentelee turvallisesti ja toimillaan edistää oppimisympäristön turvallisuutta.

Sisältöalueet

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Osataan reagoida mahdollisiin vaaratilanteisiin. Käytetään tarpeen mukaan silmä- ja kuulosuojaimia, suojavaatteita ja osataan käyttää hätä seis -kytkimiä.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.

Oppilas oppii yhteisöllistä tiedon tuottamista ja jakamista.

Arvioinnin kohde

Tieto- ja viestintätekniset taidot sekä yhteisöllinen työskentely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää konkreettisesti ohjattuna tieto- ja viestintäteknologiaa omassa tai yhteisessä käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää annetun ohjeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa yksin tai yhdessä toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintäteknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti käsityöprosessin eri vaiheissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

Sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

Paikallinen tarkennus:

- Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joihin keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan resurssit kuten aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset huomioon ottaen
- Kannustetaan persoonallisiin ratkaisuihin

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan eri tuotteiden ominaisuuksiin esimerkiksi toimivuuteen, ilmaisevuuteen, esteettisyyteen
- Harjoitellaan muotoilua käyttäen tietotekniikkaa esimerkiksi 3D-mallinnus-, kuvankäsittely-, piirustusohjelmia

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

Paikallinen tarkennus:

- Käytetään aiemmin opittuja taitoja ja tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin työturvallisuusseikat huomioon ottaen.
- Tehdään kokeilujen perusteella valintoja, joita hyödynnetään käsityöprosessissa.
- Ohjelmoidaan jokin mikrokontrolleri tai robotti.
- Harjoitellaan materiaalien työstöä esim. 3D-tulostimen, laserleikkurin tai vinyylileikkurin avulla.
- Tutustutaan kankaankudontaan ja kankaan kuviointitekniikoihin, esimerkiksi kirjontaan, värjäykseen tai kankaanpainantaan.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

Paikallinen tarkennus:

- Jatketaan sähköisen portfolion valmistamista

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

- Tekemisen taidot kehittyvät harjoittelemalla. Osaa tekemisen tekniikoista vain kokeillaan tai niitä esitellään. Jokaisesta mainitusta tekniikasta ei ole tarkoitus tehdä kokonaista käsityötä.
    - Osataan ommella ompelukoneella.
    - Osataan virkata tai neuloa.
    - Osataan mitata ja merkitä eri materiaaleja.
    - Osataan työstää metallia erilaisin tekniikoin ja harjoitellaan hitsaamista.
    - Osataan valmistaa elektroniikkatöitä.
    - Osataan puuntyöstötekniikoita, esimerkiksi vanne- tai pyörösahan tai tasohöylän käyttöä.
    - Asetetaan omalle oppimisprosessille tavoitteet omien kokemusten ja osaamisen perusteella. Liitetään nämä tavoitteet yhdessä opettajan kanssa käytännön työvaiheeseen.
    - Osataan keskeisten työvälineiden, tekniikoiden ja koneiden käsitteet.

Laaja-alaiset osaamiset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opettajan ohjaamana käsityön ja kädentaitojen merkityksen pohdintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkityksen arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia käsityön ja kädentaitojen merkitystä omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella eri näkökulmista käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitystä omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä sekä muussa työelämässä.

Sisältöalueet

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan paikallisiin yrityksiin
- Tutustutaan paikallisiin käsityön harrastusmahdollisuuksiin
- Oppilaalle annetaan mahdollisuus osallistua erilaisiin kilpailuihin ja tapahtumiin

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ajattelemaan taloudellisesti.

Oppilas oppii tekemään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.

Arvioinnin kohde

Perusteltujen valintojen tekeminen ja kestävän elämäntavan huomioiminen käsityöprosessissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää käsityömateriaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa osittain itsenäisesti tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas ymmärtää käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas osaa arvioida käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee taloudellisia valintoja ja ymmärtää laadukkaan työn merkityksen. Oppilas osaa arvioida ja perustella käsityöprosessiin ja kestävään elämäntapaan liittyviä valintoja.

Sisältöalueet

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Paikallinen tarkennus:

- Tutustutaan erilaisiin käsityöammattilaisiin, käsityöblogeihin, näyttelyihin, yrityksiin ja museoihin.
- Pohditaan valintoja kuluttajan näkökulmasta: tuotteiden korjausta tai materiaalien uusiokäyttöä, eettisiä näkökulmia ja ympäristökysymyksiä.
- Annetaan käsityön työskentelyllä mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja,

lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7-9 *pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.*

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Liikunta tukee oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7–9

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja

kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona liikunnan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt liikunnan oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on liikunnan oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan liikunnan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy liikunnan oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Liikunnassa osaaminen kertyy kumuloituvasti aikaisemman osaamisen jatkoksi. Päättöarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet).
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen).
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-

mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.

- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet).
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen).
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet).
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen).
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.

- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet).
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen).
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet).
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen).

- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.

Arvioinnin kohde

Uima- ja vesipelastustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet).
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen).
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet).
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen).
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä sosiaalisten taitojen kehitykselle.
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Oppilaat arvioivat ja kehittävät omaa sosiaalista toimintakykyään erilaisten pari- ja ryhmätehtävien, leikkien, harjoitusten ja pelien avulla. Tunneilla harjoitellaan toisten oppilaiden avustamista sekä vastuun ottamista yhteisistä asioista ja oppimistilanteista.
- Liikuntatunnilla toimitaan erilaisissa kokoonpanoissa ja harjoitellaan toimimaan kaikkien kanssa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuun kanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä sosiaalisten taitojen kehitykselle.
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Oppilaat arvioivat ja kehittävät omaa sosiaalista toimintakykyään erilaisten pari- ja ryhmätehtävien, leikkien, harjoitusten ja pelien avulla. Tunneilla harjoitellaan toisten oppilaiden avustamista sekä vastuun ottamista yhteisistä asioista ja oppimistilanteista.
- Liikuntatunnilla toimitaan erilaisissa kokoonpanoissa ja harjoitellaan toimimaan kaikkien kanssa.

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle.
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä.
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia.
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle.
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä.
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia.
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkityksestä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle.
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä.
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia.
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle.
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä.
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia.
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Oppilas osallistuu valtakunnallisiin Move!-mittauksiin. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Oppilas osallistuu valtakunnallisiin Move!-mittauksiin. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään

omaa fyysistä toimintakykyään. (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.

- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Oppilas osallistuu valtakunnallisiin Move!-mittauksiin. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.

- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Oppilas osallistuu valtakunnallisiin Move!-mittauksiin. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Oppilas osallistuu valtakunnallisiin Move!-mittauksiin. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.

Arvioinnin kohde

Uima- ja vesipelastustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Oppilas osallistuu valtakunnallisiin Move!-mittauksiin. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Oppilas osallistuu valtakunnallisiin Move!-mittauksiin. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.

- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä sosiaalisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Oppilaat arvioivat ja kehittävät omaa sosiaalista toimintakykyään erilaisten pari- ja ryhmätehtävien, leikkien, harjoitusten ja pelien avulla. Tunneilla harjoitellaan toisten oppilaiden avustamista sekä vastuun ottamista yhteisistä asioista ja oppimistilanteista
- Liikuntatunnilla toimitaan erilaisissa kokoonpanoissa ja harjoitellaan toimimaan kaikkien kanssa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuun kanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan

muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä sosiaalisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Oppilaat arvioivat ja kehittävät omaa sosiaalista toimintakykyään erilaisten pari- ja ryhmätehtävien, leikkien, harjoitusten ja pelien avulla. Tunneilla harjoitellaan toisten oppilaiden avustamista sekä vastuun ottamista yhteisistä asioista ja oppimistilanteista
- Liikuntatunnilla toimitaan erilaisissa kokoonpanoissa ja harjoitellaan toimimaan kaikkien kanssa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten

tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn

- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkityksestä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.

Arvioinnin kohde

Fyysinen aktiivisuus ja yrittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Arvioinnin kohde

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa

oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.

- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa

oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.

Arvioinnin kohde

Fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)

- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.

Arvioinnin kohde

Uima- ja vesipelastustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.

Arvioinnin kohde

Toiminnan turvallisuus liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

Sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

- Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Liikuntatehtävät haastavat oppilaan fyysistä toimintakykyä, jonka muodostavat voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään (esimerkiksi teettämällä move-mittauksien harjoittelua ja omien tulosten analysointia). Liikunnanopetukseen sisältyviä mahdollisia kuntotestejä tai toimintakykytestejä käytetään nimenomaan oppilaan oman toimintakyvyn arvioinnin työvälineenä, ei arvioinnin perusteena.
- Monipuolisesti eri leikkejä, pelejä, harjoitteita ja liikuntamuotoja jotka harjoittavat tasapaino- (pyöriminen, kieriminen, tasapainoilu, väistäminen, kääntyminen, heiluminen, ylösalaiset asennot sekä alastulo ja pysähtyminen) ja liikkumistaitoja (kävely ja juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen) eri olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Monipuolisesti eri viitepelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka harjoittavat välineenkäsittelytaitoja (heittäminen, kiinniottaminen, pomputtaminen, kuljettaminen, potkaiseminen, iskeminen, vierittäminen) eri välineillä, olosuhteissa ja ympäristöissä.
- Kehonhallintataitoja ja kehonhahmotusta (erilaiset koordinaatioharjoitteet)
- Liikkumista rytmissä ja rytmiä luoden yksin ja yhdessä (esimerkiksi voimistelua, tanssia, musiikkia, kehoa ja välineitä hyödyntäen ja ilmentäen)
- Sovelletaan ja yhdistellään liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja eri liikemallien ja taitojen yhdistelynä ja sisällyttämällä niitä eri peleihin ja lajitaitoihin.
- Havainto- ja ratkaisuntekotaitoja harjaannuttavia tehtäviä (muuttuvien olosuhteiden ja ärsykkeiden havainnointi ja niihin reagointi) esimerkiksi erillisinä harjoitteina, suunnistusharjoitteina ja ratkaisujen tekona leikeissä ja pallopeleissä.
- Liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- Uintia, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.

Arvioinnin kohde

Tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä työskentelytaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä sosiaalisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Oppilaat arvioivat ja kehittävät omaa sosiaalista toimintakykyään erilaisten pari- ja ryhmätehtävien, leikkien, harjoitusten ja pelien avulla. Tunneilla harjoitellaan toisten oppilaiden avustamista sekä vastuun ottamista yhteisistä asioista ja oppimistilanteista
- Liikuntatunnilla toimitaan erilaisissa kokoonpanoissa ja harjoitellaan toimimaan kaikkien kanssa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arvioinnin kohde

Vastuun kanto yhteisissä oppimistilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

Sisältöalueet

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä sosiaalisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Oppilaat arvioivat ja kehittävät omaa sosiaalista toimintakykyään erilaisten pari- ja ryhmätehtävien, leikkien, harjoitusten ja pelien avulla. Tunneilla harjoitellaan toisten oppilaiden avustamista sekä vastuun ottamista yhteisistä asioista ja oppimistilanteista
- Liikuntatunnilla toimitaan erilaisissa kokoonpanoissa ja harjoitellaan toimimaan kaikkien kanssa

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.

Arvioinnin kohde

Itsenäisen työskentelyn taidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkityksestä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii löytämään itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Arvioinnin kohde

Arvioinnin kohteet oppiaineessa

Sisältöalueet

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

- Liikunnanopetukseen sisältyy tietoa liikunnan merkityksestä psyykkisten taitojen kehitykselle
- Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaan psyykkistä toimintakykyä
- Sisällytetään opetukseen liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun kokemuksia
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista. Oppilailla on mahdollisuus suunnitella sovellettuja pelejä ja leikkejä sekä kehitellä yhteisiä sääntöjä, mikä vahvistaa pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä
- Sisältöjen avulla opetellaan säätelemään omaa toimintaa ja tunneilmaisua.
- Liikunnanopetuksessa opitaan itsenäiseen työskentelyyn
- Sisältöjä eriytetään tukemaan ja vahvistamaan oppilaan minäkäsitystä, jotta oppilas ymmärtää, että yrittäminen riittää

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kotitalous

Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestävään asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän

huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Vantaan kouluissa painotetaan erityisesti sitä, että ”oppilaita kannustetaan toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa” (T9). Tätä voidaan erityisesti toteuttaa kotitalousopetuksessa ohjaamalla oppilaita työskentelemään myös muiden kuin omien tuttujen ja kavereiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Osaamista arvioidaan monipuolisilla arviointimenetelmillä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kotitalouden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kotitalouden oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kotitalouden oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kotitalouden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kotitalouden oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kotitalouden oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet ovat käytännön toimintataitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Oppilaan osaaminen rakentuu ja taidot tulevat näkyväksi kotitalouden tavoitteisiin liittyvien keskeisten sisältöalueiden kautta.

Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen valinnoissa otetaan huomioon monipuolinen kotitaloudellisen osaamisen ja ajattelun kehittyminen sekä kestävään tulevaisuuteen tähtäävä toiminta. Paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita hyödynnetään, ja niitä sovelletaan oppimistehtävien suunnittelussa. Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät oppimistehtävät vaihtelevat oppilaiden, oppimisen paikallisten olosuhteiden ja koulun omien painotusten mukaisesti.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan työn tekemisen, tekemään työtehtävän ja tarkastelemaan omaa työtään ja toimintaansa.

Arvioinnin kohde

Työn suunnittelu ja toteuttaminen sekä oman toiminnan tarkastelu

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin työprosessiin kuuluvia työtehtäviä. Oppilas tarvitsee paljon ohjausta ja apua työn suunnittelemisessa ja toteuttamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee, organisoi ja kuvailee omaa työtänsä ja toimintaansa työvaiheittain annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja työskentelee työvaiheittain annettuja ohjeita soveltaen sekä kuvailee omaa osaamistaan oman työskentelyn tarkastelun avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja työskentelee itsenäisesti sekä perustelee omaa työskentelyään ja toimintaansa.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kotitalouden kädentaitoja ja kokeilee erilaisia työtapoja. Hän oppii ottamaan huomioon toiminnassaan luovuuden ja estetiikan.

Arvioinnin kohde

Kädentaidot kotitalouden perustehtävien toteuttamisessa, luovuus ja estetiikka

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suoriutuu ohjatusti kädentaitoja edellyttävistä yksittäisistä työtehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suoriutuu annetuista kädentaitoja edellyttävistä työtehtävistä. Oppilas tietää, että työtehtäviä voi toteuttaa luovasti monella tavalla ja että estetiikalla on merkitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suoriutuu itsenäisesti ja soveltaa tavallisimpia työtapoja kädentaitoja edellyttävissä kotitalouden tehtävissä. Oppilas ottaa huomioon yksittäisiä esteettisiä näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää luovasti ja perustellen erilaisia kädentaitoja ja työtapoja kotitalouden tehtävissä. Oppilas perustelee luovuuden ja estetiikan merkitystä ja ottaa nämä huomioon osana kokonaisuutta.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa kestävää elämäntapaa edistävästi.

Arvioinnin kohde

Valintojen tekeminen ja niiden perustelut toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee valitsemaan ja käyttämään annettuja materiaaleja tai työvälineitä yksilöllisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valitsee ja käyttää raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa kestävän elämäntavan tietoja ja taitoja käyttäessään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee, käyttää ja perustelee kestävää elämäntapaa tukevia raaka-aineita, työvälineitä, materiaaleja tai teknologiaa.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median

vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii suunnittelemaan omaa toimintaansa suhteessa käytettävissä olevaan aikaan ja annettuun tehtävään. Hän oppii huolehtimaan työtehtävien ja työympäristön järjestyksestä oppimisympäristössään.

Arvioinnin kohde

Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii aikataulussa ja ylläpitää tehtävien sekä työympäristön järjestystä ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ylläpitää työtehtävien järjestystä annettujen ohjeiden ja aikataulun mukaan erillisissä työvaiheissa. Oppilas tarvitsee ohjausta työympäristön järjestyksen ylläpitämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etenee ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja ylläpitää työtehtävien ja työympäristön järjestystä. Oppilas suunnittelee ja ennakoi ajankäyttöään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee itsenäisesti ja vastuullisesti sekä osaa perustella ajankäyttöään, työtehtävien ja työympäristön järjestyksen merkitystä ja toimintojen etenemistä osana oppimisympäristöä.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti kotitalouden toimintaympäristöissä ottaen huomioon käytettävissä olevat aineelliset voimavarat.

Arvioinnin kohde

Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii hygieenisesti ja turvallisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee hygieenisesti ja turvallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaisesti hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti tai kustannusten ja energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee toimintaansa turvallisuuden, hygieenisyyden, ergonomian tai kustannusten ja energiankäytön näkökulmasta.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja

teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii kohtaamaan, kuuntelemaan, keskustelemaan ja argumentoimaan vertaisryhmässä.

Arvioinnin kohde

Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi yhteisessä suunnittelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti tai kysymysten tukemana keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun, pyrkii kuuntelemaan ja tuo esille omia näkökulmia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee eri näkökulmia ja ilmaisee rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas on aktiivinen keskusteluissa ja ottaa eri näkökulmat huomioon sekä perustelee omat näkemyksensä rakentavasti. Oppilas kannustaa toisia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien

valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan, miten arki erilaisissa kotitalouksissa rakentuu ja ajallisesti järjestäytyy. Hän oppii kohtaamaan hyväksyvästi kotien kulttuurista monimuotoisuutta.

Arvioinnin kohde

Arjen rakentumisen sekä kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää arkirutiineja sekä tunnistaa erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee arkirutiineja, arjen rakentumista, kotitalouksien perinteitä ja erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas määrittelee arjen rakentumista ja kotitalouksien arkirutiineja erilaisissa kotikulttuureissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouksien arjen rakentumista ja erilaisten kotikulttuurien ajankäyttöä.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii työskentelemään itsenäisesti sekä osana ryhmää ja yhteistä työtehtävää. Hän oppii sopimaan työtehtävien jakamista.

Arvioinnin kohde

Voimavarojen käyttäminen ja yhteisten sopimusten tekemisen oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee yksilöllisesti ohjattuna itsenäistä työskentelyä ja osallistuu ryhmän toimintaan satunnaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa omasta työstään ja osallistuu ryhmän toimintaan yhdessä sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yksin ja ryhmässä sekä pyrkii toimimaan rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas tietää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii itsenäisesti ja tasapuolisesti sekä toimii ryhmässä yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tunnistamaan asioita, jotka liittyvät huomaavaiseen kohteluun, tapakulttuuriin ja vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Arvioinnin kohde

Toisten oppilaiden huomaavainen kohtelu ja tapakulttuuriin mukainen käytännön toiminta oppitunnin vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että tapakulttuuri vaikuttaa vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää tapakulttuuriin ja toisten huomaavaiseen kohteluun liittyviä asioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia tapakulttuuria noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella tapakulttuuria ja toisten ihmisten huomaavaista kohtelua sekä niihin liittyviä käytännön toimintatapoja.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii hakemaan ja vertailemaan tietoa sekä tunnistamaan kotitalouteen liittyviä luotettavia tietolähteitä valintojensa perustana.

Arvioinnin kohde

Tietojen hankinta ja käyttö

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa annetuista lähteistä yksilöllisesti ohjattuna. Tietojen hyödyntäminen ja tulkitseminen on vähäistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa itselleen tutuista ja annetuista lähteistä ja käyttää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, mistä ja miten kotitalouteen liittyviä tietoja voidaan hakea. Oppilas arvioi tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee kotitalouteen liittyviä tietoja eri tietolähteistä. Oppilas arvioi tiedon ja lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä ja valitsee tehtävään sopivat lähteet.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii lukemaan ja tulkitsemaan kotitalouteen ja lähiympäristöön liittyviä ohjeita, merkkejä ja symboleja sekä toimimaan niiden mukaisesti.

Arvioinnin kohde

Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yksittäisiä toimintaohjeita ja merkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, nimeää, luokittelee ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja merkkejä annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa toiminnassaan kotitalouden toimintaohjeita, merkkejä ja symboleita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouden toimintaohjeiden, merkkien ja symboleiden käyttöä eri toiminnoissa.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien

valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii soveltamaan tietoja ja taitoja, tunnistamaan palveluita sekä osoittamaan luovuutta erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Arvioinnin kohde

Käsitteiden käyttäminen, tietojen ja taitojen soveltaminen sekä luovat ratkaisut tilanteissa, kotitalouden palveluiden tunteminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin kotitalouden käsitteitä, tietoja ja taitoja sekä yksittäisiä palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan sekä kuvailee yksittäisiä kotitalouden palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas kuvailee erilaisia kotitalouden palveluita ja niiden käyttöä arkielämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa perustellen ja luovasti kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas arvioi erilaisia kotitalouden palveluita ja perustelee niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)

- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tulkitsemaan kiertotalouteen liittyviä asioita ja toimintoja sekä ympäristöä ja taloutta kuormittavia kotitalouden toimintoja.

Arvioinnin kohde

Ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas luettelee joitakin ympäristöön ja rahankäyttöön liittyviä kotitalouden toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, miten ympäristökuormaa voidaan vähentää sekä millaisia ympäristö- ja taloustekoja voidaan tehdä kotitalouksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee yksittäisiä arjen ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa johdonmukaisesti sekä perustellen niiden merkitystä kestävän ja vastuullisen elämäntavan ja kuluttamisen kannalta.

Sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa huomioidaan kodin juhlat ja perinteet opetusryhmä huomioiden
- Hyödynnetään raaka-aineiden satokausia mahdollisuuksien mukaan
- Oppilaita ohjataan suhtautumaan myönteisesti erityisruokavalioihin, monikulttuurisuuteen ja kestävän kehityksen valintoihin

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Opetuksessa otetaan huomioon paikalliset ajan tasalla olevat kotiin ja asumiseen liittyvät ohjeistukset (esimerkiksi Vantaan kaupungin lajittelu- ja jätteenkierrätysmalli)
- Opetuksen osana opiskellaan ja harjoitellaan tekstiilien hoitoa sekä kodin puhtaanapitoa huomioiden erilaiset perheet ja kodit

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Paikallinen tarkennus:

- Oppilasta ohjataan ymmärtämään kulutusvalintojen ja kulujen seuraamisen liittyvän arjenhallinnan taitoihin

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.*

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjaus on oppilaan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista. Oppilaanohjauksella pyritään edesauttamaan oppilaan positiivista asennetta oppimista, koulunkäyntiä sekä

myöhempää elämää, jatko-opintoja ja työelämää kohtaan. Oppilaanohjausta tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Koko peruskoulun ajan järjestettävät arviointikeskustelut sekä muut palaverit ja yhteistyö huoltajien kanssa ovat osa oppilaan ohjausta.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen päätavoitteet ovat uuteen opiskelu- ja kouluympäristöön osalliseksi kasvaminen, oppilaan itsetuntemuksen vahvistaminen sekä oppilaan päätöksentekovalmiuksien parantaminen. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja mahdollisuutensa sekä tekemään perusopetuksen jälkeisiä opintoja koskevia valintoja. Oppilas suunnittelee omaa tulevaisuuttaan ja pohtii suunnitelmien toteuttamista ja sen vaatimaa sitoutumista käytännön tasolla. Oppilas etsii tietoa koulutusmahdollisuuksista ja työelämästä omien jatko-opiskelu- sekä urasuunnitelmiensa tueksi.

Yläkoulussa päävastuu oppilaanohjauksesta on oppilaanohjaajalla ja ohjausta tehdään yhteistyössä koulun muiden toimijoiden kanssa. Oppilaanohjaaja työskentelee oppilaan kanssa oppilaanohjauksen oppitunneilla, pienryhmä- ja henkilökohtaisissa tapaamisissa sekä koulun jokapäiväisessä arkielämässä. Oppilaanohjaus Vantaalla ja siihen liittyvä työnjako on kuvattu tarkemmin perusopetuksen ohjaussuunnitelmassa.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Vantaan kaikki 9.-luokkalaiset osallistuvat 2 viikkoa kestävään työelämään tutustumisjaksoon. Lisäksi koulut voivat tarjota mahdollisuutta TET-jaksoon myös muille vuosiluokille.

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatkoopintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

TehoTET

Kaikkia koskevan TET-jakson lisäksi oppilas voi osallistua yhtenä tehostetun oppilaanohjauksen muotona TehoTET-jaksolle. TehoTET-jakso tukee nuoren jatko-opintosuunnitelmia ja tarjoaa lisämahdollisuuden tutustua työelämään.

TEPPO

Jokaisessa vantaalaisessa ylä- tai yhtenäiskoulussa on oppilaan mahdollista hakeutua opiskelemaan työelämäpainotteisesti (TEPPO). Työelämäpainotteisessa opetuksessa noudatetaan Vantaan perusopetuksen opetussuunnitelmaa toiminnallisilla työmenetelmillä. Tärkeää on oppilaan omat vahvuudet ja yksilöllinen oppimispolku. Työelämäpainotteista opetusta ohjaa TEPPO-oppilaanohjaaja, ja sitä tukee koulun moniammatillinen tiimi. TEPPO työelämäpainotteinen perusopetus on toiminnallinen ja työpainotteinen tapa suorittaa perusopetuksen viimeiset lukuvuodet. Opiskelussa vuorottelevat koulussa tapahtuva opiskelu ja työssäoppimisjaksot. Lisäksi opiskelussa hyödynnetään muita oppimisympäristöjä ja tehdään tiiviistä yhteistyötä muun muassa työnantajien ja toisen asteen oppilaitosten kanssa. TEPPO-toiminnan tavoitteena on vahvistaa oppilaiden elämänhallintaa, opiskelumotivaatiota ja työelämätaitoja sekä luoda joustavia opiskelupolkuja. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan ohjauksellisin keinoin, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä peruskoulun jälkeisissä jatko-opinnoissa.

Työelämäpainotteista perusopetusta tarjotaan jokaisessa ylä- ja yhtenäiskoulussa koulun 8.-9.-luokkalaisille. Opetus tapahtuu oppilaan lähikoulussa samassa opetusryhmässä, jossa oppilas on opiskellut ennen TEPPO-toimintaan hakeutumistaan.

Työssäoppimisjaksoja on lukuvuoden aikana noin 5-7 viikkoa lukuvuoden aikana. TEPPO-oppilaat osallistuvat koulun TEPPO-valinnaisaineeseen, joka järjestetään koulun valinnan mukaan 1 vvt tai 2 vvt laajuisena. TEPPO-oppilailla on mahdollisuus tutustua opiskeluun vantaalaisessa toisen asteen oppilaitoksessa työssäoppimisjakson aikana. TEPPO-opetusta ohjaa koululla TEPPO-oppilaanohjaaja, ja sitä tukee koulun moniammatillinen tiimi.

Työelämäpainotteinen perusopetus on tarkoitettu oppilaille, joiden katsotaan hyötyvän erilaisiin työympäristöihin tutustumisesta ja varhaisista työelämäkontakteista esimerkiksi jatko-opintopohdinnoissaan, kotoutumisessa tai jos oppilas kaipaa tukea tai vastaavasti lisähaastetta

opintoihinsa. Tärkeää on myös se, että oppilaan perhe on sitoutunut työelämäpainotteisen opiskelun tukemiseen, sillä opiskelua tuetaan tiiviissä yhteistyössä kodin ja koulun välillä. Oppilaat valitaan työelämäpainotteiseen perusopetukseen oppilaan ja huoltajien jättämän hakemuksen sekä yhteisen haastattelun perusteella. Koulun rehtori tekee oppilaaksiottopäätökset toimintaan valituista oppilasta. Hakukriteerit työelämäpainotteiseen perusopetukseen ovat seuraavat:

- oppilas on motivoitunut ja sitoutunut työelämäpainotteiseen opiskeluun
- oppilas tarvitsee omakohtaisia kokemuksia urasuunnitteluvalmiuksien kehittämiseen ja omien vahvuuksien löytämiseen
- oppilas hyötyy erilaisiin työympäristöihin tutustumisesta ja varhaisista työelämäkontakteista mm. uravalinnassaan tai kotoutumisessa
- oppilas kaipaa motivaatiota, suunnitelmallisuutta tai tukea opintoihinsa TAI
- oppilas kaipaa monipuolisuutta tai lisähaastetta opintoihinsa
- oppilaan huoltajat ovat sitoutuneet joustavan työelämäpainotteisen opiskelun tukemiseen.

Päähaku joustavaan työelämäpainotteiseen perusopetukseen on keväisin. Lisäksi toimintaan voidaan ottaa oppilaita lukuvuoden aikana, jos koulun opetuksessa on vapaita oppilaspaikkoja. Työelämäpainotteiseen perusopetukseen otettavien määrä on suhteutettu koulun kokoon ja tarkistetaan vuosittain.

Tehostettu oppilaanohjaus ohjaussuunnitelmassa

Tehostetun oppilaanohjauksen muodot sekä tapoja sen tarpeen tunnistamiseen on kuvattu tarkemmin Vantaan kaupungin perusopetuksen ohjaussuunnitelmassa.

Formatiivinen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi on formatiivista arviointia, joka perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta- sekä tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Oppilaanohjauksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

7. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea

oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ohjatusti vuosiluokkien 7-9 toimintatapoihin
- Oppilas tutustuu ja harjoittelee toimimista uusissa opiskeluympäristöissä
- Oppilas harjoittelee toimimista erilaisissa ryhmissä
- Oppilas harjoittelee vastuunottoa omasta opiskelustaan
- Oppilas harjoittelee vastuunottoa tekemistään valinnoista

Sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kouluyhteisössä toimimista
- Harjoitellaan opiskelutaitoja ja opitaan oppimisen taitoja yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista
- Harjoitellaan asettamaan omia opiskeluun liittyviä tavoitteita
- Arvioidaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omien opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään urasuunnittelussa tarvittavia ongelmanratkaisutaitoja
- Laajennetaan itsetuntemusta ja itsearviointitaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi motivaatiota ja yleisiä elämässä tarvittavia taitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu ja harjoittelee erilaisia opiskelustrategioita ja eri oppiaineille tyypillisiä opiskelutekniikoita

Sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kouluyhteisössä toimimista
- Harjoitellaan opiskelutaitoja ja opitaan oppimisen taitoja yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista
- Harjoitellaan asettamaan omia opiskeluun liittyviä tavoitteita
- Arvioidaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omien opintojen etenemisestä

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tunnistamaan tekijöitä, joiden avulla hänen motivaationsa opiskeluun lisääntyy
- Oppilas harjoittelee ohjatusti tunnistamaan omia taitojaan ja vahvuuksiaan
- Oppilas harjoittelee tunnistamaan omia kehityskohteitaan oppijana

Sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan

kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan kouluyhteisössä toimimista
- Harjoitellaan opiskelutaitoja ja opitaan oppimisen taitoja yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista
- Harjoitellaan asettamaan omia opiskeluun liittyviä tavoitteita
- Arvioidaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omien opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään urasuunnittelussa tarvittavia ongelmanratkaisutaitoja
- Laajennetaan itsetuntemusta ja itsearviointitaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi motivaatiota ja yleisiä elämässä tarvittavia taitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tunnistamaan omia vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden

tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään urasuunnittelussa tarvittavia ongelmanratkaisutaitoja
- Laajennetaan itsetuntemusta ja itsearviointitaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi motivaatiota ja yleisiä elämässä tarvittavia taitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee asettamaan itselleen lyhyen aikavälin opiskelutavoitteita eri oppiaineissa sekä harjoittelee tunnistamaan tavoitteiden toteutumista

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään urasuunnittelussa tarvittavia ongelmanratkaisutaitoja
- Laajennetaan itsetuntemusta ja itsearviointitaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi motivaatiota ja yleisiä elämässä tarvittavia taitoja

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee ymmärtämään opiskelun merkityksen tulevaisuuden sekä työelämän kannalta
- Oppilas on ymmärtää, mitä on työelämäpainotteinen perusopetus (TEPPO) ja miten siihen voi hakea

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään urasuunnittelussa tarvittavia ongelmanratkaisutaitoja
- Laajennetaan itsetuntemusta ja itsearviointitaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi motivaatiota ja yleisiä elämässä tarvittavia taitoja

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan taitoja toimia erilaisissa ympäristöissä
- Kehitetään monipuolisen opiskelun taitoja
- Tutustutaan työelämässä tarvittaviin taitoihin ja niiden kehittämiseen

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa omaa kulttuuritaustaansa ja harjoittelee eri kulttuurien välisiä kohtaamisia

Sisältöalueet

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

8. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee toimimista erilaisissa opiskeluympäristössä
- Oppilas harjoittelee toimimista osana erilaisia ryhmiä
- Oppilas harjoittelee ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan
- Oppilas harjoittelee vastuunottoa tekemistään valinnoista

Sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan asettamaan omaan opiskeluun liittyviä tavoitteita ja päivittämään niitä
- Harjoitellaan arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omien opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, joissa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Laajennetaan ymmärrystä elinikäisestä oppimisesta sekä urasuunnittelusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee ymmärtämään mikä häntä motivoi koulunkäynnissä
- Oppilas harjoittelee tunnistamaan omia taitojaan ja vahvuuksiaan
- Oppilas tunnistaa omat kehityskohteensa oppijana
- Oppilas harjoittelee ohjatusti suunnitelmien ja toimintamallien muuttamista tarpeen vaatiessa

Sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan asettamaan omaan opiskeluun liittyviä tavoitteita ja päivittämään niitä
- Harjoitellaan arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omien opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, joissa valmista ratkaisua ei ole annettu

- Laajennetaan ymmärrystä elinikäisestä oppimisesta sekä urasuunnittelusta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä
- Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja osaamistaan

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, joissa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Laajennetaan ymmärrystä elinikäisestä oppimisesta sekä urasuunnittelusta

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee asettamaan itselleen lyhyen aikavälin opiskelutavoitteita
- Oppilas harjoittelee tekemään suunnitelman tavoitteidensa toteutumiseksi
- Oppilas osaa ohjatusti arvioida ja kuvata omien tavoitteidensa toteutumista

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, joissa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Laajennetaan ymmärrystä elinikäisestä oppimisesta sekä urasuunnittelusta

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Opetellaan etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee tunnistamaan työelämän merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta
- Oppilas tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkityksen jatko-opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta
- Oppilas tunnistaa eri työelämääntutustumismahdollisuuksia (TET, TehoTET ja TEPPO)

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, joissa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Laajennetaan ymmärrystä elinikäisestä oppimisesta sekä urasuunnittelusta

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään taitoja toimia erilaisissa ympäristöissä
- Vahvistetaan monipuolisen opiskelun taitoja
- Tutustutaan työelämässä tarvittaviin taitoihin ja niiden kehittämiseen
- Digitaitojen harjoitteleminen ja digitaalisiin ympäristöihin tutustuminen ja niiden hyödyntäminen osana oppilaanohjausta ja työelämässä tarvittavia taitoja
- Harjoitellaan monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen käyttöä
    - Eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Opetellaan etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu eri ammattialoihin
- Oppilas harjoittelee etsimään tietoa eri jatko-opinnoista ja ammateista.
- Oppilasta ohjataan tutustumaan työnhakutaitoihin
- Oppilasta ohjataan tutustumaan työnhakumahdollisuuksiin (esimerkiksi kesätyöt)
- Oppilasta ohjataan arvioimaan eri ammattialojen soveltumista itselleen

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, joissa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Laajennetaan ymmärrystä elinikäisestä oppimisesta sekä urasuunnittelusta

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään taitoja toimia erilaisissa ympäristöissä
- Vahvistetaan monipuolisen opiskelun taitoja
- Tutustutaan työelämässä tarvittaviin taitoihin ja niiden kehittämiseen
- Digitaitojen harjoitteleminen ja digitaalisiin ympäristöihin tutustuminen ja niiden hyödyntäminen osana oppilaanohjausta ja työelämässä tarvittavia taitoja

- Harjoitellaan monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen käyttöä
    - Eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lisätään työelämätietoutta tutustumalla elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin
- Harjoitellaan töiden hakemista
- Tutustutaan itseä kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen
- Kiinnitetään oppilaiden huomio työelämän tasa-arvokysymyksiin

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Opetellaan etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tutustuu Suomen koulutusjärjestelmään ja sen mahdollisuuksiin
- Oppilas tutustuu ohjatusti koulutusaloihin
- Oppilas harjoittelee etsimään koulutus- ja työelämätietoa

Sisältöalueet

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Lisätään työelämätietoutta tutustumalla elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin
- Harjoitellaan töiden hakemista
- Tutustutaan itseä kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen
- Kiinnitetään oppilaiden huomio työelämän tasa-arvokysymyksiin

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Opetellaan etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee ohjatusti käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä

elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, joissa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Laajennetaan ymmärrystä elinikäisestä oppimisesta sekä urasuunnittelusta

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään taitoja toimia erilaisissa ympäristöissä
- Vahvistetaan monipuolisen opiskelun taitoja
- Tutustutaan työelämässä tarvittaviin taitoihin ja niiden kehittämiseen
- Digitaitojen harjoitteleminen ja digitaalisiin ympäristöihin tutustuminen ja niiden hyödyntäminen osana oppilaanohjausta ja työelämässä tarvittavia taitoja
- Harjoitellaan monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen käyttöä
    - Eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Kehitetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Opetellaan etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

9. luokka

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee toimijuutta erilaisissa opiskeluympäristöissä
- Oppilas ymmärtää oman roolinsa ja vastuunsa erilaisissa ryhmissä
- Oppilas ymmärtää vastuunsa omasta opiskelustaan ja sen merkityksestä
- Oppilas osaa arvioida omien valintojen vaikutuksia omaan elämäänsä

Sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan asettamaan omaan opiskeluun liittyviä tavoitteita
- Harjoitellaan arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omien opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ja varmistetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään ja varmistetaan taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Harjoitellaan valmiuksia analysoida ja tunnistaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä

- Esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas tunnistaa omia taitojaan ja vahvuuksiaan sekä osaa käyttää niitä erilaisissa tilanteissa
- Oppilas harjoittelee suunnitelmien ja toimintamallien muuttamista tarpeen vaatiessa
- Oppilas tunnistaa omat kehityskohteensa oppijana ja pyrkii muuttamaan toimintaansa

Sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan asettamaan omaan opiskeluun liittyviä tavoitteita
- Harjoitellaan arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä
- Harjoitellaan ottamaan vastuuta omien opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ja varmistetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja

    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään ja varmistetaan taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Harjoitellaan valmiuksia analysoida ja tunnistaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä
    - Esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja tekee niiden pohjalta itselleen sopivia valintoja
- Oppilas oppii hyödyntämään omia vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan tehdessään valintoja

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ja varmistetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään ja varmistetaan taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Harjoitellaan valmiuksia analysoida ja tunnistaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä
    - Esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot

Laaja-alaiset osaamiset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas harjoittelee asettamaan itselleen lyhyen ja pitkän aikavälin opiskelutavoitteita
- Oppilas harjoittelee laatimaan suunnitelman tavoitteidensa toteutumiseksi
- Oppilas osaa ohjatusti arvioida omien tavoitteiden toteutumista
- Oppilas osaa laatia ohjatusti itselleen realistisen jatko-opiskelusuunnitelman

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ja varmistetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
  - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään ja varmistetaan taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Harjoitellaan valmiuksia analysoida ja tunnistaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä
  - Esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Harjoitellaan tarkemman tiedon etsimistä jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta
- Opitaan hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita

Laaja-alaiset osaamiset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas ymmärtää työelämän merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta
- Oppilas tunnistaa oppiaineiden merkityksen omien jatko-opintojensa kannalta sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvitsevan osaamisensa kannalta
- Oppilasta ohjataan hänelle sopivaan työhöntutustumiseen (TET, TehoTET tai TEPPO)

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ja varmistetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
  - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään ja varmistetaan taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Harjoitellaan valmiuksia analysoida ja tunnistaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä
  - Esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa ympäristöissä
- Syvennetään monipuolisen opiskelun taitoja
- Syvennetään ja vahvistetaan työelämätaitoja
- Vahvistetaan monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen käyttöä
  - Eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Harjoitellaan tarkemman tiedon etsimistä jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta
- Opitaan hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita

Laaja-alaiset osaamiset

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas oppii tunnistamaan itselleen sopivia ammattialoja
- Oppilas arvioi omaa soveltuvuuttaan eri ammattialoille
- Oppilas harjoittelee hakemaan tietoa perusopetuksen jälkeen tarvittavasta osaamisesta
- Oppilas harjoittelee käyttämään työnhakutaitojaan
- Oppilas osaa ohjatusti laatia työhakemuksen ja ansioluettelon
- Oppilasta ohjataan arvioimaan TET, TehoTET- tai TEPPO-jaksoilla hankkimiaan tietoja ja kokemuksia
- Oppilas vahvistaa päätöksentekotaitojaan hankkimiensa tietojen pohjalta

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ja varmistetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
    - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja

- Syvennetään ja varmistetaan taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Harjoitellaan valmiuksia analysoida ja tunnistaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä
    - Esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa ympäristöissä
- Syvennetään monipuolisen opiskelun taitoja
- Syvennetään ja vahvistetaan työelämätaitoja
- Vahvistetaan monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen käyttöä
    - Eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan työelämätaitoja erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET)
- Harjoitellaan erilaisia työnhakutapoja
- Hyödynnetään TET-jaksoilta saatuja kokemuksia, tietoja ja palauteita eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmien tekemisessä
- Tutustutaan eri ammatteihin ja työtehtäviin jatko-opintojen näkökulmasta
- Kiinnitetään oppilaiden huomio työelämän tasa-arvokysymyksiin

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Harjoitellaan tarkemman tiedon etsimistä jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta
- Opitaan hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti etsiä koulutus- ja työelämätietoa Suomesta sekä ulkomailta sekä harjoittelee tiedon soveltamista omassa urasuunnittelussaan

Sisältöalueet

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan työelämätaitoja erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET)
- Harjoitellaan erilaisia työnhakutapoja
- Hyödynnetään TET-jaksoilta saatuja kokemuksia, tietoja ja palauteita eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmien tekemisessä
- Tutustutaan eri ammatteihin ja työtehtäviin jatko-opintojen näkökulmasta
- Kiinnitetään oppilaiden huomio työelämän tasa-arvokysymyksiin

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Harjoitellaan tarkemman tiedon etsimistä jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta
- Opitaan hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas käyttää ohjatusti monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja
- Oppilas osaa arvioida eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

Sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Paikallinen tarkennus:

- Laajennetaan ja varmistetaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitoja
  - Harjoiteltavat taidot koskevat esimerkiksi urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja
- Syvennetään ja varmistetaan taitoja ratkaista ongelmia tilanteissa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu
- Harjoitellaan valmiuksia analysoida ja tunnistaa omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä
  - Esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Paikallinen tarkennus:

- Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa ympäristöissä
- Syvennetään monipuolisen opiskelun taitoja
- Syvennetään ja vahvistetaan työelämätaitoja
- Vahvistetaan monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen käyttöä
  - Eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Harjoitellaan tarkemman tiedon etsimistä jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta
- Opitaan hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita

Laaja-alaiset osaamiset

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

Paikallinen tarkennus:

- Oppilas osaa ohjatusti etsiä ja omaksua tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

Sisältöalueet

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

- Harjoitellaan työelämätaitoja erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET)
- Harjoitellaan erilaisia työnhakutapoja
- Hyödynnetään TET-jaksoilta saatuja kokemuksia, tietoja ja palauteita eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmien tekemisessä
- Tutustutaan eri ammatteihin ja työtehtäviin jatko-opintojen näkökulmasta
- Kiinnitetään oppilaiden huomio työelämän tasa-arvokysymyksiin

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Paikallinen tarkennus:

- Syvennetään jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelutaitoja
- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin
- Harjoitellaan tarkemman tiedon etsimistä jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta
- Opitaan hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita

Laaja-alaiset osaamiset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Biologia, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Elämänkatsomustieto, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Englannin kieli, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Evankelisluterilainen uskonto, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Fysiikka, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Historia, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Kemia, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Kotitalous, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan syventävän valinnaisen taide- ja taitoaineen arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

8. luokka

9. luokka

Kotitalous, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Kuvataide, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan syventävän valinnaisen taide- ja taitoaineen arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

8. luokka

9. luokka

Kuvataide, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Käsityö, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan syventävän valinnaisen taide- ja taitoaineen arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

8. luokka

9. luokka

Käsityö, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri

oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Liikunta, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan syventävän valinnaisen taide- ja taitoaineen arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

8. luokka

9. luokka

Liikunta, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen

arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Maantieto, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Matematiikka, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Musiikki, valinnainen taide- ja taitoaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisen taito- ja taideaineen tehtävä ja tavoite on syventää kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen ominaisia tietoja ja taitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Taide- ja taitoaineen valinnaiset tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen taide- ja taitoaineen oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineen valinnaisesta aineesta, vaan syventävän valinnaisen taide- ja taitoaineen arvosana on osa kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen arviointia.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisen taito- ja taideaineen oppimisen tavoitteet valitaan kyseisen yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen tavoitteista ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

8. luokka

9. luokka

Musiikki, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Muu soveltava valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Muun soveltavan valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Muu soveltava valinnaisaine, joka ei syvennä yksittäisen yhteisen oppiaineen opintoja, on yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisella aineella voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Muun soveltavan valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavien pakollisten oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Muun soveltavan valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavien pakollisten oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Muut soveltavat valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät soveltavat valinnaiset aineet, arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Muun soveltavan valinnaisaineen arvosana ei korota yhteisen oppiaineen arvosanaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Muun soveltavan valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Oppilaanohjaus, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan

syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Ruotsin kieli, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Suomen kieli ja kirjallisuus, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Terveystieto, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

Tunne- ja vuorovaikutustaidot (tuta-lisäopetus)

Valinnaisen tehtävä

Vantaalla 7. -luokkalaisille kuuluu 0,5 vvt tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta. Keskeiset tavoitteet ovat kaverisuhteiden luominen ja ylläpitäminen, omien tunteiden tunnistaminen ja käsitteleminen, ryhmässä toimimisen taitojen vahvistaminen, hyvän arjen taitojen, turvataitojen sekä vuorovaikutustaitojen harjoittelu. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen on osa kiusaamisen vastaista toimenpideohjelmaa sekä Koulukaikille –mallia.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetuksessa voi hyödyntää jo olemassa olevia ja Vantaalla yleisesti käytössä olevia tunne- ja vuorovaikutustaito-opetuksen oppimateriaaleja.

Arviointi

Tunne- ja vuorovaikutustaito-opetuksesta todistukseen tulostuu lause "Oppilas on lisäksi saanut opetusta 0,5 vvt tunne- ja vuorovaikutustaidoissa." Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opiskelusta ei anneta suoritusmerkintää tai arvosanaa.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Tavoitteet 7 lk:

- Oppilas harjoittelee toisten ystävällistä ja kunnioittavaa kohtaamista ja kohtelua.
- Oppilas harjoittelee oman mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista sekä toisen erilaisen mielipiteen kunnioittamista.
- Oppilaan tietoisuus tunne- ja vuorovaikutustaidoista laajenee.
- Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia tunteita ja harjoittelee nimeämään tunteita.
- Oppilas pohtii turvataitojen ja turvaverkon merkitystä omassa elämässään.
- Oppilas harjoittelee digiturvataitoja.
- Oppilas harjoittelee läsnäolotaitoja (taitoa asettua, rauhoittua ja keskittyä).
- Oppilas harjoittelee tunnistamaan omia kykyjä ja vahvuuksia.
- Oppilas pohtii omia arjen valintojaan.
- Oppilas harjoittelee tunnistamaan omia tarpeitaan, unelmiaan ja niiden merkitystä mielen hyvinvoinnille.
- Oppilas harjoittelee hyödyntämään oppimiaan asioita arjessaan ja toiminnassaan.

Tavoitteet 8. lk:

- Oppilas syventää ja hyödyntää oppimiaan taitoja ystävällisestä ja kunnioittavasta kohtaamisesta.
- Oppilas osaa ilmaista ja perustella oman mielipiteensä sekä kunnioittaa toisen erilaista mielipidettä.
- Oppilas syventää ymmärrystään tunne- ja vuorovaikutustaidoista.
- Oppilas osaa nimetä tunteitaan ja hyödyntää tunnetaitoja omassa kouluyhteisössään.
- Oppilas harjoittelee tunnetaitojen hyödyntämistä omassa arjessaan.
- Oppilas syventää turvataitojaan vuorovaikutuksessa ja digitaalisissa ympäristöissään.
- Oppilas osaa hyödyntää omaa turvaverkkoaan erilaisissa arjen tilanteissa ja haasteissa.

- Oppilas harjoittelee edelleen läsnäolotaitoja ja syventää ymmärrystään niiden myönteisistä vaikutuksista.
- Oppilas osaa nimetä omia kykyjä ja vahvuuksia sekä harjoittelee niiden käyttämistä.
- Oppilas harjoittelee huomaamaan ja arvostamaan toisten vahvuuksia.
- Oppilas harjoittelee tekemään arjessa valintoja, jotka tuottavat hyvää mieltä ja iloa itselle ja muille.
- Oppilas ymmärtää omien tarpeiden ja unelmien merkityksen.
- Oppilas pohtii omien valintojen merkitystä tarpeiden ja unelmien toteutumisessa.
- Oppilas ymmärtää tunne- ja vuorovaikutustaitojen merkityksen omassa arjessaan.

7. luokka

8. luokka

Yhteiskuntaoppi, valinnaisaine

Valinnaisen tehtävä

Valinnaisaineen tehtävä on laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisaineet voivat olla tietyn oppiaineen tavoitteiden syventämistä tai yhdistelmä eri oppiaineiden tavoitteita, jolloin valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä tai tavoitteena voi olla esimerkiksi laaja-alaisten tavoitteiden oppiminen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Valinnaisaineen tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet ovat samat, kuin kyseisen/kyseisten yhteisenä oppiaineena opetettavan pakollisen oppiaineen/oppiaineiden tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet.

Arviointi

Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Jos 2 vvt:n valinnaisaine syventää tietyn oppiaineen tavoitteita, tulee opettajan tiedottaa oppilasta arvosanan vaikutuksesta yhteishaussa.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty merkinnällä (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan syventävän jonkin yhteisen oppiaineen tavoitteita, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille, mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Valinnaisaineen tavoitteet ja toteutus suunnitellaan itsenäisenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen voidaan sitoa tavoitteita yhdestä tai useasta oppiaineesta sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Koulu tarkentaa koulussa tarjottavat valinnaisaineet koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

7. luokka

8. luokka

9. luokka

18. Liitteet

LIITE 1 Perusopetusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 2 Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 3 Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan arviointi

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt, Vantaan tarkennukset

Tavoitteet vuosiluokille 1-2, oma äidinkieli:

Valtakunnallinen tavoite T1
T1 auttaa oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoja sekä rohkaista oppilasta kysymään ja esittämään ajatuksiaan ja kokemuksiaan ilman virheiden pelkoa
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas harjoittelee kuuntelemisen ja itsensä ilmaisemisen taitoja. 2lk: Oppilas kehittää kuuntelemisen ja itsensä ilmaisemisen taitoja. Oppilaan itsetunto kielen oppijana vahvistuu.

Valtakunnallinen tavoite T2
T2 virittää oppilaan uteliaisuutta ja kiinnostusta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä kohtaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas tutustuu erilaisiin ilmaisukeinoihin, pääpaino suullisessa ilmaisussa. 2lk: Oppilas harjoittelee erilaisia ilmaisukeinoja, pääpaino suullisessa ilmaisussa.

Valtakunnallinen tavoite T3
T3 kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas tutustuu ohjatusti erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. 2lk: Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutus- ja ryhmätyötilanteita.

Valtakunnallinen tavoite T4
T4 ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa omaehtoiseen lukemiseen kielitaidon mukaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilaalle kehittyy kiinnostus ja myönteinen asenne lukemiseen. 2lk: Oppilas harjoittelee omaehtoista lukemista kielitaidon mukaan.

Valtakunnallinen tavoite T5
T5 innostaa oppilasta peruslukutaidon sekä tekstien ymmärtämistaidon oppimiseen
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas harjoittelee peruslukutaitoa. 2lk: Oppilas harjoittelee tekstin ymmärtämistä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Valtakunnallinen tavoite T6
T6 ohjata oppilasta erilaisiin teksteihin tutustumisessa sekä niistä keskustelemisessa ajatusten ja kokemusten jakamiseksi
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas harjoittelee ohjatusti teksteistä keskustelemista. 2lk: Oppilas harjoittelee omaehtoisesti teksteistä keskustelemista.

Valtakunnallinen tavoite T7
T7 auttaa oppilasta luomaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilaalle syntyy kiinnostus kirjoittamiseen. 2lk: Oppilaalle kehittyy myönteinen asenne kirjoittamiseen.

Valtakunnallinen tavoite T8
T8 ohjata oppilasta tutustumaan omakieliseen kirjoitusjärjestelmään sekä edistää kirjoittamisen perustaitoja
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas tutustuu oman kielen aakkosiin, merkkeihin ja kirjoitusjärjestelmään. 2lk: Oppilas harjoittelee oman kielen aakkosia, merkkejä ja kirjoitusjärjestelmää.

Valtakunnallinen tavoite T9
T9 ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstin tuottamista sekä rohkaista ilmaisemaan kirjallisesti ajatuksiaan ja havaintojaan kielitaidon mukaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Ei tavoitetta T9 2lk: Oppilas harjoittelee lauseiden muodostamista.

Valtakunnallinen tavoite T10
T10 rohkaista oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä ohjata havainnoimaan omaa kielenkäyttöään ja tutustumaan kielen perusrakenteisiin
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilasta rohkaistaan käyttämään omaa äidinkieltä arjen tilanteissa. 2lk: Oppilas rohkaistuu käyttämään omaa äidinkieltä arjen tilanteissa.

Valtakunnallinen tavoite T11
T11 kannustaa oppilasta tutustumaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteisiin sekä ohjata käyttämään ja arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas tutustuu ohjatusti oman kulttuurin tapoihin ja perinteeseen. 2lk: Oppilas oppii lisää oman kulttuurin tavoista ja perinteestä.

Valtakunnallinen tavoite T12
T12 kannustaa oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Ei tavoitetta T12 2lk: Oppilasta kannustetaan käyttämään omaa äidinkieltä erilaisissa opiskelutilanteissa.

Valtakunnallinen tavoite T13
T13 rakentaa hyvä yhteistyö oman kielen opetuksen ja muun alkuopetuksen välille
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Ei tavoitetta T13 2lk: Oppilas tutustuu muiden oppiaineiden sanastoon omalla äidinkielellä.

Sisällöt vuosiluokille 1-2, oma äidinkieli:

Valtakunnallinen sisältö S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kuuntelua ja suullista ilmaisua ryhmässä, kuten keskustelua, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Tutustutaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin ja ilmaisukeinoihin muun muassa leikkejä, pelejä ja draamaa hyödyntäen.

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Luodaan ryhmään turvallinen tunnelma.
- Harjoitellaan kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.
- Nimetään tunteita.
- Tutustutaan erilaisiin ilmaisukeinoihin sopivia materiaaleja, leikkejä, pelejä ja draamaa hyödyntäen.
- Tutustutaan ja harjoitellaan omaan kulttuuriin kuuluvia fraaseja.
- Harjoitellaan opettajan ohjaamana erimielisyyksien ratkomista ja kohteliasta kielenkäyttöä.
- Rohkaistaan oppilasta puhumaan hänelle tärkeistä asioista.

2lk:

- Luodaan ryhmään turvallinen tunnelma, niin että oppilas uskaltaa ilmaista itseään.
- Harjoitellaan kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.
- Harjoitellaan kertomaan omista tunteista.
- Tutustutaan erilaisiin ilmaisukeinoihin sopivia materiaaleja, leikkejä, pelejä ja draamaa hyödyntäen.
- Harjoitellaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja näytelmien, roolileikkien ja draaman avulla.
- Tutustutaan ja harjoitellaan omaan kulttuuriin kuuluvia fraaseja erilaisissa tilanteissa.
- Harjoitellaan omatoimisesti erimielisyyksien ratkomista ja kohteliasta kielenkäyttöä.
- Rohkaistaan oppilasta puhumaan omista kokemuksista.

Valtakunnallinen sisältö S2 Tekstien tulkitseminen: Tutustutaan erilaisiin teksteihin, kuten satuihin, kertomuksiin, runoihin, yksinkertaisiin tieto- ja mediateksteihin sekä kuviin. Harjoitellaan lukemista sekä kysymysten tekemistä ja niihin vastaamista erityisesti kertovien ja kuvaavien tekstien pohjalta. Keskustellaan teksteistä ja jaetaan kokemuksia niistä. Kartutetaan sana- ja ilmaisuvarantoa teksteihin tutustumalla.

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Harjoitellaan kirjaimia/merkkejä, tavuja ja sanoja pelien ja leikkien avulla.
- Käytetään apuna sähköisiä opetusohjelmia.
- Harjoitellaan kuvien lukemista.
- Käsitellään yhdessä opettajan lukemaa tekstiä tutusta ja kiinnostavasta aiheesta.
- Laajennetaan sanavarastoa.
- Tutustutaan erilaisiin tekstilajiin (runot, lastenkirjallisuus, yksinkertaiset tieto- ja mediatekstit) ja keskustellaan niistä.

2lk:

- Harjoitellaan lauseiden ja lyhyiden tekstien lukemista.
- Harjoitellaan luetun ymmärtämistä.
- Käytetään apuna sähköisiä opetusohjelmia.
- Laajennetaan sanavarastoa.
- Tutustutaan erilaisiin tekstilajiin (runot, lastenkirjallisuus, yksinkertaiset tieto- ja mediatekstit) ja keskustellaan niistä.

Valtakunnallinen sisältö S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan kirjoitusjärjestelmän ominaispiirteisiin ja harjoitellaan kirjoittamista yksin ja yhdessä sekä leikitellään kielellä.

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Harjoitellaan kirjainmuotoja/merkkejä erilaisin keinoin.
- Harjoitellaan tuttujen sanojen kirjoittamista.
- Tutkitaan kirjoitussuuntaa.
- Harjoitellaan näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tarinoiden tuottamista suullisesti kuvien avulla.

2lk:

- Harjoitellaan kirjoittamaan lauseita.
- Kiinnitetään huomiota oikeaan kirjoitus suuntaan.
- Harjoitellaan näppäintaitoja.
- Harjoitellaan omien tekstien suullista tuottamista yksin ja yhdessä.

Valtakunnallinen sisältö S4 Taito ymmärtää kieltä, kirjallisuutta ja kulttuuria: Havainnoidaan oman äidinkielen käyttöä kotona, koulussa ja lähiympäristössä sekä rohkaistaan käyttämään omaa äidinkieltä yhteistyössä muun alkuopetuksen kanssa.

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Kannustetaan oppilasta käyttämään omaa äidinkieltä eri tilanteissa.
- Harjoitellaan kirjain-äänne vastaavuutta.
- Tutustutaan omaan kulttuuriin.
- Perehdytään kulttuuriyhteisön juhliin ja leikkeihin.

2lk:

- Kannustetaan oppilasta käyttämään omaa äidinkieltä eri tilanteissa.
- Vertaillaan suomen kieltä omaan äidinkieleen.
- Tutustutaan omaan kulttuuriin ja tapoihin.
- Perehdytään kulttuuri yhteisön juhliin ja leikkeihin.

Valtakunnallinen sisältö S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tutustutaan opiskelun kieleen ja harjoitellaan tiedonalojen kielen perusteita yhteistyössä muun alkuopetuksen kanssa.

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Harjoitellaan peruskäsitteitä omalla äidinkielellä ja suomen kielellä (numerot, muodot, kehonosat, värit, jne.).
- Harjoitellaan ääntämistä.
- Harjoitellaan tekemään havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemaan kuvia.
- Käsitellään samaa sanastoa kuin muiden oppiaineiden opiskelussa.

2lk:

- Tutustutaan eri oppiaineiden sanastoon, esim. numerot, muodot, eläimet, kasvit, ruoka, vuodenajat, kalenteri.
- Luokitellaan sanoja ja käsitteitä.
- Vertaillaan suomen kielen ja oman kielen ääntämistä ja eroja.
- Harjoitellaan tekemään havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemaan kuvia ja videoita.
- Käsitellään samaa sanastoa kuin muiden oppiaineiden opiskelussa.

Tavoitteet vuosiluokille 3-6, oma äidinkieli:

Valtakunnallinen tavoite T1
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Kannustetaan oppilasta ilmaisemaan itseään erilaisissa keskustelutilanteissa. 4lk: Oppilas harjoittelee erilaisia keskustelutilanteita, kuten mielipiteen esittämistä, omien kokemusten kertomista. 5lk: Oppilas harjoittelee erilaisia keskustelutilanteita, kuten mielipiteen ja niiden perustelujen esittämistä. 6lk: Vahvistetaan mielipiteen ja niiden perustelujen esittämistaitoja sekä aloitteen tekemistä vuorovaikutustilanteissa.

Valtakunnallinen tavoite T2
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee erilaisia puhetilanteita, kuten ohjeiden selostamista ja kysymysten muodostamista. 4lk: Oppilas harjoittelee erilaisia puhetilanteita, kuten ohjeiden ja tapahtumien selostamista, haastatteluja. 5lk: Oppilas harjoittelee erilaisia puhetilanteita, kuten esineiden ja henkilöiden kuvailemista. 6lk: Vahvistetaan oppilaan ilmaisutaitoja erilaisissa ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Valtakunnallinen tavoite T3
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas tutustuu erilaisiin arviointitapoihin, kuten itsearviointi, vertaisarviointi ja ryhmäarviointi. 4lk: Oppilas harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan itselleen ja toisilleen rakentavaa palautetta. 5lk: Oppilas harjoittelee perustelemaan itselleen ja toisilleen antamaa palautetta ja käsittelemään sitä. Sen lisäksi oppilas harjoittelee antamaan vertaisarviointia. 6lk: Oppilas tekee itsearviointia ja vertaisarviointia säännöllisesti.

Valtakunnallinen tavoite T4
T4 Innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas tutustuu ohjatusti erilaisiin tekstilajeihin. 4lk: Oppilas tutustuu omaehtoisesti erilaisiin tekstilajeihin, kuten kuvaavat, kertovat ja viihdyttävät tekstit. 5lk: Oppilasta kannustetaan omaehtoiseen lukemiseen. 6lk: Oppilas lukee sovitun teoksen ja jakaa lukukokemuksia.

Valtakunnallinen tavoite T5
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee tekstien lukemista ääneen lukutaidon sujuvoittamiseksi. Sen lisäksi oppilas harjoittelee vastaamaan kysymyksiin tekstin pohjalta. 4lk: Oppilas harjoittelee löytämään tekstin ydinasiat ja kertomaan niistä lyhyesti omin sanoin. 5lk: Oppilas löytää tekstin ydinasiat sekä osaa vastata ja tehdä kysymyksiä tekstin pohjalta. 6lk: Oppilas harjoittelee tekstin tiivistämistä sekä laajentaa sana- ja käsitevarastoa.

Valtakunnallinen tavoite T6
T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Ei tavoitetta T6 4lk: Ei tavoitetta T6 5lk: Rohkaistaan oppilasta käyttämään kirjaston monipuolisia palveluita ja tarjontaa. Oppilas harjoittelee keskustelemaan luetuista teksteistä. 6lk: Oppilas harjoittelee tiedonhankintataitoja verkosta ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Valtakunnallinen tavoite T7
T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuaan sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee tuottamaan tekstejä kirjallisesti sekä keskustelemaan niistä. 4lk: Oppilas harjoittelee tuottamaan tekstejä yksin tai ryhmässä sekä keskustelemaan ja antamaan niistä palautetta. 5lk: Oppilas harjoittelee muokkaamaan tekstejään palautteen suuntaisesti. 6lk: Oppilas vahvistaa kirjoittamisen taitojaan.

Valtakunnallinen tavoite T8
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee oman kielen oikeinkirjoituksen perustaitoja. 4lk: Oppilas syventää oman kielen oikeinkirjoituksen perustaitoja ja harjoittelee näppäintaitoja. 5lk: Oppilas vahvistaa oman kielen oikeinkirjoituksen perustaitoja. Oppilas myös vahvistaa näppäintaitojaan. 6lk: Oppilas hallitsee oman kielen oikeinkirjoituksen perustaidot. Oppilas hallitsee näppäintaidot.

Valtakunnallinen tavoite T9
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Ei tavoitetta T9 4lk: Ei tavoitetta T9 5lk: Oppilas tutustuu tekstin rakenteisiin ja harjoittelee kirjoittamaan omista ajatuksista, mielipiteistä ja kokemuksista. 6lk: Oppilas syventää kirjoitustaitojaan.

Valtakunnallinen tavoite T10
T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä pohtimaan äidinkielen merkitystä
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilasta ohjataan pohtimaan oman äidinkielen merkitystä. 4lk: Oppilas ymmärtää oman äidinkielen merkityksen. 5lk: Oppilas tutustuu ohjatusti oman äidinkielen keskeisiin rakenteisiin. Oppilasta ohjataan tutustumaan omaan kulttuuriinsa. 6lk: Oppilas harjoittelee oman äidinkielen keskeisten rakenteiden käyttöä.Oppilas vahvistaa oman kulttuurin tuntemusta.

Valtakunnallinen tavoite T11
T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisimpiin rakenteisiin
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee oman äidinkielen keskeisimpiä rakenteita: sanajärjestys, sanaluokat ja erilaiset lausetyypit. 4lk: Oppilas vahvistaa oman äidinkielen keskeisimpiä rakenteita: sanajärjestys, sanaluokat ja erilaiset lausetyypit. 5lk: Oppilas syventää tietojaan oman äidinkielen keskeisimmistä rakenteista: sanajärjestys, sanaluokat ja erilaiset lausetyypit. 6lk: Oppilas osaa käyttää oman äidinkielen keskeisimpiä rakenteita: sanajärjestys, sanaluokat ja erilaiset lausetyypit.

Valtakunnallinen tavoite T12
T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas tutustuu eri oppiaineiden sanastoon. 4lk: Oppilas harjoittelee eri oppiaineiden sanaston käyttöä kaikessa oppimisessa. 5lk: Oppilas laajentaa eri oppiaineiden sanastoa. 6lk: Oppilas hyödyntää eri oppiaineiden sanastoa kaikessa oppimisessa.

Valtakunnallinen tavoite T13
T13 tarjota oppilaalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Ei tavoitetta T13 4lk: Ei tavoitetta T13 5lk: Oppilas tutustuu erilaisiin kielen oppimisen strategioihin. Oppilas harjoittelee ohjatusti etsimään tietoa erilaisista lähteistä. 6lk: Oppilas hyödyntää opittuja kielen oppimisen strategioita. Oppilas tutustuu ohjatusti tekijänoikeuden periaatteisiin.

Sisällöt vuosiluokille 3-6, oma äidinkieli:

Valtakunnallinen sisältö S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan yhteistyötaitoja, kuten kuuntelemista ja aloitteiden tekemistä sekä tehdään esityksiä hyödyntämällä omakielisen lähiympäristön ja median mahdollisuuksia. Harjoitellaan oman toiminnan arviointia ja palautteen vastaanottamista.

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Harjoitellaan erilaisia keskustelutilanteita, esim. perhe, kaverit ja harrastukset.
- Harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista.
- Harjoitellaan erilaisia puhetilanteita ja puhetaitoja, esim. ohjeiden selostaminen.
- Tutustutaan ohjatusti erilaisiin arviointitapoihin (esim. itsearviointi, vertaisarviointi, ryhmäarviointi).
- Ohjataan oppilasta antamaan itselleen ja toisilleen (rakentavia) palautteita toiminnastaan.
- Harjoitellaan palautteen vastaanottamista.

4lk:

- Harjoitellaan lisää erilaisia keskustelutilanteita, esim. kysymyksien esittämistä, mielipiteen ja perustelujen esittämistä.
- Harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja rohkaistaan oppilasta kertomaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan.
- Harjoitellaan lisää erilaisia puhetilanteita ja puhetaitoja, esim. ohjeiden ja tapahtumien selostamista.
- Harjoitellaan ryhmätyötaitoja, esim. tehdään esitelmiä omasta ja toisesta kulttuurista.
- Kerrataan oppilaan kanssa erilaisia arviointitapoja ja harjoitellaan erityisesti itsearviointia.
- Harjoitellaan antamaan toiselle (rakentavaa) palautetta ja vastaanottamaan palautetta.
- Harjoitellaan itsensä kehittämistä palautteiden avulla.

5lk:

- Kehitetään mielipiteen ja perustelujen esittämistä ja harjoitellaan aloitteen tekemistä vuorovaikutustilanteissa.
- Kehitetään puhetaitoja, kuten selostaminen, kuvaileminen, haastattelu, esitelmä.
- Harjoitellaan ryhmätyötaitoja ja vertaisoppimista.
- Kehitetään itsearviointia ja harjoitellaan vertaisarviointia.
- Annetaan toisilleen rakentavia palautteita ja harjoitellaan käsittelemään saamiaan palautteitaan.

6 lk:

- Rohkaistaan oppilasta osallistumaan erilaisiin tilaisuuksiin mahdollisuuksien mukaan, kuten oman yhteisön järjestämiin tilaisuuksiin.
- Vahvistetaan mielipiteen ja niiden perustelujen esittämistä sekä aloitteen tekemistä vuorovaikutustilanteissa.
- Vahvistetaan ryhmätyötaitoja ja vertaisoppimista.
- Tehdään itsearviointia ja vertaisarviointia säännöllisesti.
- Omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistaminen palautteen avulla.

Valtakunnallinen sisältö S2 Tekstien tulkitseminen: Työskennellään monipuolisesti erilaisten tekstien kanssa niin, että oppilaiden suhde omakieliseen tekstimaailmaan vahvistuu. Syvennetään lukemisen ja tekstien tulkinnan taitoa tutustumalla erilaisiin suullisiin ja kirjallisiin teksteihin, erityisesti kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaa ottaviin teksteihin. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, muun muassa kysymistä, silmäilyä ja tiivistämistä. Keskustellaan teksteistä, jaetaan lukukokemuksia ja syvennetään tuntemusta siitä, miten erilaiset tekstit rakentuvat. Kartutetaan sana- ja ilmaisuvarantoa.

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Kehitetään lukutaitoa tutustumalla erityisesti lasten kirjallisuuteen.
- Harjoitellaan tekstien lukemista ääneen lukutaidon sujuvoittamiseksi.
- Keskustellaan teksteistä ja jaetaan lukukokemuksia.
- Harjoitellaan ohjatusti löytämään tekstin sisällön ydinasiat.
- Harjoitellaan tekstin uudelleen kertomista lyhyesti omin sanoin (suullisesti).
- Laajennetaan sanavarastoa.
- Tutustutaan verkossa, kirjastossa ja kotona oleviin erilaisiin kirjoihin.

4lk:

- Kehitetään lisää lukutaitoa tutustumalla erilaisiin tekstilajeihin, erityisesti kertoviin teksteihin.
- Keskustellaan teksteistä ja jaetaan lukukokemuksia.
- Kehitetään tekstin ymmärtämisen taitoa, kuten tekstin tiivistämistä omin sanoin.
- Opitaan edelleen hahmottamaan erilaisia tekstilajeja ja keskustellaan niistä omien ymmärrysten pohjalta.
- Harjoitellaan ymmärtämään ja löytämään tekstin sisällön ydinasiat.
- Harjoitellaan vastaamaan ja tekemään kysymyksiä tekstin pohjalta.
- Laajennetaan edelleen sanavarastoa.
- Luetaan yhdessä verkosta, kirjastosta tai kotolta löytyviä kirjoja.
- Harjoitellaan kirjaston hakupalvelun käyttöä.

5lk:

- Luetaan erilaisia tekstilajeja, erityisesti kuvaavia tekstejä.
- Tutustutaan ja opitaan miten erilaiset tekstit rakentuvat.
- Tutustutaan luetun tekstin silmäilyyn ja tiivistämiseen.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan tekemään yksinkertainen kirjaesitelmä.
- Rohkaistaan oppilaita käyttämään kirjaston monipuolisia palveluita ja tarjontaa.
- Harjoitellaan sanojen luokittelua ja niiden välisiä suhteita tekstissä.

6 lk:

- Luetaan erilaisia tekstilajeja, erityisesti yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä.
- Tutustutaan eri genreihin, kuten kertovat, kuvaavat, viihdyttävät, kantaaottavat, päiväkirjat, runot, uutiset, ym.
- Harjoitellaan tekemään johtopäätöksiä luetusta tekstistä.
- Harjoitellaan edelleen tekstin tiivistämistä.
- Laajennetaan edelleen sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan laajemman kirjaesitelmän tekemistä tekijänoikeutta noudattaen.
- Harjoitellaan lisää sanojen luokittelua ja niiden välisiä suhteita teksteissä.
- Vahvistetaan tiedonhankintataitoja verkosta ja opitaan vertailemaan löytämäänsä tietoa ja arvioimaan sen luotettavuutta.

Valtakunnallinen sisältö S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan kirjoittamisprosessin vaiheita sekä tekstin rakennetta. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja sekä oman kielen oikeinkirjoituksen erityispiirteitä ja niiden käyttöä omassa tekstissä. Kirjoitetaan yksin ja yhdessä tekstejä sekä keskustellaan ja annetaan palautetta niistä.

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Tutustutaan tekstin rakenteisiin.
- Harjoitellaan tuottamaan omia yksinkertaisia tekstejä, keskustellaan ja annetaan niistä palautetta.
- Tutustutaan yhteisten tekstien tuottamiseen.
- Harjoitellaan ohjatusti oman kielen oikeinkirjoituksen perusteita.
- Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

4lk:

- Harjoitellaan tuottamaan omia tekstejä - yksin ja/tai ryhmässä, keskustellaan ja annetaan niistä palautetta.
- Harjoitellaan soveltamaan rakentavaa palautetta omassa kirjoitusprosessissa.
- Syvennetään oikeinkirjoituksen perusteiden tuntemusta.
- Harjoitellaan sanelua.
- Harjoitellaan lisää näppäintaitoja.

5lk:

- Hahmotetaan eri tekstilajien eroavaisuuksia ja harjoitellaan tuottamaan erityyppisiä tekstejä, kuten yksinkertainen kantaaottava teksti, kertomus, mielipide.
- Harjoitellaan kappaleen jakoa teksteissä.
- Harjoitellaan edelleen muokkaamaan tekstejä saamansa palautteen suuntaisesti.
- Vahvistetaan oikeinkirjoituksen perusteita.
- Harjoitellaan lisää saneluja.
- Vahvistetaan näppäintaitoja.

6 lk:

- Tuotetaan erilaisia tekstityyppejä, kuten kertovat, kuvaavat, viihdyttävät, kantaaottavat, päiväkirjat, runot, uutiset, ym..
- Osataan ilmaista kirjallisesti omia ajatuksia, mielipiteitä ja kokemuksia luetuista teksteistä ja/tai jostakin asiasta.
- Harjoitellaan edelleen kirjoittamisprosessin vaiheita sekä tekstin rakennetta.
- Muokataan tekstejä saamansa palautteen perusteella.
- Osaa tunnistaa omat oikeinkirjoitus virheet ja korjata niitä.
- Hallitaan näppäintaidot.

Valtakunnallinen sisältö S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Ohjataan pohtimaan kulttuurisen identiteetin muodostumista sekä oman äidinkielen käyttöä kotona, koulussa ja lähiympäristössä. Tutustutaan oman äidinkielen keskeisimpiin rakenteisiin.

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Korostetaan oman äidinkielen merkitystä kaikessa oppimisessa.
- Pohditaan eroavaisuuksia oman ja suomalaisen kulttuurin välillä.
- Otetaan oman kulttuurin juhlapäivät huomioon opetuksessa.
- Opitaan oman äidinkielen sanajärjestys.
- Opitaan sanaluokat: verbi, substantiivi ja adjektiivi.
- Harjoitellaan lausetyyppejä (mm. väite-, kysymys-, käsky- ja huudahduslauseet).

4lk:

- Keskustellaan eri kulttuureista ja havainnoidaan niitä yhdistäviä piirteitä.
- Tutustutaan oman äidinkielen erilaisiin kielimuotoihin ja puhujiin.
- Kerrataan oman kielen sanajärjestys.
- Kerrataan sanaluokat: substantiivi, verbi ja adjektiivi.
- Kerrataan lausetyypit (mm. väite-, kysymys-, käsky- ja huudahduslauseet).

5lk:

- Syvennetään oman kulttuurin tuntemusta.
- Rohkaistaan oppilaita käyttämään omaa äidinkieltään myös koulun ulkopuolella.
- Osataan oman kielen keskeisimmät rakenteet: sanajärjestys, sanaluokat ja erilaiset lausetyypit.

6 lk:

- Syvennetään edelleen oman kulttuurin tuntemusta ja tutustutaan muihin kulttuureihin.

- Rohkaistaan oppilaita käyttämään ja hyödyntämään omaa äidinkieltään myös koulun ulkopuolella.
- Hallitaan oman kielen keskeisimmät rakenteet.

Valtakunnallinen sisältö S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tutustutaan eri oppiaineiden käsitteisiin ja tekstikäytänteisiin sekä vertaillaan tiedonalojen tekstejä. Harjoitellaan omakielisen tiedon hakua ja median käyttöä. Esitellään ja harjoitellaan erilaisia kielenoppimisen strategioita

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Tutustutaan eri oppiaineiden sanastoon.
- Harjoitellaan ohjatusti etsimään tietoja erilaisista lähteistä.
- Tutustutaan ohjatusti tekijänoikeuden periaatteisiin.
- Esitellään erilaisia kielenoppimisen strategioita.
- Pyritään laajentamaan oppimisympäristöä luokkahuoneen ulkopuolelle.

4lk:

- Laajennetaan eri oppiaineiden sanastoa.
- Harjoitellaan etsimään tietoja erilaisista lähteistä.
- Harjoitellaan tekijänoikeuden noudattamista.
- Hyödynnetään oman kielen mediaa tai muita viestintävälinettä opetuksessa.
- Harjoitellaan erilaisia kielenoppimisen strategioita.
- Hyödynnetään erilaisia oppimiseen tarkoitettuja ohjelmia opetuksessa, esim. Kahoot!, Quizlet, yms.

5lk:

- Opitaan tarvittaessa eri oppiaineiden vaikeat käsitteet omalla kielellä.
- Harjoitellaan tiedonhankintaa verkosta ja opitaan vertailemaan löytämäänsä tietoa ja arvioimaan sen luotettavuutta.
- Hyödynnetään opittuja kielenoppimisen strategioita.

6 lk:

- Opitaan tarpeen mukaan eri oppiaineiden sanastoja ja käsitteitä.
- Harjoitellaan lisää vertailemaan tiedonalojen tekstejä.
- Harjoitellaan omakielistä tiedonhakua ja kehitetään lähdekriittisyyttä.
- Hyödynnetään opittuja kielenoppimisen strategioita.
- Ohjataan oppilasta seuraamaan säännöllisesti eri medioita (esim. omankielisiä uutisia)

Tavoitteet vuosiluokille 7-9, oma äidinkieli:

Valtakunnallinen tavoite T1

T1 ohjata oppilasta edistämään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja arvioimaan omaa toimintaansa niissä

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk: Oppilas syventää puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja. Oppilas analysoi ohjatusti erilaisia vuorovaikutustilanteita.

8lk: Oppilas syventää puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja, muun muassa analysoimaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin kiteytyneitä fraaseja ja tyypillistä sanastoa. Oppilas osaa valmistella ja pitää puhe-esityksen. Oppilas syventää palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja.

9lk: Oppilas syventää erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutusvalmiuksia. Oppilas tunnistaa ja kehittelee omia vahvuuksia viestijänä.

Valtakunnallinen tavoite T2
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan lukuharrastustaan kielitaidon mukaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas harjoittelee eri tekstilajien lukemista (kertovat, kuvaavat, viihdyttävät, kantaaottavat ja arkiympäristön tekstit). 8lk: Oppilas lukee omaehtoisesti eri tekstilajeja (kertovat, kuvaavat, viihdyttävät, kantaaottavat ja arkiympäristön tekstit). 9lk: Oppilas osaa asettaa tavoitteet lukuharrastukselleen. Oppilas tunnistaa erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.

Valtakunnallinen tavoite T3
T3 innostaa oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa sekä erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkitsemista
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Ei tavoitetta T3 8lk: Oppilas syventää ohjatusti erilaisten tekstien tulkitsemisen ja vertailemisen taitojaan. 9lk: Oppilas vahvistaa erittelevää ja kriittistä lukutaitoaan.

Valtakunnallinen tavoite T4
T4 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan käyttää tekstejä ja lukutaitoaan tiedon hankkimiseksi, elämysten saamiseksi sekä keskustelemaan teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Ei tavoitetta T4 8lk: Oppilas harjottelee luetun tekstin reflektointia omiin kokemuksiin. Oppilasta kannustetaan seuraamaan omakielistä mediaa ja katsomaan elokuvia sekä antamaan niistä palautetta. 9lk: Oppilas osaa reflektoida luettua tekstiä omiin kokemuksiin. Oppilas seuraa säännöllisesti omakielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa ja osaa keskustella kokemuksistaan erilaisissa viestintäympäristöissä.

Valtakunnallinen tavoite T5
T5 rohkaista oppilasta kehittämään teksteissään omaa ilmaisuaan sekä auttaa oppilasta vahvistamaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas harjoittelee erilaisiin tilanteisiin sopivien tekstien kirjoittamista sekä käsin että tietokoneella. 8lk: Oppilas kehittää kirjallista ilmaisutaitoaan, kiinnittäen huomiota oman kielen oikeinkirjoituksen erityispiirteisiin. 9lk: Oppilas osaa kirjoittaa erilaisiin tilanteisiin sopivia tekstejä.

Valtakunnallinen tavoite T6
T6 ohjata oppilasta sujuvoittamaan ja monipuolistamaan kirjoittamisen taitoa sekä syventämään tekstilajien tuntemusta
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas harjoittelee referointia, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Oppilas harjoittelee johdonmukaisesti etenevän kertomuksen kirjoittamista ja oman kirjoitelman tarkastelua, mm kappalerakenne, pää- ja sivulauseet, välimerkit. 8lk: Oppilas osaa referoinnin, tiivistämisen, muistiinpanojen teon ja lähteiden käytön perusteet. Oppilas osaa kirjoittaa johdonmukaisesti etenevän kertomuksen ja seurata omaa kirjoitusprosessia sekä tunnistaa virheet omassa kirjoituksessaan. 9lk: Ei tavoitetta T6

Valtakunnallinen tavoite T7
T7 kannustaa oppilasta tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Ei tavoitetta T7 8lk: Ei tavoitetta T7 9lk: Oppilas osaa kirjoittaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä.

Valtakunnallinen tavoite T8
T8 ohjata oppilasta pohtimaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen käyttöä, merkitystä ja asemaa osana erilaisia kieliyhteisöjä sekä hyödyntämään erikielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilasta ohjataan pohtimaan omaa kulttuuri-identiteettiä, oman äidinkielen merkitystä ja roolia identiteetin kehittymisessä. Oppilasta ohjataan hyödyntämään erikielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa. 8lk: Oppilas osaa käsitellä omaa kieltä ja kulttuuria osana erilaisia kieli- ja kulttuuriyhteisöjä ja arvostaa niiden moninaisuutta. Oppilas tutustuu oman kulttuurin kansanperinteeseen ja kansan historian perusasioihin. 9lk: Oppilas tutustuu syvennetysti kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin. Oppilas osaa ohjatusti analysoida oman äidinkielen asemaa Suomessa ja muualla maailmassa, muun muassa laatia esityksen omasta kielestä ja kulttuurista.

Valtakunnallinen tavoite T9
T9 kannustaa oppilasta tunnistamaan kielen erilaisia rekistereitä, esimerkiksi puhutun ja kirjoitetun kielen eroja sekä kielen käyttöä eri tilanteissa
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas harjoittelee tunnistamaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja. Oppilas vertailee ohjatusti arkikieltä eri tiedonalojen kieliin. Oppilas harjoittelee eri tilanteisiin soveltuvaa kielenkäyttöä. 8lk: Oppilas osaa ohjatusti tunnistaa puhutun ja kirjoitetun kielen eroja. Oppilas osaa vertailla arkikieltä eri tiedonalojen kieliin. Oppilas osaa ohjatusti valita eri tilanteisiin sopivan kielen rekisterin. 9lk: Oppilas tunnistaa puhutun ja kirjoitetun kielen eroja. Oppilas osaa vertailla arkikieltä eri tiedonalojen kieliin ja käyttää molempia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa valita eri tilanteisiin sopivan kielen rekisterin.

Valtakunnallinen tavoite T10
T10 ohjata oppilasta syventämään tietojaan äidinkielen keskeisistä rakenteista ja analysoimaan niitä
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilasta ohjataan syventämään tietojaan äidinkielen keskeisistä rakenteista. Oppilas harjoittelee analysoimaan omaa äidinkielen käyttöä kielen sääntöjen ja normien mukaan. 8lk: Oppilasta syventää tietojaan äidinkielen keskeisistä rakenteista ja kieliopillisesti vaativista seikoista. Oppilas osaa ohjatusti analysoida omaa äidinkielen käyttöä kielen sääntöjen ja normien mukaan. 9lk: Oppilaalla on perustiedot äidinkielen keskeisistä rakenteista ja kieliopillisesti vaativista seikoista. Oppilas pyrkii analysoimaan omaa äidinkielen käyttöä kielen sääntöjen ja normien mukaan.

Valtakunnallinen tavoite T11
T11 auttaa oppilasta kehittämään taitoa käyttää äidinkieltään tiedonhaussa ja tiedonkäsittelyssä eri oppiaineissa ja ympäristöissä
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas osaa ohjatusti hakea tietoa eri lähteistä. Oppilas perehtyy tekijänoikeuksiin. 8lk: Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä. Oppilas osaa ohjatusti arvioida tiedon luotettavuutta. Oppilas osaa ohjatusti noudattaa tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa. 9lk: Oppilas osaa hakea tietoa eri lähteistä ja eri kielillä. Oppilas osaa vertailla erilaisista lähteistä haetun tiedon luotettavuutta. Oppilas osaa noudattaa tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Sisällöt vuosiluokille 7-9, oma äidinkieli:

Valtakunnallinen sisältö S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Keskustellaan nuorten maailman, kotien ja kieliyhteisön tapahtumista, harjoitellaan keskustelua, väittelyä ja mielipiteiden ilmaisemista, vertaillaan eri kieliyhteisöjen vuorovaikutus- ja keskustelutapoja. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita hyödyntämällä omakielisen ympäristön ja median mahdollisuuksia. Arvioidaan omaa toimintaa sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja.
- Harjoitellaan analysoimaan ja arvioimaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.
- Pidetään puhe-esityksiä ja harjoitellaan niiden havainnollistamista.

8lk:

- Harjoitellaan väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisu tilanteita ja niissä toimimista.
- Harjoitellaan analysoimaan ja arvioimaan erilaisia vuorovaikutustilanteita, mm. harjoitellaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden kiteytyneitä fraaseja ja tyypillistä sanastoa.
- Pidetään puhe-esityksiä ja annetaan niistä palautetta.

9lk:

- Vahvistetaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja, erityisesti harjoitellaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutusvalmiuksia.

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä autenttisia puhetilanteita varten (tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen).
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä.
- Pidetään puhe-esityksiä, annetaan ja perustellaan palautetta.

Valtakunnallinen sisältö S2 Tekstien tulkitseminen: Vahvistetaan oppilaiden kiinnostusta omakielisiin teksteihin hyödyntämällä oppilaiden ehdottamia tekstejä. Laajennetaan lukemisen kohteita ja ohjataan käyttämään erilaisia lähteitä omakielisten tekstien löytämiseksi. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja harjoitellaan lähteiden luotettavuuden arviointia. Tutustutaan myös pohtiviin ja ohjaaviin teksteihin. Jaetaan lukukokemuksia ja tulkintoja teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Luetaan ja tulkitaan erilaisia arkiympäristössä esiintyviä tekstejä, kuten ohjeet, aikataulut, ilmoitukset, mainokset, reseptit, jne. .
- Luetaan ja harjoitellaan analysoimaan eri tekstilajeja, kuten kertovat, kuvaavat, viihdyttävät, kantaaottavat, päiväkirjat, runot, uutiset, ym. .
- Harjoitellaan antamaan ja perustelemaan palautteita luetuista teksteistä.
- Ohjataan oppilasta seuraamaan omakielistä mediaa (esim. uutiset, radio, elokuvat ja ohjelmat) säännöllisesti ja pohditaan niistä esiintyviä kysymyksiä, mielipiteitä, näkökulmia, epäilyksiä, yms. yhdessä.

8lk:

- Luetaan ja analysoidaan eri tekstilajeja (kertovat, kuvaavat, viihdyttävät, kantaaottavat, päiväkirjat, runot, uutiset, ym.)
- Harjoitellaan kriittistä lukutaitoa.
- Annetaan palauttetta luetuista teksteistä ja perustellaan niitä.
- Harjoitellaan reflektoimaan luettua tekstiä omiin kokemuksiin.
- Kannustetaan oppilasta seuraamaan oman kielen mediaa säännöllisesti ja harjoitellaan samalla tiedon hankintaa niiden kautta.

9lk:

- Kannustetaan oppilasta lukemaan erilaisia tekstejä ja muodostetaan lukupiirejä mahdollisuuksien mukaan.
- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa.
- Luetaan monipuolisesti erilaisia asiatekstejä ja laajennetaan sanavarastoa sekä otetaan sanoja käyttöön keskustelemalla ja erilaisista aiheista.
- Kannustetaan oppilasta seuraamaan mediaa omalla äidinkielellä ja keskustellaan kysymyksiä herättävistä asioista.

Valtakunnallinen sisältö S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan kertovien, kuvaavien, kantaa ottavien, pohtivien ja ohjaavien tekstien tuottamista erilaisia tarkoituksia varten sekä syvennetään kirjoittamisprosessin vaiheiden hallintaan. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Syvennetään oman kielen oikeinkirjoituksen erityispiirteiden tuntemusta ja niiden hallintaa omassa tekstissä sekä pohditaan eri sanojen ja ilmaisujen merkitysten ja sävyjen vaikutusta tekstiin. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä sekä keskustellaan ja annetaan palautetta niistä.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Harjoitellaan kirjoittamaan erilaisiin tilanteisiin sopivia tekstejä.
- Kirjoitetaan yksin ja yhdessä sekä keskustellaan aiheesta.
- Kirjoitetaan sekä käsin että koneella.
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä.
- Harjoitellaan kirjoittamaan johdonmukaisesti etenevän kertomuksen.
- Tarkastellaan kirjoitetun kielen konventioita osana kirjoitusprosessia (mm. erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, välimerkit).

8lk:

- Harjoitellaan kirjoittamaan ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä, kuten mielipidekirjoitus, käyttöohje, mainos, arvostelu, ohje.
- Käytetään sähköisiä alustoja esim. blogikirjoituksia, sosiaalista mediaa.
- Syvennetään oman kielen oikeinkirjoituksen erityispiirteiden tuntemusta ja niiden hallintaa omassa tekstissä.
- Vahvistetaan omaa identiteettiä, kulttuurin tuntemusta ja itsetuntoa kirjoittamisen kautta.
- Harjoitellaan tekstin rakentamista ja kirjoittamisprosessin vaiheita.

9lk:

- Kirjoitetaan erilaisia tekstilajeja, kuten runoja, referaatteja, blogeja, asiatekstejä, kertomuksia ja käännöksiä.
- Harjoitellaan esseen kirjoittamista.
- Hallitsee oman kielen oikeinkirjoituksen erityispiirteitä ja soveltaa niitä omassa tekstissä.
- Vahvistetaan edelleen omaa identiteettiä, kulttuurin tuntemusta ja itsetuntoa kirjoittamisen kautta.
- Harjoitellaan näytelmien ja runojen tulkitsemista.
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Harjoitellaan referointia ja erilaisiin lähteisiin viittaamista.

Valtakunnallinen sisältö S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutustutaan omakieliseen mediaan ja kulttuuritarjontaan sekä harjoitellaan niiden kriittistä tarkastelua. Syvennetään oman äidinkielen keskeisten rakenteiden ja muiden piirteiden tuntemusta ja vertaillaan niitä suomen kieleen. Hankitaan tietoa myös Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Pohditaan omaa kulttuuri-identiteettiä ja oman äidinkielen merkitystä.
- Harjoitellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja.
- Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen kieliä.
- Vertaillaan omaa äidinkieltä muihin kieliin.
- Ohjataan oppilasta analysoimaan ja parantamaan oman äidinkielen käyttöään kielen sääntöjen ja normien mukaan.

8lk:

- Vahvistetaan omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä.
- Opetellaan oman kansan historian perusasioita.
- Hyödynnetään omankielistä kulttuuritarjontaa mahdollisuuksien mukaan.
- Harjoitellaan tunnistamaan ja erottamaan erilaisia murteita sekä puhutun ja kirjoitetun kielen eroja.
- Kannustetaan oppilasta havainnoimaan erilaisia kielenkäyttötapoja kotiympäristössä ja vapaa-ajalla.
- Harjoitellaan analysoimaan ja parantamaan oman äidinkielen käyttöä kielen sääntöjen ja normien mukaan.

9lk:

- Pohditaan oman äidinkielen asemaa Suomessa ja muualla maailmassa.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin kuten kansanperinteeseen.
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta.
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.

Valtakunnallinen sisältö S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Syvennetään eri oppiaineiden käsitteiden ja tekstikäytänteiden tuntemusta. Laajennetaan omakielisen tiedonhaun käyttöä kaiken oppimisen tukena.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Vahvistetaan tiedonhaun taitoja ja harjoitellaan analysoimaan löydettyä tietoa sekä arvioimaan sen luotettavuutta.
- Vahvistetaan eri oppiaineiden kielten tuntemusta ja sanaston osaamista, esim. yhteistyössä aineenopettajien kanssa.

8lk:

- Vahvistetaan edelleen tiedonhaun taitoja ja harjoitellaan analysoimaan löydettyä tietoa sekä arvioimaan sen luotettavuutta.
- Tunnistetaan eri oppiaineiden kielimuotoja ja termistöä.

9lk:

- Osataan analysoida löydettyä tietoa sekä arvioida sen luotettavuutta.
- Osataan käyttää eri oppiaineiden kielimuotoja ja termistöä.

Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt, Vantaan tarkennukset

Tavoitteet vuosiluokille 1-2, romanikieli:

Valtakunnallinen tavoite T1:
T1 ohjata oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoaan sekä ilmaisemaan itseään romanikielellä yksin ja yhdessä
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas tunnistaa romanikielen peruskohteliaisuuksia. Oppilas harjoittelee kuuntelemisen ja itsensä ilmaisemisen taitoja. 2lk: Oppilas rohkaistuu käyttämään peruskohteliaisuuksia romanikielellä. Oppilas kehittää kuuntelemisen ja itsensä ilmaisemisen taitoja. Oppilaan itsetunto kielen oppijana vahvistuu.

Valtakunnallinen tavoite T2:
T2 kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas tutustuu ohjatusti erilaisiin yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteisiin. 2lk: Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutus- ja ryhmätyötilanteita.

Valtakunnallinen tavoite T3:
T3 kannustaa oppilasta kehittämään romanikielen peruslukutaitoaan sekä sana- ja käsitevarantoaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas harjoittelee peruslukutaitoa. 2lk: Oppilas harjoittelee tekstin lukemista vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Valtakunnallinen tavoite T4:
T4 ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa erilaisista teksteistä keskustelemiseen ajatusten ja kokemusten jakamiseksi
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilaalle kehittyy kiinnostus ja myönteinen asenne lukemiseen. 2lk: Oppilas harjoittelee omaehtoista lukemista kielitaidon mukaan.

Valtakunnallinen tavoite T5:
T5 innostaa oppilasta romanikielisten tekstien tuottamiseen monimediaisissa oppimisympäristöissä
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Ei tavoitetta T5 2lk: Oppilas harjoittelee lauseiden muodostamista.

Valtakunnallinen tavoite T6:
T6 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen kirjoitustapaan sekä edistämään kirjoittamisen perustaitoja
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilaalle syntyy kiinnostus kirjoittamiseen. Oppilas tutustuu romanikielen kirjoitustapaan. 2lk: Oppilaalle kehittyy myönteinen asenne kirjoittamiseen. Oppilas harjoittelee romanikielen kirjoitustapaan.

Valtakunnallinen tavoite T7:
T7 rohkaista oppilasta arvostamaan romanikieltä ja vahvistamaan tietämystään romanien kerronta- ja kulttuuriperinteestä
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilas kuuntelee tarinoita romanikulttuurista. 2lk:Oppilas harjoittelee kertomaan tarinoita romanikulttuurista.

Valtakunnallinen tavoite T8:
T8 innostaa oppilasta käyttämään romanikieltä kielitaidon mukaan koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa
Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk: Oppilasta rohkaistaan käyttämään romanikieltä arjen tilanteissa. 2lk: Oppilas rohkaistuu käyttämään romanikieltä arjen tilanteissa.

Sisällöt vuosiluokille 1-2, romanikieli:

Valtakunnallinen sisältö S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kuuntelua, ääntämistä ja suullista ilmaisua nimeämällä ympäristöä, esineitä ja asioita romanikielellä. Harjoitellaan vuorovaikutus- ja draamataitoja pareittain ja ryhmissä

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Harjoitellaan leikin ja laulujen avulla konkreettisilla materiaaleilla. Lausutaan kieltä yksin ja yhdessä. Kuunnellaan satuja.
- Suullinen ilmaisu painottuu romanikielen opiskelussa. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, vuoropuhelua ja keskustelua käyttäen apuna kuvia, pariharjoituksia ja draamaa. Keskustellaan kertomuksista, kerrotaan tarinoita, pelataan lautapelejä ja kommunikoidaan romanikielellä.

2lk:

- Harjoitellaan leikin ja laulujen avulla, konkreettisilla materiaaleilla. Harjoitellaan tuottamaan kokonaisia lauseita vuorovaikutustilanteissa. Suullinen ilmaisu on keskiössä romanikielen opiskelussa.
- Harjoitellaan vuoropuhelua, keskustelua ja vuorovaikutustaitoja. Välineinä käytetään kuvia, pariharjoituksia ja draamaa, Keksitään tarinoihin loppuja ja keksitään yhdessä kertomuksia.

Valtakunnallinen sisältö S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan lukemista tutustumalla kertoviin ja kuvaaviin teksteihin ja keskustellaan ja jaetaan kokemuksia niistä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Harjoitellaan kirjaimia, äänteitä, tavuja ja lyhyitä sanoja.
- Esitellään romanikielistä kirjallisuutta, luetaan satuja ja kannustetaan kirjaston käyttöön. Käsitellään opettajan ääneen lukemaa tekstiä yhdessä.

2lk:

- Harjoitellaan lukemista lausetasolla.
- Keskustellaan sanojen erilaisista merkityksistä romanikielen eri murteissa.
- Kannustetaan oppilasta tutkimaan erilaisia tekstejä kuten satuja, kertomuksia ja asiatekstiä.
- Luetaan satuja, kertomuksia ja romanien historiaa.
-

Valtakunnallinen sisältö S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan romanikielen kirjoitusjärjestelmän ominaispiirteisiin ja opitaan tuottamaan isot ja pienet kirjaimet. Harjoitellaan tekstin tuottamista yksin ja yhdessä sekä keskustellaan teksteistä harjoitellen palautteen antamista ja saamista.

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Harjoitellaan kirjoittamaan kirjaimia, tavuja ja sanoja.
- Kiinnitetään huomiota romanikielen erityispiirteisiin.
- Harjoitellaan näppäimistön käyttöä.

2lk:

- Harjoitellaan lauseiden kirjoittamista, kiinnitetään huomiota isoihin ja pieniin alkukirjaimiin.
- Käytetään digitaalisia oppimisalustoja.
- Vahvistetaan näppäintaitoja.
- Harjoitellaan romanikielen erityiskirjainten kirjoittamista.

Valtakunnallinen sisältö S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan romanikielen merkitystä itselle, perheelle, lähipiirille ja koululle. Tutustutaan romanien kerronta- ja kulttuuriperinteeseen hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan paikallista romaniyhteisöä. Rohkaistaan käyttämään romanikieltä ja tutustumaan romanikieliseen kulttuuritarjontaan.
Vantaan paikallinen tarkennus: 1lk: • Keskustellaan kielen ja kulttuurin merkityksestä omassa yhteisössä. • Käytetään apuna kuvia ja digitaalista materiaalia. • Rohkaistaan romanikielen käyttöön ja osallistutaan kulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan. • Vanhempien ja isovanhempien perimätiedon hyödyntäminen. 2 lk: • Keskustellaan kielen ja kulttuurin merkityksestä omassa yhteisössä. • Käytetään apuna kuvia ja digitaalista materiaalia. • Rohkaistaan romanikielen käyttöön ja osallistutaan kulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan. • Vanhempien ja isovanhempien perimätiedon hyödyntäminen.

Tavoitteet vuosiluokille 3-6, romanikieli:

Valtakunnallinen tavoite T1:
T1 ohjata oppilasta osallistumaan keskusteluihin ja arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee erilaisia puhetilanteita. 4lk: Oppilas harjoittelee erilaisia puhetilanteita, kuten ohjeiden ja tapahtumien selostamista, haastatteluja. Oppilas harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan itselleen ja toisilleen rakentavaa palautetta. 5lk: Oppilas harjoittelee erilaisia puhetilanteita, kuten esineiden ja henkilöiden kuvailemista. Oppilas harjoittelee perustelemaan itselleen ja toisilleen antamaa palautetta ja käsittelemään sitä. Sen lisäksi oppilas harjoittelee antamaan vertaisarviointia. 6lk: Vahvistetaan oppilaan ilmaisutaitoja erilaisissa ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas tekee itsearviointia ja vertaisarviointia säännöllisesti.

Valtakunnallinen tavoite T2:
T2 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee kuullun ymmärtämistä. 4lk: Oppilas harjoittelee luetun ymmärtämistä. 5lk: Oppilas huomioi puhe- ja kirjakielen eroja. 6lk: Oppilas tarkastelee monimuotoisia tekstejä.

Valtakunnallinen tavoite T3:
T3 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja romanikielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas tutustuu ohjatusti erilaisiin tekstilajeihin. 4lk: Oppilas tutustuu omaehtoisesti erilaisiin tekstilajeihin, kuten kuvaavat, kertovat ja viihdyttävät tekstit. 5lk: Oppilasta kannustetaan omaehtoiseen lukemiseen. 6lk: Oppilas lukee sovitun teoksen ja jakaa lukukokemuksia.

Valtakunnallinen tavoite T4:
T4 rohkaista oppilasta kehittämään omaa romanikielistä kirjallista ja suullista ilmaisuaan
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään arkisissa tilanteissa suullisesti romanikielellä. 4lk: Oppilas harjoittelee kirjoittamaan arkisista asioista romanikielellä. 5lk: Oppilas pitää puheenvuoron tai esitelmän tutusta aiheesta romanikielellä. 6lk: Oppilas vahvistaa kirjoittamisen taitojaan.

Valtakunnallinen tavoite T5:
T5 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista yksinkertaisissa asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Ei tavoitetta T5 4lk: Ei tavoitetta T5 5lk: Oppilas harjoittelee helpon asiatekstin ja kaunokirjallisen tekstin laatimista. 6lk:Oppilas harjoittelee kirjoittamaan omista mielipiteistä, ajatuksista ja kokemuksista.

Valtakunnallinen tavoite T6:
T6 rohkaista oppilasta keskustelemaan romanikulttuurista, romanien historiasta ja romanikielen merkityksestä yhteisölle
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilasta ohjataan keskustelemaan romanikulttuurista. 4lk: Oppilasta ohjataan pohtimaan romanikielen ja kulttuurin merkitystä. 5lk: Oppilasta ohjataan keskustelemaan romanien historiasta. 6lk: Oppilas vahvistaa romanikielen, romanikulttuurin ja romanien historian tuntemusta.

Valtakunnallinen tavoite T7:
T7 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen keskeisimpiin piirteisiin ja vertaamaan romanikieltä suomen kieleen
Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk: Oppilas harjoittelee romanikielen keskeisimpiä rakenteita. 4lk: Oppilas vahvistaa romanikielen keskeisimpiä rakenteita ja vertaa niitä suomen kieleen. 5lk: Oppilas syventää tietojaan romanikielen keskeisimmistä rakenteista ja vertaa niitä suomen kieleen. 6lk: Oppilas osaa käyttää romanikielen keskeisimpiä rakenteita ja vertaa niitä suomen kieleen.

Sisällöt vuosiluokille 3-6, romanikieli:

Valtakunnallinen sisältö S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Tarjotaan mahdollisuus romanikielisiin vuorovaikutustilanteisiin hyödyntäen kieliyhteisön osaamista. Kehitetään draaman avulla oppilaan sana- ja ilmaisuvarantoa, keskustelutaitoja sekä kykyä antaa ja vastaanottaa palautetta.

Vantaan paikallinen tarkennus:

3 lk:

- Harjoitellaan vuoropuhelua ja rohkaistaan ilmaisemaan itseään romanikielellä.
- Harjoitellaan keskustelua ja oman vuoron odottamista vuorovaikutustilanteessa.

4 lk:

- Harjoitellaan vuoropuhelua ja rohkaistaan ilmaisemaan itseään romanikielellä.
- Romanikielistä musiikkia käytetään ilmaisun välineenä.
- Harjoitellaan keskustelua ja oman vuoron odottamista vuorovaikutustilanteessa.
- Laajennetaan sanavaraston käyttöä omassa ilmaisussa.

5 lk:

- Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista kannustavassa hengessä.
- Harjoitellaan draamaharjoitusten ja leikkien avulla ilmaisua.

6lk:

- Harjoitellaan keskustelua ja mielipiteen ilmaisua romanikielellä.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista toisilta oppilailta ja opettajalta.

Valtakunnallinen sisältö S2 Tekstien tulkitseminen: Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Kartutetaan sanastoa ja käsitteistöä. Syvennetään tulkinnan taitoa tutustumalla puhe- ja kirjakieleen. Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikieliseen tekstimaailmaan myös omaehtoisen lukemisen avulla.

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Luetaan yhdessä romanikielisiä runoja, pieniä tarinoita, tehdään havaintoja arki- ja puhekielen eroista.
- Pohditaan sanojen merkityksiä yhdessä.
- Apuna käytetään muistipelikortteja, palapelejä ja digitaalisia oppimisalustoja.
- Kannustetaan kirjaston ja internetin käyttöön romanikielisen materiaalin etsimisessä ja lukemisessa.
- Kirjoitetaan omasta elämästä romanikielellä (perhe, harrastukset).

4lk:

- Luetaan yhdessä romanikielisiä runoja, kirjoja, tehdään havaintoja arki- ja puhekielen eroista.
- Harjoitellaan lukemisen ymmärtämisen menetelmiä ja keinoja: avainsanoja, muistiinpanoja, miellekarttoja.
- Apuna käytetään muistipelikortteja, palapelejä ja digitaalisia oppimisalustoja.
- Kannustetaan kirjaston ja internetin käyttöön romanikielisen materiaalin etsimisessä ja lukemisessa.
- Kirjoitetaan pieniä tarinoita ja kirjeitä.

5lk:

- Vertaillaan sanojen eri merkityksiä ja synonyymejä.
- Tutustutaan mielipidekirjoituksiin ja keskustellaan niistä.
- Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.

- Kannustetaan lukemaan erilaisia tekstilajeja romanikielellä. Kirjoitetaan erilaisia tekstejä.

6lk:

- Vertaillaan sanojen eri merkityksiä ja synonyymejä.
- Tutustutaan mielipidekirjoituksiin ja keskustellaan niistä.
- Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.
- Vertaillaan puhe- ja kirjakielisiä ilmaisuja.
- Kannustetaan lukemaan kaunokirjallisuutta.
- Kirjoitetaan erilaisia tekstejä ja tutustutaan romanikielisiin asiateksteihin.

Valtakunnallinen sisältö S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkien hallintaa.

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Harjoitellaan lausetasoista ilmaisua sanelusta.
- Kuvataan omia kokemuksia kirjoittamalla.
- Harjoitellaan pienien viestien kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Kerrotaan itsestä ja lähiympäristöstä romanikielellä.
- Keskitytään oikeaan lausumiseen.
- Sana- ja lausekortteja käytetään apuna.
- Harjoitellaan asiasanojen kirjoittamista romanikielellä.
- Harjoitellaan tekstin kirjoittamisen vaiheita (sanat, lauseet, tarina).

4lk:

- Kuvataan omia kokemuksia kirjoittamalla.
- Harjoitellaan pienten viestien ja tarinoiden kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Kerrotaan itsestä ja lähiympäristöstä romanikielellä.
- Keskitytään oikeaan lausumiseen.
- Sana- ja lausekortteja, sarjakuvia, musiikkia, leikkejä ja digitaalisia alustoja käytetään apuna.
- Harjoitellaan pienen asiatekstin kirjoittamista.
- Harjoitellaan pienen tarinan kirjoittamista.

5lk:

- Harjoitellaan asioimista eri tilanteissa ja pienen esitelmän pitämistä.
- Kirjoitetaan eri tekstilajeja yksin ja yhdessä.
- Harjoitellaan tekstin rakennetta ja laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Kannustetaan omaan kirjalliseen tuottamiseen.
- Kirjoitetaan kantaaottava teksti, kirjoitetaan asiateksti, tarina ja runo.
- Vertaillaan eri tekstilajeja.

6lk:

- Harjoitellaan asioimista eri tilanteissa ja pienen esitelmän pitämistä.
- Kirjoitetaan eri tekstilajeja yksin ja yhdessä.
- Harjoitellaan tekstin rakennetta ja laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Kannustetaan omaan kirjalliseen tuottamiseen.
- Kirjoitetaan kantaaottava teksti, kirjoitetaan asiateksti, tarina ja runo.
- Vertaillaan eri tekstilajeja.

Valtakunnallinen sisältö S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Rohkaistaan oppilasta tutustumaan romanikieleen ja -kulttuuriin sekä romanien historiaan hyödyntämällä romanien kerrontaperinnettä sekä kirjallista aineistoa. Ohjataan oppilasta pohtimaan

samanlaisuuteen ja erilaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Ohjataan pohtimaan romanikielen käyttöä ja keskeisiä piirteitä sekä vertailemaan kieliä
Vantaan paikallinen tarkennus: 3lk: • Keskustellaan romanikielen käytöstä kotona, koulussa ja kavereiden kanssa. • Keskustellaan romanikulttuurin perusteista. • Vertaillaan romanikielisiä sanoja suomenkielisiin sanoihin. • Tehdään sanastotehtäviä. 4lk: • Keskustellaan romanikielen käytöstä eri tilanteissa. • Keskustellaan romanikulttuurin piirteistä ja historiasta. • Haastatellaan isovanhempia romaniperheen historiasta. • Vertaillaan romanikielisiä lauseita suomenkielisiin lauseisiin. • Vertaillaan eri kielten rakenteita. 5lk: • Keskustellaan romanikielen merkityksestä kulttuurin säilyttäjänä ja identiteetin tukijana. • Tutustutaan romanikieliseen kulttuuritarjontaan. • Vertaillaan suomen ja romanikielen kieliopillisia eroja. • Tehdään pieniä käännöstehtäviä suullisesti. • Tuodaan esille kielessä esiintyviä erityispiirteitä (esim. maskuliini/ feminiini) ihmisestä puhuttaessa. 6lk: • Keskustellaan romanikielen merkityksestä kulttuurin säilyttäjänä ja identiteetin tukijana. • Tutustutaan romanikieliseen kulttuuritarjontaan. • Keskustellaan romanien historiasta ja tutustutaan paikalliseen romaniyhteisöön ja kulttuuriin. • Vertaillaan suomen ja romanikielen kieliopillisia eroja. • Tehdään pieniä käännöstehtäviä suullisesti ja havainnoidaan kielten eroja.

Tavoitteet vuosiluokille 7-9, romanikieli:

Valtakunnallinen tavoite T1:
T1 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielellä sekä toimimaan monikielisissä ja -kulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa ja arvioimaan omaa toimintaansa niissä
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas syventää puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja. 8lk: Oppilas tunnistaa ja kehittelee omia vahvuuksia viestijänä. 9lk: Oppilas arvioi omaa toimintaansa monikielisissä vuorovaikutustilanteissa. Oppilas syventää palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja.

Valtakunnallinen tavoite T2:
T2 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kehittää tekstien tulkinnan taitoa ja monipuolistaa sana- ja ilmaisuvarantoaan hyödyntäen sekä koulussa että muualla opittua
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Ei tavoitetta T2 8lk: Oppilas syventää ohjatusti erilaisten tekstien tulkitsemisen ja vertailemisen taitojaan. 9lk: Oppilas monipuolistaa sana- ja ilmaisuvarantoaan suullisesti ja kirjallisesti.

Valtakunnallinen tavoite T3:
T3 kannustaa oppilasta keskustelemaan teksteistä erilaisissa viestintä ympäristöissä sekä syventämään tekstilajien tuntemusta
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas keskustelee erilaisista tekstilajeista. 8lk: Oppilas harjoittelee viestimään erilaisissa ympäristöissä. 9lk: Oppilas osaa reflektoida luettua tekstiä omiin kokemuksiin. Oppilas seuraa säännöllisesti romanikielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa.

Valtakunnallinen tavoite T4:
T4 innostaa oppilasta vahvistamaan tekstien tuottamisen taitoa ja tuottamaan erilaisia tekstejä monimediaisissa oppimisympäristöissä.
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas harjoittelee erilaisiin tilanteisiin sopivien tekstien kirjoittamista erilaisissa oppimisympäristöissä. 8lk: Oppilas vahvistaa tekstin tuottamistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä. 9lk: Oppilas tuottaa tekstejä monimediaisissa oppimisympäristöissä.

Valtakunnallinen tavoite T5:
T5 rohkaista oppilasta kehittämään teksteissään omaa ilmaisuaan sekä auttaa oppilasta vahvistamaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilas harjoittelee kirjoittamaan omista ajatuksistaan, mielipiteistään ja kokemuksistaan. 8lk: Oppilas kehittyy kirjoittamaan omista ajatuksistaan, mielipiteistään ja kokemuksistaan. 9lk: Oppilas innostuu kirjoittamaan omista ajatuksistaan, mielipiteistään ja kokemuksistaan. Oppilas suhtautuu positiivisesti kirjoittamiseen.

Valtakunnallinen tavoite T6:
T6 ohjata oppilasta tutustumaan romanikieliseen kirjallisuuteen ja mediaan, ymmärtämään omat mahdollisuutensa romanikielen säilyttäjänä sekä hyödyntämään kaksi- tai monikielisyyttään
Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk: Oppilasta ohjataan hyödyntämään romanikielistä mediaa ja kulttuuritarjontaa. 8lk: Oppilas tutustuu romanikieliseen kirjallisuuteen ja syventää taitojaan romanikielisen median käyttäjänä. 9lk: Oppilas pohtii ja käyttää mahdollisuuksiaan kaksikielisenä romanikielen säilyttäjänä.

Sisällöt vuosiluokille 7-9, romanikieli:

Valtakunnallinen sisältö S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Rohkaistaan oppilasta keskustelemaan kielivarantoaan käyttäen. Harjoitellaan esiintymistä yksin ja yhdessä. Syvennetään oman kieliyhteisön suullisen perinteen sekä keskustelutapojen tuntemusta. Arvioidaan omaa toimintaa sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Harjoitellaan omasta elämänpiiristä, itsestään ja elämästään kertomista romanikielellä.

8lk:

- Harjoitellaan keskustelun aloittamista ja ylläpitämistä.
- Harjoitellaan kuulumisten kertomista ja kysymistä.
- Harjoitellaan esittäytymistä ja itsestä kertomista.
- Harjoitellaan kanssakäymistä juhlatilanteissa.
- Käytetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä.

9lk:

- Kannustetaan käyttämään romanikieltä monipuolisesti vuorovaikutustilanteissa.
- Harjoitellaan esittäytymistä ja itsestä kertomista.
- Harjoitellaan kanssakäymistä juhlatilanteissa.
- Käytetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä.
- Harjoitellaan sosiaalisten käytänteiden ja normien mukaista toimintaa.

Valtakunnallinen sisältö S2 Tekstien tulkitseminen: Ohjataan oppilasta omatoimiseen sana- ja ilmaisuvarannon kartuttamiseen. Vahvistetaan oppilaan kiinnostusta romanikielisiin teksteihin ja tutustutaan myös pohtiviin ja ohjaaviin teksteihin. Keskustellaan lukukokemuksista eri viestintäympäristöissä.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Ohjataan oppilasta lukemaan eri tekstilajeja ja keskustelemaan niistä.
- Vertaillaan suomen ja romanikielen ilmaisueroja.
- Keskustellaan eri tekstilajien ilmaisutavoista.
- Hyödynnetään sosiaalista mediaa ja tutustutaan erilaisiin sähköisiin viestintäympäristöihin.
- Tutustutaan romanikielisiin uutisiin ja perehdytään romanien historiaan.

8lk:

- Harjoitellaan päättelevää ja arvioivaa lukemista sekä sanaston käyttöä
- Harjoitellaan tietotekstin lukemista. Havainnoidaan erilaisten tekstilajien käyttöä eri tilanteissa.
- Hyödynnetään romanikielisiä uutisia, romanikielisiä lauluja, runoja, kaunokirjallisuutta, internetistä romanien historiaa.

9lk:

- Syvennetään lukemisen taitoa romanikielellä.
- Vertaillaan eri tekstilajeja.
- Harjoitellaan tietotekstin lukemista ja siitä keskustelua.
- Hyödynnetään romanikielisiä uutisia, romanikielisiä lauluja, runoja, kaunokirjallisuutta, internetistä romanien historiaa

Valtakunnallinen sisältö S3 Tekstien tuottaminen: Syvennetään romanikielen kirjoitustaitoa sekä oikeinkirjoituksen erityispiirteiden hallintaa. Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista, pohditaan sanojen merkityksiä ja keskustellaan romanikielelle tyypillisistä ilmaisuista.

Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Keskustellaan teksteistä ja annetaan palautetta niistä.

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Harjoitellaan viestin lähettämistä romanikielellä esim. sähköpostissa ja sosiaalisessa mediassa.
- Harjoitellaan mielipidekirjoituksen laatimista.
- Pidetään matka- tai lomapäiväkirjaa.
- Laaditaan kantaaottava teksti ja artikkeli.
- Näppäintaitojen vahvistaminen ja erilaisten tekstien laatiminen.
- Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen ja kielioppiin.

8lk:

- Harjoitellaan formaalin viestin laatimista esim. kirje.
- Harjoitellaan mielipidekirjoituksen laatimista.
- Kirjoitetaan matka- tai lomapäiväkirjaa.
- Laaditaan blogiteksti ja artikkeli.
- Ymmärretään eri kielten ja murteiden eroja ja yhtäläisyyksiä.
- Kirjoitetaan omia ajatuksia ja mielipiteitä sekä ainekirjoitus.

9lk:

- Harjoitellaan asiatekstin laatimista esim. essee.
- Harjoitellaan työpaikkahakemuksen laatimista.
- Syvennetään tekstin tuottamisen taitoja eri tekstilajeissa.
- Kirjoitetaan runoja, laulun sanoja, omia tarinoita, pieniä vuoropuheluita ja runoja.

Valtakunnallinen sisältö S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Havainnoidaan romanikielen käyttöä ja sen merkitystä kotimaassa ja maailmalla. Tutustutaan romanikieliseen mediaan ja vertaillaan eri sukupolvien kielen käyttöä. Hankitaan tietoa myös Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Kannustetaan ja rohkaistaan oppilaita tutustumaan Suomen romanien ja kansainvälisten romanien tapakulttuuriin ja vertailemaan niitä.
- Pohditaan omaa identiteettiä ja tutustutaan romanien kansainväliseen historiaan.

8lk:

- Harjoitellaan itseilmaisua monimediaisessa oppimisympäristössä.
- Pohditaan omaa identiteettiä ja tutustutaan romanien historiaan.
- Keskustellaan jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvistä kysymyksistä.

9lk:

- Rohkaistaan oppilasta oman äidinkielen käyttöön eri viestintätilanteissa suullisesti ja kirjallisesti.
- Keskustellaan jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvistä kysymyksistä.

Liite, Vantaan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen musiikin opetussuunnitelma vuosiluokille 1-6, voimaan 1.8.2026 alkaen porrastetusti

Opetussuunnitelma otetaan käyttöön porrastetusti seuraavan aikataulun mukaisesti:

- 3. luokka 1.8.2026 alkaen
- 4. luokka 1.8.2027 alkaen
- 5. luokka 1.8.2028 alkaen
- 6. luokka 1.8.2029 alkaen

Musiikkipainotteisen opetuksen musiikin tavoitteet vuosiluokilla 3-6

x = Tavoite on kohdennettu kyseiselle vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

Opetuksen tavoite	3	4	5	6
T1 Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.	x	x	x	x
T2 Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten soittotaitojaan musisoivan ryhmän jäsenenä.	x	x	x	x
T3 Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia ja taiteen maailmaa musiikkiliikunnallisuuden keinoin.	x	x		
T4 Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun.		x		x
T5 Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin äänillä leikkien, kokeillen ja improvisoiden sekä säveltäen tai työskentelemällä taiteidenvälisesti. Hän käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä.	x			x
T6 Oppilas tarkastelee musiikillisia kokemuksiaan sekä musiikillisen maailman monimuotoisuutta				x
T7 Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapoja musiikillisessa toiminnassa.			x	
T8 Oppilas huolehtii musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. Hän tunnistaa musiikin ja ääniympäristön vaikutuksia mielialaan ja hyvinvointiin.	x			x
T9 Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.		x	x	

Musiikkipainotteisen opetuksen musiikin sisällöt vuosiluokilla 3-6

S1 Miten musiikissa toimitaan
Vantaan paikallinen tarkennus: 3lk: YHTEINEN MUSISOINTI ● Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa ● Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista ● Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta ● Mahdollisuuksien mukaan luokka- tai kouluorkesteri, bändisoitto, luokkasoittimia, jne. LAULAMINEN ● lauletaan yhdessä ● äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä) ● vahvistetaan yksiäänistä laulamista ● tutustutaan moniäänisyyteen (esim. kaanonit) ● kuorolaulu mahdollisuuksien mukaan SOITTAMINEN ● Harjoitellaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa ● Tutustutaan bändisoittimiin esim. sähköbasso, rummut mahdollisuuksien mukaan ● soitetaan erilaisissa luokkakohtaisissa kokoonpanoissa MUSIIKKILIIKUNTA ● musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja tanssit, kehorytmit, vapaa liikkuminen musiikin tahtiin ● musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen ● mahdollisuuksien mukaan integroituna liikuntaan KUUNTELU ● oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti ● harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista ● tutustutaan suomalaiseen musiikkiin ● joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia MUSIIKIN TUNTEMUS

- tutustutaan nuottiviivastoon ja nuottiavaimeen
- tutustutaan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
- tutustutaan tahdin käsitteeseen
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), piano-forte, muoto (A-B, eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi)
- uusina aika-arvoina harjoitellaan puolinuotti, kokonuotti ja vastavaat tauot
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 1 -oppiaineksen opiskelu
- tutustutaan voimakkuuden vaihteluihin, esim. crescendo - diminuendo

ESIINTYMINEN

- Kehitetään esiintymistaitoa esiintymällä vuosittain
- Kiinnitetään huomiota esitysten valmistusprosessiin, harjoitellaan sitoutumista ja opetellaan oman vastuun ottamista
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

4lk:

YHTEINEN MUSISOINTI

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan hahmottamaan oma tehtävä osana yhteistä kokonaisuutta
- Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi luokka- tai kouluorkesteri, bändisoittoa ja luokkasoittimia.

LAULAMINEN

- lauletaan yhdessä
- äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot (esim. kaikulauluna uuden kappaleen opettelemisen yhteydessä)
- vahvistetaan moniäänistä laulamista
- kuorolaulu

SOITTAMINEN

- kerrataan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoitinten (esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten) käyttöä yhteissoitossa
- jatketaan tutustumista bändisoittimiin esim rummut ja basso
- soitetaan erilaisissa luokkakohtaisissa kokoonpanoissa
- harjoitellaan pitkäjänteisyyttä ja säännöllisyyttä harjoittelemisessa

MUSIIKKILIIKUNTA

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. laulu- ja piirileikit ja juhlatanssit, kehorytmit, vapaa liikkuminen musiikin tahtiin
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen

MUSIIKIN KUUNTELU

- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin, esim. Peer Gynt, Joutsenlampi, joku Sibeliuksen teos (Karelia-sarja)
- tutustutaan Pohjoismaiden musiikkiin
- harjoitellaan keskittynyttä kuuntelemista
- Tutustutaan taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. Peer Gynt, Joutsenlampi, Joku Sibeliuksen teos (Karelia-sarja)

MUSIIKIN TUNTEMUS

- kerrataan nuottiviivastoon ja nuottiavain
- kerrataan kantasävelten nimiin C D E F G A H (tai nimellä B)
- kerrataan tahdin käsite
- tutustutaan tahtiosoitukseen ja kertausmerkkeihin musisoinnin yhteydessä
- kerrataan musiikin peruskäsitteistöä: esim taa, ti-ti, Z (neljäsosatauko), puolinuotti, kokonuotti ja vastaavat tauot, piano-forte, muoto (A-B, eli säkeistö ja kertosäe), nopea-hidas, duuri-molli, kolmijakoinen-tasajakoinen (valssi ja marssi)
- kerrataan tahdin käsite, tutustutaan tahtiosoitukseen
- kerrataan voimakkuuden vaihtelu
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 1 -kurssin suoritus

ESIINTYMINEN

- kehitetään esiintymistaitoa esiintymällä vuosittain
- Kiinnitetään huomiota esitysten valmistusprosessiin, harjoitellaan sitoutumista ja opetellaan oman vastuun ottamista
- harjoitellaan esiintymistilanteita oppilaan ja ryhmän halukkuuden ja valmiuksien mukaisesti
- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

5lk:

YHTEINEN MUSISOINTI

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta
- Mahdollisuuksien mukaan luokka- tai kouluorkesteri, bändisoittoa ja luokkasoittimia.

LAULAMINEN

- äänenhuolto, äänenmurros, äänityypit
- mikrofonin käyttö
- vahvistetaan yhdessä laulamista yksi- ja moniäänisesti ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- äänenkäytön harjoituksia
- kuorolaulu

SOITTAMINEN

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista erilaisissa luokkakohtaisissa kokoonpanoissa

MUSIIKKILIIKUNTA

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit, vapaa liikkuminen musiikin mukaan
- vahvistetaan syketajua
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen esim. oppilas keksii omia melodioita tai rytmejä, omia liikkeitä sovittuun melodiaan

MUSIIKIN KUUNTELU

- kuulon suojelu
- tunnistaa kuuntelemalla sinfoniaorkesterin soittimia
- Tutustutaan Euroopan maiden musiikkiin eri tyylilajeissa
- näyttämömusiikki esim. musikaali, operetti, ooppera, elokuvamusiikki
- muiden kuunteleminen ja oman osuuden hahmottaminen yhteismusisoinnissa
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- kriittinen kuuntelu: oppilas opettelee arvioimaan kuulemaansa esim. kirjoittamalla

MUSIIKIN TUNTEMUS

- kerrataan nuottiviivasto ja nuottiavain, ainakin G-avain
- kerrataan nuottien aika-arvot ja tauot ainakin 8-osanuottiin asti
- C-duuri, esitellään ylennys- ja alennusmerkit b- ja fis-sävelet
- tutustutaan rakennemerkintöihin (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä
- opetellaan sinfoniaorkesterin soittimet, kerrataan bändisoittimet
- tutustutaan erilaisiin muotorakenteisiin musisoinnin yhteydessä esim. ABA ja ABACA (rondo)
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 2 -oppiaineksen opiskelu

ESIINTYMINEN

- kehitetään esiintymistaitoa esiintymällä vuosittain
- Kiinnitetään huomiota esitysten valmistusprosessiin, harjoitellaan sitoutumista ja opetellaan oman vastuun ottamista

- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetiketti.

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- kuulon suojelu
- musiikki mediassa

6lk:

YHTEINEN MUSISOINTI

- Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa
- Harjoitellaan tavoitteellista työskentelyä ja sen tulosten arvostamista
- Opetellaan vastuullisuutta omasta tehtävästä osana yhteistä kokonaisuutta
- Yhteismusisointia bändi- ja luokkasoittimilla sekä mahdollisuuksien mukaan koulu- tai luokkaorkesterissa.

LAULAMINEN

- vahvistetaan yhdessä laulamista, ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa.
- vahvistetaan yhdessä laulamista yksi- ja moniäänisesti ja harjoitellaan laulamista erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- äänenkäytön harjoituksia
- kuorolaulu

SOITTAMINEN

- soitetaan melodia- ja sointusoittimia
- vahvistetaan bändisoittimien soittotaitoa ja jatketaan niihin tutustumista
- musiikillisen tuotoksen suunnitteleminen ja mahdollinen esittäminen
- harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä musiikissa

MUSIIKKILIIKUNTA

- musiikkia ja liikettä yhdistävää toimintaa ja musiikin käsitteiden ja rakenteiden ilmaisemista liikkeen avulla, esim. kehosoittimet, laulu- ja piirileikit ja tanssit, vapaa liikkuminen musiikin mukaan
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU

- opiskellaan länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin

- Tutustutaan oman aikamme säveltäjien musiikkiin.
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- vahvistetaan keskittynyttä kuuntelemista

MUSIIKIN TUNTEMUS

- tutustutaan sointumerkkeihin soittamisen yhteydessä
- kerrataan rakennemerkinnät (esim segno, coda, maalit) musisoinnin yhteydessä
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 2 -oppiaineksen opiskelu
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 2 -oppiaineksen suoritus

ESIINTYMINEN

- kehitetään esiintymistaitoa esiintymällä vuosittain
- Kiinnitetään huomiota esitysten valmistusprosessiin, harjoitellaan sitoutumista ja opetellaan oman vastuun ottamista
- opetellaan erilaisten esitystilanteiden yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI

- Ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin
- Pohditaan, mihin musiikkia käytetään yhteiskunnassa (esim. juhlat, kulttuuritapahtumat, hyvinvointi, viihde)
- mahdollinen yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään esim. musiikkiopistot, vanhainkodit, päiväkodit)
- musiikki mediassa

S2 Mistä musiikki muodostuu

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen
- erilaisten soitinten sointivärin tarkastelu
- muotorakenteiden hahmottaminen
- MuHa 1 -aineksen harjoitteleminen

4lk:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, ⅛-nuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen - tasajakoinen

- muotorakenteiden hahmottaminen
- MuHa 1 -oppiaineksen opiskelu (esim. 1/16-nuotti ja -tauko)
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 1 -kurssin suoritus

5lk:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät, esim segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- sinfoniaorkesterin soittimet
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 2 -oppiaineksen opiskelu

6lk:

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, b- ja fis-sävelet
- tempomerkinnät
- rakennemerkinnät, esim. segno, coda, maalit musisoinnin yhteydessä
- länsimaisen taidemusiikin historia pääpiirteittäin
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- MuHa 2 -oppiaineksen opiskelu
- Mahdollisuuksien mukaan MuHa 2 -kurssin suoritus

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin
- Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa (esimerkiksi päiväkodit, vanhainkodit, musiikkiopistot)

4lk:

- tehdään huomioita musiikista koulun arjessa ja juhlassa
- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin
- Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa (esimerkiksi

päiväkodit, vanhainkodit, musiikkiopistot)

5lk:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
    - tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin niiden yhteisöllinen ja henkilökohtainen merkitys huomioiden (esim Beethoven: 9 sinfonian Oodi ilolle -> Euroopan hymni)
    - mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa (tutustuminen alueelliseen musiikkielämään)
- musiikki mediassa
- Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa (esimerkiksi päiväkodit, vanhainkodit, musiikkiopistot)

6lk:

- harjoitellaan esiintymistilanteita
    - tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
    - tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
    - opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä
- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille
    - yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
    - tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa
- Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa (esimerkiksi päiväkodit, vanhainkodit, musiikkiopistot)

S4 Ohjelmisto

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja ym suomalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa
- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Saint-Saëns: Eläinten karnevaali, Prokofjev: Pekka ja susi, jokin Sibeliuksen teos, esim. Finlandia
- Tutustutaan eri tyylilajien ohjelmistoon kuunnellen, soittaen ja laulaen

4lk:

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja, suomalaista ja Pohjoismaalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Grieg: Peer Gynt, jokin Sibeliuksen teos, esim. Karelia-sarja
- Tutustutaan eri tyylilajien ohjelmistoon kuunnellen, soittaen ja laulaen

5lk:

- näyttämömusiikki ikäkauden mukaisesti
- populaarimusiikki ikäkauden mukaisesti
- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Eurooppa, tehdään yhteistyötä ympäristöopin kanssa
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa
- joitakin taidemusiikin keskeisiä teoksia, esim. Mozart: Taikahuilu, Tsaikovski: Joutsenlampi tai Pähkinänsärkijä, Lloyd Webber: Oopperan kummitus, Rodgers-Hammerstein: The Sound of Music
- Tutustutaan eri tyylilajien ohjelmistoon kuunnellen, soittaen ja laulaen

6lk:

- ikäkaudelle sopivia lauluja ja kuunteluohjelmistoa eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, esim Afrikka, Aasia
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa
- taidemusiikin keskeisiä teoksia musiikinhistorian eri aikakausilta
- Tutustutaan eri tyylilajien ohjelmistoon kuunnellen, soittaen ja laulaen

Liite Vantaan kansainvälinen koulu ja Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen painotuksen vuosiluokat 1-9, voimaan 1.8.2026 alkaen

- **äidinkieli ja kirjallisuus, oppimäärät suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus**
- **A1-englanti**

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä:

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteet, vuosiluokat 1-2:

X = tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	1lk	2lk
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	x	
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	x	x
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	x	x
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	x	

Tekstien tulkitseminen	1lk	2lk
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	x	x
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä		x
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin		x
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja	x	x

muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen		

Tekstien tuottaminen	1lk	2lk
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	x	x
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä		x
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia.	x	x

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	1lk	2lk
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	x	x
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	x	x
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	x	x

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sisällöt, vuosiluokat 1-2:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 1lk: ● Opetellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa. ● Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.

- Tutustutaan draamatyöskentelyn työtapoihin.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja.

2lk:

- Harjoitellaan kohteliasta kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista erilaisissa vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa, myös digitaalisilla alustoilla.
- Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä.
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.
- Harjoitellaan draamatyöskentelyn työtapoja.
- Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten ja draaman avulla erilaisia ikäryhmälle sopivia tekstilajeja

S2 Tekstien tulkitseminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk:

- Opetellaan lukemaan.
- Opetellaan suomen kielen aakkoset, äänne-kirjainvastaavuus ja äänteen kesto.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki.Tutustutaan kuullun- ja tekstinymmärtämisen tapoihin.
- Pohditaan sanojen merkityksiä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Käsitellään lastenkirjallisuutta, keskustellaan kuvista ja tekstin sisällöstä.
- Kuunnellaan ja luetaan lastenkirjallisuutta esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Eläydytään kirjallisuuteen esimerkiksi draaman tai taiteen keinoin.

2lk:

- Vahvistetaan lukutaitoa.
- Kuunnellaan ja luetaan lasten tietokirjallisuutta ja lastenkirjallisuutta, esimerkiksi satuja, kertomuksia, loruja ja runoja.
- Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä, kuten virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.
- Harjoitellaan luetun ymmärtämisen taitoja: tehdään havaintoja tekstistä sekä keskustellaan niistä.
- Työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.
- Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilöä, tapahtumapaikkaa ja -aikaa sekä juonta.
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin esimerkiksi keskustellen tekstien sisällöistä, harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin ja eläydytään kirjallisuuteen draaman tai taiteen keinoin.
- Opetellaan etsimään tietoa kuvista, ympäristöstä ja erilaisista teksteistä. Opetellaan tiedon kertomista toisille.

S3 Tekstien tuottaminen

Vantaan paikallinen tarkennus:

1lk:

- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja tutustutaan näppäintaitoihin.
- Harjoitellaan käyttämään mielikuvitusta, keksitään ja kerrotaan tarinoita esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Harjoitellaan kertomaan omista kokemuksista, havainnoista, ajatuksista ja mielipiteistä esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Tutustutaan oikeinkirjoitustaidon perusteisiin, esimerkiksi tavutukseen, sanaväleihin, virkkeeseen ja sen lopetusmerkkeihin, isoon alkukirjaimeen virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

2lk:

- Harjoitellaan keksimään, suunnittelemaan ja kirjoittamaan tekstejä, kuten satuja ja tarinoita sekä paperilla että sähköisesti.
- Opitaan käyttämään mielikuvitusta ja kertomaan omista kokemuksista, havainnoista, ajatuksista ja mielipiteistä esimerkiksi puhuen, piirtäen tai kirjoittaen.
- Opitaan käyttämään omissa teksteissä kerronnan keinoja, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.
- Harjoitellaan tekstauskirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan oikeinkirjoitustaidon perusteita, esimerkiksi tavutusta, sanavälejä, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.
- Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk:

- Lisätään kielellistä tietoisuutta yhdessä lukien, kuunnellen ja kielestä keskustellen. Pohditaan puhetapoja, sanoja, sanontoja ja sanaleikkejä myös muilla oppilaiden osaamilla kielillä.
- Harjoitellaan etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön.
- Tutustutaan lastenkulttuuriin, juhlaperinteisiin, tapakulttuuriin ja kansanperinteisiin omassa lähiympäristössä. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen.

2lk:

- Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta yhdessä lukien, kuunnellen ja kielestä keskustellen. Pohditaan esimerkiksi sanontoja, puhetapoja ja sanaleikkejä.
- Tehdään havaintoja eri puhetavoista, oppilaille tutuista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin.
- Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa.
- Opitaan valitsemaan kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Ylläpidetään kirjastossa toimimisen taitoja.
- Tutustutaan lasten kulttuuriin, juhlaperinteisiin, tapakulttuuriin ja kansanperinteisiin omassa lähiympäristössä ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen.

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteet, vuosiluokat 3-6:

X = tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	3	4	5	6
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä			x	x
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	x		x	
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	x	x		
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa		x		x

Tekstien tulkitseminen	3	4	5	6
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan S2 L1, L4, L5	x	x	x	x
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	x	x	x	x
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin			x	x
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä	x	x	x	x

Tekstien tuottaminen	3	4	5	6
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	x	x		
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan			x	x

kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä				
T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	x	x	x	x
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen			x	

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	3	4	5	6
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia		x		
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	x	x	x	x
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen			x	

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sisällöt, vuosiluokat 3-6:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 3lk: ● Harjoitellaan vertaispalautteen antamista ystävällisesti ja kannustavasti. ● Opetellaan kysymysten kysymistä, niihin vastaamista sekä oman vuoron odottamista. ● Jaetaan omia kokemuksia ja ajatuksia. ● Harjoitellaan toisten kuuntelemista keskittyneesti sekä kohteliasta vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa, myös verkossa. ● Hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä. 4lk: ● Harjoitellaan vertaispalautteen vastaanottamista ja antamista ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien. ● Harjoitellaan omien kokemusten ja ajatusten jakamista, myös monimediaisissa

viestintäympäristöissä.
- Harjoitellaan toisten kuuntelemista keskittyneesti sekä kohteliasta vuorovaikutusta erilaisissa ryhmätilanteissa, myös verkossa.
- Opetellaan oman puhe-esityksen tekemistä ja pitämistä.
- Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä.

5lk:

- Harjoitellaan vertaispalautteen vastaanottamista ja antamista ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.
- Harjoitellaan omien kokemusten jakamista ja mielipiteiden kertomista sekä perustelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, myös verkossa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa vuorovaikutus-, ryhmäviestintä- ja esitystilanteissa.

6lk:

- Vahvistetaan taitoa vastaanottaa ja antaa monipuolista vertaispalauttetta ystävällisesti, kannustavasti ja toisen oppilaan oppimista tukien.
- Opitaan kertomaan ja perustelemaan mielipiteitä toiset huomioon ottaen kirjallisesti ja suullisesti, myös verkossa.
- Harjoitellaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita erilaisissa vuorovaikutus-, viestintä- ja esitystilanteissa.
- Harjoitellaan oman suullisen esityksen pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opetellaan tarkkailemaan omaa lukutaitoa lukemalla ja kuuntelemalla erilaista lasten ja nuorten kirjallisuutta.
- Tutkitaan luettua tekstiä. Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja (substantiivit, yleis- ja erisnimet; adjektiivit; verbit, persoonamuodot preesensissä).
- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opitaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, esimerkiksi satuja ja kertomuksia, kuvakirjoja, runoja ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan toisella luokalla opetetut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni).
- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.

4lk:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä esimerkiksi kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien avulla.
- Opitaan tunnistamaan eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja tekstistä.
- Opitaan taivuttamaan verbejä persoonamuodoissa ja aikamuodoissa (preesens ja imperfekti).

- Lisätään lukemalla sanavarastoa. Opetellaan käyttämään käsitteitä synonyymi, sanonta, kielikuva ja ylä- ja alakäsite. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja.
- Luetaan kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia sekä ohjaavia tekstejä ja opetellaan tunnistamaan niiden piirteitä ja käyttämään niitä hyväksi omissa kirjoituksissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä, myös kokonaisteoksia, kuten salapoliisikertomuksia, kertomakirjallisuutta, näytelmiä ja lasten tietokirjallisuutta.
- Varmennetaan aiemmin opitut kirjallisuuden käsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni) ja opitaan uutena käsitteenä kertoja.
- Käsitellään luettuja kirjoja, tarinoita ja tekstejä yhdessä esimerkiksi keskustellen, leikkien, draaman tai taiteen avulla.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, esimerkiksi oppikirjoista, internetistä, tietokirjallisuudesta, sanoma- ja aikakauslehdistä sekä arvioidaan lähteen luotettavuutta.

5.lk

- Luetaan, kuunnellaan, tulkitaan ja käsitellään yhdessä ja itsenäisesti erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä.
- Opitaan erilaisia tekstinymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja verbien persoonamuodot, opitaan taivuttamaan verbejä aikamuodoissa sekä opitaan nominien keskeisimmät sijamuodot.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitevarantoa.
- Tunnistetaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä piirteitä.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tietotekstejä ja kokonaisteoksia, kuten fantasiaa, kertomakirjallisuutta, runoja ja tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uusina kirjallisuuden käsitteinä aihe ja tekstienvälisyys. Käytetään lukukokemuksia käsiteltäessä myös aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan sekä tekijänoikeuksiin että lähteiden luotettavuuteen. Opitaan lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.
- Harjoitellaan oman lukutaidon arviointia ja jaetaan lukukokemuksia.

6. lk:

- Luetaan ja kuunnellaan itsenäisesti ja yhdessä erilaisia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä sekä tutkitaan ja vertaillaan niiden kielellisiä piirteitä.
- Keskustellaan luetusta tekstistä yhdessä, esimerkiksi lukupiirissä.
- Opetellaan erilaisia tekstin ymmärtämisen strategioita.
- Kerrataan sanaluokat ja sijamuodot. Tutkitaan verbien taivutusmuotojen ja sijamuotojen vaikutusta tekstin merkitykseen.
- Tutkitaan kieltä ja vahvistetaan käsitteiden hallintaa.
- Luetaan erilaisia lasten ja nuorten mediatekstejä, tekstejä ja kokonaisteoksia, kuten sarjakuvia, kertomakirjallisuutta sekä lasten ja nuorten tietokirjallisuutta.
- Opetellaan uutena kirjallisuuden käsitteenä teema. Käytetään lukukokemusten jakamisessa aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä, esimerkiksi verkosta, tietokirjallisuudesta ja sanoma- ja aikakauslehdistä.
- Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja opetellaan lähdekriittisyyttä, lähteiden merkitsemistä ja tiedon itsenäistä etsimistä eri lähteistä.

S3 Tekstien tuottaminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 3lk: ● Harjoitellaan tekstien otsikointia ja oman tekstin suunnittelua ja tuottamista. ● Tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä, esimerkiksi tarina, runo, uutinen ja satu. ● Kirjoitetaan käsin ja koneella omia tekstejä. ● Tutkitaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä ja rakenteita sekä käytetään niitä omassa tekstissä. ● Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. ● Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita esimerkiksi yhdyssanoja, vuorosanoja ja yleis- ja erisnimiä. 4lk: ● Varmennetaan tekstin rakenteita ja otsikointia sekä harjoitellaan oman tekstin suunnittelua, tuottamista ja elävöittämistä. ● Tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä, esimerkiksi tietoteksti, viesti ja kertomus. ● Kirjoitetaan käsin ja koneella omia tekstejä sekä tarkastellaan ja arvioidaan niitä saadun palautteen perusteella. ● Harjoitellaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä ja rakenteita sekä käytetään niitä omassa tekstissä. ● Kiinnitetään huomiota puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin. ● Kiinnitetään omissa teksteissä huomio oikeinkirjoituksen perusasioihin esimerkiksi vuorosanoihin, yleis- ja erisnimiin sekä opeteltuihin verbin taivutusmuotoihin. 5lk: ● Harjoitellaan käyttämään tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa omissa teksteissä. ● Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. ● Harjoitellaan tekstin elävöittämistä. ● Tutustutaan kirjoitusprosessin vaiheisiin: idea, suunnittelu, kirjoittaminen, oikoluku, valmis teksti. ● Harjoitellaan digitaalista tarinankerrontaa. ● Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulausetyypit sekä käyttämään tietoa oman tekstin tuottamisessa. ● Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen sekä opetellaan käyttämään pilkkua omissa teksteissä. ● Harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta. Laaditaan tietoteksteistä esimerkiksi muistiinpanoja, käsitekarttoja ja tiivistelmiä, sekä käytetään kirjan sisällysluetteloa ja hakemistoa. ● Harjoitellaan oman tekstin arvioimista sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. 6lk: ● Harjoitellaan hyödyntämään tekstin rakenteen tarkastelua ja kappalejakoa omassa tekstissä. ● Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. ● Harjoitellaan tekstin elävöittämistä ja tarkastellaan sanavalintojen, sanajärjestyksen ja

sanontojen yhteyttä tekstin merkitykseen.
- Kerrataan virke, päälause, sivulausetyypit sekä pilkun käyttö. Tutustutaan lauseen pääjäseniin (subjekti, predikaatti, objekti) ja sovelletaan tietoa tekstin tuottamisessa.
- Vahvistetaan oikeinkirjoituksen perusasioita omissa teksteissä.
- Harjoitellaan laatimaan tietoteksteistä esimerkiksi muistiinpanoja, käsitekarttoja ja tiivistelmiä sekä käyttämään kirjan sisällysluetteloa ja hakemistoa.
- Harjoitellaan verkossa toimimista eettisesti ja tekijänoikeuksia kunnioittaen (mm. lähdemerkintöjen käyttö).

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk:

- Ohjataan etsimään monipuolista ja kiinnostavaa luettavaa sekä tuetaan omaehtoista lukemisen harrastamista.
- Luetaan ja kuunnellaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta ja käsitellään sitä monipuolisesti.
- Opetellaan kirjaston käytön taitoja ja kannustetaan kirjaston aktiiviseen käyttöön.

4lk:

- Tutkitaan eri tilanteissa käytettävää kieltä ja ilmaisutapoja esimerkiksi puhekieltä ja yleiskieltä.
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kieliin sekä vertaillaan suomen kielen ja oppilaan tuntemien vieraiden kielten piirteitä.
- Luetaan ikätasolle sopivaa kirjallisuutta monipuolisesti, käytetään kirjastoa ja jaetaan lukukokemuksia.

5lk:

- Tarkastellaan oppilaan omia ja lähiympäristön kieliä, kulttuureja sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja sekä tutustutaan kansanperinteeseen.
- Tutustutaan monipuolisesti media- ja kulttuuritarjontaan, esimerkiksi elokuvien, teatterin, museovierailuiden ja kirjastovierailuiden kautta.
- Keskustellaan median roolista oppilaan arjessa ja tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä.
- Luetaan ikätasolle sopivaa kirjallisuutta monipuolisesti, käytetään kirjastoa ja jaetaan lukukokemuksia.
- Tarjotaan oppilaalle mahdollisuus osallistua kulttuurin, esimerkiksi esityksen, tuottamiseen.

6lk:

- Luetaan oppilaiden taitotaso huomioiden lapsille ja nuorille soveltuvaa kauno- ja tietokirjallisuutta sekä pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä, kieltä ja rakenteita.
- Tutkitaan tekstien välistä suhdetta toisiinsa.
- Opetellaan valitsemaan itselle sopivaa uutta luettavaa ja jaetaan lukukokemuksia.
- Vieraillaan kirjastossa ja opitaan käyttämään kirjaston palveluita sekä hyödynnetään muuta media- ja kulttuuritarjontaa mahdollisuuksien mukaan.

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteet, vuosiluokat 7-9:

X = tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	7	8	9
T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä		x	x
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan		x	x
T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.	x	x	x
T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä			x

Tekstien tulkitseminen	7	8	9
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita	x	x	x
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	x	x	x
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa	x	x	x
T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	x	x	x
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista	x	x	x

Tekstien tuottaminen	7	8	9
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	x	x	x
T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	x	x	x
T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin	x	x	x

tuottajana			
T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista	x	x	x
T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	x	x	x

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	7	8	9
T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	x	x	x
T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen	x	x	x
T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi			x

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sisällöt, vuosiluokat 7-9:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 7lk: ● Harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja ● Harjoitellaan kokonaisilmaisua eri viestintätilanteissa (esim. kehon kieli, äänen ja tilan käyttö). ● Opetellaan draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoja, joita voidaan harjoitella draaman keinoin. ● Harjoitellaan rakentavan vertaispalautteen antamista ja saamista vuorovaikutuksessa. 8lk:

- Tutustutaan väittely- ja neuvottelutilanteisiin ja harjoitellaan niissä toimimista (esim. väittely tai mielipidepuheenvuoro).
- Harjoitellaan puhe-esitysten pitämistä mahdollisesti myös monimediaisissa ympäristöissä (esim. podcast tai video)
- Harjoitellaan kokonaisilmaisun taitojen (esim. kehon kieli, äänen ja tilan käyttö) syventämistä.
- Harjoitellaan arvioimaan omia ja toisten vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja (esim. väittelyiden itse- ja vertaisarviointi).

9lk:

- Vahvistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutusvalmiuksia.
- Perehdytään draaman ja draamakasvatuksen ilmaisukeinoihin.
- Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä erilaisissa viestintäympäristöissä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Harjoitellaan eläytymään luettuun ja tekemään tekstistä havaintoja ja tulkintoja sekä jakamaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.
- Perehdytään kaunokirjallisuuden päälajeihin ja nuortenkirjallisuuteen sekä mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen taitoja.
- Tutustutaan, mikä sosiaalinen media on ja perehdytään sen sisältöihin sekä vaikuttamisen keinoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

8lk:

- Syvennytään joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Syvennytään erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, retoriset keinot, perustelukeinot).
- Syvennetään tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisesti (esimerkiksi oppi- ja tietokirjat, sosiaalinen media, kirjastot, Google Classroom).

9lk:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä.
- Laajennetaan lukutottumuksia nuorten kirjallisuudesta yleiseen kaunokirjallisuuteen.
- Syvennetään kielen kuvallisuuden ja symboliikan tuntemusta.
- Varmennetaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa ja lähdekritiikin taitoja monimediaisissa ympäristöissä.

S3 Tekstien tuottaminen

Vantaan paikallinen tarkennus:

7lk:

- Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista vaiheittain (esimerkiksi kertomus, tietoteksti).
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, esimerkiksi suunnittelua, tiivistämistä~~,~~ ja lähteiden käyttöä.
- Varmennetaan kirjoitetun yleiskielen piirteitä osana kirjoitusprosessia (mm. pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet ynnä muut kielenhuollon perusteet).
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Tutustutaan internetissä julkaisemisen sääntöihin ja tekijänoikeuksiin yhteistyössä englannin opetuksen kanssa.

8lk:

- Harjoitellaan ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (esimerkiksi lauseke, lauseenjäsenet, modukset, oikeinkirjoitus).
- Tuotetaan erilaisia pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä (esimerkiksi mielipidekirjoitus, arvostelu ja essee).
- Perehdytään tekstien kohdentamiseen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamiseen eri kohderyhmille.
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja saamista tekstintuottamisessa.
- Harjoitellaan lähdekriittisyyttä.

9lk:

- Syvennetään ja hyödynnetään tietoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin.
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta sekä yleiskielen käyttöä omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa (esim. lauseenvastikkeet, lause- ja virkerakenteet, oikeinkirjoitus).
- Harjoitellaan tiivistämistä ja erilaisiin lähteisiin viittaamista.
- Kirjoitetaan monipuolisia ja laajoja tekstejä.
- Annetaan palautetta ja huomioidaan saatu palaute oman tekstin tuottamisessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk:

- Vahvistetaan kielen peruskäsitteiden tuntemusta (sanojen luokittelu ja taipuminen).
- Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin (proosa, draama, lyriikka).
- Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja ja kaunokirjallisia tekstejä sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan tietokirjallisuuteen.
- Luetaan neljä suomenkielistä kokonaisteosta (lisäksi kokonaisteoksia luetaan myös englannin tunnilla)
- Eläydytään luettuun ja jaetaan lukukokemuksia eri tavoilla.
- Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin.
- Pohditaan omia mediankäyttötottumuksia ja roolia median käyttäjänä ja kuluttajana.

8lk:

- Tutustutaan kulttuurin ilmenemismuotoihin, esimerkiksi elokuvaan ja mediakulttuurin

eri muotoihin
- Tarkastellaan mediasisältöjä esimerkiksi mielipiteen- ja sananvapauden näkökulmasta.
- Luetaan monipuolisesti kaunokirjallisuutta ja tutustutaan joihinkin sen alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys).
- Luetaan neljä suomenkielistä kokonaisteosta (lisäksi kokonaisteoksia luetaan myös englannin tunnilla)
- Jaetaan luku- tai kulttuurikokemuksia eri tavoilla.
- Tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin muoto- ja lauserakenteiden piirteisiin (modukset, lauseenjäsennys).
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla (esim. anglismit).

9lk:

- Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin.
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin (lauseenvastikkeet).
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, esimerkiksi kansanperinteeseen ja teatteriin.
- Luetaan yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden klassikoita ja nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Luetaan neljä suomenkielistä kokonaisteosta (lisäksi kokonaisteoksia luetaan myös englannin tunnilla)
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan merkitystä omassa elämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä:

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteet, vuosiluokat 1-2:

X = tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	**1lk**	**2lk**
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	x	x
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua	x	x
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	x	x

Tekstien tulkitseminen	1lk	2lk
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	x	x
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	x	x

Tekstien tuottaminen	1lk	2lk
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista		x
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	x	x
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita	x	x

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurinen ymmärtäminen	1lk	2lk
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	x	x
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	x	x
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin		x

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	1lk	2lk
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	x	x
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin		x
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä		x

arvioimaan omaa kielenoppimistaan		

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sisällöt, vuosiluokat 1-2:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 1lk: • Keskusteleminen ja kuunteleminen • Keskustelemisen kautta harjoitellaan vastaamaan yksinkertaisiin kysymyksiin ja kertomaan oppilaalle itselleen tärkeistä arkielämän asioista • Harjoitellaan oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista, erimielisyyksien ratkaisemista, pyytämistä ja kohteliasta kielenkäyttöä • Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä ja toisilta viestijöiltä oppimista. • Ryhmätyöskentely • Harjoitellaan pareittain ja ryhmässä työskentelyä ja opitaan mallin avulla erilaisia työskentelytapoja ja kohteliasta kielenkäyttöä • Oppilasta rohkaistaan pyytämään apua ja käyttämään kieltä oman taitotasonsa mukaisesti • Draama • Ilmaistaan itseä ja leikitään yhdessä • Eläydytään ja syvennytään kertomuksiin esimerkiksi niiden henkilöihin ja tapahtumapaikkaan draaman keinoin 2lk: • Harjoitellaan keskustelutaitojen perusteita, kuten oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista. • Jatketaan ääntämisen ja kuullun ymmärtämisen harjoittelua. • Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään ja kertomaan omista ajatuksistaan omalla kielitaidollaan. • Kannustetaan esiintymään ja leikkimään.
S2 Tekstien tulkitseminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 1lk: • Opetellaan lukemaan • Opetellaan mekaanista lukutaitoa • Harjoitellaan luetun ymmärtämistä ja lukustrategioita • Laajennetaan sanavarastoa satuja ja tarinoita kuuntelemalla ja lukemalla. • Käsitellään satuja ja tarinoita esim. draaman keinoin • Harjoitellaan tunnistamaan äänteen kestoa

- Havainnoidaan sanojen taipumista

2lk:

- Vahvistetaan mekaanista lukutaitoa etenkin virketasolla.
- Kuunnellaan ja luetaan kielitaidolle sopivia tekstejä yksin, yhdessä ja opettajan tukemana.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan saduista ja tarinoista kertomista ja osallistutaan draamatyöskentelyyn.
- Tutustutaan kertomuksen rakenteeseen, käsitteisiin: päähenkilö, tapahtumapaikka, tapahtuma-aika ja tapahtumien selostaminen (juoni)

S3 Tekstien tuottaminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk:

- Tuotetaan tekstiä aluksi suullisesti ja taitojen karttuessa myös kirjallisesti
- Harjoitellaan itsenäistä kirjoittamista opettajan tukemana.
- Tutustutaan eri tekstilajeihin.
- Kannustetaan luovuuteen ja mielikuvituksen käyttöön (saduttaminen, kuvat, lorut, media)
- Harjoitellaan kirjoittamaan käsin ja näppäintaitoja käyttäen
- Harjoitellaan virkkeen lopetusmerkin käyttöä
- Harjoitellaan ison alkukirjaimen käyttöä lopetusmerkin jälkeen

2lk:

- Kannustetaan esimerkiksi yhteisen tarinan luomiseen ja suulliseen tarinankerrontaan.
- Opitaan kirjoittamaan sekä käsin että tekniikkaa apuna käyttäen esimerkiksi erilaisia rakenneharjoituksia ja lyhyitä virkkeitä.
- Sovelletaan oikeinkirjoituksen perusasioita (lopetusmerkit, iso alkukirjain).
- Harjaannutaan tuottamaan oppilaan ikätason mukaisesti muutamia tekstilajeja aikuisen ohjauksella (esim. satu, tietoteksti).
- Opitaan yhdistämään kuvaa ja tekstiä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk:

- Tutustutaan kielitiedon ensimmäisiin käsitteisiin: äänne, kirjain, tavu, sana, virke, riimi
- Tutustutaan esimerkiksi tarinoiden kautta eri kulttuureihin
- Tutustutaan erilaisiin juhlaperinteisiin ja suomalaiseen kansanperinteeseen
- Opastetaan kirjaston käyttöön ja tutustutaan lastenkulttuurin eri muotoihin.

- Harjoitellaan kohteliasta puhetapaa.
- Kuunnellaan tai luetaan ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta.

2lk:

- Opitaan havainnoimaan eri kielten ja kulttuurien välisiä eroavaisuuksia tai samankaltaisuuksia
- Käytetään kohteliasta puhetapaa ja sanatonta viestintää.
- Tutustutaan lastenkulttuuriin (musiikki, kirjat, elokuvat, teatteri, kuvataide) ja osallistutaan kirjastokäynneille sekä etsitään sopivaa luettavaa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Vantaan paikallinen tarkennus:
1lk:

- Oppilasta kannustetaan käyttämään kieltä aidoissa vuorovaikutustilanteissa ikätasonsa edellyttämällä tasolla
- Tutustutaan ensimmäisiin tekstilajeihin, esim. tarinat, tietotekstit ja matematiikan kieli
- Harjoitellaan pienimuotoisesti tiedonhankintaa (esim. ympäristöä tarkkailemalla, tekstejä lukemalla, kuvia tutkimalla, haastattelemalla erilaisia ihmisiä)
- Harjoitellaan tiedon jakamista toisille
- Tuetaan ja hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

2lk:

- Ohjataan oppilasta arvioimaan itseään kielenoppijana
- Opitaan tunnistamaan opettajan ohjaamana niin puhutusta kuin kirjoitetustakin kielestä niitä sanoja, joita ei ymmärrä.
- Harjoitellaan muissa oppiaineissa tarvittavaa sanastoa.
- Tuetaan ja hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteet, vuosiluokat 3-6:

X = tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	**3lk**	**4lk**	**5lk**	**6lk**
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	x	x	x	x
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien	x	x	x	x

kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan				
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	x	x	x	

Tekstien tulkitseminen	**3lk**	**4lk**	**5lk**	**6lk**
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	x	x	x	x
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	x	x	x	x
T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan		x	x	x

Tekstien tuottaminen	**3lk**	**4lk**	**5lk**	**6lk**
T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	x	x	x	x
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita	x	x	x	x
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta			x	

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	**3lk**	**4lk**	**5lk**	**6lk**
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	x	x	x	x
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti	x	x	x	x

kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön				
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria			x	x

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	**3lk**	**4lk**	**5lk**	**6lk**
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita			x	x
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	x	x	x	x
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä			x	x

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sisällöt, vuosiluokat 3-6:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 3lk: • Keskusteleminen ja kuunteleminen • Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista • Rohkaistutaan esittämään omia mielipiteitä ja kertomaan omista kokemuksista ja omaan elämään liittyvistä tapahtumista • Harjoitellaan toimimista erilaisissa ryhmissä • Harjoitellaan yhä ääntämistä, kuuntelua ja kuullusta oppimisen taitoja. • Harjoitellaan ja tutkitaan tilannesidonnaisia fraaseja arjen tilanteissa. • Draamatyöskentely • Tutustutaan erilaisiin draamatyötapoihin • Harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja sanoittamista sekä sanatonta viestintää 4lk:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
- Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
- Harjoitellaan yhä ääntämistä, kuuntelua ja kuullusta oppimisen taitoja.
- Harjoitellaan ja tutkitaan tilannesidonnaisia fraaseja arjen tilanteissa.
- Rohkaistaan esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
- Ohjataan oppilasta ottamaan osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin
- Draamatyöskentely
- Käytetään erilaisia draamatyötapoja
- Harjoitellaan tekstien elävöittämistä draaman keinoin

5lk:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
- Harjoitellaan opetustilanteisiin liittyvien ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista
- Harjoitellaan yhä ääntämistä, kuuntelua ja kuullusta oppimisen taitoja.
- Ohjataan oppilasta käyttämään puheessa erilaisia ajanilmaisuja, kuvailua, eri tapaluokkia, fraaseja ja äänensävyjä
- Rohkaistaan oppilasta esittämään omia mielipiteitä perusteluineen ja kertomaan omista kokemuksista
- Ohjataan oppilasta ottamaan entistä aktiivisemmin osaa opetuskeskusteluihin ja ryhmätöihin
- Draamatyöskentely
- Käytetään erilaisia draamatyötapoja
- Draamatyöskentelyn avulla voidaan harjoitella mm. arkielämään liittyvien tilanteiden ja ristiriitojen ratkaisemista

6lk:

- Keskusteleminen ja kuunteleminen
- Ohjataan oppilasta aktiiviseen osallistumiseen opetuskeskusteluissa ja ryhmätöissä
- Harjoitellaan yhä ääntämistä, kuuntelua ja kuullusta oppimisen taitoja.
- Harjoitellaan ja tutkitaan tilannesidonnaisia fraaseja arjen tilanteissa.
- Harjoitellaan suullisen esityksen pitämistä.
- Ohjataan oppilasta ottamaan huomioon erilaiset puhekumppanit ja kontekstit, joissa vuorovaikutus tapahtuu
- Rohkaistaan esittämään omia mielipiteitä perusteluineen rakentavasti

S2 Tekstien tulkitseminen

Vantaan paikallinen tarkennus:

3lk:

- Sujuva lukeminen
- Harjaannutetaan ymmärtävää lukutaitoa
- Harjoitellaan lukustrategioita
- Tunnistetaan kertomuksen peruskäsitteitä ohjatusti (esim. juoni, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika)
- Tutustutaan joihinkin tekstilajeihin (esim. kertomus, tietoteksti)
- Laajennetaan sanavarastoa (esim. synonyymit, vertailu)

4lk:

- Sujuva lukeminen
- Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa
- Harjoitellaan lukustrategioita
- Varmennetaan kertomuksen peruskäsitteiden ymmärtämistä luetusta keskustellessa
- Tutustutaan tekstien käyttötarkoituksiin (esim. ohje, viesti)
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa (esim. ylä- ja alakäsitteet)
- Tunnistetaan ja tulkitaan tekstilajeja ohjatusti ja mallinnetusti
- Medialukutaito
- Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

5lk:

- Sujuva lukeminen
- Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
- Tutustutaan eri tekstilajeihin ja tulkitaan niitä (esim. uutinen, mainos, mielipidekirjoitus)
- Havainnoidaan erilaisten kieliopillisten rakenteiden (esim. verbin aikamuodot ja sijamuodot) tuottamia merkityksiä tekstissä.
- Hiotaan lukustrategioita
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen
- Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö
- Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista
- Kriittisen medialukutaidon herättely
- Tiedonhankinta ikätasolle sopivista lähteistä

6lk:

- Sujuva lukeminen
- Syvennetään ymmärtävää lukutaitoa edelleen
- Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden tarkoitusperiin (esim. ohjaavat ja kantaaottavat tekstit, esitelmät)
- Kirjallisuuden peruskäsitteiden käyttö

- Hiotaan lukustrategioita
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa edelleen (esim. sanojen johtamiseen tutustuminen)
- Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita tekstin ymmärtämisen tukena.
- Monilukutaito tietoisena prosessina: opetetaan esimerkiksi diagrammien, kaaviokuvien, uutiskuvien lukemista, graafeja ja tekstin asettelun merkitystä
- Kriittinen medialukutaito
- Tiedonhankinta
- Kriittisten tiedonhankintataitojen ja lähdekriittisyyden harjoittelu

S3 Tekstien tuottaminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk:

- Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Kirjoitetaan omia tekstejä mallien ja virikemateriaalin avulla
- Tuotetaan yhteisiä tekstejä
- Harjoitellaan eri tekstilajien suunnittelua ja tuottamista

4lk:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan kirjoittamaan lyhyitä tekstejä omista kokemuksista, ajatuksista ja mielipiteistä yksin ja yhdessä
- Tutustutaan verbien aikamuotoihin ja niiden käyttötarkoituksiin
- Harjoitellaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen perusteella
- Harjoitellaan ohjatusti eri tekstilajien suunnittelua ja tuottamista
- Oikeinkirjoituksen vahventaminen (välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet)

5lk:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan suunnittelemaan ja kirjoittamaan erityyppisiä tekstejä mallintamalla
- Kirjoitetaan tekstejä eri vastaanottajille ja myös yhdessä muiden kanssa
- Harjoitellaan eettistä toimintaa monimediaisessa ympäristössä
- Vahvennetaan oikeinkirjoitusta (välimerkit, yhdyssanat, alkukirjaimet, kappalejako)
- Rikastutetaan verbejä ja tuodaan eri aikamuotoja tekstiin
- Harjoitellaan sanaluokkia sekä verbien taipumista aika- ja persoonamuodoissa (esim. verbityypit 1-5, imperfekti)
- Harjoitellaan nominien taivutusta ja tavallisimpia sijamuotoja (esim.nominatiivin yksikkö ja monikko, genetiivi, partitiivi, paikallissijat, myös KPT-vaihtelu)
- Kannustetaan jakamaan omia tekstejä ja antamaan myönteistä palautetta itselle ja muille
- Opitaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen perusteella

6lk:

- Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- Harjoitellaan eri tekstilajityyppien suunnittelua ja tuottamista
- Harjoitellaan tekstin elävöittämistä sanavalintojen, synonyymien, sanajärjestyksen ja vuorosanojen avulla
- Käytetään prosessikirjoittamista yhtenä tekstin tuottamisen apuvälineenä (idea, suunnittelu, kirjoittaminen, viimeistely palautteen pohjalta, valmis teksti) ja annetaan yksilöllistä ohjausta
- Kirjoitetaan tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä
- Harjoitellaan muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä
- Vahvennetaan oikeinkirjoitusta edelleen
- Opitaan arvioimaan omaa tekstiä ja muokkaamaan sitä palautteen perusteella
- Opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia kirjoittajana

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten:
    - Aloitetaan sanojen luokittelu ja tutustutaan sanaluokkiin
    - Virkkeen tuntomerkit ja muodostaminen
- Tutkitaan eri tilanteissa käytettävää kieltä ja ilmaisutapoja
- Harjoitellaan tunnistamaan erilaisia virkkeitä tekstistä (esim. peruslause, kysymyslause)
- Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua eri kulttuureihin.
- Kannustetaan oppilasta kertomaan omasta kulttuuristaan ja kielestä.
- Vinkataan oppilaan maailmankuvaa laajentavaa ja ikä- ja taitotasolle sopivaa luettavaa
- Kannustetaan kirjaston käyttöön

4lk:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten:
    - Pää- ja sivulause
    - Sanojen luokittelua laajennetaan. Sanaluokista erityisesti verbi tutkimisen kohteena.
    - Tutkitaan kielen tapaa taivuttaa sanoja
    - Yksikkö, monikko, KPT-vaihtelu
- Oppilasta ohjataan havainnoimaan eri kielenkäyttötilanteiden moninaisuutta
- Keskustellaan eri kielistä ja kulttuureista
- Kannustetaan kirjaston käyttöön
- Oppilasta ohjataan elämykselliseen lukemiseen
- Tutustutaan lasten tietokirjoihin ja muuhun ikätasoiseen kirjallisuuteen

5lk:

- Kielen rakenteet ja ilmiöt, kuten
    - Kerrataan sanaluokat, keskeisimpänä verbien taipuminen aika- ja persoonamuodoissa
    - Tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin käyttöyhteyksissään esimerkiksi genetiivi ja partitiivi ja paikallissijat virkkeen osana
    - Virke, lauseet: Tutustutaan erilaisten lauseiden säännönmukaisuuksiin (esim. omistuslause, kysymyslause, eksistentiaalilause).
- Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan sekä pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä
- Keskustellaan median roolista oppilaan arjessa
- Tutustutaan lapsille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan
- Kannustetaan kirjaston monipuoliseen käyttöön
- Haastetaan oppilasta etsimään jo vaativampiakin tekstejä luettavaksi
- Kannustetaan oppilasta käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä.

6lk:

- Kerrataan kielen rakenteita ja ilmiöitä, kuten
    - Verbien aika- ja persoonamuotojen tunnistaminen käyttö omissa teksteissä
    - Tärkeimmät sijamuodot ja sanatyypit
    - Virke, lauseet
- Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Vantaan paikallinen tarkennus:
3lk:

- Oppilasta tuetaan eri oppiaineiden tekstien tarkassa lukemisessa
- Tuetaan oppilasta tunnistamaan eri oppiaineiden käsitteitä osaamillaan kielillä
- Ohjataan löytämään virkkeen avainsanat
- Tehdään ajatuskarttoja ja harjoitellaan ohjatusti tiedonhakua
- Harjoitellaan käsitteet: otsikko ja kuvateksti

4lk:

- Oppilasta tuetaan eri oppiaineiden tekstien tarkassa lukemisessa
- Tuetaan oppilasta tunnistamaan eri oppiaineiden käsitteitä osaamillaan kielillä

- Ohjataan löytämään virkkeen avainsanat
- Tutustutaan eri tiedonalojen teksteihin
- Harjoitellaan tiedonhakua ohjatusti ja opettajan tukemana
- Harjoitellaan käsitteet: otsikko, kuvateksti, sisällysluettelo ja hakemisto sekä hakusanat

5lk:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Tuetaan oppilasta tunnistamaan eri oppiaineiden käsitteitä osaamillaan kielillä
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan tiedonhakua ohjatusti ja opettajan tukemana sekä kehitetään lähdekriittisyyttä.
- Harjoitellaan tavoitteiden asettamista.
- Opitaan, mitä tekijänoikeudet ovat.

6lk:

- Opettajan ohjaamana tutkitaan eri oppiaineiden käyttämiä kieliä ja sanastoa sekä tiedonaloille tyypillisiä piirteitä ja rakenteita
- Tuetaan oppilasta tunnistamaan eri oppiaineiden käsitteitä osaamillaan kielillä
- Opitaan esittämään kysymyksiä ja kertomaan ydinajatuksia käsitellystä asiasta
- Harjoitellaan omin sanoin kirjoittamista
- Asetetaan oppimistavoitteita, jotka ovat oikeassa suhteessa oppilaan kielellisiin taitoihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua ja jäsentelyä
- Kehitetään lähdekriittisyyttä

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteet, vuosiluokat 7-9:

X = tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	**7lk**	**8lk**	**9lk**
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa		x	x
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	x	x	x
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti	x	x	x

ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen			

Tekstien tulkitseminen	**7lk**	**8lk**	**9lk**
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	x	x	x
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	x	x	x

Tekstien tuottaminen	**7lk**	**8lk**	**9lk**
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	x	x	x
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	x	x	x

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	**7lk**	**8lk**	**9lk**
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	x	x	x
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	x	x	x
T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta			x

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	**7lk**	**8lk**	**9lk**

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta	x		x
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	x	x	x
T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	x	x	x

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sisällöt, vuosiluokat 7-9:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Vantaan paikallinen tarkennus: 7lk: • Harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa • Harjoitellaan keskeisten asioiden ymmärtämistä opetuspuheesta • Opetellaan palautteen antamista ja saamista • Kannustetaan käyttämään vuorovaikutustaitojaan myös koulun ulkopuolella. • Harjoitellaan puhe-esitysten pitämistä 8lk: • Tutustutaan väittely- ja neuvottelutilanteisiin ja harjoitellaan niissä toimimista eettisesti • Harjoitellaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden kiteytyneitä fraaseja ja tyypillistä sanastoa sekä näissä tilanteissa toimimista • Harjoitellaan samaa ja eri mieltä olemisen kielellisiä keinoja • Oppilas tutustuu eri medioissa käytettävään puhuttuun kieleen, esim. eri selkokielisten medialähteiden avulla. • Kannustetaan käyttämään vuorovaikutustaitojaan myös koulun ulkopuolella. 9lk: • Vahvistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutusvalmiuksia. • Opitaan viittaamaan toisen puheeseen keskustelussa • Tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä • Pidetään itsenäisesti valmisteltu puhe-esitys • Kannustetaan käyttämään vuorovaikutustaitojaan myös koulun ulkopuolella.
S2 Tekstien tulkitseminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk:

- Varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemus (esim. kertoja, miljöö, aihe, teema)
- Tutustutaan kaunokirjallisuuden päälajeihin, nuortenkirjallisuuteen ja tietokirjallisuuteen
- Harjoitellaan tunnistamaan tekstin kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä (esim. uutinen, ohje, reseptit)
- Harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisessa ympäristössä
- Harjoitellaan tunnistamaan luotettavia tietolähteitä
- Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen strategioita

8lk:

- Tutustutaan erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, suostuttelu, asenteet ja affektiivisuuden ilmaisu, asioiden välisten suhteiden osoittaminen, perustelukeinot)
- Luetaan sanastoltaan ja rakenteiltaan monipuolisia tekstejä päättelevän lukutaidon vahvistamiseksi
- Vahvistetaan lukustrategioita (esimerkiksi silmäily, yksityiskohtien etsiminen, pääkohtien etsiminen, kriittinen lukeminen, tiivistäminen)
- Oppilas harjoittelee erilaisten, myös haastavampien tekstien lukemista ja ymmärtämistä päättelyn avulla

9lk:

- Tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä
- Vahvistetaan kriittistä lukutaitoa
- Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa

S3 Tekstien tuottaminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk:

- Harjoitellaan erilaisten monimediaisten fiktiivisten tekstien ja tietotekstien tuottamista vaiheittain tarpeen mukaan myös mallien avulla (esim. kertomus, uutinen, novellianalyysi)
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä
- Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan niitä

- Harjoitellaan kirjoitetun kielen perussääntöjä
- Harjoitellaan aikamuotojen ja persoonien systemaattista käyttöä omissa teksteissä
- Harjaannutaan palautteen antamiseen ja saamiseen

8lk:

- Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (lauseenjäsenet, pää- ja sivulause)
- Tuotetaan erilaisia pohtivia, ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä (esim. mielipidekirjoitus ohje, mainos, arvostelu)
- Syvennetään kirjoitusprosessin eri vaiheiden osaamista: suunnittelu, tiedonhaku, kirjoittaminen, muokkaaminen, palaute
- Harjoitellaan tekstilajeihin sopivan ja monipuolisen sanaston, fraseologian ja kieliopillisten rakenteiden käyttöä

9lk:

- Tuotetaan erilaisia kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- Tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn
- Vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta (oikeinkirjoitus, asemointi, tyyli)
- Harjoitellaan referointia ja erilaisiin lähteisiin viittaamista

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk:

- Vahvistetaan kielen peruskäsitteiden tuntemusta (sanojen luokittelu ja taipuminen)
- Luetaan neljä suomenkielistä kokonaisteosta (lisäksi kokonaisteoksia luetaan myös englannin tunnilla)
- Käsitellään luettua eri tavoin
- Vahvistetaan puhekielen ja yleiskielen erojen tunnistamista
- Kehitetään sanavarastoa
- Keskustellaan kielistä ja kulttuureista

8lk:

- Tutustutaan mediakulttuuriin kuten elokuvaan sekä sen vaikutuskeinoihin
- Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden eri alalajeihin
- Luetaan neljä suomenkielistä kokonaisteosta (lisäksi kokonaisteoksia luetaan myös englannin tunnilla)

- Jaetaan ja vertaillaan luku- tai kulttuurikokemuksia eri tavoilla
- Tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin muoto- ja lauserakenteisiin (modukset, keskeisimmät asiat lauseenjäsennyksestä) ja niiden tuottamiin merkityseroihin
- Oppilas tutustuu tuettuna kielellisten valintojen merkityksiin ja seurauksiin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja

9lk:

- Tutustutaan pääpiirteittäin Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin sekä suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin
- Oppilas tutustuu ja osaa nimetä kielen rakenteita ja ilmiöitä osana kielen oppimista (esim. vokaaliharmonia, KPT-vaihtelu,)
- Luetaan neljä suomenkielistä kokonaisteosta (lisäksi kokonaisteoksia luetaan myös englannin tunnilla)
- Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin
- Hyödynnetään suomen kielen tyypillisiä rakenteita ja ilmiöitä omassa kielenkäytössä.
- Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin
- Tutustutaan Suomen kirjallisuuden tärkeimpiin kirjailijoihin ja teoksiin
- Luetaan monipuolisesti kirjallisuuden klassikoita sekä nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin kirjallisuushistorian suuntauksiin.
- Tutustutaan intertekstuaalisuuden käsitteeseen
- Kehitetään kielen, kulttuurin ja kirjallisuuden käsite ja sanavarastoa.
- Pohditaan oman kielen ja kulttuuritaustan sekä yhteiskunnan kulttuurisen moninaisuuden merkitystä.
- Vahvistetaan omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä. Osaa kertoa omia kokemuksiaan kielellisestä ja kulttuurisesta monimuotoisuudesta.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk:

- Harjoitellaan oman työn aikatauluttamista ja itsearviointia
- Vahvistetaan oppiaineiden kielten tuntemusta ja sanaston osaamista yhteistyössä aineenopettajien kanssa mahdollisuuksien mukaan
- Oppilas pohtii omia taitojaan, identiteettiään ja tulevaisuuttaan suomen kielen käyttäjänä
- Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen kieliä
- Harjoitellaan yhtenäisen tekstin kirjoittamista
- Opetellaan tiedonhakua eri lähteistä opettajan tukemana

8lk:

- Vahvistetaan itsearviointitaitoja ja oppimaan oppimisen taitoja
- Vahvistetaan myönteistä käsitystä itsestä suomen kielen käyttäjänä ja oppijana ja harjoitellaan oppimistavoitteiden asettamista, esim. realistisen päättöarvosanatavoitteen asettaminen (yhteistyö oppilaanohjaajan kanssa)
- Tutkitaan tekstien kielellisiä piirteitä ja vahvistetaan kielitietoisuutta
- Vahvistetaan edelleen oppiaineiden kielten tuntemusta ja laajennetaan sanastoa mahdollisuuksien mukaan
- Opetellaan tiedonhakua eri lähteistä itsenäisesti ja tuettuna
- Käytetään monipuolisesti omaa suomen kielen kielitaitoa uusien asioiden omaksumisessa

9lk:

- Sovelletaan oppimaan oppimisen taitoja itsenäisessä työskentelyssä, suunnittelussa ja tavoitteiden asettelussa
- Arvioidaan omaa suomen kielen taitoa ja sen vaikutusta tuleviin opintoihin
- Luetaan monipuolisesti erilaisia tekstejä ja laajennetaan sanavarastoa aktiivisesti
- Sovelletaan tiedonhakutaitoja

A1-englanti:

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus A1-englannin tavoitteet, vuosiluokat 1-2:

x = Tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

	1lk	2lk
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	x	x
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	x	x
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	x	x
Kielenopiskelutaidot		
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	x	x
T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat		x

oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.		
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	x	x
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia		x
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla		x
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.	x	x
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	x	x

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus A1-englannin sisällöt, vuosiluokat 1-2:

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen
<u>Grade 1:</u> The student… ● is exposed to various forms of age- and level-appropriate texts (games, songs, rhymes, drama, play) that span various cultures and writing styles. ● is exposed to various forms of age- and level-appropriate phrases (greetings, instructions, questions) through repetition. ● is provided materials for the formation and appreciation of multicultural identities. ● is supported in maintaining an interest in the linguistic and cultural diversity of the school community and the surrounding world. ● is guided to appreciate other languages, their speakers, and different cultures. ● is provided the opportunity to work in different types of groups. **<u>Grade 2:</u>** The student… ● is exposed to various forms of age- and level-appropriate texts (games, songs, rhymes, drama, play) that span various cultures and writing styles. ● is provided with materials for the formation and appreciation of multicultural identity. ● is supported in maintaining an interest in the linguistic and cultural diversity of the school community and the surrounding world. ● is encouraged to communicate in authentic environments. ● is guided to appreciate other languages, their speakers, and different cultures.

- is provided the opportunity to work in different types of groups.

S2 Kielenopiskelutaidot

Grade 1:

The student…

- learns how to take care of their homework with their parents' support.
- begins to practice correct spelling styles by writing, memorizing and copying.
- learns daily vocabulary, such as weather, date and weekly routines (homework, spelling test words and reading program).
- begins to learn to choose the appropriate level of books.
- begins to learn self-assessment.
- is introduced to study skills.

Grade 2:

The student…

- takes care of their homework with their parents' support.
- strengthens correct spelling styles by writing, memorizing and copying.
- implements weekly routines (homework, spelling test words and reading program).
- practices choosing the appropriate level of books.
- begins to practice self-assessment.
- begins to learn how to set goals and give positive feedback.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Grade 1:

The student…

Reading:

- identifies letters of the alphabet and their corresponding sounds, digraphs, diphthongs, consonant blends and vowel combinations through phonics.
- learns how to sound out and decode words.
- learns to read level-appropriate texts.
- is exposed to different text forms (simple fiction, informational texts).

Writing:

- is able to spell assigned words (spelling test, high frequency words).
- develops fine motor skills through writing.
- shows willingness to attempt writing by applying knowledge of linguistic conventions to spelling (new words, phrases).
- starts weekly reading program.
- begins to practice simple punctuation (full stop, question mark, exclamation mark, and capital letter at the beginning of a sentence) and sentence writing.
- expands vocabulary through repetition and practice.

Speaking:

- is encouraged to communicate using as much English as possible (from one word answers to telling stories).
- practices interacting in small and whole group discussions.

Listening:

- understands the routine expressions used in the classroom.

- demonstrates active listening (looking at the speaker, not interrupting, practice asking relevant questions).
- demonstrates listening comprehension by appropriate responses and actions.

Grade 2:

The student…

Reading:

- reviews digraphs, diphthongs, consonant blends, vowel combinations.
- develops independent reading.
- is exposed to different text forms and genres (fictional stories, poetry and informational texts).
- increases reading rate, fluency, intonation and accuracy.
- learns to choose books based on the reading ability and interests.

Writing:

- is able to spell assigned words (spelling test, high frequency words).
- expands knowledge of spelling (high-frequency words, practicing the spelling of unfamiliar words).
- responds appropriately to assigned texts (reading-programme, classwork).
- expresses and organizes ideas and opinions in written form by expanding from writing words to writing sentences.
- practices the writing process including simple editing and revision of a text.
- strengthens simple conventions of punctuation.
- is introduced to simple conventions of grammar (verbs, nouns, sentence structure).
- expands vocabulary (use of dictionary, thesaurus, reading).

Speaking:

- expresses themselves in English in everyday classroom situations (verbal, non-verbal).
- knows key vocabulary for subject areas and social situations as well as practices using the vocabulary.
- interacts in small and whole group discussions.
- expresses ideas and opinions in oral presentations (for example, weekend news or show and tell)

Listening:

- demonstrates active listening (looking at the speaker, not interrupting, practice asking relevant questions).
- listens for keywords and phrases that signal important ideas and is able to follow instruction.
- practices listening comprehension and related strategies (making inferences, extending and making connections).

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus A1-englannin tavoitteet, vuosiluokat 3-6:

x = Tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

	3lk	4lk	5lk	6lk
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä			x	
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia	x			
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	x	x		
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa			x	x
Kielenopiskelutaidot				
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	x	x	x	x
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten		x	x	x
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta	x	x		
T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja	x	x	x	x
T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	x	x	x	x
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita			x	x
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin		x	x	x

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus A1-englannin sisällöt, vuosiluokat 3-6:

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Grade 3:

The student…

- is guided towards critical thinking with the teacher's support.
- learns to appreciate other languages and cultures in their environment.
- begins to recognize similarities and differences between languages to enhance their learning.

Grade 4:

The student…

- practices critical thinking when reading texts and when using multimedia sources in their learning.
- learns to appreciate other languages and cultures in their environment.
- recognizes similarities and differences between languages to enhance their learning.
- recognizes the importance of the English language in their everyday lives and future.

Grade 5:

The student…

- uses critical thinking when reading texts and when using multimedia sources in their learning.
- learns to appreciate other languages and cultures in their environment.
- practices using their language awareness skills in everyday situations.

Grade 6:

The student…

- continues to use critical thinking when reading texts and when using multimedia sources in their learning.
- practices choosing appropriate materials from a variety of sources.
- shows appreciation for other languages and cultures in their environment.
- uses their language awareness skills in everyday situations.

S2 Kielenopiskelutaidot

Grade 3:

The student…

- is introduced to word processing skills and typing.
- starts to take responsibility for their school work and practices doing their school work independently.
- is introduced to time management and practices it with support.
- learns to assess their work, to take pride in it and tolerate mistakes.
- is able to choose the appropriate level of books.
- is able to listen to fellow students and to give positive feedback.
- explores the objectives of instruction.

Grade 4:

The student…

- practices word processing skills and typing.
- takes responsibility for their school work and practices doing their school work independently.
- practices time management with support.
- assesses their work and takes pride in it while tolerating mistakes.
- learns vocabulary by using context clues and mnemonic devices.
- chooses the appropriate level of books and learning material.

- listens to fellow students and gives positive feedback and practices giving and receiving constructive criticism.
- explores the objectives of instruction.
- practices choosing the best working and learning method (group work, pairs, independent) for themself with support.
- is introduced to different technological devices to aid them in language learning (recording, games, apps).

Grade 5:

The student…

- develops word processing skills and typing.
- takes responsibility for their school work and does their school work independently.
- practices time management independently.
- assesses their work and is able to reflect on it, noticing and correcting mistakes.
- chooses the appropriate level of reading book and broadens their reading selection.
- listens to fellow students and gives positive feedback and constructive criticism actively.
- practices choosing the best working and learning method for themselves (group work, pairs, independent).
- learns vocabulary by using context clues and mnemonic devices.
- practices using different technological devices to aid them in language learning (recording, games, apps).

Grade 6:

The student...

- uses word processing skills and typing fluently and independently.
- takes care of school work independently.
- takes responsibility for school work and doing school work independently.
- is able to manage their time independently.
- assesses their work and reflects actively on it.
- broadens their reading selection and forms an opinion on what they have read.
- listens to fellow students, gives positive feedback and constructive criticism actively.
- explores the objectives of instruction.
- is able to choose the best working and learning method for themselves (group work, pairs, independent).
- independently uses different technological devices to aid them in language learning (recording, games, apps).
- learns vocabulary by using context clues and mnemonic devices.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

<u>Grade 3:</u>

Reading

The student…

- increases reading rate, fluency and accuracy.
- is introduced to a greater variety of texts and genres (fictional stories, poetry, informational texts, simple national news, articles, fantasy/science fiction).
- strengthens the ability to choose books based on their own reading ability and interests.
- practices reading to understand the purpose of the text.

- practices responding to the texts.
- is introduced to the elements of a fictitious and nonfictional text (characters, setting, simple plot, narrator, sequence of events).
- is introduced to the use of online and physical dictionaries.

Writing

The student…

- expresses and organizes ideas and opinions in written form by expanding from writing simple words to writing simple paragraphs.
- responds to texts using a reading program.
- writes for different purposes (e-mails, stories, recipes, instructions).
- practices the writing process including simple editing and revision of a text (simple formatting a document, line spacing, font size and type, alignment).
- strengthens simple conventions of punctuation (capital letters, period, exclamation mark, question mark and comma in lists).
- learns basic conventions of grammar: nouns (singular, plural, irregular, common and proper), adjectives (comparison, opposites and synonyms), tenses (past, present and, continuous), possessive s'.
- practices prepositions of place and time.
- develops sentence writing fluency.
- enhances and develops vocabulary (simple transition words, synonyms, antonyms, homonyms, homophones).
- enhances spelling skills (contextual spelling).

Speaking

The student…

- practices using key vocabulary for subject areas.
- interacts in group discussions.
- practices expressing themselves in oral presentations for a variety of purposes.
- expresses themselves in English in everyday classroom situations (verbal, non-verbal).

Listening

The student…

- demonstrates active listening.
- further develops listening comprehension.
- is able to use various strategies for understanding (making inferences, extending and making connections).

<u>Grade 4:</u>

Reading

The student…

- increases reading rate, expression, fluency and accuracy.
- continues to read a great variety of texts and genres (novel studies, literature circles, nonfiction books, an age-appropriate variety of articles).
- strengthens the understanding of the purpose of a text.
- continues to work on understanding the elements of a fictitious and nonfictional text (characters, setting, simple plot, narrator, sequence of events).
- is exposed to some proverbs, idioms and other idiosyncratic expressions.
- responds to the texts (personal opinions using evidence from the text).

- uses online and physical dictionaries.

Writing

The student…

- expands vocabulary in writing.
- continues with a reading program.
- writes for different purposes.
- develops word processing skills.
- is introduced to the word order SPOTPA, especially subject and predicate agreement; main clause and subordinate clause.
- develops sentence writing fluency.
- develops the writing process (planning, editing, proofreading, peer-revision, word choice, writer's voice).
- is introduced to basic figurative language (metaphors, similes, personification, alliteration, rhyme, hyperbole, assonance).
- learns simple conventions of grammar: nouns (singular, plural, collective and countable/uncountable), tenses (past, present and future), possessive 's', apostrophes in contractions, genitive; homophones, synonyms and antonyms, introduction to sentence types (declarative, interrogative, imperative, exclamatory), punctuation (simple commas usage).
- enhances spelling skills (further strengthens spelling skills, checking of own spelling).

Speaking

The student…

- practices using key vocabulary for subject areas.
- takes part in reading circles.
- practices sharing ideas for a variety of purposes.
- learns presentation strategies (keeping the audience in mind).
- practices speaking and presenting for a variety of purposes (verbal, non-verbal).

Listening

The student…

- demonstrates active listening.
- improves listening comprehension.
- is able to use various strategies for understanding (making inferences, extending and making connections).

<u>Grade 5:</u>

Reading

The student…

- strengthens fluency, rate, expression and accuracy by reading a great variety of texts and genres (autobiographies, biographies, short stories, nonfiction books, age-appropriate variety of articles).
- continues working on a reading program.
- learns to identify a variety of purposes for reading and is able to choose appropriate texts.
- continues to develop understanding of the elements of fictional and nonfictional texts (characters, setting, simple plot, narrator, sequence of events).
- is introduced to the idea of plot development and the tone of the text.
- responds to texts in various ways.

- uses online and physical dictionaries.

Writing

The student…

- writes to fulfill a variety of purposes (introduce the idea of a structured essay).
- further develops an understanding of the writing process (planning, editing, proofreading, peer-revision, word choice, writer's voice).
- strengthens word processing and typing skills.
- further develops textual flow by focusing on punctuation, paragraphs and transitional devices between the paragraphs.
- expands vocabulary and continues to enhance spelling skills (word selection, silent letters, irregular spellings, common affixes).
- continues to develop an understanding of English grammar: nouns (abstract/concrete, collective), simple modification of nouns and verbs, adjectives (comparison), comma usage, direct speech, tenses (simple, continuous, perfect).
- uses the word order SPOTPA, subject and predicate agreement; main clause and subordinate clause and their exceptions.
- is introduced to indirect speech and the passive voice.
- learns to elaborate text (use of adjectives, adverbs and more descriptive language).

Speaking

The student…

- uses language appropriate for the occasion (verbal, non-verbal).
- continues to develop speaking and presenting skills for a variety of purposes (persuade, entertain, inform).
- develops presentation strategies (volume, posture, target audience).
- participates in group discussions (reading circle).

Listening

The student listens actively (making inferences, asking, clarifying)

<u>Grade 6:</u>

Reading

The student…

- continues reading a great variety of texts and genres for different purposes.
- responds to the texts read by finding evidence and drawing conclusions.
- continues to work on understanding the elements of fictional and nonfictional texts (characters types, settings, plot structure, narrator, conflict, tone, topic and theme).
- continues to build on reading fluency and comprehension level (reading aloud with expression, adjusting the reading strategy depending on the text).
- estimates the credibility of the source material.
- uses online and physical dictionaries.
- connects, compares and contrasts familiar texts to the world around them.

Writing

The student…

- writes to fulfill a variety of purposes (basic persuasive and expository text types).
- practices the five- paragraph essay.
- further develops an understanding of the writing process (planning, drafting, editing,

proofreading, peer-revision, word choice, writer's voice, publishing).

- further develops word processing skills and gets to know some presentation formats
- further enhances and develops textual flow (practice using transitional devices between paragraphs)
- expands their vocabulary and enhances spelling skills (word selection, silent letters, irregular spellings, common affixes).
- practices basic figurative language (metaphors, similes, personification, alliteration, rhyme, hyperbole, assonance).
- uses the word order SPOTPA, subject and predicate agreement; main clause and subordinate clause and their exceptions.
- practices indirect speech and the passive voice.
- further develops an understanding of the English grammar (parts of the sentence, main and subordinate clause, word classes, future tense, genitive 'of', tenses (simple, continuous, perfect)).
- uses the most common prepositions without difficulty.
- elaborates their text (use adjectives, adverbs and more descriptive language).
- is exposed to some proverbs, idioms and other idiosyncratic expressions (understanding that languages cannot be translated word for word to convey the meaning).

Speaking

The student…

- continues to develop speaking and presenting for a variety of purposes (persuade, entertain, inform, politeness).
- practices expressing opinions by having debates, actively participating in projects, group discussions and giving feedback to peers.
- develops presentation strategies (use of visual aids, non-verbal cues, signaling words).
- develops communication strategies in various group sizes.

Listening

The student listens actively (making inferences, asking and clarifying.)

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus A1-englannin tavoitteet, vuosiluokat 7-9:

x = Tavoite on kohdennettu vuosiluokalle Vantaan opetussuunnitelmassa

	7lk	8lk	9lk
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	x	x	
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	x	x	x
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia	x	x	x

englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena			
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	x	x	x
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia			x
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	x	x	x
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	x	x	x
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	x		
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	x	x	x
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	x	x	x

Vantaan kansainvälinen koulu sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielinen painotus A1-englannin sisällöt, vuosiluokat 7-9:

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:
Vantaan paikallinen tarkennus: 7lk: ● Rakennetaan tietoisuutta englanninkielisistä kulttuureista ja käsitystä yhteiskunnan monikielisyydestä. ● Vahvistetaan englanninkielisten maiden ja niiden kulttuurien tuntemusta. ● Harjoitellaan ymmärtämään erilaisia englannin aksentteja ja tutustutaan varianttien eroihin. ● Kerrataan kielitiedon peruskäsitteitä oppilaan omaan äidinkieleen, suomen kieleen sekä muihin oppilaalle tuttuihin kieliin peilaten (esim. lauseenjäsenet ja aikamuodot). 8lk:

- Laajennetaan ymmärrystä englannin kielen asemasta maailman yhtenä valtakielenä ja lingua francana.
- Jatketaan syvemmin eri englanninkielisiin maihin ja niiden kulttuureihin tutustumista.
- Opetellaan ymmärtämään lisää erilaisia englannin aksentteja ja varianttien eroja.
- Laajennetaan osaamista kielitiedon peruskäsitteistä ja vertaillaan niiden yhtäläisyyksiä muihin kieliin.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja sen vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Harjoitellaan itselle relevanttien tekstien ja sisältöjen etsimistä.
- Hyödynnetään tuttuja englanninkielisiä toimintaympäristöjä englannin opiskelemisessa (esim. sosiaalinen media ja pelit).
- Harjoitellaan soveltamaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.

9lk:

- Rakennetaan ymmärrystä kielten asemasta yhteiskunnassa - eri kieliä tarvitaan eri tilanteissa.
- Opetellaan tunnistamaan eri aksentteja ja varianttien sanastoa sekä kirjoitusasuja. Harjoitellaan
- hahmottamaan varianttien erilainen asema maailmassa.
- Laajennetaan oppilaan tuntemusta kielitiedon käsitteistä ja syvennetään ymmärrystä kielitiedon käsitteiden yleisestä luonteesta kielten opiskelussa ja vertailussa.
- Tiedostetaan englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Ymmärretään englannin kielen asema ja vaikutus globaalissa ja paikallisessa vaikuttamisessa.
- Osataan etsiä itselle relevantteja tekstejä ja sisältöjä.
- Hyödynnetään englanninkielisiä toimintaympäristöjä osaamisen laajentamiseksi.
- Sovelletaan englannin kielen osaamista uusissa toimintaympäristöissä.
-

S2 Kielenopiskelutaidot:

Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk:

- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat).
- Jatketaan itselle sopivien oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä.
- Jatketaan itse- ja vertaisarviointitaitojen harjoittelemista sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Osataan asettaa tuetusti itselle tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Opitaan tiedostamaan oma vastuu oppijana ja pohtimaan omia opiskelutaitoja.
- Opitaan tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksia kielenoppijana.

8lk:

- Jatketaan itselle sopivien oppimaan oppimisen taitojen kehittämistä.
- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Harjoitellaan tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja sähköisiä ympäristöjä.
- Harjoitellaan sanojen ryhmittelyä ja niiden sijoittamisen mahdollisuuksia lauseissa ja

virkkeissä.
- Harjoitellaan eri tekstien ja dialogien rakenteiden ja piirteiden tunnistamista ja tuottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat).
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Osataan asettaa itselle tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Harjoitellaan päättelemään ennestään vieraiden sanojen ja lauseiden merkityksiä tuttua aihepiiriä käsittelevästä puheesta tai tekstistä.
- Tiedostetaan oma vastuu oppijana, tunnistetaan omia vahvuuksia ja kehityskohteita sekä opetellaan kehittämään omia opiskelutaitoja.

9lk:
- Hyödynnetään itselleen sopivia oppimaan oppimisen taitoja.
- Käytetään itsenäisesti oppimateriaalin sanastoa ja digitaalisia työkaluja.
- Syvennetään tiedonhakutaitoja ja tiedon luotettavuuden arviointia käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja sähköisiä ympäristöjä ja niiden kriittistä arviointia.
- Harjoitellaan eri tekstien ja dialogien rakenteiden ja piirteiden tunnistamista ja tuottamista yhä pidemmissä ja sidosteisimmissa kokonaisuuksissa.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussa (esitelmät, äänitteet, kirjoitelmat)
- Hallitaan monipuolisia itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä osataan antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.
- Asetetaan itselle sopivia tavoitteita englannin opiskelun suhteen.
- Käytetään monipuolisesti kielitaitoa sekä suullisesti että kirjallisesti.
- Pystytään päättelemään ennestään vieraiden sanojen ja lauseiden merkityksiä myös vieraampaa aihepiiriä käsittelevästä puheesta tai tekstistä.
- Otetaan vastuu omasta oppimisesta ja osataan soveltaa opiskelutaitoja itsenäisesti.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:

Vantaan paikallinen tarkennus:
7lk:
- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja harjoitellaan perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pyritään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen. Selvitään tavallisimmista arjen tilanteista yleisimpiä englannin kohteliaisuussääntöjä noudattaen.
- Harjoitellaan hyvää ääntämistä hyödyntäen aikaisemmin opittuja ääntämismalleja sekä esim. foneettisia merkkejä.
- Harjoitellaan tunnistamaan ongelmia viestinnässä ja korjaamaan niitä esim. pyytämällä toistoa tai kiertämällä hankalan ilmaisun.
- Vahvistetaan taitoja small talkissa ja ymmärretään sen merkitys englanninkielisessä vuorovaikutuksessa.
- Harjoitellaan havaitsemaan kulttuurieroja viestijöiden välillä (esim. erilaiset kulttuuriset taustat, rekisterit, sanaton viestintä).
- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat.
- Harjoitellaan ymmärtämään rakenteellisesti monimutkaisempaa tekstiä ja puhetta.
- Harjoitellaan etsimään pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja

aihepiiriltään laajemmasta tekstistä pääkohtia sekä sanastoja hyödyntäen myös yksityiskohtia.

- Ymmärretään selkeää puhetta itselle tutuista ja tärkeistä aiheista sekä selvitään erilaisista arjen tilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.
- Osataan seurata yksinkertaista ja toistavaa puhetta ja harjoitellaan seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.
- Harjoitellaan tuottamaan oikeakielistä yksinkertaista perustekstiä. Kehitetään taitoja esim. aikamuotojen ja englannin kielelle ominaisen sanajärjestyksen käyttämisessä.
- Pystytään tuottamaan tekstejä tutuista aihepiireistä ja käyttämään yleisimpiä sidoskeinoja (esim. and, but).
- Harjoitellaan yksinkertaisia ja yleisiä ilmaisutapoja ja idiomeja.

8lk:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita, esim. vuoropuheluja, viestien kirjoittamista, yleisiä arkitilanteita. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Osataan keskustella aktiivisesti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Pystytään ilmaisemaan rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään jo hieman perustelemaan mielipiteitä.
- Osataan ylläpitää vuorovaikutusta aihepiiriltään erilaisissa tilanteissa ja pystytään jatkamaan rohkeasti viestintätilannetta erilaisia keinoja käyttäen.
- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (harjoitellaan arvaamaan uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Opetellaan sanastoa ja rakenteita tutustumalla laajemmin erilaisiin, omalle taitotasolle sopiviin tekstilajeihin ja -lähteisiin (esim. kaunokirjalliset otteet, tietoteksti) huomioiden omat kiinnostuksenkohteet ja ajankohtaiset tapahtumat..
- Tutustutaan perusrakenteiden lisäksi jo hieman edistyneempiin englannin rakenteisiin ja opetellaan ymmärtämään niitä sisältävää tekstiä ja puhetta.
- Osataan etsiä pääasiat selkeistä teksteistä. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä joitakin yksityiskohtia ja pystytään tekemään tarkempia päätelmiä sanastoa ja kontekstia hyödyntäen.
- Pystytään seuraamaan pääpiirteittäin normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua tekstiä erilaisista aiheista ja eri lähteistä, eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä
- Käytetään melko sujuvasti perusrakenteita, perussanastoa ja yleisimpiä tilannesidonnaisia ilmaisuja sekä idiomeja (esim. aikamuodot ja sanajärjestys). omassa tuottamisessa. Harjoitellaan näiden lisäksi jo hieman edistyneempien rakenteiden käyttämistä.
- Kirjoitetaan melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä ja harjoitellaan eri tekstilajeja sekä pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista. Laajennetaan hallittujen sidoskeinojen valikoimaa.

9lk:

- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti. Hyödynnetään ajankohtaisia aiheita.
- Keskustellaan sujuvasti ja luontevasti itselle tutuista ja läheisistä aiheista. Osataan ilmaista rakentavasti oma mielipide käyttämällä tilanteeseen sopivia fraaseja ja pystytään perustelemaan mielipiteitä. Kyetään jatkamaan keskustelua luontevasti mielipide-eroista huolimatta.
- Tiedostetaan eri roolit viestinnässä ja huomioidaan kulttuurierot viestijöiden välillä.

- Kiinnitetään huomiota omaan ääntämiseen ja osaa sovelletaan viestintätilanteissa aikaisemmin opittuja ääntämismalleja (pystyy päättelemään uusien sanojen mahdollisia ääntämistapoja).
- Ymmärretään ja osataan ennakoida kulttuurierojen vaikutusta viestijöiden välillä.
- Opetellaan sanastoa ja rakenteita monenlaisista virallisista ja epävirallisista teksteistä, kuten kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä ja ajankohtaisista teemoista.
- Tutustutaan hieman harvinaisempiin, asiatekstissä ja virallisessa kielenkäytössä tarvittaviin kielioppirakenteisiin ja opetellaan tulkitsemaan niiden merkityksiä luetussa tai kuullussa tekstissä.
- Ymmärretään pääasiat ja joitakin yksityiskohtia teksteistä ja tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin. Ymmärretään pidemmästä ja aihepiiriltään laajemmasta tekstistä yksityiskohtia ja pystytään tekemään päätelmiä kontekstia hyödyntäen.
- Pystytään seuraamaan normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua keskustelua tutuista aiheista.
- Pystytään ymmärtämään pääpiirteittäin keskustelua ja puhetta myös itselleen vieraammista aiheista. Vieraampia ilmaisuja pystytään tulkitsemaan auttavasti kontekstin avulla. Eri aksentit tai variantit eivät merkittävästi häiritse ymmärtämistä.
- Käytetään sujuvasti monipuolisia perusrakenteita omassa tuottamisessa. Harjoitellaan käyttämään harvinaisempia rakenteita oman taitotason mukaisesti omassa tuottamisessa.
- Harjoitellaan tuottamaan sekä virallisia että epävirallisia dialogeja ja tekstejä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan omia toisen asteen tavoitteita ja esim. TET-jaksoa näiden toteutuksessa.
- Kirjoitetaan sujuvia, yhä yksityiskohtaisempia ja sidosteisempia, melko virheettömiä lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä. Laajennetaan hallittujen tyylilajien ja sidoskeinojen valikoimaa sekä harjoitellaan pidempien yhtenäisten tekstien kirjoittamista.
- Osataan käyttää perussanastoa ja erilaisia tilannesidonnaisia ilmaisuja, idiomeja sekä perusrakenteita (esim. aikamuodot, sanajärjestys)

Vantaan kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma, suomenkielinen perusopetus

Nimi	Vantaan kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma, suomenkielinen perusopetus
Kunta	Vantaa
Koulu	Hiekkaharjun koulu
	Vierumäen koulu
	Kilterin koulu
	Mikkolan koulu
	Uomarinteen koulu
	Rajatorpan koulu
	Ruusuvuoren koulu
	Kanniston koulu
	Havukosken koulu
	Simonkylän koulu
	Rajakylän koulu
	Jokiniemen koulu
	Simonkallion koulu
	Kytöpuiston koulu
	Koivukylän koulu
	Seutulan koulu
	Leppäkorven koulu
	Keimolanmäen koulu
	Askiston koulu
	Rekolan koulu
	Kuusikon koulu
	Kaivokselan koulu
	Viertolan koulu
	Sotungin koulu
	Päiväkummun koulu
	Veromäen koulu
	Ylästön koulu
	Itä-Hakkilan koulu
	Martinlaakson koulu
	Pähkinärinteen koulu
	Peltolan koulu
	Vantaan kansainvälinen koulu
	Kartanonkosken koulu
	Aurinkokiven koulu
	Ilolan koulu
	Länsimäen koulu
	Kivimäen koulu
	Hämeenkylän koulu
	Lehtikuusen koulu

	Jokivarren koulu
	Rekolanmäen koulu
Hyväksymispäivämäärä	13.6.2023
Pdf luotu	19.5.2026

SISÄLTÖ

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat. 1
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma. 3
3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt. . . 5
3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa. 5
3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt. 6
3.2.1. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus. 6
3.2.2. Oppilaan oman äidinkielen tukeminen. 6
3.2.3. Muut kielet. 7
3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt. 7
4. Toimintakulttuuri. 9
4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat. 9
4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. 9
5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen. 11
6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki. 12
6.1. Opetuksen eriyttäminen. 12
6.2. Kodin ja koulun yhteistyö. 13
6.3. Opiskeluhuolto. 13
6.4. Oppilaanohjaus. 15
6.5. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. 16
7. Oppilaan arviointi. 18
8. Todistukset. 19
9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana. 20

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta ja perusopetuksessa järjestettävästä valmistavan opetuksen lisäopetuksesta. Edellä mainittua opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa[1]. Tässä asiakirjassa perusopetukseen valmistavaan opetukseen esiopetuksessa osallistuvasta lapsesta käytetään termiä oppilas.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen/ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurisen taustan tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen/ ruotsin kielen taito, oppilaan ikätaso ja oppimisedellytykset sekä oppilaan mahdollinen aikaisempi varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen tai koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan erityisen vahvaa opetuskielen taidon tukea valmistavan opetuksen vähimmäistuntimäärän täyttymisen jälkeen, hänet voidaan ohjata perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen[2].

Perusopetuslain (20a §, 30 §) mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. (Perusopetuslaki 3a §) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt (Perusopetuslaki 20b §) luovat pohjan myös perusopetukseen valmistavalle opetukselle.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- /ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämisvastuu on Vantaalla kahdella palvelualueella. Perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-vuotiaille järjestää varhaiskasvatuksen palvelualue, perusopetusikäisille (7-16 -vuotiaiden) perusopetuksen palvelualue. Aikuisten perusopetus järjestetään Vantaan Aikuisopiston toimesta.

Tämä kuntakohtainen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen. Asiakirja sisältää opetushallituksen perusopetukseen valmistavan

1 *Perusopetuslaki 5 §*
2 *Perusopetuslaki 5 §*

opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 ja Vantaan perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmatarkennukset.

Kuusivuotiaiden perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan lähipalveluperiaatteella esiopetusryhmissä, esiopetuksen työpäivinä, viisi tuntia päivässä. Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6-vuotiaille on hyväksytty opetuslautakunnassa 15.2.2016 (Opetuslautakunta 15.2.2016 § 14). Perusopetusikäisten valmistavaa opetusta annetaan lähikouluperiaatteen mukaisesti perusopetuksen ryhmissä tai valmistavan opetuksen ryhmissä vantaalaisissa peruskouluissa ja 16-vuotiaille jouja-ryhmissä. Perusopetuslain muutoksen täytäntöönpanon v. 2017 jälkeen nuorten valmistava opetus yli 17-vuotiaille on korvattu aikuisten perusopetuksella. Aikuisten perusopetuksen järjestämisvastuu on Vantaan Aikuisopistossa.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on osaltaan vahvistaa maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa sekä edistää heidän kotoutumistaan 1.1.2025 voimaan tulleen kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisesti. Osallisuuteen sisältyy keskeisesti kuulumisen ja mukanaolon tunne. Osallisuus tukee oppimista, hyvinvointia sekä vastuulliseksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi kasvamista.

Oppilaan osallisuutta tuetaan hänen ikätasonsa edellyttämällä tavalla. Osallisuuteen kuuluu yhdessä toimimista. Osallisuus lähtee aina turvallisesta ryhmästä, jossa jokaisella on lupa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään. Oppilaan oma paikka kouluyhteisön jäsenenä luo tunteen kuuluvuudesta ja lisää lapsen tai nuoren ihmisarvoa ja itsetuntoa.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa kuvataan:

- *toimintakulttuuri ja sen periaatteet*
- *opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt*
- *periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi*
- *opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma*
- *ohjaustoiminta oppimisen tukena*
- *oppimisen ja koulunkäynnin tuki*
- *suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista*
- *integraatio esi- tai perusopetukseen ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa valmistavan opetuksen aikana ja oppilaan siirtyessä esi- tai perusopetukseen*
- *kodin ja koulun yhteistyö*
- *yhteistyö muiden tahojen kanssa*
- *oppilaan arviointi ja todistukset.*

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Oppilaaksiotto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätös tehdään pääsääntöisesti kalenterivuoden ajaksi. Oppilaiden sijoittumisesta valmistavaan opetukseen ja perusopetukseen siirtymisestä vastaa aluekoordinaattori yhteistyössä aluepäälliköiden ja rehtoreiden kanssa. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetukseen osoitteenmukaiseen lähikouluun tai jää erityisperustaisella lähikoulupäätöksellä valmistavaa opetusta järjestäneeseen kouluun.

Opetusryhmien muodostaminen

Valmistavaa opetusta annetaan lähikouluperiaatteen mukaisesti perusopetuksen ryhmässä tai valmistavan opetuksen ryhmässä.

Valmistavan opetuksen ryhmät muodostetaan oppilaiden iän sekä oppimisedellytysten mukaisesti. Opetusryhmien muodostamisen tavoitteena on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omassa opinto-ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

Opetusryhmien muodostamisessa noudatetaan alueellista periaatetta. Oppilaalle pyritään järjestämään opetus oman asuinalueen valmistavan opetuksen ryhmässä.

Valmistavan opetuksen aikana oppilas osallistuu ikätasoaan tai valmiuksiaan vastaaviin perusopetuksen opetusryhmiin oman opinto-ohjelmansa mukaisesti. Oppilaan osallistumisella

perusopetukseen edistetään kotoutumista, suomen kielen oppimista, oppiaineiden sisältöjen omaksumista ja suorittamista, ystävyyssuhteiden muodostumista sekä vahvistetaan osallisuutta omassa kouluyhteisössä. Valmistavan opetuksen alusta lähtien oppilas voi osallistua perusopetukseen taito- ja taideaineissa ja oppilaan koulunkäyntihistorian mukaisesti esimerkiksi matematiikassa ja vieraissa kielissä.

Koulun rehtori vastaa oppilaan osallistumisesta perusopetukseen yhdessä valmistavan opetuksen opettajan kanssa. Oppilaan opinto-ohjelman mukaisten opetusjärjestelyjen toteutuminen edellyttää koulussa yhteissuunnittelua.

Siirtymävaihe

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetuksen oppilaaksi lähtökohtaisesti ikätasoaan vastaavaan ryhmään tai perustellusti korkeintaan yhtä luokka-astetta ikätasoa alemmalle luokka-asteelle. Lähikoulu määritellään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Siirtyminen perusopetukseen suunnitellaan yhteistyössä huoltajien, rehtoreiden, opettajien ja aluekoordinaattorin kesken. Valmistavan opetuksen juuri päättäneille oppilaille voidaan tarvittaessa tarjota perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Valmistavan opetuksen lisäopetus on kuvattu tarkemmin Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5.4.4. Vähintään kaksi kuukautta ennen oppilaan siirtymistä perusopetuksen oppilaaksi tutustuminen tulevaan luokkaan ja/tai lähikouluun tehdään oppilaan opinto-ohjelmaan kirjatulla tavalla. Valmistavan opetuksen aikana tehty ja päivitetty opinto-ohjelma siirtyy oppilaan mukana lähikouluun oppilastietojärjestelmässä. Oppilaan suorittamat perusopetuksen opinnot kirjataan oppilasrekisteriin. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilaan opinto-ohjelmaa pidetään yllä vähintään vuoden ajan.

3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen/ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten.

Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Opetus on kielitietoista. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavassa opetuksessa keskitytään esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden sisältöihin ja oppimiskokonaisuuksiin.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon oppilaiden ikä, opiskeluvalmiudet ja tausta. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuurinen tausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää opetettavien sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, voidaan myös tällä opetuksella edistää esimerkiksi oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, jos perusopetuksen järjestäjä tämän mahdollistaa. Valmistavan opetuksen päätyttyä oppilas siirtyy perusopetukseen, jossa hän voi tarpeen mukaan opiskella myös perusopetuksessa järjestettävässä valmistavan opetuksen lisäopetuksessa ja/tai edetä opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain.

Yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa on valmistavan opetuksen aikana ensiarvoisen tärkeää eri oppiaineiden tai oppimiskokonaisuuksien opiskeluun integroinnissa ja oppilaiden osallisuuden vahvistamisessa. Erityisesti ryhmämuotoisessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että valmistavan opetuksen oppilaat tulevat osaksi kouluyhteisöä.

Valmistava opetus on osa koulun opetusjärjestelyjä, jotka suunnitellaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Valmistavan opetuksen oppilas osallistuu perusopetukseen ja perusopetukseen jo siirtyneitä oppilaita voidaan tukea valmistavan opetuksen ryhmässä, mikäli ryhmän tilanne sen sallii.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tärkein tavoite on suomen kielen oppiminen. Tavoitteena on oppilaan äidinkielen tukeminen ja toiminnallisen kaksi- tai monikielisyyden vahvistaminen. Oppilaalla on mahdollisuus osallistua oman äidinkielen opetukseen, mikäli kyseistä kieltä opetetaan Vantaalla. Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin Vantaan perusopetuksen opetussuunnitelmia.

Opetus eriytetään tarpeen mukaan tavoitteiden ja oppiainesisältöjen keskeisimpiin osa-alueisiin. Työtavat ja oppimateriaalit valitaan sekä oppiainesisältöjen että kielen oppimisen näkökulmasta.

Jos oppilaan koulunkäyntihistoria on lyhyt tai katkonainen, tai opiskelu on poikennut huomattavasti suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteista, sisällöistä ja työtavoista, oppilaan opinto-ohjelma sisältää useampien vuosiluokkien keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Oppilasta tuetaan vuorovaikutukseen koulun muiden oppilaiden kanssa.

Yläkouluikäisten valmistavan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda edellytykset perusopetuksen päättövaiheen opiskelulle sekä orientoida nuorta jatkokoulutukseen suuntautumisessa ja ammatinvalinnassa. Opiskelija ja huoltajat perehdytetään suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja jatkokoulutusmahdollisuuksiin pääsyvaatimuksineen, jotta he voivat tehdä omaa ja lapsensa jatkokoulutusta koskevia valintoja ja päätöksiä yhteistyössä koulun kanssa. Valmistavan opetuksen aikana opiskelijat voivat tutustua toisen asteen oppilaitoksiin ja erilaisiin työpaikkoihin sekä suunnitella oppivelvollisuuden jälkeisiä opintojaan.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviä taitoja ja tarpeita kartoitetaan, ja oppilas ohjataan tarvittaessa opiskeluhuollon tai terveydenhuollon palveluihin.

Vantaalla korostetaan laaja-alaisissa osaamisalueissa opetuksen kokonaisuuden tarkastelua. Käsitys laaja-alaisesta osaamisesta syntyy kouluyhteisön yhteisessä keskustelussa. Avoimuus ympäröivään yhteisöön rikastuttaa laaja-alaisen osaamisen käsitettä. Oppimisen lähtökohtana ovat usein arjen tilanteet. Tavoitteena on, että oppilas oppii pitämään huolta itsestään, toisista sekä rakennetusta ja luonnon ympäristöstä.

Valmistavan opetuksen ryhmät noudattavat Opetushallituksen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman lisäksi kaupunkikohtaisia opetussuunnitelmakirjauksia sekä koulun tason kirjauksia laaja-alaisesta osaamisesta.

3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden tavoitteena on kehittyvä peruskielitaito (viite Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen lähtökohtana ovat oppilaalle koulussa ja arjessa merkitykselliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet. Niiden avulla tarkastellaan kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä. Vuorovaikutustilanteita mallinnetaan, pohjustetaan ja harjoitellaan yhdessä opettajan ja vertaisten tuella.

Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen ja koulunkäyntihistoria ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen/ ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen/ ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

3.2.2. Oppilaan oman äidinkielen tukeminen

Oppilaan oman äidinkielen tukemisen tavoitteena on vahvistaa ja edistää äidinkielen osaamista, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä osaaminen luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle.

Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, opetus noudattaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden liitteessä

kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen ja muiden tahojen kanssa.

3.2.3. Muut kielet

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa tuetaan kognitiivisten taitojen lisäksi lukemista ja kirjoittamista sosiaalisena ja kulttuurisena prosessina, jonka tehtävänä on tukea osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua perusopetuksen oppilaiden kanssa yhteisiin oman äidinkielen opetuksen ryhmiin niissä kielissä, joissa opetusta Vantaalla järjestetään. Oppilas voi valita oman äidinkielen tai ylläpitokielen opetuksen.

Oppilas voi osallistua perusopetuksen vieraan kielen tunneille oman opinto-ohjelmansa mukaan.

3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan mahdolliset aikaisemmat opinnot ja tuleva perusopetuksen vuosiluokka. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kullekin oppiaineelle ominaiset tekstit ja niiden tyypilliset piirteet ja käyttötilanteet sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistaminen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet ja sisällöt valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä. Lähtökohtana suunnittelulle ovat esiopetukselle asetetut tavoitteet tai perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja vuosiluokkien välisten siirtymävaiheiden kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet. Eri tiedonalojen tekstitaitojen opetuksessa on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota matemaattisen osaamisen vahvistamiseen, jotta oppilaalla on riittävä perusta matematiikan opiskeluun perusopetuksessa valmistavan opetuksen jälkeen. Keskeistä on tukea oppilaan lukumääräisyyden tajun, matemaattisten suhteiden ymmärtämisen, laskemisen taitojen ja aritmeettisten taitojen hallintaa.

Oppilaan äidinkieltä tai muuta aiempaa opiskelukieltä voidaan hyödyntää eri tiedonalojen sisältöjen oppimisen tukena. Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä opinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista eri tiedonalojen sisältöjä opiskeltaessa.

Oppiaineiden sisältöjä opetetaan sekä valmistavan opetuksen ryhmässä että perusopetuksen ryhmässä oppilaan koulutaustan ja suomen kielen taidon mukaan. Vantaalla olevaa oman äidinkielistä kielitarjontaa hyödynnetään eri oppiaineiden opetuksessa.

Vantaalla opetuksessa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä: kaupunkiympäristö, luonto, kulttuuritarjonta, kirjastot yms.

Yläkouluvaiheessa maahan muuttanut oppilas voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen (B-ruotsin) opiskelusta, 7. luokan oppilas vain erityisen painavin perustein. Jos oppilas on käynyt peruskoulun vuosiluokkia 1–6, oppilasta ei pääsääntöisesti vapauteta, kuten ei myöskään 8.–9. -luokalla olevaa oppilasta, joka on opiskellut hyväksytysti ruotsin kieltä pidemmän aikaa.

4. Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuurisista taustoista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa myös perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria

4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta tai esiopetusta ja koulussa tai esiopetusyksikössä vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat oppivat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoja, jotka ovat monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintäteknologista osaamista ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä.

Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Koulu on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa erilaiset identiteetit, kielet ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Koulun tehtävänä on kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa ja kaikkien kouluyhteisön jäsenten osallisuutta. Kulttuurinen moninaisuus antaa mahdollisuuden keskustella opetettavasta aineksesta eri näkökulmista. Koulujen toimintakulttuurissa huomioidaan kielitietoisuus eli kielen merkitys kaikessa kanssakäymisessä ja opettamisessa. Monikielisyys tehdään näkyväksi kouluympäristössä ja erilaisissa oppimistilanteissa. Jokainen opettaja on myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja ja kielellinen malli. Kielitietoiset työtavat hyödyttävät koulun kaikkia oppilaita.

4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen/ruotsin kielen sekä

eri oppiaineiden tai esiopetuksen oppimiskokonaisuuksien tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen/ ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen/ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Vantaalla perusopetuksen toimintakulttuurissa korostuvat sekä koulujen välinen että ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö. Toimintakulttuuri näkyy joustavuutena, kehittämismyönteisyytenä ja yhdessä oppimisena. Dialogin kautta myös oppilaat tietävät, miksi ovat koulussa ja miksi asioita opitaan. Tällöin tavoitteiden saavuttaminen ja oppiminen itse koetaan palkitsevana. Vantaalaiset oppimisympäristöt tukevat toiminnallista oppimista ja oppilaiden osallisuutta. Oppimisympäristömme edistävät tieto- ja viestintäteknologian käyttöä, oppiainerajojen rikkomista ja ekososiaalisen sivistyksen sekä luontosuhteen kehittymistä. Vantaalla noudatetaan Vantaan perusopetuksen tieto- ja viestintäteknologian taitotasoja. Koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittymistä sekä toteutumista johtoryhmätyöskentelyn avulla.

Valmistavan opetuksen ryhmät noudattavat Opetushallituksen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman lisäksi kaupunkikohtaisia opetussuunnitelmakirjauksia ja koulun tason kirjauksia koulun toimintakulttuurista.

5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan

- *oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet*
- *oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin*
- *opiskeltavat oppiaineet tai oppimiskokonaisuudet, ja niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö*
- *oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi esi- tai perusopetukseen*
- *ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.*

Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaan oma opinto-ohjelma olla osa sitä.

Oppilaan oma opinto-ohjelma sisältää opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät, opetuksen keskeiset sisällöt sekä suunnitelman osallistumisesta perusopetukseen. Opinto-ohjelmaan kirjataan myös oppilaan koulunkäynnin kannalta tärkeät asiat, kuten tietoja oppilaan koulunkäyntihistoriasta, kaksi- tai monikielisyydestä ja kotoutumisesta.

Opinto-ohjelma laaditaan kahden kuukauden kuluessa valmistavan opetuksen alkamisesta. Opinto-ohjelman laativat valmistavan opetuksen opettaja ja muut oppilasta opettavat opettajat yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Sovitusti mukana voi olla myös muita henkilöitä. Tarvittaessa käytetään tulkkia.

Valmistavan opetuksen opinto-ohjelma on pohjana oppilaalle perusopetuksessa laadittavalle suunnitelmalle sekä mahdolliselle valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelmalle. Opinto-ohjelmaa käytetään oppilaan opiskelun tukena vähintään yhden lukuvuoden ajan sen jälkeen, kun hän on siirtynyt valmistavasta opetuksesta perusopetukseen tai valmistavan opetuksen lisäopetus on päättynyt.

6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Nämä on kuvattu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 7[3] ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 5[4]. Opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä opiskeluhuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

6.1. Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta.

Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa oppilaan kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen.

Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen/ruotsin kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen/ruotsin kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta.

Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineksen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisen vaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan tunnistaa ja antaa tukea oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen ja oppimisen tueksi tarjotaan tarvittavia fyysisiä ja digitaalisia oppimisen apuvälineitä.

Jokaiselle oppilaalle laadittavassa henkilökohtaisessa opinto-ohjelmassa kuvataan miten kunkin oppilaan kohdalla sisältöjä ja opetusjärjestelyjä on eriytetty.

3 *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*
4 *Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*

6.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun tai esiopetuksen yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Tulkkauspalvelun käyttäminen on tarpeellista, jos perheiden kannalta tärkeiden asioiden välittämiseen ei ole yhteistä kieltä. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä tarvittaessa oppilaan jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kodin ja koulun välinen tiedonkulun sujuminen varmistetaan valmistavan opetuksen aikana. Tulkin käyttö mahdollistaa tasavertaisen vuoropuhelun kodin ja koulun välillä.

Kodin ja koulun yhteistyössä huomioidaan perheiden kulttuuritausta ja heidän kokemuksensa erilaisista koulujärjestelmistä ja -kulttuureista. Huoltajille kerrotaan opetukseen ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista suomalaisessa yhteiskunnassa, omassa koulussa ja ryhmässä.

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä rakennetaan sekä koulun että kotien tarpeista niin yksittäisen oppilaan asioissa kuin erimuotoisissa vanhempainilloissa ja -ryhmissä.

Tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

Oppilaan kouluhistoria ja mahdollinen aikaisempi tuen tarve selvitetään huoltajien ja oppilashuollon yhteistyönä. Tuen tarpeen arvioinnissa tulee erottaa varsinaiset oppimisvaikeudet, kehittyvä suomen kielen taito ja työskentelytaitojen harjaantumattomuus.

Opinto-ohjelmaan kirjataan oppiainekohtainen eriyttäminen ja yksilöllinen tuen tarve. Valmistavan opetuksen aikana käytetään ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarvittaessa.

Valmistavassa opetuksessa pyritään tunnistamaan ja huomioimaan oppilaan mahdolliset oppimis- ja koulunkäyntivaikeudet, jotta tuen tarve ja sen edellyttämät tukimuodot voidaan aloittaa varhain ja ne ovat tiedossa oppilaan siirtyessä perusopetukseen. Jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on ilmeinen, voidaan oppilaalle tehdä valmistavan opetuksen päättyessä tuen tarpeen arvio ja suunnitelma oppilaskohtaisista tukitoimista.

6.3. Opiskeluhuolto

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhuolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu tai esiopetusyksikkö. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022,1 §).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhuoltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien esiopetus- tai kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen

tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 378/2022, 15a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 9 §).

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhuoltoa. Opiskeluhuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 3 §), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhuoltotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkkauspalveluista.

Opiskeluhuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Vantaalla perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden opiskeluhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon järjestämisen periaatteet ja oppilaita samat oikeudet opiskeluhuollon palveluihin kuin Vantaan perusopetuksen opiskeluhuollossa. Vantaalla perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtaista opiskeluhuoltosuunnitelmaa ei tehdä erikseen, vaan valmistavan opetuksen oppilaat huomioidaan koulukohtaisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden opiskeluhuollossa korostuu kaikkien koulun aikuisten yhteistyön merkitys ja dialogi kotien kanssa.

Osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä toteutetaan sekä perusopetukseen valmistavan opetukseen osallistuvan opetusryhmän sisällä että koko kouluyhteisössä siten, että perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat, heidän huoltajansa ja opettajansa otetaan osaksi luokka- ja kouluyhteisöä. Heidät huomioidaan myös koulukohtaisia hyvinvointia ja turvallisuutta koskevia suunnitelmia, sääntöjä ja määräyksiä suunniteltaessa, niitä toteuttaessa ja niistä tiedotettaessa. Vantaalaisissa kouluissa koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä ottaa huomioon myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevat oppilaiden hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyvät asiat. Erityistä huomiota kiinnitetään perusopetukseen valmistavassa opetuksessa aloittavien oppilaiden hyvään vastaanottoon luokka- ja kouluyhteisössä sekä toisaalta sen varmistamiseen että oppilaan turvallisuudentunne säilyy hänen siirtyessään perusopetukseen.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevilla oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon sekä määräaikojen puitteissa opiskeluhuollon palveluihin (koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut ja kouluterveydenhuolto) ja niissä tarvittaviin tulkitsemispalveluihin sillä koululla, missä oppilas opiskelee.

Yksilökohtainen opiskeluhuoltotyö perustuu luottamuksellisuuteen ja sitä tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Opiskeluhuollon palveluista kerrotaan kaikille valmistavassa opetuksessa opiskeleville oppilaille ja heidän huoltajilleen oppilaan aloittaessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja siirryttäessä perusopetukseen.

Oppilaan yksilöllisen tuen tarpeen selvittämiseksi, tukitoimien suunnittelemiseksi, toteuttamiseksi ja niiden vaikuttavuuden arvioimiseksi perusopetuksen aluekoordinaattorin, oppilaan opettajien, opiskeluhuollon työntekijöiden, oppilaan ja huoltajien yhteistyö on tärkeää sekä oppilaaksiottovaiheessa, valmistavan opetuksen aikana että oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Monialainen asiantuntijaryhmä perustetaan oppilaan tai huoltajan suostumuksella, kun oppilaan asiaa on tarvetta käsitellä opiskeluhuollon, opettajien sekä tarvittaessa koulun ulkopuolisten

tahojen (esim. Vantaan maahanmuuttajapalvelut, muut sosiaali- ja terveyspalvelut) kanssa yhteistyössä.

Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan ja huoltajien tarpeen mukaan sekä opiskeluhuollon palveluista tiedotettaessa oppilaille ja huoltajille että yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutettaessa.

Opiskeluhuollon työntekijät ovat perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajien käytettävissä opiskeluhuollollista konsultaatiota varten.

Huoltajille kerrotaan suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista sekä vanhempaintapaamisissa että oppilaskohtaisissa keskusteluissa. Myös oppilaille kerrotaan näistä asioista heidän ikänsä ja tarpeensa huomioiden.

6.4. Oppilaanohjaus

valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisen vaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilailla on oikeus saada ohjausta sekä opiskelun aikana että siirtymävaiheissa. Oppilaiden opintopolun tulee muodostaa jatkumo, jonka toteutuminen turvataan ohjauksella. Oppilaiden ohjaukseen osallistuvat kaikki koulun aikuiset. Oppilaanohjauksessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä aluekoordinaattoreiden ja muiden opetusta järjestävien työntekijöiden kanssa. Oppilaalle ja hänen huoltajilleen suomalainen koulutusjärjestelmä, koulukulttuuri ja yhteiskunta ovat usein vieraita, joten ohjaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Alakouluikäisten oppilaiden ohjauksesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja. Ohjauksessa keskitytään tukemaan oppilaan omien vahvuuksien, opiskeluvalmiuksien ja oppimaan oppimisen taitojen edistämistä. Oppilaita ja hänen vanhempiaan ohjataan tutustumaan suomalaiseen koulukulttuuriin ja koulutusjärjestelmään.

Yläkouluikäisten oppilaiden oppilaanohjauksesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja yhdessä oppilaanohjaajan kanssa. Ohjauksella tuetaan oppilaan opiskeluvalmiuksia ja tulevaisuuden suunnittelun kannalta tarpeellisten tietojen ja taitojen kehittymistä. Yläkouluikäisen oppilaan ohjauksessa painottuu suomalaisen yhteiskunnan, jatko-opintomahdollisuuksien sekä työelämän hahmottaminen. Tarvittaessa valmistavan opetuksen oppilas voi osallistua TET-jaksoille.

Oppilaanohjaaja osallistuu ohjaukseen erityisesti nivelvaiheissa, oppilaan siirtyessä perusopetukseen sekä hakeutuessa perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen tai aikuisten perusopetukseen. Siirtymiä tuetaan suunnitelmallisella yhteistyöllä huoltajien, oppilaanohjaajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

6.5. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus
sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee

suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Vantaalla kasvatuskeskusteluiden ja kurinpidollisten keinojen käyttöä ohjeistetaan erillisen asiakirjan (suunnitelma kasvatuskeskusteluista ja kurinpidollisten keinojen käytöstä) avulla.

7. Oppilaan arviointi

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan valmistavan opetuksen aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu monipuoliseen havainnointiin ja eri menetelmin kerättyihin näyttöihin valmistavan opetuksen aikana ja sen päättyessä. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Oppilasta arvioidaan aina sanallisesti ja oppilaan huoltajille tulee selvittää oppilaan arvioinnin periaatteet.

Valmistavassa opetuksessa arvioidaan ja tarkennetaan yksilöllisiä tavoitteita jatkuvasti. Arvioinnissa painotetaan oppilaan suomen kielen osa-alueiden, oppimaan oppimisen ja työskentelytaitojen kehittymistä. Suomen kielen taidon kehittymistä seurataan säännöllisesti ja se kirjataan opinto-ohjelmaan. Oppilaan opinto-ohjelman laatimisen yhteydessä huoltajien kanssa keskustellaan oppilaan edistymisestä ja arvioinnista. Oppiainekohtaista arviointia tehdään mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Itsearviointia toteutetaan valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaille laaditaan opinto-ohjelma. Siihen voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (38§) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä. Osasuoritus voi olla vuosiluokan oppimäärä tai kurssin oppimäärä.

Oppilaan siirtyessä perusopetuksen oppilaaksi, arvioidaan oppilaan tarve valmistavan opetuksen lisäopetukselle sekä mahdollisille tavoitekokonaisuuksittain opiskelulle. Oman opinto-ohjelman mukaisesti opiskelevalle oppilaalle laaditaan suunnitelma, johon kirjataan hänen opinto-ohjelmansa ja hänen arviointinsa toteuttamisen periaatteet.

8. Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö

Valmistavasta opetuksesta annetaan kunnan yhteinen osallistumistodistus valmistavan opetuksen päättyessä. Oppilas saa todistuksen erillisten opintojen hyväksytystä suorittamisesta.

9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen vuosiluokan oppimäärän tai jonkin oppiaineen koko oppimäärän osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin.

Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Kun oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu perusopetuksen oppimääriä eri oppiaineista, suoritusmerkinnät kirjataan oppilasrekisteriin kuten perusopetuksen oppilaille. Perusopetuksen päättövaiheessa oppilaan oppiainekohtainen osaaminen voidaan arvioida joustavasti, eikä se edellytä esim. kaikkien oppiaineen kurssien suorittamista. Osaamisen arviointi voidaan tehdä esim. yhden kurssin aikana ja näytön perusteella. Perusopetuksen päättövaiheessa olevien oppilaiden mahdollisuutta tehdä taito- ja taideaineiden koko oppimäärä erityisessä tutkinnossa tulee tukea. Valmistavan opetuksen aikana erityisessä tutkinnossa suoritetut opinnot kirjataan oppilastietojärjestelmään ja luetaan oppilaalle hyväksi lähikoulun perusopetuksessa.

9 § **Aviapoliksen lukion opetussuunnitelman hyväksyminen / PT**

VD/8417/12.00.01.02/2024

AR/ML/EK

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee lukiolain 12 §:n mukaisesti laatia ja hyväksyä lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma. Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 7 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan hyväksyy varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä päivä- ja aikuislukion opetussuunnitelmat.

Lukioiden opetussuunnitelmat

Opetushallitus on antanut 7.11.2019 määräykset nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista. Vantaan suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmassa (OPH-2263-2019) määritellään Vantaan kaupungin paikalliset lisäykset opetussuunnitelmaan.

Uusi Aviapoliksen lukio aloittaa toimintansa elokuussa 2026. Lukiolle laaditaan liitteen mukainen lukiokohtainen suomenkielinen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen Lukioiden opetussuunnitelman perusteisiin sekä Vantaan suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmaan nuorten lukiokoulutuksessa. Aviapoliksen lukion opetussuunnitelman yleisessä osassa määritellään lukiokohtaiset lisäykset lukiokoulutuksen tehtävään, arvoperustaan, opetuksen toteuttamiseen, opiskelijan ohjaukseen ja tukemiseen, opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointiin sekä oppimistavoitteisiin ja opetuksen keskeisiin sisältöihin. Opetussuunnitelmassa on lisäksi kuvattu kaikki lukiossa tarjolla olevat opintojaksot, niiden tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointi sekä niihin tehdyt lukiokohtaiset lisäykset.

Opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2026 alkaen Aviapoliksen lukiossa.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 9

Toisen asteen koulutuksen johtajan vs. esitys:
Päätetään hyväksyä Aviapoliksen lukion suomenkielinen opetussuunnitelma (liite 1).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Aviapoliksen lukion opetussuunnitelma (Liite 1)

Täytäntöönpano: Toisen asteen koulutuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: 1 Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Aviapoliksen lukion rehtori Mika Luukkonen, puh. 040 825 1635
Toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki, puh. 050 314 5378
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Aviapoliksen lukion opetussuunnitelma

Nimi	Aviapoliksen lukion opetussuunnitelma
Tiivistelmä	Aviapoliksen lukion opetussuunnitelma perustuu valtakunnallisiin lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin (LOPS2019) ja Vantaan kaupungin yhteisiin linjauksiin. Opetussuunnitelma on rakennettu tukemaan opiskelijan yksilöllistä opintopolkua, laaja-alaista osaamista sekä sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin ja työelämään.
Kunta	Vantaa
Koulu	Aviapoliksen lukio
Hyväksymispäivämäärä	16.6.2026
Pdf luotu	9.6.2026

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 2
1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
2.2. Arvoperusta. 6
3. Opetuksen toteuttaminen. 8
3.1. Opintojen rakenne. 8
3.2. Oppimiskäsitys. 8
3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 9
3.4. Toimintakulttuuri. 11
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 15
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 16
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 21
4.1. Ohjaus. 21
4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. 25
4.2.1. Oppimisen tuki. 26
4.2.2. Erityisopetus. 29
4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut. 32
4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 33
4.3. Opiskeluhuolto. 33
4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 33
4.4. Kurinpito. 37
4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. 39
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 39
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 44
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 44
5.2. Opintojakson arviointi. 45
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 46
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 48
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 49
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 49
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 50

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 52
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 52
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 54
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 55
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 55
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 58
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 59
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 59
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 60
7. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi. 66
8. Tuntijako. 67
9. Oppiaineet. 69
9.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 69
9.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 70
Kieli- ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI2-3). 72
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 73
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 73
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 0 op (ÄI1). 74
Kirjallisuus 1, 0 op (ÄI4). 74
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI6-7). 74
9.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 75
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 78
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 78
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 78
Suomen kielen alkeet 1, 2 op (S213). 78
Suomen kielen alkeet 2, 2 op (S214). 78
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 0 op (S21). 78
Elinympäristö ja sosiaaliset verkostot, 2 op (S215). 79
Kieli- ja vuorovaikutus, 2 op (S22-3). 79
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S26-7). 80
9.2. Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ÄIkkv). 81
Äidinkielen ja kirjallisuuden tuki 1, 2 op (ÄI12). 81
9.3. Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot (S2kkv). . . 82
Suomen kielen alkeet 1, 2 op (S213). 82
Suomen kielen alkeet 2, 2 op (S214). 82
Elinympäristö ja sosiaaliset verkostot, 2 op (S215). 82
9.4. Ruotsi (TKRU). 83

9.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 87
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). 87
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 87
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 87
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 87
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 87
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 87
9.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 88
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11). 88
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 88
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 88
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 88
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15). 88
Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUB110). 88
9.5. Vieraat kielet (VK). 89
9.5.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 94
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). 94
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 94
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). . 94
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 94
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 94
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). 94
9.5.2. Ranska, A-oppimäärä (RAA). 94
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RAA1). 95
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA2). 96
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3). 97
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4). 97
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5). 98
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6). 99
9.5.3. Saksa, A-oppimäärä (SAA). 100
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA1). . . . 101
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA2). 101
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3). 102
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4). 103
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5). 104
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6). 105

9.5.4. Venäjä, A-oppimäärä (VEA). 106
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA1). . . . 106
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA2). 107
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3). 108
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4). 109
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5). 110
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6). 110
9.5.5. Espanja, A-oppimäärä (EAA). 111
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA1). . . . 112
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA2). 113
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3). 114
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4). 114
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5). 115
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6). 115
9.5.6. Ranska, B2-oppimäärä (RAB2). 116
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 117
Perustaso 1, 2 op (RAB22). 117
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 117
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 117
Perustaso 4, 2 op (RAB25). 117
Perustaso 5, 2 op (RAB26). 118
Perustaason jatko 1, 2 op (RAB27). 118
Peustason jatko 2, 2 op (RAB28). 119
9.5.7. Saksa, B2-oppimäärä (SAB2). 119
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 120
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 120
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 120
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 121
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 121
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 121
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27). 121
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28). 121
9.5.8. Venäjä, B2-oppimäärä (VEB2). 121
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21). 122
Perustaso 1, 2 op (VEB22). 122
Perustaso 2, 2 op (VEB23). 122
Perustaso 3, 2 op (VEB24). 122

Perustaso 4, 2 op (VEB25). 122
Perustaso 5, 2 op (VEB26). 122
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27). 123
Perustason jatko 2, 2 op (VEB28). 123
9.5.9. Ranska, B3-oppimäärä (RAB3). 123
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 124
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 124
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 124
Perustaso 1, 6 op (RAB34). 124
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 124
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 124
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 124
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 124
9.5.10. Venäjä, B3-oppimäärä (VEB3). 124
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31). 125
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32). 125
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33). 125
Perustaso 1, 2 op (VEB34). 125
Perustaso 2, 2 op (VEB35). 126
Perustaso 3, 2 op (VEB36). 126
Perustaso 4, 2 op (VEB37). 126
Perustaso 5, 2 op (VEB38). 126
9.5.11. Espanja, B3-oppimäärä (EAB3). 126
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 127
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32). 127
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33). 128
Perustaso 1, 2 op (EAB34). 128
Perustaso 2, 2 op (EAB35). 129
Perustaso 3, 2 op (EAB36). 130
Perustaso 4, 2 op (EAB37). 130
Perustaso 5, 2 op (EAB38). 130
9.5.12. Ruotsi, B3-oppimäärä (RUB3). 130
Perustaso 3, 2 op (RUB36). 131
9.6. B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB2vv). 131
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 132
Perustaso 1, 2 op (RAB22). 132
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 132
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 132

Perustaso 5, 2 op (RAB26). 132
Peustason jatko 2, 2 op (RAB28). 132
9.7. B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot, (SAB2vv). 132
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 133
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 133
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 133
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 133
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 133
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 133
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27). 133
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28). 133
9.8. B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB2vv). 134
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21). 134
Perustaso 1, 2 op (VEB22). 134
Perustaso 2, 2 op (VEB23). 134
Perustaso 3, 2 op (VEB24). 134
Perustaso 4, 2 op (VEB25). 134
Perustaso 5, 2 op (VEB26). 134
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27). 134
Perustason jatko 2, 2 op (VEB28). 135
9.9. B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB3vv). 135
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 135
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 135
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 135
Perustaso 1, 6 op (RAB34). 135
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 136
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 136
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 136
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 136
9.10. B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB3vv). 136
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31). 136
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32). 137
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33). 137
Perustaso 1, 2 op (VEB34). 137
Perustaso 2, 2 op (VEB35). 137
Perustaso 4, 2 op (VEB37). 137
Perustaso 5, 2 op (VEB38). 137
9.11. B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (EAB3vv). 137

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 137
Perustaso 3, 2 op (EAB36). 138
Perustaso 4, 2 op (EAB37). 138
Perustaso 5, 2 op (EAB38). 138
9.12. Matematiikka (MA). 138
9.12.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 140
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 140
9.12.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 140
Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2). 140
Geometria, 2 op (MAA3). 140
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 140
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 141
Derivaatta, 3 op (MAA6). 141
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 141
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 141
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 141
Matematiikan paja, 2 op (MAA16). 141
9.12.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 141
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 141
Geometria, 2 op (MAB3). 141
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 141
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 141
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 141
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 141
Matematiikan tuki, 2 op (MAB10). 142
9.13. Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MAAkkv). 142
Matematiikan paja, 2 op (MAA16). 142
9.14. Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MABkkv). 142
Matematiikan tuki, 2 op (MAB10). 142
9.15. Biologia (BI). 142
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 145
Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI2-3). 145
9.16. Maantiede (GE). 146
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 148
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 148
9.17. Fysiikka (FY). 149
Fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY1-2). 151

9.18. Kemia (KE). 152
Johdatus kemiaan, 2 op (KE1-2). 155
9.19. Filosofia (FI). 156
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 158
Etiikka, 2 op (FI2). 158
9.20. Psykologia (PS). 158
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 160
Psychology of Cultural Encounters, 2 op (PS7). 160
9.21. Historia (HI). 161
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 163
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 163
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 164
9.22. Yhteiskuntaoppi (YH). 164
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 166
Taloustieto, 2 op (YH2). 166
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 166
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, 0 op (YH7). 166
9.23. Uskonto (KT). 167
9.23.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 169
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 169
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 169
Vierailuja uskonnollisissa kohteissa, 2 op (UE8). 169
9.23.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 170
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 170
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 170
9.23.3. Katolinen uskonto (KT3). 170
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2). 170
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1). 170
9.23.4. Islamin uskonto (KT4). 170
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 170
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 170
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6). 170
9.23.5. Juutalainen uskonto (KT5). 171
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1). 171

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2). 171
9.24. Elämänkatsomustieto (ET). 171
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 174
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 174
9.25. Terveystieto (TE). 174
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 176
9.26. Liikunta (LI). 176
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 178
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 178
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5). 178
9.27. Musiikki (MU). 179
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1). 181
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 181
9.28. Kuvataide (KU). 181
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 184
Piirustus 1 - 2, 2 op (KU7). 184
Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8). 184
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9). 185
Valokuvaus, 2 op (KU10). 185
9.29. Opinto-ohjaus (OP). 186
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 187
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 187
Tutorkoulutus, 2 op (OP3). 187
9.30. Temaattiset opinnot (TO). 187
Jaksa paremmin, 2 op (TO56). 188
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 188
Ensiapu, 1 op (TO60). 189
Lukiolaisen turvakurssi, 2 op (TO61). 189
Tutorointi, 2 op (TO62). 190
Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (TO69). 190
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 191
Lukiopaja, 2 op (TO100). 191
TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110). 192
Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120). 193
Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121). 194
9.31. Lukiodiplomit (LD). 195
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4). 196
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6). 197

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 198
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8). 198
9.32. Kansainvälisyysopinnot, valinnaiset (KVvk). 199
Kansainvälisyysopinnot, 2 op (KV1). 200
Tansanian kummikouluprojekti, 2 op (KV2). 200
Ranska-leirikoulu, 2 op (KV4). 201
Saksa-leirikoulu, 2 op (KV5). 201
Kansainvälinen politiikka, 2 op (KV6). 202
9.33. Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot (KKY). 203
Avoimen yliopiston opinnot, 2 op (KKY1). 203
Helsingin yliopiston opinnot, 2 op (KKY2). 204
Jyväskylän yliopiston opinnot, 2 op (KKY3). 204
Metropolian opinnot, 2 op (KKY4). 205
Laurean väyläopinnot, 2 op (KKY5). 205
Aalto-yliopiston opinnot, 2 op (KKY7). 206
9.34. Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI). 206
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). 207
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11). . 207
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). 207
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 207
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 207
9.35. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 (GLO1). 207
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 208
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 208
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). . . 208
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 208
9.36. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2 (GLO2). 208
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 209
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 209
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 209
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 209
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 209
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2). 209
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2). 209
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 209
9.37. Hyvinvointiosaaminen 1 - 2 (HYV1-2). 209
Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2). 210

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 210
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 210
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 210
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 210
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 210
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 210
9.38. Vuorovaikutusosaaminen 1 (VUO1). 210
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 211
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 211
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 211
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 211
9.39. Monitieteinen ja luova osaaminen 1 (MON1). 211
Geometria, 2 op (MAA3). 212
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 212
Geometria, 2 op (MAB3). 212
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 212
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 212
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1). 212
9.40. Monitieteinen ja luova osaaminen 2 (MON2). 212
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 213
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 213
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 213
Derivaatta, 3 op (MAA6). 213
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 213
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 213
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 213
9.41. Yhteiskunnallinen osaaminen 1 (YHT1). 213
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 214
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 214
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 214
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1). 214
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1). 214
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 214
9.42. Yhteiskunnallinen osaaminen 2 (YHT2a). 214

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 215
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 215
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 215
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 215
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 215
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 215
Taloustieto, 2 op (YH2). 215
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 215
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 215
9.43. Yhteiskunnallinen osaaminen 2b (YHT2b). 215
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 216
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15). 216
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). 216
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 216
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 216
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 216
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 216
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 216
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 216
9.44. Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2 (EET1-2). 217
Etiikka, 2 op (FI2). 217
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 217
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 217
9.45. Integraatio-opintojaksot. 217
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 217
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 218
Perustaso 3, 2 op (EAB36). 219
Perustaso 4, 2 op (EAB37). 220
Perustaso 5, 2 op (EAB38). 220
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). 221
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 222
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). . . 222
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 223
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 224
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). 224
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 225
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 226
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 227

Etiikka, 2 op (FI2). 228
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 229
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 230
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 231
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 232
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 233
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 234
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 235
Matematiikan paja, 2 op (MAA16). 236
Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2). 236
Geometria, 2 op (MAA3). 237
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 238
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 239
Derivaatta, 3 op (MAA6). 240
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 240
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 241
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 242
Matematiikan tuki, 2 op (MAB10). 243
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 243
Geometria, 2 op (MAB3). 244
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 245
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 246
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 246
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 247
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 248
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1). 249
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 250
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 250
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 251
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 252
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 253
Perustaso 1, 2 op (RAB22). 254
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 255
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 256
Perustaso 5, 2 op (RAB26). 257
Peustason jatko 2, 2 op (RAB28). 257
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 258
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 258

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 259
Perustaso 1, 6 op (RAB34). 260
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 261
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 262
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 262
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 263
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). 264
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 264
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 265
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 266
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 266
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 267
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11). . 268
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 269
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 269
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 270
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15). 271
Suomen kielen alkeet 1, 2 op (S213). 271
Suomen kielen alkeet 2, 2 op (S214). 272
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 272
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 273
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 274
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 275
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 276
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 277
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 278
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 279
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 280
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27). 281
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28). 282
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 283
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 284
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 285
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 286
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 287
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1). 287

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2). 288
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1). 289
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2). 290
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 291
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 292
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21). 293
Perustaso 1, 2 op (VEB22). 294
Perustaso 2, 2 op (VEB23). 294
Perustaso 3, 2 op (VEB24). 295
Perustaso 4, 2 op (VEB25). 295
Perustaso 5, 2 op (VEB26). 296
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27). 297
Perustason jatko 2, 2 op (VEB28). 297
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31). 298
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32). 299
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33). 300
Perustaso 1, 2 op (VEB34). 300
Perustaso 2, 2 op (VEB35). 301
Perustaso 4, 2 op (VEB37). 302
Perustaso 5, 2 op (VEB38). 302
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 303
Taloustieto, 2 op (YH2). 304
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 305
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 306
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 307

10. Liitteet. 308
10.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 308
10.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 308
10.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 315
10.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 315
10.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 321
10.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 321

10.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 326
10.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 327

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen

asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Aviapoliksen lukion opetussuunnitelma on laadittu elokuussa 2026 aloittavan lukion käyttöön. Opetussuunnitelmaa päivitetään yhdessä opettajakunnan kanssa lukuvuosittain.

Opetussuunnitelma on laadittu lukiolain (714/2018), valtioneuvoston asetuksen lukiokoulutuksesta (810/2018) sekä Opetushallituksen määräyksen lukion opetussuunnitelman perusteista mukaisesti.

Tässä opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyön käytännön järjestämisestä. Tämän opetussuunnitelman lisäksi lukion opiskelijat laativat opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto ja urasuunnitelman.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on pyritty sellaisiin ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria ja tukevat opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä tukevat monipuolista vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*

- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Aviapoliksen lukion opinto-oppaassa ja lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään opetussuunnitelman käytännön toteutusta.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuurissa opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

Aviapoliksen lukiossa kohtaavat kansainvälisyys, korkea osaaminen ja tulevaisuuden taidot. Rakennamme rohkeaa ja kestävyyteen sitoutunutta oppimisyhteisöä, jossa yhdistyvät akateeminen vaatimustaso, lämmin kohtaaminen ja globaali verkostoituminen.

Toiminta-ajatus jalkautuu käytäntöön seuraavien painopisteiden kautta:

1. Kansainvälisyys ja kielitietoisuus

Englanninkielinen lukiokoulutus ja yleislinja toimivat vuorovaikutuksessa ja edistävät aitoa monikielisyyttä.

2. Korkeakouluyhteistyö ja työelämäyhteydet

Hyödynnämme sijaintiamme lentoaseman ytimessä ja yhteistyötä korkeakoulujen, muiden oppilaitosten sekä lähiympäristössä olevien toimijoiden kanssa.

3. Opiskelijalähtöinen kestävyys ja hyvinvointi

Nuoren kukoistus on edellytys oppimiselle. Aviapoliksessa korkea vaatimustaso kulkee käsi kädessä vahvan tuen kanssa. Luomme oppimiseen ja kasvuun turvallisen tilan, jossa kukaan ei jää yksin.

4. Rohkea kokeilukulttuuri

Hyödynnämme teknologiaa ja modernia pedagogiikkaa valmistellaksemme opiskelijoita maailmaan, jota ei ole vielä keksitty. Olemme avoimia yhteistyölle, yhdessä oppimiselle ja hyödynnämme ulkopuolisia asiantuntijoita osana oppituntejamme.

Tarjoamme opiskelijoillemme kaksi polkua: yleislinjan ja englanninkielisen lukiokoulutuksen linjan. Aviapoliksen lukiossa opitaan työelämätaitoja ja kansainvälistä uraa lentoaseman dynaamisessa ympäristössä. Olemme koulu, joka uskoo nuoren potentiaaliin, vaatii paljon ja välittää vielä enemmän.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistäville taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*
- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

Aviapoliksen lukion arvopohja perustuu rohkeaan kokeilukulttuuriin, globaaliin avoimuuteen ja kestävään yhteisöllisyyteen.

Aviapoliksen lukiossa sivistys on taitoa ymmärtää maailmaa, rohkeutta muuttaa sitä ja viisautta tehdä se yhdessä muista huolehtien.

Avoimuus toteutuu Aviapoliksessa kansainvälisyytenä ja monikulttuurisuuden arvostamisena.

Rohkeus tarkoittaa uskallusta rakentaa uudenlaista lukiokulttuuria.

Kestävyys ja yhteisöllisyys muodostavat turvaverkon, jossa jokainen nuori tulee nähdyksi.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Opiskelijoilla on mahdollisuus valita opintojaksotarjottimelta sekä suomenkielisiä että englanninkielisiä opintojaksoja, mikäli opetusryhmissä on tilaa ja mikäli opiskelijan kielitaito on riittävä suorittamaan lukio-opintoja vieraalla kielellä tutkinnon suorittamisen vaarantumatta.

Opintojaksojen kuvauksiin on kirjattu, miten korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö toteutuu opintojakson aikana.

Aviapoliksen lukiossa perustettavat ryhmät päätetään vuosittain valintojen ja käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Osa opintojaksoista voi olla sellaisia, että ne tarjotaan vain joka toinen tai joka kolmas vuosi.

Oppiaineen opintojen suorittamisjärjestys on määritelty kunkin oppiaineen kohdalla.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan

vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Aviapoliksen lukiossa oppimiskäsitys perustuu LOPS-perusteiden ohella ilmiölähtöisyyteen, kielitietoisuuteen ja autenttisuuteen. Oppiminen nähdään dynaamisena prosessina, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa globaalin toimintaympäristön ja ilmailualan verkostojen kanssa.

Arvostamme kokeilevaa rohkeutta ja hyödynnämme teknologiaa kriittisesti. Uskomme, että kestävä oppiminen syntyy yhteisössä, jossa akateeminen haastavuus ja opiskelijan kokonaisvaltainen hyvinvointi kulkevat käsi kädessä.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan

ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Aviapoliksen lukiossa oppimisympäristö on dynaaminen kokonaisuus, joka kytkeytyy tiiviisti ympäröivään kansainväliseen ympäristöön ja yritysverkostoihin. Hyödynnämme opetuksessa autenttisia oppimisympäristöjä yhteistyössä muiden oppilaitosten ja työelämän toimijoiden kanssa.

Opetusmenetelmämme painottavat kielitietoisuutta, monikielisyyttä ja kansainvälistä vuorovaikutusta kaikissa oppiaineissa. Kehitämme aktiivisesti uusia kielenoppimisen malleja ja hyödynnämme digitaalisia työkaluja globaalien yhteyksien rakentamiseen. Kannustamme opiskelijoita kokeilevaan rohkeuteen ja itsenäiseen ongelmanratkaisuun, tarjoten samalla yksilöllistä ohjausta (HOPS) vahvan osaamistason saavuttamiseksi. Arvioimme ja kehitämme oppimisympäristöjämme jatkuvasti kestävyyden ja tulevaisuuden työelämätaitojen näkökulmasta.

Aviapoliksen lukiossa käytetään monipuolisia opiskelumenetelmiä, jotka mahdollistavat opiskelijalähtöisyyden, eri oppiaineiden välisen yhteistyön sekä yhteisöllisen toiminnan. Opintojaksojen selkeä rakenne ja tavoitteet luovat turvallisen oppimistilanteen. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia kokeilla ja löytää omalle oppimistyylilleen sopivia työskentelymuotoja. Opettajat ohjaavat opiskelijoita tiedostamaan, arvioimaan ja tarvittaessa korjaamaan työskentelytapoja ja heitä kannustetaan kestävän elämäntavan mukaiseen toimintaan.

Lukio-opiskelu edellyttää tietoteknisiä taitoja, jotka kuuluvat osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Hyvät tieto- ja viestintätekniikan käyttötaidot ovat osa valmistautumista ylioppilastutkintokokeeseen, jatko-opintoihin ja työelämään. Tekniikka tukee sekä yksilöllistä että yhteisöllistä oppimista, ja se mahdollistaa yhteistyön, tiedon hakemisen, muokkaamisen, luomisen sekä jakamisen. Osa opiskelusta voidaan järjestää etäopiskeluna tai itsenäisenä opiskeluna.

Aviapoliksen lukiossa opiskelijat, opettajat ja henkilökunta edistävät toiminnallaan osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Opetuksessa käytetään toimintatapoja, jotka ohjaavat yhteisölliseen työskentelyyn. Opiskelijoihin luotetaan, heille annetaan vastuuta yhteisten asioiden hoitamisesta ja heidän mielipiteitään kuunnellaan.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti

yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan

sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan toisen asteen koulutuksen yhteisen digivision mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Monikielisille oppijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

Oppiva yhteisö ja työelämäyhteistyö

Aviapoliksen lukiossa oppivan yhteisön toiminta kytkeytyy tiiviisti ympäröivään, kehittyvään Aviapoliksen alueeseen ja sen kansainväliseen yritys- ja elinkeinoelämään. Opiskelijalähtöisyyttä toteutetaan rakentamalla oppimisympäristöjä, joissa opiskelijat pääsevät soveltamaan taitojaan aidoissa ilmiöpohjaisissa projekteissa ja työelämäyhteyksissä. Digivisio näkyy arjessa modernin teknologian joustavana hyödyntämisenä, mikä valmentaa opiskelijoita tulevaisuuden asiantuntijatehtäviin ja jatko-opintoihin. Alumnitoimintaa kehitetään verkostoitumisen ja työelämätietouden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Aviapoliksen lukiossa opiskelijoita rohkaistaan aktiiviseen kansalaisuuteen ja vaikuttamiseen paitsi oppilaitoksen sisällä, myös osana laajempaa metropolialueen ja kansainvälistä toimintaympäristöä. Osallisuus tarkoittaa meillä yhdessä tekemisen kulttuuria, jossa uuden oppilaitoksen traditioita ja toimintatapoja luodaan jatkuvassa vuoropuhelussa opiskelijoiden, ryhmänohjaajien, tutoreiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Opiskelijakuntatoiminnassa painottuu verkostoituminen ja kyky toimia muuttuvissa yhteisöissä.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus innovaatioympäristöissä

Välittämisen ja keskinäisen arvostuksen ilmapiiri luo turvallisen pohjan rohkealle oppimiselle ja kokeilulle. Hyvinvointia tuetaan ohjaamalla opiskelijoita itsesäätelyyn, ajanhallintaan ja palautumiseen dynaamisessa opiskeluympäristössä. Kestävän kehityksen periaatteet ja Vantaan ympäristöohjelma integroituvat lukion arkeen luontevasti siten, että opiskelijat pääsevät visioimaan ja toteuttamaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä ratkaisuja yhdessä alueen yritysten, oppilaitosten ja kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Liikunnallisuus ja aktiivisuus ovat luonnollinen osa modernin oppimisympäristön käyttöä.

Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja turvallinen tila

Aviapoliksen lukio on kaikille avoin, syrjimätön ja turvallinen yhteisö, jossa syrjinnän ehkäisyyn sitoudutaan aktiivisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti. Ohjauksessa ja opintovalinnoissa puretaan tietoisesti sukupuolittuneita tai taustaan liittyviä stereotypioita. Modernit ja muunneltavat oppimisympäristöt on suunniteltu edistämään esteettömyyttä ja tasa-arvoista kohtaamista kaikessa toiminnassa.

Kansainvälisyys, kulttuurinen moninaisuus ja maailmankansalaisuus

Monikulttuurinen Vantaa, lentoaseman läheisyys ja alueen uniikki luonne tekevät kansainvälisyydestä ja maailmankansalaisuudesta luonnollisen osan lukion identiteettiä. Aviapoliksen lukiossa järjestetään erityistehtävän mukaisesti englanninkielistä lukiokoulutusta. Kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja voimavarana. Kielitietoisuus on arkipäivää, ja opiskelijoita kannustetaan kehittämään monipuolista kielitaitoaan ja kulttuurienvälistä osaamistaan. Opetuksessa ja yhteistyöprojekteissa hyödynnetään kansainvälisiä verkostoja, mikä antaa opiskelijoille valmiudet toimia sujuvasti monikulttuurisissa ja globaaleissa toimintaympäristöissä.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Vantaan lukiokoulutus

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Aviapoliksen lukiossa kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö on avointa, helposti lähestyttävää ja ennakoivaa vuorovaikutusta, joka tukee opiskelijan kasvua kohti asiantuntijuutta ja maailmankansalaisuutta. Yhteistyössä otetaan huomioon opiskelijoiden itsenäistyminen ja kasvava vastuu omista opinnoistaan lukio-opintojen edetessä.

Matala kynnys, monikielisyys ja saavutettavuus

Erilaiset kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet kohdataan yksilöllisesti, ja viestinnässä hyödynnetään tarvittaessa monikielisiä ratkaisuja ja selkeää kieltä. Sähköisen asioinnin (kuten Wilman) lisäksi lukion toimintaa ja arkea tuodaan huoltajille näkyväksi nykyaikaisten digitaalisten ja virtuaalisten kanavien kautta.

Huoltajien osaaminen osana globaalia verkostoa

Aviapoliksen lukion toimintakulttuurille ominainen vahva työelämäorientaatio ulottuu myös kotien suuntaan. Kutsumme huoltajia aktiivisesti mukaan lukion toimintaan ja hyödynnämme heidän monipuolista ammatillista osaamistaan, verkostojaan sekä asiantuntijuuttaan esimerkiksi teemapäivissä, opintojaksoilla tai opinto-ohjauksen vierailuilla. Tämä rikastuttaa oppimista ja laajentaa opiskelijoiden käsitystä tulevaisuuden työelämästä.

Yhteinen vastuu ja opintojen seuranta

Yhteistyön perustana on moniammatillisesti jaettu kuva opiskelijan hyvinvoinnista ja opintojen etenemisestä. Ryhmänohjaaja toimii huoltajan ensisijaisena kontaktina oppilaitoksessa, ja hän huolehtii siitä, että kodit saavat riittävästi tietoa lukio-opinnoista sekä opiskeluhuollon ja ohjauksen tukimuodoista. Huoltajia osallistetaan säännöllisesti oppilaitoksen toiminnan arviointiin ja kehittämiseen kyselyiden sekä yhteisten foorumien kautta. Tavoitteena on turvata opiskelijalle sujuva, kannustava ja turvallinen opintopolku lukio-opintojen alkamisesta ylioppilasjuhlaan saakka.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus,

kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Työelämävalmiudet

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan.

Kansainvälinen osaaminen

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi. Lukioiden on mahdollista hyödyntää kansainvälisessä toiminnassaan myös monikulttuuristen opiskelijoidensa osaamista.

Aviapoliksen lukiossa korkeakoulu-, työelämä- ja kansainvälisyysyhteistyö integroituvat kiinteäksi osaksi lukion jokapäiväistä toimintakulttuuria. Lukion sijainti Suomen kansainvälisimmässä solmukohdassa ja kehittyvässä yrityskeskittymässä tarjoaa opiskelijoille autenttisen ympäristön laaja-alaisen osaamisen ja tulevaisuuden asiantuntijataitojen kehittämiseen.

Korkeakouluopintoihin suuntaaminen

Aviapoliksen lukiossa opiskelijoita rohkaistaan rakentamaan yksilöllisiä ja ennakkoluulottomia jatko-opintopolkuja. Korkeakouluyhteistyötä tehdään tiiviisti pääkaupunkiseudun yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

- Kurkistuskurssit ja väyläopinnot: Opiskelijoita ohjataan aktiivisesti suorittamaan avoimen korkeakoulun opintoja ja kurkistuskursseja osana lukio-opintojaan, erityisesti kansainvälisyyteen, teknologiaan, talouteen ja kestävyystieteisiin liittyviltä aloilta.
- Oppiainerajat ylittävä yhteistyö: Sekä opinto-ohjaajat että aineenopettajat kytkevät opintojaksojen sisällöt ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen ja

korkeakoulujen opintotarjontaan hyödyntäen asiantuntijavierailuja, kampusvierailuja sekä virtuaaliteknologiaa.

Tulevaisuuden työelämävalmiudet ja osaaminen

Työelämäyhteistyömme keskiössä on passiivisen tutustumisen sijaan itse tekemällä oppiminen ja ilmiölähtöisyys. Aviapoliksen alueen dynaaminen elinkeinoelämä ja globaalit yritykset toimivat lukion laajennettuina oppimisympäristöinä.

- Kumppanuudet ja projektit: Lukio pyrkii rakentamaan pitkäjänteisiä yhteistyökumppanuuksia alueen yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Opiskelijat pääsevät ratkomaan aitoja työelämän toimeksiantoja ja kehittämään projektinhallinta-, tiimi- ja viestintätaitojaan.
- Yrittäjämäinen asenne ja jatkuva oppiminen: Toiminnassa painotetaan kestävän tulevaisuuden toimintatapoja, digitaalisia valmiuksia ja kykyä hahmottaa omia vahvuuksia muuttuvassa maailmassa.

Kansainvälinen osaaminen ja maailmankansalaisuus

Aviapoliksen lukiossa kansainvälisyys on arjen toimintaperiaate ja osa oppilaitoksen identiteettiä. Hyödynnämme sijaintimme suomia etuja laaja-alaisesti globaalikasvatuksessa.

- Kansainväliset verkostot ja kumppanuuskoulut: Lukio kehittää omaa ulkomaista kumppaniverkostoaan. Yhteistyössä hyödynnetään monipuolisesti sekä fyysistä liikkuvuutta (kuten opintomatkoja ja hankkeita) että virtuaalisia kansainvälisiä oppimisympäristöjä.
- Kotikansainvälistyminen ja monikulttuurisuus: Kaupungin ja oman opiskelijakuntamme monikulttuurisuus ja kielitietoisuus nähdään voimavarana. Opiskelijat pääsevät hyödyntämään kielitaitoaan ja kulttuurienvälistä osaamistaan lukion arjessa. Teemme yhteistyötä Suomessa toimivien kansainvälisten instituutioiden, järjestöjen ja asiantuntijoiden kanssa vahvistaaksemme opiskelijoiden valmiuksia toimia globaaleissa toimintaympäristöissä.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

Martinlaakson lukion opiskelijoiden ohjausta ja tukemista kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa ja sen liitteissä.

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
  - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille

sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

***Opiskelija** suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.*

***Ryhmänohjaaja** on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa, toteutumisen seurannassa ja päivittämisessä esimerkiksi ro-tapaamisissa. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.*

***Aineenopettaja** välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen*

kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa tunnistamaan tämän osaamista ja vahvuuksia, joita opiskelija reflektoi henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan.

***Opinto-ohjaaja** koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.*

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Vantaalla jokainen opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Opiskelija myös seuraa suunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelmaa säännöllisesti

opintojen aikana. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija ottaa vastuuta sekä lukio-opinnoistaan että jatko-opintojensa suunnittelusta. HOPS-ohjauksen ja opettajien antaman palautteen avulla opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja haasteensa oppimisessa sekä kehittämään opiskelutaitojaan tavoitteidensa mukaisesti. Vantaalla pyritään siihen, että opintosuunnitelma on koko koulun olennainen ohjauksen työväline, jolla varmistetaan opiskelijalle oikea-aikainen tuki ja opintojen sujuva eteneminen. HOPS-ohjausta toteutetaan Vantaalla esimerkiksi opinto-ohjauksen jaksoilla sekä osana ryhmänohjausta ja aineenopetusta.

Aviapoliksen lukiossa "koko koulu ohjaa" -periaatetta laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolisiin asiantuntijaverkostoihin. Ohjaustoiminnassa hyödynnetään kumppanuusyritysten mentoreita, korkeakoulujen opiskelijalähettiläitä ja asiantuntijoita, jotka tukevat opiskelijaa tämän ammatillisen identiteetin rakentumisessa.

Aineenopettajat kytkevät oppiaineensa ohjauksen globaaleihin megatrendeihin (kuten digitalisaatio, tekoäly ja vihreä siirtymä) auttaen opiskelijaa tunnistamaan, miten lukio-opinnot linkittyvät tulevaisuuden muuttuvaan työelämään.

Opiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin tuetaan tarjoamalla kohdennettua ohjausta myös kansainvälisistä korkeakoulu- ja uravaihtoehdoista. Opinto-ohjauksessa perehdytetään opiskelijat ulkomaisten oppilaitosten hakujärjestelmiin ja kansainvälisiin opintopolkuihin.

Jatko-ohjauksessa hyödynnetään joustavia digitaalisia ohjausalustoja ja etätapaamisia, jotta tuki tavoittaa myös paikkakuntaa vaihtaneet tai välivuotta viettävät nuoret tehokkaasti.

Urasuunnittelu ja työelämäyhteistyö perustuvat Aviapoliksessa aitoon vuorovaikutukseen ja verkostoitumiseen. Opiskelijoita ohjataan rakentamaan omaa ammatillista profiiliaan (esim. digitaaliset portfoliot) jo lukioaikana. Ohjauksella kannustetaan opiskelijoita tarttumaan projektijohtajuuteen ja yrittäjämäiseen toimintaan lukion ja yritysten yhteisillä opintojaksoilla.

Monikulttuurisuus ja monikielisyys nähdään ohjauksessa merkittävänä urapääomana ja vahvuutena, ja opiskelijoita tuetaan sanoittamaan tämä osaaminen osaksi tulevaisuuden suunnitelmiaan. Työelämäohjauksessa puretaan aktiivisesti eri toimialojen sukupuolittuneita mielikuvia hyödyntämällä monimuotoisia asiantuntijavierailuja.

HOPS-ohjauksessa painotetaan erityisesti itsesäätelytaitoja, ajanhallintaa ja palautumista joustavassa ja valinnaisuutta tarjoavassa opiskeluympäristössä.

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tukea tarjotaan kaikille ja kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset oikeudet tukeen. Tasa-arvoisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden arvostamisen ja syrjimättömyyden periaatteet ohjaavat opetuksen ja tuen järjestämistä lukioissamme.

Opiskelijan oikeudesta tukeen, kuten tukiopetukseen ja muihin tukitoimiin sekä erityisopetuksen sisällöistä ja perusteista kerrotaan tarkemmin lukioiden opinto-oppaissa. Tämän lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa lukiossa tarjottavasta tuesta lukio-opintojen alussa ja opintojen aikana, esimerkiksi osana ryhmänohjausta ja opinto-ohjausta sekä huoltajailloissa.

Opiskelija voi myös kääntyä opetushenkilöstön puoleen kaivatessaan lisätietoa oppimisen tukeen ja erityisopetukseen.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen

tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla oppimisen tuki kuuluu kaikille ja se perustuu kaikkia opiskelijoita hyödyttävään monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön, oppimaan oppimisen taitojen ohjaamiseen, kielitietoiseen pedagogiikkaan, opiskelijan osaamisen kehittymisen seuraamiseen sekä rakentavaan ja positiiviseen palautteeseen. Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tukiopetukseen. Tukiopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti.

Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeen arvioiminen ja tuen suunnittelu aloitetaan tuen asiakirjojen tai muiden mahdollisten tietojen, kuten tiedonsiirtolomakkeiden avulla. Perusopetus toimittaa lukioiden erityisopettajille koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat opiskelijan perusopetuksen aikana tehdyistä tuen päätöksistä (Oppivelvollisuuslain 23 §). Erityisopettaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain 16 § ja lukiolain 58 § mukaan voidaan luovuttaa. Vantaalla jokainen opiskelija arvioi tuen tarvettaan henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa laadinnan yhteydessä.

Lukion erityisopettaja arvioi tuen päätösten ja muiden mahdollisten asiakirjojen pohjalta opiskelijan yksilöllisiä tuen tarpeita lukiossa. Osana tuen tarpeen arviointia erityisopettaja hyödyntää asiakirjojen lisäksi eri tavoin koottua tietoa, kuten keskusteluja opiskelijan ja muiden opettajien kanssa sekä oppitunneilla havainnointia. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään lukio-opintojen alussa lukiseulalla ja tarvittaessa tarkemmilla lukitesteillä. Keskittymisvaikeuksia epäiltäessä erityisopettaja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Vantaalla on käytössä opiskeluhuollon adhd-palvelupolku. Muita mahdollisia oppimista vaikeuttavia asioita selvitetään tarvittaessa muilla menetelmillä, kuten matematiikan tai kielitaidon alkukartoituksilla.

Mikäli opiskelijalla todetaan tarvetta yksilölliselle ja toistuvalle oppimisen tuelle, erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhdessä tuen lomakkeen, jossa kuvataan tuen tarve sekä luetellaan opiskelijan tarvitsemat tukikeinot sekä missä oppiaineissa tuen tarve ilmenee. Aineenopettaja tutustuu kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden tuen tarpeisiin ja suunnittelee opetustaan ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti. Ensisijaisesti tuki toteutetaan ryhmätasoisena

esimerkiksi strukturoituna ja selkeänä opetuksena, luontevana eriyttämisenä sekä luomalla positiivinen opiskeluilmapiiri. Lisäksi yksilöllisempiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, erityisopettajan pedagoginen tuki, monipuoliset osaamisen näyttömahdollisuudet ja arviointimenetelmät, opiskelustrategioissa ohjaaminen sekä kielitietoiset tukimuodot, kuten sanalistojen tai selkokielisen materiaalin käyttö tai oman äidinkielen hyödyntäminen. Tarvittaessa aineenopettaja konsultoi tuen suunnittelussa erityisopettajaa. Aineenopettaja kirjaa toteutetut tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat toteutetun tuen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti. Myös ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat tuen toimivuutta esimerkiksi muun opintojen edistymisen seurannan yhteydessä.

Opiskelija voi hakea ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Erityisjärjestelyhakemuksen laatii erityisopettaja, rehtori tai S2-opettaja. Tarvittaessa aineenopettajilta pyydetään lausunto. Haettavia erityisjärjestelyjä tulee toteuttaa lukio-opintojen aikana ja aineenopettaja kirjaa toteutetun tuen oppimisen tuen lomakkeelle. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioidaan tuen lomakkeelle kirjatun toteutetun tuen perusteella.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

Aviapoliksen lukiossa oppimisen tuki on ennakoivaa, oikea-aikaista ja opiskelijan omia voimavaroja vahvistavaa. Tuki rakennetaan joustavasti osaksi opiskelijan arkea siten, että modernit tilat, digitaaliset työkalut ja moniammatillinen yhteistyö muodostavat yhtenäisen tukiverkon.

Tuen tunnistaminen ja pedagogiset ratkaisut

Oppimisen haasteet ja tuen tarpeet tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

- Seulonnat ja alkukartoitus: Kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille järjestetään opintojen alussa lukivaikeuksia ja oppimisvalmiuksia kartoittavat seulat. Erityisopettaja koordinoi jatkotutkimukset ja pedagogisen tuen suunnittelun.
- Erityisopetus: Erityisopettaja tarjoaa sekä yksilöohjausta että samanaikaisopetusta opintojaksoilla. Erityisopetuksessa painotetaan lukiolaistaitojen, itsetuntemuksen ja tehokkaiden oppimisstrategioiden löytämistä.
- Tukitoimet arjessa: Tukiopetusta ja räätälöityä ainekohtaista tukea tarjotaan matalalla kynnyksellä. Erityistä huomiota kiinnitetään koetilanteiden ja muiden osoitustapojen mukauttamiseen (esim. lisäaika, erillinen tila tai digitaaliset apuvälineet), mikä sujuvoittaa myös valmistautumista ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyihin.

Moderni oppimisympäristö tuen mahdollistajana

Aviapoliksen lukion muunneltavat tilat ja kehittynyt digitaalinen infrastruktuuri toimivat itsessään tuen välineinä:

- Esteettömyys ja eriyttäminen: Fyysiset oppimisympäristöt mahdollistavat dynaamisen eriyttämisen – opiskelija voi tarpeidensa mukaan valita hiljaisen työskentelytilan tai vuorovaikutteisemman ympäristön.
- Saavutettavuus ja digitaalinen tuki: Opetuksessa käytettävät materiaalit ja alustat valitaan saavutettavuuskriteerit huomioiden. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään oppimista helpottavia teknologisia sovelluksia osana arjen itsenäistä työskentelyä.

Moniammatillinen yhteistyö ja roolit

Tuki toteutetaan tiiviissä yhteistyössä opiskelijan, aineenopettajien, ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan ja opiskeluhuollon (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja) kesken.

Toimija	Keskeinen rooli oppimisen tuessa Aviapoliksessa
Aineenopettaja	Havaitsee haasteet opintojaksolla, eriyttää opetusta pedagogisesti ja tarjoaa tukiopetusta.
Ryhmänohjaaja	Seuraa opiskelijan kokonaistilannetta ja opintojen etenemistä jaksoittain, toimii linkkinä kotiin.
Erityisopettaja	Vastaa lausunnoista, pedagogisesta tuesta, oppimisvaikeuksien kuntoutuksesta ja erityisjärjestelyistä.
Opiskeluhuolto	Tukee opiskelukykyä, jaksamista ja mielen hyvinvointia silloin, kun oppimisen esteet liittyvät elämänhallintaan.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista,

toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Vantaan lukiokoulutus

Mikäli opetushenkilöstö katsoo, että opiskelijalle tarjottu oppimisen tuki on riittämätöntä opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, erityisopettaja keskustelee opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa. Lukiossa toteutetun oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida, kun opiskelijalle on tarjottu luvun 4.2.1 mukaista oppimisen tukea ja opiskelija on hyödyntänyt saamaansa tukea. Erityisopetuksen tarve voidaan todeta joissain tapauksissa myös heti lukio-opintojen alussa perusopetuksesta saatujen asiakirjojen pohjalta. Myös opiskelija tai huoltaja voivat pyytää erityisopetusta, jolloin erityisopettaja arvioi erityisopetuksen tarvetta heidän kanssaan. Molemmissa tapauksissa keskustelun jälkeen laitetaan päätösprosessi vireille, mikäli opiskelija ja/ tai huoltaja sitä edelleen pyytävät tai jos erityisopettaja ja rehtori katsovat sen tarpeelliseksi. Keskustelussa voidaan myös tulla yhteiseen lopputulokseen, ettei erityisopetukselle ole tarvetta.

Kun erityisopetuksen päätös on laitettu vireille, erityisopettaja valmistelee sen ja hyödyntää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden, kuten opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan tai opiskeluhuollon asiantuntijanäkemyksiä ja perusteluita. Opiskeluhuollon tehtäviä on tarkennettu opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Tämän jälkeen järjestetään hallintolain mukaisesti opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kuuleminen esimerkiksi monialaisen ryhmän tapaamisessa tai muutoin opiskelijaa ja huoltajaa tapaamalla. Rehtori tekee erityisopetuksen päätöksen erityisopettajan valmistelun pohjalta. Päätös voidaan tehdä myös määräaikaisena, jolloin erityisopetuksen tarvetta tulee arvioida uudelleen määräajan jälkeen. Tarvittaessa lukio-opintojen aikana voidaan tehdä myös päätös erityisopetuksesta luopumisesta.

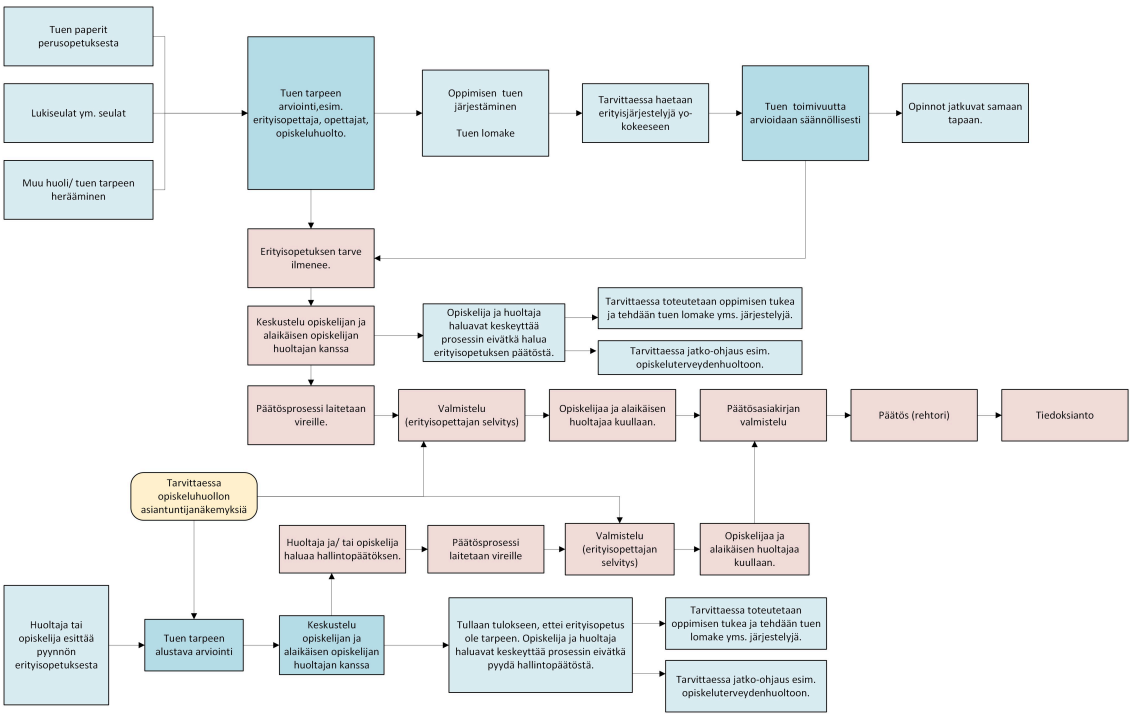

Erityisopetuksen päätösprosessi selitetty kuvana auki

Erityisopetus on säännöllistä tukea ja opiskelustrategioiden ohjaamista, joka toteutetaan säännöllisinä tapaamisina erityisopettajan kanssa. Erityisopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti. Erityisopettaja seuraa antamansa erityisopetuksen vaikuttavuutta opiskelijan suoriutumisen pohjalta. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua niihin asioihin, joita opiskelijan erityisopetuksen päätökseen on kirjattu.

Erityisopettaja keskustelee opiskelijan kanssa mahdollisuudesta kirjata erityisopetus opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan luvalla erityisopetus kirjataan opiskelijan tuen lomakkeelle. Erityisopetuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös oppimisen tukea, mikä kirjataan myös tuen lomakkeelle. Tällöin erityisopettaja kirjaa toteutetun erityisopetuksen ja aineenopettaja toteutetut oppimisen tuen tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat kokonaisuutena oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti.

Erityisopetus toteutetaan Aviapoliksen lukiossa monipuolisesti ja joustavasti opiskelijan yksilölliset tarpeet huomioiden. Erityisopetuksen keskiössä on opiskelijan itsesäätelytaitojen, oppimisstrategioiden ja itsetuntemuksen vahvistaminen.

Aviapoliksen lukiossa käytettävät erityisopetuksen muodot ovat:

- Yksilöohjaus ja oppimisstrategiat: Säännölliset, tavoitteelliset tapaamiset erityisopettajan kanssa, joissa kehitetään lukio-opinnoissa tarvittavia lukiolaistaitoja, kuten ajanhallintaa, tekstien tuottamista, luetun ymmärtämistä sekä opintojen ja arjen tasapainottamista.
- Samanaikaisopetus ja pajoitetut tukimuodot: Erityisopettaja toimii tarvittaessa aineenopettajan työparina oppitunneilla. Lisäksi eri oppiaineissa järjestetään paja-/ polkuopintoja, joissa opiskelija saa intensiivistä lisäopetusta ja tukea oppimisvaikeuksiin.
- Digitaalisten apuvälineiden ja saavutettavuuden ohjaus: Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään erilaisia oppimista helpottavia teknologioita, jotka tukevat itsenäistä selviytymistä jatko-opinnoissa ja työelämässä.
- Ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen harjoittelu: Erityisopetuksessa varmistetaan, että opiskelija oppii hyödyntämään hänelle mahdollisia erityisjärjestelyjä jo lukion päätösviikoilla ja digitaalisissa arviointitilanteissa ennen varsinaisia ylioppilaskokeita.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Erityisopettaja listaa opiskelijan kanssa tuen lomakkeelle yksilölliset järjestelyt opetuksessa, kuten lisäajan tai erillisen tilan tarpeen kokeissa. Avustajapalveluiden osalta opiskelijan tulee olla yhteydessä oman hyvinvointialueensa vammaisten tai muiden palveluiden neuvontaan.

Vantaan yhteisen linjauksen mukaisesti opiskelijan yksilölliset järjestelyt ja poikkeavat järjestelyt sovitaan erityisopettajan kanssa ja kirjataan tuen lomakkeelle.

Aviapoliksen lukiossa näitä järjestelyjä sovelletaan seuraavasti:

- Yksilölliset järjestelyt monimuotoisessa arvioinnissa: Kokeiden lisäajan ja erillisen tilan lisäksi yksilöllisiä järjestelyjä voidaan soveltaa erilaisissa oppimistilanteissa. Opiskelijalla on tuen lomakkeen mukaisesti oikeus osoittaa osaamisensa vaihtoehtoisilla tavoilla (esimerkiksi tallenteena, suullisena kuulusteluna tai yksilösuorituksena), jos oppimisvaikeus tai muu perusteltu syy sitä vaatii.
- Muunneltavat tilat ja digitaaliset ratkaisut: Kokeiden ja opiskelun "erillinen tila" toteutetaan hyödyntämällä lukion joustavia tilaratkaisuja, kuten hiljaisen työskentelyn tiloja. Opiskelijalla on oikeus käyttää tuen lomakkeelle kirjattuja digitaalisia apuvälineitä ja saavutettavuusohjelmia.
- Ohjaus hyvinvointialueen palveluihin: Mikäli opiskelija tarvitsee oppilaitoksen ulkopuolisia avustajapalveluja tai apuvälineitä, lukion erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuolto tukevat ja ohjaavat opiskelijaa ja huoltajaa ottamaan yhteyttä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vammaispalveluihin tai sosiaalihuollon neuvontaan prosessin sujuvoittamiseksi.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja

opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.)

Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta 93/2026 5 §).*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*
- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Aviapoliksen lukiossa noudatetaan Vantaan lukiokoulutuksen yhteistä opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Opiskeluhuoltosuunnitelma ohjaa sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhuoltotyötä oppilaitoksessa.

Aviapoliksen lukion opiskeluhuollon käytännön toteutus pohjautuu seuraaviin asiakirjoihin, joita päivitetään säännöllisesti:

1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma.
2. Aviapoliksen lukion lukuvuosittainen toimintasuunnitelma, jonka liitteenä ja osana toimii lukiokohtainen opiskeluhuollon vuosisuunnitelma.

Aviapoliksen lukiossa opiskeluhuollon matalan kynnyksen toimintaa ohjaavat seuraavat paikalliset täsmennykset:

- Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän (YHR) toiminta: Aviapoliksen lukion yhteisöllistä opiskeluhuoltoryhmää johtaa rehtori, ja siihen kuuluvat opiskeluhuollon asiantuntijat (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja), opinto-ohjaajat, erityisopettaja sekä henkilöstön edustaja. Ryhmän toimintaan kutsutaan säännöllisesti mukaan opiskelijakunnan ja huoltajien edustajia. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja sen keskeisenä tehtävänä on lukion hyvinvointikulttuurin, turvallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen sekä arviointi.
- Matalan kynnyksen saavutettavuus ja digitaaliset kanavat: Jotta opiskeluhuollon tuki tavoittaa nuoren oikeaan aikaan dynaamisessa opiskeluympäristössä, asiantuntijoiden palvelut on tehty helposti saavutettaviksi. Sähköisten ajanvarausten ja Wilman lisäksi opiskelijoita ohjataan hyödyntämään hyvinvointialueen digitaalisia chat- ja neuvontapalveluita. Opiskeluhuollon toimijat jalkautuvat osaksi lukion arkea.
- Monialaiset asiantuntijaryhmät yksilökohtaisessa tuessa: Mikäli opiskelijan tuki vaatii yksilökohtaista, monialaista selvittämistä, kootaan sitä varten tapauskohtainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoaminen perustuu aina opiskelijan (tai tarvittaessa huoltajan) kirjalliseen suostumukseen. Ryhmään kutsutaan vain ne asiantuntijat, joiden mukanaolo on asian käsittelyn kannalta välttämätöntä. Ryhmän sihteeri vastaa kirjaamisesta opiskeluhuollon rekisteriin lain vaatimalla tavalla.
- Yhteistyö nuorisopalveluiden ja kolmannen sektorin kanssa: Paikallisessa toiminnassa painotetaan ankkuroitumista Aviapoliksen alueen muihin nuorten palveluihin. Lukio tekee yhteistyötä Vantaan nuorisopalveluiden, etsivän nuorisotyön ja alueen muiden järjestöjen kanssa opiskelijoiden vapaa-ajan tukemiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.*

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Aviapoliksen lukiossa kurinpitokeinojen ja turvaamistoimenpiteiden käytössä noudatetaan voimassa olevaa lukiolakia sekä hallintolakia. Tavoitteena on varmistaa oppilaitoksen turvallisuus, työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen kaikissa fyysisissä, digitaalisissa ja laajennetuissa (kuten yritysvierailut ja projektit) oppimisympäristöissä.

Kurinpidon periaatteita ovat oikeudenmukaisuus, johdonmukaisuus sekä opiskelijan kuuleminen. Ennen kurinpitotoimiin ryhtymistä ensisijaisena keinona käytetään aina kasvatuksellista keskustelua.

Kun opiskelija rikkoo lukion järjestyssääntöjä, laiminlyö opintojaan tai käyttäytyy epäasiallisesti, lukiossa edetään seuraavan porrasteisen mallin mukaisesti:

1.Kasvatuksellinen keskustelu ja ohjaus: Ensisijainen toimenpide.

Aineenopettaja, ryhmänohjaaja tai opinto-ohjaaja ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa. Tavoitteena on selvittää tilanne ja ohjata opiskelijaa korjaamaan toimintaansa. Asiasta tehdyistä havainnoista ja keskustelusta tehdään merkintä Wilmaan.

2.Opetuksesta epääminen loppupäiväksi: Välitön turvaamistoimi.

Jos opiskelija häiritsee opetusta tai vaarantaa turvallisuutta, opettaja tai rehtori voi määrätä hänet poistumaan oppitunnilta tai oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. Rehtori voi evätä opiskelijan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi. Alaikäisen opiskelijan osalta huoltajalle ilmoitetaan asiasta viipymättä ja varmistetaan opiskelijan turvallinen poistuminen.

3.Kirjallinen varoitus: Hallinnollinen päätös.

Mikäli rikkomus on vakava tai kasvatukselliset keskustelut ja lievemmät keinot eivät ole tehostaneet opiskelijan toimintaa, rehtori voi antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen. Ennen varoituksen antamista opiskelijaa ja alaikäisen huoltajaa on kuultava hallintolain mukaisesti.

4.Määräaikainen erottaminen: Koulutuksen järjestäjän päätös.

Jos opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan tai jos rikkomus on luonteeltaan erittäin vakava, opiskelija voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi (enintään yhdeksi vuodeksi).

Kaikki kurinpitotoimenpiteet ja kasvatukselliset keskustelut dokumentoidaan salassapitosäädöksiä noudattaen. Alaikäisen opiskelijan huoltajalle tiedotetaan tehdyistä toimenpiteistä aina viipymättä Wilman kautta tai puhelimitse.

Kurinpito- ja turvaamistoimenpiteiden yhteydessä opiskelijalle tarjotaan aina mahdollisuus ja ohjaus opiskeluhuollon (kuraattori tai psykologi) tukeen, jotta voidaan selvittää käyttäytymisen taustalla olevia syitä ja tukea opiskelijan koulunkäynnin jatkumista.

Aviapoliksen lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella,

jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

Aviapoliksen lukiossa kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään oppilaitoksen keskeisenä voimavarana, rikkautena ja tulevaisuuden työelämäpääomana. Koska lukio toimii kansainvälisessä Aviapoliksen solmukohdassa, maailmankansalaisuus, kielitietoisuus ja kulttuurienvälinen kunnioitus integroituvat luontevasti kaikkeen opetukseen, ohjaukseen ja toimintakulttuuriin.

Kielitietoisuus tarkoittaa Aviapoliksen lukiossa sitä, että jokainen opettaja on myös oman oppiaineensa kielen opettaja.

- Käsitteiden avaaminen: Opintojaksoilla kiinnitetään erityistä huomiota tieteenalakohtaisten käsitteiden ja tekstilajien avaamiseen, mikä tukee sekä suomea toisena kielenä (S2) opiskelevia että kaikkia muita oppijoita.
- Joustava arviointi: Opiskelijoille annetaan mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa monipuolisilla ja joustavilla arviointimenetelmillä.
- Oman äidinkielen tuki: Opiskelijoita rohkaistaan hyödyntämään koko kielellistä repertuaariaan ja omaa äidinkieltään tiedonhankinnassa ja ilmiöpohjaisessa projektityöskentelyssä. Lukio tekee aktiivisesti yhteistyötä Vantaan muiden lukioiden kanssa opiskelijoiden oman äidinkielen opetuksen mahdollistamiseksi.

Aviapoliksen lukiossa tunnistetaan ja puretaan opinto- ja uravalintoihin liittyviä kulttuurisia stereotypioita. Ohjaus on kulttuurisesti sensitiivistä, ja siinä tuetaan opiskelijan yksilöllistä identiteettiä ja vahvuuksia. Monikulttuurisen opiskelijakunnan osaamista ja kansainvälistä taustaa hyödynnetään aktiivisesti lukion yhteisten tapahtumien, projektien ja teemapäivien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kielten opiskelu on Aviapoliksen lukion profiilin ydinaluetta. Tarjoamme opiskelijoille mahdollisuuden kehittää monipuolista kieli- ja viestintäosaamista suuntautuessaan kansainvälisille jatko-opintopoluille ja globaaliin työelämään.

Lukion kieliohjelmaan kuuluvat seuraavat kielet:

- A-kielet: englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, venäjä
- B1-kielet: ruotsi
- B2 -kielet: espanja, ranska, saksa, venäjä
- B3 -kielet: espanja, ranska, saksa, venäjä, ruotsi

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

Aviapoliksen lukiossa oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan kehittymistä asiantuntijaksi, ohjata hänen opintojensa etenemistä sekä tehdä hänen osaamisensa näkyväksi. Arviointi on kannustavaa, avointa ja monipuolista, ja se kytkeytyy tiiviisti lukion toimintakulttuuriin.

Osaamisen osoittaminen ei rajoitu pelkästään periodin päätösviikon kokeeseen. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa erilaisten tuotosten, kuten portfolioiden, videoraporttien, suullisten esitysten, laboratoriotöiden tai yhteistyössä syntyneiden projektituotosten kautta.

Arviointia kertyvistä näytöistä tehdään pitkin opintojaksoa, mikä vähentää päätösviikon kuormitusta ja antaa opiskelijalle realistisen tilannekuvan osaamisestaan reaaliaikaisesti.

Aviapoliksen lukiossa painotetaan formatiivista arviointia, eli opintojakson aikana annettavaa ohjaavaa palautetta, joka auttaa opiskelijaa muokkaamaan oppimisprosessiaan. Palaute kohdistuu paitsi substanssiosaamiseen, myös laaja-alaisen osaamisen taitoihin, kuten ryhmätyö- ja ongelmanratkaisutaitoihin.

Opiskelijoita ohjataan säännöllisesti arvioimaan omaa oppimistaan ja asettamaan itselleen tavoitteita. Vertaisarviointia käytetään systemaattisesti, mikä kehittää tulevaisuuden työelämässä välttämätöntä kykyä antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Aviapoliksen lukiossa opintojakson arviointi jaetaan selkeästi kahteen toisiaan tukevaan osaan: opintojakson aikana annettavaan oppimista tukevaan (formatiiviseen) palautteeseen sekä opintojakson päätteeksi annettavaan osaamista mittaavaan (summatiiviseen) arvosanaan.

Opintojakson alussa opettaja avaa opiskelijoille arvioinnin kriteerit, menetelmät ja aikataulut. Palaute on jatkuvaa, ja sen tavoitteena on auttaa opiskelijaa säätelemään omaa oppimisprosessiaan. Palautteen antamisessa hyödynnetään digitaalisia oppimisympäristöjä.

Opintojakson päätteeksi annettava arvosana perustuu opiskelijan tietojen, taitojen ja työskentelyn monipuoliseen näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen työskentely opintojakson aikana, ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot projekteissa sekä kyky soveltaa tietoa. Arviointi kohdistuu vain tavoitteiden mukaiseen toimintaan, ei opiskelijan persoonaan tai luonteeseen.

Jos opintojakso on rakennettu useamman oppiaineen kokonaisuudeksi, opiskelija saa opintojakson päättyessä erillisen arvosanan kuhunkin aineeseen.

Jokaisella opiskelijalla on yhdenvertainen mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa riippumatta oppimisen haasteista tai kielellisestä taustasta.

Opiskelija ja aineenopettaja sopivat opintojakson alussa, miten hyväksytyt erityisjärjestelyt (esim. lisäaika koetilanteessa, rauhallinen koetila tai digitaaliset avustavat ohjelmat) toteutetaan käytännössä kyseisellä opintojaksolla.

Mikäli kirjallinen koesuoritus muodostuu opiskelijalle esteeksi osoittaa todellista osaamistaan, opiskelijalle voidaan diagnosoidun syyn, moniammatillisen arvion tai opettajan oman arvion perusteella tarjota vaihtoehtoinen tapa näyttää osaamistaan.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- , Z - ja M-merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Opiskelijalle voidaan kuitenkin antaa väliaikatietoa opintojaksojen moduulin arvioinnista merkinnällä M. Kirjainmerkintä vaihdetaan numeroksi opintojakson ollessa täysin valmis. Lopullisen arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Aviapoliksen lukion valinnaiset opintojaksot arvioidaan pääsääntöisesti suoritusmerkinnällä, ellei opintojakson kuvauksissa toisin mainita.

Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää annettujen tehtävien ja näyttöjen tekemistä hyväksytysti sekä aktiivista osallistumista opetukseen.

Jos opiskelija on osallistunut opintojakson opetukseen, mutta jokin vaadittava näyttö puuttuu tai koesuoritus on tekemättä poissaolon vuoksi, opintojakso arvioidaan tilapäisesti merkinnällä Z. Opettaja kirjaa Wilmaan Z-merkinnän ja määrittelee sen lisätietoihin selkeästi ne puuttuvat tehtävät tai näytöt, jotka opiskelijan on suoritettava saadakseen arvosanan.

Opiskelijalla on aikaa täydentää puuttuvat suoritukset seuraavan periodin uusintakokeeseen mennessä.

Mikäli opiskelija ei täydennä opintojaan annetussa määräajassa, Z-merkintä muuttuu automaattisesti hylätyksi (arvosana 4 tai merkintä H), ja opintojakso on suoritettava uudelleen osallistumalla opetukseen.

Opiskelijalla, joka on saanut opintojaksosta hylätyn arvosanan (4) tai suoritusmerkinnän (H), on oikeus yrittää osoittaa osaamisensa ja saada hyväksytty arvosana osallistumalla uusintakuulusteluun. Hylätyn opintojakson voi uusia kyseistä jaksoa seuraavassa mahdollisessa uusintakoepäivässä.

Uusintakokeeseen ilmoittaudutaan sitovasti Wilman kautta määräaikaan mennessä. Jos opiskelija jää pois kokeesta ilmoittamatta perusteltua syytä, hän menettää kyseisen uusintakerran.

Hylätyn opintojakson kokeen saa yrittää uusia kerran erillisessä uusintakokeessa. Mikäli suoritus on edelleen hylätty, opiskelijan tulee pääsääntöisesti osallistua opintojaksolle uudelleen.

Opiskelijalla on oikeus yrittää korottaa jo hyväksyttyä numeroarvosanaa (5–9) osoittamalla parantunutta osaamistaan opintojakson keskeisissä sisällöissä.

Hyväksytyn opintojakson arvosanan korottamisesta sovitaan arvosanan antaneen opettajan kanssa. Arvosanan korottaminen edellyttää osallistumista opetukseen uudelleen, opintojakson / moduulin itsenäistä suorittamista tai opettajan kanssa erikseen sovittavia lisätehtäviä. Opettaja voi vaatia myös lisänäyttöjä tai portfolion täydentämistä opintojakson tavoitteiden mukaisesti.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Aviapoliksen lukiossa opiskelijaa rohkaistaan kehittämään akateemisia itsenäisen työskentelyn taitoja ja ajanhallintaa. Opintojakson tai sen osan (moduulin) suorittaminen itsenäisesti tarjoaa joustavan tavan edetä opinnoissa, sovittaa yhteen lukio-opintoja ja lukion ulkopuolista tavoitteellista toimintaa tai ratkaista lukujärjestyskonflikteja.

Lupa opintojakson itsenäiseen suorittamiseen on poikkeusmenettely, joka vaatii aina opiskelijalta hyvää opintomenestystä ja osoitettuja itsenäisen opiskelun taitoja.

Opiskelijalla tulee olla kyseisessä oppiaineessa aiemmat opintojaksot suoritettuna vähintään arvosanalla 7 tai suoritusmerkinnällä S. Opiskelijalla ei saa olla voimassa olevia rästisuorituksia (K-merkintöjä) muissa aineissa.

Oppiaineen ensimmäistä moduulia tai opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Samoin opintojaksoja, joiden keskeisenä tavoitteena on suullinen vuorovaikutus, laboratoriotyöskentely tai laaja yhteistyöprojekti (esimerkiksi puheviestintä, kokeellinen fysiikka/kemia tai tietyt ilmiöpohjaiset teemaopinnot), ei pääsääntöisesti voi suorittaa kokonaan itsenäisesti.

Itsenäinen suorittaminen perustuu aina ennakoivaan prosessiin ja kirjalliseen sopimukseen, jotta opiskelijan oikeusturva ja opintojen eteneminen varmistetaan. Itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta edellytetään hyväksytty arvosana. Jos opiskelija saa itsenäisestä suorituksesta hylätyn arvosanan tai laiminlyö oppimissopimuksessa sovitut palautusaikataulut, itsenäinen suoritus raukeaa. Itsenäisestä opiskelusta sopiminen on kuvattu yksityiskohtaisesti opinto-oppaassa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Suullisen kielitaidon arvioinnin periaatteet ja käytänteet on kuvattu tässä opetussuunnitelmassa 7. luvussa opintojaksojen kuvausten yhteydessä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

Aviapoliksen lukiossa opiskelijan opintojen etenemistä ja arjen työskentelyä seurataan systemaattisesti ja moniammatillisesti. Seurannan tavoitteena on tunnistaa opintojen hidastuminen tai opiskeluhyvinvoinnin haasteet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tarjota opiskelijalle oikea-aikaista tukea.

Opintojen etenemisen seuranta jakautuu lukiossamme kolmelle tasolle, joilla jokaisella on selkeä rooli ja aikataulu:

Seurannan taso	Vastuullinen toimija	Toiminta ja aikataulu
Arjen taso (Jatkuva)	**Aineenopettaja**	Seuraa opiskelijan osallistumista, tuntityöskentelyä ja välitehtävien palautusta. Jos opiskelijalla on luvattomia poissaoloja tai opintosuoritukset puuttuvat opintojakson ensimmäisten viikkojen aikana, opettaja ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa ja tekee Wilma-merkinnän.
Jakson taso (5 kertaa vuodessa)	**Ryhmänohjaaja (RO)**	Tarkistaa ryhmänsä opiskelijoiden opintopistekertymät ja poissaolot jokaisen periodin päätteeksi arvioinnin valmistuttua. RO ja OPO laativat yhdessä opiskelijan kanssa suunnitelman toimenpiteistä, jos opinnot hidastuvat tai opiskelijalla on useita hylättyjä/kesken jääneitä suorituksia.
Strateginen taso (Säännöllinen)	**Opinto-ohjaaja (OPO) & Rehtori**	Seuraavat opintojen etenemistä kokonaistasolla. OPO koordinoi yksilöllisiä opintopolkuja niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden valmistuminen uhkaa viivästyä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli

ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen tai tuva-koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

Martinlaakson lukion osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksilukeminen noudattavat Opetussuunnitelman perusteiden ja Vantaan kaupungin linjauksia.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Martinlaakson lukion laaja-alaisen osaamisen arvioinnin käytännöt kuvataan tarkemmin ko. oppiaineen ja opintojakson kohdalla tässä opetussuunnitelmassa.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseen voidaan opiskelijalta edellyttää tapauskohtaisesti määriteltäviä lisänäyttöjä.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

Aviapoliksen lukion projektit, kansainväliset opintomatkat, vaihto-ohjelmat ja koulun muut valinnaiset opintojaksot luetaan mukaan lukion oppimäärään, mikäli ne on suoritettu hyväksytysti (S) ja niistä on sovittu ennakkoon opintosuunnitelmassa.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*

2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Aviapoliksen lukiossa todistusten ulkoasu ja tietosisältö noudattavat Vantaan kaupungin lukiokoulutuksen linjauksia. Todistukset allekirjoittaa rehtori.

Koulukohtaiset temaattiset opinnot eritellään päättötodistuksen opintojakson virallisella nimellä.

Elokuussa 2026 alkavan koulutuksen opiskelijat voivat suorittaa kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomit sekä suullisen kielitaidon kokeet koulun opetussuunnitelman mukaisissa vieraissa kielissä.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

Martinlaakson lukion oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt kuvataan tarkemmin ko. oppiaineen kohdalla tässä opetussuunnitelmassa.

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

Martinlaakson lukiossa opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti ja opiskelijaa kannustetaan jakamaan osaamistaan.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*
- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii

hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan lukiokoulutus

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit,

työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

Martinlaakson lukiossa laaja-alaisen osaamisen sisällöt löytyvät opintojaksojen kuvauksista. Opiskelijan hyvinvoinnista huolehtimista pidetään tärkeänä lukion kaikessa toiminnassa. Opiskelijoille tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia tuoda mielipiteensä esille ja vaikuttaa lukion toimintaan. Näitä mahdollisuuksia ovat esimerkiksi kyselyt ja opiskelijakunnan hallituksen toiminta sekä päivittäinen avoin ja monipuolinen vuorovaikutus kaikkien koulun toimijoiden välillä.

7. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Aviapoliksen lukion kehittämistoiminta ja laadunhallinta perustuvat jatkuvan parantamisen periaatteelle sekä avoimelle, osallistavalle toimintakulttuurille. Arvioinnin tavoitteena on varmistaa laadukas pedagogiikka, yhteisön hyvinvointi sekä lukiokoulutuksen vaikuttavuus. Koulun kehitystyö kytketään tiiviisti Vantaan kaupungin toisen asteen laatuohjelmaan ja strategisiin tavoitteisiin.

Koulun toimintaa ja sen laatua seurataan säännöllisesti eri sidosryhmiltä kerättävän tiedon avulla. Palautteenkeruussa hyödynnetään seuraavia kanavia:

Valtakunnallisia mittareita täydennetään tarvittaessa oppilaitoksen omilla, opintojaksokohtaisilla kyselyillä. Opiskelijakunta otetaan mukaan tulosten käsittelyyn.

Työhyvinvointia, johtamista ja pedagogisia tarpeita seurataan kaupunkitason henkilöstökyselyillä sekä vuosittaisilla kehityskeskusteluilla.

Huoltajien näkökulmia ja palautetta lukion toiminnasta kartoitetaan säännöllisesti lukio-opintojen eri vaiheissa Wilman ja vanhempainiltojen kautta.

Kerätty arviointitieto analysoidaan järjestelmällisesti lukuvuoden aikana ja yhteisissä suunnittelupäivissä. Tulosten pohjalta lukio määrittelee vuotuiset kehittämiskohteensa.

Rehtori ja johtoryhmä vastaavat siitä, että keskeiset arviointitulokset ja niiden pohjalta sovitut kehittämistoimenpiteet sekä painopistealueet kirjataan lukion lukuvuosisuunnitelmaan. Suunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuoden päätteeksi. Kehittämistyön tuloksista ja tulevista painopisteistä tiedotetaan avoimesti.

8. Tuntijako

Aviapoliksen lukion tuntijako

Oppiaine	Pakolliset ja valinnaiset opinnot		
koodi	**pakolliset**	**valtakunnalliset valinnaiset opinnot**	**paikalliset valinnaiset opinnot**
ÄI	1 2 3 4 5 6 7 8	9 10 11	12
S2	1 2 3 4 5 6 7 8	9 10 11	13 14 15
RUA	1 2 3 4 5 6	7 8	
RUB1	1 2 3 4 5	6 7	10
RUB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
ENA	1 2 3 4 5 6	7 8	10
SAA	1 2 3 4 5 6	7 8	
SAB2, SAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
RAA	1 2 3 4 5 6	7 8	
RAB2, RAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
EAA	1 2 3 4 5 6	7 8	
EAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
VEA	1 2 3 4 5 6	7 8	
VEB2, VEB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
MAY	1		
MAA	2 3 4 5 6 7 8 9	10 11 12	16
MAB	2 3 4 5 6 7	8 9	10
BI	1 2 3	4 5 6	
GE	1	2 3 4	6
FY	1 2	3 4 5 6 7 8	
KE	1 2	3 4 5 6	
FI	1 2	3 4	
PS	1	2 3 4 5	7
HI	1 2 3	4 5 6	8
YH	1 2 3	4	7
UE	1 2	3 4 5 6	8
UO, UK, UI, UJ	1 2	3 4 5 6	
ET	1 2	3 4 5 6	
TE	1	2 3	
LI	1 2	3 4 5	LILD
MU	1 2	3 4	MULD
KU	1 2	3 4	7 8 9 10 KULD
OP	1 2		3 10

9. Oppiaineet

9.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

9.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Kieli- ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI2-3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 0 op (ÄI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Kirjallisuus 1, 0 op (ÄI4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI6-7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitoja ja kehittyy esiintyjänä. Hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään sekä kirjallisesti että vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kirjoitusprosessin vaiheet - puheenvuoron rakentaminen - kirjoitettujen, puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analyysi.

9.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli-

ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomen kielen alkeet 1, 2 op (S213)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomen kielen alkeet 2, 2 op (S214)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 0 op (S21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Elinympäristö ja sosiaaliset verkostot, 2 op (S215)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää suomen kielen osaamistaan ja kykenee käyttämään suomea arjessaan
- opiskelija oppii kirjallisesti ja suullisesti kertomaan elinympäristöstään, lähipiiristään ja ystävistään
- opiskelija oppii tekemään yksinkertaista tiedonhakua suomen kielellä
- opiskelija saavuttaa A1.3 -taitotason ja kykenee jatkamaan suomen kielen opintojaan S2-ryhmässä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- A1.2 - A1.3 -tasoisten tekstien ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu
- opiskelijan elinympäristöstä kertova suppea kirjallinen tai suullinen esitys

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4 - 10

Kieli- ja vuorovaikutus, 2 op (S22-3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S26-7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*

- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitoja ja kehittyy esiintyjänä. Hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään sekä kirjallisesti että vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kirjoitusprosessin vaiheet - puheenvuoron rakentaminen - kirjoitettujen, puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analyysi.

9.2. Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (Älkkv)

Osaamisen arviointi

Suoritusmerkintä

Opintojaksot

Äidinkielen ja kirjallisuuden tuki 1, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää tekstinhuollon, oikeinkirjoituksen ja lauserakenteiden hallintaa
- opiskelija löytää itselleen sopivia tapoja lukea, ymmärtää ja analysoida vaativia lukiotason tekstejä
- opiskelija saa varmuutta opiskelija saa varmuutta oman tekstin tuottamiseen, ideointiin ja jäsennellyn asiatekstin kirjoittamiseen
- opiskelija oppii hallitsemaan lukio-opintojen aikatauluja ja lievittää kirjoittamiseen tai lukemiseen liittyvää jännitystä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla työskennellään käytännönläheisesti ja opiskelijoiden yksilölliset tarpeet huomioiden.
- tutustuminen lukutaidon ja kirjoitustaidon kokeiden perusteisiin sekä reaaliaineiden vastaustekniikkaan
- välimerkit, yhdyssanat, kongruenssi ja muut yleisimmät suomen kielen normit
- opintojaksolla on mahdollista tehdä muiden samaan aikaan käynnissä olevien äidinkielen kurssien tehtäviä opettajan ohjauksessa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen lähiopetukseen sekä sovittujen tehtävien ja harjoitusten tekeminen. Opintojaksolla painotetaan itsearviointia, yrittämistä ja oman oppimisprosessin sanoittamista – tärkeintä on oma kehittyminen ja sitoutuminen työskentelyyn.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu ensimmäisen vuoden opiskelijoille, jotka haluavat vahvistaa luku- ja kirjoitustaitojaan sekä saada sujuvan alun lukion äidinkielen ja kirjallisuuden opintoihin. Opintojakso tarjoaa aikaa, tukea ja käytännön työkaluja lukiossa vaadittavien tekstien haltuunottoon.

9.3. Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot (S2kkv)

Opintojaksot

Suomen kielen alkeet 1, 2 op (S213)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomen kielen alkeet 2, 2 op (S214)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Elinympäristö ja sosiaaliset verkostot, 2 op (S215)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää suomen kielen osaamistaan ja kykenee käyttämään suomea arjessaan
- opiskelija oppii kirjallisesti ja suullisesti kertomaan elinympäristöstään, lähipiiristään ja ystävistään
- opiskelija oppii tekemään yksinkertaista tiedonhakua suomen kielellä
- opiskelija saavuttaa A1.3 -taitotason ja kykenee jatkamaan suomen kielen opintojaan S2-ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- A1.2 - A1.3 -tasoisten tekstien ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu

- opiskelijan elinympäristöstä kertova suppea kirjallinen tai suullinen esitys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää suomen kielen osaamistaan ja kykenee käyttämään suomea arjessaan.

9.4. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja

yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

9.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kertaa peruskoulussa opittuja asioita
- vahvistaa perussanastoa ja kertaa ruotsin kielen keskeisimpiä rakenteita
- tutustuu erilaisiin opiskelustrategioihin ja pohtii omia vahvuuksiaan sekä kehittämiskohteitaan kieltenoppijana

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S). Tämä edellyttää, että opiskelija suorittaa hyväksytysti arvioitavat tehtävät sekä osallistuu aktiivisesti opetukseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan B1-ruotsin keskeisimpiä rakenteita sekä vahvistetaan arkipäiväistä sanastoa. Lisäksi tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin kieltenoppimisen näkökulmasta. Opintojakso sopii erityisesti sinulle, jolla on ollut haasteita ruotsin opinnoissa peruskoulussa.

9.5. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen.*

Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

*Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

9.5.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5.2. Ranska, A-oppimäärä (RAA)

Oppiaine ja tehtävä

Ranskan A-kielen opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Moduulien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Moduulista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Moduulien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*

- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko- opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

9.5.3. Saksa, A-oppimäärä (SAA)

Oppiaine ja tehtävä

Saksan A-kielen opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Moduulien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Moduulista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Moduulien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Vieraan kielen opinnoíssa painottuu vuorovaikutusosaaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Myös globaali ja kulttuuriosaaminen kehittyvät vieraan kielen opinnoissa.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan

laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

9.5.4. Venäjä, A-oppimäärä (VEA)

Oppiaine ja tehtävä

Venäjän A-kielen opintojen kurssien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Kurssien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Kurssista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Kurssien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Osaamisen arviointi

Numeroarviointi.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat

vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

9.5.5. Espanja, A-oppimäärä (EAA)

Oppiaine ja tehtävä

Espanjan A-kielen opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Kurssien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Kurssista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Kurssien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Osaamisen arviointi

Numeroarviointi.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteiss

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*

- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

9.5.6. Ranska, B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän tehtävänä on saada opiskelija laajentamaan kielitaitoaan ja jatkamaan vieraan kielen opiskelua myös lukion jälkeen. Vieraan kielen opinnot vahvistavat opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista ja avaavat mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja työhön.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään hyvää peruskieltä sekä suullisissa että kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ajankohtaisista ja kiinnostavista aiheista.

Opintojen aikana edistetään monipuolista kielitaitoa käsittelemällä mm. kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta ja mediaa.

Todistus suullisesta kielitaidosta voidaan antaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen moduulin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaason jatko 1, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Peustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5.7. Saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opintojen tehtävänä on saada opiskelija laajentamaan kielitaitoaan ja jatkamaan vieraan kielen opiskelua myös lukion jälkeen. Vieraan kielen opinnot vahvistavat opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista ja avaavat mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja työhön.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään hyvää peruskieltä sekä suullisissa että kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ajankohtaisista ja kiinnostavista aiheista.

Opintojen aikana edistetään monipuolista kielitaitoa käsittelemällä mm. kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta ja mediaa.

Todistus suullisesta kielitaidosta voidaan antaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen kurssin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

Osaamisen arviointi

Numeroarviointi.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5.8. Venäjä, B2-oppimäärä (VEB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän tehtävänä on saada opiskelija laajentamaan kielitaitoaan ja jatkamaan vieraan kielen opiskelua myös lukion jälkeen. Vieraan kielen opinnot vahvistavat opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista ja avaavat mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja työhön.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään hyvää peruskieltä sekä suullisissa että kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ajankohtaisista ja kiinnostavista aiheista.

Opintojen aikana edistetään monipuolista kielitaitoa käsittelemällä mm. kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta ja mediaa.

Todistus suullisesta kielitaidosta voidaan antaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen moduulin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5.9. Ranska, B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 6 op (RAB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5.10. Venäjä, B3-oppimäärä (VEB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5.11. Espanja, B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*

- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5.12. Ruotsi, B3-oppimäärä (RUB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan

laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustaso 3, 2 op (RUB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

9.6. B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB2vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Peustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.7. B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot, (SAB2vv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.8. B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB2vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.9. B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 6 op (RAB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.10. B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.11. B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (EAB3vv)

Oppiaine ja tehtävä

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.12. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

*Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**, **eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista.***

*Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

*Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen*

ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	*Lyhyen oppimäärän moduuli*
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

9.12.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.12.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria, 2 op (MAA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikan paja, 2 op (MAA16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.12.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria, 2 op (MAB3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikan tuki, 2 op (MAB10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.13. Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MAAkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja laajentaa ymmärrystä matematiikan sovelluskohteista.

Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson avoin kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 11p.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Matematiikan paja, 2 op (MAA16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.14. Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MABkkv)

Opintojaksot

Matematiikan tuki, 2 op (MAB10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa

tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan ***hyvinvointiosaamista.*** *Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia*

kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon

opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI2-3)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

9.16. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää maantieteellistä ajatteluaan sekä kehittää maailmankuvaansa ja maantieteellisiä taitojaan

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - luonnon- ja ihmismaantieteellinen ajattelu - kestävä kehitys - geomedia

9.17. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä

ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää ***yhteiskunnallista osaamista*** *antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*

- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY1-2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

9.18. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen

ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon*

historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*

- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Johdatus kemiaan, 2 op (KE1-2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

9.19. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Etiikka, 2 op (FI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.20. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus

sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Psychology of Cultural Encounters, 2 op (PS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- understand key concepts of social psychology and apply them to cultural encounters
- understand and reflect on experiences related to cultural transition and adaptation
- recognise cultural norms and interact effectively in multicultural settings
- develop awareness of cultural diversity

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

The course includes a project assignment in which the student examines a selected cultural theme in greater depth. Assessment is based on completion (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

The course examines, from a social psychological perspective, how culture influences human behaviour and what happens when different cultures encounter one another. Key themes include culture shock, adaptation to a new environment, living between two cultures, intergroup relations, racism and prejudice, as well as the distinctive features of Finnish culture.

The course is beneficial for anyone interested in adapting to a new culture, but also for anyone interested in social psychology and internationality.

The course may include visits and guest lectures by experts.

9.21. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien*

tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.

Vuorovaikutusosaaminen *näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

Historian opetuksessa korostetaan ***yhteiskunnallista osaamista*** *tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta ***eettisyyden ja ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.22. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä

kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä

kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, 0 op (YH7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii tunnistamaan keskeisimmät yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineet, sekä tietää yhteiskunnallisen vaikuttamisen perusteet
- ymmärtää yhdistyksen perustamisen sekä yhdistystoiminnan perusteet
- tutustuu politiikan tekemiseen ja sen haasteisiin osaten kuvailla millaista on vaikuttaminen oikeassa elämässä ja millaisia arjen haasteita siihen voi liittyä
- tunnistaa tämänhetkisen poliittisen ympäristön, oppii tarkastelemaan ja pohtimaan omaa poliittista arvomaailmaansa suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan ja käymään asioista rakentavaa yhteiskunnallista keskustelua muiden kanssa
- opiskelija oppii toimimaan osana ryhmää, jolla on jokin yhteinen päämäärä tai tavoite

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Hyväksytty suoritus edellyttää, että opiskelija palauttaa sovitut tehtävät hyväksytysti ja osoittaa keskeisten sisältöjen hallintaa.

Arviointi perustuu opintojaksolla tehtäviin palautettaviin tehtäviin, kuten vierailuista tehtäviin muistiinpanoihin, henkilökohtaiseen arvopohdintaan keskittyviin tehtäviin, ryhmätyöprojektiin osallistumisesta sekä lyhyisiin oppimistehtäviin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson painopisteinä voivat olla yhteiskuntapolitiikka, yhteiskuntasuunnittelu, paikallistason poliittinen ja muu järjestötoiminta ja mahdollisuudet mielipiteiden julkiseen esittämiseen.

Opintojakson aikana voidaan tehdä vierailuja eri kohteisiin: eduskunta, kaupungin johtavat elimet, puolueet, kansalaisjärjestöt yms.

Opintojakson aikana tehdään ryhmätöitä, käydään keskusteluja, tehdään käytännön harjoittelua tai voidaan toteuttaa tai osallistua johonkin yhdessä sovittuun hankkeeseen tai tapahtumaan.

9.23. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*

- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

9.23.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vierailuja uskonnollisissa kohteissa, 2 op (UE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu Suomen uskontokentän moninaisuuteen, sekä oppii analysoimaan uskontoja eri ulottuvuuksien kautta.

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Hyväksytty suoritus edellyttää osallistumista vierailuihin ja niiden pohjalta laadittua oppimispäiväkirjaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vieraillaan pääkaupunkiseudun uskonnollisissa kohteissa. Vierailukohteet sovitaan yhdessä ryhmän kiinnostuksen mukaan. Aikataulultaan opintojakso ei ole sidottu

lukujärjestykseen, vaan vierailut toteutetaan kevätlukukauden aikana yhteisesti sovittavina aikoina.

9.23.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.23.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.23.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

9.23.5. Juutalainen uskonto (KT5)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.24. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

*Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämänkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

*Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten*

*tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.25. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

***Eettisyys ja ympäristöosaaminen** näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

*Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita

ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.26. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen ***hyvinvointiosaamista*** *sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on

mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen syventäminen. Liikunnan lisääminen arjessa erilaisiin liikuntamuotoihin tutustumalla kurssien kuvausten mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Kurssien mukaiset monipuoliset liikuntamuodot.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

9.27. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutustaitojen*** *sekä* ***eettisyyden*** *kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan ***luovaa ja monitieteistä osaamista****. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös* ***ympäristöosaamisen*** *kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen*

yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *sekä* ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.28. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin.

Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti,*

sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*

- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Piirustus 1 - 2, 2 op (KU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Taiteen tuntemuksen lisääminen ja oman ilmaisun vahvistaminen ja ideoiden toteuttaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omien ideoiden toteuttaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan maalaustaiteen yleisimpiin menetelmiin, materiaaleihin ja työtapoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maalataan mallista ja mielikuvituksesta. Kurssin voi käydä kahdesti, jolloin ensimmäisenä vuonna opiskellaan piirustustekniikoita, toisena vuonna opiskelija voi tulla syventämään taitojaan omien projektien mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii lukemaan kuvanveistonkieltä, lisää taiteentuntemusta sekä hyödyntää erilaisia veistomateriaaleja osana taiteentekemistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Materiaalien tutkimista ja hyödyntämistä rakentelussa, veistotaiteessa, pienoismalleissa ja keramiikkatyöskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Suoritusmerkintä.

Valokuvaus, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu valokuvauksen historiaan ja valmistumenetelmiin ja oppii hyödyntämään opittua osana omaa taiteentekemistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Järjestelmäkameran käyttö, kuvauksen mahdollisuuksia ja genrejä sekä kokeilevia kuvausprojekteja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.29. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*

- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tutorkoulutus, 2 op (OP3)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutortoiminnan perusteet, oman lukion käytännöt ja perinteet, opiskelu lukiossa, vuorovaikutustaidot ja viestintä, ryhmäyttäminen, vastuunotto, tapahtumajärjestäminen, oman lukion ja lukiokoulutuksen esittely, huolenpito itsestä ja muista

9.30. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Jaksa paremmin, 2 op (TO56)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on opiskelijan oman hyvinvointiosaamisen kehittäminen monipuolisesti toiminnallisia menetelmiä hyödyntäen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset keinot joilla voi tukea arjessa jaksamista ARVIOINTI: suoritusmerkintä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin osatekijöistä ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan. Opintojakso on suunnattu vähän tai ei lainkaan liikkuville opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia tukevan elämäntavan löytämiseen. Tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen liikkumiseen ja arjen aktiivisuuden lisäämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Voidaan suorittaa 1 tai 2 opintopisteen laajuisena. Oman hyvinvointianalyysin tekeminen ohjatusti ja sen pohjalta oman hyvinvointi- ja liikuntasuunnitelman laatiminen. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan osin yksilöohjauksilla ja osin itsenäisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää ohjaajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikuntaohjelman itsenäistä toteuttamista sekä omien hyvinvoinnin osa-alueiden pohtimista.

Ensiapu, 1 op (TO60)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on saavuttaa SPR:n EA1-kurssin ensiaputaidot.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- SPR:n EA1 (moduuli suoritetaan käymällä tämä kurssi itse, todistuksen esittämällä saa suoritusmerkinnän) ARVIOINTI: suoritusmerkintä (SPR:n kurssi)

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

deksi.

Lukiolaisen turvakurssi, 2 op (TO61)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukiolaisen turvakurssi on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) järjestämä yhteiskuntatietoutta ja turvallisuutta lisäävä opintokokonaisuus. Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu omatoimiseen varautumiseen, pelastus- ja poliisiviranomaisten toimintaan sekä turvallisuuden alalla toimiviin järjestöihin teorian ja käytännön harjoittelun kautta. Moduuli järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Lisätietoja https://lukiolaisenturvakurssi.etapahtuma.fi/

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Tutorointi, 2 op (TO62)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- - Opiskelija osaa toimia erilaisissa tutorin tehtävissä - Opiskelija harjoittelee erilaisia tutorina tarvittavia taitoja, kuten ryhmänohjausta, lukio-opintoihin perehdyttämistä ja tapahtuman järjestämistä - Opiskelijaa osallistuu yhteisöllisen toiminnan järjestämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi suoritetaan osallistumalla 5. periodissa tutorkoulutukseen ja jatkaen toimintaa sovitusti seuraavan lukuvuoden ajan. Kurssiin sisältyy tutorina toimimista 1.vuoden opiskelijoille, yhteisten tapahtumien järjestämistä sekä lukion markkinointiin osallistumista. Osallistujat valitaan hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuoden opiskelijoita informoidaan hakemisesta Wilman kautta ennen haun alkua keväällä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suoritusmerkintä.

Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (TO69)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoite: aktiivinen osallistuminen opiskelijakuntatoimintaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi saada 1-6 opintopistettä aktiivisesta osallistumisesta opiskelijakunnan hallituksen toimintaan. Opintosuorituksen laajuus lasketaan osallistumisen määrän mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa lisäämään itsenäistä liikkumista ja arjen aktiivisuutta hyvinvointivalmentajan ohjauksessa.
- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan.
- Opintojakso on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia edistävän elämäntavan toteuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritetaan 2 opintopisteen laajuisena.
- Opintojakson alussa tehdään ohjatusti hyvinvointianalyysi ja sen pohjalta laaditaan henkilökohtainen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma yhdessä hyvinvointivalmentajan kanssa.
- Opiskelijan toiveiden pohjalta laadittua suunnitelmaa toteutetaan ohjatusti ja itsenäisesti liikkuen sekä kirjallisin tehtävin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää hyvinvointivalmentajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman itsenäistä toteuttamista sekä annettujen kirjallisten tehtävien huolellista tekemistä.

Lukiopaja, 2 op (TO100)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saa arkirytmin kuntoon.
- Opiskelija vahvistaa osallisuuttaan ja toimijuuttaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa hyvinvointi- sekä vuorovaikutustaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun opiskelija osallistuu aktiivisesti Lukiopajan toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu käymällä säännöllisesti Lukiopajalla ja huolehtimalla arkirytmistään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja läsnäolo Vantaan lukiopajalla. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vantaan lukiopaja on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat matalan kynnyksen oikea- ja lyhytaikaista tukea opintojensa edistämiseen. Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Lukiopajalla opiskelija suorittaa lukion kursseja itsenäisesti joko omaan lukioon tai etälukioon. Lukiopajalla opiskelijalla on mahdollisuus kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saada arkirytmi kuntoon. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja toimijuutta. Lukiopajaan osallistuminen edellyttää opiskelijalta motivaatiota edistää lukio-opintojaan. Opiskelija osallistuu toimintaan säännöllisesti ja tavoitteena on, että opiskelija pääsee nopeasti takaisin kiinni normaaliin lukioarkeen. Lukiopajan opettaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut toimintaan.

TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa toisen asteen koulutusmahdollisuuksia
- Opiskelijan mielikuva omista jatko-opinnoista selkiytyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustua lukiokoulutukseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukiokoulutukseen tutustuminen vahvistaa opiskelijan käsitystä koulutusmahdollisuuksista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja tulevaisuususko vahvistuu, kun ymmärrys itselle sopivista vaihtoehdoista varmistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan perusopetuksen ajalta kertyneet työelämäkokemukset ja –todistukset sekä aktiivinen osallistuminen perusopetuksen aikana järjestettyyn lukiotutustumiseen. Lukiotutustumisesta opiskelija on saanut suullista palautetta sekä kirjallisen arvioinnin tutustumisen aikana. Opiskelija reflektoi perusopetuksen aikana saamiaan kokemuksiaan ja kertynyttä osaamistaan lukio-opinnoissa tarvittavaan osaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa vahvistetaan yläkoululaisten työelämä- ja opiskeluvalmiuksia toisen asteen opintoihin siirtymiseen opiskelijoiden tarpeen mukaisesti. Näitä valmiuksia voi olla esimerkiksi opinnoissa tarvittavat opiskelutaidot, työnhakutaidot tai itsetuntemuksen vahvistaminen.

Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, annetaan hänelle merkintä myös opintojaksosta TO121.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, merkitään 1op opintojaksolle TO120 ja toinen opintopiste tälle opintojaksolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on jatkoa opintojaksolle TO120. Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

9.31. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnan lukiodiplomi on osoitus opiskelijan fyysisestä toimintakyvystä, liikuntatiedoista, harrastuneisuudesta tai erityisosaamisesta sekä yhteistyö- ja työskentelytaidoista. Suoritusmerkintä ja diplomin arviointi.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

- Lukiodiplomin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*
- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija valmistaa esityksen ryhmässä tai yksin. Opiskelija valitsee työnsä aiheen, näkökulman ja toteuttamistavan itse. Esitys arvioidaan. Diplomin voi suorittaa joko yhdellä tai useammalla teatterityön osa-alueella, esimerkiksi näyttelijänä, ohjaajana tai käsikirjoittajana. Esityksen lisäksi teatterin lukiodiplomin muut osat ovat suullinen reflektio, portfolio ja kirjallinen reflektio. Jotta opiskelija voi osallistua diplomiopintoihin, vähintään kolme teatterikurssia pitää olla suoritettuna.

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*
- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

9.32. Kansainvälisyysopinnot, valinnaiset (KVvk)

Oppiaine ja tehtävä

Kansainvälisyyteen tutustuminen.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kansainvälisyyteen itseään kiinnostavalla tavalla.

Keskeinen sisältö: Kurssin keskeinen sisältö.

Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena tai opiskelija voi valita useampia kansainväliyssteen liittyviä moduuleja.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Ensisijaisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, mutta myös vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaaminen sekä yhteiskunnallinen ja monitieteinen, luova osaaminen.

Opintojaksot

Kansainvälisyysopinnot, 2 op (KV1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kansalinvälisyyteen esim. kotikansainvälisyyden, vaihto-opiskelun tai vaikkapa ulkomaisten vieraiden isännöimisen tai emännöimisen avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisyysopintojen keskeinen sisältö muodostuu opiskelijan omavalintasen kansalinvälisyyshankkeen tai -toiminnan avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Tansanian kummikouluprojekti, 2 op (KV2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu Tansanian kulttuuriin ja nykytilanteeseen sekä kehitysapuyhteistyöhön toimimalla aktiivisesti Kilingin kummikoulun hyväksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen keskeinen sisältö muodostuu opiskelijan oman aktiivisen toiminnan ja yhteistyön kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ranska-leirikoulu, 2 op (KV4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustuminen ranskalaiseen kulttuuriin ja ihmisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kiinnostaako Ranska? Lukiomme opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua ranskalaiseen kulttuuriin leirikoulussa. Leirikoulun aikana testataan kielitaitoa, saadaan uusia ystäviä, tutustutaan ranskalaisiin lukio-opintoihin ja elämänmenoon. Vierailu iki-ihanaan Pariisiin kruunaa matkaajien toiveet! Ystävyyskulumme Les Sables d'Olonnessa sijaitsee Atlantin rannikolla. Ranskalaiset ystävämme ovat tehneet vastavierailuja lukiomme ja rikastuttaaneet arkeamme jo useamman kerran.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Saksa-leirikoulu, 2 op (KV5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Saksalaiseen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Martsarilaiset ovat matkanneet Berliinin lähellä sijaitsevaan Potsdamiin opintomatkoille jo usean vuosikymmenen ajan. Saksalainen ystävyyskoulumme on vakituinen vierailukohteemme niin opiskelijoiden kuin opettajienkin vaihdossa. Mukaan matkalle pääsevät kieltä opiskelevat ja saksalaisesta kultuurista kiinnostuneet. Matkojen kohokohtia ovat Berliinin vierailut, uudet ystävät, saksalaiseen kouluun tutustuminen ja perhemajoitukset. Potsdamiin matkataan vuosittain.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen politiikka, 2 op (KV6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua syvällisesti EU-politiikkaan paikan päällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatka Eu-parlamenttiin. Opiskelijat kurssille valitaan yhteiskuntaopin ja historian opinnoissa ansioitumisen mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.33. Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot (KKY)

Oppiaine ja tehtävä

Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot ovat pääsääntöisesti virtuaalisia, itsenäisesti suoritettavia kokonaisuuksia, jotka orientoivat ko. alan yliopisto- ja korkeakouluopintoihin.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että lukion opiskelija saa mahdollisuuden tutustua korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin jo lukioaikanaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Avoimen yliopiston opinnot, 2 op (KKY1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion opiskelijalla on mahdollisuus valita lukioaikana avoimen yliopiston opinnoista lukiolaisille soveltuviksi merkittyjä kursseja. Avoimen yliopiston kurssitarjonta on laaja ja lukiolaisille tarjolla olevat yliopistokurssit (esim. johdanto- ja peruskurssit eri alojen yliopisto-opintoihin) löytyvät avoimen yliopiston verkkosivuilta osoitteesta https://www.helsinki.fi/fi/avoin-yliopisto. Opinnot ovat lukiolaisille ilmaisia. Opintoihin ilmoittaudutaan yliopiston verkkosivujen kautta, mutta ennen ilmoittautumista on oltava yhteydessä omaan opinto-ohjaajaan. Lukioaikana suoritetut avoimen yliopiston kurssit hyväksiluetaan pääsääntöisesti lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Avoimen yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Helsingin yliopiston opinnot, 2 op (KKY2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua maksutta mille tahansa Avoimen yliopiston opintojaksolle! Opintojaksoilla pääset kurkistamaan eri tieteenaloille ja kokeilemaan, millaista yliopisto-opiskelu on. Opinnot saa hyväksiluettua lukio-opintoihin ja ne jäävät myös yliopiston opintorekisteriin odottamaan mahdollista tutkinto-opiskelijaksi pääsyä. Ao. linkistä voit suodattaa lukiolaisille soveltuvat kurssit. Ilmoittautuminen tehdään opon kanssa yhdessä. Nettisivu: https://courses.helsinki.fi/fi/open-university/ Lisätietoja: Opoilta. Kaikki Helsingin yliopiston kurssit voidaan hyväksilukea jatkossa ko. alan yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Helsingin yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Jyväskylän yliopiston opinnot, 2 op (KKY3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Jyväskylän yliopistossa lukiolaiset voivat kokeilla eri tieteenalojen yliopistotasoisia opintoja. Opiskelu on joustavaa, sillä opintojaksot suoritetaan kokonaan verkossa. Opinnot sopivat toteutustavoiltaan ja laajuudeltaan (2 opintopistettä) lukion rinnalla opiskeltaviksi. Laajuus vastaa yhtä lukiokurssia. Lisätietoja ja kurssikuvaukset osoitteessa https://www.avoin.jyu.fi/fi/opintotarjonta/opinnot-lukioille Opinnot ovat lukiolaisille ilmaisia. Opintoihin ilmoittaudutaan yliopiston verkkosivujen kautta, mutta ennen ilmoittautumista on oltava yhteydessä omaan opinto-ohjaajaan. Lukioaikana suoritetut yliopiston kurssit hyväksiluetaan pääsääntöisesti lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jyväskylän yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Metropolian opinnot, 2 op (KKY4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiolaisena voit suorittaa maksutta Metropolia amk:n opintoja. Opinnoissa pääset kurkistamaan ammattikorkekouluopiskeluun ja kokeilemaan haluamaasi koulutusalaa. Lukioaikana suoritetut Metropolian yhteistyökurssit hyväksiluetaan lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin korkeakouluopintoihin. Valitun opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt löytyvät Metropolian opintotarjottimesta. Lukion opinto-ohjaajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Metropolian opintojen sisällöt löytyvät Metropolian opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Laurean väyläopinnot, 2 op (KKY5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiolaisena voit suorittaa maksutta Laurea amk:n väyläopintoja. Väyläopinnoissa pääset kurkistamaan ammattikorkekouluopiskeluun ja kokeilemaan

haluamaasi koulutusalaa. Opinnot saa hyväksiluettua lukio-opintoihin ja tuleviin jatko-opintoihin Laureassa. Valitun opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt löytyvät Laurean opintotarjottimesta. Lukion opinto-ohjaajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä. Ilmoittautuminen tehdään opon kanssa yhdessä. Nettisivu: https://www.laurea.fi/koulutus/avoin-ammattikorkeakoulu/vaylaopinnot/ Lisätietoja: Opoilta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laurean tarjoamien väyläopintojen sisällöt löytyvät Laurean opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Aalto-yliopiston opinnot, 2 op (KKY7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukioaikana suoritetut Aalto-yliopiston kurssit hyväksiluetaan lukio-opintoihin. Lukion luma-opettajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä. Aalto-yliopiston kurssit voidaan mahdollisesti hyväksilukea jatkossa ko. alan yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aalto-yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.34. Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.35. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 (GLO1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset,

arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.36. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2 (GLO2)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.37. Hyvinvointiosaaminen 1 - 2 (HYV1-2)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on

- tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä
- tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.38. Vuorovaikutusosaaminen 1 (VUO1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.39. Monitieteinen ja luova osaaminen 1 (MON1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Geometria, 2 op (MAA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria, 2 op (MAB3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.40. Monitieteinen ja luova osaaminen 2 (MON2)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.41. Yhteiskunnallinen osaaminen 1 (YHT1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.42. Yhteiskunnallinen osaaminen 2 (YHT2a)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.43. Yhteiskunnallinen osaaminen 2b (YHT2b)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.44. Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2 (EET1-2)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

Etiikka, 2 op (FI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.45. Integraatio-opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Biologia

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*

- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Elämänkatsomustieto

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*

- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Elämänkatsomustieto

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*

- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*

- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Etiikka, 2 op (FI2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Maantiede

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Historia

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*

- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Historia

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*

- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Historia

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*

- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Kuvataide

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Liikunta

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Liikunta

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Matematiikan paja, 2 op (MAA16)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lisätukea pitkän matematiikan opiskeluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan pitkän oppimäärän kertaavia tehtäviä ja tukea omaan opiskeluun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Geometria, 2 op (MAA3)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*

- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*

- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Matematiikan tuki, 2 op (MAB10)

Oppiaineet

- Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lisätukea lyhyen matematiikan opiskeluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Geometria, 2 op (MAB3)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*

- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija • ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä • suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin • hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa • tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- • erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja musiikkikulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset • musiikkikulttuurit kulttuurin osana • monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Opinto-ohjaus

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Opinto-ohjaus

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Psykologia

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*

- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*

- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Peustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 1, 6 op (RAB34)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen
- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen
- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Suomen kielen alkeet 1, 2 op (S213)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tervehtimisfraasit
- itsestä kertominen
- ruokaan ja asumiseen liittyviä fraaseja

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4 - 10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opetellaan suomen kielen perusteita hauskalla, käytännönläheisellä ja rohkaisevalla otteella. Keskitymme arjen selviytymiskieleen ja puheen ymmärtämiseen. Opimme muun muassa tervehtimään, esittelemään itsemme, kertomaan itsestämme ja perheestämme sekä asioimaan arkisissa tilanteissa, kuten kaupassa tai kahvilassa. Tutustumme samalla suomalaiseen kulttuuriin, tapoihin ja lukiomaailmaan. Tavoitteena on, että uskallat käyttää suomea heti ensimmäisestä päivästä lähtien ilman pelkoa virheistä!

Suomen kielen alkeet 2, 2 op (S214)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- asiointitilanteisiin liittyviä fraaseja
- mielipiteen ilmaiseminen
- kysymyslauseet
- erilaisten tekstin lukeminen
- suomen kielen vahvistaminen arkipäivän puhetilanteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4 - 10

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoittelemme kuvailemaan ympäristöämme, puhumaan säästä, vapaa-ajasta, harrastuksista ja rutiineista sekä asioimaan esimerkiksi lääkärissä tai koulussa. Opimme ilmaisemaan mielipiteitämme ja kysymään apua suomeksi. Harjoittelemme edelleen runsaasti puhumista ja ääntämistä, mutta otamme mukaan myös hieman enemmän tekstin lukemista ja kirjoittamista. Kurssin jälkeen selviydyt jo monista tavallisista arkipäivän tilanteista suomen kielellä

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2

- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*

- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*

- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamist

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Terveystieto

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*

- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*

- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Islamin uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Islamin uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *kristinuskon ja islamin sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee juutalaisuuden keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy juutalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

- *juutalaisuuden asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Suomessa, Israelissa ja eri puolilla maailmaa*
- *juutalaisuuden ja erityisesti modernin ortodoksijuutalaisuuden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *juutalaisuuden erilaiset suuntaukset*
- *juutalaisuuteen nojaavien ei-juutalaisten uskontojen, kuten messiaanisen juutalaisuuden ja ei-juutalaisten kabbalististen liikkeiden pääpiirteet*
- *juutalaisuuden eri suuntausten välinen yhteistyö sekä uskontodialogi*
- *juutalaisuus ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä

- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

10. Liitteet

10.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

10.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus etsiä tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitetun määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 **Kehittyvä peruskielitaito**	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 **Toimiva peruskielitaito**	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tunteellista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran pitkästä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten "Tuo on vaikea kysymys" voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppaniaan kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

10.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

10.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

10.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

10.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

10.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

10.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

10 § **Vantaan suomenkielisen esiopetuksen opetussuunnitelma sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille 1.8.2026 alkaen / SK**

VD/4045/12.00.01.02/2026

SK/T-LÅ

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää hyväksyä esiopetuksen opetussuunnitelman.

Muutosmääräykset

Perusopetuslain 628/1998 muutoksen seurauksena liikunnallisen elämäntavan edistäminen lisättiin perusopetuslakiin (2 §). Opetushallitus on 17.12.2025 antanut muutosmääräyksen OPH-7885-2025 esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin koskien lukuja 2–4.

Opetushallitus on päivittänyt esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet vastaamaan Oppivelvollisuuslain 2 §:n muutosta varhennettua oppivelvollisuutta koskien. Opetushallitus on antanut 26.3.2026 muutosmääräyksen OPH-466-2026 esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin koskien lukuja 1.2, 2.1, 2.6, 5.2, 5.5 ja 5.6.

Perusopetuslain 628/1998 5 § ja 9 § muutoksen seurauksena opetushallitus on päättänyt valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutoksista ja täydennyksistä. Opetushallitus on antanut 13.1.2026 muutosmääräyksen OPH-92-2026 valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Määräysten mukaan tarkistettu paikallinen opetussuunnitelma tulee ottaa käyttöön 1.8.2026.

Keskeiset muutokset paikallisessa esiopetuksen opetussuunnitelmassa

Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma on tarkistettu suhteessa muuttuneeseen lainsäädäntöön ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Keskeisimmät muutokset ovat luvussa 3. Esiopetuksen toimintakulttuuri. Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa aiemmat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteita koskevat kirjaukset on korvattu varhaiskasvatussuunnitelmaa vastaavilla kirjauksilla. Tämä on tarkoittanut sitä, että Vantaan paikallisia tarkennuksia on päivitetty ja yhdenmukaistettu Vantaan varhaiskasvatussuunnitelman kanssa. Opetussuunnitelman perusteiden rakenteelliset muutokset ovat myös johtaneet siihen, että osia Vantaan aiemmista kappaleista on siirretty opetussuunnitelmassa muihin kohtiin. Nämä siirrot johtuvat ennen kaikkea esiopetuksen toimintakulttuuria koskevan luvun (luku 3) muutoksista opetussuunnitelman perusteissa.

Valtakunnalliset muutokset opetussuunnitelman perusteissa ovat edellyttäneet muutosten tekemistä myös muihin lukuihin. Muutoksia on luvuissa 4.3.2 Vantaalaisia tarkennuksia opetuksen yhteisiin tavoitteisiin ja oppimiskokonaisuuksiin, 5.6.1 Vantaalaisia tarkennuksia oppimisen ja esiopetuksen osallistumisen tukeen sekä lähes kaikissa perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevissa luvuissa. Lisäksi paikallinen opetussuunnitelma on käyty kauttaaltaan läpi ja vanhentuneet kirjaukset ja muuttuneet termit päivitetty. Uusi kaupunkistrategia sekä muutokset kaupungin arvoissa ja Kasvatuksen ja oppimisen toimialan visiossa ovat johtaneet muun muassa eri luvuissa olevien kuvien päivittämiseen.

Lapsivaikutusten arvio

Lapsivaikutusten arviointia on tehty valtakunnallisesti lakiuudistusten valmistelussa.
Hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 212/2024) todetaan, että Esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin lisättävä liikunnallinen elämäntapa voi lisätä lasten ja nuorten liikkumista esimerkiksi ulkona tapahtuvan opetuksen sekä muiden toiminnallisten opetusmenetelmien kautta.

Hallituksen esityksessä (HE 114/2024) todetaan, että pidennetyn oppivelvollisuuden käsite ei ohjaa riittävän selvästi opetuksen järjestäjää tekemään päätöstä pidennetystä oppivelvollisuudesta ennen oppivelvollisuuden alkua, jolloin lapsi pääsee hyötymään pidennetystä oppivelvollisuudesta täysimääräisesti. Käsitteen muuttaminen varhennetuksi oppivelvollisuudeksi voi ohjata nykyistä useampia opetuksenjärjestäjiä tekemään päätöksen varhain, mikä lisää lasten yhdenvertaisuutta.

Hallituksen esityksessä (HE 103/2025) perustellaan valmistavan opetuksen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen rajaaminen vain ulkomailla syntyneisiin ulkomaalaistaustaisiin oppilaisiin sillä, että muutos kohdistaisi valmistavan opetuksen kaikkein eniten tukea suomen tai ruotsin kielen oppimisessa tarvitseville oppilaille. Suomessa syntyneet oppilaat voivat tarvittaessa saada esimerkiksi perusopetuslain mukaista opetuskielen tukiopetusta sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetusta. Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmaan on tästä syystä lisätty tarkennuksia suomi toisena kielenä opetuksesta, tavoitteista ja sisällöistä sekä kieli- ja kulttuurikoordinaattorien roolista opetuskielen tukiopetuksen tarpeen arvioinnissa ja toteutuksen suunnittelussa.

Paikallisessa päivitystyössä on otettu huomioon, että suurin osa vantaalaisista lapsista osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Paikallisessa opetussuunnitelmassa on huomioitu Vantaan varhaiskasvatussuunnitelman kirjaukset, jotta esiopetus ja varhaiskasvatus muodostavat lapsen kannalta eheän kokonaisuuden.

Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelman päivittämisen ja käyttöönoton prosessi

Paikallisen opetussuunnitelman päivittämisen prosessi on toteutettu kevään 2026 aikana. Opetussuunnitelman perusteiden muutoksia on käsitelty varhaiskasvatuksen palvelualueen rakenteissa. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tulevat muutokset esiteltiin varhaiskasvatuksen johtoryhmälle ja päiväkodin johtajille tammikuussa. Esiopetuksessa työskenteleville opettajille ja päiväkodin johtajille järjestettiin kaksi samansisältöistä työpajaa, joissa heidän oli mahdollista osallistua opetussuunnitelman päivitysprosessiin yhteisen työskentelyn kautta.
Esiopetusryhmissä työskenteleville opettajille ja muille esiopetuksen parissa työskenteleville järjestetään elokuussa 2026 ennen lukuvuoden alkua esiopetuksen infopäivät, joissa käydään läpi opetussuunnitelman muutokset.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 10

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään

a) kumota 1.8.2026 alkaen Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan 10.6.2025 § 16 päätös Vantaan suomenkielisen esiopetuksen opetussuunnitelmasta sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille,
b) hyväksyä liitteen mukainen Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille,
c) ottaa esiopetuksen opetussuunnitelma käyttöön 1.8.2026 ja

d) oikeuttaa varhaiskasvatuksen johtaja tekemään opetussuunnitelmaan teknisiä muutoksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille 2026

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue
- ote yksityiset esiopetusta järjestävät varhaiskasvatuksen palveluntuottajat

Muutoksenhakuohje: 1 Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
Varhaiskasvatuksen asiantuntija Tiina-Liisa Åkerfelt, puh. 040 586 4893
(tiinaliisa.akerfelt[at]vantaa.fi)

Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille 2026

Nimi	Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma sisältäen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman 6-vuotiaille 2026
Kunta	Vantaa
Pdf luotu	4.6.2026

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma. 1
1.1. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 1
1.2. Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen. 1
1.2.1. Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma. 3
1.2.2. Vantaalaisia tarkennuksia opetussuunnitelman arviointiin ja kehittämiseen. 3
1.3. Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja keskeiset ratkaisut. . . . 4
2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet. 6
2.1. Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet. 6
2.1.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista. 8
2.1.2. Vantaalaisia tarkennuksia esiopetuksen järjestämiseen. 9
2.2. Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua. 9
2.2.1. Vantaalaisia tarkennuksia esiopetuksen tehtävään osana oppimisen polkua. 10
2.3. Arvoperusta. 11
2.4. Oppimiskäsitys. 12
2.5. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa. 12
2.5.1. Ajattelu ja oppiminen (001). 13
2.5.2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (002). 13
2.5.3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (003). 13
2.5.4. Monilukutaito (004). 14
2.5.5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (005). 14
2.5.6. Osallistuminen ja vaikuttaminen (006). 14
2.5.7. Vantaalaisia tarkennuksia laaja-alaiseen osaamiseen. 15
2.6. Paikallisesti päätettävät asiat. 16
3. Esiopetuksen toimintakulttuuri. 17
3.1. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet. 17
3.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämistä ohjaaviin periaatteisiin. 20
3.1.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia oppivasta yhteisöstä toimintakulttuurin ytimenä. 23
3.1.1.2. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämiseen oppimiseen, leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustavan yhteisön näkökulmasta. 25
3.1.1.3. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämiseen osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmista. . 26

3.1.1.4. Vantaalaisia tarkennuksia kieli-, kulttuuri ja katsomustietoisen toimintakulttuurin kehittämiseen. 27
3.1.1.5. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämiseen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmasta. 29
3.1.1.6. Vantaalaisia tarkennuksia digitaalisessa ajassa kasvamisesta. 31
3.2. Oppimisympäristöt esiopetuksessa. 32
3.2.1. Vantaalaisia tarkennuksia oppimisympäristöihin. 33
3.3. Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa. 33
3.3.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista. 35
3.3.2. Vantaalaisia tarkennuksia yhteistyöhön esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa. 35
3.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 39
4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet. 40
4.1. Monipuoliset työtavat. 40
4.1.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista. 40
4.1.2. Vantaalaisia tarkennuksia monipuolisiin työtapoihin. 41
4.2. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena. 41
4.2.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista. 43
4.2.2. Vantaalaisia tarkennuksia arviointiin opetuksen ja oppimisen tukena. 43
4.3. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet. 44
4.3.1. Ilmaisun monet muodot (001). 45
4.3.2. Kielten rikas maailma (002). 46
4.3.3. Minä ja meidän yhteisömme (003). 47
4.3.4. Tutkin ja toimin ympäristössäni (004). 48
4.3.5. Kasvan, liikun ja kehityn (005). 50
4.3.6. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista. 51
4.3.7. Vantaalaisia tarkennuksia opetuksen yhteisiin tavoitteisiin ja oppimiskokonaisuuksiin. 51
4.4. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia kysymyksiä. 53
4.4.1. Vantaalaisia tarkennuksia kaksikieliseen esiopetukseen. 55
4.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 56
5. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki. 57
5.1. Lapsen oikeus oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen. . . 57

5.1.1. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet. 57
5.1.2. Tuen jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen. 58
5.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot. 59
5.3. Lapsikohtaiset tukitoimet ja niiden järjestäminen. 61
5.3.1. Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi. 62
5.3.2. Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. 63
5.3.3. Tukea koskeva päätös. 64
5.4. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyvä yhteistyö. . 65
5.4.1. Huoltajan ja lapsen kanssa tehtävä yhteistyö. 65
5.4.2. Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö. 66
5.5. Esiopetuksen poikkeava järjestäminen lapsen tuen tarpeesta tai terveydentilasta johtuvasta syystä. 66
5.5.1. Varhennettu oppivelvollisuus. 66
5.5.2. Sairaalaopetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu. 68
5.5.3. Muut opetuspalvelut. 69
5.5.4. Lapsen esiopetuksen järjestäminen poikkeavasti terveydentilasta johtuvasta syystä. 69
5.5.5. Perusopetuksen aloituksen myöhentäminen. 70
5.6. Paikallisesti päätettävät asiat. 70
5.6.1. Vantaalaisia tarkennuksia oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen. 71
6. Opiskeluhuolto. 75
6.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. 75
6.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia opiskeluhuoltoon. 78
6.2. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista. 78
7. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus. 80
7.1. Paikallisesti päätettävät asiat. 80
7.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaan esiopetukseen. . . . 80

1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

1.1. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on perusopetuslain mukainen Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys,[1] jonka mukaan paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma laaditaan ja esiopetus toteutetaan. Opetussuunnitelman perusteiden laatimista ohjaavat erityisesti perusopetuslaki ja -asetus sekä esiopetuksen tavoitteita määrittävä valtioneuvoston asetus[2].

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on edistää laadukkaan ja yhtenäisen esiopetuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa. Uudistuksen valmistelun lähtökohtana ovat lasten kasvuympäristön ja esiopetuksen toimintaympäristön muutosten tuomat haasteet tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Perusteita on valmisteltu laajassa yhteistyössä hyödyntäen uusimpien tutkimus- ja kehittämistyön tuloksia.

Opetussuunnitelman perusteet on määräys esiopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön yhteistyöstä sekä opiskeluhuollonkeskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista.[3] Esiopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet liittyvät yhteen ja muodostavat toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältää esiopetuksen tavoitteita koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät viittauksia lainsäädäntöön. Viittausten tarkoituksena on selventää perustetekstin yhteyttä lainsäädännölliseen perustaan. Esiopetusta ohjaavista säädöksistä poiketen tässä perusteasiakirjassa käytetään oppilaasta esiopetukseen paremmin soveltuvana sanaa lapsi ja oppimisen ja koulunkäynnin tuesta nimitystä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki. Perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto käytetään perusteissa opiskelija- ja oppilashuoltolain mukaista ilmaisua opiskeluhuolto.

1.2. Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä[4]. Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään esiopetuksen kasvatus- ja opetustyön, opiskeluhuollon, huoltajien ja esiopetuksen yhteistyön sekä esiopetuksen muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta esiopetuksen kansallisten perusteiden pohjalta. Opetussuunnitelma laaditaan siten, että se määrittelee, ohjaa ja tukee esiopetuksen järjestämistä kaikissa esiopetuksen yksiköissä tai toimipaikoissa. Opetuksen järjestäjä ottaa huomioon paikalliset erityispiirteet, lasten tarpeet sekä esiopetusta koskevan arviointitiedon ja kehittämistyön tulokset opetussuunnitelmaa laatiessaan.

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon myös muut paikalliset suunnitelmat, kuten:

- *mahdollinen varhaiskasvatussuunnitelma*
- *perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma*
- *perusopetuksen opetussuunnitelma*
- *mahdollinen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma*
- *lastensuojelulain[5] mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma*

---

1 *Perusopetuslaki (628/1998) 14 §*
2 *Valtioneuvoston asetus (422/2012)*
3 *Perusopetuslaki 14 §*
4 *Perusopetuslaki 15 §*
5 *Lastensuojelulaki (417/2007) 12 § (610/2022) ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 13 § (377/2022)*

- *yhdenvertaisuuslain[6] mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma*
- *tasa-arvolain[7] mukainen tasa-arvosuunnitelma*
- *mahdollinen kestävän kehityksen suunnitelma ja kulttuurikasvatussuunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät koulutusta, lapsia ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.*

Opetuksen järjestäjä hyväksyy [8]opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa esiopetusta varten. Paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille opetuksen järjestäjän esiopetuksen yksiköille tai toimipaikoille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä yksikkö- tai toimipaikkakohtaisia osia sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä päättää. Opetuksen järjestäjät voivat myös sopia järjestäjärajat ylittävästä yhteistyöstä opetussuunnitelmaa laadittaessa, sitä arvioitaessa ja kehitettäessä. Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee laatia [9]lukuvuosittain esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma (myöhemmin lukuvuosisuunnitelma) ja tiedottaa huoltajille ennalta siinä päätetyistä keskeisistä asioista. Lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan, miten paikallista opetussuunnitelmaa kussakin esiopetuksen yksikössä tai toimipaikassa kyseisen lukuvuoden aikana toteutetaan.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että esiopetuksen henkilöstö sekä huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelman laatimiseen ja kehittämiseen. Myös lasten näkemyksiä kuullaan ja hyödynnetään kehittämisessä[10]. Huoltajien ja lasten kannalta mielekkäisiin sekä saavutettaviin ja esteettömiin osallistumis- ja vaikuttamistapoihin kiinnitetään erityistä huomiota. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan esiopetuksen opetussuunnitelman[11] yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Lasten eheän oppimisen polun turvaamiseksi on tärkeää, että muun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstö saa mahdollisuuden tutustua ja osallistua esiopetuksen opetussuunnitelman laatimiseen ja kehittämiseen.

Esiopetuksessa lapsilla on perusopetuslain[12] turvaama oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta jokaisena esiopetuksen työpäivänä sekä heidän tarpeidensa mukaista oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea[13]. Tämän oikeuden turvaamiseksi jokainen esiopetuksessa olevan lapsen kanssa työskentelevä noudattaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja muita toimintaa ohjaavia normeja. Myös lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen[14] kuuluvaa lapsikohtainen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma laaditaan luvun 5 mukaisesti.

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa esiopetusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Arvioinnin tarkoitus[15] on esiopetuksen laadun kehittäminen ja lasten oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen opetussuunnitelman ja sitä tarkentavan lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi on osa arviointitehtävää ja siihen perustuvaa kehittämistä. Arvioinnissa voidaan hyödyntää opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen KOSKI-palveluun tallennettuja tietoja[16]. Opetuksen järjestäjän ja esiopetuksen yksiköiden tai toimipaikkojen tuottaman tiedon lisäksi esiopetuksen arvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

---

6 *Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §*
7 *Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) 5 a § (1329/2014)*
8 *Perusopetuslaki 15 §*
9 *Perusopetusasetus (852/1998) 9 §*
10 *Perusopetuslaki 47 a § (1267/2013) ja YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista 1989 (59/1991)*
11 *Perusopetuslaki 15 §*
12 *Perusopetuslaki 30 §*
13 *Perusopetuslaki 20 a § (1090/2024)*
14 *Perusopetuslaki 4 a luku (1090/2024)*
15 *Perusopetuslaki 21 § (1296/2013)*
16 *Laki valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä (884/2017) 4 §*

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

1.2.1. Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma

Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen laatimiin valtakunnallisiin Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Perustetekstiä täydennämme vantaalaisilla tarkennuksilla. Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma on laadittu suomen kielellä annettavaa esiopetusta varten. Tämä opetussuunnitelma koskee myös englanninkielistä, laajamittaista kaksikielistä ja kielirikasteista esiopetusta sekä ruotsin kielikylpyesiopetusta.

Meillä Vantaalla 6-vuotiaiden perusopetukseen valmistava opetus järjestetään esiopetuksen yhteydessä. Siksi valmistavaa opetusta koskeva opetussuunnitelma on sisällytetty Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmaan. Valmistavassa opetuksessa noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelman lisäksi Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteita, joista olemme liittäneet tähän opetussuunnitelmaan esiopetusikäisiin sovellettavia osia.

Tarkennamme opetussuunnitelmaa vuosittain toimipaikan lukuvuosisuunnitelmassa sekä lapsiryhmien toimintasuunnitelmissa. Lukuvuosisuunnitelman avulla ennakoimme ja suunnittelemme esiopetuksen järjestämistä toimipaikassa. Ryhmän toimintasuunnitelmaa puolestaan käytämme toiminnan, tilanteiden ja oppimisympäristöjen arviointiin ja suunnitteluun sekä tavoitteiden asettamiseen. Kuvaamme huoltajille tarkemmin esiopetusryhmän toimintaa huoltajatilaisuuksissa sekä päivittäisissä kohtaamisissa. Tiedotamme työ- ja loma-ajoista sekä toimipaikkakohtaisista toiminta-ajoista kaupungin verkkosivuilla.

1.2.2. Vantaalaisia tarkennuksia opetussuunnitelman arviointiin ja kehittämiseen

Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma ja sen sisältämät opetussuunnitelman perusteet määrittelevät meillä tavoitteet laadulle. Päivitämme Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa toimialalla, palvelualueella, palveluyksiköissä ja toimintayksiköissä tapahtuneen arvioinnin ja yhteiskehittämisen pohjalta.

Arvioimme ja kehitämme esiopetusta arviointimallimme mukaisesti osana varhaiskasvatusta. Arviointimalli kokoaa vantaalaista varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen arviointia yhteen sekä tekee näkyväksi arvioinnin eri tasoja. Arviointimalli muuttuu ajassa erilaisten ilmiöiden ja arviointitarpeiden sekä valtakunnallisen ohjauksen vaikutuksesta. Kehitämme paikallista arviointiamme suhteessa valtakunnalliseen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laadun arviointiin.

Tavoitteenamme on arviointitiedon läpivirtaus organisaation eri tasoilla lapsiryhmistä aina poliittiseen päätöksentekoon saakka. Arviointi perustuu meillä toimijoiden väliseen luottamukseen. Painotamme avointa keskustelua ja dialogia kontrolliin perustuvien menetelmien sijasta. Johdamme arviointia systemaattisuutta, suunnitelmallisuutta ja jatkuvuutta tavoitellen.

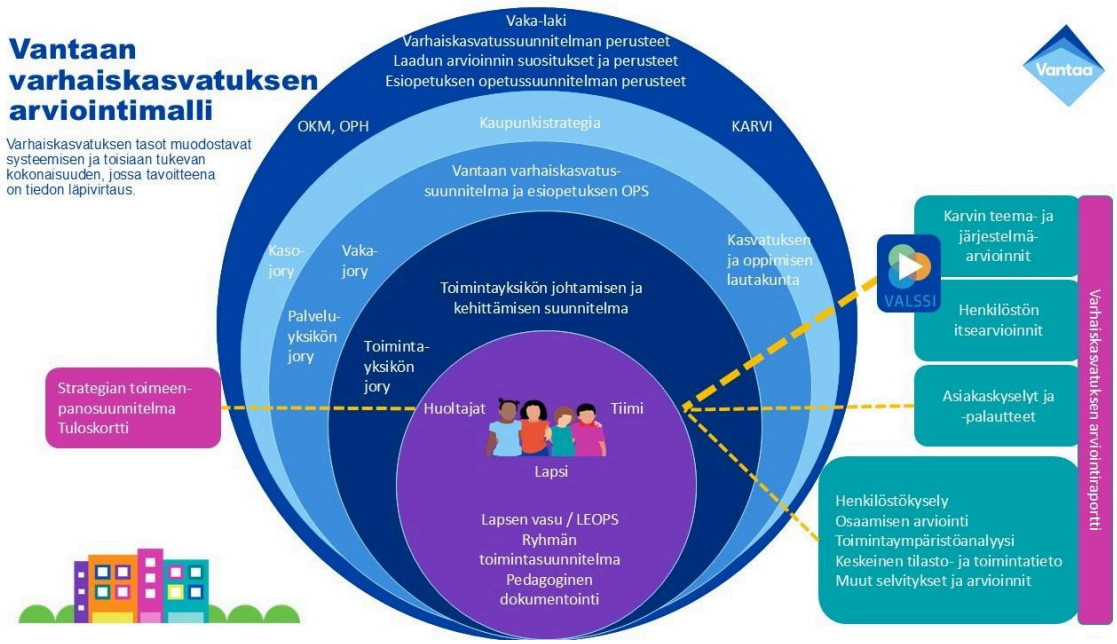

Kuva: Vantaan varhaiskasvatuksen arviointimalli

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja keskeiset ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma ja sitä tarkentava lukuvuosisuunnitelma[17] laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla tässä luvussa kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien päätösten delegoinnista esiopetuksen yksiköille tai toimipaikoille ja antaa siihen liittyvät ohjeet. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään kunkin pääluvun lopussa, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisen luvun osalta päättää ja kuvata.

Paikallista opetussuunnitelmaa valmisteltaessa opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa,

- *millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään*
- *laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma esiopetuksen yksiköiden tai toimipaikkojen yhteisenä, kokonaan tai osin yksikkö- tai toimipaikkakohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua*
- *millaista opetussuunnitelman rakennetta, asioiden käsittelyjärjestystä ja julkaisutapaa käytetään*
- *miten esiopetuksen henkilöstö, lapset ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen*
- *miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä muiden tarvittavien yhteistyökumppaneiden kanssa toteutetaan*
- *miten paikalliset erityispiirteet, esiopetuksen erilaiset järjestämisen tavat, kehittämisen tavoitteet sekä lapsia koskevat suunnitelmat otetaan opetussuunnitelmaa valmisteltaessa huomioon*

- *miten opetussuunnitelmasta ja sitä tarkentavasta lukuvuosisuunnitelmasta tiedotetaan huoltajille ja sidosryhmille*
- *miten opetussuunnitelma laaditaan, miten sen toteutumista arvioidaan ja miten sitä kehitetään*

17 *Perusopetusasetus 9 §*

- *laaditaanko tasa-arvolain[18] sekä yhdenvertaisuuslain[19] mukaiset suunnitelmat osana opetussuunnitelmaa vai erillisinä.*

18 *Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 a §*
19 *Yhdenvertaisuuslaki 6§*

2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Esiopetus on tärkeä ajanjakso lapsen elämässä. Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lapsilla on mahdollisuus innostua, kokeilla ja oppia uutta. Leikkiessään ja toimiessaan erilaisissa oppimisympäristöissä lapset laajentavat osaamistaan eri tiedon- ja taidonaloilla. Esiopetuksessa lapsilla on tilaisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen ja sosiaalisten taitojensa vahvistamiseen. Tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan.

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sen tehtävä on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestään oppijana. Esiopetusta kehitetään ja järjestetään inkluusion periaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Inklusiivisuus on käsitteenä laaja ja se tulee nähdä kaikkia lapsia koskevana ja esiopetuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella. Esiopetuksella on suuri merkitys lasten tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä. Lapsella on oikeus oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen (luku 5).

2.1. Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet perustuvat Suomen perustuslakiin, perusopetuslakiin ja -asetukseen ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen, oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin[20] sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Päiväkodissa tai perhepäiväkodissa järjestettävän esiopetuksen osalta sovelletaan lisäksi varhaiskasvatuslakia ja sen nojalla annettua valtioneuvoston asetusta[21]. Jos lapsi osallistuu esiopetuksen lisäksi esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen, ohjaa varhaiskasvatuksen järjestämistä varhaiskasvatuslaki[22].

Esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on otettava huomioon lapsen etu. Opetuksen järjestämisessä on otettava huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Tällaisia ovat muun muassa yhdenvertaisuuslaki[23], tasa-arvolaki[24], Euroopan ihmisoikeuksien sopimus[25] ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus[26], YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista[27], YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista 2007[28] sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet[29]. Esiopetukseen sovelletaan myös hallintolakia[30] ja lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta[31].

Suomen perustuslain[32] mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

---

20 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)*
21 *Perusopetuslaki 1 § (1136/2003)*
22 *Varhaiskasvatuslaki (540/2018) 12 § (1228/2020)*
23 *Yhdenvertaisuuslaki*
24 *Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta*
25 *Euroopan ihmisoikeuksien sopimus, Valtiosopimukset (63/1999)*
26 *YK:n yleissopimus lastenoikeuksista 1989*
27 *YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2007 (27/2016)*
28 *K:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista 2007*
29 *Kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030. YK:n yleiskokous 2015*
30 *Hallintolaki (434/2003)*
31 *Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)*
32 *Suomen perustuslaki (731/1999) 6 §*

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville lapsille oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna esiopetusta[33]. Huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan[34]. Esiopetusta voidaan järjestää päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta[35]. Opetuksen järjestäjän päätöksellä lapsi voi osallistua esiopetukseen perusopetuksen aloittamista edeltävänä vuonna[36], mikäli lapselle on psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella tehty päätös perusopetuksen aloituksesta vuotta säädettyä aiemmin. Perusopetuksen aloituksen myöhentämisestä sekä muusta esiopetuksen poikkeavasta järjestämisestä määrätään luvussa 5.5.

Esiopetuksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetusta voidaan antaa muulla kuin edellä mainituilla perusopetuslain mukaisilla opetuskielillä, jos se ei vaaranna lasten mahdollisuuksia seurata opetusta[37]. Tästä määrätään tarkemmin luvussa Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet – Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia kysymyksiä.

Perusopetuslain [38]mukaan esiopetuksen tavoitteena on osaltaan tukea lasten kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja, taitoja ja edistää liikunnallista elämäntapaa. Laissa säädetään, että esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Esiopetuksella on myös sivistystehtävä ja tasa-arvoisuuden edistämisen tehtävä ja opetuksen tulee turvata riittävä yhdenvertaisuus koko maassa. Opetuksen ja kasvatuksen tarkemmista tavoitteista säädetään valtioneuvoston asetuksessa[39].

Esiopetus kestää yleensä yhden lukuvuoden[40], ja sitä annetaan vähintään 700 tuntia[41]. Varhennetun oppivelvollisuuden[42] päätöksen saaneiden lasten esiopetuksen toteuttamisen vaihtoehdot kuvataan luvussa 5.5.1. Esiopetusta järjestettäessä otetaan huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on oikeus osallistua myös esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen[43].

Esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään ja kehitetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Kun lapsi tarvitsee kehitykseensä, oppimiseensa ja hyvinvointiinsa tukea esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa noudatetaan varhaiskasvatuksen osalta tällöin varhaiskasvatuslakia [44]ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteita[45].

Esiopetus toteutetaan esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laaditun paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti. Koko esiopetuksen henkilöstö on vastuussa siitä, että esiopetusta toteutetaan suunnitelmallisesti. Esiopetuksessa otetaan huomioon lasten kielelliset, kulttuuriset ja katsomukselliset taustat. Lasten mielipiteitä kuunnellaan ja heidän identiteettiensä kehittymistä tuetaan.

Esiopetusta koskeva lainsäädäntö korostaa huoltajien osallisuutta[46]. Huoltajilla on oikeus saada tietoa esiopetuksen tavoitteista ja toiminnasta jo ennen esiopetukseen ilmoittautumista sekä

---

33 Perusopetuslaki 4 § (1288/1999)
34 Perusopetuslaki 26 a § (1040/2014)
35 Varhaiskasvatuslaki 12 §
36 Perusopetuslaki 27 §
37 Perusopetuslaki 10 §
38 Perusopetuslaki 2 §
39 Valtioneuvoston asetus (422/2012) 2–4 §
40 Perusopetuslaki 9 §
41 Perusopetusasetus 3 § (309/2021)
42 Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) 2 §
43 Perusopetuslaki 6 § ja Varhaiskasvatuslaki 12 §
44 Varhaiskasvatuslaki 15 a § (1183/2021)
45 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) luvut 2.1 ja 5
46 Perusopetuslaki 3 §

lapsensa esiopetuspäivästä esiopetuksen aikana. Huoltajien mielipiteitä ja tietoja kuullaan sekä heidän antamaansa palautetta hyödynnetään esiopetuksen kehittämisessä.

Esiopetus, opetuksessa käytettävät oppimateriaalit ja välineet sekä tarvittava opiskeluhuolto ovat maksuttomia[47]. Lapsille on tarjottava jokaisena esiopetuspäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria[48], ja ruokailutilanteen on oltava ohjattu.

Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön[49]. Turvallisuus otetaan huomioon oppimisympäristöissä ja kaikessa esiopetuksen toiminnassa. Lasten kokeman turvallisuuden perustana ovat keskinäiseen kunnioitukseen ja huolenpitoon perustuva toimintakulttuuri ja esiopetukseen soveltuvat oppimisympäristöt. Lapsia ohjataan yksilöinä ja ryhmänä[50] ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata, syrjitä tai aiheuteta vaaraa muille. Turvallisuuteen liittyviä tehtäviä käsitellään tarkemmin luvuissa 3 ja 6. Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietoja koskevat säännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset. Esiopetuksessa käytetään tarvittaessa perusopetuslain[51] mukaisia kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja esiopetukseen soveltuvalla tavalla. Opetuksen järjestäjä huolehtii lain edellyttämän suunnitelman laatimisesta joko erillisenä tai osana paikallista opetussuunnitelmaa.

Kunta tai esiopetuksen järjestämiseen luvan saanut muu opetuksen järjestäjä voi hankkia esiopetuspalvelut [52]julkiselta tai yksityiseltä palveluiden tuottajalta. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään esiopetusta koskevien säädösten, järjestämisluvan sekä näiden opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

2.1.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta ja perusopetuksessa järjestettävästä valmistavan opetuksen lisäopetuksesta (Perusopetuslaki 628/1998). Edellä mainittua opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa (Perusopetuslaki 5 §). Tässä asiakirjassa perusopetukseen valmistavaan opetukseen esiopetuksessa osallistuvasta lapsesta käytetään termiä oppilas.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa (Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 5 §). Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito, oppilaan ikätaso ja oppimisedellytykset sekä oppilaan mahdollinen aikaisempi varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen tai koulunkäyntihistoria. – –

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

---

47 Perusopetuslaki 31 § ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (1225/2020)
48 Perusopetuslaki 31 §
49 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)
50 Perusopetuslaki 35 §
51 Perusopetuslaki 35 a § (1267/2013) sekä 36 ja 36 a § (477/2003)
52 Perusopetuslaki 4 § (1288/1999) ja 7 §

(Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2015.)

2.1.2. Vantaalaisia tarkennuksia esiopetuksen järjestämiseen

Meillä Vantaalla suomenkielinen esiopetus ja 6-vuotiaiden perusopetukseen valmistava opetus järjestetään kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksen palvelualueella, varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä. Kunnallisten toimipaikkojen lisäksi esiopetusta annetaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päättämissä yksityisissä päiväkodeissa. Ruotsinkieliset palvelut vastaavat ruotsinkielisen esiopetuksen järjestämisestä ja perusopetukseen valmistavasta opetuksesta 6-vuotiaille. Opetuksen järjestämisessä noudatetaan Vantaan suomenkielisen esiopetuksen ja 6-vuotiaiden lasten perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämistä koskevia periaatteita. Esiopetukseen osallistuvat lapset toimivat esiopetuksen toiminta-ajan omana ryhmänään. Lapsen tarvitsema tuki järjestetään hänen esiopetuspaikassaan.

Valmistavaa opetusta tarjotaan Vantaalla ulkomaalaistaustaisille ulkomailla syntyneille lapsille, joiden suomen kielen taito jää alle kehittyvän alkeiskielitaidon tason. Vantaalla valmistava opetus rakentuu niin, että neljä tuntia opetuksesta toteutuu inklusiivisesti esiopetuksen yhteydessä ja yksi tunti esiopetusajan ulkopuolella.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Esiopetuksen järjestäminen

- Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta päättää esiopetuksen ja 6-vuotiaiden perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämisperiaatteista, oppilaaksiottoalueista ja esiopetuspaikan osoittamis- sekä kuljetusten perusteista. Lisäksi lautakunta päättää lukuvuosittain esiopetuksen toimipaikoista sekä työ- ja loma-ajoista.

Valmistavassa opetuksessa lisäksi huomioitavaa

- Kunnalliset päiväkodit järjestävät 6-vuotiaiden perusopetukseen valmistavaa opetusta suomenkielisen varhaiskasvatuksen palvelualueella inklusiivisesti esiopetuksen ryhmissä.
- Kieli- ja kulttuurikoordinaattori on mukana valmistavan opetuksen tarpeen arvioinnissa sekä oppilaaksiottoprosessissa.
- Valmistavaan opetukseen osallistumisesta sovitaan yhdessä huoltajien kanssa. Valmistavaa opetusta järjestävän päiväkodin johtaja vastaa siitä, että huoltajien kanssa järjestetään tapaaminen, johon kutsutaan kieli- ja kulttuurikoordinaattori, tuleva esiopetusryhmän opettaja ja tarvittaessa tulkki. Kieli- ja kulttuurikoordinaattori esittelee valmistavaa opetusta huoltajille. Tapaamisessa täytetään hakemus valmistavaan opetukseen.
- Palveluohjaaja tekee päätöksen lapsen ottamisesta valmistavaan opetukseen.
- Esiopetusryhmän opettaja vastaa valmistavan opetuksen toteutumisesta, sisällön suunnittelusta ja arvioinnista.

2.2. Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

On tärkeää, että varhaiskasvatus, siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lasten kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.

Laadukkaan kokonaisuuden lähtökohtana on, että opettajat sekä muu henkilöstö tuntevat oppimisen polun eri vaiheet, niiden keskeiset tavoitteet, ominaispiirteet ja käytännöt. Lasten kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi siirtymävaiheet suunnitellaan ja niitä arvioidaan yhteistyössä luvussa 3.3 kuvatulla tavalla. Opetus- ja muu henkilöstö tekevät huoltajien kanssa yhteistyötä lasten oppimisen polun kaikissa vaiheissa. Tavoitteena on, että kunkin lapsen oppimisen polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen jatkuu joustavasti lapsen tarpeista lähtevänä. Tämän varmistamisessa henkilöstön yhteistyön ja osaamisen suunnitelmallisella johtamisella esiopetuksen toimipaikoissa ja opetuksen järjestäjän tasolla on tärkeä merkitys.

Valtioneuvoston asetuksen[53] mukaan esiopetuksen erityisenä tavoitteena on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä. Leikki eri muodoissaan on vahvasti läsnä esiopetuksen toiminnassa. Huoltajat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen sekä opiskeluhuollon järjestämisessä tehdään tarvittaessa yhteistyötä monialaisesti.

Esiopetus on tavoitteellista toimintaa. Opetuksen tavoitteet määrittyvät opetussuunnitelman perusteiden ja niiden pohjalta laaditun paikallisen opetussuunnitelman mukaan. Lasten osaamistasolle ei opetussuunnitelmassa aseteta yhteisiä tavoitteita. Yksilöllisesti pohditut tavoitteet hyödyttävät lasten oppimista, joten opettaja keskustelee kunkin lapsen yksilöllisistä tarpeista, toiveista ja oppimisesta lapsen ja hänen huoltajansa kanssa. Esiopetuksen henkilöstö ottaa nämä tarpeet ja toiveet huomioon opetusta suunniteltaessa sekä oppimisympäristöjen kehittämisessä. Tavoitteellisuuden lisäämiseksi opettaja voi yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa laatia kullekin lapselle oppimissuunnitelman.

Esiopetuksessa seurataan ja tuetaan kunkin lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä sekä hänen tietojensa ja taitojensa kehittymistä. Tavoitteena on samalla pyrkiä ennaltaehkäisemään mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Lapsen minäkäsitys vahvistuu arvostavan vuorovaikutuksen, monipuolisten oppimiskokemusten sekä kannustavan palautteen avulla. Esiopetuksen aikana lapset tutustuvat lähiympäristöön, sen ihmisiin ja luontoon sekä näiden moninaisuuteen. Leikillä ja mielikuvituksen käytöllä on tärkeä merkitys lasten myönteisen kehityksen sekä uusien tietojen ja taitojen opettelun kannalta. Fyysisellä aktiivisuudella on myönteisiä vaikutuksia lasten oppimiseen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Esiopetus tarjoaa lapsille tilaisuuksia vuorovaikutukseen, ilmaisun eri muotoihin, liikkumiseen ja uusiin kokemuksiin. Lasten mielenkiinnon kohteisiin tutustutaan yhdessä erilaisissa oppimisympäristöissä. Näin lapsille avautuu mahdollisuuksia ystävyyteen, oppimisen iloon ja uusiin kiinnostuksen kohteisiin.

Kun lapsi on aloittanut esiopetuksessa, lapsi osallistuu kaikkeen toimintaan[54] ellei kyseessä ole esiopetuksen poikkeava järjestäminen lapsen terveydentilasta johtuvasta syystä (kts. luku 5). Huoltaja, opettaja sekä esiopetuksen järjestämiseen osallistuva henkilöstö huolehtivat yhteistyössä lasten säännöllisestä osallistumisesta esiopetukseen.

2.2.1. Vantaalaisia tarkennuksia esiopetuksen tehtävään osana oppimisen polkua

Esiopetukseen osallistuminen on lapsen oikeus ja etu. Vantaalla tavoitteenamme on, että jokainen lapsi saa hyvän alun esiopetuksessa ja esiopetuksen jälkeen perusopetuksessa. Jos lapsi siirtyy

53 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 5 §*
54 *Perusopetuslaki 35 §*

esiopetuksen aikana ryhmästä tai toimintayksiköstä toiseen, varmistamme sujuvat siirtymät. Aloittamisen ja siirtymisten käytänteillä tavoittelemme lapsen turvallisuuden ja luottamuksen tunteen syntymistä sekä hyvän yhteistyön käynnistymistä ja jatkumoa huoltajien kanssa.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Esiopetukseen osallistuminen

- Esiopetuksen henkilöstö ja päiväkodin johtaja kertovat esiopetuksen velvoittavuudesta sekä tavoitteista ja sisällöistä huoltajatilaisuuksissa ja päivittäisissä kohtaamisissa.
- Henkilöstö seuraa lapsen myöhästymisiä ja poissaoloja ja puuttuu niihin voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Jos lapsen osallistuminen on epäsäännöllistä, henkilöstö etsii ratkaisuja poissaolojen ehkäisyyn yhdessä lapsen, huoltajien ja tarvittaessa yhteistyötahojen kanssa.
- Huoltajat ilmoittavat alle kahden viikon poissaolosta (esimerkiksi loma) suullisesti esiopetusryhmän henkilöstölle. Pidemmät poissaolot anotaan lomakkeella ja ne myöntää päiväkodin johtaja. Yli kuukauden mittainen, yhtäjaksoinen poissaolo kirjataan lapsen esiopetuksen osallistumistodistukseen.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

- Aloittamisen ja siirtymisten toimintamalli
- Poissaoloihin puuttumisen toimintamalli (Opiskeluhuollon käsikirja)

2.3. Arvoperusta

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperustan yleisperiaatteina ovat lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen sekä yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, inklusiiviset periaatteet ja lapsen syrjintäkielto YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen[55], perusopetuslain[56] ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen[57] mukaisesti.

Esiopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi yksilönä ja yhteisönsä jäsenenä. Lapsilla on oikeus oppia sekä rakentaa käsitystään itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti.

Lapsilla on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Lasten aikaisemmat kokemukset ja taidot ovat osa heidän oppimisen polkuaan. Lasten moninaisuutta sekä erilaisia tapoja toimia ja oppia arvostetaan. Lasten käsityksiä ja mielipiteitä pidetään tärkeinä, ja he osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen sekä edellytystensä mukaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lapsia rohkaistaan yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen.

Jokaisella lapsella on oikeus hyvään opetukseen. Kannustava palaute ja oikeudenmukainen kohtelu kuuluvat hyvään esiopetukseen. Lapsilla on oikeus ilmaista itseään ja ajatuksiaan, käsitellä tunteita ja ristiriitoja sekä kokeilla ja opetella uusia asioita. Esiopetus tukee lasten kykyä ymmärtää arvoja, ohjaa lapsia terveyttä, hyvinvointia ja liikunnallisuutta edistäviin

55 *YK:n yleissopimus lastenoikeuksista 1989*
56 *Perusopetuslaki 3 a § (163/2022) ja 29 §*
57 *YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista*

elämäntapoihin sekä tarjoaa lapsille mahdollisuuksia kehittää tunnetaitojaan, eettistä ajatteluaan ja kauneudentajuaan.

Esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien yhteistyö auttaa turvaamaan lasten hyvinvointia. Esiopetuksen henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen moninaisiin perheisiin sekä kotien moninaisiin katsomuksiin, uskontoihin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen ja opetuksen perusta[58].

Esiopetuksessa noudatetaan kestävän elämäntavan periaatteita ja otetaan huomioon sen eri ulottuvuudet: sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen. Esiopetus toimintaympäristönä tukee lasten tasa-arvoisuutta. Siihen sisältyvät muun muassa mielipiteiden ja sukupuolten tasa-arvo. Esiopetus edistää lasten mahdollisuuksia kehittää kykyjään ja tehdä valintoja ilman sukupuolesta johtuvia ennakko-odotuksia ja rajoituksia. Tasa-arvopyrkimyksiä täydentää laaja-alainen yhdenvertaisuuden periaate[59]. Opetus on lapsia puoluepoliittisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamatonta. Esiopetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

2.4. Oppimiskäsitys

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajien, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät. Olennaista oppimisessa on lasten oma toiminta ja luottamus omiin mahdollisuuksiinsa oppijana. Lisäksi lasten tahdolla ja kehittyvällä taidolla toimia yhdessä on merkitystä oppimiselle. Lapset oppivat esiopetuksessa leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppimisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen aiemmat kokemukset ja hänen osaamisensa. On tärkeää, että uusilla opittavilla tiedoilla ja taidoilla on yhteys lasten arkeen ja kokemusmaailmaan. Esiopetuksen ohjatussa toiminnassa ja leikissä lapset opettelevat toimimaan yhteistyössä muiden kanssa ja asettamaan tavoitteita omalle ja yhteiselle toiminnalle. Lapsia kuunnellaan, kuullaan ja heidän kanssaan keskustellaan sekä ohjataan heitä ottamaan huomioon toiset. Näin lapsille syntyy kokemus ryhmän ja yhteisön jäsenyydestä. Tavoitteena on, että uusien tietojen ja taitojen oppiminen herättää lapsissa halun oppia lisää.

2.5. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Se vahvistuu vähitellen oppimisen polun aikana eri tiedon- ja taidonaloihin liittyvässä opiskelussa sekä arjen toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Laaja-alaisen osaamisen tarve korostuu ympäröivän maailman muuttuessa. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu ja työn teko sekä kansalaisena toimiminen edellyttävät nyt ja tulevaisuudessa laaja-alaista, tiedonalarajat ylittävää osaamista.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämisen tehtävä otetaan huomioon kaikessa esiopetuksen toiminnassa: toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitettäessä sekä kasvatus- ja opetustyössä. Tehtävä perustuu valtioneuvoston asetuksen [60]periaatteelle tarkastella opetusta kokonaisuutena. Sen toteutuminen edellyttää suunnitelmallista työskentelyä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia sekä esi- ja perusopetuksen yhteistyötä.

---

58 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 2 §*
59 *Yhdenvertaisuuslaki 6 §*
60 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) ja OKM muistio 28.6.2012*

Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lasten kasvua yksilöinä ja yhteisönsä jäseninä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tukevat heidän valmiuttaan suuntautua elinikäisen oppimisen polulle ja luovat pohjaa kestävän ja liikunnallisen elämäntavan omaksumiselle. Esiopetuksessa painopisteenä ovat kestävän elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Lasten laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan.

2.5.1. Ajattelu ja oppiminen (001)

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon määrä ja sen nopea uudistuminen edellyttävät taitoja uuden omaksumiseen sekä oman oppimisen ohjaamiseen. Tiedon jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua. Esiopetuksen tehtävä on rohkaista ja auttaa lapsia kehittämään ajattelun ja oppimisen taitojaan sekä vahvistaa lasten luottamusta omaan osaamiseensa.

Lasten muistin ja mielikuvituksen kehittymistä tuetaan esimerkiksi lorujen, musisoinnin ja draamatoiminnan avulla. Leikin, pelien ja erilaisten ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien käyttö tarjoaa lapsille elämyksiä sekä oivaltamisen ja uuden löytämisen iloa. Monipuolinen liikkuminen ja havaintomotoriset harjoitukset tukevat lasten oppimista. Lapsia kannustetaan kokeilemaan ja opettelemaan myös heille vaativia asioita ja heitä ohjataan kysymään ja kyseenalaistamaan. Heitä rohkaistaan iloitsemaan onnistumisista ja kannustamaan toisia sekä samalla olemaan lannistumatta epäonnistumisista. Toimintaa dokumentoidaan, siitä keskustellaan, ja sen onnistumista pohditaan yhdessä lasten kanssa. Samalla autetaan lapsia havaitsemaan edistymistään ja oppimistaan.

2.5.2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (002)

Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys yksilön toimintakyvylle ja hyvinvoinnille kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa. Taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä kuuluu hyvään vuorovaikutukseen ja kulttuuriseen osaamiseen. Myönteisten ihmissuhteiden luominen ja ongelmatilanteiden rakentava ratkaiseminen edellyttävät yhteistyötaitoja. Esiopetuksen tehtävä on tarjota lapsille mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti vertaisryhmän ja lähiyhteisön aikuisten kanssa. Lasten kielitietoisuuden kehittymistä tuetaan ja heitä rohkaistaan ilmaisemaan itseään eri keinoin.

Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin ja toimimaan heidän kanssaan. Juhlat, leikit ja yhteistyöhön perustuva toiminta luovat mahdollisuuksia harjoitella käyttäytymistä eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Lapsia kohdellaan arvostavasti ja heitä ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin. Lasten kanssa tutustutaan lähiympäristöön ja sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Lapsia ohjataan arvostamaan oman ja toisten perheiden perinteitä ja tapoja.

2.5.3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (003)

Itsestä huolehtiminen, terveyteen ja turvallisuuteen sekä arjen teknologian hallintaan liittyvät taidot ovat tärkeitä kaikille. Kyse on yksilön hyvinvoinnista sekä kestävään ja liikunnalliseen elämäntapaan sitoutumisesta. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän ja liikunnallisen elämäntavan mukaisia valintoja. Esiopetuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Esiopetuksessa lapsia ohjataan edellytystensä mukaan huolehtimaan itsestään, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä. Opetuksessa ja yhteistyössä huoltajien kanssa käsitellään lasten arkielämän rytmiä sekä ruokailun, liikkumisen ja levon merkitystä. Erityisesti kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja riittävään liikkumiseen lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edellytyksenä. Lasten kanssa pohditaan heidän hyvää oloaan edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja heille tarjotaan

kokemuksia liikkumisen ilosta. Lapsia ohjataan toimimaan turvallisesti lähiliikenteessä. Heitä ohjataan pyytämään ja hakemaan apua tarvittaessa. Lasten kanssa kokeillaan teknologisia ratkaisuja ja harjoitellaan laitteiden ja välineiden turvallista käyttöä.

2.5.4. Monilukutaito (004)

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Se liittyy kiinteästi ajattelun ja viestinnän taitoihin ja kykyyn hankkia, muokata, tuottaa, esittää, arvioida ja arvottaa tietoa erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa. Tietoa voidaan tuottaa ja esittää sanallisten, kuvallisten, numeeristen tai muiden symbolijärjestelmien tai näiden yhdistelmien avulla. Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. Monilukutaidon eri osa-alueet ovat yksilön, ihmisten keskinäisen vuorovaikutuksen, yhteiskunnan, kansalaisuuden ja työelämän näkökulmasta keskeisiä perustaitoja. Monilukutaidon kehittyminen luo perustaa muulle oppimiselle ja opiskelulle. Monilukutaidon kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa ja jatkuu koko elämän ajan. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten monilukutaidon kehittymistä yhteistyössä huoltajien kanssa.

Lapsia kannustetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan erilaisia viestejä. Niiden avulla opetellaan ilmaisua ja vuorovaikutusta ja niiden herättämiin ajatuksiin ja tunteisiin eläydytään yhdessä. Lasten kuvalukutaidon, kirjoittamisen, lukemisen ja numeerisen lukutaidon sekä medialukutaidon kehittymistä tuetaan. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja, kuten elokuvia, leikkiloruja ja musiikkia. Lasten osallisuus vahvistuu monilukutaidon kehittymisen myötä. Samalla lasten maailma avautuu, jäsentyy ja saa uusia merkityksiä.

2.5.5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (005)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on tärkeä kansalaistaito. Sitä tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Se on osa monilukutaitoa sekä media- ja opiskelutaitoja, joita tarvitaan opiskelussa ja työelämässä. Esiopetuksen tehtävä on kotien rinnalla edistää lasten tieto- ja viestintäteknologista osaamista.

Opetuksessa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin. Tieto- ja viestintäteknologian avulla tuetaan lasten vuorovaikutustaitoja, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa itse edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja. Lapsia ohjataan omaksumaan turvallisia ja ergonomisia käyttötaitoja.

2.5.6. Osallistuminen ja vaikuttaminen (006)

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustaa demokraattiselle ja kestävälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin [61]kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämäänsä vaikuttavissa asioissa. Esiopetuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten vähitellen kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

Esiopetuksen toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä lasten, esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien kanssa. Kun lapset ovat mukana vaikuttamassa, he oppivat samalla

61 *YK:n yleissopimus lastenoikeuksista 1989*

hahmottamaan yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Lasten arvostava kohtaaminen, heidän ajatustensa kuunteleminen ja yhdessä toisten lasten ja aikuisten kanssa toimiminen vahvistavat lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lapsia kannustetaan auttamaan toisia ja pyytämään tarvittaessa apua. Lasten on tärkeä saada kokea ja tietää, että he lapsina ovat oikeutettuja aikuisten apuun ja suojeluun.

2.5.7. Vantaalaisia tarkennuksia laaja-alaiseen osaamiseen

Vantaalla suunnittelemme, arvioimme ja kehitämme laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista säännöllisesti lähiviikkojen ja -kuukausien aikana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa hyödyntäen.

Laaja-alainen osaaminen

Arviointi, suunnittelu ja kehittäminen esiopetuksen aikana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa hyödyntäen

Ajattelu ja oppiminen

- kehittyy vuorovaikutuksessa
- oman oppimisen ohjaamisen taidot
- tiedon jäsentäminen ja uuden luominen, luova ja kriittinen ajattelu
- lapsen luottamus omaan osaamiseensa
- muistin ja mielikuvituksen tukeminen esim. loruilla, musisoinnilla ja draamalla
- leikit, pelit ja erilaiset tehtävät
- liikkuminen ja havaintomotoriset harjoitukset
- vaativien asioiden kokeileminen ja harjoittelu, kysyminen ja kyseenalaistaminen
- onnistumisen ilo, kannustaminen ja lannistumattomuus
- toiminnan dokumentointi ja siitä keskusteleminen

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- kuuntelutaidot ja eri näkemysten huomioiminen
- myönteiset ihmissuhteet, ongelmatilanteiden ratkaisu ja yhteistyötaidot
- vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojen harjoittelu lasten ja aikuisten kanssa
- juhlat, leikit ja yhteistyöhön perustuva toiminta
- arvostava kohtelu, ystävällisyys ja hyvät tavat
- lähiympäristö ja sen kulttuurinen monimuotoisuus
- oman ja toisten perheiden perinteiden ja tapojen arvostaminen
- kielitietoisuuden tukeminen eri ilmaisutapoihin rohkaisemalla

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- hyvinvointiin liittyvät taidot
- kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ohjaaminen
- myönteinen suhtautuminen tulevaisuuteen
- itsestä, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä huolehtiminen
- arkielämän rytmi, ruokailun ja levon merkitys sekä monipuolinen ja riittävä liikunta
- lasten hyvää oloa edistävien ja haittaavien tekijöiden pohdinta
- lähiliikenteessä toimiminen
- avun pyytämiseen ohjaaminen
- teknologiset ratkaisut, laitteiden ja välineiden käytön harjoittelu

Monilukutaito

- perusta muulle oppimiselle ja opiskelulle
- erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taidot
- ilmaisun ja vuorovaikutuksen opettelu sekä viestien herättämät ajatukset ja tunteet
- kyky hankkia, muokata, tuottaa, esittää, arvioida ja arvottaa tietoa eri ympäristöissä, tilanteissa ja symbolijärjestelmillä
- laaja tekstikäsitys, erilaiset lukutaidot ja niiden kehittymisen tukeminen
- aikuisen malli
- rikas tekstiympäristö

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on tärkeä kansalaistaito ja osa monilukutaitoa
- TVT-osaamisen edistäminen kotien rinnalla
- erilaisiin TVT-välineisiin, palveluihin ja peleihin tutustuminen opetuksessa
- vuorovaikutustaitojen, oppimisen taitojen ja kehittyvien kirjoitus- ja lukutaidon tukeminen TVT:n avulla
- itse kokeileminen ja tuottaminen edistää luovaa ajattelua ja yhteistoiminnan taitoja
- turvalliset ja ergonomiset käyttötaidot

Osallistuminen ja vaikuttaminen

- kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa
- kehittyvien osallistumisen ja vaikuttamisen taitojen tukeminen
- toiminnan suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi yhdessä lasten, henkilöstön ja huoltajien kanssa
- vaikuttamismahdollisuus auttaa hahmottamaan sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä
- arvostava kohtaaminen, lasten ajatusten kuunteleminen ja yhdessä toimiminen
- auttamaan ja avun pyytämiseen kannustaminen

Koonti esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisista laaja-alaisen osaamisen tavoitteista. Kuvaan lisätty vantaalainen näkökulma laaja-alaisen osaamisen arvioinnista, suunnittelusta ja kehittämisestä.

2.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää keskustella, mitä tässä luvussa määrätyt esiopetuksen tehtävät ja yleiset tavoitteet merkitsevät ja miten esiopetukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta voidaan huolehtia.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- *esiopetuksen järjestäminen ja sitä ohjaavat velvoitteet paikallisesta näkökulmasta*
- *esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua paikallisesta näkökulmasta*
- *esiopetuksen arvoperusta ja sitä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat*
- *oppimiskäsitys ja sitä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat*
- *laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja niihin mahdollisesti liittyvät paikalliset painotukset sekä ne toimenpiteet, joiden avulla tavoitteiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään.*

Arvoperusta ja oppimiskäsitys sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon ja niitä syvennetään esiopetuksen toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea ja opiskeluhuoltoa käsittelevissä osissa opetussuunnitelmaa.

3. Esiopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia, joka kehittyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa. Opetuksen järjestäjän ja esiopetusta johtavien henkilöiden tehtävänä on luoda edellytykset toimintakulttuurin kehittämiselle ja arvioinnille esiopetuksen eri toimipaikoissa. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen esiopetus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Hyvä toimintakulttuuri edistää oppimista ja hyvinvointia esiopetusyhteisössä.

Esiopetuksen toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu muun muassa

- *arvoista, periaatteista ja oppimiskäsityksestä*
- *työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta*
- *oppimisympäristöistä, työtavoista ja pedagogisista käytännöistä, mukaan lukien oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt*
- *yhteistyöstä ja sen eri muodoista*
- *vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä*
- *henkilöstön osaamisesta, ammatillisuudesta ja kehittämisotteesta*
- *johtamisrakenteista ja -käytännöistä*
- *toiminnan organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.*

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on kaikille yhteinen esiopetus. Esiopetuksen toimintakulttuuria kehitetään ja järjestetään inkluusion periaatteiden mukaisesti, ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin. Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa. Jokaiselle lapselle suunnitellaan sopivia oppimisen haasteita sekä turvataan tarvittava oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt. Opetusjärjestelyissä huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys. On tärkeää, että lapset saavat kokemuksia siitä, että heistä ollaan kiinnostuneita, heitä arvostetaan ja heidän mielipiteillään ja toiminnallaan on merkitystä.

Johtaminen vaikuttaa keskeisesti esiopetuksen toimintakulttuuriin, sen kehittämiseen ja laatuun. Esiopetuksen johtamisen lähtökohtana on jokaisen lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen. Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää pedagogiikan johtamista, joka on esiopetuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä. Se sisältää kaikki ne toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset henkilöstön hyville työolosuhteille, ammatillisen osaamisen ja koulutuksen hyödyntämiselle ja kehittämiselle sekä pedagogiselle toiminnalle.

3.1. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, lasten osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja esiopetuksen kokonaisuuden toteuttamisessa. Toimintakulttuuri vaikuttaa aina lapsen kohtaaman esiopetuksen laatuun. Toimintakulttuuriin sisältyvät esiopetuksen kaikki toiminnot, kuten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestäminen, pedagogiikan arviointi ja oppimisympäristön turvallisuus.

Yhteisön toimintakulttuuri muuttuu jatkuvasti ja sitä arvioidaan ja kehitetään siten, että se tukee esiopetuksen tavoitteiden toteutumista. Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen edistää arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä. Jatkuvan kehittämisen perusedellytys on, että henkilöstö ymmärtää oman toimintansa taustalla vaikuttavien arvojen, tietojen ja uskomusten merkityksen sekä osaa arvioida niitä. Kehittämisessä on tärkeää toisia arvostava, koko yhteisöä osallistava ja luottamusta rakentava dialogi. Esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja kehitettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Lapsen

etua on harkittava yksittäisen lapsen, lapsiryhmän ja yleensä lasten kannalta tapaus- ja tilannekohtaisesti.

Johtaja edistää osallistavaa toimintakulttuuria luomalla rakenteita ammatilliseen keskusteluun. Lisäksi johtaja rohkaisee työyhteisöä säännöllisesti kehittämään ja innovoimaan yhteistä toimintakulttuuria. Johtaja tukee yhteisön kehittymistä oppivaksi yhteisöksi, jossa osaamista kehitetään ja jaetaan. Päämääränä on, että yhteinen toiminta-ajatus ja toiminnan tavoitteet näkyvät käytännöissä. Johtaja vastaa siitä, että yhteisiä työkäytäntöjä tehdään näkyväksi ja että niitä havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti.

Kehittämistyössä on tärkeää hyödyntää sekä lasten että huoltajien kokemuksia ja mielipiteitä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä tuen ja opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa on välttämätöntä lasten sujuvan oppimisen polun ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Esiopetuksen toimintakulttuuria kehitetään seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Esiopetuksessa toimitaan yhteisönä, jossa lapset ja henkilöstö oppivat yhdessä ja toisiltaan. Oppivassa yhteisössä on tilaa erilaisille mielipiteille ja tunteille. Lapsia ja henkilöstöä kannustetaan rohkeasti jakamaan ajatuksiaan ja kokeilemaan uudenlaisia ja erilaisia toimintatapoja. Jatkuvasti toimintaansa arvioiva ja kehittävä yhteisö haastaa itseään sekä tunnistaa ja hyödyntää vahvuuksiaan. Oppivassa yhteisössä arvostetaan kunnioittavaa ja huomaavaista käytöstä. Yhteisö rohkaisee kokeiluun, yrittämiseen ja sinnikkyyteen sekä sallii myös erehtymisen. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä.

Henkilöstöä kannustetaan itsearviointiin, tiedon ja osaamisen jakamiseen ja samalla ammatilliseen kehittymiseen. Yhdessä sovittujen tavoitteiden ja tehtävien pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi sekä huoltajilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute edistävät yhteisön oppimista. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen.

Oppimiseen, leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

Esiopetuksen toimintakulttuuri edistää kaikkien esiopetusyhteisössä toimivien oppimista. Esiopetusyhteisö kannustaa kokeilemaan, yrittämään ja erehtymään sekä havaitsemaan asioiden positiivisia puolia. Onnistumisista ja oivalluksista iloitaan yhdessä. Esiopetus toteutetaan siten, että lasten leikille, aloitteille ja kokeiluille on sijaa. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään, harjoittelemaan ja opettelemaan erilaisia taitoja, tietoja ja työtapoja omaan tahtiinsa. Yhteisö rohkaisee lapsia hyvään vuorovaikutukseen sekä toimimaan ryhmän jäseninä.

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä oppimisen ja leikin iloa. Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Inklusiivisessa toimintakulttuurissa edistetään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Lasten, henkilöstön ja huoltajien aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä arvostetaan. Tämä edellyttää osallisuutta edistävien toimintatapojen sekä rakenteiden tietoista kehittämistä. Lasten ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin edistää osallisuutta. Jokainen henkilöstön jäsen on tärkeä osa esiopetusyhteisöä.

Toimintakulttuuri tukee yhteistyötä, yhteistä vastuunottoa ja osallisuutta. Lasten ymmärrys yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seurauksista kehittyy osallisuuden kautta. Henkilöstön tehtävä on varmistaa, että kaikki lapset saavat ilmaista näkemyksiään ja tarpeitaan ja että lasten ideoita ja aloitteita otetaan huomioon toiminnassa. Myös lasten nonverbaaliseen viestintään tulee kiinnittää huomiota. Lapset saavat kokemuksia esiopetusryhmää koskevasta päätöksenteosta ja erilaisista tehtävistä. Lasten tekemiä päätöksiä ja toimintaa arvioidaan

yhdessä ja samalla lapsia ohjataan vähitellen kantamaan yhdessä vastuuta. Näin lapsille syntyy kokemuksia osallisuudesta ja toimijuudesta.

Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta. Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia, miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, uskontoon, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille. Esiopetus on sukupuolisensitiivistä. Henkilöstö tiedostaa omia ennakko-odotuksiaan ja rohkaisee lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennakko-odotuksia. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttuu niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tuetaan lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Esiopetus on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa. Kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen on perusoikeus. Esiopetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään moninaista kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä yhteisön ja ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista moninaisuutta. Tämä edellyttää henkilöstöltä tietoa kulttuureista ja katsomuksista sekä taitoa nähdä ja ymmärtää asioita monesta näkökulmasta ja asettua toisen asemaan. Erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan myös uusia tapoja toimia yhdessä. Samalla edistetään kulttuurisesti kestävää kehitystä. Tähän liittyvää esiopetuksen laaja-alaista osaamista kuvataan tarkemmin luvussa kaksi (Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet).

Kielitietoisessa esiopetuksessa tiedostetaan, että kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla. Henkilöstö ymmärtää kielen keskeisen merkityksen lasten kehityksessä ja oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan kuulumisessa. Monikielisyyden näkyväksi tekeminen tukee lasten kehitystä kulttuurisesti moninaisessa maailmassa. Henkilöstön tulee tiedostaa, että he ovat lapsille kielellisiä malleja, ja kiinnittää huomiota omaan kielenkäyttöönsä. Henkilöstö rohkaisee lapsia käyttämään kieltä monipuolisesti. Lasten kielelliset lähtökohdat huomioidaan, ja heille annetaan aikaa ja mahdollisuuksia vaihteleviin kielenkäytön tilanteisiin.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Esiopetuksessa arvostetaan terveellisiä, turvallisia ja liikunnallisia elämäntapoja. Monipuolisen liikkumisen tavoitteena[62] on edistää oppimisen edellytyksiä ja esiopetukseen osallistumista sekä liikkumisen merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona esiopetuksessa ja sen ulkopuolella. Fyysinen aktiivisuus vaikuttaa lasten vireystilaan sekä tarkkaavaisuuteen ja toiminnanohjaukseen ja sillä voidaan edistää oppimista ja motorista kehitystä. Liikunnallisen elämäntavan vahvistamisessa on keskeistä luoda tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset liikkumisen mahdollisuudet osana toimintakulttuuria huomioiden erilaiset liikkumisen rajoitteet[63]. Inklusiivinen, toisia kunnioittava ja avoimuutta tukeva toimintakulttuuri edistää turvallista oppimisympäristöä ja sitä kautta liikunnallista elämäntapaa. Liikunnallinen elämäntapa tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia, mukaan lukien mielen hyvinvointia. Esiopetuksessa liikutaan monipuolisesti sisällä ja ulkona käyttäen liikuntavälineitä ja leluja monipuolisesti sekä vältetään pitkäkestoista istumista. Lapsia ja perheitä ohjataan mahdollisuuksien mukaan suosimaan liikkumista kuten kävelyä tai pyöräilyä esimerkiksi oman auton käyttämisen sijaan esiopetuksen matkoilla. Lasten hyvinvointia edistetään antamalla mahdollisuus päivän aikana rauhoittumiseen ja lepoon sekä tarjoamalla monipuolista, terveellistä ja riittävää ravintoa. Toimintakulttuurin kehittämisessä huomioidaan

62 *Perusopetuslaki 2 §*
63 *Perusopetuslaki 31 §*

yhteisön mahdollisuus toimia kiireettömässä ja keskittymistä edistävässä ympäristössä. Selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustava päivän rakenne edistää hyvinvointia.

Esiopetuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta, syrjinnältä ja muulta häirinnältä. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Esiopetuksessa kiusaamista, rasismia, väkivaltaa tai häirintää ei hyväksytä missään muodossa eikä keneltäkään. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Henkilöstön läsnäolo ja antama ohjaus vuorovaikutustilanteissa on tärkeää. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, turvallisuuskasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen. Esiopetus edellyttää toimivaa ja sitoutunutta turvallisuuden johtamista sekä turvallisuusasiat hallitsevaa henkilöstöä.

Kaikessa toiminnassa huomioidaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävän elämäntavan välttämättömyys. Arjen valinnoilla ja toimilla ilmennetään vastuullista suhtautumista luontoon ja ympäristöön. Esiopetuksessa edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Samalla lapset saavat positiivisia kokemuksia kestävästä elämäntavasta. Lasten hyvinvointia edistää, että heidän turvallisuuden tunnettaan ja uskoaan tulevaisuuteen vaalitaan osana kestävään elämäntapaan liittyvää kasvatusta.

3.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämistä ohjaaviin periaatteisiin

Kehitämme Vantaalla esiopetuksen toimintakulttuuria esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arvopohjan, kaupungin arvojen ja Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vision pohjalta.

Arvomme ovat avoimuus, rohkeus, kestävyys ja yhteisöllisyys. Visiomme on ”Vantaa on oppimisen ja kestävän tulevaisuuden yhteisöllinen kaupunki, jossa jokainen yltää parhaimpaansa”.

Pysähdymme säännöllisesti arvioimaan lapsen näkökulmaa osana hänen vertaisryhmäänsä. Miten onnistumme ryhmässäsi tänään, lähiviikkoina ja -kuukausina sekä esiopetuksen aikana? Arvioimme perustoimintaan sisältyviä toistuvia tilanteita ryhmän toimintasuunnitelman avulla. Miten ryhmässämme toteutuvat:

- Sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat
- Toistuvien toimintojen sekä lapselle selkeän ja ennakoitavan päivärytmin luominen
- Fyysisiin oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut

Kuva: Koonti lapsen näkökulman arvioimisesta tänään, lähiviikkoina ja -kuukausina ja esiopetuksen aikana

Miten onnistumme ryhmässäsi tänään?

Turvallisuus ja hyvinvointi

- Tarjoamme turvallisen päivän vailla kiusaamisen vaaraa
- Tuemme päivän ennakoitavuutta kuvitetulla päiväjärjestyksellä
- Vaalimme kiireettömyyttä ja läsnäoloa ja tarjoamme mahdollisuuden rauhoittumiseen

Vuorovaikutus

- Osoitamme, että lapsi on tervetullut, positiivinen ja tärkeä osa meidän ryhmäämme
- Tuemme lasta vuorovaikutustilanteissa ja kaverisuhteissa
- Kysymme päivittäin, mitä lapselle kuuluu
- Hassuttelemme, luemme ja laulamme yhdessä

Leikki, liikkuminen ja oppiminen

- Tuemme lasta oppimaan leikkien ja liikkuen
- Tuemme leikkiin osallistumisessa ja heittäydymme itse mukaan
- Liikumme ja ulkoilemme päivittäin
- Annamme rohkaisevaa palautetta
- Tuemme oppimista tarvittavilla apukeinoilla ja -välineillä päivän eri tilanteissa ja autamme onnistumaan

Yhteistyö huoltajien kanssa

- Kohtaamme huoltajat lämpimästi tuonti- ja hakutilanteissa
- Autamme lasta kertomaan päivästä jonkun hänelle tärkeän asian

Miten onnistumme ryhmässäsi lähiviikkoina ja -kuukausina?

Oppimisympäristöt

- Muokkaamme oppimisympäristöä lasten kanssa ja huomioimme lasten tarpeet ja toiveet
- Varmistamme lapsen ryhmään kuulumisen tunteen, toimijuuden ja oppimisen mahdollisuudet yhdessä vertaisten kanssa
- Laajennamme oppimisympäristöt oman yksikön ulkopuolelle

Monipuoliset työtavat

- Opimme leikkien, liikkuen ja muita toiminnallisia työtapoja käyttäen
- Mahdollistamme onnistumisen kokemukset
- Kohtaamme haasteet ja harjoittelemme sietämään pettymyksiä
- Mahdollistamme pitkäkestoisen leikin
- Opettelemme toimimaan itsenäisesti, parin kanssa, pienryhmässä ja osana isoa ryhmää
- Tuemme lasta sitoutumaan toimintaan ohjaamalla ja sanoittamalla tilanteita sekä varmistamalla, että lapsi on ymmärtänyt

Oppimiskokonaisuudet

- Rakennamme pitkäkestoisia oppimiskokonaisuuksia ja toteutamme eheytettyä opetusta, joka perustuu lasten kiinnostuksen kohteisiin ja aloitteisiin sekä yhteisiin tavoitteisiin
- Otamme lapset mukaan oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja arviointiin

Pedagoginen dokumentointi

- Dokumentoimme toimintaa monipuolisesti yhdessä lasten kanssa
- Tarkastelemme dokumentteja yhdessä keskittyen lasten kokemuksiin, heille merkityksellisiin asioihin ja oppimiseen

Miten onnistumme ryhmässäsi esiopetuksesi aikana?

Esiopetuksen aloittaminen

- Luomme lämpimät suhteet lapseen ja perheeseen ja varmistamme, että he kokevat itsensä tervetulleiksi
- Kerromme huoltajille esiopetuksen tavoitteista ja sisällöistä
- Suhtaudumme avoimesti ja myönteisesti moninaisuuteen, kuten lapsen mahdollisiin tuen tarpeisiin ja perheen kieli-, kulttuuri- ja katsomustaustaan
- Panostamme ryhmäytymiseen ja uuteen ryhmään tai taloon kotiutumiseen

Kestävä esiopetus

- Laadimme turvallisemman tilan periaatteet yhdessä lasten kanssa
- Tuemme lapsen positiivista ryhmään kuulumista ja kaverisuhteita yhdessä huoltajien kanssa
- Vahvistamme lapsen identiteetin kehitystä omana ainutlaatuisena itsenään
- Tuemme laaja-alaisen osaamisen kehittymistä
- Puhumme oppimisesta myönteisesti ja rohkaisemme ongelmanratkaisuun
- Teemme yhteistyötä huoltajien ja keskeisten lapsen kanssa toimivien tahojen kanssa

- Yhdessä huoltajien kanssa mahdollistamme lapsen arkeen hyvinvointia tukevia asioita, kuten läsnäoloa, leikkiä ja liikkumista

Esiopetuksesta kouluun

- Toteutamme esi- ja alkuopetuksen palvelulupausta ja teemme säännöllistä toiminnallista yhteistyötä yhteistyökoulun kanssa
- Noudatamme Eskarista Ekalle -toimintamallia

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

Arvioimme ja kehitämme inklusiivista toimintakulttuuria ja esiopetuksen oppimisympäristöjä Vantaan varhaiskasvatuksen arviointimallin (ks. luku 1.2.2) mukaisesti käyttäen työkaluina Vantaan esiopetuksen OPS-työkalujen kokonaisuutta.

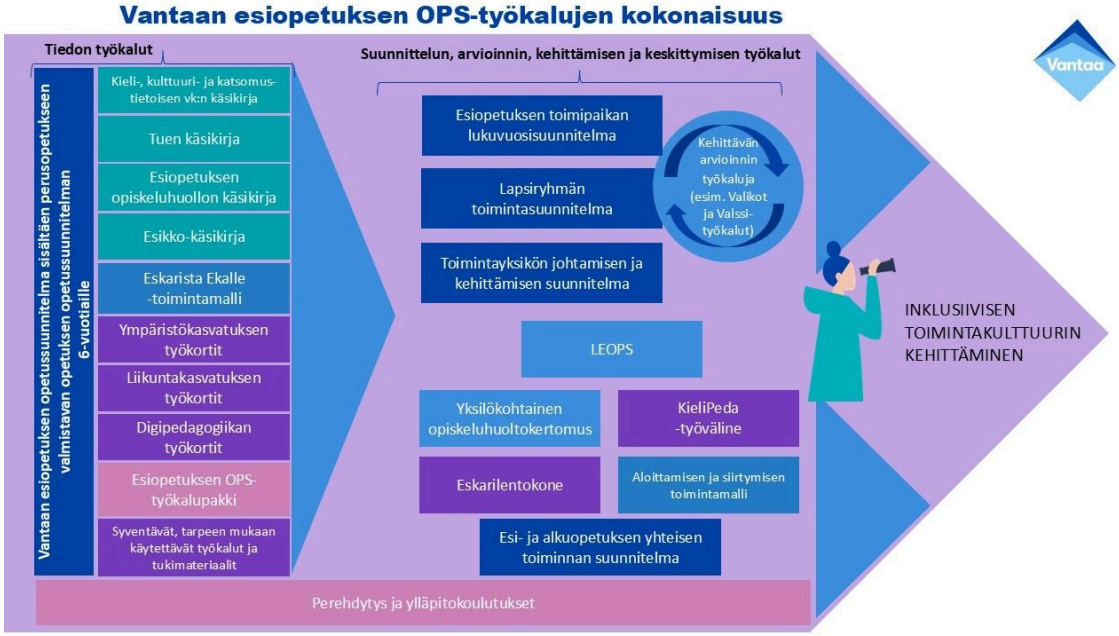

Kuva: Vantaan esiopetuksen OPS-työkalujen kokonaisuus

Tiedon työkalut ohjaavat meitä esiopetuksen järjestämisessä ja toteuttamisessa kohti esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaista ja inklusiivista toimintakulttuuria.

Suunnittelun, arvioinnin, kehittämisen ja keskittymisen työkalut puolestaan auttavat meitä käsittelemään tietoa ja dokumentaatiota suhteessa lasten, lapsiryhmien ja toimintayksikön tilanteisiin ja tarpeisiin. Ryhmien ja toimintayksikön toimintasuunnitelmat ovat keskittymisen työkaluja, joiden avulla pysähdymme suuntaamaan tavoitteita sekä arjen tekoja ja kokeiluja juuri meidän ryhmämme ja toimintayksikkömme kannalta olennaiseen suuntaan.

3.1.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia oppivasta yhteisöstä toimintakulttuurin ytimenä

Opimme lasten kanssa yhdessä kokeillen ja ihmetellen sekä toisten kannustamisen kautta. Työyhteisössä toimintakulttuurin kehittäminen ja sen ylläpitäminen vaativat meiltä yhteisiä pedagogisia keskusteluja ja niitä tukevia rakenteita. Tavoitteenamme on jatkuva oppiminen, josta suurin osa tapahtuu yhdessä työtä tekemällä. Tiedostamme erilaiset vastuualueemme sekä arvostamme ja hyödynnämme monipuolista osaamista niin esiopetuksen oman moniammatillisen henkilöstön kuin muidenkin yhteistyötahojen kautta.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Vaikuttavaa työtä -keskustelu

- Päiväkodin johtaja keskustelee työntekijän kanssa Vaikuttavaa työtä -keskustelussa työntekijän vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Keskustelussa määritellään työn tavoitteita ja osaamisen kehittämistarpeita suhteessa toimintayksikön ja tiimin tavoitteisiin.
- Yksityisissä päiväkodeissa toteutettavassa esiopetuksessa käytetään palvelutuottajan valitsemia työvälineitä oppivan yhteisön kehittämisessä.

Työyhteisön yhteisen osaamisen kehittämisen suunnitelma

- Päiväkodin johtaja laatii yhdessä toimintayksikön johtoryhmän kanssa Työyhteisön yhteisen osaamisen kehittämisen suunnitelman. Suunnitelma laaditaan Me ja työmme -keskustelun, ryhmien toimintasuunnitelmien sekä henkilöstön kyvykkyyksien ja osaamisen kehittämisen tarpeiden pohjalta.
- Suunnitelman lähtökohtina toimii strategian ja tuloskortin tavoitteet ja niitä peilataan tavoitteisiin.
- Suunnitelmassa sovitaan osaamisen kehittämisestä ja koulutuksiin osallistumisesta sekä muista kehittämisen tavoista yksikössä.

Johtamisen ja kehittämisen rakenteet toimintayksiköissä

- toimintayksikön johtoryhmä
- työpaikkakokoukset
- yksikön Pro-tiimi (kunnalliset toimintayksiköt)
- yksikkökohtainen hyvinvointiryhmä (yksikkö yhr) osana johtoryhmärakennetta
- erilaiset pedagogiset rakenteet (esim. ammattiryhmittäin tai kehittämistoiminnan mukaan)
- Kaikessa osaamisen kehittämisessä hyödynnetään osaamisen kehittämisen 10-20-70 mallia.

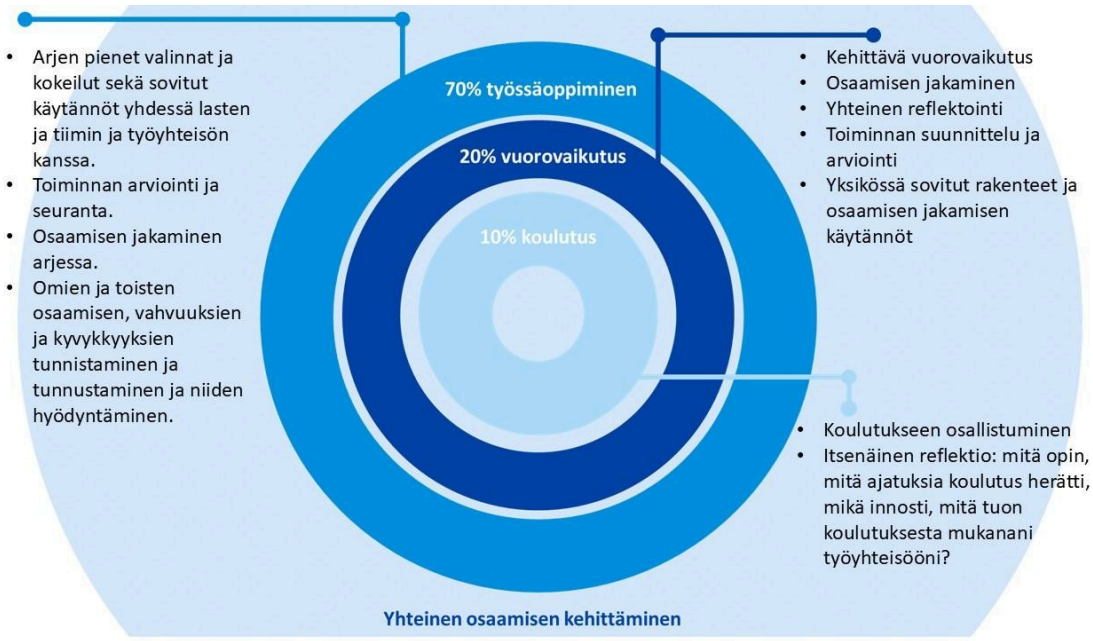

Kuva: Yhteinen osaamisen kehittäminen hyödyntäen 70-20-10 -mallia

3.1.1.2. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämiseen oppimiseen, leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustavan yhteisön näkökulmasta

Jokainen lapsi, perhe ja henkilöstön jäsen on tärkeä osa yhteisöämme. Arvioimme ja kehitämme toimintakulttuuria vuorovaikutuksen eri ulottuvuuksilla:

1. Henkilöstön ja lapsen välinen vuorovaikutus
2. Vertaisvuorovaikutus ja ryhmän ilmapiiri
3. Henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus ja monialainen yhteistyö
4. Henkilöstön ja huoltajien välinen vuorovaikutus

Leikin avulla edistämme lasten ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyttä lapsiryhmässä. Meillä leikit vaihtelevat lasten vapaavalintaisista leikeistä pedagogisesti suunniteltuun leikkiin. Leikki näkyy meillä myös leikillisenä vuorovaikutuksena, huumorina ja hassutteluna.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

- Kunnallisessa esiopetuksessa käytössämme on Positiivisesti ryhmässä oppiva varhaiskasvatus (ProVaka) -toimintamalli. Toimintamallin avulla henkilöstö rakentaa päiväkodin yhteiset toimintatavat, joilla sosiaalista käyttäytymistä opetetaan lapsille jokapäiväisissä vuorovaikutustilanteissa.
- Henkilöstö opettaa leikkitaitoja ja rikastaa lasten leikkiä.
- Henkilöstö muodostaa leikkiryhmiä niin, että ryhmän kaikki lapset pääsevät leikissä osalliseksi.

- Henkilöstö toimii lasten pitkäkestoisen leikin mahdollistajana varmistaen, että leikkimaailmat avautuvat yhteisesti ymmärrettäviksi kaikille lapsille sekä tukien lapsia leikkiin sitoutumisessa ja roolileikkitaitojen kehityksessä.
- Henkilöstö suunnittelee, arvioi ja kehittää yhdessä lasten kanssa leikin edellytyksiä: tilojen ja välineiden käyttöä sekä ajan ja rauhan mahdollistamista.
- Henkilöstö havainnoi ja dokumentoi leikkiä.
- Henkilöstö osallistuu lasten leikkeihin esimerkiksi antamalla lapselle aktiivisen leikin mallin ja luomalla yhteisiä leikkimaailmoja lasten kanssa. Myös huoltajat voidaan ottaa mukaan leikkimaailmojen rakentamiseen.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

Näitä työkaluja voi hyödyntää leikin rikastamisessa:

- Tarinallisen leikin käsikirja
- Tarinallisen leikin vuosikello
- Valssi-arviointityökalut: Leikki
- Vuorovaikutuksellinen sadun lukeminen

3.1.1.3. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämiseen osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmista

Sitoudumme kehittämään toimintakulttuuria esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arvopohjan mukaisesti ja huomioiden osallisuuden, positiivisen ryhmään kuulumisen, tasa-arvon, sukupuolisensitiivisyyden, yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden. Meillä inklusiivinen esiopetus tarkoittaa inklusiivisten arvojen ja periaatteiden toimeenpanoa ja toteutumista käytännössä, eli niiden tulee näkyä rakenteissamme, prosesseissamme, sekä toiminta- ja menettelytavoissamme, heijastuen lopulta lapsen kokemuksiin.

Kuva: Arvot toimintakulttuurin perustana

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

- Toimintayksikössä laaditaan toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka avulla arvioidaan ja kehitetään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista ryhmissä.
- Toimintayksiköissä laaditaan kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma, jonka avulla toimintayksikössä sovitaan yhdessä niistä toimenpiteistä, joilla ehkäistään ja puututaan kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan.
- Kunnallisissa toimintayksiköissä henkilöstö opettaa sosioemotionaalisia taitoja lapsille ProVaka-toimintamallin mukaisesti.
- Henkilöstö rohkaisee jokaista lasta oman mielipiteen ilmaisussa hyödyntäen ilmeitä, eleitä ja erilaisia apuvälineitä (mm. kuvat ja digivälineet).
- Henkilöstö huomioi viestinnässä ja vuorovaikutuksessa huoltajien moninaiset tarpeet. Huoltajien tiedonsaannissa huomioidaan selkeä yleiskielisyys, kuvien käyttö ja tulkkausmahdollisuudet.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

- Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen käsikirja
- Lapsiryhmän toimintasuunnitelma
- Toimintayksikön johtamisen ja kehittämisen suunnitelma

3.1.1.4. Vantaalaisia tarkennuksia kieli-, kulttuuri ja katsomustietoisen toimintakulttuurin kehittämiseen

Vantaalla edistämme kielellisen, kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden myönteistä näkymistä osana lapsiryhmien arkea ja juhlaa. Tuemme Vantaan kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisessa esiopetuksessa kaikkien esiopetusryhmän lasten kielellisten ja kulttuuristen identiteettien kasvua sekä ohjaamme lapset kunnioittamaan eri kieliä, kulttuureja, uskontoja ja katsomuksia. Näin vahvistamme esiopetusryhmän lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia yhteiskunnan jäsenenä.

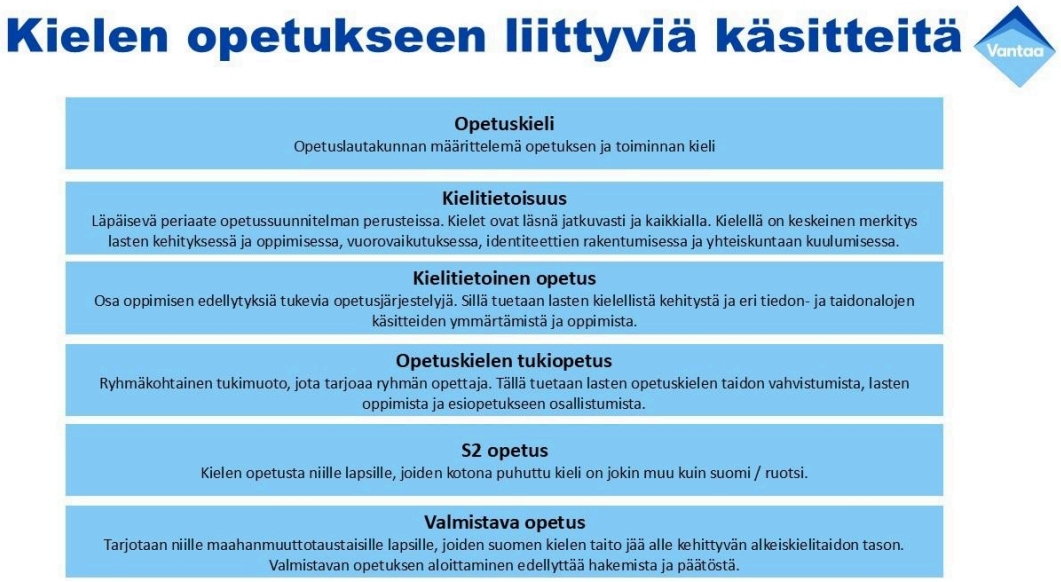

Kuva: Kielen opetukseen liittyviä käsitteitä

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

- Esiopetuksen toimipaikka ennakoi kielellistä, kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä valmistavan opetuksen tarvetta lukuvuosisuunnitelmassa.
- Esiopetusryhmässä tutustutaan ryhmässä esiintyviin sekä muihin kieliin, kulttuureihin ja katsomuksiin. Esiopetusryhmässä opetellaan tutustuttavien kielten osalta joitain sanontoja ja käsitteitä.
- Suomalaisen kulttuurin perinteet ja juhlat huomioidaan vuoden kierrossa kuten myös lasten perheissä vietettävät tärkeät juhlat.
- Esiopetusryhmässä pohditaan lapsilta nousevia elämänkysymyksiä ja keskustellaan niistä hyväksyvässä ja kunnioittavassa ilmapiirissä.
- Oppimisympäristöissä tuodaan esille lasten kieli-, kulttuuri- ja katsomustaustat.
- Henkilöstö hyödyntää huoltajien ja työyhteisön kielellistä ja kulttuurista osaamista esiopetuksen toteuttamisessa.
- Esiopetusryhmän opettaja vastaa ryhmänsä S2-opetuksen suunnittelusta, arvioinnista ja pedagogisesta dokumentoinnista. Ryhmän koko henkilöstö osallistuu kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen sekä S2-opetuksen toteuttamiseen.
- Henkilöstö keskustelee perheiden kanssa oman äidinkielen ja kulttuurin merkityksestä sekä ohjaa, miten omaa äidinkieltä voidaan tukea ja kehittää uudessa kieliympäristössä.
- Henkilöstö lukee esiopetusryhmälle päivittäin.
- Henkilöstö käyttää kuvia kielen opetuksessa sekä lapsen ymmärtämisen, itseilmaisun ja tilanteiden ennakoinnin tukena.
- Henkilöstö tunnistaa, että arjen eri tilanteet ovat mahdollisuuksia kielen oppimiseen. Henkilöstö opettaa kieltä keskustellen lasten kanssa kaikissa päivän tilanteissa.
- Henkilöstö havainnoi monikielisen lapsen opetuskielen edistymistä Kielipeda -työvälineen osio kolme avulla.

- Kieli- ja kulttuurikoordinaattorit konsultoivat ja ohjaavat varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilökuntaa monikielisten lasten asioissa sekä vahvistavat jo olemassa olevaa osaamista.
- Monikielisten lasten suomen kielen oppimiseen liittyvissä asioissa opettaja on ensisijaisesti yhteydessä kieli- ja kulttuurikoordinaattoriin.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

- Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen käsikirja
- Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen kehittämisen valikko
- KieliPeda-työvälineen osio yksi: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi
- KieliPeda-työvälineen osio kaksi: monikielisen lapsen kielimaailman tarkastelu
- KieliPeda-työvälineen osio kolme: monikielisen lapsen suomen kielen taitojen seuranta
- Lapsiryhmän toimintasuunnitelma
- Lukuvuosisuunnitelma
- Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma
- Valssi-arviointityökalut: Vuorovaikutuksen sensitiivisyys ja ilmaisun tavat sekä Vastavuoroinen ja kielellinen vuorovaikutus

3.1.1.5. Vantaalaisia tarkennuksia toimintakulttuurin kehittämiseen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmasta

Huomioimme toimintakulttuurissa hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokonaisvaltaisesti. Tämä tarkoittaa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sosiaalisesti, kulttuurisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja. Rakennamme esiopetuksessa turvallisempaa tilaa, joka tarjoaa paikallaolijoille tunteen fyysisestä, henkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Edistämme esiopetuksessa liikunnallista elämäntapaa ja ympäristövastuullista toimintakulttuuria.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Turvallisuus esiopetuksessa

- Kunnallisissa toimintayksiköissä toimii yksikkökohtainen hyvinvointiryhmä (yksikkö YHR), joka kokoontuu osana johtoryhmärakennetta YHR-teemakokouksina. Ryhmän tehtävänä on esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhuollon koordinoiminen varhaiskasvatuksen hyvinvointityön lisäksi. Ryhmä vastaa yksikössä turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvien asioiden käsittelystä.
- Päiväkodin johtaja ja yksikkö YHR tarkistavat toimintayksikön turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat ja asiakirjat vuosittain. Turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat käsitellään koko henkilöstön kanssa joka syksy.
- Kunnalliset toimintayksiköt rakentavat ProVaka-toiminnan avulla koko päiväkodin toimintakulttuuria sosiaalisten taitojen vahvistamiseen. Työyhteisö sopii yhteiset odotukset käyttäytymiselle ja positiivisen palautteen antamiselle.

- Esiopetustiimi laatii yhdessä lasten kanssa ryhmälle turvallisemman tilan periaatteet. Turvallisemman tilan periaatteiden avulla tuetaan jatkuvaa ryhmäytymistä ja jokaisen lapsen kokemusta ryhmään kuulumisesta. Lasten kokemusta henkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta seurataan arvioimalla yhteisten periaatteiden toteutumista.
- Henkilöstö keskustelee lasten kanssa hyvästä ja turvallisesta kosketuksesta. Henkilöstö opettaa lapsille turvataitoja vahvistamalla lasten omia taitoja puolustaa itseään positiivisella tavalla ja pitää huolta rajoistaan ja oikeuksistaan. Henkilöstö turvaa lasten vessa- ja kehorauhan.
- Lapsilla on oikeus kysyä ja puhua kaikista heitä kiinnostavista aiheista, myös liittyen sukupuoleen, kehoon ja ikätasoiseen seksuaalisuuteen. Henkilöstö kohtaa lapsen sensitiivisesti ja kunnioittavasti näissä tilanteissa.
- Henkilöstö hyödyntää digipedagogiikan työkortteja digitaalisessa maailmassa tarvittavien turvataitojen käsittelyssä. Mediakasvatus ja lasten mahdollisuudet tuottaa itse mediasisältöjä tuovat luontevalla tavalla käsiteltäväksi esimerkiksi sen, missä tilanteissa saa ja ei saa kuvata. Henkilöstö osoittaa kiinnostusta lasten mediakokemuksia kohtaan, jolloin lasten uskallus kertoa myös mahdollisista ikävistä kokemuksista vahvistuu. Henkilöstö hyödyntää lasten kanssa vain tietosuojaryhmän tarkastamia sovelluksia.

Liikunnallista elämäntapaa edistävä toimintakulttuuri

- Henkilöstö toimii roolimallina ja liikuntakasvattajana lapsille. Tavoitteena on sytyttää elinikäinen innostus liikunnalliseen elämäntapaan.
- Henkilöstö hyödyntää liikkumista toiminnan muotona monipuolisesti päivän eri tilanteissa. Tiimeille liikunta on keskeinen työtapa.
- Henkilöstö mahdollistaa lasten liikkumisen sisällä ja ulkona. Turhia, liikkumista estäviä kieltoja vältetään.
- Lapsiryhmät ulkoilevat päivittäin joka säällä. Ulkoillessa aikuiset liikkuvat yhdessä lasten kanssa.
- Tiimin tavoitteena on varmistaa yhdessä huoltajien kanssa, että lapsi liikkuu päivittäin vähintään kolme tuntia, joista yksi on vauhdikasta fyysistä aktiivisuutta ja kaksi tuntia reipasta ulkoilua sekä kevyttä liikuntaa.
- Varhaiskasvatuksen toimintayksiköt käyttävät Valssin liikuntakasvatus- tai Liikkuva varhaiskasvatus- Nykytilan arviointi- työkalua vuosittain liikunnallisen ja lasten fyysistä aktiivisuutta edistävän toimintakulttuurin kehittämisessä.

Ympäristövastuullinen toimintakulttuuri

- Esiopetusryhmät käyvät vähintään kerran viikossa metsäretkellä lasten luontosuhteen vahvistamiseksi ja monipuolisen liikkumisen tukemiseksi.
- Henkilöstö keskustelee lasten kanssa ikätason mukaisesti arjen valinnoista ja kohtuullisesta kuluttamisesta.
- Toimintayksiköt suunnittelevat ja toteuttavat ympäristövastuullisuuden tekoja ympäristökasvatuksen työkorttien avulla.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset keinot

- Perusopetuslain (1998/628) 35 a §:n mukaisia kasvatuskeskusteluja sovelletaan esiopetukseen niin, että henkilöstö keskustelee lapsen kanssa tilanteesta saman päivän aikana. Tavoitteena on saada lapsi ymmärtämään tekojensa seurauksia. Henkilöstö ja lapsi pyrkivät yhdessä pohtien löytämään teolle syitä ja sopivia ratkaisumalleja. Henkilöstö kertoo tarvittaessa tilanteesta huoltajille saman päivän aikana.
- Henkilöstö voi poistaa tilasta lapsen, joka häiritsee esiopetustilannetta voimakkaasti tai käyttäytyy aggressiivisesti. Lasta ei saa jättää yksin, vaan ryhmän työntekijä on hänen kanssaan ja keskustelee tilanteesta lapsen kanssa, kun lapsi on rauhoittunut. Huoltajalle kerrotaan tilanteesta samana päivänä ja tarjotaan mahdollisuus keskusteluun. Mikäli tilanne lapsen kanssa edellyttää fyysistä rajoittamista, noudatetaan voimassa olemaa toimintaohjetta.
- Perusopetuslain (1998/628) 36 §:n mukaisia kurinpidollisia keinoja, kuten jälki-istuntoa, kirjallista varoitusta, opetuksen epäämistä tai määräaikaista erottamista ei käytetä esiopetuksessa.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

- Digipedagogiikan työkortit
- Valssi-arviointityökalut: Liikuntakasvatus
- Liikkuva varhaiskasvatus - Nykytilan arviointi- työkalu
- Liikuntakasvatuksen työkortit
- Toimintayksikön johtamisen ja kehittämisen suunnitelma
- Ympäristökasvatuksen työkortit

3.1.1.6. Vantaalaisia tarkennuksia digitaalisessa ajassa kasvamisesta

Vantaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen digipedagogiikka perustuu lapsen osallisuuteen, aktiivisuuteen ja uutta luovaan työskentelyyn. Digipedagogiikassamme tieto- ja viestintäteknologia, mediakasvatus ja ohjelmointi limittyvät tiiviisti yhteen. Käytämme digivälineitä toiminnallisesti ja leikillisesti yhdessä ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisessä osassa toimintaamme. Digitaalisessa ajassa toimiminen ja työskentely edellyttävät meiltä kaikilta digitaalista työotetta ja digitaalisten järjestelmien käyttöä. Noudatamme niin digipedagogiikassa kuin muussa digitaalisessa työskentelyssä tietoturvaohjeita ja yhteisiä pelisääntöjä.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

- Henkilöstö toteuttaa esiopetusta huomioiden digitaaliset taidot osana pedagogista toimintaa ja päivittäistä arkea.
- Henkilöstö toteuttaa pedagogista dokumentointia yhdessä lasten ja huoltajien kanssa myös digitaalisia välineitä hyödyntäen.
- Henkilöstön lähimpänä tukena toimivat vertaisoppimisen verkostot ja rakenteet eli digituutori ja digitukihenkilö. Heille on tarjolla säännöllisesti Kasvatuksen ja oppimisen digiverkoston koulutuksia ja uutiskirje.

Digipedagogiikan työkortit tukevat digipedagogiikan toteuttamista ja sen arviointia.

Kuva: Digipedagogiikan periaatteet

3.2. Oppimisympäristöt esiopetuksessa

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan esiopetuksessa tiloja, paikkoja, välineitä, yhteisöjä ja käytäntöjä, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monitahoisia ja joustavia kokonaisuuksia. Ne tarjoavat mahdollisuuksia leikkiin, luoviin ratkaisuihin ja asioiden monipuoliseen tarkasteluun lapsia motivoivia ja toiminnallisia työtapoja käyttäen.

Kehittämistä ohjaavat näissä perusteissa määritellyt arvoperusta, oppimiskäsitys sekä toimintakulttuurin kehittämiselle asetetut tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon lasten osaaminen, heidän kiinnostuksen kohteensa ja yksilölliset tarpeensa sekä esiopetuksen toteuttamisen periaatteet. Oppimisympäristöjen[64] tulee olla turvallisia ja terveellisiä. Ne tarjoavat myös mahdollisuuksia leikkiä ja työskennellä rauhassa ja kiireettömässä ilmapiirissä. Oppimisympäristöissä kiinnitetään huomiota ergonomiaan, ekologisuuteen, esteettisyyteen, esteettömyyteen ja sekä tilojen valaistukseen, sisäilman laatuun, siisteyteen ja viihtyisyyteen.

Oppimisympäristöjä kehitetään niin, että ne edistävät vuorovaikutusta ja yhteisöllistä tiedon rakentumista. Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat luovat ilmapiiriltään turvallisen ja muita kunnioittavan oppimisympäristön. Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat lasten aktiivisuutta, liikkumista, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä oppimaan oppimisen taitoja, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen. Heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät oppimisympäristöissä. Tämä tukee lasten osallisuutta ja antaa heille onnistumisen kokemuksia sekä vahvistaa vuorovaikutusta vertaisryhmän kanssa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Oppimisympäristöinä käytetään ulko- ja sisätiloja, lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä. Esiopetuksessa käytetään ja sovelletaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi hyödynnetään eri yhteistyökumppaneiden, kuten kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia. Lasten omia leikkikaluja, tieto- ja viestintäteknologisia laitteita ja muita välineitä voidaan käyttää huoltajien kanssa sovituilla tavoilla. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat lapsille kokonaisvaltaisen oppimaiseman ja kannustavat aktiiviseen, yhteisölliseen ja itsenäiseen oppimiseen.

64 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §*

3.2.1. Vantaalaisia tarkennuksia oppimisympäristöihin

Vantaalla suunnittelemme, arvioimme ja kehitämme monipuolisia oppimisympäristöjä säännöllisesti lähiviikkojen ja -kuukausien aikana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa hyödyntäen.

Kuva: Koonti esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisista esiopetuksen oppimisympäristöistä. Kuvaan lisätty vantaalainen näkökulma oppimisympäristöjen arvioinnista, suunnittelusta ja kehittämisestä.

3.3. Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

Yhteistyön tavoitteina on, että esiopetus, muu varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen, lapsen kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Yhteistyöllä varmistetaan esiopetuksen laatua sekä vahvistetaan lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan yhdessä opetuksen järjestäjän johdolla.

Yhteistyö esiopetuksessa

Oppimisen polun eri vaiheiden tavoitteiden ja käytäntöjen tunteminen on laadukkaan opetuksen perusta. Esiopetuksen, muun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstön yhteistyöllä opetussuunnitelmien laatimisessa, paikallisessa suunnittelussa ja kehittämisessä edistetään varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen laatua. On tärkeää, että varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstöllä on myös mahdollisuus tutustua toistensa toimintaan ja oppimisympäristöihin käytännössä. Lasten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukemiseksi tulee opetuksen ja tuen käytäntöjen olla yhdenmukaisia

Esiopetuksen henkilöstö tekee yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstön kanssa lasten hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Lasten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen sekä esiopetuksen opiskeluhuollon käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään monialaisessa yhteistyössä. Esiopetuksen henkilöstön yhteistyöllä

lähiympäristön toimijoiden kanssa edistetään oppimisympäristöjen monipuolisuutta. Näin lasten oppimisympäristöt avautuvat ympäröivään yhteisöön ja maailmaan.

Henkilöstön keskinäinen yhteistyö esiopetuksessa on välttämätöntä opetuksen laadun ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnin kannalta. Yhteistyö esiopetusyhteisön aikuisten kesken toimii samalla esimerkkinä lapsille. Lasten yhteistyötaitojen vahvistaminen on yksi keskeisistä esiopetuksen tavoitteista. Esiopetuksessa käytetään erilaisia yhteistyömuotoja ja pienryhmätoimintaa. Lapsia kannustetaan ja ohjataan toimimaan ryhmän jäsenenä ja kehittämään omia yhteistyötaitojaan. Lapsia kuullaan[65] toiminnan suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin yhteydessä heille sopivalla tavalla.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Vastuu huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen sekä osapuolten tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö edellyttää esiopetuksen henkilöstön aloitteellisuutta sekä henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus, yksilölliset tarpeet ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset. Yhteistyössä hyödynnetään eri viestintävälineitä ja käytetään tarpeen mukaan tulkkia tai kieliavustajaa. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö tarjoaa myös mahdollisuuksia huoltajien väliselle keskustelulle.

Huoltajien kokemukset lastensa aiemmasta kasvuympäristöistä, kehityksestä, oppimisesta ja mielenkiinnon kohteista otetaan esiopetuksessa huomioon. Opettaja keskustelee kunkin lapsen huoltajan kanssa perheen ja esiopetuksen arvoista, kasvatuskäytännöistä ja tavoitteista. Lasten ja huoltajien näkemyksiä otetaan huomioon opetuksen toteuttamisessa ja mahdollisen lapsikohtaisen oppimissuunnitelman laatimisessa. Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ja osallistua lapsensa esiopetuspäivään. Keskustelulle huoltajien kanssa varataan riittävästi aikaa. Huoltajien kieli- ja kulttuuritietoutta sekä muuta asiantuntemusta voidaan hyödyntää esiopetuksen toteuttamisessa.

Huoltajien kanssa keskustellaan lasten kehityksen ja oppimisen etenemisestä. Erityisen tärkeää yhteistyö huoltajien kanssa on lasten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Huoltajien tulee saada tietoa kuljetuksista ja opiskeluhuollosta esiopetuksen aikana sekä lapsille esiopetuksen lisäksi tarjolla olevista muista varhaiskasvatuspalveluista. Huoltajien ja lasten palaute otetaan huomioon opetusta, tuen muotoja ja toimintakulttuuria kehitettäessä.

Yhteistyö siirtymävaiheissa

Siirtyminen kotoa tai aiemmasta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun ovat lapsille tärkeitä elämänvaiheita. Onnistunut siirtyminen edistää lasten turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia sekä heidän kehitys- ja oppimisedellytyksiään. Siirtymävaiheiden käytäntöjen tulee olla suunnitelmallisia. On tärkeää, että paikallisissa varhaiskasvatusta ja perusopetusta koskevissa suunnitelmissa on yhtenäinen linja siirtymävaiheisiin liittyvistä käytännöistä. Käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään henkilöstön yhteistyössä. Huoltajilta saatu palaute otetaan kehittämisessä huomioon.

Opetuksen järjestäjä luo yhteistyön ja tiedon siirron käytänteet, joiden avulla lasten siirtyminen kotoa tai aiemmasta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja sieltä perusopetukseen tapahtuu mahdollisimman joustavasti lasten kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen sekä opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy lapsen siirtyessä toimipaikasta toiseen tai koulutusasteelta toiselle. Tiedon siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä[66]. Esiopetuksen tai perusopetuksen siirtymävaiheissa ja erityisesti poikkeavasta aloittamisajankohdasta päätettäessä hyödynnetään aikaisempien ja tulevien opettajien asiantuntemusta lapsen kehityksen ja oppimisen etenemisestä ja tukemisesta.

---

65 Perusopetuslaki 47 a §
66 Perusopetuslaki 40 § (642/2010) ja 41 §

Lapsen ja huoltajan kanssa keskustellaan esiopetukseen ja kouluun siirryttäessä alkavan opetuksen tavoitteista, tehtävästä sekä toimintatavoista. Tavoitteena on, että lapset ja huoltajat tutustuvat esi- ja alkuopetuksen oppimisympäristöihin, toimintaan ja henkilöstöön jo ennen opetuksen alkua. Perusopetukseen siirtyville lapsille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

3.3.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Tulkkauspalvelun käyttäminen on tarpeellista, jos perheiden kannalta tärkeiden asioiden välittämiseen ei ole yhteistä kieltä. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta.

(Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2015.)

3.3.2. Vantaalaisia tarkennuksia yhteistyöhön esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

Huoltajat ovat keskeinen yhteistyökumppanimme ensimmäisestä kohtaamisesta lähtien. Kerromme huoltajille varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tavoitteista ja toimintatavoista. Lisäksi tiedotamme heitä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuesta sekä opiskeluhuollon palveluista. Yhteistyö rakentuu molemminpuoliselle arvostukselle, luottamukselle, avoimuudelle ja toisen osapuolen kuulemiselle. Henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan esiopetuksen toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Tarvittaessa käytämme tulkkipalveluita.

Teemme Vantaan esiopetuksessa toiminnallista ja tiedonsiirtoon liittyvää yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Hyödynnämme toiminnassa myös lähialueen yhteistyötahoja kuten kulttuuri-, museo- ja kirjastopalveluita, liikuntapalveluita, seurakuntia sekä järjestöjä. Lisäksi teemme monialaista yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Esiopetuksen aloittaminen

- Esiopetuksen toimipaikat pitävät tutustumistilaisuudet esiopetuksen aloittaville lapsille ja heidän huoltajilleen toukokuussa. Tutustumistilaisuudessa huoltajat saavat tietoa esiopetusryhmän käytännöistä, esiopetuksen sisällöistä ja toimintatavoista.
- Lähettävän yksikön päiväkodin johtaja ja lapsen varhaiskasvatusryhmän henkilöstö vastaavat siitä, että tarvittavat tiedot lapsesta siirtyvät esiopetusryhmään.

- Esiopetuksen toimipaikka käynnistää keväällä ennakoivan suunnittelun esiopetusvuotta koskien lukuvuosisuunnitelman avulla. Suunnitelman laatimisessa hyödynnetään varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tehtyjä tiedonsiirtoja.
- Jos esiopetus toteutuu samassa toimipaikassa kuin lapsen aiempi varhaiskasvatus, henkilöstö voi sopia lasten vierailuista ja leikkimisestä tulevassa esiopetusryhmässä kevään aikana.
- Esiopetusryhmän henkilöstö järjestää ensimmäisen huoltajatilaisuuden mahdollisimman pian esiopetuksen käynnistyttyä.

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaihe

- Esi- ja alkuopetuksen yhteistyölle on määritelty rakenteet ja tavoitteet. Yhteistyötä tehdään kaupunki- ja aluetasoisesti sekä koulujen ja päiväkotien välillä. Yhteistyö tapahtuu sekä toiminnallisena että tiedonsiirtoon liittyvänä.
- Toiminnallista yhteistyötä kutsutaan Esikko-toiminnaksi, johon kaikki esiopetuksen toimipaikat ja alkuopetusta järjestävät koulut ovat sitoutuneet. Esikon muodostavat alakoulu ja sille yhteistyökumppaneiksi nimetyt esiopetuksen toimipaikat. Esikoiden kokoonpano tarkistetaan vuosittain.
- Esikko-toiminnan pohjana on Esikko-tiimin säännöllinen yhteissuunnittelu. Koulu kutsuu syksyllä Esikko-tiimin suunnittelemaan palvelulupauksen mukaista yhteistä toimintaa. Esi- ja alkuopetuksen opettajat järjestävät lukuvuoden aikana vähintään kaksi yhteistä tapahtumaa ja/tai toimintakokonaisuutta, jossa esiopetukseen osallistuvat lapset ja koulun oppilaat toimivat yhdessä. Esihenkilöillä on yhteinen vastuu Esikko-toiminnan johtamisesta ja suunnittelun mahdollistamisesta.
- Esi- ja alkuopetuksen välinen tiedonsiirto tapahtuu Eskarista Ekalle -toimintamallin mukaisesti.
- Lapsille mahdollistetaan omista taidoistaan ja esiopetuksessa opitusta kertominen kouluun siirtymisen yhteydessä. Lapset ja huoltajat pääsevät tutustumaan tulevaan kouluun kevätkaudella.

Siirtymävaiheen yhteistyössä toteutetaan Vantaan esi- ja alkuopetuksen yhteistyön palvelulupausta lapselle:

1. Varmistamme, että siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen on sujuva sekä fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen jokaiselle lapselle
2. Vahvistamme lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja esi- ja alkuopetuksen yhteisössä
3. Painotamme yhteisissä oppimistilanteissa matemaattisia ja kielellisiä taitoja
4. Huomioimme lasten kiinnostuksen kohteet oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa

Yhteistyö lasten ja nuorten kulttuuri- ja museopalveluiden kanssa

- Vantaan kaupungin kulttuuri- ja museopalvelut tarjoavat esiopetusryhmille monia käyntikohteita kulttuuriin ja taiteen eri muotoihin tutustumiseen ja kokemiseen.
- Ryhmät saavat vierailuillaan tilaisuuden harjoitella liikkumista, erilaisten ympäristöjen lukemista ja niissä toimimista. Päiväkodille voi myös tilata erilaisia työpajoja tai esityksiä.
- Jokainen esiopetusryhmä vierailee vuoden aikana vähintään yhdessä Vantaan kulttuuri-, museo- ja kirjastopalveluiden järjestämässä tapahtumassa tai kohteessa.
- Ajankohtainen ohjelmatarjonta löytyy sähköisestä tapahtumakalenterista.

Yhteistyö kirjastopalveluiden kanssa

- Vantaan kirjastot tarjoavat esiopetusryhmille erilaisia palveluita, joista saa tietoa kirjastolta. Myös kirjastoautot tuovat palvelunsa monien päiväkotien pihoille.
- Esiopetusryhmä tutustuu kirjaston käyttöön ja kirjastoon oppimisympäristönä. Ryhmät voivat hyödyntää kirjastossa järjestettäviä lasten tapahtumia.
- Kirjastolta voi kysyä kirjavinkkejä omalle lapsiryhmälle sekä tilata tarpeiden ja toiveiden mukaisia kirjapaketteja, tunne- ja kaveritaitolaatikoita ja monikielistä materiaalia.
- Kirjasto tukee mediataitojen ja monilukutaidon opetuksessa. Siellä voi kokeilla erilaisia laitteita ja pelejä.

- Esiopetusryhmä suorittaa kirjaston satudiplomin mahdollisuuksien mukaan.

Yhteistyö liikunnan palvelualueen kanssa

- Vantaan liikunnan palvelualue ja Liikkuva päiväkoti -toimintamalli tukevat henkilöstöä ja lapsiryhmiä aktiivisen ja monipuolisen esiopetuspäivän tarjoamisessa.
- Esiopetusryhmät osallistuvat uimaopetukseen esiopetusvuoden aikana. Matkat tehdään päiväkodin sijainnin mukaan kävellen, joukkoliikennevälineillä tai tilausbussilla.
- Esiopetusryhmät voivat varata maksutta liikuntatiloja varausjärjestelmän kautta käyttöönsä. Ryhmät voivat hyödyntää vantaalaisia ulkoilureittejä, luontokohteita ja puistoja, joista on koottu tietoa alueellisiin leikkipaikkaoppaisiin.
- Esiopetusryhmät voivat lainata maksutta liikuntavälineitä Liikkuvalta päiväkodilta.
- Liikkuva päiväkoti tarjoaa henkilöstölle liikuntakasvatuksen koulutusta ja tukee henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Yhteistyö Vantaan luontokoulun kanssa

- Vantaan esiopetusryhmät voivat tehdä yhteistyötä Vantaan luontokoulun kanssa.
- Vantaan luontokoulun toiminta tukee esiopetuksen ympäristökasvatusta esimerkiksi kummiluokkatoiminnalla, luonto-opetuspäivillä ja kasvattajille suunnatuilla kursseilla.

Katsomuskasvatusyhteistyö

- Ryhmille suositellaan yhteistyön tekemistä lähialueen eri uskonnollisten, katsomuksellisten ja uskonnottomien yhteisöjen kanssa.
- Esiopetusryhmän henkilöstö noudattaa katsomuskasvatuksen yhteistyön suunnittelussa Opetushallituksen ohjetta katsomuskasvatuksen järjestämisestä.
- Esiopetusryhmän henkilöstö suunnittelee katsomuskasvatusyhteistyötä Yhteistyön korimallia mukaillen:

Kori 1: Kasvatus ja opetus

- esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
- yhteistyön pedagoginen vastuu esiopetuksessa, yhteistyökumppani toimii oman alansa asiantuntijana
- ei sisällä uskonnonharjoitusta
- katsomukset ja katsomusyhteisöjen tilat lapsiryhmän yhteisen tutustumisen kohteina
- katsomusyhteisöjen edustajat vierailijoina yhteiseen teemaan tai aiheeseen liittyen

Kori 2: Yhteiset juhlat

- yhteisöllisyys ja kunnioittavan läsnäolon periaate
- ei sisällä uskonnonharjoitusta
- uskontoon viittaavat juhlatraditiot osana suomalaista kulttuuria (esim. virsi kulttuuriperinteenä)
- juhlapaikan valinnassa huomioidaan kaikkien lasten mahdollisuus osallistua juhlaan (yhdenvertaisuus ja uskonnonvapaus)
- huoltajille tiedotetaan ajoissa juhlan sisällöstä ja järjestelyistä
- juhlat eivät voi olla uskonnollisia tilaisuuksia ja niille ei järjestetä vaihtoehtoista tilaisuutta

Kori 3: Uskonnolliset tilaisuudet

- uskonnon harjoittaminen positiivisen uskonnonvapauden periaatteella (lasten identiteetin tukeminen)
- lapsen osallistuminen huoltajan luvalla, valinnanvapauden tulee olla aito ja todellinen riippumatta uskontokunnan jäsenyydestä
- ei järjestetä varhaiskasvatuksen tiloissa
- tarjottava aina luonteeltaan ja tavoitteiltaan mahdollisimman vastaava uskonnoton vaihtoehto

Kori 4: Hyvinvoinnin tuki

- varhaiskasvatuksen hyvinvointityötä tukien, ennaltaehkäisevää
- yhteisölähtöistä ja tasavertaista kumppanuutta katsomuksia kunnioittaen
- uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamatonta

Käsitteitä katsomuskasvatusyhteistyön tueksi

Identiteetti
Ihmisen omakuva, käsitys omasta itsestään. Muokkautuu ja kehittyy läpi elämän.

Dialogi
Dialogi on avointa ja suoraa keskustelua, jonka osapuolet tavoittelevat yhteistä ymmärrystä. Dialogissa keskustelija ei suoraan pyri muuttamaan toista ihmistä ja hänen ajatuksiaan. Dialogissa osallistujat voivat lisätä ymmärrystään ja oppia vastavuoroisesti toinen toisiltaan.

Elämänkysymykset
Näitä ihmisenä olemisen peruskysymyksiä on pohdittu kaikkina aikoina ja kaikissa kulttuureissa, esimerkiksi Mikä on elämän tarkoitus? Miksi maailmassa on kärsimystä? Mitä tapahtuu kuoleman jälkeen? Kuka minä olen? Mistä kaikki on saanut alkunsa? Miten maailma on syntynyt?

Uskonnonvapaus
Perusoikeus, joka sisältää vapauden uskoa, harjoittaa uskontoa ja kuulua uskonnolliseen yhteisöön (positiivinen uskonnonvapaus) sekä myös vapauden olla uskomatta, osallistumatta uskonnonharjoitukseen ja olla kuulumatta mihinkään uskonnolliseen yhteisöön (negatiivinen uskonnonvapaus).

Uskonnon harjoittaminen
Osallistumista uskontokohtaisiin riitteihin ja rituaaleihin, kuten jumalanpalvelus ja rukoileminen, sekä niiden toteuttamista.

Käsitteitä katsomuskasvatusyhteistyön tueksi

Yhteistyö lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kanssa

- Esiopetuksen ensisijaisia yhteistyökumppaneita ovat opiskeluhuollon kuraattorit, psykologit ja neuvolan terveydenhoitajat. Muihin lasten hyvinvointia tukeviin palveluihin ohjaudutaan pääsääntöisesti opiskeluhuollon palveluiden kautta.
- Esiopetuksessa tehdään yhteistyötä lasta kuntouttavien ja tutkivien tahojen kanssa.
- Esiopetuksessa saadaan asiantuntija-apua useista lasten, nuorten ja perheiden palveluista lasten psyykkiseen kehitykseen ja perheiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Henkilöstö hyödyntää hyvinvointialueen tarjoamia konsultatiivisia palveluita työn tukena.
- Yhteistyössä suun terveydenhuollon kanssa edistetään myönteisiä terveysvalintoja ja ennaltaehkäistään suun terveyden ongelmia.
- Esiopetuksella on toimintaohjeet yhteistyön toteuttamiseksi lastensuojelun ja muiden sosiaalihuollon palvelujen kanssa, ja ne käydään vuosittain läpi varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä.
- Yhteistyötä ulkopuolisten tahojen kanssa tehdään aina salassapito- ja tiedonsiirtosäädösten mukaisesti. Tiedonsiirtoon ja yhteistyöhön liittyvät lupa-asiat keskustellaan huoltajien kanssa hyvän yhteistyön hengessä.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

- Aloittamisen ja siirtymisten -toimintamalli
- Esi- ja alkuopetuksen yhteisen toiminnan suunnitelma
- Esikko-käsikirja
- Eskarista Ekalle -toimintamalli
- Esiopetuksen toimipaikan lukuvuosisuunnitelma

3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- *toimintakulttuurin kehittämisen paikalliset rakenteet ja vastuut*
- *toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteet ja arvioinnin käytännöt*
- *esiopetuksessa käytettävät oppimisympäristöt sekä niiden arviointiin liittyvät käytännöt*
- *yhteistyön rakenteet, tavoitteet ja käytännöt esiopetuksen toteuttamisessa, huoltajien kanssa sekä siirtymävaiheissa*
- *yhteistyön arvioinnin käytännöt.*

Opetuksen järjestäjä huolehtii, että kukin esiopetuksen yksikkö tai toimipaikka voi täsmentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä lukuvuosisuunnitelmassa.

4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Esiopetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon esiopetuksen yleiset tavoitteet sekä toimintakulttuurille asetetut tavoitteet.

4.1. Monipuoliset työtavat

Ohjattu ja lasten omaehtoinen leikki sekä havainnolliset, lasten aktiivisuutta ja luovuutta edistävät työtavat ovat olennainen osa esiopetuksen toimintaa. Työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavat esiopetukselle asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä lasten tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Monipuolisilla työtavoilla tuetaan lasten kehitystä ja oppimista, heidän laaja-alaisen osaamisensa kehittymistä sekä vahvistetaan heidän sosiaalisia taitojaan.

Esiopetuksessa työtavat ovat sekä oppimisen väline että opettelun kohde - vähitellen kehittyvä taito, jota lapset tarvitsevat oppimisen polulla. Tämän vuoksi on tärkeää, että opettaja ohjaa lapsia kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja ryhmissä, työpareina ja itsenäisesti. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, työtapojen valintaan ja tekevät erilaisia työtehtäviä. Tämä on arjen osallisuutta, jonka tavoitteena on tukea lasten aloitteellisuuden kehittymistä ja omaa vastuunottoa. Oppimista edistää se, että lapset ovat mukana miettimässä työskentelyn tavoitteita ja he tietävät, mitä heiltä odotetaan. Tehtyjen valintojen ja työskentelyn onnistumista arvioidaan yhdessä.

Leikkiessään lapset oppivat ja hahmottavat maailmaa. Tämän vuoksi leikki eri muodoissaan on keskeistä esiopetuksessa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat tarjoavat elämyksiä ja vahvistavat lasten oppimismotivaatiota. Tavoitteena on, että lapset käyttävät kaikkia aistejaan, liikkuvat, kehittävät muistiaan ja mielikuvitustaan sekä nauttivat oivaltamisesta. Oppimisen ja yhteisöllisten toimintatapojen kehittymisen tukemiseksi esiopetuksessa käytetään esimerkiksi erilaisia pelejä. Yhdessä työskenneltäessä lapsia rohkaistaan kyselemään, ihmettelemään, tutkimaan, päättelemään ja ratkaisemaan ongelmia sekä toimimaan tavoitteellisesti yhteisen päämäärän suuntaisesti. Lapsille järjestetään myös mahdollisuuksia kokeilla ja toimia itsenäisesti.

Monipuolisten työtapojen käyttö edellyttää, että oppimisympäristöissä on riittävästi erilaisia leikkiin, liikkumiseen ja muiden esiopetuksen sisältöjen opettamiseen soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä mahdollisuuksia käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa. Toimivat oppimisympäristöt tarjoavat tilaisuuksia eriyttää lasten työskentelyä. Onnistumisen kokemuksilla ja kannustavalla palautteella tuetaan lasten myönteisen itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on, että lasten halu kokeilla ja opetella vahvistuu ja heille syntyy luottamus siihen, että he pystyvät oppimaan uutta.

Työtapoja kehitetään yhteisesti henkilöstön itsearvioinnin sekä lapsilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella.

4.1.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista

Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan. – –

Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset

työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

(Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2015.)

4.1.2. Vantaalaisia tarkennuksia monipuolisiin työtapoihin

Vantaalla suunnittelemme, arvioimme ja kehitämme monipuolisia työtapoja säännöllisesti lähiviikkojen ja -kuukausien aikana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa hyödyntäen. Sen sijaan, että toiminta perustuisi tehtäväkirjojen täyttämiseen, meillä esiopetuksen toiminta ja työtavat rakentuvat projektinomaisiksi kokonaisuuksiksi lasten kiinnostuksen kohteiden, vahvuuksien ja tarpeiden pohjalta.

Hyödynnämme pedagogista dokumentointia esiopetuksen työtapana. Sillä tarkoitetaan havaintojen ja dokumenttien suunnitelmallista keräämistä sekä dokumenttien yhteistä tarkastelua lasten kanssa. Niiden pohjalta teemme arjen hetkiä näkyväksi sekä rakennamme ja kehitämme ryhmän yhteistä sosiaalista todellisuutta.

Koonti esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisista esiopetuksen monipuolista työtavoista. Kuvaan lisätty vantaalainen näkökulma monipuolisten työtapojen suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä sekä pedagogisesta dokumentoinnista.

4.2. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Arviointi[67] on kiinteä osa esiopetusta. Arvioinnilla on esiopetuksessa kaksi tehtävää: sen avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Arviointi on havainnoinnin, dokumentoinnin, arviointipäätelmien ja palautteen muodostama kokonaisuus, johon osallistuvat opettajien lisäksi muu esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat.

67 *Perusopetuslaki 22 § ja Perusopetusasetus 14 §*

Esiopetuksen tehtävänä[68] on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Tavoitteellisen ja lasten kehitystä tukevan opetuksen edellytyksenä on, että opettaja saa tietoa lasten aiemmista kasvuympäristöistä, kehittymisestä ja oppimisesta sekä mielenkiinnon kohteista. Keskeisiä tiedonlähteitä ovat lapsen huoltaja, aiemman varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä lapsi itse. Esiopetuksen opettaja hyödyntää tietoja lapsesta esiopetusryhmän toiminnan suunnittelussa. Suunnittelun apuna voidaan käyttää lapsikohtaista esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Opettaja seuraa kunkin lapsen kehittymistä ja oppimista esiopetuksen aikana[69]. Seurannan kohteena ovat lasten työskentely, käyttäytyminen ja heidän oppimisensa edistyminen eri tiedon- ja taidonaloilla. Seuranta perustuu jatkuvaan havainnointiin sekä monipuoliseen dokumentointiin. Lasten tekemät työt ja omat kokemukset ovat osa dokumentointia ja arviointia. Myös huoltajan havainnot lapsensa oppimisesta ja hyvinvoinnista ovat tärkeitä. Kootun seurantatiedon ja siitä johdettujen arviointipäätelmien pohjalta opettaja suuntaa opetusta ja oppimisympäristöjä. Mahdollinen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki sisällytetään osaksi arviointia.

Opettaja ja lasta ohjaava muu henkilöstö antavat lapsille päivittäin rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta lasten vahvuuksista ja oppimisesta. Koottua dokumentaatiota käytetään niin, että kukin lapsi voi havaita edistymistään. Tämä rakentaa lasten myönteistä käsitystä itsestään oppijana. On tärkeää, että huoltajat saavat usein palautetta[70] lapsensa työskentelystä, käyttäytymisestä ja oppimisen edistymisestä, jotta he voivat osaltaan tukea lastaan.

Esiopetuksessa kehitetään lasten edellytyksiä itsearviointiin[71]. Lapsia rohkaistaan kuvaamaan, mistä he esiopetuksessa pitävät, missä he ovat omasta mielestään onnistuneet ja mitä he haluaisivat opetella jatkossa. Opettaja ohjaa lapsia myös pohtimaan yhteisten tehtävien onnistumista. Lasten oppimisen polun aikana vähitellen kehittyvä itsearviointitaito on osa oppimisen taitoja.

On tärkeää, että tarpeelliset tiedot kunkin lapsen esiopetuksen aikaisesta työskentelystä sekä kehityksen ja oppimisen etenemisestä ovat opettajan käytettävissä lapsen siirtyessä ensimmäiselle luokalle. Tämä varmistetaan esiopetuksen ja koulun henkilöstön sekä huoltajien ja lasten yhteistyöllä. Opetuksen järjestäjällä on oikeus saada ja luovuttaa salassapitosäännösten estämättä lapsen opetuksen kannalta välttämättömät tiedot. Tiedonsiirrosta tuen toteuttamista koskien määrätään luvussa 5. Opetuksen järjestäjä vastaa toimivien siirtymävaiheen käytäntöjen luomisesta. Tietojen siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä[72].

Opetushenkilöstön tavoitteellinen itsearviointi on esiopetuksen laadun ylläpitämisen ja kehittämisen ehto. Opettajat käyttävät lasten kehityksen ja oppimisen seurannasta saamaansa arviointitietoa ja dokumentaatiota pedagogisessa suunnittelussa ja opetuksen uudelleen suuntaamisessa. Lapsilta ja huoltajilta saatu palaute otetaan huomion toiminnan kehittämisessä.

Lapsille voidaan antaa lukuvuoden päätteeksi esiopetuksen osallistumistodistus[73]. Todistus annetaan huoltajan sitä pyytäessä. Todistukseen merkitään todistuksen, opetuksen järjestäjän, koulun/päiväkodin ja lapsen nimi, lapsen henkilötunnus sekä todistuksen antamispäivä. Lisäksi todistukseen merkitään, että todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen. Todistus voi sisältää yleiskuvauksen toteutuneesta esiopetuksesta. Todistukseen ei merkitä lapsen persoonaan, oppimisen etenemiseen tai lapsen toimintaan liittyviä kuvauksia.

---

68 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 5 §*
69 *Perusopetuslaki 22 §*
70 *Perusopetusasetus 10 §*
71 *Perusopetuslaki 22 §*
72 *Perusopetuslaki 40 § ja 41 §*
73 *Perusopetuslaki 22 §*

4.2.1. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan valmistavan opetuksen aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- *oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet*
- *oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin*
- *opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö*
- *oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen*
- *ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.*

(Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2015.)

4.2.2. Vantaalaisia tarkennuksia arviointiin opetuksen ja oppimisen tukena

Meillä Vantaan esiopetuksessa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti toimintaa, toimintatapoja ja oppimisympäristöjä lasten tarpeita vastaaviksi. Toteutamme arviointia pääasiassa itsearviointina. Tämä edellyttää reflektiivistä työotetta ja kykyä perustella toimintaa pedagogisesti. Kohdistamme arviointia pedagogiseen toimintaan, tilanteisiin, oppimisympäristöihin ja toimintakulttuurin, emme lasten ominaisuuksiin. Laatu ilmenee viimekädessä vuorovaikutuksessamme lasten kanssa ja arjen tekoina.

Pedagoginen dokumentointi on keskeinen työmenetelmä toimintamme kehittämiselle. Dokumentoimme ja arvioimme esiopetusryhmän tilanteita, toimintaa ja oppimisympäristöjä yhdessä lasten kanssa. Tarjoamme lapsille ja huoltajille mahdollisuuden osallistua arviointiprosessiin pysähtymällä keskeisten dokumenttien äärelle. Pedagogisen dokumentoinnin pohjalta tapahtuva arviointi ja suunnittelu varmistavat meillä lapsilähtöisen toiminnan.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena ryhmätasolla

- Heti kauden alkaessa tiimi arvioi perustoiminnan tilanteiden toteutumista (lapsiryhmän toimintasuunnitelma) sekä havainnoi lasten vahvuuksia, kiinnostuksen kohteita ja tarpeita.
- Henkilöstö seuraa monikielisten lasten opetuskielen (suomi) taidon kehittymistä KieliPeda-työvälineen avulla säännöllisesti.
- Havainnointi- ja arviointitiedon pohjalta tiimi tunnistaa lapsiryhmän pedagogisesta toiminnasta, tilanteista ja oppimisympäristöistä keskeisimpiä kehittämiskohteita.
- Tiimi sopii tunnistettujen kehittämiskohteiden pohjalta ryhmäkohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet. Jotta tavoitteet voidaan saavuttaa, tulee niiden olla konkreettisia ja määrältään rajallisia.
- Tiimi arvioi toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta, ja sopii arvioinnin pohjalta jatkotoimenpiteistä.

Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena yksilötasolla

- Tiimi tunnistaa havainnoinnin ja dokumentoinnin pohjalta lapsen vahvuuksia, kiinnostuksen kohteita ja tarpeita.
- Arviointitiedon pohjalta esiopetusryhmän opettaja laatii lapselle oppimissuunnitelman (LEOPS)
- Esiopetusryhmän opettaja käy LEOPS-keskustelun huoltajien kanssa pääsääntöisesti lokakuun loppuun mennessä. Keskusteluun kutsutaan tarvittaessa yhteistyötahoja. Keskustelussa käydään läpi lapsen oppimissuunnitelman sisältöä ja tarvittaessa tarkennetaan suunnitelmaa.
- Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointia sekä tukitoimien toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia käsitellään luvussa 5.6.1.
- Lapsi saa Vantaan kaupungin laatiman esiopetuksen / perusopetukseen valmistavan opetuksen osallistumistodistuksen lukuvuoden päätteeksi.

Arviointi opetuksen ja osaamisen kehittämisen tukena tiimitasolla

- Henkilöstö arvioi säännöllisesti omaa osaamistaan ja kehittymistarpeitaan yksilöinä ja tiiminä sekä yhdessä päiväkodin johtajan kanssa.
- Henkilöstö hyödyntää asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksia oman työnsä ja ryhmän toiminnan kehittämisessä.

Valmistavassa opetuksessa lisäksi huomioitavaa

- Esiopetusryhmän opettaja keskustelee lapsen oppimisen lähtötasosta, varhaiskasvatus- ja koulunkäyntihistoriasta sekä kielitaidosta huoltajien kanssa valmistavan opetuksen alkaessa.
- Esiopetusryhmän henkilöstö seuraa lapsen kielitaitotasoa Kielipeda-työvälineen avulla.
- Esiopetusryhmän opettaja asettaa kielitaitotason pohjalta pedagogiselle toiminnalle S2-opetuksen tavoitteet, toimenpiteet ja menetelmät, jotka kirjataan lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmaan. Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

- Eskarilentokone
- Lapsiryhmän toimintasuunnitelma
- LEOPS tai valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma
- KieliPeda-työväline

4.3. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä tässä luvussa kuvatut opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet. Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laaja-alaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiset tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle. Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana. Oppimiskokonaisuuksien kesto ja toteutustapa vaihtelevat valitun aihepiirin,

tilanteen ja lasten oppimisen etenemisen mukaan. Lapset osallistuvat oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutumisen arviointiin opettajan ohjauksessa. On tärkeää, että jokaisella lapsella on mahdollisuus oppia ja työskennellä omaan tahtiinsa sekä kehittää taitojaan vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajan ja muun henkilöstön kanssa monipuolisissa oppimisympäristöissä. Oppimiskokonaisuuksien tehtävä on tarjota lapsille uusia ja innostavia oppimiskokemuksia sekä mahdollisuuksia työskennellä kullekin lapselle sopivia oppimisen haasteita sisältävien tehtävien parissa. Opetus ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt suunnitellaan ja toteutetaan ryhmän tarpeiden mukaisesti. Lapsille annetaan tukea ennakoivasti ja suunnitelmallisesti.

Tässä luvussa kuvatut opetukselle asetetut yhteiset tavoitteet on ryhmitelty viideksi kokonaisuudeksi. Kuhunkin kokonaisuuteen on koottu tavoitteita, joilla on toisiinsa liittyviä opetuksellisia ja kasvatuksellisia tehtäviä. Eri kokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä yhdistellään pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla esiopetuksen oppimiskokonaisuuksia muodostettaessa.

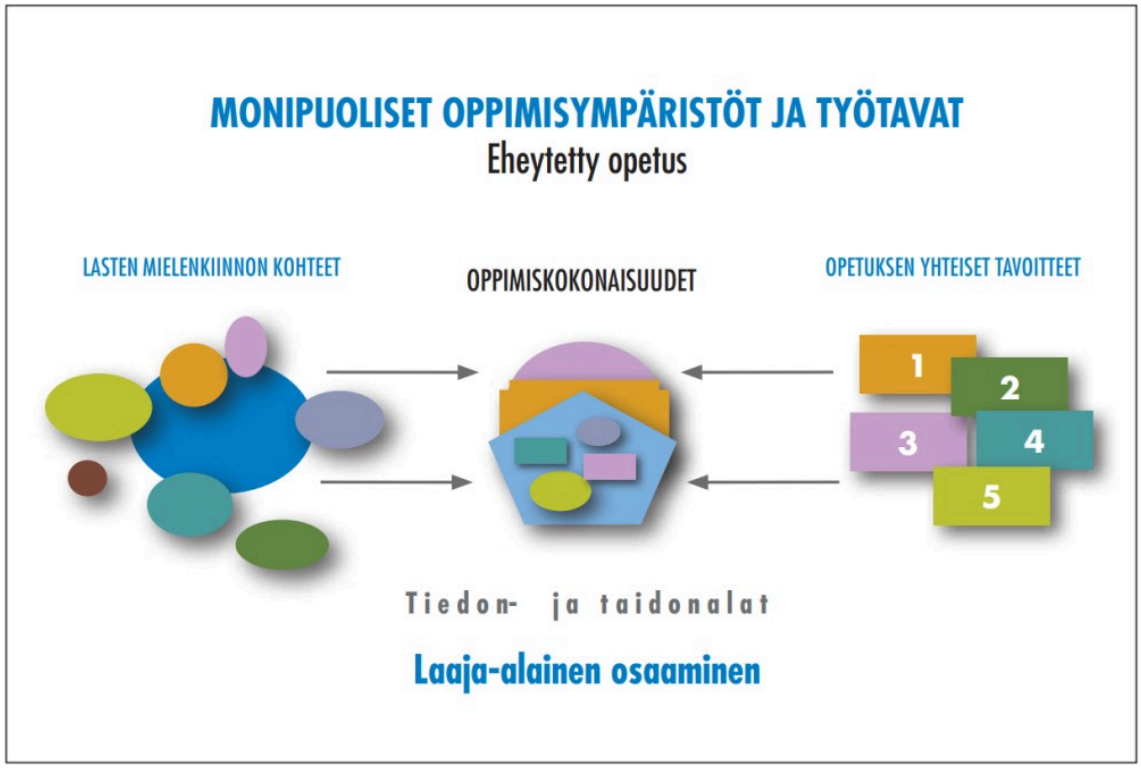

Monipuoliset oppimisympäristöt ja työtavat esiopetuksessa

4.3.1. Ilmaisun monet muodot (001)

Lasten oppimisedellytykset, sosiaaliset taidot ja myönteinen minäkuva vahvistuvat, kun he saavat valmiuksia ympäröivän maailman jäsentämiseen. Nämä valmiudet kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja ilmaisevat itseään ja maailmaa erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Harjoittelu tukee myös lasten keskittymiskyvyn ja itsesäätelytaitojen kehittymistä. Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua ***musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun*** *perustaitoja harjoittelemalla. Kulttuurin ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä. Eri ilmaisumuotojen käyttö esiopetuksen arjessa ja juhlissa tarjoaa mahdollisuuksia tuoda esille kulttuurista monimuotoisuutta ja iloita siitä.*

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa lapsia rohkaistaan ja ohjataan käyttämään ilmaisun eri muotoja. Opetus suunnitellaan niin, että lapset saavat elämyksiä taiteesta sekä kokemuksia luovasta

prosessista ja siihen kuuluvasta suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kokonaisuudesta. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten aistimukset, havainnot ja kokemukset. Lapsia kannustetaan kertomaan ideoistaan, työskentelystään ja niihin liittyvistä erilaisista kokemuksista. Toiminnan tuotoksia tarkastellaan yhdessä, ja yhteinen tekeminen näkyy oppimisympäristöissä. Lasten ilmaisussa ja työskentelyn dokumentoinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja välineitä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

*Esiopetuksen **musiikillinen toiminta** on monipuolista ja moniaistista, ja sen tavoitteena on vahvistaa lasten kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin. Lapsille tarjotaan kokemuksia heidän omista musiikillisista taidoistaan laulun, tanssin, liikkeen, soiton ja oman musiikin luomisen avulla. Heidän kanssaan opetellaan lauluja ja tutustutaan eri musiikkityyleihin ja soittimiin. Musiikilla leikitään, kokeillaan ja improvisoidaan. Lasten kanssa havainnoidaan äänen tasoa, kestoa, voimaa ja sointivärejä musiikillisessa toiminnassa. Opetus tarjoaa lapsille kokemuksia musiikin tekemisestä yhdessä.*

*Esiopetuksessa harjoitellaan **käsitöiden tekemistä** ja erilaisten työvälineiden käyttöä. Lapsia innostetaan käsitöiden tekemiseen. Lasten kanssa kokeillaan sekä kovien että pehmeiden materiaalien käyttöä ja opetellaan niiden käsittelyssä tarvittavia tekniikoita ja perustaitoja. Lapsia rohkaistaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia käsitöitä mielikuvituksensa ja omien taitojensa puitteissa yhdessä toisten kanssa. Lapset suunnittelevat ja valmistavat opettajan ohjauksessa myös pitempikestoisen käsityön. Työskentelyssä voidaan hyödyntää paikallisia tai lapsiryhmän taustoihin liittyviä käsityöperinteitä.*

*Esiopetuksessa tuetaan lasten **kuvallisen ajattelun ja kuvailmaisun** kehittymistä tekemällä, tulkitsemalla ja arvioimalla erilaisia kuvia. Opeteltava asia suunnitellaan lasten kokemusmaailmasta ja kiinnostuksen kohteista lähtien. Lapsia rohkaistaan kokeilemaan erilaisia kuvan tekemisen tapoja, välineitä ja materiaaleja. Kuvan tekemisen taitoja harjoitellaan moniaistisesti esimerkiksi maalaamalla, rakentamalla ja mediaesityksiä tekemällä. Lasten kanssa havainnoidaan heidän itse tuottamiensa kuvien lisäksi taideteoksia, median kuvia, esineiden muotoilua sekä rakennetun ja luonnon ympäristön kohteita. Lapsia ohjataan tulkitsemaan ja kertomaan ajatuksiaan kuvallisista viesteistä. Kuvia tarkasteltaessa kiinnitetään huomiota esimerkiksi väreihin, muotoihin, materiaaleihin, tekijään, esitysyhteyteen ja kuvien herättämiin tunteisiin.*

*Lapsia rohkaistaan **suulliseen ja keholliseen ilmaisuun** monipuolisten harjoitusten ja leikin avulla. Tavoitteena on, että lapset saavat kokemuksia siitä, miten kielellä ja keholla voidaan leikkiä ja viestiä monimuotoisesti. Lasten mielikuvituksesta nousevia tai heidän kokemiaan ja havaitsemiaan asioita työstetään yhdessä ilmaisun keinoin. Opetuksessa hyödynnetään loruja, runoja sekä lasten kirjallisuutta. Lapset saavat kokemuksia sekä spontaanista ilmaisusta että yhteisesti suunnitellusta prosessista. Ilmaisumuotoina voidaan käyttää esimerkiksi draamatoimintaa, sanataidetta ja tanssia.*

4.3.2. Kielten rikas maailma (002)

*Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Esiopetusiässä kielestä tulee yhä vahvemmin lasten ajattelun, ilmaisun ja vuorovaikutuksen väline, jonka avulla he jäsentävät arkeaan ja rakentavat maailmankuvaansa. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten **kielellisten taitojen** kehitystä kokonaisvaltaisesta kielen merkityksen hahmottamisesta kohti yksityiskohtaisempaa kielen rakenteiden ja muodon havaitsemista. Keskeistä on vahvistaa lasten kiinnostusta ja uteliaisuutta puhuttua kieltä sekä lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Kielellinen mallintaminen ja runsas myönteinen palaute ovat tärkeitä oppimiselle. Erilaisten viestien tulkitseminen ja tuottaminen suullisesti ja viestinnän välineitä käyttäen ovat osa vähitellen kehittyvää monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista laaja-alaista osaamista. Esiopetuksessa lasten kielellisen ja kulttuurisen taustan monimuotoisuus tunnistetaan, sitä kunnioitetaan ja sen jatkuvuutta tuetaan. Eri kielten havainnointi tukee lasten kielitietoisuutta sekä kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.*

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksen tavoitteena on edistää lasten kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä vahvistaa heidän kiinnostustaan kieliin ja kulttuureihin. Lasten kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, loruillen sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Lasten kehittyvää lukuja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on lapsille runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan. Esiopetuksessa opettaja tukee jokaisen lapsen opetuskielen taitojen kehittymistä. Opetuskielen lisäksi esiopetuksessa havainnoidaan muita kieliä. On tärkeää, että lapset, joiden äidinkieli on muu kuin esiopetuksen kieli, saavat vahvan tuen opetuskielen taidon kehittymiselle ja samalla kokemuksen, että heidän kotona puhumansa kieli on tärkeä ja arvokas. Opetuksessa huomioidaan, että lapset voivat samaan aikaan omaksua useita eri kieliä.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

*Lasten **suomen/ ruotsin/ saamen/ viittomakielen taidon** kehittymistä tuetaan monipuolisesti esiopetuksen aikana.*

Opetus tarjoaa lapsille mahdollisuuksia harjoitella kuuntelemista ja puhumista erilaisissa tilanteissa. Heitä ohjataan kertomaan ja keskustelemaan sekä eläytymään, ymmärtämään ja muistamaan kuulemaansa. Sanojen merkityksiä pohditaan yhdessä ja sanoilla leikitellään. Yhteisissä keskusteluissa lapset kehittävät taitojaan kysyä, päätellä ja arvioida kuulemaansa. Lapsia innostetaan tarinoiden tekemiseen ja taitoa harjoitellaan esimerkiksi saduttamalla tai digitarinoita tekemällä.

Lapsille luetaan erilaisia tekstejä ja niistä keskustellaan yhdessä. Tämä auttaa lapsia ymmärtämään lukemisen merkitystä. Opettajan mallintamisen ja erilaisten harjoitusten avulla lapset saavat kokemuksia siitä, miten puheen voi muuttaa kirjoitetuksi kieleksi ja kirjoitetun kielen puheeksi. Kirjoitettua ja puhuttua kieltä tutkitaan yhdessä. Lapsia ohjataan havaitsemaan, että puheen voi jakaa pienempiin osiin, kuten sanoihin, tavuihin ja äänteisiin.

Lasten lukutaidon kehittymistä tuetaan järjestämällä heille mahdollisuuksia leikilliseen kirjoittamiseen ja omien tekstien tuottamiseen tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Lapsia innostetaan yhdessä ja omatoimisesti tunnistamaan ja tuottamaan eri tavoin kirjaimia, sanoja ja tekstejä taitojensa ja mielenkiintonsa mukaisesti heille mielekkäissä asiayhteyksissä.

Opetuksessa käytetään monipuolisesti lastenkirjallisuutta. Lapsia rohkaistaan tutkimaan ja lukemaan oman taitonsa mukaisesti erilaisia tekstejä sekä kertomaan ja ilmaisemaan eri tavoin kuulemastaan tai lukemastaan.

Erilaisten leikkien ja harjoitusten avulla tuetaan lasten hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä heidän kykyään hahmottaa tilaa ja suuntia. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen kynäotteeseen ja näppäimistöjen käyttöön.

*Esiopetuksessa tuetaan lasten kielellisiä valmiuksia havainnoimalla **eri kieliä** yhdessä lasten kanssa. Erityisesti tarkastellaan lapsiryhmässä ja lähiympäristössä puhuttuja kieliä. Näin tuetaan lasten kielitietoisuuden ja oman kielellisen ja kulttuurisen identiteetin kehittymistä. Samalla lapsia autetaan havaitsemaan ympäröivän maailman kielellinen ja kulttuurinen rikkaus ja kiinnostavuus. Opetuksessa voidaan käyttää esimerkiksi erikielisiä lauluja, leikkejä ja viittomia.*

4.3.3. Minä ja meidän yhteisömme (003)

*Lasten elinpiiri laajenee heidän kasvaessaan. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. **Aihetta lähestytään historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten näkökulmista**. Lähiyhteisön menneisyyttä sekä ajankohtaisia asioita pohtimalla suunnataan lasten mielenkiintoa yhteiskunnallisiin asioihin. Arjen eettisten valintojen pohdinta sekä omien tunnetaitojen kehittäminen ja rakentavan käyttäytymisen harjoittelu vahvistavat lasten vuorovaikutustaitoja. Tutustuminen lähiyhteisön tapoihin sekä uskontoihin ja muihin katsomuksiin*

yhdessä kokonaisuuden muiden tavoitteiden kanssa tukee lasten kulttuurisen osaamisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista. Opetuksessa toimitaan yhteistyössä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Tavoitteena on edistää lasten mielenkiintoa yhteiskunnan, erityisesti lähiyhteisön toimintaan ja vahvistaa heidän osallisuuttaan toimintaympäristössään. Lapsia ohjataan havainnoimaan nykyisyyttä ja heille luodaan mahdollisuuksia eläytyä menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin. Opetuksessa tuetaan lasten eettisen kohtaamisen ja ajattelun taitoja sekä tunnetaitojen kehittymistä. Lapset tutustuvat opettajan johdolla niin omaan kuin muihinkin lapsiryhmässä tai lähiyhteisössä edustettuina oleviin katsomuksiin ja uskontoihin sekä niihin liittyviin tapoihin ja perinteisiin. Lapsia rohkaistaan kysymään ja heidän pohdinnoilleen ja ihmettelylle annetaan tilaa. Kokonaisuuden työtapoina korostuvat keskustelut sekä erilaiset eläytymisen mahdollistavat menetelmät.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

Lasten kanssa tutustutaan johonkin lähiympäristön henkilöön tai kohteeseen ***historiallisesta*** *näkökulmasta. Aihetta lähestytään havainnollisesti ja moniaistisesti eri ilmaisutapoja hyödyntäen. Lisäksi opetuksessa voidaan käsitellä lapsia kiinnostavia muita historiallisia tapahtumia, henkilöitä, kulttuureja ja kulttuuriperintöä. Tiedon lähteinä voidaan käyttää lähiyhteisön jäseniä, esineistöä ja ympäristöä sekä hyödyntää lasten huoltajien asiantuntemusta omasta kulttuuriperinnöstään. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös juhlaperinteitä, kertomuksia, perinneleikkejä ja vanhoja lauluja.*

Lasten kiinnostusta ***yhteiskunnallisiin*** *asioihin herätetään keskustelemalla heitä kiinnostavista lähiyhteisön ja yhteiskunnan ajankohtaisista asioista. Lasten kanssa tutustutaan mediaan ja kokeillaan median tuottamista leikinomaisesti. Mediatarjonnan sisältöä ja todenmukaisuutta pohditaan yhdessä lasten kanssa. Opetuksessa tutustutaan lasten oikeuksiin hyödyntäen YK:n yleissopimusta lapsen oikeuksista. Lasten kanssa laaditaan ja kehitetään esiopetusryhmän sääntöjä. Samalla autetaan lapsia ymmärtämään, että yhteisön säännöt ovat ihmisten luomia sopimuksia. Lähiympäristöä hyödynnetään niin että lapsilla on mahdollisuus aitoon osallistumis- ja vaikuttamiskokemukseen.*

Esiopetukseen sisältyy koko ryhmälle yhteistä ***eettistä kasvatusta.*** *Kasvatus liitetään lasten arkeen ja käytännön tilanteisiin, joihin liittyy tunteita ja eettisiä valintoja. Lapsia ohjataan tunnistamaan tunteitaan, toimimaan ystävällisesti ja vastuullisesti sekä ratkaisemaan rakentavasti lasten keskinäisiä ristiriitatilanteita. Lasten kanssa pohditaan ystävyyttä ja toisten kunnioittamista, ilon ja pelon aiheita, tyttönä ja poikana olemiseen liittyviä oletuksia sekä oikean ja väärän erottamista. Yhteisten keskustelujen lisäksi luontevia tapoja eettiseen kasvatukseen antavat esimerkiksi roolileikit sekä sadut ja median kertomukset. Opetuksessa voidaan hyödyntää sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja kehittäviä opetusohjelmia ja materiaaleja.*

Esiopetuksen ***katsomuskasvatuksessa*** *yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja katsomukset. Uskonnottomuutta tarkastellaan esiopetuksessa muiden katsomusten rinnalla. Katsomuskasvatus liitetään arjen asioihin, juhliin ja ajankohtaisiin tapahtumiin, joilla on uskonnollista tai katsomuksellista merkitystä. Tavoitteena on auttaa lapsia ymmärtämään ja kunnioittamaan sekä omia että toisten lasten ja perheiden erilaisia katsomuksellisia perinteitä sekä niihin liittyviä tapoja ja käsityksiä. Lapsia rohkaistaan erilaisten elämänkysymysten pohdintaan yhdessä toisten kanssa toimien. Samalla heidän valmiutensa ymmärtää uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä sanoja ja käsitteitä vahvistuvat. Opetuksessa hyödynnetään esimerkiksi vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia.*

4.3.4. Tutkin ja toimin ympäristössäni (004)

Lasten toimintaympäristö - lähiluonto ja rakennettu ympäristö sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt - tarjoavat runsaasti aineksia lasten oppimiselle. Erityisen tärkeää opetuksen liittäminen lasten kokemusmaailmaan ja heidän toimintaympäristöönsä on ***matemaattisten***

taitojen *opettelussa sekä* ***teknologia- ja ympäristökasvatusten*** *toteuttamisessa. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Kehittyvä taito nimetä asioita sekä ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä edistää lasten monilukutaitoa. Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on myös vahvistaa lasten luonnontuntemusta ja luontosuhdetta sekä tutustua arjen teknologiaan. Esiopetuksessa tutustutaan tutkivaan oppimiseen havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöä sekä kokeilemalla ja päättelemällä.*

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa vahvistetaan pohjaa lasten matemaattisen ajattelun kehittymiselle ja matematiikan oppimiselle. Lapsia ohjataan kiinnittämään huomiota arjessa ja ympäristössä ilmenevään matematiikkaan. Opetus luo mahdollisuuksia luvun, muutoksen ja ajan käsitteiden sekä tason ja avaruuden hahmottamisen ja mittaamistaitojen kehittymiselle. Opetuksen tavoitteena on tarjota oivaltamisen ja oppimisen iloa matemaattisen ajattelun eri vaiheissa oleville lapsille.

Opetuksessa havainnoidaan luontoa. Lasten ympäristöherkkyyden ja luontosuhteen kehittymistä tuetaan tarjoamalla lapsille kokemuksia luonnossa liikkumisesta sekä sen tutkimisesta. Lapsia ohjataan myös havainnoimaan ympäristön teknologiaa sekä kokeilemaan ja keksimään omia ratkaisuja.

Opetuksessa tutustutaan tutkivaan työtapaan. Lapsia rohkaistaan tekemään kysymyksiä ja etsimään niihin yhdessä selityksiä. Lapset opettelevat vertailemaan, luokittelemaan sekä järjestämään havaintojen tai mittausten pohjalta saatuja tietoja. Heitä rohkaistaan tekemään päätelmiä ja keksimään ratkaisuja arjen ongelmiin sekä kokeilemaan ratkaisuja. Opetuksessa harjoitellaan dokumentointia eri välinein sekä esittämään tuloksia eri tavoin.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

Lapsia kannustetaan kehittämään ***matemaattisia taitojaan*** *toiminnallisesti, leikkien ja eri aisteja käyttäen erilaisissa oppimisympäristöissä. Opetuksessa tutustutaan matematiikkaan ja sen osa-alueisiin havainnollisesti ja yhdessä toimien.*

Lapsia innostetaan pohtimaan ja kuvailemaan matemaattisia havaintojaan erilaisissa arjen tilanteissa opettajan mallintamisen ja kielellistämisen avulla. Havaintoja harjoitellaan esittämään itse ja kuvien sekä erilaisten välineiden avulla. Toiminta suunnitellaan niin että siinä on paljon mahdollisuuksia luokitella, vertailla, asettaa järjestykseen asioita ja esineitä sekä löytää ja tuottaa säännönmukaisuuksia. Opetukseen kuuluu muistia kehittäviä leikkejä ja tehtäviä. Lapsia kannustetaan myös toimintaympäristöön liittyvien ongelmanratkaisutehtävien päättelyyn ja ratkaisujen etsimiseen.

Lukukäsitteen kehittymistä tuetaan monipuolisesti leikkien ja työskennellen. Lapsia innostetaan havainnoimaan lukumääriä ympäristöstä sekä liittämään ne lukusanaan ja numeromerkkeihin taitojensa mukaan. Lukumääriä vertaillaan ja tutkitaan lukumäärän muutosta käytännön esimerkkejä keksien. Erityisesti opetuksessa kiinnitetään huomiota lasten lukujonotaitojen ja nimeämisen kehittämiseen.

Erilaisilla harjoituksilla tuetaan lasten tason ja tilan hahmottamista. Lapsia kannustetaan tutkimaan ja kokeilemaan 2- ja 3-ulotteisuutta sekä opettelemaan sijainti- ja suhdekäsitteitä, kuten edessä, ylhäällä ja joka toinen, esimerkiksi liikuntaleikkien avulla. Lasten geometrisen ajattelun vahvistamiseksi heille järjestetään mahdollisuuksia rakenteluun, askarteluun ja muovailuun. Opettajan ohjauksessa lapset tutustuvat ympäristössä oleviin muotoihin ja harjoittelevat nimeämään niitä.

Esiopetuksessa kokeillaan mittaamista keholla ja eri välineillä. Opetuksessa harjoitellaan ajankäsitteitä, kuten joskus, eilen ja aamulla. Aikajärjestystä pohditaan yhdessä esimerkiksi vuorokaudenaikoja havainnoimalla.

Opetuksessa hyödynnetään muun muassa leikkejä, pelejä ja tarinoita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.

*Esiopetuksen **ympäristökasvatus** tarjoaa lapsille luontokokemuksia sekä mahdollisuuden tutkia ja tutustua kasveihin, eläimiin ja luonnon ilmiöihin**.** Ympäristöä havainnoidaan eri aistein sekä havaintovälineiden avulla. Opetukseen voi kuulua myös pieniä kokeita. Havainnoista keskustellaan ja havaintotietoa harjoitellaan luokittelemaan. Samalla opetellaan luontoon liittyvien käsitteiden käyttöä ja päätelmien tekemistä sekä pohditaan syy-seuraus suhteita. Lasten luonnontuntemusta hyödynnetään opetuksessa. Lasten kanssa harjoitellaan tiedon hankintaa hakemalla yhdessä tietoa joistakin lapsia kiinnostavista asioista. Opetuksessa luodaan pohjaa kestävälle elämäntavalle tutustumalla luonnonsuojeluun. Lapsia ohjataan huolehtimaan ympäristöstään ja sen viihtyisyydestä.*

*Lasten kanssa havainnoidaan ja pohditaan arjessa esiintyviä **teknologisia ratkaisuja** ja niiden ominaisuuksia ja toimivuutta. Opetuksessa tuodaan esille, että teknologia on ihmisen luovan toiminnan aikaansaamaa. Lapset tutustuvat teknologiaan keksimällä, askartelemalla ja rakentamalla itse erilaisia rakenteita ja ratkaisuja eri materiaaleja hyödyntäen. Lapsia kannustetaan kuvailemaan tekemiään ratkaisuja. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppimisympäristöjen välineiden lisäksi esimerkiksi lasten omia leikkikaluja ja miettiä niiden toimintaperiaatteita.*

4.3.5. Kasvan, liikun ja kehityn (005)

*Itsestä huolehtiminen ja siihen liittyvät arjen taidot ovat osa esiopetuksen tavoitteena olevaa laaja-alaista osaamista. Kehittyäkseen tällä osaamisen alueella lapset tarvitsevat kokemuksia, tietoja ja pohdintaa, joiden pohjalta heidän arvostuksensa ja taitonsa voivat vähitellen kehittyä. Esiopetuksessa tehtävää lähestytään **liikkumisen, ruuan, kuluttajuuden, terveyden sekä turvallisuuden** näkökulmista. Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.*

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Lapset saavat monipuolisia kokemuksia liikunnasta ja alkavat ymmärtää liikkumisen yhteyttä hyvinvointiin ja terveyteen. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia lasten motoristen ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten yleisten oppimisedellytysten kannalta tärkeiden havaintomotoristen taitojen kehittymiseen. Lasten kanssa tutustutaan terveelliseen ruokaan ja pohditaan sen merkitystä. Lapsia ohjataan kohtuulliseen kulutukseen. Opetuksessa pohditaan terveyteen liittyviä tekijöitä sekä tuetaan lasten valmiuksia pitää huolta terveydestään. Lapset saavat tietoja turvallisesta liikkumisesta lähiympäristössä sekä esiopetuksen oppimisympäristöissä.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

*Esiopetuksen tavoitteena on innostaa lapsia **liikkumaan** monipuolisesti ja kokemaan liikkumisen iloa. Liikkumisen ja leikkien avulla lasten yhdessä toimimisen taidot kehittyvät. Samalla heidän kehonhallintansa vahvistuu sekä heidän taitonsa hahmottaa omaan kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan kehittyy. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikkumiseen sekä sisällä että ulkona. Yhteistyössä huoltajien kanssa lapsia rohkaistaan liikkumaan myös vapaa-ajalla erilaisissa tiloissa ja ulkona erilaisissa olosuhteissa.*

Esiopetuksessa harjoitellaan monipuolisesti ja säännöllisesti arkeen liittyviä motorisia perustaitoja eri ympäristöissä. Näitä ovat tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot. Tasapainoa harjoitellaan pysähtymisiä ja harhauttamisia sisältävien leikkien avulla tai taitoradalla leikitellen. Liikkumistaitoja edistetään kierimistä, kiipeämistä, juoksua ja hyppelyjä sisältävillä harjoituksilla. Välineenkäsittelytaitoja harjoitellaan työntämällä ja vetämällä sekä käyttämällä monipuolisesti eri välineitä ja palloja. Lisäksi lapsia innostetaan harjaannuttamaan hienomotorisia taitojaan sorminäppäryyttä ja tarkkuutta kehittävien pelien ja leikkien avulla. Tavoitteena on, että toiminta antaa kaikille lapsille mahdollisuuksia osallistumiseen ja onnistumiseen sekä tukee lasten hyvinvointia ja toimintakykyä.

*Esiopetuksessa ruokailutilanteita käytetään päivittäisen terveyttä edistävän syömisen ja **ruokaan liittyvän osaamisen** oppimisympäristönä. Ruokailutilanteista luodaan lasten kanssa mahdollisimman viihtyisiä ja lapsia ohjataan hyviin tapoihin. Suomalaisen ruoka- ja tapakulttuurin lisäksi opetuksessa tutustutaan johonkin muuhun ruoka- ja tapakulttuuriin kotien asiantuntemusta hyödyntäen.*

*Lasten kanssa tarkastellaan lapsiin kohdistuvaa mainontaa sekä pohditaan **kohtuullisen kuluttamisen** merkityksestä. Esimerkiksi lasten leikeissä ja piirroksissa ilmenevät tulkinnat kulutuksesta ja mainonnasta voivat toimia esiopetuksen kuluttajakasvatuksen pohjana.*

*Lapsia ohjataan ymmärtämään liikunnan, levon ja hyvien ihmissuhteiden merkitystä **hyvinvoinnille ja terveydelle**. Lasten kanssa pohditaan terveyttä ja sairauksia ja niiden syitä sekä ihmisen mahdollisuuksia vaikuttaa omaan fyysiseen terveyteensä ja mielen hyvinvointiin. Hyvistä ihmissuhteista ja niiden merkityksestä mielen hyvinvoinnille keskustellaan. Kaveruutta ja toisten huomioon ottamista sekä tunteiden tunnistamista ja hallintaa harjoitellaan arjen tilanteissa. Lasten kanssa havainnoidaan nukkumisen ja liikkumisen määrää sekä mietitään niiden yhteyttä päivittäiseen virkeyteen ja hyvään oloon. Opetuksessa haetaan tietoa hygieniasta ja harjoitellaan siihen liittyviä perustaitoja osana esiopetuksen arkea.*

*Lapset saavat esiopetuksessa tietoa oikeudestaan **turvalliseen** elämään, arvostavaan kohteluun ja koskemattomuuteen. Lasten kanssa havainnoidaan ja pohditaan arjen toimintaympäristöihin ja esiopetuksen oppimisympäristöihin liittyviä yleisimpiä fyysisiä ja psyykkisiä vaaratilanteita. Tavoitteena on tukea lasten turvallisuuden tunnetta, antaa heille valmiuksia pyytää ja hankkia apua sekä toimia turvallisesti tavallisimmissa arjen tilanteissa. Lapsia rohkaistaan hakemaan aikuisen apua esiopetuksen ongelmatilanteissa ja kiusaamista kohdatessaan sekä kertomaan huolistaan. Opetuksessa harjoitellaan lähiliikenteessä liikkumisen sääntöjä sekä turvallista toimintaa tieto- ja viestintäteknologisissa ympäristöissä ikäkaudelle sopivalla tavalla.*

4.3.6. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä peruskielitaito (viite Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavassa opetuksessa keskitytään esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden sisältöihin ja oppimiskokonaisuuksiin.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon oppilaiden ikä, opiskeluvalmiudet ja tausta.

(Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2015.)

4.3.7. Vantaalaisia tarkennuksia opetuksen yhteisiin tavoitteisiin ja oppimiskokonaisuuksiin

Vantaalla arvioimme, suunnittelemme ja kehitämme oppimiskokonaisuuksia säännöllisesti lähiviikkojen ja -kuukausien aikana lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa hyödyntäen.

Kuva: Koonti esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisista esiopetuksen yhteisistä tavoitteista. Kuvaan lisätty vantaalainen näkökulma oppimiskokonaisuuksien arviointia, suunnittelua ja kehittämistä varten.

Suomi toisena kielenä (S2) -opetus

Vantaalla suomi toisena kielenä (S2) -opetusta saavat lapset, joiden kotikieli on muu kuin suomi. S2-opetuksessa opetetaan kieltä, jota tarvitaan oppimisessa, erilaisissa tilanteissa ja oppimisympäristöissä. S2-opetus kohdentuu sanastojen, vuorovaikutustaitojen sekä ymmärtämisen ja tuottamisen taitojen opettamiseen. S2-opetusta toteutetaan tavoitteellisesti ja pedagogisesti suunniteltuna toimintana. Opetus tapahtuu varhaispedagogisin keinoin ja toiminnallista oppimista painottaen.

Esiopetusryhmän opettaja yhdessä tiimin henkilöstön kanssa:

- toteuttaa opetusta sekä eriyttämällä pienryhmissä että esiopetuspäivän aikana tapahtuvissa eri tilanteissa.
- seuraa lasten suomen kielen kehittymistä systemaattisesti havainnoimalla ja kokoamalla havainnot KieliPeda-työvälineen osioon 3.
- huomioi opetusta suunniteltaessa lasten kielitaidon tasot ja oppimisen tarpeet.
- arvioi ryhmässä toteutettavaa kielitietoista opetusta sekä S2-opetusta säännöllisesti.

Valmistavassa opetuksessa lisäksi huomioitavaa

6-vuotiaiden perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomen kielen oppimisessa. Suomi toisena kielenä (S2) -opetus ja suomen kielen oppiminen nivoutuvat kaikkiin esiopetuksen oppimiskokonaisuuksiin. Suomen kielen oppiminen on prosessi, joka tapahtuu jatkuvassa vuorovaikutuksessa ja suunnitelmallisessa toiminnassa. S2-opetukseen ja oman äidinkielen tukemiseen liittyvä ohjeistus löytyy Vantaan Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen käsikirjasta.

- Esiopetusryhmän opettaja suunnittelee suomen kielen opetuksen sisällöt ja tavoitteet valmistavaa opetusta saavien lasten tarpeiden ja edellytysten pohjalta. Opetushetkillä mukana voi olla muita samansisältöisestä opetuksesta hyötyviä lapsia.
- Esiopetusryhmän opettaja ja henkilöstö vahvistavat lapsen suomen kielen taitoa kielen eri osa-alueilla, joita ovat vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen muisti ja sanavaranto sekä kielitietoisuus.

4.4. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia kysymyksiä

Kaikkien lasten esiopetuksessa noudatetaan samoja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet otetaan esiopetuksessa huomioon. Esiopetuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua sekä opettaa lapsia kunnioittamaan eri kieliä ja kulttuureja. Erityisenä tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa.

Perusopetuslain mukaan esiopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Erillisessä ryhmässä esiopetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä[74]. Huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana perusopetuslain mukaisella esiopetuksen opetuskielellä.

Erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat esiopetuksessa

Saamelaislasten *esiopetuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa lasten saamelaista identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan sekä antaa lapsille mahdollisuus opetella saamelaisia perinnetietoja ja -taitoja. Opetuksessa voidaan hyödyntää lähiympäristöä sekä yhteistyötä huoltajien ja saamelaisyhteisön kanssa. Esiopetusta voidaan järjestää saamenkielisenä tai kaksikielisenä kielikylpyopetuksena.*

Silloin kun esiopetus järjestetään jollakin kolmesta saamen kielestä, sen erityisenä tavoitteena on vahvistaa kielen ymmärtämistä ja kielen käyttötaitoja. Tavoitteena on lisätä lasten valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Romanilasten *esiopetuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa lasten identiteettikehitystä ja tietoisuutta omasta historiastaan ja kulttuuristaan. Lisäksi tuetaan kaksikielisyyttä yhteistyössä lasten perheiden kanssa. Lapsille annetaan romanikielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Romanikielen opetuksessa tutustutetaan lapsia romanikieleen ja -kulttuuriin, laajennetaan sana- ja ilmaisuvarantoa sekä rohkaistaan käyttämään kieltä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.*

Viittomakieltä *käyttävien lasten esiopetus toteutetaan ensisijaisesti viittomakielisessä ryhmässä tai sekaryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä lapsista. Viittomakielisen esiopetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa lasten kieli- ja kulttuuri-identiteettiä antamalla heille mahdollisuus omaksua viittomakieltä. Tavoitteena on myös vahvistaa lasten suomalaista tai suomenruotsalaista viittomakielistä ilmaisua ja viittomavarantoa sekä rohkaista käyttämään viittomakieltä ja lisätä lasten valmiuksia toimia erilaisissa kieliympäristöissä.*

Esiopetuksessa tuetaan monipuolisesti vieraskielisten ja monikielisten lasten kielitaidon sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä edistetään tavoitteellisena ja kielitietoisena opetuksena kielellisten taitojen ja valmiuksien osa-alueilla lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien. Oma äidinkieli sekä suomen/ruotsin oppiminen toisena kielenä rakentavat pohjaa lasten toiminnalliselle kaksi- ja monikielisyydelle. Lasten oman äidinkielen/äidinkielten opetusta tarjotaan mahdollisuuksien mukaan. Mikäli kunta järjestää valmistavaa[75] opetusta, voivat maahanmuuttajataustaiset lapset osallistua siihen. Jos lapsi pystyy seuraamaan esiopetusta, voi hän siirtyä esiopetukseen jo ennen valmistavan opetuksen päättymistä.

Kaksikielinen esiopetus

Kaksikielisen esiopetuksen tavoitteena on hyödyntää lasten varhaisen kielenoppimisen herkkyyskautta tarjoamalla tavanomaista esiopetusta monipuolisempaa kielikasvatusta. Opetuksessa luodaan motivoivia kieltenoppimistilanteita, joilla rakennetaan pohjaa elinikäiselle

---

74 Perusopetuslaki 10 §
75 Perusopetuslaki 5 § (1707/2009) ja Perusopetusasetus 3 § (309/2021)

kielten opiskelulle. Tavoitteena on, että toiminta monikielisessä ympäristössä kehittää lasten kielitietoisuutta. Lasten kaksi- tai monikielistä kieli-identiteettiä tuetaan ja heille tarjotaan tilaisuuksia käyttää ja omaksua kieliä toiminnallisesti ja leikinomaisesti. Myös monenlaiset kulttuurit, joita tuodaan tietoisesti esiin ja keskusteltavaksi, kohtaavat luontevasti tällä tavoin järjestetyssä opetuksessa.

Suppeamman kaksikielisen esiopetuksen tavoitteena on herättää lasten mielenkiinto ja myönteinen asenne kieltä kohtaan. Laajamittaisessa kaksikielisessä esiopetuksessa pyritään luomaan lapsille valmiuksia toimia kaksikielisessä ympäristössä ja oppia opetuskielen lisäksi myös muulla kielellä.

Kaksikielistä opetusta voidaan toteuttaa usealla tavalla. Yhteistä toteutustavoille on se, että kielet eivät ole pelkästään opetuksen ja oppimisen kohteena, vaan niitä käytetään oppimiskokonaisuuksien opetuksessa ja esiopetuksen arjen toiminnassa.

Laajamittainen kaksikielinen esiopetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy esiopetuksessa

Ruotsinkielistä kielikylpyä voidaan järjestää suomenkielisessä esiopetuksessa ja suomenkielistä kielikylpyä ruotsinkielisessä esiopetuksessa. Lisäksi sekä suomen- että ruotsinkielisessä esiopetuksessa voidaan järjestää saamenkielistä kielikylpyä. Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy on ohjelma, joka alkaa esiopetuksesta ja kestää perusopetuksen loppuun. Esiopetuksen ja koulun opetuskieli sekä toinen kotimainen kieli tai saamen kieli muodostavat kokonaisuuden. Esiopetus toteutetaan pääosin kielikylpykielellä. Lasten äidinkielen tai äidinkielten taitojen kehittymistä tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kielikylpyopettaja käyttää johdonmukaisesti ainoastaan kielikylpykieltä. Lapsia kannustetaan kielikylpykielen monipuoliseen käyttöön, mutta heillä tulee olla mahdollisuus tulla ymmärretyksi myös äidinkielellään. Lapsia kannustetaan opetuskielisen kulttuurin lisäksi myös toisen kotimaisen kielen mukaiseen tai saamelaiseen kulttuuriin tutustumiseen. Kotimaisten kielten kielikylvyn tavoitteena on antaa lapsille valmiudet jatkaa opiskelua sekä opetuskielellä että toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Esiopetuksen ja tulevan kielikylpykoulun välisessä yhteistyössä varmistetaan, että koulussa on käytettävissä riittävästi tietoa kouluun siirtyvien lasten kielenkehityksen vaiheesta.

Muu laajamittainen kaksikielinen esiopetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä esiopetuksessa osa toiminnasta (vähintään 25 %) toteutetaan jollakin muulla kielellä kuin perusopetuslaissa säädetyllä opetuskielellä. Jotkut lapsista voivat puhua kyseistä kieltä äidinkielenään. Toiminta suunnitellaan siten, että eri kieliryhmät saavat oppimiselleen tarvittavaa tukea. Ryhmissä voi olla myös lapsia, joille kumpikaan opetuksessa käytettävä kieli ei ole äidinkieli. Pääsääntöisesti nämä lapset ohjataan valmistavaan opetukseen, jos sellaista on saatavilla.

Kaksikielisessä esiopetuksessa toiminta suunnitellaan niin, että kahdella kielellä toteutetusta esiopetuksesta muodostuu kokonaisuus, jossa molemmat kielet ovat läsnä ja kehittyvät vähitellen opettajan mallintamisen ja lasten aktiivisen toiminnan kautta. Mikäli mahdollista, kukin opettaja käyttää vain jompaakumpaa kieltä aktiivisesti. Lapsia kannustetaan monipuoliseen kielenkäyttöön. Myös opetuskieliin liittyviä kulttuureita tuodaan lasten ulottuville. Tavoitteena on valmius jatkaa opiskelua molemmilla kielillä. Tavoite asettaa vaatimuksia oppimisympäristöille ja edellyttää yhteistyötä esiopetuksen ja perusopetuksen järjestäjän välillä lasten siirtyessä perusopetukseen.

Suppeampi kaksikielinen esiopetus

Kielirikasteinen esiopetus

Kielirikasteisella esiopetuksella tarkoitetaan esiopetusta, jossa alle 25 % toiminnasta järjestetään säännöllisesti ja suunnitellusti jollakin muulla kuin perusopetuslaissa säädetyllä opetuskielellä. Kielirikasteinen esiopetus antaa luontevia mahdollisuuksia tuoda monikielisyyttä ja kulttuurien kohtaamisia esiin esiopetuksen arjessa ja toimintakulttuurissa. Tavoitteena on, että lapset olisivat

sekä kielen oppijoita että käyttäjiä. Tavoitteena voi olla siirtyminen kielirikasteiseen tai muuhun kaksikieliseen perusopetukseen.

4.4.1. Vantaalaisia tarkennuksia kaksikieliseen esiopetukseen

Järjestämme Vantaalla englanninkielistä, laajamittaista englannin kielistä ja englannin kielirikasteista esiopetusta sekä ruotsin kielikylpyesiopetusta. Vantaalla esiopetuksen järjestämisessä muulla kuin perusopetuslaissa säädetyllä opetuskielellä huomioidaan jatkumo saman kieliseen perusopetukseen. Kaksikielisessä esiopetuksessa lapset ja henkilöstö ovat yhdessä kielten tutkijoita ja oppijoita. Tavoitteenamme on luoda luontevia mahdollisuuksia lasten kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiselle sekä kiinnostuksen heräämiselle erilaisia kieliä ja niiden oppimista kohtaan.

Vantaan kielirikasteisessa esiopetuksessa hyödynnämme alueen monipuolista ja rikasta kieliympäristöä. Tutustumme kielirikasteisissa ryhmissä englantiin kansainvälisenä yleiskielenä. Lisäksi tutustumme lapsiryhmässä esiintyviin sekä muihin kieliin ja kulttuureihin. Toiminnassa korostuvat tutkiva oppiminen ja lasten aloitteisiin tarttuminen.

Vantaan englanninkielisessä esiopetuksessa toiminta- ja oppimiskieli on englanti. Englanninkielisessä esiopetuksessa tutustutaan myös ryhmässä esiintyviin ja muihin kieliin ja kulttuureihin. Toiminnassa korostuvat keskusteleva, tutkiva ja taiteen kautta oppiminen, englanninkieliseen kirjallisuuteen tutustuminen sekä lasten aloitteisiin tarttuminen. Tavoitteena on myös kasvattaa lasten englannin kielen taitoa.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Kielirikasteinen esiopetus

- Henkilöstö tuo yhteiseen tarkasteluun lasten elinympäristöissä ilmeneviä erilaisia kieliä ja kulttuureja.
- Henkilöstö opettaa leikkien, laulaen, sanojen ihmettelyn ja vertailun kautta.
- Lapsiryhmä harjoittelee tervehdyksiä, kiittämistä sekä muita keskeisiä käsitteitä ja sanontoja.
- Henkilöstö huomioi lasten oman äidinkielen keskeisen merkityksen kielellisen ja kulttuurisen identiteetin kehittymiselle. Kielirikasteisen esiopetuksen laajuutta suunnitellessa huomioidaan ryhmän lasten tarpeet ja kielelliset taustat.
- Henkilöstö tukee sanavarannon laajentamista ja käsitteiden oppimista sekä opetuskielellä (suomi) että tutustumisen kohteena olevalla kielellä (englanti). Tällöin suomen kielen käsitteiden oppiminen toisenakin kielenä (S2) toteutuu tarkoituksenmukaisesti.

Englanninkielinen esiopetus

- Henkilöstö ja lapset käyttävät yhteisenä toiminnan ja oppimisen kielenä englantia.
- Henkilöstö tukee sanavarannon laajentamista ja käsitteiden oppimista englannin kielellä arjen eri tilanteissa. Opetuksessa ja toiminnassa korostuvat englanninkielisten kirjojen lukeminen, taidekasvatus, keskustelut, asioiden yhdessä ääneen ihmetteleminen sekä ilmiöiden tutkiminen.
- Henkilöstö huomioi lasten oman äidinkielen keskeisen merkityksen kielellisen ja kulttuurisen identiteetin kehittymiselle. Englanninkielisessä esiopetuksessa huomioidaan ryhmän lasten tarpeet ja kielelliset taustat.

4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Monipuoliset työtavat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan,

- *millaisia työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavia periaatteita paikallisesti käytetään*
- *miten henkilöstön itsearviointia sekä huoltajilta ja lapsilta saatua palautetta käytetään työtapojen kehittämisessä.*

Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennetaan perusteissa kuvattuja esiopetuksen arvioinnin periaatteita ja käytäntöjä. Lisäksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan,

- *miten arviointia koskevan tiedon siirron käytännöt toteutetaan lapsen siirtyessä perusopetukseen tai lapsen vaihtaessa esiopetuspaikkaa*
- *miten henkilöstön itsearviontiin perustuvia tietoja sekä lapsilta ja huoltajilta saatua palautetta käytetään esiopetuksen laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä*
- *millaista osallistumistodistusta käytetään.*

Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Paikalliseen opetussuunnitelmaan liitetään esiopetuksen yhteiset tavoitteet, jotta esiopetuksen yhtenäisyys voi toteutua. Lisäksi opetussuunnitelmassa kuvataan, miten lasten mielenkiinnon kohteet otetaan huomioon oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan tarkentaa yhteisten tavoitteiden kuvauksia.

Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia kysymyksiä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa otetaan huomioon, että lasten kieli- ja kulttuuritaustat vaihtelevat. Opetussuunnitelmassa kuvataan eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetusta sekä kaksikielistä opetusta niiltä osin kuin paikallinen esiopetuksen järjestäminen edellyttää.

Opetuksen järjestäjä antaa ohjeet, miten mahdollisiin yksikkö- tai toimipaikkakohtaisiin esiopetuksen opetussuunnitelmiin kirjataan tarvittavat täsmennykset, jotta kansallisesti ja paikallisesti asetetut tavoitteet voivat toteutua.

5. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Laadukas esiopetus on perusta lapsen kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. Oppimisen tai esiopetukseen osallistumisen vaikeuksia ehkäistään ennakolta esimerkiksi monipuolisilla työtavoilla ja pedagogisilla menetelmillä, ryhmiä joustavasti muuntelemalla sekä opettajien keskinäisellä ja muun henkilöstön yhteistyöllä. Opetuksessa otetaan huomioon sekä ryhmän että yksittäisen lapsen tarpeet.

Opetuksen järjestäjän tulee varmistaa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt[76] osana kaikkea esiopetuksen toimintaa. Oppimisympäristöt tulee rakentaa sekä esiopetuksen ryhmässä että esiopetuksen toimipaikassa kaikille lapsille sopiviksi. Opetuksen käytännön toteutuksessa huomioidaan lasten erilaiset edellytykset oppia. Opetusjärjestelyillä, kuten eriyttämisellä, ryhmien muodostamisella sekä samanaikais- yhteisopetuksella voidaan tukea kaikkien lasten oppimista.

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain[77] mukaisesti oppimisen ja koulunkäynnin tuesta. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppimisen ja koulunkäynnin tuesta nimitystä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki. Esiopetuksen järjestämispaikkaan viitataan pääsääntöisesti käsitteellä esiopetuksen toimipaikka, ja oppilaskohtaisista tukitoimista käytetään nimitystä lapsikohtaiset tukitoimet.

5.1. Lapsen oikeus oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen

Lapsella, jolla on vaikeuksia osallistua esiopetuksessa annettavaan opetukseen, on oikeus saada ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja lapsikohtaisia tukitoimia oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tueksi[78]. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja lapsikohtaiset tukitoimet järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Riittävän varhain aloitetut ryhmäkohtaiset tukimuodot tukevat lapsia oppimisessa ja esiopetukseen osallistumisessa. Lapsikohtaiset tukitoimet suunnitellaan, järjestetään ja päätetään lapsen edun mukaisesti viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä. Lapsen edun selvittäminen edellyttää lapsen näkemyksen huomioon ottamista kaikissa häntä koskevissa asioissa. Lapsen näkemys otetaan huomioon lapsen iän ja kehityksen mukaisesti. Ryhmäkohtaisista tukimuodoista määrätään luvussa 5.2 ja lapsikohtaisista tukitoimista määrätään luvussa 5.3.

Lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan, miten ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan. Lisäksi kuvataan oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako, moniammatillinen ja monialainen yhteistyö sekä huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö.

5.1.1. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja lapsikohtaisten tukitoimien tavoitteena on turvata se, että kaikki lapset voivat oppia ja toimia ryhmässä esiopetukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Lapselle annettavan oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen[79] tarkoituksena on mahdollistaa lapsen oikeus saada lapsen tarpeet huomioivaa opetusta ja osallistua esiopetukseen.

Oppimisen ja esiopetuksen osallistumisen tuen järjestämisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen ja lapsiryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Esiopetuksessa huolehditaan siitä, että

---

76 *Perusopetuslaki 20 b § (1090/2024)*
77 *Perusopetuslaki 4 a luku*
78 *Perusopetuslaki 20 a §*
79 *Perusopetuslaki 20 a §*

kaikki lapset saavat onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa. Näin tuetaan lasten myönteistä käsitystä itsestään. Monipuolista palautetta ja oppimisesta koottua tietoa käytetään suunnitelmallisesti lasten kannustamiseen ja ohjaamiseen. Tällä tehdään oppimisen edistyminen lapsille näkyväksi. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöihin liittyviä ratkaisuja sekä lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Huomiota kiinnitetään erityisesti esteettömyyteen, saavutettavuuteen sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen.

Oppimisen vaikeuksilla tarkoitetaan esimerkiksi kielellisiin, lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksiin sekä matemaattisten taitojen kehitykseen liittyviä vaikeuksia. Oppimisen vaikeudet voivat myös liittyä motorisiin sekä hahmottamisen haasteisiin. Oppimiseen liittyvien vaikeuksien lisäksi lapsella voi olla vaikeuksia sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelyn, tarkkaavaisuuden tai käyttäytymisen haasteiden vuoksi.

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen avulla lapsiryhmän tarpeet huomioidaan siten, että esiopetukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa[80]. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä[81] ennakoivasti ja suunnitelmallisesti. Ryhmän tarpeisiin perustuvilla opetusjärjestelyillä ja ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla edistetään kaikkien lasten oppimista, osallisuutta ja esiopetusyhteisöön kiinnittymistä. Oikea-aikaisten opetusjärjestelyjen ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen tavoitteena on mahdollistaa jokaisen lapsen osallistuminen ryhmän yhteiseen toimintaan.

Lapsella on oikeus lapsikohtaisiin tukitoimiin[82], jos hänellä on oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta vaikeuksia oppimisessa ja esiopetukseen osallistumisessa. Kun esiopetuksen opettaja tai erityisopettaja havaitsevat, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä tukemaan lapsen oppimista ja esiopetukseen osallistumista, aloitetaan lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi. Myös muu henkilöstö, opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai huoltaja voi tehdä aloitteen tukitoimien tarpeen arvioimiseksi. Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnista määrätään tarkemmin luvussa 5.3.1.

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki, jota annetaan esiopetusryhmässä, muodostaa kokonaisuuden opiskeluhuollon kanssa. Yhdessä ne edistävät oppimisen ja osallistumisen lisäksi lasten osallisuutta ja yhteisöön kiinnittymistä. Opiskeluhuollon avulla edistetään ja ylläpidetään lasten oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisenä opiskeluhuoltona, ja se on keskeinen esiopetukseen osallistumisen tukemisen muoto. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla vaikutetaan ensisijaisesti koko yhteisön toimintakulttuuriin. Yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentaminen on keskeistä, jotta lasten erilaisiin tarpeisiin voidaan vastata vaikuttavalla tavalla. Oikeudesta saada yksilökohtaisena opiskeluhuoltona opiskeluhuoltopalveluja sekä työntekijöiden velvollisuudesta niihin ohjaamiseen säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa[83]. Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin luvussa 6.

5.1.2. Tuen jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen kannalta on tärkeää, että tuki muodostaa johdonmukaisen jatkumon varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen aikana sekä lapsen siirtyessä perusopetukseen. Usein lapsen tuen tarve on havaittu jo ennen esiopetuksen alkamista. Lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto tulee siirtää salassapitovelvoitteiden estämättä[84]. Tiedonsiirto on tärkeää myös lapsen siirtyessä

80 *HE 114/2024 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, s. 77–78*
81 *Perusopetuslaki 20 b §*
82 *Perusopetuslaki 20 a §*
83 *Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)*
84 *Varhaiskasvatuslaki 41 § ja Perusopetuslaki 41 §*

ryhmästä toiseen, toimipaikasta toiseen tai toisen opetuksen järjestäjän esiopetukseen. Opetuksen järjestäjät vastaavat sujuvien tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

Esiopetuksen, varhaiskasvatuksen ja huoltajan kanssa tehtävällä yhteistyöllä turvataan lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin jatkumoa. Tietoa lapsen mahdollisesti ennen esiopetusta saamista tukitoimista ja niiden vaikuttavuudesta hyödynnetään esiopetuksessa. Mikäli lapsella on ollut varhaiskasvatuksessa apuvälineitä, hän on saanut tulkitsemispalveluita, lapsikohtaista avustamispalvelua tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti ryhmäkooltaan pienemmässä ryhmässä, lapsen esiopetuksessa järjestettävien lapsikohtaisten tukitoimien tarve voidaan arvioida ja tuen toteuttaminen suunnitella lapsen siirtyessä esiopetukseen ilman ryhmäkohtaisten tukimuotojen antamista.

Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta mahdollinen tuki tulee yhteensovittaa esiopetuksessa annettavan tuen kanssa ja kirjata lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Mikäli lapsi käyttää esiopetuksen lisäksi muita varhaiskasvatuspalveluja, esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö tekee yhteistyötä lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyvissä asioissa.

5.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat osa esiopetuksen kaikkea toimintaa[85]. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä[86]. Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä ja ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla pyritään ennaltaehkäisemään vahvempien tuen tarpeiden muodostumista toteuttamalla ryhmässä sellaisia opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja, joista hyötyvät useat lapset. Näin tuetaan kaikkien lasten yhdenvertaista oikeutta oppimiseen ja turvataan lapsille sopivat opetuksen järjestämiseen ja oppimisen tuen tarpeisiin perustuvat järjestelyt.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa esiopetuksen toimintakulttuuria, ja antavat edellytykset kaikkien lasten osallisuuteen, oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen. Opettajien ja muun henkilöstön osaaminen, moniammatillinen yhteistyö sekä näiden kehittäminen ja johtaminen ovat oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen perusta.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt suunnitellaan ja toteutetaan paikallisesti, ja ne kytkeytyvät suoraan sekä esiopetusryhmän että koko yhteisön tarpeisiin. Opettajien oman pedagogisen työn arvioinnista ja kehittämisestä määrätään tarkemmin luvussa 4.2. Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelua ja arviointia tulee johtaa toimipaikka- ja ryhmäkohtaisesti.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan esimerkiksi opetusryhmien muodostamista siten, että opettajan on mahdollista ottaa huomioon lapsiryhmän tarpeet ja vahvuudet. Opetusjärjestelyillä tarkoitetaan myös lasten moninaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetusta, kuten eriyttämistä. Opetuksen eriyttämisen avulla otetaan huomioon paitsi tuen tarpeet, myös oppimisessaan pidemmällä olevat lapset, ja heille lisähaasteiden tarjoaminen. Kielitietoinen opetus on osa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä, ja sillä tuetaan lasten kielellistä kehitystä ja eri tiedon- ja taidonalojen käsitteiden ymmärtämistä ja oppimista. (kts. luku 4.3)

Esiopetuksen työtapoja ja oppimisympäristöjä muunnellaan niin, että lasten oikeus oppia ja toimia osana vertaisryhmää toteutuvat lapsen edun mukaisesti. Esiopetuksen inklusiivisen arvoperustan mukaisesti pedagogisten järjestelyjen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ensisijaisesti käyttää toimintatapoja, joissa lapsen tarvitsema tuki toteutuu osana vertaisryhmää.

---

85 *Perusopetuslaki 20 b §*
86 *Perusopetuslaki 20 b §*

Pedagogisiin järjestelyihin lukeutuvat päivittäisten ja muiden säännöllisesti toistuvien toimintojen sekä lapselle selkeän ja ennakoitavan päivärytmin luominen. Sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat ovat osa oppimisen edellytyksiä tukevia pedagogisia ratkaisuja. Niitä voivat olla puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät, kuten viittomat, kuvat tai erilaiset teknologiset ratkaisut. Lapsen tarpeisiin vastaaminen edellyttää esiopetuksen henkilöstöltä yhteisiä ja johdonmukaisia pedagogisten työtapojen sekä menetelmien käyttöä sekä erilaisia eriyttämisen muotoja. Pedagogisilla järjestelyillä ja tarvittavien ryhmäkohtaisten apuvälineiden käytöllä pyritään siihen, että kaikki lapset pääsevät osaksi vertaisryhmän toimintaa.

Rakenteellisilla järjestelyillä mahdollistetaan tarvittaessa pedagogisten järjestelyiden toteuttaminen ryhmässä. Rakenteellisiin järjestelyihin kuuluu tilojen esteettömyyttä edistävien järjestelyjen toteuttaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaisesti. Rakenteellisia järjestelyjä ovat myös ryhmän lapsimäärän pienentäminen sekä henkilöstön mitoitukseen ja/tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut, jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet voidaan ryhmässä saavuttaa. Ryhmässä voi työskennellä esimerkiksi avustavaa, ryhmäkohtaista henkilöstöä. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että henkilöstöllä on riittävä osaaminen lapsen tuen tarpeen havaitsemiseen ja sen toteuttamiseen liittyen. Henkilöstön osaamista voidaan vahvistaa muun muassa täydennyskoulutuksen ja erityisopettajan antaman konsultaation avulla.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Perusopetuslaissa määritellään kolme ryhmäkohtaista tukimuotoa[87]. Ne ovat yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on resursoitava ja annettava suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen järjestämisen tarkoituksena on varhaisessa vaiheessa ja ennaltaehkäisevästi vastata lasten moninaisiin tuen tarpeisiin ryhmässä. Ryhmässä toteutettavat tukimuodot mahdollistavat myös vertaisoppimisen, osallisuuden ja osallistumisen esiopetuksen toimintaan. Tukimuotojen toteuttamisen edellytyksenä on opettajan, erityisopettajan ja muun henkilöstön yhteistyö ja yhteisesti rakentuva näkemys esiopetusryhmän ja ryhmään kuuluvien lasten tuen tarpeista.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen järjestäminen ei edellytä lapsikohtaista arviota, suunnitelmaa tai hallintopäätöstä, vaan niiden toteuttaminen on suunniteltava osana esiopetuksen toimintaa[88]. Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia riittävästä resursoinnista siten, että ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan järjestää lasten tarpeiden mukaisesti. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunnitellaan tiedossa olevan tarpeen mukaisesti esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmassa. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamista tarkennetaan esiopetuksessa ilmenevien tarpeiden mukaisesti esiopetusvuoden aikana.

Opettajan antaman yleisen tukiopetuksen[89] tavoitteena on tukea lasten oppimista ja esiopetukseen osallistumista. Esiopetuksessa yleinen tukiopetus tarkoittaa esiopetusryhmän toiminnan eriyttämistä, ja sitä annetaan pääsääntöisesti joustavissa pienemmissä ryhmissä esiopetusryhmän lasten tuen tarpeiden mukaisesti. Yleinen tukiopetus kohdentuu ensisijaisesti oppimiskokonaisuuksiin. Yleistä tukiopetusta järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti ja suunnitelmallisesti ja sitä annetaan niin usein, kuin on tarpeen. Sitä voidaan antaa myös ennakoivasti ja sillä voidaan vastata lasten sairaspoissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin. Yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti esiopetusryhmästä vastuussa oleva opettaja. Yleistä tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja samanaikais- tai yhteisopetuksena. Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Opettajan antaman opetuskielen tukiopetuksen[90] tavoitteena on lasten opetuskielen taidon vahvistaminen, mikä tukee lasten oppimista ja esiopetukseen osallistumista. Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta. Opetuskielen tukiopetusta järjestetään pedagogisesti

---

87 Perusopetuslaki 20 b §
88 HE 114/2024 vp, s. 57–58
89 Perusopetuslaki 20 b §
90 Perusopetuslaki 20 b §

tarkoituksenmukaisesti ja suunnitelmallisesti lasten tarpeiden pohjalta siten, että mahdollisimman moni lapsi voi hyötyä siitä. Opetuskielen tukiopetusta voidaan antaa samanaikais- tai yhteisopetuksena. Sitä annetaan osana esiopetuksen opetusta niin usein, kuin on tarpeen. Opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti esiopetusryhmästä vastuussa oleva opettaja. Opetuskielen tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää. Opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan kielitietoisen sekä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen näkökulmat.

Erityisopettajan antamalla opetuksella muun opetuksen yhteydessä[91] tarkoitetaan erityisopettajan antamaa ja erityispedagogiseen osaamiseen perustuvaa opetusta, joka tukee oppimista ja esiopetukseen osallistumista. Erityisopettajan antamalla opetuksella tarkoitetaan sellaisen opettajan antamaa opetusta, jolla on erityisopettajan kelpoisuus. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä kohdennetaan sellaisiin koko ryhmän tasolla havaittuihin tuen tarpeisiin ja vaikeuksiin, joihin voidaan vaikuttaa erityisopettajan samanaikais- tai yhteisopetuksena tarjotulla tuella ja opetuksella. Erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä toteutetaan koko esiopetusryhmän kanssa, mutta se mahdollistaa opetuksen myös pienemmille lapsiryhmille. Ryhmien koko perustuu havaittuun tarpeeseen ja ryhmiä muodostetaan joustavasti.

Erityisopettaja voi antaa myös konsultaatiota, joka kohdentuu ryhmässä toimivalle opettajalle ja muulle henkilöstölle. Konsultaatio on neuvon kysymistä, opetushenkilöstön keskinäistä neuvottelemista ratkaisun löytämiseksi sekä erityisopettajan antamaa neuvontaa opettajalle tai henkilöstöön kuuluvalle henkilölle lapsia tai opetusta koskevissa asioissa. Erityisopettajan konsultaatio voi liittyä myös esiopetusryhmässä toteutettavaan erityisopettajan antamaan opetukseen, ja konsultaatiolla vahvistetaan tällöin esimerkiksi opettajan ja henkilöstön osaamista tai sovitaan yhteisistä periaatteista samanaikais- ja yhteisopetusta koskien.

5.3. Lapsikohtaiset tukitoimet ja niiden järjestäminen

Lapsella on oikeus saada lapsikohtaisia tukitoimia[92] viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä. Lapsikohtaisia tukitoimia annetaan yksilölliseen tarpeeseen perustuen ja säännöllisesti. Lapsi voi saada useampia lapsikohtaisia tukitoimia tuen tarpeidensa mukaisesti. Lapsikohtaisten tukitoimien yhteydessä lapsella on myös oikeus saada ryhmäkohtaisia tukimuotoja.

Lapsikohtaiset tukitoimet järjestetään tuen tarpeen arvioinnin ja tukea koskevan päätöksen perusteella lapsen etu huomioon ottaen ensisijaisesti lapsen omassa esiopetuksen toimipaikassa[93]. Tukitoimien toteuttaminen kuvataan lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa[94].

Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä toteutetaan lapsen esiopetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Säännöllinen erityisopettajan antama opetus on pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai - vuoden pituinen jakso.

Esiopetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä toteutettaessa lähtökohtana erityisopettajan antaman opetuksen suunnittelemiselle ovat lapsen yksilölliset tarpeet. Kun erityisopettajan opetus annetaan pienryhmässä, tarkoitetaan pienryhmällä sellaista esiopetusryhmää, joka on muodostettu lapsikohtaisen tuen toteuttamiseksi ja erityisopettajan antaman opetuksen mahdollistamiseksi. Pienryhmän koko on paikallisesti määriteltävissä. Erityisopettajan antama

91 Perusopetuslaki 20 b §
92 Perusopetuslaki 20 c § (1090/2024)
93 Perusopetuslaki 20 c §
94 Perusopetuslaki 20 e § (1090/2024)

opetus lapsikohtaisena tukitoimena voidaan toteuttaa myös yksilöopetuksena, jos se on lapsen tuen tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaista.

Erityisopettajan opetus pienryhmässä toteutetaan kokoaikaisesti. Pienryhmä voi olla erityisryhmä tai pienennetty esiopetusryhmä, johon lapsi osallistuu esiopetuksen ajan.

Erityisopettajan antamalla opetuksella tarkoitetaan sellaisen opettajan antamaa opetusta, jolla on erityisopettajan kelpoisuus.

Lapsikohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut ja apuvälineet mahdollistavat lapsen osallistumisen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen opetukseen.

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä annettavia tulkitsemispalveluita. Oikeus tulkitsemispalveluun on lapsilla, joilla on kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua esiopetukseen osallistumiseksi. Tulkitsemispalvelut järjestetään lapsen tarpeiden mukaan.

Lapsikohtaiset avustajapalvelut tulevat kyseeseen tilanteessa, jossa muut oppimista ja osallistumista tukevat järjestelyt ja ryhmäkohtainen avustava henkilöstöresurssi eivät tue lapsen yhdenvertaista osallistumista esiopetukseen. Lapsikohtainen avustaja tukee lapsen osallistumista ryhmän toimintaan yhdessä ryhmän muun henkilöstön kanssa. Avustaja voi esiopetustoiminnan aikana auttaa myös muita lapsia, jotta esiopetuksen opettaja voi opettaa lasta hänen yksilölliset tarpeensa huomioiden.

Apuvälineillä tarkoitetaan esiopetukseen osallistumisen edellyttämiä tarpeellisia apuvälineitä, joiden avulla tuetaan lapsen mahdollisuuksia oppia ja toimia esiopetusryhmässä opetukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Opetukseen osallistumisen edellyttämät apuvälineet järjestetään lapsen tarpeiden mukaan hänen käyttöönsä ryhmä- ja henkilökohtaisesti. Apuvälineet ovat osa opetusvälineitä. On tärkeää, että lapsen kanssa työskentelevät voivat perehtyä opetukseen osallistumisen edellyttämien apuvälineiden käyttöön sekä ohjaavat tarvittaessa lasta ja huoltajaa näiden käytössä. Lääkinnälliseen kuntoutukseen[95] tarvittavia apuvälineitä ei järjestetä lapsikohtaisena tukitoimena.

Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien ja esiopetusryhmän muun henkilöstön välistä yhteistyötä[96], ja se voi edellyttää erityisopettajan konsultaatiota. Tukitoimien suunnittelussa voidaan hyödyntää myös muiden asiantuntijoiden kuin esiopetuksen toimipaikan erityisopettajan konsultaatiota. Tästä päätetään opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti.

Monialaista yhteistyötä tehdään tarvittaessa lapsikohtaisten tukitoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tämä ei kuitenkaan ole edellytys tukitoimien toteuttamiselle.

Esiopetuksen henkilöstön on tehtävä monialaista yhteistyötä erityisesti silloin, kun lapsikohtaiset tukitoimet eivät tue lasta ja hänen kokonaistilannettaan riittävästi tai haastava tilanne olisi riski lapsen fyysiselle tai psyykkiselle terveydelle tai sosiaaliselle hyvinvoinnille. Lapsikohtaiset tukitoimet esiopetuksen henkilöstön toteuttamina kohdentuvat aina oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukemiseen eivätkä korvaa sosiaali- ja terveyspalveluja.

5.3.1. Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi

Tuen antamisen kokonaisuutta tarkasteltaessa arvioidaan aina kunkin lapsen kohdalla, mitkä ratkaisut parhaiten toteuttavat lapsen etua. Lapsen omat mielipiteet on selvitettävä[97] ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Lapsen huoltajille tai muulle lailliselle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua[98] lapsen tukitoimien tarpeen arviointiin.

95 *Terveydenhuoltolaki 29 § (1326/2010)*
96 *Perusopetuslaki 20 c §*
97 *Perusopetuslaki 20 d § (1090/2024)*
98 *Perusopetuslaki 20 d §*

Lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa[99] on selvitettävä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarve, toteutetut opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä mahdollisesti toteutetut lapsikohtaiset tukitoimet. Näiden perusteella arvioidaan, mitkä ovat lasta parhaiten tukevat tukitoimet. Arvioinnissa saa käsitellä ainoastaan tukitoimien suunnittelun ja toteuttamisen kannalta tarpeellista tietoa.

Poissaolot tai opetuskielen oppimisen varhainen vaihe eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste lapsikohtaiselle tuen tarpeelle. Käyttäytymisellä reagoivien lasten tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Lasta voidaan tukea myös lapsikohtaisilla tukitoimilla, jos se on lapsen edun mukaista.

Tuen tarpeen arvioinnista vastaa esiopetuksen opettaja[100]. Jos esiopetusryhmässä työskentelee kaksi opettajaa, opettajat tekevät arviointia yhdessä. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa tuen tarpeen arviointiin.

Jos lapsen tuen tarpeen arviointi edellyttää monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat[101]. Lapsen asioissa moniammatillista ja monialaista yhteistyötä tehdään aina ensisijaisesti perheen sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain[102] mukaisten opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa. Huoltajan suostumuksella lapsen tuen tarpeen arviointiin voidaan pyytää muita asiantuntijoita sosiaali- ja terveyspalveluista[103]. Monialainen yhteistyö tukee lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioimista. Monialainen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys tuen suunnittelulle, toteuttamiselle tai tukea koskevan päätöksen tekemiselle.

Jos lapsi on varhaiskasvatuksessa saanut pedagogisia, rakenteellisia tai hoidollisia tuen muotoja[104] tai tukipalveluita[105], näiden toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan arvioitaessa lapsikohtaisten tukitoimien tarvetta esiopetuksessa. Mikäli lapsi on saanut tulkitsemispalveluita tai apuvälineitä varhaiskasvatuksessa, ja tarve jatkuu lapsen siirtyessä esiopetukseen, nämä lapsikohtaiset tukitoimet voidaan aloittaa ilman ryhmäkohtaisten tukimuotojen antamista. Mikäli lapsi on saanut säännöllistä tai kokoaikaista erityisopettajan antamaa opetusta tai lapsikohtaista avustamispalvelua varhaiskasvatuksessa, ja tukipalvelu on vastannut lapsen tarpeita ja on lapsen edun mukainen, voidaan lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa jo ennen esiopetuksen alkamista.

5.3.2. Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuen on laadittava tuen toteuttamista koskeva suunnitelma[106]. Suunnitelman laatii esiopetuksen opettaja[107]. Jos esiopetusryhmässä työskentelee kaksi opettajaa, opettajat valmistelevat suunnitelman yhdessä. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimiseen. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä lapsen ja huoltajan tai lapsen muun laillisen edustajan kanssa[108]. Suunnitelma voidaan kuitenkin laatia ilman huoltajan myötävaikutusta, mikäli huoltaja näin valitsee.

Suunnitelmasta on käytävä ilmi

---

99 Perusopetuslaki 20 d §
100 Perusopetuslaki 20 d §
101 Perusopetuslaki 20 d §
102 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §
103 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki
104 Varhaiskasvatuslaki 15 b § (1183/2021)
105 Varhaiskasvatuslaki 15 c § (1183/2021)
106 Perusopetuslaki 20 e §
107 Perusopetuslaki 20 e §
108 Perusopetuslaki 20 e §

- *lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuvat tarvittavat lapsikohtaiset tukitoimet*
- *perustelut siitä, miksi lapsikohtaisia tukitoimia tarvitaan tai ei tarvita*
- *mahdolliset muut tiedot ja selvitykset, joita tuen tarpeen arvioinnissa on hyödynnetty*
- *miten lapsikohtaisia tukitoimia toteutetaan*
- *miten lapsikohtaisten tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan*[109].

Lapsikohtaisten tukitoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan oppimista ja esiopetukseen osallistumista tukevat pedagogiset ja rakenteelliset järjestelyt ryhmässä. Tukitoimien toteuttamista suunniteltaessa ja toteutumista arvioitaessa otetaan huomioon lapsen ajatukset ja näkemykset.

Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa hyödynnetään tehtäessä tukea koskevaa päätöstä. Tukea koskeva päätös tehdään suunnitelluista tukitoimista.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava[110] *tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuoden aikana, lapsen tuen tarpeiden mukaiseksi. Tätä useammin se on tarkistettava, jos lapsen tarpeet sitä edellyttävät.*

Mikäli lapsi on saanut lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tuen toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto otetaan huomioon lapsen siirtyessä perusopetukseen. Mikäli lapsella on esiopetuksessa ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä, hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan siirtymävaiheessa ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Perusopetuksessa oppilaalle laaditaan tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja tehdään tukea koskeva päätös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti[111].

Monialainen yhteistyö ensisijaisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnissa voi tukea lapsikohtaisten tukitoimien suunnittelemista. Yhteistyö ei ole kuitenkaan edellytys tukitoimista tehtävän päätöksen tekemiselle. Lausunnosta voi olla apua opetuksen järjestäjälle päätöksen tekemisessä. Esiopetuksen henkilöstön antama tuki kohdentuu aina oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukemiseen, eikä päätös voi perustua ainoastaan psykologiseen tai lääketieteelliseen arvioon. Opetuksen järjestäminen ja lapsikohtaiset tukitoimet eivät korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämisvastuussa on opetuksen järjestäjän sijasta jokin muu taho, kuten hyvinvointialue.

5.3.3. Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen hallintopäätös[112] *lapselle annettavista lapsikohtaisista tukitoimista. Päätös tulee tehdä ilman viivytystä, kun tarve lapsikohtaisille tukitoimille on arvioitu ja suunnitelma tukitoimien toteuttamisesta tehty. Hallintopäätösmenettelyssä noudatetaan hallintolakia*[113].

Opetuksen järjestäjän tulee kuulla lasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa ennen hallintopäätöksen tekemistä hallintolain mukaisesti[114]. *Kuuleminen voidaan toteuttaa joko kirjallisesti tai suullisesti. Opetuksen järjestäjä voi tehdä myönteisen tai kielteisen päätöksen. Päätös on perusteltava hallintolain mukaisesti*[115]. *Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä tuen tarpeen arviointiin ja suunnitelmaan liittyvät seikat ja mahdolliset muut selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.*

---

109 *Perusopetuslaki 20 e §*
110 *Perusopetuslaki 20 e §*
111 *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*
112 *Perusopetuslaki 20 f § (1090/2024)*
113 *Hallintolaki*
114 *Hallintolaki 34 §*
115 *Hallintolaki 45 §*

Hallintopäätöstä ei ole tarpeen tehdä, jos huoltajan tai muiden luvussa 5.1 mainittujen henkilöiden aloitteesta huolimatta lapsi ei tuen tarpeen arvioinnin perusteella[116] tarvitse lapsikohtaisia tukitoimia, ja tuen tarpeen arviointiin osallistuneet ovat asiasta yksimielisiä. Kielteinen tukea koskeva hallintopäätös tehdään, jos huoltaja sitä vaatii lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnista huolimatta. Jos lapsikohtaisille tukitoimille ei ole tuen tarpeen arvioinnin perusteella lainkaan tarvetta, yksityiskohtaista suunnitelmaa lapsikohtaisen tuen toteuttamisesta ei tarvitse tehdä.

Lapsella ja huoltajalla on oikeus saada asiasta hallintolaissa hallintopäätökselle asetetut vaatimukset täyttävä päätös, johon he voivat hakea oikaisua[117]. Hallintopäätös lapsikohtaisista tukitoimista voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana[118]. Täytäntöönpanolla ennen päätöksen lainvoimaa on keskeinen merkitys oikeusturvan kannalta. Hallintopäätös muutetaan tai kumotaan, mikäli tuen tarve muuttuu.

Hallintopäätöksessä on määrättävä lapsikohtaisista tukitoimista lapsen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskevan suunnitelman mukaisesti[119]. Päätöksessä päätetään lapsen tuen tarpeen mukaisesti seuraavista asioista:

- *säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä*
- *kokoaikainen erityisopettajan antama opetus pienryhmässä*
- *tulkitsemispalvelut*
- *avustajapalvelut*
- *apuvälineet*

Päätös sisältää vain ne perusopetuslain[120] mukaiset lapsikohtaiset tukitoimet, joita lapsikohtaisen tuen toteuttaminen edellyttää. Päätöksessä ei kuvata suunnitelmaa lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisesta.

Jos muu opetuksen järjestäjä kuin kunta ei järjestä lapsikohtaisia tukitoimia, päätöksen silloin tekee opetuksen järjestäjän esityksestä lapsen asuinkunta[121].

5.4. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyvä yhteistyö

Esiopetus järjestetään yhteistyössä siten, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista opetusta, kasvatusta sekä tarvitsemaansa tukea. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki edellyttää toimivia paikallisia yhteistyörakenteita ja yhteisöllisten toimintatapojen kehittämistä.

5.4.1. Huoltajan ja lapsen kanssa tehtävä yhteistyö

Huoltajan kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu, kun lapsi tarvitsee tukea oppimiseensa tai esiopetukseen osallistumiseen. Esiopetuksen henkilöstön tulee tuntea säädökset ja määräykset, jotka liittyvät huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön lapsen tukeen liittyvissä asioissa. Kaikille huoltajille kerrotaan oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä, sekä lapsen oikeudesta ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja tarvittaessa lapsikohtaisiin tukitoimiin.

Lapsi osallistuu yhteistyöhön tarkoituksenmukaisella, ikäänsä ja kehitykseensä sopivalla tavalla. Lasta kuullaan ja hänen mielipiteensä otetaan huomioon.

---

116 Perusopetuslaki 20 d §
117 Perusopetuslaki 42 § (959/2015) ja Hallintolaki 46 § (581/2010)
118 Perusopetuslaki 20 f §
119 Perusopetuslaki 20 e §
120 Perusopetuslaki 20 c §
121 Perusopetuslaki 20 f §

Esiopetuksen henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä huoltajaan, kun lapsella ilmenee oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyviä tuen tarpeita tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa. Huoltajalle annetaan riittävästi tietoa esimerkiksi lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saannista ja niiden luovuttamisesta sekä salassapidosta. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä lapsen ja huoltajan kanssa. Huoltajille kerrotaan, että he tai lapsi eivät voi kieltäytyä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuesta, eikä heidän suostumustaan tarvita tuen tarpeen arviointiin ja tuen suunnitteluun[122]. Lapsi voi tarvita myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon tukea. Tämä perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää huoltajan suostumusta (katso Opiskeluhuolto luku 6).

5.4.2. Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö

Esiopetuksessa tehdään sekä moniammatillista että monialaista yhteistyötä. Moniammatillista yhteistyötä on esiopetuksen eri ammattiryhmien yhteistyö, joka yhdistää eri ammattiryhmien tiedot ja taidot. Moniammatillinen yhteistyö on keskeistä lapselle sopivien oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen sekä ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja lapsikohtaisten tukitoimien suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi.

Monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan eri hallinnonalojen ammattilaisten yhteen kokoavaa ja niiden rajat ylittävää toimintaa ja yhteistyötä. Yhteistyötä tehdään ensisijaisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (ml. lastenneuvola) kanssa. Muita keskeisiä yhteistyötahoja ovat muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, kuten terapiapalvelut kasvatus- ja perheneuvonta sekä lastensuojelu. Mikäli lapsella on esimerkiksi terveydentilasta, sosiaalisista olosuhteista tai muusta syystä johtuen elämässä tilanne, joka vaikuttaa hänen oppimiseensa tai esiopetukseen osallistumiseen, esiopetuksen henkilöstö tekee suunnitelmallista monialaista yhteistyötä. Monialaista yhteistyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus. Monialainen yhteistyö toteutetaan ensisijaisesti huoltajan suostumuksella. Yhteistyötä tehtäessä tulee noudattaa salassapitoa ja tiedonsiirtoa koskevia säännöksiä[123].

Lapsi saattaa tarvita esiopetuksen aikana pitkäaikaissairauden hoitoon, lääkitykseen ja/tai ruokavalioon liittyviä järjestelyjä. Terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa tehdään yhteistyötä esimerkiksi esiopetuksen henkilöstön ohjauksen ja konsultaation osalta.

Esiopetuksen toimipaikassa tehdään tarvittaessa monialaista yhteistyötä liittyen terveydenhuollon järjestämään ja toteuttamaan lääkinnälliseen kuntoutukseen ja apuvälineiden käyttöön. Esiopetuksen henkilöstö ei vastaa lapsen kuntoutuksen toteuttamisesta, mutta tekee tarpeen mukaista yhteistyötä lasta kuntouttavien ammattilaisten kanssa. Yhteistyössä tulee sopia selkeästi vastuut ja periaatteet, miten lapsen kuntoutuksen toteutus yhteensovitetaan esiopetuksen järjestämisen kanssa. Kuntoutuksen järjestelyissä tulee huomioida aina lapsen etu.

5.5. Esiopetuksen poikkeava järjestäminen lapsen tuen tarpeesta tai terveydentilasta johtuvasta syystä

5.5.1. Varhennettu oppivelvollisuus

Varhennetun oppivelvollisuuden tavoitteena on vahvistaa lapsen oppimisvalmiuksia niin, että hänellä on mahdollisuus oppia ja kehittyä täyteen potentiaaliinsa. Esiopetuksen alkamista varhennetaan ja oppivelvollisuus alkaa vuotta säädettyä aikaisemmin[124], jos lapsen arvioidaan tarvitsevan enemmän aikaa esi- ja perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi

122 HE 114/2024 vp, s. 12
123 Perusopetuslaki 40 § ja 41 §
124 Oppivelvollisuuslaki 2 §

oppimiskykyyn ja kokonaiskehitykseen vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi. Tällöin lapselle tehdään päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta[125].

Vamma voi tarkoittaa esimerkiksi näkö- tai kuulovammaisuutta, kehitysvammaisuutta, vaikeita kehityshäiriöitä tai laaja-alaisia oppimisen vaikeuksia. Mikäli lapsella on pitkäaikaissairaus, joka vaikuttaa lapsen kognitiivisiin taitoihin ja toimintakykyyn, voi se olla syy varhennettuun oppivelvollisuuteen. Sellainen pitkäaikaissairaus, joka ei vaikuta lapsen oppimiskykyyn, voidaan huomioida oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä, kuten avustajan työskentelyllä ryhmässä. Tällöin varhennetun oppivelvollisuuden hallintopäätökselle ei ole perusteita. Toimintakyvyn rajoite tarkoittaa päivittäiseen selviytymiseen, osallisuuteen ja hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä, jotka aiheuttavat lapselle osallisuuden esteitä tai laajoja avun ja tuen tarpeita.

Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen saaneen lapsen oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna kuin lapsi täyttää 6 vuotta, ja hänellä on oikeus saada esiopetusta sinä vuonna, jona lapsi täyttää viisi vuotta[126]. Tällöin esiopetus voi kestää kaksi vuotta lapsen ollessa 5- ja 6-vuotias. Lapsen tulee osallistua esiopetukseen, joka kuuluu oppivelvollisuuteen[127]. Huoltaja päättää, osallistuuko lapsi esiopetukseen 5-vuotiaana. Lapsen huoltajalle tulee antaa ajoissa tietoa varhennetusta oppivelvollisuudesta.

Varhaiskasvatuksen tai opetuksen järjestäjä päättää varhennetusta oppivelvollisuudesta hallintolain mukaisesti ennen perusopetuksen alkamista. Jos lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa, varhennetusta oppivelvollisuudesta päättää lapsen asuinkunta. Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta voidaan tehdä myös huoltajan aloitteesta. Päätös tehdään lapsen ollessa varhaiskasvatus- tai esiopetusikäinen. Päätöstä ei voi tehdä perusopetuksen alkamisen jälkeen.

Hallintopäätöksen valmistelussa tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kesken. Arvioitaessa varhennetun oppivelvollisuuden tarvetta lapselle, tulisi vammaa, sairautta tai toimintakyvyn rajoitetta tarkastella eri näkökulmista, jotta saadaan kokonaiskuva lapsen tuen tarpeista ja oppimisen edellytyksistä. Yhteistyö on tärkeää, jotta lapsen oppimisen polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen muodostaa lapsen edun mukaisen jatkumon.

Varhennettua oppivelvollisuutta koskevaa hallintopäätöstä tehtäessä hyödynnetään lapsesta mahdollisesti annettuja psykologisia tai lääketieteellisiä lausuntoja tai muuta vastaavaa selvitystä. Päätöksenteon kannalta olennaista on, että lausunnosta tai selvityksestä käy ilmi, miksi lapsi hyötyisi varhennetusta oppivelvollisuudesta. Päätöstä tehtäessä voidaan myös hyödyntää terveydenhuollon kanssa yhteisesti aiemmin tai arvioinnin aikana muodostettua näkemystä lapsen tilanteesta. Päätös tehdään aina perustuen lapsen tilanteen kokonaisarviointiin, hänen vahvuuksiinsa ja yksilöllisen tuen tarpeisiinsa. Varhennettua oppivelvollisuutta koskeva hallintopäätös tulee perustella ja mahdollinen lausunto tai muu vastaava selvitys liitetään päätökseen.

Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen saaneelle lapselle tulee tehdä tukea koskeva päätös[128], joka tehdään lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnin[129] ja lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman[130] mukaisesti. Tukea koskevassa päätöksessä päätetään tarvittavista lapsikohtaisista tukitoimista, ja tukitoimiin tulee sisältyä joko säännöllinen erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tai kokoaikainen erityisopettajan opetus pienryhmässä.

Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen saaneen lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen

---

125 Oppivelvollisuuslaki 2 §, varhennetun oppivelvollisuuden mukaisia päätöksiä voi valmistella 1.10.2025 alkaen ja päätökset voi ratkaista 1.8.2026-31.8.2026 välillä
126 Perusopetuslaki 26 a §
127 Oppivelvollisuuslaki 3 §
128 Perusopetuslaki 20 f §
129 Perusopetuslaki 20 d §
130 Perusopetuslaki 20 e §

Kun lapsella on varhennetun oppivelvollisuuden hallintopäätös ja tuen tarve jatkuu perusopetuksessa, lapsen opetus järjestetään siten, että oppilaalla on oikeus perusopetuksessa aloittaessaan oppilaskohtaisiin tukitoimiin ja tarvittaessa perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseen. Jos oppilaskohtaisten tukitoimien ja perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen ovat riittämättömiä ja lapsi ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi kykene perusopetuksessa opiskelemaan oppiaineita, opetus voidaan järjestää toiminta-alueittain.

Esi- ja perusopetuksen henkilöstö tekee moniammatillista ja monialaista yhteistyötä, kun arvioidaan perusopetukseen siirtyvän varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen lapsen opetuksen järjestämistä ja tukitoimia perusopetuksessa. Tällöin hyödynnetään mahdollisia varhennettua oppivelvollisuutta varten annettuja lausuntoja tai muuta lapsen tilanteen arvioimisen tueksi jo aiemmin tehtyä tai arvioinnin yhteydessä tehtävää yhteistyötä terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa. Arvioitaessa opetuksen järjestämistä perusopetuksessa tulee lapsen vammaa, sairautta tai toimintakyvyn rajoitetta tarkastella eri näkökulmista lapsen kokonaistilanteen ymmärtämiseksi. Perusopetuksen järjestämistä ja oppilaskohtaisia tukitoimia koskeva arviointi perustuu arvioon oppimäärän tavoitteista suoriutumisen ja opetukseen osallistumisen edellyttämien tukitoimien tarpeesta ja opetuksen järjestämisen tarkoituksenmukaisuudesta. Tietty lääketieteellinen diagnoosi ei automaattisesti tarkoita tiettyjen tukitoimien toteuttamista tai päätöstä perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella[131]. Arviointiin perustuvaa tukea koskevaa päätöstä ei tehdä ainoastaan lääketieteelliseen arvioon pohjautuen, koska perusopetuksessa opetushenkilöstön tuki kohdentuu aina oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen ja tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle oppilaalle opetussuunnitelman tavoitteiden ja perusopetuksen oppimäärän saavuttaminen sekä opetukseen osallistuminen.

Varhennetun oppivelvollisuuden hallintopäätöksen saaneen lapsen perusopetuksen aloitusta myöhennetään vain perustellusta syystä ja tarkoin harkiten (kts. luku 5.5.5). Tällainen syy voi olla esimerkiksi se, että lapsi ei ole sairaudesta johtuen osallistunut lainkaan tai juuri lainkaan esiopetukseen, ja esiopetukseen osallistumisen katsotaan olevan lapsen edun mukaista.

5.5.2. Sairaalaopetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Erikoissairaanhoidossa potilaana olevan lapsen sairaalaopetus

Lapsen vakava sairaus tai vaikea elämäntilanne edellyttää erityistä pohdintaa esiopetuksen järjestämisessä ja tarvittavan tuen suunnittelussa. Erikoissairaanhoidossa potilaana olevan lapsen esiopetus järjestetään ensisijaisesti lapsen omassa esiopetuksen järjestämispaikassa[132]. Sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on kuitenkin velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle lapselle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä huomioon ottaen on mahdollista.

Hoidosta vastaavan sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle kuin sairaalassa erikoissairaanhoidossa potilaana olevalle lapselle esiopetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua. Sairaalaopetusta tulee järjestää, jos esiopetusta ei muutoin pystytä järjestämään lapsen edun mukaisesti. Myös kunnat, joissa sijaitsee erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voivat järjestää sairaalaopetusta erikoissairaanhoidossa olevalle lapselle.

Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja lapsen opetuksen järjestäjä sekä lapsen kotikuntalain mukainen kotikunta taikka kotikunnattoman lapsen asuinkunta sopivat yhdessä lapsen esiopetuksen järjestämisestä[133]. Esiopetuksen

131 *Perusopetuslaki 20 i § (1090/2024)*
132 *Perusopetuslaki 4 a § (1090/2024)*
133 *Perusopetuslaki 4 a §*

järjestämisestä on kuultava lasta, hänen huoltajaansa tai muuta laillista edustajaa sekä lapsen opetuksen järjestäjää ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisia. Jos lapsen opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin lapsen hoidon aikainen kotikunta, myös lapsen kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava[134]. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, hallintopäätöksen tekee sairaalan sijaintikunta[135].

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on varsinaisen sairaalaopetuksen lisäksi järjestettävä konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua lapsen omassa esiopetuksen järjestämispaikassa[136]. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu kohdennetaan ensisijaisesti opettajille, sillä konsultaatiolla tarkoitetaan ammattilaisten ja asiantuntijoiden välistä neuvottelua ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi.

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tehtävänä on tarjota henkilöstölle konsultatiivista tukea lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Palvelua järjestetään sellaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan vaativaa monialaista osaamista ennaltaehkäisevien tai korjaavien toimenpiteiden suunnittelemiseksi tai tekemiseksi muiden kuin sairaalassa erikoissairaanhoidossa potilaana olevien lasten esiopetukseen[137]. Konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua on järjestettävä myös muiden kuin sairaalassa erikoissairaanhoidon potilaana jo olevien lasten opetuksen järjestämiseen.

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tarkoituksena on vahvistaa opettajien ja muun henkilöstön osaamista ja vahvistaa varhaista tukea osana esiopetuksen toimintakulttuuria. Lisäksi konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa sairaalaopetuksen ja esiopetuksen henkilöstön moniammatillisen ja monialaisen yhteistyön rakenteita. Oikea-aikaisella palveluiden antamisella lapsen omassa esiopetusryhmässä voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista ja tukea esiopetukseen osallistumista.

Opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa moniammatillisessa yhteistyössä sopia konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta ja järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki esiopetuksen järjestämiseksi[138]. Mikäli opetuksen järjestäjä on muu kuin lapsen hoidon aikainen kotikunta tai ilman kotikuntaa olevan lapsen asuinkunta, myös lapsen kotikuntaa tai asuinkuntaa tulee kuulla. Sairaalaopetuksen päättyessä lapsi jatkaa siinä esiopetuksen toimipaikassa, johon hän kuului ennen sairaalaopetuksen järjestämistä.

5.5.3. Muut opetuspalvelut

Lapsi voi saada esiopetuksen aikana myös muita opetuspalveluita, mikäli lapsi tarvitsee niitä esiopetukseen osallistumisen tueksi. Muut opetuspalvelut ovat lapselle maksuttomia palveluja[139] vastaavalla tavalla kuin tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet. Muiden opetuspalveluiden järjestämistavasta päättää opetuksen järjestäjä, ja palvelun järjestämisestä tehdään hallintolain mukainen päätös.

5.5.4. Lapsen esiopetuksen järjestäminen poikkeavasti terveydentilasta johtuvasta syystä

Lapsen esiopetus voidaan järjestää osittain toisin kuin perusopetuslaissa ja -asetuksessa[140] säädetään ja määrätään, jos se on perusteltua lapsen terveydentilaan liittyvästä syystä.

---

134 Perusopetuslaki 4 a §
135 Perusopetuslaki 4 a §
136 Perusopetuslaki 4 a §
137 Perusopetuslaki 4 a §
138 Perusopetuslaki 4 a §
139 Perusopetuslaki 31 §
140 Perusopetuslaki 18 § (1090/2024)

Esimerkiksi lapsen pitkäaikaissairaus voi estää tai vaikeuttaa lapsen osallistumista esiopetuksessa järjestettävään opetukseen. Esiopetukseen osallistumisajan lyhentäminen tai esiopetuksen poikkeava järjestäminen ei ole mahdollista ilman päätöstä esiopetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Hallintopäätös tulee tehdä aina, jos poikkeaminen ei ole tilapäinen tai vähäinen.

Huoltaja tekee opetuksen järjestäjälle hakemuksen esiopetuksen järjestämisestä poikkeavasti. Päätös voidaan tehdä vain lapsen tilanteesta johtuvilla, terveydentilaan liittyvillä syillä. Terveydentilan arvioivat terveydenhuollon ammattilaiset. Hallintopäätöstä varten tarvitaan asiantuntijalausunto esiopetukseen osallistumiseen vaikuttavasta tilanteesta, joka liitetään huoltajan hakemukseen. Koska kysymyksessä on opetuksen järjestäjän päätös, tulee päätöksen tekijän aina arvioida lapsen kokonaistilanne myös pedagogisesti eli miten lapsen oikeus esiopetukseen mahdollistuu. Päätös esiopetuksen poikkeavasta järjestämisestä tehdään aina tapauskohtaisesti yksittäisen lapsen tilanteen perusteella. Päätöksen on oltava lapsen edun mukainen.

Esiopetuksen poikkeavaa järjestämistä koskevassa päätöksessä on yksilöitävä, miten lapsen esiopetus poikkeaa perusopetuslaissa, -asetuksessa ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa säädetystä ja/tai määrätystä. Päätöksessä tulee käydä ilmi päätöksen voimassaoloaika. Päätös esiopetuksen poikkeavasta järjestämisestä on voimassa määräajan, enintään lukuvuoden. Jos lapsen saama esiopetuksen määrä alittaa esiopetuksen vähimmäistuntimäärän 700 tuntia tai jos päätös koskee esiopetuksen järjestämispaikkaa, ratkaisun toimivuutta tulee säännöllisesti arvioida. Kaikki päätöksessä päätetyt asiat tulee perustella.

5.5.5. Perusopetuksen aloituksen myöhentäminen

Lapsen perusopetuksen aloittamista voidaan myöhentää vuodella[141], jos se on lapsen edun mukaista. Huoltaja tekee opetuksen järjestäjälle hakemuksen perusopetuksen aloittamisesta vuotta säädettyä myöhemmin. Hakemukseen tulee liittää psykologinen ja tarvittaessa lääketieteellinen selvitys. Opetuksen järjestäjä tekee myönteisen tai kielteisen hallintopäätöksen. Päätös tulee perustella, ja psykologiset ja mahdolliset lääketieteelliset selvitykset liitetään päätökseen.

Hallintopäätös perusopetuksen aloituksen myöhentämisestä tulee tehdä vain perustellusta syystä ja tarkoin harkiten. Päätöstä ei voi tehdä esimerkiksi siitä syystä, että perusopetuksessa ei olisi mahdollisuutta vastata lapsen oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeeseen. Päätös perusopetuksen aloituksen myöhentämisestä tehdään ennen kuin lapsi aloittaa perusopetuksessa.

Kun lapsen perusopetuksen aloitusta on myöhennetty vuodella, lapsella on oikeus osallistua esiopetukseen vielä yhden esiopetusvuoden ajan.

5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 5 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan, ja siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan:

- *Luvun 5.1 osalta*
    - *Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämistä ohjaavat paikalliset käytännöt ja vastuut*
    - *Päiväkodin johtajan tai rehtorin vastuut tuen toteuttamisessa*
    - *Lukuvuosisuunnitelman rakenne tuen järjestämisen osalta sekä laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut*

141 *Perusopetuslaki 27 §*

    - *Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut*
    - *Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuen yhteensovittamisen paikalliset käytännöt*
- *Luvun 5.2 osalta*
    - *Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttaminen, yhteistyörakenteet ja vastuut järjestäjä-, toimipaikka- ja ryhmätasolla*
    - *Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen käytännöt ja vastuut*
- *Luvun 5.3 osalta*
    - *Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyden ja lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin ja tukitoimien toteuttamista koskevan suunnitelman laatimiseen liittyvät käytännöt ja vastuut*
    - *Tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu*
- *Luvun 5.4 osalta*
    - *Yhteistyökäytännöt huoltajan ja lapsen kanssa lapsikohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa*
    - *Opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet*
- *Luvun 5.5 osalta*
    - *Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksentekoon ja toteuttamiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut*
    - *Sairaalaopetuksen järjestämiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut*
    - *Sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelun toteuttamisen yhteistyökäytännöt ja vastuut*
    - *Lapsen esiopetuksen poikkeavaan järjestämiseen ja päätöksentekoon liittyvät käytännöt ja vastuut*
    - *Perusopetukseen aloittamiseen vuotta säädettyä myöhemmin kuuluva yhteistyö, käytännöt ja vastuut*

5.6.1. Vantaalaisia tarkennuksia oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen

Tuen järjestäminen on tärkeä osa inklusiivista esiopetusta ja varhaiskasvatusta. Meillä Vantaalla tuen toteuttaminen on yksi keino varmistaa, että jokainen lapsi voi kokea osallisuutta, kiinnittyä toimintaan ja oppia. Toteutamme oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea kaikissa esiopetuksen toimipaikoissa sekä kunnallisissa että yksityisissä päiväkodeissa.

Kuvaamme Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmassa tuen prosesseja ja käytänteitä yleisellä tasolla. Käytämme lyhennettyjä käsitteitä luettavuuden parantamiseksi: oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä käytämme käsitettä opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaisista tukimuodoista käsitettä tukimuodot ja lapsikohtaisista tukitoimista käsitettä tukitoimet. Tarkennamme opetussuunnitelman tuen lukua Tuen käsikirjassa, Eskarista Ekalle -toimintamallissa ja muissa ohjeissamme. Noudatamme esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen tuen osalta mahdollisimman yhtenäisiä periaatteita.

Prosessit ja käytänteet – Näin toimimme Vantaalla

Tuen järjestämisen lähtökohtia

- Koko henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen esiopetusryhmän opettajan ja/tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan pedagogisella ohjauksella.
- Päiväkodin johtaja varmistaa, että lapsi saa tarvitsemansa tuen ja tuki kohdentuu oikein.

- Esiopetuksen toimipaikka tekee tarvittavaa moniammatillista ja -alaista yhteistyötä tuen järjestämisessä niin ryhmä- kuin lapsitasolla.
- Kun lapsi on esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa, tuen järjestäminen varhaiskasvatuksen osalta perustuu varhaiskasvatuslakiin (540/2018). Esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen tuen järjestäminen suunnitellaan kokonaisuutena.

Tuen tarpeen, toteuttamisen ja vaikuttavuuden arviointi sekä suunnittelu

- Esiopetusta edeltävänä keväänä esiopetuksen toimipaikka suunnittelee ennakoiden tarvittavia opetusjärjestelyitä ja ryhmäkohtaisia tukimuotoja, sekä näiden toteuttamiseen liittyviä rakenteita, työnjakoa ja tarvittavaa yhteistyötä. Suunnittelu kirjataan toimipaikan lukuvuosisuunnitelmaan hyödyntäen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tehtyjä tiedonsiirtoja. Lisäksi toimipaikka tunnistaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa lapsikohtaiset tilanteet, joissa voidaan käynnistää tukitoimien tarpeen arviointi ennen esiopetusvuoden alkamista. Nämä tarpeet huomioidaan myös lukuvuosisuunnitelmassa.
- Esiopetuksen toimipaikka täsmentää esiopetusvuoden aikana tapahtuvat tuen järjestämistä koskevat muutokset lukuvuosisuunnitelmaan.
- Esiopetusryhmän opettaja vastaa ryhmän opetusjärjestelyiden ja tukimuotojen tarpeen, toteuttamisen ja vaikuttavuuden arvioinnista sekä toteuttamisen suunnittelusta lapsiryhmän toimintasuunnitelmaa käyttäen.
- Esiopetusryhmän opettaja vastaa tukitoimien tarpeen, toteuttamisen ja vaikuttavuuden arvioinnista. Tukitoimien tarpeen arvioinnin yhteydessä opettaja arvioi opetusjärjestelyjen ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteutumista, vaikuttavuutta ja riittävyyttä hyödyntäen ryhmän toimintasuunnitelmaa ja pedagogisen tuen valikkoa. Lapsikohtainen arviointi sekä tukitoimien toteuttamista koskeva suunnitelma kirjataan Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan (LEOPS). Opettaja huolehtii, että tukitoimien toteuttamisen ja vaikuttavuuden arviointia toteutetaan riittävän usein ja suunnitelmaa päivitetään sovitun mukaisesti.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee esiopetusryhmän opettajaa ja henkilöstöä opetusjärjestelyjen, tukimuotojen ja tukitoimien suunnittelussa ja arvioinnissa. Erityisopettaja ohjaa tiimiä arvioimaan sovittujen tukitoimenpiteiden toteuttamista ja tunnistamaan niiden vaikutuksia.
- Esiopetusryhmän opettaja keskustelee huoltajien kanssa lapsen tuen tarpeeseen vastaamisesta esiopetuksen aikana lapsikohtaisten LEOPS-keskustelujen yhteydessä. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu keskusteluun tarvittaessa. Esiopetusryhmän opettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekevät tiivistä yhteistyötä huoltajien kanssa, kun lapsen tukitoimien tarvetta ja vaikuttavuutta arvioidaan, sekä niiden toteuttamista suunnitellaan.
- Koordinoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastaa lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnista niissä tilanteissa, kun lapsi on vasta aloittamassa esiopetuksessa, ja huoltaja on tuonut esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä esiin lapsella olevan tuen tarpeen. Erityisesti näissä tilanteissa hyödynnetään sosiaali- ja terveydenhuollon näkemystä tukitoimien tarpeen arvioinnissa.
- Kieli- ja kulttuurikoordinaattori (kieku) tukee esiopetusryhmän opettajaa ja henkilöstöä monikielisen lapsen tuen tarpeen ja vaikuttavuuden arvioinnissa lapsen kaikkien kielten kehityksen ja suomi toisena kielenä -oppimisen osalta.
- Kieku tukee esiopetusryhmän opettajaa ja henkilöstöä kielitietoisen opetuksen, suomi toisena kielenä -opetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen toteuttamisen arvioinnissa ja suunnittelussa. Tarvittaessa kieku tukee opetuskielen tukiopetuksen tarpeen arvioinnissa ja suunnittelussa.
- Esiopetusryhmän opettaja ja/tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja kutsuu tarvittaessa myös opiskeluhuollon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä mukaan lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin ja tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan.
- Tuen tarpeen ja vaikuttavuuden arviointiin sekä tuen suunnitteluun liittyvät tarkemmat käytänteet, prosessit ja vastuut on kuvattu Tuen käsikirjassa.

Rakenteellisten järjestelyjen kohdentaminen ja esiopetuksessa tehtävät tukea koskevat hallintopäätökset

- Päiväkodin johtaja vastaa rakenteellisten järjestelyiden kohdentamisesta toimintayksikössään. Rakenteellisten järjestelyiden kohdentamisen suunnittelussa huomioidaan esiopetusryhmän ja lasten yksilölliset tarpeet sekä toimipaikan kokonaistilanne.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat valmistelijoina hallintopäätösprosessissa. Prosessiin kuuluu huoltajien kuuleminen, päätöksen valmistelu varhaiskasvatuspäällikölle sekä päätöksen tiedoksianto huoltajille ja lapsen varhaiskasvatusyksikköön.
- Varhaiskasvatuspäällikkö vastaa rakenteellisten järjestelyiden kohdentamisesta toimintayksiköihin sekä tekee kaikki tukea koskevat hallintopäätökset.
- Rakenteellisten järjestelyiden kohdentamisesta ja hallintopäätöksistä ohjeistetaan tarkemmin Tuen käsikirjassa.

Varhennettu oppivelvollisuus

- Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta perustuu mahdolliseen asiantuntijatahon lausuntoon tai muuhun selvitykseen.
- Varhennettu oppivelvollisuus toteutetaan Vantaalla varhaiskasvatuksen järjestämässä esiopetuksessa. Esiopetuksen kesto riippuu varhennetun oppivelvollisuuden alkamisen ajankohdasta.
- Koordinoivat varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat valmistelijoina hallintopäätösprosessissa.
- Varhaiskasvatuspäällikkö tekee hallintopäätöksen varhennetusta oppivelvollisuudesta.

Varhennetun oppivelvollisuuden yhteistyökäytänteistä ja vastuista ohjeistetaan tarkemmin Tuen käsikirjassa ja Eskarista Ekalle -toimintamallin ohjeessa.

Sairaalaopetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

- Sairaalaopetuksen ja konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun järjestämisen ja toteuttamisen yhteistyökäytännöistä ja vastuista ohjeistetaan Tuen käsikirjassa.

Lapsen esiopetuksen järjestäminen poikkeavasti terveydentilasta johtuvasta syystä

- Lapsen esiopetuksen poikkeavasta järjestämisestä ja päätöksentekoon liittyvistä käytännöistä ja vastuista ohjeistetaan Tuen käsikirjassa.

Perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä myöhemmin

- Perusopetukseen aloittamiseen vuotta säädettyä myöhemmin kuuluvasta yhteistyöstä, käytännöistä ja vastuista ohjeistetaan Eskarista Ekalle -toimintamallin ohjeissa.

Siirtymävaiheet ja tiedonsiirto

- Lasta lähettävän ryhmän opettaja vastaa yhteistyössä erityisopettajan kanssa tukea koskevan, opetuksen järjestämisen kannalta keskeisen ja välttämättömän tiedon siirtämisestä esi- ja perusopetukseen. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot koskevat ennen kaikkea lapsen tuen tarvetta ja tuen järjestämisen kannalta tarvittavia toimenpiteitä. Tiedolla tulee olla merkitystä siirtymishetkellä.
- Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot siirretään huoltajia tiedottaen ja keskeiset tiedot huoltajien luvalla. Lasta lähettävän ryhmän opettaja kertoo huoltajille, mitä tietoa siirtää ja millä perusteilla. Jos huoltajat vastustavat keskeisten tietojen siirtoa, siirretään ainoastaan välttämätön tieto.
- Koordinoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja ohjaa työalueellaan varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta alkuopetukseen siirtymävaiheiden prosesseissa henkilöstöä ja päiväkodin johtajia.
- Päiväkodin johtaja johtaa siirtymävaiheiden prosesseja toimintayksikössään ja vastaa tiedonsiirron toteutumisesta kokonaisuudessaan yksikkönsä osalta.
- Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen siirtymän tarkemmat käytännöt ja vastuut löytyvät Tuen käsikirjasta ja Aloittamisen ja siirtymisten toimintamallin ohjeesta.

- Esi- ja perusopetuksen siirtymävaiheen tarkemmat käytännöt ja vastuut löytyvät Eskarista Ekalle -toimintamallin ohjeistuksesta.

Työkalupakki – Näitä työkaluja käytämme Vantaalla

- Aloittamisen ja siirtymisten toimintamalli
- Esiopetuksen toimipaikan lukuvuosisuunnitelma
- Eskarista Ekalle -toimintamalli
- Kieli,- kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen käsikirja
- Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS)
- Lapsiryhmän toimintasuunnitelma
- Opiskeluhuollon käsikirja
- Pedagogisen tuen valikko
- Tuen käsikirja

6. Opiskeluhuolto

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa[142] määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta.

Tässä luvussa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta käsitettä lapsi ja oppilaitoksesta nimitystä esiopetus tai esiopetusyksikkö. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto käytetään ilmaisua opiskeluhuolto. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia[143].

Opiskeluhuollolla[144] tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetuksessa. Lapsella on oikeus saada maksutta opiskeluhuolto[145], jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus[146].

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä[147] lasten ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto on sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ennalta ehkäisevää ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhuoltoa esiopetuksessa. Se on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi lapsilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut[148]. Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat[149].

6.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma[150]. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä[151]. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä [152]esiopetuksen ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, lasten ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite[153] opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää [154]opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä esiopetusyksikkökohtaisesti tarkennetut tiedot

---

142 Perusopetuslaki 14 § ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)
143 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (1225/2020)
144 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §
145 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (1225/2020)
146 YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989
147 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §
148 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §
149 Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 15 a § (378/2022) ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §
150 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
151 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §
152 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
153 Terveydenhuoltolaki 15 a §
154 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista esiopetusyksiköissä seurataan ja tarkistetaan[155] tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten esiopetusyksiköiden toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan[156].

Opetuksen järjestäjä vastaa[157] siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on esiopetusyksikkökohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin esiopetusyksiköltä. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys[158] huomioiden lasten ja esiopetusyksiköiden tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi esiopetusyksiköiden määrä ja esiopetuksen lapsimäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttotaustaisten lasten lukumäärät ja osuudet.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2) Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa esiopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Lasten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa[159], jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Esiopetuksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista[160].

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat esiopetuksessa*
- *esiopetusyksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien[161] johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

---

155 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
156 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
157 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
158 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 § ja Terveydenhuoltolaki 15 §
159 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 § (886/2017)
160 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §
161 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla[162] tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitetuttuja neuvolapalveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä lasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu esiopetuksessa huoltajan suostumukseen[163]. Lapsen osallisuus ja toivomukset[164] otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä[165].

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *lapsen ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin[166] (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)*
- *yksittäisen lapsen tueksi [167]koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, huoltajan suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen*
- *opiskeluhuoltokertomusten[168] laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille*
- *lapsen eritysruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet esiopetuksessa*

4) Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä[169]. Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus [170]opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa*
- *esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *opiskeluhuollon monialainen yhteistyö[171] oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä*
- *yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoito*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen [172]lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille*

---

162 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §
163 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
164 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §
165 EU:n tietosuoja-asetus (679/2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22 § (377/2022) ja 23 §, perusopetuslaki 40 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)
166 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (377/2022)
167 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §
168 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (377/2022) ja 21 § (377/2022)
169 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §
170 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
171 Perusopetuslaki 4 a luku
172 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §

5) Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Lapsella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön[173], johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista esiopetusyksiköiden kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan, päiväkodin johtajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa[174] tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai matkalla esiopetukseen tai kotiin tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan lapsen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan lapsen (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä[175] huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja esiopetuksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

6.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia opiskeluhuoltoon

Meillä Vantaalla paikallisesti päätettävät opiskeluhuoltoa koskevat asiat on tarkennettu opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Vantaan Esiopetuksen opiskeluhuollon käsikirja toimii esiopetusryhmässä työskentelevän henkilöstön työn tukena opiskeluhuollon toteuttamisessa.

6.2. Tarkennuksia perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhuollossa. – –

173 *Perusopetuslaki 29 §*
174 *Perusopetuslaki 29 §*
175 *Perusopetuslaki 40 §, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §, lastensuojelulaki 25 § (88/2010) ja sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 35 §*

Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §).

(Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2015.)

7. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan esiopetuksen järjestämiseen[176]. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa esiopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa esiopetukselle asetettuja yleisiä tavoitteita sekä oppimiskokonaisuuksien toteuttamiselle asetettuja yhteisiä tavoitteita. Esiopetuksessa noudatetaan näitä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta lapsia tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- ja kasvatusfilosofiseen järjestelmään. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa[177].

7.1. Paikallisesti päätettävät asiat

Esiopetuksen paikallinen opetussuunnitelma voi olla järjestäjäkohtainen tai yksikkö- tai toimipaikkakohtainen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma voi olla omaleimainen opetuksen järjestämisluvan ja valtioneuvoston asetuksen [178]asettamissa rajoissa. Paikallinen opetussuunnitelma ei voi olla ristiriidassa esiopetusta koskevan lainsäädännön tai esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa sen lisäksi, mitä perusteasiakirjassa aiemmin määrätään,

- *mitkä ovat erityiseen maailmankatsomukseen liittyvät esiopetuksen arvoperustaa täydentävät näkökulmat ja miten nämä näkökulmat näkyvät esiopetuksen toimintakulttuurissa, työskentelytavoissa ja oppimiskokonaisuuksien painotuksissa*
- *mitkä ovat erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään liittyvät pedagogiset periaatteet ja ratkaisut sekä miten nämä periaatteet ja ratkaisut näkyvät esiopetuksen toimintakulttuurissa, työskentelytavoissa ja oppimiskokonaisuuksien painotuksissa.*

7.1.1. Vantaalaisia tarkennuksia erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaan esiopetukseen

Meillä Vantaalla kunnalliset päiväkodit ja yksityiset palveluntuottajat voivat järjestää erityistä kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaa esiopetusta, kun sille on jatkumo perusopetuksessa. Toimipaikaksi voi hakeutua, kun päiväkoti täyttää edellytykset esiopetuksen järjestämiselle.

176 *Perusopetuslaki 7 §*
177 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 § ja 10 §*
178 *Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 § ja 10 §*

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta päättää vuosittain esiopetuksen toimipaikat. Esiopetuksen toimipaikat sitoutuvat noudattamaan Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita ja Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Näiden asiakirjojen lisäksi he laativat omat suunnitelmat, joissa on kuvattu pedagogiikkaan liittyvät erityispiirteet tarkemmin.

11 § **Oikaisuvaatimus päätoimisen tuntiopettajan vakituisen viran täyttämisestä, Päiväkummun koulu / IK**

VD/1078/01.01.01.01/2026 VD/1078/01.01.01.01/2026

IK/EV/EH

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt oikaisuvaatimuksen 9.4.2026 Päiväkummun koulun rehtorin päätöksestä 31.3.2026 § 53, jolla päätöksen tehnyt rehtori päätti päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli venäjä, vakituisen venäjän kielen päätoimisen tuntiopettajan virkaan ottamisesta 1.8.2026 alkaen.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua.

Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kuntalain 139 §:n mukaan päätöksen tiedoksiantoon asianosaiselle sovelletaan, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ssä säädetään tavallisesta sähköisestä tiedoksiannosta.

Oikaisuvaatimus on tehty perustuen asianosaisuuteen ja se on saapunut 9.4.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon. Oikaisuvaatimusta on täydennetty 12.4.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon saapuneella täydennyksellä. Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 1.4.2026. Oikaisuvaatimus ja sen täydennys on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimus
Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että päätös 31.3.2026 § 53 kumotaan ja asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi ja ratkaistavaksi lainmukaisessa järjestyksessä. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että päätös oikaistaan tai asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi siten, että hakijoiden ansiot arvioidaan avoimesti, tasapuolisesti ja lain edellyttämällä tavalla perustellen.

Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, oikaisuvaatimuksessa eritellyin tavoin, että ansiovertailu ja valintapäätös ovat perusteluiltaan puutteellisia, eikä hänen työkokemustaan ja koulutustaan ole otettu huomioon tarvittavilta osin päätöksenteossa.

Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä pyytää, että hänelle toimitetaan kirjallisesti hakijoiden ansiovertailu sekä valintaperusteet siinä laajuudessa kuin ne ovat julkisia. Selvyyden vuoksi todetaan, että hakijalle on toimitettu ansiovertailu ja että oikaisuvaatimuksen tekijä on täydentänyt oikaisuvaatimustaan koskien ansiovertailun puutteiksi ja virheellisyydeksi katsomien seikkojen osalta (saapunut 12.4.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon).

Valintamenettely
Peruskoulun päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli, venäjä, virka on ollut haettavana 22.1.-5.2.2026 (www.vantaa.fi, tyomarkkinatori.fi, duunitori.fi, kuntarekry.fi ja jobly.fi) vakinaisena täytettäväksi 1.8.2026 alkaen. Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä neljäkymmentäviisi (45) henkilöä,

joista virassa vaaditut kelpoisuusvaatimukset täyttivät kaksikymmentäkolme (23) hakijaa. Haastatteluun kutsuttiin kolme (3) kelpoisuusvaatimukset täyttänyttä hakijaa. Haastattelun suorittivat kaksi rehtoria.

Viran nimitysperusteet ja kelpoisuusvaatimukset
Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa todetaan, että virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Viran hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena todettiin olevan opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus. Hakuilmoituksessa todettiin, että kelpoisuusvaatimuksen lisäksi tehtävässä opettajalta edellytetään opetettavassa kielessä hyvää oman äidinkielen hallintaa. Lisäksi edellytyksinä todettiin, että opetettava kieli on useimmille opetukseen osallistuville oppilaille äidinkieli ja opetuksen tavoitteena on kielitaidon kehittämisen ja vahvistamisen lisäksi tukea oppilaan omaa kulttuuritaustaa ja kasvua kahden kulttuurin jäseneksi. Hakuilmoituksessa korostettiin edellytyksissä, että tehtävässä suoriutuminen edellyttää suomen kielen taitoa sekä tietoteknisiä perustaitoja. Lisäksi opettajalla tulee olla valmiuksia käyttää suomenkielisiä tietojärjestelmiä

Hakuilmoituksessa luettiin eduksi valmiudet tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaiden omalla kielellä. Lisäksi hakuilmoituksessa eduksi luettavissa seikoissa todettiin arvostettavan innostuneisuutta oman opetuksen kehittämiseen, joustavuutta sekä hyviä yhteistyötaitoja kuin myös kokemusta opetustyöstä, lasten ja nuorten kanssa työskentelystä, koulumaailman sekä suomalaisen koulujärjestelmän tuntemusta sekä hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Päätöksen perusteleminen ja virkaan valinnalle asetettujen edellytysten täyttyminen
Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaiset yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lain esitöiden yksityiskohtaisten perustelujen (HE 1/1998 vp, s. 180) mukaan taidolla tarkoitetaan lähinnä koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittuja tietoja ja taitoja. Kyvyllä viitataan yleisesti tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilön ominaisuuksiin, kuten luontaiseen lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin. Koetellulla kansalaiskunnolla tarkoitetaan yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä. Yleisiä nimitysperusteita on tulkittava yhteydessä asianomaisen viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin, joihin liittyen on otettava huomioon myös viran nimi ja tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät.

Hakijoita perustuslain 125 §:n 2 momentin perusteella vertailtaessa on nimitysperusteita oikeuskäytännön mukaan arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet (KHO 2005:44).

Ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisukäytännön perusteella virkaan nimittävällä on harkintavaltaa muun ohella sen suhteen, miten virkaan kuuluvien tehtävien asettamia vaatimuksia ja hakijoiden ansioita painotetaan. Tämä koskee myös esimerkiksi hakijoiden koulutuksen, työkokemuksen sekä viran tehtäviin perehtyneisyyden keskinäistä painotusta hakijoita vertailtaessa. (AOA sij. 5.10.2017, dnro EOAK/

3992/2017). Yksityiskohtainen ansiovertailu voidaan useiden hakijoiden joukosta ylimpien laillisuusvalvojien kannanottojen perusteella rajata sellaisiin hakijoihin, joita pidetään varteenotettavimpina (EOA 22.6.2006, dnro 13/4/05). Viranhakumenettelyn luonteeseen kuuluu lisäksi se, että vain osa hakijoista kutsutaan haastatteluun.

Ansiovertailu ja soveltuvuus
Yksityiskohtainen ansiovertailu voidaan useiden hakijoiden joukosta rajata sellaisiin hakijoihin, joita pidetään varteenotettavimpina. Ennen valintapäätöstä on suoritettu ansiovertailu hakijoiden kesken, jotka ovat olleet haastattelussa ja ansiovertailussa on otettu huomioon virkaan valitun, muiden haastatteluissa olleiden hakijoiden koulutus, aikaisempi työkokemus ja heidän sellaiset ominaisuutensa, tiedot ja taidot, jotka ovat eduksi tehtävien hoitamisessa. Hakijoita vertailtaessa nimitysperusteita on arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijoiden viran hoitamisen kannalta merkitykselliset ominaisuudet. Ansioita arvioitaessa on otettu huomioon viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukset ja muut etukäteen vahvistetut valintaperusteet sekä konkreettiset tehtävät. Työnantajalla on näissä rajoissa oikeus painottaa hakijoiden sellaisia ansioita, joiden se katsoo parhaiten edistävän työtehtävien hoitamista.

Työnantajalla on oikeus syyllistymättä syrjintään, arvioida ja painottaa hakijoiden ansioita tavalla, jonka työnantaja katsoo parhaiten edistävän tehtävän menestyksellistä hoitamista (Helsingin hovioikeus S 17/1903 tuomio nro 1149, KKO 2005:24, KKO 1996:141). Henkilöiden ansioituneisuutta tulee siten tarkastella erityisesti suhteessa työnantajan ilmoittamiin painotuksiin. Työnantajan valitseman painotuksen tulee kuitenkin olla myös objektiivisesti arvioiden perusteltavissa tehtävän hoidon kannalta.

Virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät määrittelevät lähtökohtaisesti sen, minkälaisia taitoja ja ominaisuuksia virkaan valittavalta edellytetään. Kun hakijoita vertaillaan Suomen perustuslain (731/1999) 125 §:n 2 momentin perusteella, on nimitysperusteita arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet.

Virantäyttöön kuuluu myös harkintavaltaa. Nimitysperusteiden soveltamisen yhteydessä harkintavalta ilmenee mm. viranomaisen oikeutena määritellä viran työtehtävät, painottaa nimitysperusteita tehtävien mukaisesti sekä päättää siitä, mikä merkitys viranhaltijoiden erilaisille ansioille on annettava.

Koulutus
Virkaan valitulla henkilöllä on Venäjällä valtiollisen pedagogisessa yliopistossa suoritettu peruskoulun opettajan tutkinto, jossa hänellä pää- ja sivuaineena, erikoistumisaineina ja suuntautumisena on ollut venäjän kieli ja kirjallisuus, peruskoulun opettaja, pedagogiikka, psykologia, opetusmetodiikka, vieras kieli (englanti). Tutkinnosta on rinnastamispäätös. Lisäksi virkaan valitulla on suoritettu erinäisiä täydennyskoulutuksia.

Oikaisuvaatimuksen tekijällä on Venäjällä yliopistossa suoritettu filosofin tutkinto, jossa hänellä pää- ja sivuaineena, erikoistumisaineina ja suuntautumisena on ollut Suomen ja venäjän kieli ja kirjallisuus. Tutkinnosta on rinnastamispäätös. Oikaisuvaatimuksen tekijällä on luokanopettajan monialaiset opinnot ja erityisopettajan erilliset opinnot suoritettu suomalaisessa yliopistossa. Oikaisuvaatimuksen tekijä on suorittamassa humanististen tieteiden kandidaatin tutkintoa. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijällä on suoritettu erinäisiä täydennyskoulutuksia.

Virkaan valitulla ja oikaisuvaatimuksen tekijällä on pedagogiset opinnot suoritettu.

Sekä virkaan valittu että oikaisuvaatimuksen tekijä molemmat täyttävät viran kelpoisuusvaatimukset. Oikaisuvaatimuksen tekijän ja virkaan valitun koulutusta ei ole arvioitu koulutuksen laadun osalta muutoin kuin kelpoisuusvaatimuksen täyttymisen osalta.

Aikaisempi työkokemus

Virkaan valittu on toiminut Suomessa luokanopettajana (valmistavan luokan opettaja 6-9 luokat) kunnallisessa koulussa 8/2022 lukien, luokan opettajana (valmistavan luokan opettaja 1-6 luokat) kunnallisessa koulussa 4/2022 – 6/2022, koulunkäynnin avustajana 8/2016 – 6/2022, siivoojana 2/2008-7/2011 sekä myyjänä 12/2005-11/2006. Virkaan valitun työkokemus Venäjällä koostuu peruskoulun opettajana (venäjän kieli ja kirjallisuus), luokanohjaajana, tieteellistyön apulaisjohtajana, koulunmuseon ja koululeirin ohjaajana toimimista peruskoulussa 8/2000 – 7/2005. Lisäksi hänellä on kokemusta sivutoimisena oman äidinkielen opettajana toimimisesta Suomessa kunnallisessa alakoulussa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on toiminut Suomessa kunnan palveluksessa oman äidinkielen opettajana 8/2019 lähtien sivutoimisen opettajan virassa. Tästä ajankohdasta oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo toimineensa tosiasiallisesti noin neljän vuoden ajan päätoimisesti. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijän on toiminut Suomessa 8/2022 alkaen päätoimisena oman äidinkielen opettajana, 6/2019-7/2020 päätoimisena tuntiopettajana, 1/2019-6/2019 päätoimisena laaja-alaisena erityisopettajana, 08/2015-1/2019 erityisluokanopettajana, 8/2008-7/2015 erityisluokanopettajana ja 2/1998-2008 päätoimisena oman äidinkielen opettajana (venäjä).

Oikaisuvaatimuksen tekijä on toiminut sivutoimissa seuraavasti: 2013-2019 työväenopistossa tuntiopettajana (venäjä vieraana kielenä), peruskoulussa 2010-2019 oman äidinkielen tuntiopettajana (venäjä), peruskoulussa 2011-2019 oman äidinkielen tuntiopettajana (venäjä), kunnan palveluksessa 2008-2011 oman äidinkielen tuntiopettajana (venäjä), osakeyhtiön palveluksessa 2006-2007 venäjä vieraana kielenä opettajana, yhdistyksen palveluksessa 2005 kääntäjänä, säätiön palveluksessa 2004-2010 kääntäjänä, yrityksen palveluksessa 2001-2003 venäjä vieraana kielenä tuntiopettajana, yrityksen palveluksessa 1999-2004 venäjä vieraana kielenä tuntiopettajana, yrityksen palveluksessa 1997-1999 venäjä vieraana kielenä tuntiopettajana, kunnan palveluksessa 1997-1/1998 oman äidinkielen opettaja (venäjä).

Oikaisuvaatimuksen tekijällä on pidempi kokemus opettajan tehtävistä. Virkaan valitulla oli kuitenkin myös riittävä kokemus kyseisistä tehtävistä. Virkaan valitun ja oikaisuvaatimuksen tekijän opetustyön kokemuksen kokonaismäärässä ei ole katsottava olevan ratkaisevaa eroa avoimena olleen tehtävän menestyksekkääseen hoitamiseen.

Haastattelu
Haastattelutilanne oli samanlainen kaikille haastatelluille. Sekä virkaan valitun, että oikaisuvaatimuksen tekijän haastattelijoina toimivat samat henkilöt ja haastattelun kysymysrunko oli sama sekä virkaan valitulle, että oikaisuvaatimuksen tekijälle.

Haastattelussa virkaan valitulle ja oikaisuvaatimuksen tekijälle on esitetty samat kysymykset. Virkaan valittu toi haastattelussa esille opetustyöstä hänellä olevan kokemuksen ja vastasi kysymyksiin huolellisesti. Virkaan valittu vastasi kysymyksiin täsmällisesti ja jäsennellysti ja pystyi nostamaan vastauksiinsa konkreettisia esimerkkejä esitettyjen kysymysten aihepiireistä. Virkaan valittu tunsi hyvin kysymysten aihepiirit ja osoitti erittäin hyvää osaamista tehtävän aihepiireistä. Virkaan valittu nosti vastauksissaan esille halunsa ja kykynsä opetustyön kehittämisestä ja tunnisti kehittämiskohteensa sekä vastasi tähän liittyvään kysymykseen monipuolisesti. Virkaan valitun vastauksesta välittyi se, että hän oli aidosti pohtinut kehittämiskohteita. Eteenpäin katsova työskentelytapa oli läsnä hänen vastauksissaan. Valittu osoitti

haastattelussa erinomaisia vuorovaikutustaitoja, joustavuutta ja hänen vastaustensa perusteella on syytä olettaa hänen omaavan hyvät yhteistyötaidot. Virkaan valittu suoritti haastattelussa monipuolisempaa reflektointia käyttämiään opetusmetodeja kohtaan ja syvällisempää pohdintaa siitä, miten voi jatkossakin kehittää ja eriyttää opetusta. Virkaan valittu toi menestyksellisesti esiin erinomaiset tietotekniset taidot ja esimerkiksi tekoälyn tuomien mahdollisuuksien hyödyntämisen opetuksessa ja osaamisensa tällä saralla. Virkaan valitun vastauksista välittyi useissa kohdin haastattelua hänen motivaationsa ja innostuneisuus tehtävää kohtaan. Virkaan valitun haastattelussa antamat vastaukset olivat kattavia, yksityiskohtaisia ja vastasivat hyvin esitettyihin kysymyksiin.

Myös oikaisuvaatimuksen tekijän toi haastattelussa esille opetustyöstä hänellä olevan kokemuksen. Oikaisuvaatimuksen tekijän haastattelussa antamat vastaukset olivat virkaan valitun vastauksia kapea-alaisempia, ja hän vastasi toisinaan hieman osin ohi kysymyksen. Esimerkiksi kysymykseen, joka koski itseä koskevia kehittämiskohteita, oikaisuvaatimuksen tekijän ensin aluksi nostanut mitään kehittämiskohteita esille ja toi tämän jälkeen kehittämiskohteena esille tietotekniikan käyttöön liittyvän yksityiskohdan ja että kehityskohteena hänellä on teknisten laitteiden käyttö. Opetusmetodien ja opetuksen eriyttämistä koskevaan kysymykseen oikaisuvaatimuksen tekijä vastasi virkaan valitun tavoin hyvin, mutta vastaus ei ollut tältäkään osin yhtä kattava kuin virkaan valitun vastaus. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei onnistunut sanoittamaan vastauksissaan yhteistyötaitojaan yhtä menestyksellisesti kuin virkaan valittu ja tätä koskeva vastaus oli oikaisuvaatimuksen tekijän osalta suppeampi. Kokonaisuudessaan oikaisuvaatimuksen tekijän haastattelussa antamat vastaukset olivat suppeampia, eivätkä muodostaneet yhtä kattavaa kuvaa tehtävän hoitamisen kannalta merkityksellistä seikoista kuin mitä virkaan valittu onnistui luomaan vastauksillaan.

Edellä mainitun perusteella virkaan valittu pystyi paremmin, laajemmin ja täsmällisemmin tuomaan esille omaa osaamistaan haastattelussa kuin oikaisuvaatimuksen tekijä. Haastattelussa esiin tulleiden seikkojen ja hakijoiden esiin tuomien vahvuuksien perusteella työnantaja on katsonut virkaan valitun soveltuvan paremmin kyseiseen tehtävään henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella.

Virkavalinnan objektiivisuus
Ennen viran auki julistamista haastattelijat määrittelivät kriteerit, joiden perusteella hakijat arvioitiin. Viran hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena todettiin olevan opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus. Hakuilmoituksessa edellytettiin kelpoisuusvaatimuksen lisäksi opetettavassa kielessä hyvää oman äidinkielen hallintaa. Lisäksi edellytyksinä todettiin, että opetettava kieli on useimmille opetukseen osallistuville oppilaille äidinkieli ja opetuksen tavoitteena on kielitaidon kehittämisen ja vahvistamisen lisäksi tukea oppilaan omaa kulttuuritaustaa ja kasvua kahden kulttuurin jäseneksi. Hakuilmoituksessa korostettiin edellytyksissä, että tehtävässä suoriutuminen edellyttää suomen kielen taitoa sekä tietoteknisiä perustaitoja. Lisäksi opettajalla tulee olla valmiuksia käyttää suomenkielisiä tietojärjestelmiä

Hakuilmoituksessa luettiin eduksi valmiudet tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaiden omalla kielellä. Lisäksi hakuilmoituksessa eduksi luettavissa seikoissa todettiin arvostettavan innostuneisuutta oman opetuksen kehittämiseen, joustavuutta sekä hyviä yhteistyötaitoja kuin myös kokemusta opetustyöstä, lasten ja nuorten kanssa työskentelystä, koulumaailman sekä suomalaisen koulujärjestelmän tuntemusta sekä hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Hakemuksia käsiteltiin arvioiden ensin hakijoiden pätevyys tehtävään suoritettujen koulutusten kautta. Seuraavaksi arvioitiin hakijoiden riittävää työkokemusta. Hakutekstejä tarkasteltaessa painotettiin erityisesti sitä, miten hakija tuo esiin itseään hakuilmoituksessa mainittujen valintakriteerien perusteella. Loppujen lopuksi kolme (3) hakijaa haastateltiin.

Ansioituneimmat hakijat kutsuttiin haastatteluun koulutuksen, työkokemuksen ja hakemuksensa perusteella. Sekä virkaan valittu että oikaisuvaatimuksen tekijä kutsuttiin haastatteluun.

Haastattelutilanne oli samanlainen kaikille haastatelluille. Haastattelijoina toimivat molemmille samat henkilöt ja haastattelun kysymysrunko oli sama sekä virkaan valitulle, että oikaisuvaatimuksen tekijälle. Haastattelun vastauksia arvioitiin hakuilmoituksessa mainittujen edellytyksiin perustuen. Haastattelujen jälkeen oltiin yhteydessä sekä virkaan valitun, että oikaisuvaatimuksen tekijän ilmoittamiin suosittelijoihin. Virkaan valinta tehtiin hakemukseen, haastatteluun, ja suosituksiin perustuvan kokonaisarvioinnin perusteella.

Valinta perustui kokonaisharkintaan siitä, kenellä kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto sekä henkilökohtaiset ominaisuudet huomioon ottaen arvioitiin olevan parhaat edellytykset viran menestykselliseen hoitamiseen.

Oikaisuvaatimuksen tekijän ja virkaan valitun iässä on alle kymmenen vuoden ero. Sekä oikaisuvaatimuksen tekijä, että virkaan valittu kutsuttiin haastatteluun hakemusten perusteella ja virkaan valittiin henkilö edellä eritellyin perustein. Ikä ei ole ollut relevantti eikä virkavalinnassa tai rekrytointiprosessissa ole sovellettu muitakaan kiellettyjä syrjintäperusteita.

Yhteenveto ja johtopäätökset
Viran täyttömenettelyssä hakijoiden koulutus ja työkokemus sekä muut ansiot ja ominaisuudet on arvioitu asianmukaisesti. Haastattelun ja kokonaisvaltaisen harkinnan perusteella virkaa hakeneista virkaan valittu henkilö täytti parhaiten viran hoitamisen edellytykset. Valinta on perustunut kokonaisharkintaan siitä, kenellä kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto huomioon ottaen arvioidaan olevan parhaat edellytykset viran menestykselliseen hoitamiseen. Koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi kokonaisharkinnassa on painotettu henkilökohtaisia ominaisuuksia, koska myös niiden merkitys on kysymyksessä olevan viran hoidon kannalta tärkeä. Työnantajalla on oikeus painottaa hakijoiden sellaisia ansioita ja soveltuvuutta, joiden se katsoo parhaiten edistävän työtehtävien hoitamista.

Viranhaltijapäätöksen mukaisesti on katsottu, että hakemusten, työkokemuksen, koulutuksen ja haastattelujen muodostaman kokonaisarvioinnin perusteella virkaan valittu on täyttänyt parhaiten ne edellytykset ja eduksi luettavat seikat, joita viran menestyksellinen hoitaminen edellyttää. Koulutuksen ja työkokemuksen sekä hakuilmoituksessa ilmoitettujen edellytysten lisäksi kokonaisharkinnassa on painotettu henkilökohtaisia ominaisuuksia, koska niiden merkitys on kysymyksessä olevan viranhoidon kannalta tärkeä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole tuonut oikaisuvaatimuksessaan esiin sellaisia seikkoja, joiden perusteella hänen voitaisiin katsoa olleen kokonaisarvion perusteella soveltuvampi hakija kyseiseen virkaan kuin siihen valittu.

Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, että oikaisuvaatimuksen tekijää voitaisiin kokonaisarvioinnin perusteella pitää virkaan valittua ansioituneempana. Oikaisuvaatimuksen tekijää ei ole kohdeltu epäasiallisesti eikä häntä ole asetettu epäedullisempaan asemaan muihin hakijoihin nähden. Myöskään oikaisuvaatimuksen esille nostama seikka siitä, että on tärkeää varmistaa, ettei valintaan ole vaikuttanut kielletty syrjintä kuten ikä, todetaan että virkavalinnassa ja sitä edeltävissä toimissa ei oikaisuvaatimuksen tai muidenkaan hakijoiden iällä ole ollut vaikutusta ja mahdolliset ikään tai muuhunkaan laissa

kielletyksi säädetyn perusteeseen vetoavat väitteet ovat perusteettomia ja hakijoita on kohdeltu yhdenvertaisesti.

Kokonaisarvion perusteella virkaan valittu on ansioitunein kelpoisuusvaatimukset täyttävä, soveltuvin ja sopivin Päiväkummun koulun päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli venäjä, vakituiseen virkaan.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 11

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä 9.4.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon saapunut oikaisuvaatimus koskien päätöstä 31.3.2026 § 53 Päiväkummun koulu / päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli, venäjä, vakituisen viran täyttäminen alkaen 1.8.2026, ID 17837 edellä mainituin perustein.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus ja sen täydennys viranhaltijanpäätökseen 31.3.2026 § 53 Päiväkummun koulu / päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli venäjä, vakituisen virkan täyttäminen alkaen 1.8.2026, sisältää henkilötietoja
- Viranhaltijapäätös 31.3.2026 § 53 Päiväkummun koulu / päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli venäjä, vakituisen virkan täyttäminen alkaen 1.8.2026, sisältää henkilötietoja
- Hakuilmoitus
- Ansiovertailu (salassa pidettävä, JulkL 24 §:n 1 mom. 29 kohta)
- Virkaan valitun hakemus, sisältää henkilötietoja
- Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus, sisältää henkilötietoja
- Oikaisuvaatimuksen tekijän toimittamat liitteet:
    - Yliopiston todistuksia neljä kappaletta, sisältää henkilötietoja
    - Ulkomailla suoritetun korkeakoulututkinnon rinnastamispäätös, sisältää henkilötietoja
    - CV, sisältää henkilötietoja

Täytäntöönpano: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala
- ote asianosaiselle

Muutoksenhakuohje: 2 Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo, puh. 040 707 1115
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kasvatus ja oppiminen/Perusopetus | 31.3.2026 | VD/1078/01.01.01.01/2026
Perusopetuksen aluepäällikkö Paukku Kirsi

Päiväkummun koulu / Päätoiminen tuntiopettaja, oma äidinkieli, venäjä vakituisen viran täyttäminen alkaen 01.08.2026, ID 17837

Lisätietoja antaa rehtori Paanajärvi Minna, p. 0400 652208, minna.paanajarvi@vantaa.fi

Peruskoulun päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli, venäjä, virka on ollut haettavana 22.1.-5.2.2026 (www.vantaa.fi, tyomarkkinatori.fi, duunitori.fi, kuntarekry.fi ja jobly.fi) vakinaisena täytettäväksi 1.8.2026 alkaen.

Päätoiminen tuntiopettaja toimii Vantaan kaupungin toiminta-alueella kasvatuksen ja oppimisen toimialalla, perusopetuksen palvelualueella hoitaen päätoimiselle tuntiopettajalle, oma äidinkieli, venäjä, määriteltyjä tehtäviä. Viranhoitopaikka virkasuhteen alkaessa on Päiväkummun koulu.

Viran kelpoisuusvaatimukset määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukaisesti.

Päätoimiselta tuntiopettajalta, oma äidinkieli, venäjä edellytämme opetettavassa kielessä hyvää oman äidinkielen hallintaa. Opetettava kieli on useimmille opetukseen osallistuville oppilaille äidinkieli ja opetuksen tavoitteena on kielitaidon kehittämisen ja vahvistamisen lisäksi tukea oppilaan omaa kulttuuritaustaa ja kasvua kahden kulttuurin jäseneksi. Tehtävässä suoriutuminen edellyttää suomen kielen taitoa sekä tietoteknisiä perustaitoja. Opettajalla tulee olla valmiuksia käyttää suomenkielisiä tietojärjestelmiä.
Eduksi luemme valmiudet tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaiden omalla kielellä. Arvostamme innostuneisuutta oman opetuksen kehittämiseen, joustavuutta sekä hyviä yhteistyötaitoja. Arvostamme kokemusta opetustyöstä, lasten ja nuorten kanssa työskentelystä, koulumaailman sekä suomalaisen koulujärjestelmän tuntemusta sekä hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Tehtävä on hinnoiteltu. Palkkauksessa noudatetaan Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimusta (OVTES).

Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 45 henkilöä, joista 23 täytti kelpoisuusvaatimukset. Haastatteluun kutsuttiin 3 kelpoisuusvaatimukset täyttänyttä hakijaa. Haastattelun suorittivat 2 rehtoria.

Hakemusten, työkokemuksen, koulutuksen ja haastattelujen muodostaman hakijoiden ansioiden kokonaisarvioinnin perusteella virkaa hakeneista XXXXXXXXXXXXX täyttää parhaiten ne edellytykset, joita tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 12 luvun 2 §:n mukaan palvelualuejohtaja tai hänen määräämänsä ottaa muut palvelualueeseen kuuluvat viranhaltijat. Perusopetuksen johtaja on päätöksellään 11.3.2020 § 17 delegoinut päätösvallan aluepäällikölle oman alueensa vakituisiin opettajan virkoihin valittavan henkilöstön osalta 1.3.2020 alkaen.

Päätös / Perusopetuksen aluepäällikkö

Päätän ottaa päätoimisen tuntiopettajan, oma äidinkieli, venäjä virkaan XXXXXXXXXXXXX 1.8.2026 alkaen toistaiseksi kuuden kuukauden koeajalla.

Virkaan valittu on esittänyt virassa vaadittavan rikosrekisteriotteen.

Vantaa 31.3.2026

Paukku Kirsi
Perusopetuksen aluepäällikkö

Allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

Täytäntöönpano

Ote valitulle
Rekrytoinnin tukipalvelut
Koulun rehtori

Päätös on yleisesti nähtävänä

Aika 1.4.2026

Paikka Vantaan kaupungin internetsivulla paatokset.vantaa.fi

Tiedoksianto asianosaiselle

☑ Annettu tiedoksi sähköisesti
Pvm: 1.4.2026
Vastaanottajat: Hakijat

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit vaatia siihen oikaisua kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalta eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena. Ilmoita siinä päätös, johon haet oikaisua, sekä mahdollinen diaarinumero. Kerro mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä myös ne mukaan oikaisuvaatimukseen. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupungin yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Tarkista aukioloajat soittamalla tai osoitteesta https://www.vantaa.fi/vantaa-info)
Puhelin: (09) 83911 (vaihde)
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/Oikaisuvaatimus-paatokselle

Päätoiminen tuntiopettaja, oma äidinkieli, venäjä, Päiväkummun koulu

Vantaan kaupunki, Kasvatus ja oppiminen, Perusopetus
Päiväkummun koulu

Ismontie 2, 01420 Vantaa

Työsuhteen kesto: Vakituinen 01.08.2026 -

Hei sinä venäjän oman äidinkielen opetuksen innostunut ammattilainen! Etsimme sinua päätoimisen tuntiopettajan toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen 1.8.2026 alkaen.

Oppilaan oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta. Oman äidinkielen opettaja toimii kiertävänä opettajana Vantaan peruskouluissa. Opetuspaikka voi vaihtua työpäivän aikana. Opetusta annetaan pääsääntöisesti klo 8 - 17 välisenä aikana. Opetusryhmissä on useimmissa tapauksissa oppilaita eri luokka-asteilta.

Oman äidinkielen opettaja antaa tarvittaessa oppilaille oman äidinkielistä tukea koulunkäyntiin ja perusopetuksen oppiaineiden opetukseen.

Opetustuntimäärä määritellään opettajarekisterissä palvelussuhteen alkaessa.

Hakemuksestasi tulee ilmetä kelpoisuutesi ja kaikki siihen liittyvät osasuoritukset. Hakemuksesta tulee käydä ilmi, onko tutkinto aineenopettajan koulutusohjelmasta ja missä aineessa on opetettavan aineen opinnot, sekä opintoviikkojen/opintopisteiden määrä. Jos tutkinto ei ole aineenopettajan koulutuksesta, tulee hakijalla olla maininta virkaan kuuluvan aineen vastaavuustodistuksesta ja todistus opettajan pedagogisista opinnoista (35ov/60op).

Ulkomailla suoritetusta tutkinnosta tulee olla Opetushallituksen antama tutkinnon tunnustamistodistus. Hakemuksessa tulee olla maininta, mikäli tunnustamistodistuksessa todetaan todistuksen antaminen ehdollisena.

Kelpoisuuden osoittavat todistukset tarkistetaan mahdollisessa haastattelutilanteessa.

Viran hoitamisen edellytykset täyttävien hakijoiden puuttuessa virka voidaan täyttää määräaikaisesti. Määräaikaisessa täyttämisessä voidaan huomioida myös tässä haussa tulleet hakemukset.

Päiväkummun koulun rehtori toimii tehtävään valittavan henkilön esimiehenä.

Miksi valita Vantaa?

Vantaa on maamme neljänneksi suurin kaupunki, jossa on rohkeutta tehdä asioita uudella

tavalla ja taitoa toimia yhteistyössä erilaisissa verkostoissa. Kaupunki on turvallinen työnantaja, joka tarjoaa henkilöstölle laajat mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen. Nykyaikaisissa oppilaitoksissamme arvostetaan laadukkaan kasvatuksen ja opetuksen lisäksi kansainvälisyyttä, monikulttuurisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tule opettajaksi Vantaalle! Tutustu opettajan työhön Vantaa.fi:ssä.

Vantaan kaupunki tarjoaa työntekijöilleen monipuoliset henkilöstöedut, kuten liikunta-, hyvinvointi- ja kulttuuriedun, lounasedun ja työmatkaedun julkisen liikenteen käyttöön. Tuemme henkilöstön hyvinvointia mahdollistamalla ja tukemalla liikunnallista elämäntapaa. Kaupungin työntekijät voivat hyödyntää mm. uimahallien, kuntosalien ja ryhmäliikunnan sekä hierontayritysten etuhintaisia palveluja. Lisäksi työntekijöille on usein tarjolla alennushintaisia lippuja kaupungin kulttuuritapahtumiin.

Jos jäit vielä pohtimaan, mitä Vantaalla on sinulle tarjottavaa, käy verkkosivuillamme lukemassa lisää syitä valita Vantaa.

Työsuhteen tietoja

Kelpoisuusvaatimus: Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus.

Kelpoisuusvaatimuksen lisäksi edellytämme: edellytämme opettajalta opetettavassa kielessä hyvää oman äidinkielen hallintaa. Opetettava kieli on useimmille opetukseen osallistuville oppilaille äidinkieli ja opetuksen tavoitteena on kielitaidon kehittämisen ja vahvistamisen lisäksi tukea oppilaan omaa kulttuuritaustaa ja kasvua kahden kulttuurin jäseneksi. Tehtävässä suoriutuminen edellyttää suomen kielen taitoa sekä tietoteknisiä perustaitoja. Opettajalla tulee olla valmiuksia käyttää suomenkielisiä tietojärjestelmiä.

Luemme eduksi: valmiudet tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaiden omalla kielellä. Arvostamme innostuneisuutta oman opetuksen kehittämiseen, joustavuutta sekä hyviä yhteistyötaitoja. Arvostamme kokemusta opetustyöstä, lasten ja nuorten kanssa työskentelystä, koulumaailman sekä suomalaisen koulujärjestelmän tuntemusta sekä hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Palvelussuhteen ehdot määräytyvät Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaisesti.

Edellytettävät luvat: Valitun henkilön tulee esittää voimassa oleva rikostaustaote

Työpaikkojen lukumäärä: 1

Koeaika: Tehtävässä noudatetaan 6 kuukauden koeaikaa

Kokoaika-/osa-aikatyö: Kokoaikainen

Palvelusuhteen muoto: Virkasuhde

Työaika: Sovellettavan virka- ja työehtosopimuksen mukaan

Yhteystiedot:

Rehtori

Paanajärvi Minna

0400 652208

minna.paanajarvi@vantaa.fi

Vantaa on vastuullinen työnantaja. Tuemme työntekijöidemme hyvinvointia ja osaamista sekä työyhteisöjen hyvää ilmapiiriä. Kehitämme jatkuvasti esihenkilötyötämme. Meille Vantaan kaupungilla on tärkeää työyhteisön tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Toivomme saavamme hakemuksia erilaisilta taustoilta olevilta henkilöiltä, kuten eri-ikäisiltä, eri sukupuolta olevilta ja erilaisista kieli-, kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin kuuluvilta.

Lähetä hakemuksesi rekrytointijärjestelmämme kautta. Vantaan hakujen hakuaika päättyy klo 16:00.

Rekrytointiprosessissa saatetaan käyttää videohaastattelua.

Haku alkaa 22.01.2026 12:00 - Haku päättyy 05.02.2026 16:00

12 § **Oikaisuvaatimus päätoimisen tuntiopettajan määräaikaisen viran täyttämisestä, Leppäkorven koulu / IK**

VD/2374/01.01.01.01/2026VD/2374/01.01.01.01/2026

IK/EH/PH

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt oikaisuvaatimuksen 9.4.2026 Leppäkorven koulun rehtorin päätöksestä 9.4.2026 § 3, jolla päätöksen tehnyt rehtori päätti päätoimisen tuntiopettajan (ei vakanssinumeroa) määräaikaiseen virkaan ottamisesta ajalle 01.08.2026-31.07.2027.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua.

Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kuntalain 139 §:n mukaan päätöksen tiedoksiantoon asianosaiselle sovelletaan, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ssä säädetään tavallisesta sähköisestä tiedoksiannosta.

Oikaisuvaatimus on tehty perustuen asianosaisuuteen ja se on saapunut 9.4.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon. Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 9.4.2026. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimus
Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että rehtorin tekemä päätös 9.4.2026 § 3 oikaistaan, koska valintamenettelyssä on ollut epäselvyyksiä ja mahdollisesti yhdenvertaisuuden vaarantavia tekijöitä. Oikaisuvaatimuksen tekijä pyytää asian uudelleenkäsittelyä siten, että kaikkien hakijoiden ansiot arvioidaan keskenään tasapuolisesti ja läpinäkyvästi.

Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä pyytää haastattelumenettelyn osalta tarkennusta siihen, millä tavoin neljäs hakija, ryhmähaastattelussa oli läsnä kolme hakijaa, on haastateltu sekä siihen, ovatko kaikkien hakijoiden haastattelutilanteet olleet keskenään vertailukelpoisia. Oikaisuvaatimuksenhakija pyytää selvitystä siitä, jos neljäs hakija on haastateltu eri tavalla (esimerkiksi yksilöhaastattelussa eri ajankohtana), miten haastattelumenetelmien mahdolliset erot on huomioitu hakijoiden keskinäisessä vertailussa ja miten yhdenvertaisuus on varmistettu.

Hakijoiden ansioiden vertailun osalta oikaisuvaatimuksen tekijä pyytää tarkempaa selvitystä siitä, millä konkreettisilla perusteilla valittu henkilö on katsottu ansioituneimmaksi suhteessa muihin hakijoihin, erityisesti koulutuksen, työkokemuksen ja opetustehtävään soveltuvuuden osalta.

Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa tasapuolisen kohtelun varmistamista koskien, että julkisissa rekrytoinneissa tulee noudattaa tasapuolisuuden, avoimuuden ja objektiivisuuden periaatteita. Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että edellä kuvattu haastattelumenettelyn epäselvyys herättää kysymyksen siitä, ovatko kaikki hakijat olleet keskenään yhdenvertaisessa asemassa valintaprosessin aikana.

Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä pyytää toimittamaan tarkemmat tiedot valintaprosessin kulusta, käytetyistä arviointikriteereistä sekä siitä, miten hakijoiden ansioiden vertailu on käytännössä toteutettu.

Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että valintamenettelyä ei ole kuvattu riittävän selkeästi eikä ole varmuutta siitä, että hakijoita on kohdeltu yhdenvertaisesti ja että näin ollen päätös tulee ottaa uudelleen käsiteltäväksi.

Valintamenettely
Määräaikaiseksi voimassa oleva päätoimisen tuntiopettajan (matematiikka, fysiikka, kemia) määräaikainen virka on ollut haettavana 13.03.2026-27.03.2026 (www.vantaa.fi, tyomarkkinatori.fi, duunitori.fi, kuntarekry.fi ja jobly.fi) määräaikaisena täytettäväksi ajalle 01.08.2026-31.07.2027. Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä kahdeksantoista (18) henkilöä, joista kukaan ei täyttänyt virassa vaadittuja kelpoisuusvaatimuksia. Haastatteluun kutsuttiin neljä (4) hakijaa. Haastattelun suorittivat Leppäkorven koulun rehtori ja apulaisrehtori.

Viran nimitysperusteet ja kelpoisuusvaatimukset
Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa todetaan, että virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Viran hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena todettiin olevan opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus. Hakuilmoituksessa todettiin myös, että Leppäkorven koulu hakee yhteisopettajuudesta kiinnostunutta matemaattisten aineiden opettajaa ja että tehtävään sisältyy yläkoulun matematiikan, kemian ja fysiikan opettamisen lisäksi opetusta myös alakouluikäisten ryhmissä.

Hakuilmoituksessa luettiin eduksi kokemus työpariopettajuudesta sekä työskentelystä yhtenäisessä peruskoulussa.

Päätöksen perusteleminen ja virkaan valinnalle asetettujen edellytysten täyttyminen
Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaiset yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lain esitöiden yksityiskohtaisten perustelujen (HE 1/1998 vp, s. 180) mukaan taidolla tarkoitetaan lähinnä koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittuja tietoja ja taitoja. Kyvyllä viitataan yleisesti tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilön ominaisuuksiin, kuten luontaiseen lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin. Koetellulla kansalaiskunnolla tarkoitetaan yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä. Yleisiä nimitysperusteita on tulkittava yhteydessä asianomaisen viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin, joihin liittyen on otettava huomioon myös viran nimi ja tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät.

Hakijoita perustuslain 125 §:n 2 momentin perusteella vertailtaessa on nimitysperusteita oikeuskäytännön mukaan arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava

huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet (KHO 2005:44).

Ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisukäytännön perusteella virkaan nimittävällä on harkintavaltaa muun ohella sen suhteen, miten virkaan kuuluvien tehtävien asettamia vaatimuksia ja hakijoiden ansioita painotetaan. Tämä koskee myös esimerkiksi hakijoiden koulutuksen, työkokemuksen sekä viran tehtäviin perehtyneisyyden keskinäistä painotusta hakijoita vertailtaessa. (AOA sij. 5.10.2017, dnro EOAK/3992/2017). Yksityiskohtainen ansiovertailu voidaan useiden hakijoiden joukosta ylimpien laillisuusvalvojien kannanottojen perusteella rajata sellaisiin hakijoihin, joita pidetään varteenotettavimpina (EOA 22.6.2006, dnro 13/4/05). Viranhakumenettelyn luonteeseen kuuluu lisäksi se, että vain osa hakijoista kutsutaan haastatteluun.

Ansiovertailu ja soveltuvuus
Yksityiskohtainen ansiovertailu voidaan useiden hakijoiden joukosta rajata sellaisiin hakijoihin, joita pidetään varteenotettavimpina. Ennen valintapäätöstä on suoritettu ansiovertailu hakijoiden kesken, jotka ovat olleet haastattelussa ja ansiovertailussa on otettu huomioon virkaan valitun, muiden haastatteluissa olleiden hakijoiden koulutus, aikaisempi työkokemus ja heidän sellaiset ominaisuutensa, tiedot ja taidot, jotka ovat eduksi tehtävien hoitamisessa. Hakijoita vertailtaessa nimitysperusteita on arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijoiden viran hoitamisen kannalta merkitykselliset ominaisuudet. Ansioita arvioitaessa on otettu huomioon viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukset ja muut etukäteen vahvistetut valintaperusteet sekä konkreettiset tehtävät. Työnantajalla on näissä rajoissa oikeus painottaa hakijoiden sellaisia ansioita, joiden se katsoo parhaiten edistävän työtehtävien hoitamista.

Työnantajalla on oikeus syyllistymättä syrjintään, arvioida ja painottaa hakijoiden ansioita tavalla, jonka työnantaja katsoo parhaiten edistävän tehtävän menestyksellistä hoitamista (Helsingin hovioikeus S 17/1903 tuomio nro 1149, KKO 2005:24, KKO 1996:141). Henkilöiden ansioituneisuutta tulee siten tarkastella erityisesti suhteessa työnantajan ilmoittamiin painotuksiin. Työnantajan valitseman painotuksen tulee kuitenkin olla myös objektiivisesti arvioiden perusteltavissa tehtävän hoidon kannalta.

Virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät määrittelevät lähtökohtaisesti sen, minkälaisia taitoja ja ominaisuuksia virkaan valittavalta edellytetään. Kun hakijoita vertaillaan Suomen perustuslain (731/1999) 125 §:n 2 momentin perusteella, on nimitysperusteita arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet.

Virantäyttöön kuuluu myös harkintavaltaa. Nimitysperusteiden soveltamisen yhteydessä harkintavalta ilmenee mm. viranomaisen oikeutena määritellä viran työtehtävät, painottaa nimitysperusteita tehtävien mukaisesti sekä päättää siitä, mikä merkitys viranhaltijoiden erilaisille ansioille on annettava.

Koulutus

Kukaan ei täyttänyt virassa vaadittuja kelpoisuusvaatimuksia.

Virkaan valitulla henkilöllä on kasvatustieteen maisterin tutkinto. Lisäksi hän on suorittanut luokanopettajan monialaiset opinnot ja yliopistossa 20 opintoviikkoa fysiikan ja kemian opintoja.

Oikaisuvaatimuksen tekijällä on filosofian maisterin tutkinto, filosofia lisensiaatin tutkinto, luonnontieteiden kandidaatin tutkinto ja yliopistossa 120 opintopistettä kemian opintoja (kemian aineopettajan kelpoisuus).

Molemmat olivat suorittaneet opettajan pedagogiset opinnot.

Aikaisempi työkokemus

Virkaan valittu on toiminut luokanopettajana kunnallisessa yhteiskoulussa 8/1996 lähtien, joista 28 vuotta luokanopettajana ja lisäksi matematiikan, fysiikan ja kemian päätoimisena tuntiopettajana kaksi vuotta. Tätä ennen virkaan valittu on toiminut kunnallisessa peruskoulussa erityisluokan opettajana ja oman viran hoidon ohessa koko koulun fysiikan ja kemian opettajana kolme vuotta, kunnallisessa peruskoulussa, erityisluokanopettajana vuoden ja kunnallisessa peruskoulussa erityisluokanopettajana vuoden. Virkaan valitulla on yli kolme vuosikymmentä opetuskokemusta peruskouluista eri oppiaineista.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on toiminut peruskoulussa kemian ja matematiikan päätoimisen tuntiopettajana kolme vuotta, yhtenäiskoulussa kemian päätoimisena tuntiopettajana kaksi vuotta ja puolivuotta, yhteiskoulussa kemian päätoimisena tuntiopettajana kahdeksan kuukautta. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä on toiminut sivutoimisena oppikirjailijana 03/2022 lukien, tehtävänään erityisesti kemian oppikirjojen sisällön suunnittelu, teoksiin kirjoittaminen ja teosten päivittäminen. Oikaisuvaatimuksen tekijä on myös toiminut yliopistossa apurahatutkijana ja jatko-opiskelija kaksi vuotta 11 kuukautta. Muuan työkokemuksena oikaisuvaatimuksen tekijä tuo esille lukion kemian kahden koepakettien suunnittelun ja laatimisen keväällä 2026.

Virkaan valitulla on merkittävästi pidempi kokemus peruskoulun opetustyöstä kuin oikaisuvaatimuksen tekijällä ja virkaan valitulla on kokemusta kaikkien kolmen aineen opettamisesta.

Haastattelu

Kukaan haastateltavista ei täyttänyt virassa vaadittuja kelpoisuusehtoja. Haastatteluun kutsuttiin neljä hakijaa. Kolme hakijoista osallistui ryhmähaastatteluun, yksi haastateltiin yksilöhaastattelussa. Haastattelujen järjestämistapa vaihteli käytännön syistä. Ryhmähaastattelussa käytettyä keskustelutehtävää ei voitu teettää neljännen hakijan yksilöhaastattelussa. Tämän vuoksi se jätettiin kaikilta kokonaan arvioimatta hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi. Molemmissa haastattelumuodoissa kaikilta hakijoilta kysyttiin muutoin samat kysymykset, eivätkä haastattelutilanteet merkityksellisin osin poikenneet toisistaan osallistujamäärää lukuun ottamatta. Haastattelun muodolle ja haastattelumuodon mahdollisille eroille ei ole annettu merkitystä valintapäätöstä tehtäessä.

Haastattelussa kysyttiin vahvuuksia, kehittymiskohteita, pedagogista ajattelua, opetuksen konkretiaa, oppimisen tuen ja arvioinnin asioita. Soveltuvuuden arvioinnissa arvioitiin kykyä reflektoida omaa toimintaansa ja kehittymistä, vastausten selkeyttä ja monipuolisuutta sekä vuorovaikutustaitoja.

Hakuilmoituksessa on ilmoitettu hakijan eduksi luettavan kokemuksen yhtenäisessä peruskoulussa työskentelystä sekä työpariopettamisen. Hakijan eduksi laskettiin, mikäli hän toi näitä asioita menestyksellisesti esiin työhakemuksessa tai haastattelutilanteessa.

Virkaan valittu pystyi paremmin, laajemmin ja täsmällisemmin tuomaan esille omaa osaamistaan haastattelussa kuin oikaisuvaatimuksen tekijä, jonka vastaukset olivat suppeampia. Virkaan valitulla on vahva kokemus työpariopettajuudesta. Haastattelussa esiin tulleiden seikkojen ja hakijoiden esiin tuomien vahvuuksien perusteella työnantaja on katsonut virkaan valitun soveltuvan paremmin kyseiseen tehtävään henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella.

Virkavalinnan objektiivisuus
Ennen viran auki julistamista haastattelijat määrittelivät kriteerit, joiden perusteella hakijat arvioitiin. Viran hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena todettiin olevan opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus.

Hakuilmoituksessa luettiin eduksi kokemus työpariopettajuudesta sekä työskentelystä yhtenäisessä peruskoulussa.

Hakemuksia käsiteltiin arvioiden ensin hakijoiden pätevyys tehtävään suoritettujen koulutusten kautta. Kukaan haastateltavista ei täyttänyt virassa vaadittuja kelpoisuusehtoja. Ansioituneimmat hakijat kutsuttiin haastatteluun koulutuksen, kokemuksen ja hakemuksensa perusteella. Sekä virkaan valittu että oikaisuvaatimuksen tekijä kutsuttiin haastatteluun.

Haastattelijoina virkaan valitulle ja oikaisuvaatimuksen tekijälle toimivat molemmille samat henkilöt ja haastattelun kysymysrunko, arvioimatta jätettyä ryhmähaastattelun keskustelutehtävää lukuun ottamatta, oli sama. Haasteltujen vastauksia arvioitiin hakuilmoituksessa mainittujen edellytyksiin perustuen.

Haastatelluista hakijoista laadittiin haastattelun jälkeen ansiovertailu. Ansiovertailussa arvioitiin hakijoiden koulutusta (1-3pistettä), työkokemusta (1-3pistettä) ja soveltuvuutta tehtävään (1-8pistettä).

Haastatteluun edenneillä hakijoilla oli kullakin tehtynä opettajan pedagogiset opinnot ja sen myötä opettajan kelpoisuus. Kelpoisuus opetettaviin aineisiin sen sijaan vaihteli hakijoiden kesken.

Koulutuksesta annettavat pisteet muodostuivat seuraavasti. Täysi kelpoisuus opetettaviin aineisiin, kolme pistettä. Kelpoisuus johonkin kolmesta opetettavasta aineesta, kaksi pistettä. Opettajan kelpoisuus johonkin muuhun peruskoulussa opetettavaan aineeseen tai luokanopetukseen, yksi piste.

Työkokemuksesta opetustyöstä peruskoulussa annettavat pisteet muodostuivat seuraavasti. 2-4 vuotta opettajakokemusta peruskoulussa, yksi piste. 5-10 vuotta opettajakokemusta peruskoulussa, kaksi pistettä. Yli kymmenen vuotta opettajakokemusta peruskoulussa, kolme pistettä.

Kaikilla hakijoilla oli kokemusta matemaattisten aineiden opettamisesta, osalla lisäksi muusta opetustyöstä peruskoulussa. Kokemuksessa huomioitiin opetustyö peruskoulussa.

Hakijan soveltuvuutta tehtävään arvioitiin suhteessa hakuilmoituksessa mainittuihin asioihin sekä tehtävän hoitamisen kannalta keskeisiin valmiuksiin.

Virkaan valittu sai koulutuksesta yhden pisteen, kokemuksesta kolme pistettä ja soveltuvuudesta seitsemän pistettä. Oikaisuvaatimuksen tekijä vastaavasti sai koulutuksesta kaksi pistettä, kokemuksesta kaksi pistettä ja soveltuvuudesta kolme pistettä.

Valinta perustui kokonaisharkintaan siitä, kenellä hakijoista taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto sekä henkilökohtaiset ominaisuudet huomioon ottaen arvioitiin olevan parhaat edellytykset viran menestykselliseen hoitamiseen.

Yhteenveto ja johtopäätökset
Viran täyttömenettelyssä hakijoiden koulutus ja työkokemus sekä muut ansiot ja ominaisuudet on arvioitu asianmukaisesti. Haastattelun ja kokonaisvaltaisen harkinnan perusteella virkaa hakeneista virkaan valittu henkilö täytti parhaiten viran hoitamisen edellytykset. Valinta on perustunut kokonaisharkintaan siitä, kenellä hakijoista taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto huomioon ottaen arvioidaan olevan parhaat edellytykset viran menestykselliseen hoitamiseen. Koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi kokonaisharkinnassa on painotettu henkilökohtaisia ominaisuuksia, koska myös niiden merkitys on kysymyksessä olevan viran hoidon kannalta tärkeä. Työnantajalla on oikeus painottaa hakijoiden sellaisia ansioita ja soveltuvuutta, joiden se katsoo parhaiten edistävän työtehtävien hoitamista.

Viranhaltijapäätöksen mukaisesti on katsottu, että hakemusten, työkokemuksen, koulutuksen ja haastattelujen muodostaman kokonaisarvioinnin perusteella virkaan valittu on täyttänyt parhaiten ne pätevyydet ja ominaisuudet, joita tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää. Koulutuksen ja työkokemuksen sekä hakuilmoituksessa ilmoitettujen edellytysten lisäksi kokonaisharkinnassa on painotettu henkilökohtaisia ominaisuuksia, koska niiden merkitys on kysymyksessä olevan viranhoidon kannalta tärkeä. Virkaan valittu on aikaisemmin urallaan toiminut opetustehtävissä pitkän ajanjakson. Virkaan valitun vahva opetuskokemus sekä henkilökohtaiset ominaisuudet on katsottu antavan erinomaiset valmiudet tehtävän hoitamiseen.

Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole tuonut oikaisuvaatimuksessaan esiin sellaisia seikkoja, joiden perusteella hänen voitaisiin katsoa olleen kokonaisarvion perusteella soveltuvampi hakija kyseiseen virkaan kuin siihen valittu.

Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, että oikaisuvaatimuksen tekijää voitaisiin kokonaisarvioinnin perusteella pitää virkaan valittua ansioituneempana. Oikaisuvaatimuksen tekijää ei ole kohdeltu epäasiallisesti eikä häntä ole asetettu epäedullisempaan asemaan muihin hakijoihin nähden.

Kokonaisarvion perusteella virkaan valittu on ansioitunein, soveltuvin ja sopivin Leppäkorven koulun päätoiminen tuntiopettaja määräaikaiseen virkaan.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 12

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä 9.4.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon saapunut oikaisuvaatimus koskien päätöstä 9.4.2026 § 3 Leppäkorven koulun / päätoimisen tuntiopettajan määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 01.08.2026-31.07.2027, edellä mainituin perustein.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus viranhaltijanpäätökseen 9.4.2026 § 3 Leppäkorven koulun / päätoimisen tuntiopettajan määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 01.08.2026-31.07.2027, sisältää henkilötietoja

- Viranhaltijapäätös 9.4.2026 § 3 Leppäkorven koulu / päätoimisen tuntiopettajan määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 01.08.2026-31.07.2027, sisältää henkilötietoja
- Hakuilmoitus
- Ansiovertailu (salassa pidettävä, JulkL 24 §:n 1 mom. 29 kohta)
- Virkaan valitun hakemus, sisältää henkilötietoja
- Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus, sisältää henkilötietoja

Täytäntöönpano: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala
- ote asianosaiselle

Muutoksenhakuohje: 2 Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo, puh. 040 707 1115
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Leppäkorven koulu / Päätoiminen tuntiopettaja (ei vakanssinumeroa), määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 01.08.2026-31.07.2027, ID 18089

Lisätietoja antaa Rehtori Päivi Hasari, p.040 593 5419, paivi.hasari@vantaa.fi

Päätoimisen tuntiopettajan, *(*matematiikka, fysiikka, kemia*),* tehtävä on ollut haettavana 13.03.2026-27.03.2026 (www.vantaa.fi, tyomarkkinatori.fi, duunitori.fi, kuntarekry.fi ja jobly.fi) täytettäväksi määräaikaisena ajalle 01.08.2026-31.07.2027.

Tehtävälle on perusopetuksen johtajan täyttölupa.

Päätoiminen tuntiopettaja toimii Vantaan kaupungin toiminta-alueella kasvatuksen ja oppimisen toimialalla, perusopetuksen palvelualueella hoitaen päätoimiselle tuntiopettajalle määriteltyjä tehtäviä. Viranhoitopaikka virkasuhteen alkaessa on Leppäkorven koulu.

Viran kelpoisuusvaatimukset määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukaisesti.

Tehtävä on hinnoiteltu. Palkkauksessa noudatetaan Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimusta (OVTES).

Määräaikaan mennessä tehtävää haki yhteensä 18 henkilöä, joista kukaan ei täyttänyt virassa vaadittuja kelpoisuusvaatimuksia. Haastatteluun kutsuttiin 4 hakijaa. Haastattelun suorittivat rehtori ja apulaisrehtori.

Hakemuksista, työkokemuksesta, koulutuksesta ja haastatteluista muodostetun hakijoiden ansioiden kokonaisarvioinnin perusteella tehtävää hakeneista XXXXXXXXXXXXX täyttää parhaiten ne pätevyydet ja ominaisuudet, joita tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 12 luvun 2 §:n mukaan palvelualuejohtaja tai hänen määräämänsä ottaa muut palvelualueeseen kuuluvat viranhaltijat. Perusopetuksen johtaja on päätöksellään 11.3.2020 § 17 delegoinut 1.3.2020 alkaen päätösvallan peruskoulujen rehtoreille yksikkönsä määräaikaisen opetushenkilöstön osalta.

Päätös / Rehtori

Päätän ottaa päätoimisen tuntiopettajan määräaikaiseen virkasuhteeseen edellä esitetyn mukaisesti XXXXXXXXXXXXX. Määräaikaisuus alkaa 01.08.2026 ja päättyy 31.07.2027. Virkasuhteessa noudatetaan 6 kuukauden koeaikaa.

Määräaikaisuuden perusteena on määrätyn tehtävän tai tehtäväkokonaisuuden tekeminen.

Virkasuhteeseen valitun on esitettävä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 30 päivän kuluessa päätöksen edellyttämän rikosrekisterilain (505/2002) 6§:n 2 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriote tiedoksisaannista. Valinta on ehdollinen edellytetyn rikosrekisteriotteen esittämiseen asti.

Vantaa 9.4.2026

Hasari Päivi
Rehtori

ALLEKIRJOITETTU SÄHKÖISESTI / UNDERTECKNAT ELEKTRONISKT 9.4.2026 14:30
Hasari Päivi, Rehtori

Allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

Täytäntöönpano

Ote valitulle
Rekrytoinnin tukipalvelut
Opettajien palkanlaskenta

Tiedoksianto asianosaiselle

☑ Annettu tiedoksi sähköisesti

Pvm: 9.4.2026

Vastaanottajat: Hakijat

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit vaatia siihen oikaisua kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalta eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena. Ilmoita siinä päätös, johon haet oikaisua, sekä mahdollinen diaarinumero. Kerro mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä myös ne mukaan oikaisuvaatimukseen. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupungin yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Tarkista aukioloajat soittamalla tai osoitteesta https://www.vantaa.fi/vantaa-info)
Puhelin: (09) 83911 (vaihde)
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/Oikaisuvaatimus-paatokselle

Päätoiminen tuntiopettaja, matematiikka, fysiikka ja kemia, Leppäkorven koulu

Vantaan kaupunki, Kasvatus ja oppiminen, Perusopetus
Leppäkorven koulu

Korpikontiontie 5, 01450 Vantaa

Työsuhteen kesto: Määräaikainen 01.08.2026 - 31.07.2027

Hei matemaattisten aineiden opettajat! Olisitko etsimämme?

Leppäkorven koulu on vuosiluokkien 1-9 yhtenäiskoulu, jossa opiskelee lukuvuonna 2025-26 noin 850 oppilasta. Aikuisia kouluyhteisössämme työskentelee n. 80. Koulumme sijaitsee Korsossa pääradan varressa, hyvien kulkuyhteyksien päässä. Toimimme nykyaikaisessa koulurakennuksessa, joissa on ajanmukainen opetusvälineistö. Koulumme monipuolinen lähiympäristö tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet oppimiselle ja liikkumiselle.

Koulumme tavoitteena on olla pedagogisesti yhtenäinen peruskoulu, jossa eri-ikäiset oppijat kohtaavat ja ovat keskenään vuorovaikutuksessa päivittäin. Luokanopetus ja aineenopetus sijoittuvat koulussa lähelle toisiaan ja koulun aikuiset tekevät yhteistyötä keskenään, mikä tukee yhtenäisen peruskoulun ajatusta ja mahdollistaa oppilaille eheän koulupolun ensimmäisestä luokasta perusopetuksen päättymiseen asti.

Haemme yhteisöömme yhteisopettajuudesta kiinnostunutta matemaattisten aineiden opettajaa, joilla on halu tehdä opetustyötä yhdessä työparin kanssa ja osana opettajatiimiä. Toivomme sinulta ratkaisukeskeistä, kehittämismyönteistä ja oppilaslähtöistä otetta työntekoon. Tehtävään sisältyy yläkoulun matematiikan, kemian ja fysiikan opettamisen lisäksi opetusta myös alakouluikäisten ryhmissä .

Tarjoamme sinulle yhteistyötä tukevat nykyaikaiset oppimisen tilat ja ajanmukaiset välineet sekä osaavan työyhteisön. Meidän koulussamme panostetaan henkilöstön yhteisöllisyyteen ja työhyvinvointiin. Uuden opettajan tukena meillä on opettajamentorit. Kehitämme kouluamme ProKoulu-toimintamallin mukaisesti ja edellytämme hakijalta toimintamallin mukaiseen kasvatustyöhön sitoutumista.

Tutustu kouluumme Instagramissa: leppakorvenkoulu

Tervetuloa töihin meille!

Vantaa on maamme neljänneksi suurin kaupunki, jossa on rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla ja taitoa toimia yhteistyössä erilaisissa verkostoissa. Kaupunki on turvallinen työnantaja, joka tarjoaa henkilöstölle laajat mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen. Nykyaikaisissa oppilaitoksissamme arvostetaan laadukkaan kasvatuksen ja opetuksen lisäksi kansainvälisyyttä, monikulttuurisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tule opettajaksi Vantaalle! Tutustu opettajan työhön tästä

Työsuhteen tietoja

Kelpoisuusvaatimus: Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus.

Luemme eduksi: Kokemuksen työpariopettajuudesta sekä työskentelystä yhtenäisessä peruskoulussa.

Palvelussuhteen ehdot määräytyvät Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaisesti.

Palkkaus: OVTES

Edellytettävät luvat: Valitun henkilön tulee esittää voimassa oleva rikostaustaote

Työpaikkojen lukumäärä: 1

Koeaika: Tehtävässä noudatetaan 6 kuukauden koeaikaa

Kokoaika-/osa-aikatyö: Kokoaikainen

Palvelusuhteen muoto: Virkasuhde

Työaika: Sovellettavan virka- ja työehtosopimuksen mukaan

Yhteystiedot:

Rehtori

Hasari, Päivi

040-5935419

paivi.hasari@vantaa.fi

Tavoitettavissa arkisin klo 8.30-16

Apulaisrehtori Annukka Rautiola p. 050-3121706

Vantaa on vastuullinen työnantaja. Tuemme työntekijöidemme hyvinvointia ja osaamista sekä työyhteisöjen hyvää ilmapiiriä. Kehitämme jatkuvasti esihenkilötyötämme. Meille Vantaan kaupungilla on tärkeää työyhteisön tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Toivomme saavamme hakemuksia erilaisilta taustoilta olevilta henkilöiltä, kuten eri-ikäisiltä, eri sukupuolta olevilta ja erilaisista kieli-, kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin kuuluvilta.

Lähetä hakemuksesi rekrytointijärjestelmämme kautta. Vantaan hakujen hakuaika päättyy klo 16:00.

Rekrytointiprosessissa saatetaan käyttää videohaastattelua.

Haku alkaa 13.03.2026 12:00 - Haku päättyy 27.03.2026 16:00

13 §

Oikaisuvaatimus päätoimisen tuntiopettajan määräaikaisen viran täyttämisestä, Vantaan ammattiopisto Varia / PT

VD/2828/01.01.01.01/2026

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt oikaisuvaatimuksen osaamispalvelupäällikön päätöksestä 6.5.2026 § 4, jolla päätöksen tehnyt viranhaltija päätti määräaikaisen tuntiopettajan viran täyttämisestä ajalle 1.8.2026-31.7.2027 ammattiopisto Variaan.

Kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua.

Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kuntalain 139 §:n mukaan päätöksen tiedoksiantoon asianosaiselle sovelletaan, mitä hallintolain 59 §:ssä säädetään tavallisesta tiedoksiannosta ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ssä säädetään tavallisesta sähköisestä tiedoksiannosta.

Oikaisuvaatimus on tehty perustuen asianosaisuuteen ja se on saapunut 7.5.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon. Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 6.5.2026. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimus
Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että päätös oikaistaan ja hänelle myönnetään viran täyttämisoikeus. Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että päätös on virheellinen ja oikeudenmukaisuuden vastainen.

Valintamenettely
Vantaan ammattiopisto Varian päätoimisen tuntiopettajan, kone- ja tuotantotekniikka, virka on ollut haettavana 27.3. - 13.4.2026 (www.vantaa.fi, tyomarkkinatori.fi, duunitori.fi, kuntarekry.fi ja jobly.fi) täytettäväksi määräaikaisena ajalle 1.8.2026 - 31.7.2027.

Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 6 henkilöä, joista kenenkään ei katsottu täyttävän kelpoisuusehtoja.

Kelpoisuusvaatimuksen täyttävien hakijoiden puuttuessa haastatteluun kutsuttiin kaksi hakijaa, joilla katsottiin olevan riittävä koulutus ja ammattitaito. Haastattelun suorittivat osaamispalveluesimies ja tuntiopettaja.

Virkavalintaa koskevan viranhaltijapäätöksen on tehnyt osaamispalvelupäällikkö.

Viran nimitysperusteet ja kelpoisuusvaatimukset
Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa todetaan, että virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus.

Viran hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena todettiin olevan opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus.

Päätöksen perusteleminen ja virkaan valinnalle asetettujen edellytysten täyttyminen
Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaiset yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lain esitöiden yksityiskohtaisten perustelujen (HE 1/1998 vp, s. 180) mukaan taidolla tarkoitetaan lähinnä koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittuja tietoja ja taitoja. Kyvyllä viitataan yleisesti tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilön ominaisuuksiin, kuten luontaiseen lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin. Koetellulla kansalaiskunnolla tarkoitetaan yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä. Yleisiä nimitysperusteita on tulkittava yhteydessä asianomaisen viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin, joihin liittyen on otettava huomioon myös viran nimi ja tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät.

Hakijoita perustuslain 125 §:n 2 momentin perusteella vertailtaessa on nimitysperusteita oikeuskäytännön mukaan arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet (KHO 2005:44).

Ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisukäytännön perusteella virkaan nimittävällä on harkintavaltaa muun ohella sen suhteen, miten virkaan kuuluvien tehtävien asettamia vaatimuksia ja hakijoiden ansioita painotetaan. Tämä koskee myös esimerkiksi hakijoiden koulutuksen, työkokemuksen sekä viran tehtäviin perehtyneisyyden keskinäistä painotusta hakijoita vertailtaessa. (AOA sij. 5.10.2017, dnro EOAK/3992/2017). Yksityiskohtainen ansiovertailu voidaan useiden hakijoiden joukosta ylimpien laillisuusvalvojien kannanottojen perusteella rajata sellaisiin hakijoihin, joita pidetään varteenotettavimpina (EOA 22.6.2006, dnro 13/4/05). Viranhakumenettelyn luonteeseen kuuluu lisäksi se, että vain osa hakijoista kutsutaan haastatteluun.

Päätöksenteko virkavalinnasta
Virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät määrittelevät lähtökohtaisesti sen, minkälaisia taitoja ja ominaisuuksia virkaan valittavalta edellytetään. Kun hakijoita vertaillaan Suomen perustuslain (731/1999) 125 §:n 2 momentin perusteella, on nimitysperusteita arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet.

Virantäyttöön kuuluu myös harkintavaltaa. Nimitysperusteiden soveltamisen yhteydessä harkintavalta ilmenee mm. viranomaisen oikeutena määritellä viran työtehtävät, painottaa nimitysperusteita tehtävien mukaisesti sekä päättää siitä, mikä merkitys viranhaltijoiden erilaisille ansioille on annettava.
Työnantajalla on oikeus syyllistymättä syrjintään, arvioida ja painottaa hakijoiden ansioita tavalla, jonka työnantaja katsoo parhaiten edistävän tehtävän menestyksellistä hoitamista (Helsingin hovioikeus S 17/1903 tuomio nro 1149, KKO 2005:24, KKO 1996:141). Henkilöiden ansioituneisuutta tulee siten

tarkastella erityisesti suhteessa työnantajan ilmoittamiin painotuksiin. Työnantajan valitseman painotuksen tulee kuitenkin olla myös objektiivisesti arvioiden perusteltavissa tehtävän hoidon kannalta.

Hakemuksia käsiteltiin siten, että ensin arvioitiin hakijoiden kelpoisuus ja koulutustausta suhteessa tehtävän vaatimuksiin. Tämän jälkeen arvioitiin hakijoiden työkokemusta sekä hakemuksissa esitettyä kuvausta osaamisesta suhteessa hakuilmoituksessa asetettuihin valintakriteereihin.

Virkavalinnan osalta arvioinnissa painottui erityisesti opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 13 § 1 momentin 3 kohdassa säädetty vähintään kolmen vuoden pituisen käytännön kokemuksen vaatimus opetustehtävän sisältöä lähinnä vastaavissa tehtävissä, sekä hakuilmoitukseen kirjattu tehtävän kuvauksen mukaisten edellytysten täyttyminen ja vahvan käytännön osaamisen vaatimus.

Käytännön kokemuksen osalta hakuilmoitukseen on kirjattu seuraava tehtävän kuvaus: Työ sisältää alan ammatillisten sisältöjen teorian ja käytännön opetusta koneistuksesta (CNC-koneistuksen perusteet, kuten CNC-sorvaus ja -jyrsintä, moniakselikoneistus, CAD/CAM-ohjelmoinnin, teknisen piirtämisen sekä 3D-mallinnuksen ja 3D-tulostamisen perusteet, CAM-työstöradat) sekä levyseppähitsauksesta (GlobalMAX 1530 abrassiivivesileikkurin ohjelmointi ja käyttö, kaasukaarihitsauksen perusteet TIG + MAG pienaliitostasolle, polttoleikkauksen perusteet, ohutlevytyöt sekä pneumatiikan ja hydrauliikan perusteet). Lisäksi työ sisältää opiskelijoiden ohjausta oppilaitoksessa ja alan työpaikoilla. Työhön kuuluu myös opiskelijoiden henkilökohtaistamiseen liittyviä työtehtäviä sekä alan kehittämis- ja suunnittelutehtäviä. Opetuspäivät pitävät sisällään opiskelijatöiden projektinhallintaa erilaisissa olosuhteissa. Tehtävä edellyttää vahvaa käytännön osaamista.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n mukaan opetusta voidaan määräajaksi määrätä antamaan myös henkilö, joka ei täytä kaikkia säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia, mikäli hänellä on tehtävän edellyttämä riittävä koulutus ja ammattitaito eikä kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ole saatavilla tai siihen on muu erityinen syy. Ammatillisten tutkinnon osien opetuksessa määräys voidaan antaa enintään kahdeksi vuodeksi.

Koska kenenkään hakijoista ei katsottu täyttävän kelpoisuusvaatimusta, haastatteluun kutsuttiin kaksi hakijaa, joilla koulutus- ja työkokemuksensa ja erityisesti kyseisen viran opetustehtävän sisältöä vastaavaa käytännön työkokemuksensa perusteella arvioitiin olevan riittävä koulutus ja ammattitaito kyseessä olevan määräaikaisen viran hoitamiseen. Oikaisuvaatimuksen tekijää ei kutsuttu haastatteluun. Hakemuksessaan antamiensa tietojen perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole täyttänyt vähintään kolmen vuoden pituisen käytännön kokemuksen vaatimusta, jonka sisältö on määritetty hakuilmoituksessa tehtävän kuvauksessa. Oikaisuvaatimuksen tekijän toimittamista asiakirjoista ei ilmene, että hänellä olisi muutoinkaan avoinna olevan tehtävän kannalta riittävä vahva käytännön osaaminen, joka on ollut hakuilmoitukseen kirjatusti tehtävän keskeisenä edellytyksenä. Menettely on ollut yhdenmukainen kaikkien hakijoiden osalta ja perustunut ennalta ilmoitettuihin valintaperusteisiin.

Varteenotettavimmista hakijoista on laadittu ansiovertailu. Yksityiskohtainen ansiovertailu voidaan useiden hakijoiden joukosta rajata sellaisiin hakijoihin, joita pidetään varteenotettavimpina. Ennen valintapäätöstä on suoritettu ansiovertailu hakijoiden kesken, jotka ovat olleet haastattelussa. Ansiovertailussa on otettu huomioon virkaan valitun ja muiden haastatteluissa olleiden hakijoiden koulutus, aikaisempi työkokemus sekä heidän sellaiset ominaisuutensa, tietonsa ja taitonsa, jotka ovat eduksi tehtävien hoitamisessa. Hakijoita vertailtaessa nimitysperusteita on arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijoiden viran hoitamisen kannalta merkitykselliset ominaisuudet. Ansioita arvioitaessa on otettu huomioon viran tai tehtävän

kelpoisuusvaatimukset ja muut etukäteen vahvistetut valintaperusteet sekä konkreettiset tehtävät. Työnantajalla on näissä rajoissa oikeus painottaa hakijoiden sellaisia ansioita, joiden se katsoo parhaiten edistävän työtehtävien hoitamista.

Virkaan valitun ja oikaisuvaatimuksen tekijän koulutus
Virkaan valittu on hakemuksensa perusteella suorittanut ammattiopisto Variassa kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon (koneistaja) vuosina 2022–2024. Hän on opiskellut vuodesta 2025 lukien ammattikorkeakoulu Metropoliassa konetekniikan insinöörin tutkintoa, jonka arvioitu valmistumisvuosi on 2029. Hän on opiskellut lisäksi ammattiopisto Keudassa tieto- ja tietoliikennetekniikan perustutkinnon (ICT-asentaja) vuosina 2016–2018 ja Stadin ammattiopistossa painoviestinnän perustutkinnon (painotekniikka) vuosina 2011–2014. Hän on lisäksi suorittanut vastuuopettajan perehdytyksen/koulutuksen (Nepsy-osaajaksi verkossa 8op). Hän ei toistaiseksi ole suorittanut ammatillisen opettajan pedagogisia opintoja.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on hakemuksensa perusteella suorittanut Tampereen opettajan ammattikorkeakoulussa opettajan pedagogiset opinnot vuosina 2024-2025. Hän on suorittanut ammattiopisto Omniassa kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon vuosina 2022-2023. Hän on suorittanut Gazin teknisessä yliopistossa tekniikan opettajan (kone ja tuotantotekniikka) koulutuksen vuosina 1996-2000. Hän on opiskellut Gazin yliopistossa peruskoulun luokanopettajan tutkintoa vuosina 1999-2000. Lisäksi hakemuksen mukaan oikaisuvaatimuksen tekijällä on teknisen työn alalta pääaineena suoritetut 214 osaamispisteen laajuiset opinnot.

Toisin kuin virkaan valittu, joka ei toistaiseksi ole suorittanut ammatillisen opettajan pedagogisia opintoja, oikaisuvaatimuksen tekijä täyttää koulutusta koskevat kelpoisuusvaatimukset. Valinnassa ratkaisevana tekijänä on kokonaisarvioinnissa kuitenkin pidetty tehtävän kannalta olennaista käytännön työkokemusta:

Virkaan valitun ja oikaisuvaatimuksen tekijän työkokemus
Virkaan valittu on hakemuksensa perustella toiminut Vantaan kaupungilla ammattiopisto Variassa kone- ja tuotantotekniikan koneistuksen opettajana tammikuusta 2025 lukien, vastuualueenaan myös opetusympäristön kehittäminen, tutor-toiminta, alaan tutustumisista vastaaminen sekä Varia Tour -vastaavana toimiminen. Hän on toiminut Valmet Flow Control Oy:ssa koneistajana 5/2024-2/2025 tärkeimpänä työtehtävänään CNC-hionta. Hän on toiminut Ovitor Oy:ssa koneistajana 6/2023-8/2023 tärkeimpänä työtehtävänään CNC-sorvaus ja jyrsintä. Hän on toiminut Neles Finland Oy:ssä sähkömekaanisena kokoonpanijana 9/2021-1/2022 tärkeimpänä työtehtävänään kokoonpano ja testaus. Hän on toiminut Murata Electronics Oy:ssä prosessioperaattorina 10/2018-4/2021 tärkeimpänä työtehtävänään MEMS-antureiden valmistus, litografia ja kouluttaminen.

Työkokemuksensa perusteella virkaan valitun katsotaan täyttävän avoinna olevan määräaikaisen viran edellytykset: opetuksessa käytettävät järjestelmät sekä sähköiset oppimisympäristöt; vahva käytännön osaaminen ja kokemus / työkokemus opetussisältöjä vastaavista työsisällöistä sekä kyky käyttää opetuksessa käytettäviä koneita ja järjestelmiä, jotka on mainittu työn kuvauksessa. Hänen katsotaan myös täyttävän eduksi luettavat seikat: osaaminen erilaisten nuorten kohtaamisesta sekä laajennetun oppivelvollisuuden tuntemus; aiempi kokemus opetus- ja ohjaustyöstä sekä yksilöllinen polku henkilökohtaistamisessa ja arvioinnissa; kokemus ja halukkuus kehittää sähköisiä oppimisympäristöjä sekä opetuksessa käytettävien järjestelmien kehittämisosaaminen. Virkaan valitun osaamista on arvioitu kokonaisuutena erittäin hyvänä ja ajantasaisena. Hänellä on katsottu olevan vahva koneistusalan substanssiosaaminen, ja hän on työssään laatinut runsaasti opetuksessa hyödynnettäviä harjoitusmateriaaleja sekä työsaliin että verkkoympäristöön. Hän on osoittanut kiinnostusta alan ja

oman osaamisensa jatkuvaan kehittämiseen muun muassa ammattikorkeakouluopinnoilla, joiden on arvioitu tukeneen myös opetustyötä. Lisäksi opiskelijoilta saatu palaute on ollut erittäin myönteistä erityisesti käytännönläheisestä, selkeästä ja helposti lähestyttävästä opetustyylistä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä puolestaan on hakemuksensa perusteella toiminut Espoon kaupungin Kuitinmäen koulussa teknisen työn lehtorina opettajan tehtävissä 1/2026 lukien. Hän on toiminut Espoon kaupungin Saunalahden koulussa teknisen työn lehtorina opettajan tehtävissä 8/2023-7/2025. Hän on toiminut Espoon kaupungissa Järvenperän koulussa teknisen työn opettajana 4/2023-6/2023. Hän on toiminut Nurmijärven yhteiskoulussa teknisen työn opettajana 4/2023. Hän on toiminut Nurmijärven kunnan koulutuspalveluissa teknisenä kalustonhoitajana 11/2022-4/2023. Lisäksi hän on toiminut Turkissa Istanbulissa Devas-hissitehtaan teknisenä johtajana 2018-2019. Hän on toiminut Istanbulissa Turkissa Koyuncularissa teknisenä johtajana 2017. Hän on toiminut julkisena opettajana Istanbulissa Turkissa 2000-2016. Lisäksi hän on toiminut Turkissa Ankarassa teknisenä työntekijänä Burger Kingissä 1999-2000 ja teknisenä työntekijänä Gimassa 1998-1999.

Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemuksesta ilmenevä työkokemus painottuu pääosin perusopetuksen teknisen työn opetustehtäviin sekä erilaisiin muun kuin opetusalan teknisiin ja esihenkilö-/johtotehtäviin. Hakemuksesta ei kuitenkaan ilmene sellaista riittävää hitsaus- ja koneistusalan käytännön työkokemusta tai ammattialan työtehtävissä hankittua osaamista, jota avoinna olleessa ammattiopiston opetustehtävässä on edellytetty. Hakemuksessa kuvattu työkokemus ei siten osoita tehtävän edellyttämää riittävää käytännön ammattitaitoa toisen asteen koulutuksen sekä koneistuksen ja hitsauksen taitojen osalta.

Näin ollen virkaan valitun työkokemuksen on katsottu tukevan paremmin tehtävän menestyksellistä hoitamista.

Virkavalinnan objektiivisuus
Ennen viran auki julistamista haastattelijat määrittelivät kriteerit, joiden perusteella hakijat arvioitiin. Viran hakuilmoituksessa kelpoisuusvaatimuksena todettiin olevan opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus.

Hakuilmoituksessa on edellytetty valittavalta kelpoisuusvaatimuksen lisäksi kykyä käyttää opetuksessa käytettäviä koneita ja järjestelmiä, jotka on mainittu työn kuvauksessa, sekä sähköisiä oppimisympäristöjä ja ohjelmia. Edellytämme myös vahvaa käytännön osaamista ja työkokemusta opetussisältöjä vastaavista työsisällöistä. Eperusteiden hallinta sekä kyky näyttöjen vastaanottamiseen ja kirjaukseen ovat niin ikään edellytyksiä työn menestyksekkäälle hoitamiselle.

Hakuilmoituksessa kirjatun mukaan eduksi on luettu osaaminen erilaisten nuorten kohtaamisesta, laajennetun oppivelvollisuuden tuntemus sekä aiempi kokemuksen opetus- ja ohjaustyöstä. On myös tärkeää, että opettaja osaa rakentaa opiskelijan yksilöllisen polun niin opintojen henkilökohtaistamisessa kuin arvioinnissa. Lisäksi eduksi on luettu kokemuksen ja halukkuuden kehittää sähköisiä oppimisympäristöjä. Myös opetuksessa käytettävien järjestelmien kehittämisosaaminen katsotaan eduksi.
Hakuilmoitukseen kirjattiin lisäksi tehtävän kuvaus eli se, mitä käytännön taitoja virkaan valittavalta edellytetään, kuten edellä on käsitelty.

Hakemuksia käsiteltiin siten, että ensin arvioitiin hakijoiden koulutustausta eli kelpoisuus suhteessa tehtävän vaatimuksiin. Tämän jälkeen arvioitiin hakijoiden työkokemusta sekä määrällisesti että laadullisesti ja hakemuksissa esitettyä osaamista suhteessa hakuilmoituksessa asetettuihin

valintakriteereihin. Työkokemuksen osalta arvioinnissa kiinnitettiin huomiota erityisesti kyseisen viran tehtävän kuvauksen mukaiseen käytännön kokemukseen ja sen kestoon, sisältöön ja kohdentumiseen suhteessa haettavana olevan tehtävän vaatimuksiin.

Näiden tietojen perusteella haastatteluun kutsuttiin kaksi hakijaa, joita hakemusten perusteella tehdyn kokonaisarvioinnin nojalla pidettiin tässä vaiheessa soveltuvimpina tehtävään.

Haastatteluun kutsutut kaksi hakijaa haastateltiin. Oikaisuvaatimuksen tekijää ei kutsuttu haastatteluun.

Kokonaisarvioinnissa virkaan valittu on katsottu olevan hakijoista pätevin ja soveltuvin nyt haettavana olleeseen tehtävään. Hakemuksissa esitettyjen tietojen perusteella voidaan todeta, että oikaisuvaatimuksen tekijän käytännön työkokemus ei kokonaisuutena arvioiden ole kestoltaan eikä sisällöltään katsottavissa yhtä merkittäväksi verrattuna niihin hakijoihin, jotka kutsuttiin haastatteluun tai hakijaan, joka virkaan valittiin. Arviointi on perustunut hakijoiden työkokemuksen kestoon, käytännön työkokemuksen sisältöön ja tehtävään kohdentumiseen suhteessa haettavana olevan viran vaatimuksiin. Oikeuskäytännössä työkokemuksen pituudelle ei ole annettu ratkaisevaa merkitystä ansioituneisuutta vertailtaessa (ks. KHO 2005:44).

Yhteenveto ja johtopäätökset
Viran täyttömenettelyssä hakijoiden koulutus ja työkokemus sekä muut ansiot ja ominaisuudet on arvioitu asianmukaisesti.

Virkaan valittu ei täytä viran kelpoisuusehtoa, koska hän ei ole toistaiseksi suorittanut ammatillisen opettajan pedagogisia opintoja. Oikaisuvaatimuksen tekijä puolestaan ei täytä viran kelpoisuusehtoa, koska hänen hakemuksestaan tai muista rekrytointia varten toimittamistaan asiakirjoista ei ilmene, että hän täyttäisi opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 13 § 1 momentin 3 kohdassa säädetyn vähintään kolmen vuoden pituisen käytännön kokemuksen vaatimuksen opetustehtävän sisältöä lähinnä vastaavissa tehtävissä.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 § mahdollistaa määräaikaisen opetustehtävän täyttämisen myös henkilöllä, joka ei täytä kaikkia kelpoisuusvaatimuksia, jos kelpoisia hakijoita ei ole saatavilla tai siihen on muu erityinen syy.

Virkavalinnassa ratkaisevia kriteerejä ovat olleet näyttö avoinna olevassa tehtävässä vaaditusta käytännön työkokemuksesta sekä tehtävän edellyttämä riittävä koulutus ja ammattitaito.

Sinänsä toimittamiensa haku- ja muiden asiakirjojen perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä vaikuttaa pätevältä monenlaisiin opetustehtäviin, mutta hakemuksen tai muiden toimittamiensa asiakirjojen perusteella ei ole syntynyt kuvaa siitä, että oikaisuvaatimuksen tekijä täyttäisi nyt avoinna olleen viran kannalta olennaiset riittävän käytännön työkokemuksen vaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemuksesta tai muista rekrytointia varten toimitetuista asiakirjoista ei ilmene sellaista käytännön työkokemusta koneistuksen tai hitsauksen työtehtävistä, jota tehtävän hoitamisessa on edellytetty. Virkaan valitun on hakemuksensa, työkokemuksensa, opetustyöstään saadun palautteen sekä haastattelussa esiin tulleiden seikkojen perusteella arvioitu osoittaneen hakijoista vahvinta ja ajantasaisinta käytännön osaamista nimenomaan haettavana olleen opetustehtävän kannalta.

Kokonaisarvioinnin perusteella virkaan valittu täytti parhaiten viran hoitamisen edellytykset. Valinta on perustunut kokonaisharkintaan siitä, kenellä hakijoista taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto huomioon ottaen on parhaat edellytykset viran menestykselliseen hoitamiseen. Kokonaisharkinnassa on

koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi painotettu henkilökohtaisia ominaisuuksia, joilla on merkitystä tehtävässä suoriutumisen kannalta. Työnantajalla on oikeus painottaa sellaisia ansioita ja soveltuvuutta, joiden se katsoo parhaiten edistävän tehtävän hoitamista.

Viranhaltijapäätöksen mukaisesti on katsottu, että hakemusten, koulutuksen, työkokemuksen ja haastattelujen perusteella muodostuneen kokonaisarvioinnin perusteella virkaan valittu täyttää parhaiten ne edellytykset, joita viran menestyksellinen hoitaminen edellyttää. Virkaan valitulla on monipuolinen työkokemus opetus- ja koulutustehtävistä sekä opetustehtävän kannalta olennaisista käytännön työtehtävistä ja taidoista.

Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole esittänyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella hänen voitaisiin katsoa olleen kokonaisarvion perusteella soveltuvampi hakija kyseiseen virkaan kuin siihen valittu.

Virkaan on valittu kokonaisharkinnan perusteella hakija, joka täyttää parhaiten viran menestyksellisen hoitamisen edellytykset. Valinta on tehty lainmukaisessa järjestyksessä, eikä oikaisuvaatimuksen tekijää ole kohdeltu epäasiallisesti tai asetettu epäedullisempaan asemaan muihin hakijoihin nähden. Hänen oikeusturvaansa ei ole kohdistunut loukkauksia.

Kokonaisarvioinnin perusteella virkaan valittu on ansioitunein ja tehtävään soveltuvin ja sopivin hakija Varian päätoimisen tuntiopettajan (kone- ja tuotantotekniikka) määräaikaiseen virkaan ajalle 1.8.2026-31.7.2027.

Valintamenettely on toteutettu lainmukaisesti ja perustunut kokonaisarviointiin hakijoiden ansioista. Asiassa on tehty riittävä ja asianmukainen ansiovertailu varteenotettavimpien hakijoiden kesken. Oikaisuvaatimuksessa esitetyt väitteet päätöksen virheellisyydestä tai oikeudenmukaisuuden vastaisuudesta eivät anna aihetta arvioida viranhaltijapäätöstä toisin.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 13

Toisen asteen koulutuksen johtajan vs. esitys:
Päätetään hylätä 7.5.2026 Vantaan kaupungin kirjaamoon saapunut oikaisuvaatimus koskien päätöstä 6.5.2026 § 4 Vantaan ammattiopisto Varia / Päätoimisen tuntiopettajan, kone- ja tuotantotekniikka, määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 1.8.2026-31.7.2027 edellä mainituin perustein.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus viranhaltijanpäätökseen 7.5.2026, sisältää henkilötietoja
- Viranhaltijapäätös Vantaan ammattiopisto Varia / Päätoimisen tuntiopettajan, kone- ja tuotantotekniikka, määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 1.8.2026-31.7.2027
- Hakuilmoitus
- Ansiovertailu (salassa pidettävä, JulkL 24 §:n 1 mom. 29 kohta)
- Virkaan valitun hakemus, sisältää henkilötietoja
- Oikaisuvaatimuksen tekijän hakemus, sisältää henkilötietoja

- Oikaisuvaatimuksen liite 1, sisältää henkilötietoja
- Oikaisuvaatimuksen liite 2, sisältää henkilötietoja
- Oikaisuvaatimuksen liite 3, sisältää henkilötietoja

Täytäntöönpano: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala
- ote asianosaiselle

Muutoksenhakuohje: 2 Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki, puh. 050 314 5378
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Päätoiminen tuntiopettaja, Kone- ja tuotantotekniikka, Varia

Vantaan kaupunki, Kasvatus ja oppiminen, Toisen asteen koulutus
Vantaan ammattiopisto Varia

Tennistie 1, 01370 Vantaa

Työsuhteen kesto: Määräaikainen 01.08.2026 - 31.07.2027

Hei sinä työstäsi innostunut opettaja! Tervetuloa loistoporukkaamme työskentelemään yhteisten oppilaittemme hyväksi! Haemme Vantaan ammattiopisto Variaan kone- ja tuotantotekniikan perustutkintoon päätoimista tuntiopettajaa.

Hiekkaharjun toimipiste sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien päässä Tikkurilan vieressä. Tutustu oppilaitoksen toimintaan täällä: Varia

Tehtävän kuvaus:

Työ sisältää alan ammatillisten sisältöjen teorian ja käytännön opetusta koneistuksesta (CNC-koneistuksen perusteet, kuten CNC-sorvaus ja -jyrsintä, moniakselikoneistus, CAD/CAM-ohjelmoinnin, teknisen piirtämisen sekä 3D-mallinnuksen ja 3D-tulostamisen perusteet, CAM-työstöradat) sekä levyseppähitsauksesta (GlobalMAX 1530 abrassiivivesileikkurin ohjelmointi ja käyttö, kaasukaarihitsauksen perusteet TIG + MAG pienaliitostasolle, polttoleikkauksen perusteet, ohutlevytyöt sekä pneumatiikan ja hydrauliikan perusteet)

Lisäksi työ sisältää opiskelijoiden ohjausta oppilaitoksessa ja alan työpaikoilla. Työhön kuuluu myös opiskelijoiden henkilökohtaistamiseen liittyviä työtehtäviä sekä alan kehittämis- ja suunnittelutehtäviä. Opetuspäivät pitävät sisällään opiskelijatöiden projektinhallintaa erilaisissa olosuhteissa. Tehtävä edellyttää vahvaa käytännön osaamista.

Haastattelut voidaan aloittaa jo hakuajan aikana. Haastatteluvaiheesta jatkoon päässeet kutsumme mahdollisesti antamaan työ- ja opetusnäytteet. Työnäyte pitää sisällään alan opetukseen liittyvän työtehtävän.

Miksi valita Vantaa?

Vantaa on maamme neljänneksi suurin kaupunki, jossa on rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla ja taitoa toimia yhteistyössä erilaisissa verkostoissa. Kaupunki on turvallinen työnantaja, joka tarjoaa henkilöstölle laajat mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen. Nykyaikaisissa oppilaitoksissamme arvostetaan laadukkaan kasvatuksen ja opetuksen

lisäksi kansainvälisyyttä, monikulttuurisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tule opettajaksi Vantaalle! Tutustu opettajan työhön Vantaa.fi:ssä.

Vantaan kaupunki tarjoaa työntekijöilleen monipuoliset henkilöstöedut, kuten liikunta-, hyvinvointi- ja kulttuuriedun, lounasedun ja työmatkaedun julkisen liikenteen käyttöön. Tuemme henkilöstön hyvinvointia mahdollistamalla ja tukemalla liikunnallista elämäntapaa. Kaupungin työntekijät voivat hyödyntää mm. uimahallien, kuntosalien ja ryhmäliikunnan sekä hierontayritysten etuhintaisia palveluja. Lisäksi työntekijöille on usein tarjolla alennushintaisia lippuja kaupungin kulttuuritapahtumiin.

Jos jäit vielä pohtimaan, mitä Vantaalla on sinulle tarjottavaa, käy verkkosivuillamme lukemassa lisää syitä valita Vantaa.

Työsuhteen tietoja

Kelpoisuusvaatimus: Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen kelpoisuus.

Kelpoisuusvaatimuksen lisäksi edellytämme: kykyä käyttää opetuksessa käytettäviä koneita ja järjestelmiä, jotka on mainittu työn kuvauksessa, sekä sähköisiä oppimisympäristöjä ja ohjelmia. Edellytämme myös vahvaa käytännön osaamista ja työkokemusta opetussisältöjä vastaavista työsisällöistä. Eperusteiden hallinta sekä kyky näyttöjen vastaanottamiseen ja kirjaukseen ovat niin ikään edellytyksiä työn menestyksekkäälle hoitamiselle.

Luemme eduksi: osaamisen erilaisten nuorten kohtaamisesta, laajennetun oppivelvollisuuden tuntemuksen sekä aiemman kokemuksen opetus- ja ohjaustyöstä. On myös tärkeää, että opettaja osaa rakentaa opiskelijan yksilöllisen polun niin opintojen henkilökohtaistamisessa kuin arvioinnissa. Lisäksi luemme eduksi kokemuksen ja halukkuuden kehittää sähköisiä oppimisympäristöjä. Myös opetuksessa käytettävien järjestelmien kehittämisosaaminen katsotaan eduksi.

Palvelussuhteen ehdot määräytyvät Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaisesti.

Palkkaus: OVTES

Edellytettävät luvat: Valitun henkilön tulee esittää voimassa oleva rikostaustaote

Työpaikkojen lukumäärä: 1

Koeaika: Tehtävässä noudatetaan 6 kuukauden koeaikaa

Kokoaika-/osa-aikatyö: Kokoaikainen

Palvelusuhteen muoto: Virkasuhde

Työaika: Sovellettavan virka- ja työehtosopimuksen mukaan

Yhteystiedot:

osaamispalveluesimies

Pennanen Minna

040 589 2732

minna.pennanen@vantaa.fi

Tavoitettavissa 31.3.2026 klo 10-11 sekä 9.4.2026 klo 12-13

Vantaa on vastuullinen työnantaja. Tuemme työntekijöidemme hyvinvointia ja osaamista sekä työyhteisöjen hyvää ilmapiiriä. Kehitämme jatkuvasti esihenkilötyötämme. Meille Vantaan kaupungilla on tärkeää työyhteisön tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Toivomme saavamme hakemuksia erilaisilta taustoilta olevilta henkilöiltä, kuten eri-ikäisiltä, eri sukupuolta olevilta ja erilaisista kieli-, kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin kuuluvilta.

Lähetä hakemuksesi rekrytointijärjestelmämme kautta. Vantaan hakujen hakuaika päättyy klo 16:00.

Rekrytointiprosessissa saatetaan käyttää videohaastattelua.

Haku alkaa 27.03.2026 12:00 - Haku päättyy 13.04.2026 16:00

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala
Vantaan ammattiopisto Varia
Osaamispalvelupäällikkö Vartiainen Marja

6.5.2026

VD/2828/01.01.01.01/2026

Vantaan ammattiopisto Varia / Päätoimisen tuntiopettajan, kone- ja tuotantotekniikka, määräaikaisen viran täyttäminen ajalle 1.8.2026-31.7.2027

Lisätietoja antaa Osaamispalvelupäällikkö Marja Vartiainen, p. 040 865 6567 etunimi.sukunimi@vantaa.fi ja osaamispalveluesimies Minna Pennanen, p. 040 589 2732

Vantaan ammattiopisto Varian päätoimisen tuntiopettajan, kone- ja tuotantotekniikka, virka on ollut haettavana 27.3.-13.4.2026 (www.vantaa.fi, tyomarkkinatori.fi, duunitori.fi, kuntarekry.fi ja jobly.fi) täytettäväksi määräaikaisena ajalle 1.8.2026 - 31.7.2027.

Tuntiopettaja toimii Vantaan kaupungin toiminta-alueella toisen asteen koulutuksen palvelualueella Vantaan ammattiopisto Variassa hoitaen tuntiopettajalle määriteltyjä tehtäviä. Viranhoitopaikka virkasuhteen alkaessa on Vantaan ammattiopisto Varian Hiekkaharjun toimipiste.

Viran kelpoisuusehdot määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen nro 986/1998 mukaisesti.

Lisäksi tuntiopettajalta edellytämme kykyä käyttää opetuksessa käytettäviä koneita ja järjestelmiä, jotka on mainittu työn kuvauksessa, sekä sähköisiä oppimisympäristöjä ja ohjelmia, vahvaa käytännön osaamista ja työkokemusta opetussisältöjä vastaavista työsisällöistä. Epersusteiden hallinta sekä kyky näyttöjen vastaanottamiseen ja kirjaukseen ovat niin ikään edellytyksiä työn menestyksekkäälle hoitamiselle.

Tehtävä on hinnoiteltu. Palkkauksessa noudatetaan Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimusta (OVTES).

Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 6 henkilöä, joista kelpoisuusehtoja ei täyttänyt kukaan. Haastatteluun kutsuttiin 2 hakijaa. Haastattelun suorittivat osaamispalveluesimies Minna Pennanen ja tuntiopettaja Jouni Kananen.

Hakemuksista, työkokemuksesta, koulutuksesta ja haastatteluista muodostetun kokonaisarvioinnin perusteella tehtävää hakeneista XXXXXXXXXXXXX täyttää parhaiten ne pätevyydet ja ominaisuudet, joita tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 12 luvun 2 §:n mukaan palvelualuejohtaja tai hänen määräämänsä täyttää viran. Toisen asteen koulutuksen johtaja on päätöksellään 10.3.2020 § 14 delegoinut em. Vantaan ammattiopisto Varian osaamispalvelupäälliköille yli 2 kk kestävien määräaikaisten virkasuhteisten osalta 1.1.2020 alkaen toistaiseksi.

Päätös / Osaamispalvelupäällikkö

Päätän ottaa päätoimisen tuntiopettajan määräaikaiseen virkaan XXXXXXXXXXXXX. Määräaikaisuus alkaa 1.8.2026 ja päättyy 31.7.2027.

Määräajaksi ottamisesta on säädetty laissa tai asetuksessa (KelpA 986/1998 § 23).

Virkaan valittu on esittänyt lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaisen rikosrekisteriotteen aiemman palvelussuhteen alkamisen yhteydessä.

Vantaa 6.5.2026

Vartiainen Marja
Osaamispalvelupäällikkö

ALLEKIRJOITETTU SÄHKÖISESTI / UNDERTECKNAT ELEKTRONISKT 6.5.2026 10:22
Vartiainen Marja, Osaamispalvelupäällikkö

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala 6.5.2026 VD/2828/01.01.01.01/2026
Vantaan ammattiopisto Varia
Osaamispalvelupäällikkö Vartiainen Marja

Allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

Täytäntöönpano Ote virkaan valitulle
Rekrytoinnin tukipalvelut

Päätös on yleisesti nähtävänä

Aika 7.5.2026

Paikka Vantaan kaupungin internetsivulla paatokset.vantaa.fi

Tiedoksianto asianosaiselle

☑ Annettu tiedoksi sähköisesti
Pvm: 6.5.2026
Vastaanottajat: Hakijat

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit vaatia siihen oikaisua kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalta eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala 6.5.2026 VD/2828/01.01.01.01/2026
Vantaan ammattiopisto Varia
Osaamispalvelupäällikkö Vartiainen Marja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena. Ilmoita siinä päätös, johon haet oikaisua, sekä mahdollinen diaarinumero. Kerro mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä myös ne mukaan oikaisuvaatimukseen. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupungin yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Tarkista aukioloajat soittamalla tai osoitteesta https://www.vantaa.fi/vantaa-info)
Puhelin: (09) 83911 (vaihde)
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/Oikaisuvaatimus-paatokselle

14 § **Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK**

VD/3521/12.07.01.00/2026

SK/LS/AH

Asian esittely ja päätösesitys ovat liitteenä (salassa pidettävä, JulkL (621/1999) 24 § 1 mom. 32 kohta).

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 14

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Hakemus varhaiskasvatukseen (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspäätös (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue
-ote, asianosainen

Muutoksenhakuohje: Hallintovalitus Helsingin hallinto-oikeudelle, 30 päivää

Lisätiedot:
varhaiskasvatuksen johtaja Sanna Korpisalo, puh. 040 508 4819
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VARHAISKASVATUSPAIKAN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET VANTAAN VARHAISKASVATUKSESSA

Voimassa 1.4.2026 alkaen

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaa laki varhaiskasvatuksesta 540/2018 17§

Lapsen vanhemman tai muun huoltajan, joka haluaa lapselle kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan, on tehtävä sitä koskeva hakemus viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee paikan. Mikäli varhaiskasvatuksen tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muutosta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Varhaiskasvatusta on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhemman tai muun huoltajan toivomassa muodossa.

Varhaiskasvatuspaikat järjestetään lakisääteiset hakuajat huomioiden. Paikat osoitetaan mahdollisuuksien mukaan huoltajan/huoltajien toiveiden mukaisesti. Huoltajan hakemuksella esittämät vaihtoehdot ovat päätöksenteossa samanarvoiset.

Kun hakijoita on johonkin varhaiskasvatuspaikkaan enemmän kuin vapaita paikkoja, noudatetaan seuraavia ohjaavia periaatteita:

- ensisijaisesti tavoitteena on sijoittaa saman perheen sisarukset samaan päiväkotiin tai perhepäivähoitajalle
- tiedossa olevat lapsikohtaiset erityistarpeet, jolloin varhaiskasvatuspaikan osoittaminen ja tarvittavat tukitoimenpiteet valmistellaan yhteistyössä huoltajan/huoltajien, palveluohjauksen, koordinoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa.
- toimivien lapsiryhmien muodostaminen ja paikkojen tarkoituksenmukainen käyttö
- kulkuyhteydet
- arvonta

Varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa huomioidaan lisäksi seuraavat toiminnan luonteesta johtuvat syyt, kun hakijoita on enemmän kuin vapaita paikkoja:

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle ruotsia
- lapsella on kokemusta ruotsinkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ruotsin kielen kielikylpy

- lapsen äidinkieli on muu kuin ruotsi
- lapsi täyttää 5 vuotta varhaiskasvatuksen alkaessa
- sisarus on ruotsin kielikylpyopetuksessa

Englanninkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle englantia
- lapsella on kokemusta englanninkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ilta- ja Ympärivuorokautinen varhaiskasvatus

- ilta- ja ympärivuorokauden toimivaan varhaiskasvatusryhmään sijoitetaan vain lapset, joilla vanhempien tai muiden huoltajien/huoltajan työstä tai opiskelusta johtuva varhaiskasvatuksen tarve ajoittuu suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa muuhun kuin kello 6–17.15 ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa kello 6–18 väliseen aikaan
- oikeus ilta- ja ympärivuorokautiseen varhaiskasvatukseen perustuu huoltajan/huoltajien toimittamaan työnantajan tai oppilaitoksen todistukseen työ- tai opiskeluajoista
- harrastustoiminta tai sen ohjaaminen ei oikeuta vuorohoitoon, mikäli se ei ole huoltajan työ
- ympärivuorokautisen tarpeen päätyttyä lapselle järjestetään paikka muualta kuin ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarjoavasta päiväkodista mahdollisimman pian
- jos ilta- ja ympärivuorokautisen varhaiskasvatuksen tarve on äkillinen, voidaan kahden viikon järjestelyajalla varhaiskasvatuspaikan puuttuessa lapselle osoittaa paikka muusta varhaiskasvatuspaikasta ja ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus pyritään järjestämään mahdollisimman pian.

Siirtohakemukset

Jos huoltajat toivovat lapsen nykyisen varhaiskasvatuspaikan vaihtamista, tehdään siirtohakemus yhteistyössä päiväkodin johtajan kanssa, joka puolesta-asioi hakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmään. Palveluseteliasiakkaiden siirtohakemukset puolesta-asioi varhaiskasvatuksen

palveluohjaaja. Näin toimitaan, kunnes huoltaja pääsee itse tekemään siirtohakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä.

Siirtohakemuksen osalta noudatetaan varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa seuraavia ohjaavia periaatteita:

- perheen muuttotilanteissa hakemus käsitellään mahdollisimman pian kokonaishakutilanne huomioiden, jos perheen ei ole mahdollista jatkaa nykyisessä paikassa esim. kulkuyhteyksien vuoksi
- jos aukioloaika lapsen nykyisessä yksikössä ei riitä, siirto toteutetaan mahdollisimman pian
- sisarusten siirtohakemukset käsitellään ennen muita siirtohakemuksia
- siirto pyritään toteuttamaan, jos etäisyys kodin ja varhaiskasvatuspaikan välillä on yli 1,5 km
- viimesijaisena ohjaavana periaatteena käytetään arvontaa
- siirtohakemukset käsitellään kaksi kertaa vuodessa, elokuun ja tammikuun päätöksenteon yhteydessä. Siirtohakemukset käsitellään ennen uusien varhaiskasvatushakemusten käsittelyä
- siirtohakemukset tulee tehdä 31.3. mennessä elokuun päätöksentekoa varten ja 31.8. mennessä tammikuun päätöksentekoa varten
- lähialuesiirtoja (alle 1,5 km) toteutetaan, jos alueella on paikkoja uusien hakijoiden jälkeen.

Kerhotoiminta

- kerhopaikka osoitetaan vantaalaisille lapsille, jotka ovat iältään 2–5-vuotiaita
- jos lapsen ensisijainen kerhopaikan hakutoive ei toteudu, otetaan huomioon mahdollinen toissijainen kerhopaikkatoive tai mahdollinen muu kerhopaikka
- kerhopaikka osoitetaan lapselle, jolla ei ole voimassa olevaa muuta sijoitusta varhaiskasvatukseen
- syksyllä alkavaan kerhoon haetaan keväällä. Tämän jälkeen tulleisiin hakemuksiin tehdään päätökset paikkatilanteen mukaan.

Varhaiskasvatuspaikan vastaanottaminen

Päätös varhaiskasvatuspaikasta lähtee huoltajille pääsääntöisesti noin kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista. Päätös annetaan tiedoksi päätöksentekohetkellä varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä oleville lapsen huoltajille.

Huoltajan/huoltajien tulee vahvistaa paikan vastaanotto tai kieltäytyä tarjotusta paikasta kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Jos lapsi aloittaa kuukauden sisällä päätöksen mukaisesta aloittamispäivästä, laskutus käynnistyy päätöksen mukaisesti. Jos perhe ei ota varhaiskasvatuspaikkaa vastaan, paikan peruminen tulee tehdä ennen varhaiskasvatuksen alkamisajankohtaa.

Jos perhe kieltäytyy heille tarjotusta paikasta, tulee heidän halutessaan tehdä uusi hakemus. Hakemuksen käsittelyssä noudatetaan varhaiskasvatuslain mukaisia käsittelyaikoja.

15 § **Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK**

VD/4077/12.07.01.00/2026

SK/LS/AH

Asian esittely ja päätösesitys ovat liitteenä (salassa pidettävä, JulkL (621/1999) 24 § 1 mom. 32 kohta).

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 15

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Hakemus varhaiskasvatukseen (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspäätös (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue
-ote, asianosainen

Muutoksenhakuohje: Hallintovalitus Helsingin hallinto-oikeudelle, 30 päivää

Lisätiedot:
varhaiskasvatuksen johtaja Sanna Korpisalo, puh. 040 508 4819
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VARHAISKASVATUSPAIKAN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET VANTAAN VARHAISKASVATUKSESSA

Voimassa 1.4.2026 alkaen

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaa laki varhaiskasvatuksesta 540/2018 17§

Lapsen vanhemman tai muun huoltajan, joka haluaa lapselle kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan, on tehtävä sitä koskeva hakemus viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee paikan. Mikäli varhaiskasvatuksen tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muutosta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Varhaiskasvatusta on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhemman tai muun huoltajan toivomassa muodossa.

Varhaiskasvatuspaikat järjestetään lakisääteiset hakuajat huomioiden. Paikat osoitetaan mahdollisuuksien mukaan huoltajan/huoltajien toiveiden mukaisesti. Huoltajan hakemuksella esittämät vaihtoehdot ovat päätöksenteossa samanarvoiset.

Kun hakijoita on johonkin varhaiskasvatuspaikkaan enemmän kuin vapaita paikkoja, noudatetaan seuraavia ohjaavia periaatteita:

- ensisijaisesti tavoitteena on sijoittaa saman perheen sisarukset samaan päiväkotiin tai perhepäivähoitajalle
- tiedossa olevat lapsikohtaiset erityistarpeet, jolloin varhaiskasvatuspaikan osoittaminen ja tarvittavat tukitoimenpiteet valmistellaan yhteistyössä huoltajan/huoltajien, palveluohjauksen, koordinoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa.
- toimivien lapsiryhmien muodostaminen ja paikkojen tarkoituksenmukainen käyttö
- kulkuyhteydet
- arvonta

Varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa huomioidaan lisäksi seuraavat toiminnan luonteesta johtuvat syyt, kun hakijoita on enemmän kuin vapaita paikkoja:

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle ruotsia
- lapsella on kokemusta ruotsinkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ruotsin kielen kielikylpy

- lapsen äidinkieli on muu kuin ruotsi
- lapsi täyttää 5 vuotta varhaiskasvatuksen alkaessa
- sisarus on ruotsin kielikylpyopetuksessa

Englanninkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle englantia
- lapsella on kokemusta englanninkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ilta- ja Ympärivuorokautinen varhaiskasvatus

- ilta- ja ympärivuorokauden toimivaan varhaiskasvatusryhmään sijoitetaan vain lapset, joilla vanhempien tai muiden huoltajien/huoltajan työstä tai opiskelusta johtuva varhaiskasvatuksen tarve ajoittuu suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa muuhun kuin kello 6–17.15 ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa kello 6–18 väliseen aikaan
- oikeus ilta- ja ympärivuorokautiseen varhaiskasvatukseen perustuu huoltajan/huoltajien toimittamaan työnantajan tai oppilaitoksen todistukseen työ- tai opiskeluajoista
- harrastustoiminta tai sen ohjaaminen ei oikeuta vuorohoitoon, mikäli se ei ole huoltajan työ
- ympärivuorokautisen tarpeen päätyttyä lapselle järjestetään paikka muualta kuin ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarjoavasta päiväkodista mahdollisimman pian
- jos ilta- ja ympärivuorokautisen varhaiskasvatuksen tarve on äkillinen, voidaan kahden viikon järjestelyajalla varhaiskasvatuspaikan puuttuessa lapselle osoittaa paikka muusta varhaiskasvatuspaikasta ja ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus pyritään järjestämään mahdollisimman pian.

Siirtohakemukset

Jos huoltajat toivovat lapsen nykyisen varhaiskasvatuspaikan vaihtamista, tehdään siirtohakemus yhteistyössä päiväkodin johtajan kanssa, joka puolesta-asioi hakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmään. Palveluseteliasiakkaiden siirtohakemukset puolesta-asioi varhaiskasvatuksen

palveluohjaaja. Näin toimitaan, kunnes huoltaja pääsee itse tekemään siirtohakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä.

Siirtohakemuksen osalta noudatetaan varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa seuraavia ohjaavia periaatteita:

- perheen muuttotilanteissa hakemus käsitellään mahdollisimman pian kokonaishakutilanne huomioiden, jos perheen ei ole mahdollista jatkaa nykyisessä paikassa esim. kulkuyhteyksien vuoksi
- jos aukioloaika lapsen nykyisessä yksikössä ei riitä, siirto toteutetaan mahdollisimman pian
- sisarusten siirtohakemukset käsitellään ennen muita siirtohakemuksia
- siirto pyritään toteuttamaan, jos etäisyys kodin ja varhaiskasvatuspaikan välillä on yli 1,5 km
- viimesijaisena ohjaavana periaatteena käytetään arvontaa
- siirtohakemukset käsitellään kaksi kertaa vuodessa, elokuun ja tammikuun päätöksenteon yhteydessä. Siirtohakemukset käsitellään ennen uusien varhaiskasvatushakemusten käsittelyä
- siirtohakemukset tulee tehdä 31.3. mennessä elokuun päätöksentekoa varten ja 31.8. mennessä tammikuun päätöksentekoa varten
- lähialuesiirtoja (alle 1,5 km) toteutetaan, jos alueella on paikkoja uusien hakijoiden jälkeen.

Kerhotoiminta

- kerhopaikka osoitetaan vantaalaisille lapsille, jotka ovat iältään 2–5-vuotiaita
- jos lapsen ensisijainen kerhopaikan hakutoive ei toteudu, otetaan huomioon mahdollinen toissijainen kerhopaikkatoive tai mahdollinen muu kerhopaikka
- kerhopaikka osoitetaan lapselle, jolla ei ole voimassa olevaa muuta sijoitusta varhaiskasvatukseen
- syksyllä alkavaan kerhoon haetaan keväällä. Tämän jälkeen tulleisiin hakemuksiin tehdään päätökset paikkatilanteen mukaan.

Varhaiskasvatuspaikan vastaanottaminen

Päätös varhaiskasvatuspaikasta lähtee huoltajille pääsääntöisesti noin kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista. Päätös annetaan tiedoksi päätöksentekohetkellä varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä oleville lapsen huoltajille.

Huoltajan/huoltajien tulee vahvistaa paikan vastaanotto tai kieltäytyä tarjotusta paikasta kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Jos lapsi aloittaa kuukauden sisällä päätöksen mukaisesta aloittamispäivästä, laskutus käynnistyy päätöksen mukaisesti. Jos perhe ei ota varhaiskasvatuspaikkaa vastaan, paikan peruminen tulee tehdä ennen varhaiskasvatuksen alkamisajankohtaa.

Jos perhe kieltäytyy heille tarjotusta paikasta, tulee heidän halutessaan tehdä uusi hakemus. Hakemuksen käsittelyssä noudatetaan varhaiskasvatuslain mukaisia käsittelyaikoja.

16 § **Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK**

VD/3567/12.07.01.00/2026

SK/MR/AH

Asian esittely ja päätösesitys ovat liitteenä (salassa pidettävä, JulkL (621/1999) 24 § 1 mom. 32 kohta).

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 16

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Hakemus varhaiskasvatukseen (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspäätös (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue
-ote, asianosainen

Muutoksenhakuohje: Hallintovalitus Helsingin hallinto-oikeudelle, 30 päivää

Lisätiedot:
varhaiskasvatuksen johtaja Sanna Korpisalo, puh. 040 508 4819
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VARHAISKASVATUSPAIKAN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET VANTAAN VARHAISKASVATUKSESSA

Voimassa 1.4.2026 alkaen

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaa laki varhaiskasvatuksesta 540/2018 17§

Lapsen vanhemman tai muun huoltajan, joka haluaa lapselle kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan, on tehtävä sitä koskeva hakemus viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee paikan. Mikäli varhaiskasvatuksen tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muutosta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Varhaiskasvatusta on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhemman tai muun huoltajan toivomassa muodossa.

Varhaiskasvatuspaikat järjestetään lakisääteiset hakuajat huomioiden. Paikat osoitetaan mahdollisuuksien mukaan huoltajan/huoltajien toiveiden mukaisesti. Huoltajan hakemuksella esittämät vaihtoehdot ovat päätöksenteossa samanarvoiset.

Kun hakijoita on johonkin varhaiskasvatuspaikkaan enemmän kuin vapaita paikkoja, noudatetaan seuraavia ohjaavia periaatteita:

- ensisijaisesti tavoitteena on sijoittaa saman perheen sisarukset samaan päiväkotiin tai perhepäivähoitajalle
- tiedossa olevat lapsikohtaiset erityistarpeet, jolloin varhaiskasvatuspaikan osoittaminen ja tarvittavat tukitoimenpiteet valmistellaan yhteistyössä huoltajan/huoltajien, palveluohjauksen, koordinoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa.
- toimivien lapsiryhmien muodostaminen ja paikkojen tarkoituksenmukainen käyttö
- kulkuyhteydet
- arvonta

Varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa huomioidaan lisäksi seuraavat toiminnan luonteesta johtuvat syyt, kun hakijoita on enemmän kuin vapaita paikkoja:

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle ruotsia
- lapsella on kokemusta ruotsinkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ruotsin kielen kielikylpy

- lapsen äidinkieli on muu kuin ruotsi
- lapsi täyttää 5 vuotta varhaiskasvatuksen alkaessa
- sisarus on ruotsin kielikylpyopetuksessa

Englanninkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle englantia
- lapsella on kokemusta englanninkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ilta- ja Ympärivuorokautinen varhaiskasvatus

- ilta- ja ympärivuorokauden toimivaan varhaiskasvatusryhmään sijoitetaan vain lapset, joilla vanhempien tai muiden huoltajien/huoltajan työstä tai opiskelusta johtuva varhaiskasvatuksen tarve ajoittuu suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa muuhun kuin kello 6–17.15 ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa kello 6–18 väliseen aikaan
- oikeus ilta- ja ympärivuorokautiseen varhaiskasvatukseen perustuu huoltajan/huoltajien toimittamaan työnantajan tai oppilaitoksen todistukseen työ- tai opiskeluajoista
- harrastustoiminta tai sen ohjaaminen ei oikeuta vuorohoitoon, mikäli se ei ole huoltajan työ
- ympärivuorokautisen tarpeen päätyttyä lapselle järjestetään paikka muualta kuin ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarjoavasta päiväkodista mahdollisimman pian
- jos ilta- ja ympärivuorokautisen varhaiskasvatuksen tarve on äkillinen, voidaan kahden viikon järjestelyajalla varhaiskasvatuspaikan puuttuessa lapselle osoittaa paikka muusta varhaiskasvatuspaikasta ja ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus pyritään järjestämään mahdollisimman pian.

Siirtohakemukset

Jos huoltajat toivovat lapsen nykyisen varhaiskasvatuspaikan vaihtamista, tehdään siirtohakemus yhteistyössä päiväkodin johtajan kanssa, joka puolesta-asioi hakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmään. Palveluseteliasiakkaiden siirtohakemukset puolesta-asioi varhaiskasvatuksen

palveluohjaaja. Näin toimitaan, kunnes huoltaja pääsee itse tekemään siirtohakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä.

Siirtohakemuksen osalta noudatetaan varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa seuraavia ohjaavia periaatteita:

- perheen muuttotilanteissa hakemus käsitellään mahdollisimman pian kokonaishakutilanne huomioiden, jos perheen ei ole mahdollista jatkaa nykyisessä paikassa esim. kulkuyhteyksien vuoksi
- jos aukioloaika lapsen nykyisessä yksikössä ei riitä, siirto toteutetaan mahdollisimman pian
- sisarusten siirtohakemukset käsitellään ennen muita siirtohakemuksia
- siirto pyritään toteuttamaan, jos etäisyys kodin ja varhaiskasvatuspaikan välillä on yli 1,5 km
- viimesijaisena ohjaavana periaatteena käytetään arvontaa
- siirtohakemukset käsitellään kaksi kertaa vuodessa, elokuun ja tammikuun päätöksenteon yhteydessä. Siirtohakemukset käsitellään ennen uusien varhaiskasvatushakemusten käsittelyä
- siirtohakemukset tulee tehdä 31.3. mennessä elokuun päätöksentekoa varten ja 31.8. mennessä tammikuun päätöksentekoa varten
- lähialuesiirtoja (alle 1,5 km) toteutetaan, jos alueella on paikkoja uusien hakijoiden jälkeen.

Kerhotoiminta

- kerhopaikka osoitetaan vantaalaisille lapsille, jotka ovat iältään 2–5-vuotiaita
- jos lapsen ensisijainen kerhopaikan hakutoive ei toteudu, otetaan huomioon mahdollinen toissijainen kerhopaikkatoive tai mahdollinen muu kerhopaikka
- kerhopaikka osoitetaan lapselle, jolla ei ole voimassa olevaa muuta sijoitusta varhaiskasvatukseen
- syksyllä alkavaan kerhoon haetaan keväällä. Tämän jälkeen tulleisiin hakemuksiin tehdään päätökset paikkatilanteen mukaan.

Varhaiskasvatuspaikan vastaanottaminen

Päätös varhaiskasvatuspaikasta lähtee huoltajille pääsääntöisesti noin kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista. Päätös annetaan tiedoksi päätöksentekohetkellä varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä oleville lapsen huoltajille.

Huoltajan/huoltajien tulee vahvistaa paikan vastaanotto tai kieltäytyä tarjotusta paikasta kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Jos lapsi aloittaa kuukauden sisällä päätöksen mukaisesta aloittamispäivästä, laskutus käynnistyy päätöksen mukaisesti. Jos perhe ei ota varhaiskasvatuspaikkaa vastaan, paikan peruminen tulee tehdä ennen varhaiskasvatuksen alkamisajankohtaa.

Jos perhe kieltäytyy heille tarjotusta paikasta, tulee heidän halutessaan tehdä uusi hakemus. Hakemuksen käsittelyssä noudatetaan varhaiskasvatuslain mukaisia käsittelyaikoja.

17 § **Oikaisuvaatimus varhaiskasvatuspäätöksestä / SK**

VD/3721/12.07.00/2026

SK/AH

Asian esittely ja päätösesitys ovat liitteenä (salassa pidettävä, JulkL (621/1999) 24 § 1 mom. 32 kohta).

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.6.2026 § 17

Varhaiskasvatuksen johtaja esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Hakemus varhaiskasvatukseen (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspäätös (salassa pidettävä; JulkL 24 §:n 1 mom. 32. kohta)
- Varhaiskasvatuspaikan järjestämistä ohjaavat periaatteet Vantaan varhaiskasvatuksessa

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue
-ote, asianosainen

Muutoksenhakuohje: Hallintovalitus Helsingin hallinto-oikeudelle, 30 päivää

Lisätiedot:
varhaiskasvatuksen johtaja Sanna Korpisalo, puh. 040 508 4819
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VARHAISKASVATUSPAIKAN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET VANTAAN VARHAISKASVATUKSESSA

Voimassa 1.4.2026 alkaen

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaa laki varhaiskasvatuksesta 540/2018 17§

Lapsen vanhemman tai muun huoltajan, joka haluaa lapselle kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan, on tehtävä sitä koskeva hakemus viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee paikan. Mikäli varhaiskasvatuksen tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muutosta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Varhaiskasvatusta on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhemman tai muun huoltajan toivomassa muodossa.

Varhaiskasvatuspaikat järjestetään lakisääteiset hakuajat huomioiden. Paikat osoitetaan mahdollisuuksien mukaan huoltajan/huoltajien toiveiden mukaisesti. Huoltajan hakemuksella esittämät vaihtoehdot ovat päätöksenteossa samanarvoiset.

Kun hakijoita on johonkin varhaiskasvatuspaikkaan enemmän kuin vapaita paikkoja, noudatetaan seuraavia ohjaavia periaatteita:

- ensisijaisesti tavoitteena on sijoittaa saman perheen sisarukset samaan päiväkotiin tai perhepäivähoitajalle
- tiedossa olevat lapsikohtaiset erityistarpeet, jolloin varhaiskasvatuspaikan osoittaminen ja tarvittavat tukitoimenpiteet valmistellaan yhteistyössä huoltajan/huoltajien, palveluohjauksen, koordinoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa.
- toimivien lapsiryhmien muodostaminen ja paikkojen tarkoituksenmukainen käyttö
- kulkuyhteydet
- arvonta

Varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa huomioidaan lisäksi seuraavat toiminnan luonteesta johtuvat syyt, kun hakijoita on enemmän kuin vapaita paikkoja:

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle ruotsia
- lapsella on kokemusta ruotsinkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ruotsin kielen kielikylpy

- lapsen äidinkieli on muu kuin ruotsi
- lapsi täyttää 5 vuotta varhaiskasvatuksen alkaessa
- sisarus on ruotsin kielikylpyopetuksessa

Englanninkielinen varhaiskasvatus

- perheessä huoltajat tai toinen huoltajista puhuu lapselle englantia
- lapsella on kokemusta englanninkielisestä kieliympäristöstä
- sisarus on englanninkielisessä varhaiskasvatuksessa

Ilta- ja Ympärivuorokautinen varhaiskasvatus

- ilta- ja ympärivuorokauden toimivaan varhaiskasvatusryhmään sijoitetaan vain lapset, joilla vanhempien tai muiden huoltajien/huoltajan työstä tai opiskelusta johtuva varhaiskasvatuksen tarve ajoittuu suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa muuhun kuin kello 6–17.15 ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa kello 6–18 väliseen aikaan
- oikeus ilta- ja ympärivuorokautiseen varhaiskasvatukseen perustuu huoltajan/huoltajien toimittamaan työnantajan tai oppilaitoksen todistukseen työ- tai opiskeluajoista
- harrastustoiminta tai sen ohjaaminen ei oikeuta vuorohoitoon, mikäli se ei ole huoltajan työ
- ympärivuorokautisen tarpeen päätyttyä lapselle järjestetään paikka muualta kuin ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarjoavasta päiväkodista mahdollisimman pian
- jos ilta- ja ympärivuorokautisen varhaiskasvatuksen tarve on äkillinen, voidaan kahden viikon järjestelyajalla varhaiskasvatuspaikan puuttuessa lapselle osoittaa paikka muusta varhaiskasvatuspaikasta ja ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus pyritään järjestämään mahdollisimman pian.

Siirtohakemukset

Jos huoltajat toivovat lapsen nykyisen varhaiskasvatuspaikan vaihtamista, tehdään siirtohakemus yhteistyössä päiväkodin johtajan kanssa, joka puolesta-asioi hakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmään. Palveluseteliasiakkaiden siirtohakemukset puolesta-asioi varhaiskasvatuksen

palveluohjaaja. Näin toimitaan, kunnes huoltaja pääsee itse tekemään siirtohakemuksen varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä.

Siirtohakemuksen osalta noudatetaan varhaiskasvatuspaikan osoittamisessa seuraavia ohjaavia periaatteita:

- perheen muuttotilanteissa hakemus käsitellään mahdollisimman pian kokonaishakutilanne huomioiden, jos perheen ei ole mahdollista jatkaa nykyisessä paikassa esim. kulkuyhteyksien vuoksi
- jos aukioloaika lapsen nykyisessä yksikössä ei riitä, siirto toteutetaan mahdollisimman pian
- sisarusten siirtohakemukset käsitellään ennen muita siirtohakemuksia
- siirto pyritään toteuttamaan, jos etäisyys kodin ja varhaiskasvatuspaikan välillä on yli 1,5 km
- viimesijaisena ohjaavana periaatteena käytetään arvontaa
- siirtohakemukset käsitellään kaksi kertaa vuodessa, elokuun ja tammikuun päätöksenteon yhteydessä. Siirtohakemukset käsitellään ennen uusien varhaiskasvatushakemusten käsittelyä
- siirtohakemukset tulee tehdä 31.3. mennessä elokuun päätöksentekoa varten ja 31.8. mennessä tammikuun päätöksentekoa varten
- lähialuesiirtoja (alle 1,5 km) toteutetaan, jos alueella on paikkoja uusien hakijoiden jälkeen.

Kerhotoiminta

- kerhopaikka osoitetaan vantaalaisille lapsille, jotka ovat iältään 2–5-vuotiaita
- jos lapsen ensisijainen kerhopaikan hakutoive ei toteudu, otetaan huomioon mahdollinen toissijainen kerhopaikkatoive tai mahdollinen muu kerhopaikka
- kerhopaikka osoitetaan lapselle, jolla ei ole voimassa olevaa muuta sijoitusta varhaiskasvatukseen
- syksyllä alkavaan kerhoon haetaan keväällä. Tämän jälkeen tulleisiin hakemuksiin tehdään päätökset paikkatilanteen mukaan.

Varhaiskasvatuspaikan vastaanottaminen

Päätös varhaiskasvatuspaikasta lähtee huoltajille pääsääntöisesti noin kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista. Päätös annetaan tiedoksi päätöksentekohetkellä varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmässä oleville lapsen huoltajille.

Huoltajan/huoltajien tulee vahvistaa paikan vastaanotto tai kieltäytyä tarjotusta paikasta kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Jos lapsi aloittaa kuukauden sisällä päätöksen mukaisesta aloittamispäivästä, laskutus käynnistyy päätöksen mukaisesti. Jos perhe ei ota varhaiskasvatuspaikkaa vastaan, paikan peruminen tulee tehdä ennen varhaiskasvatuksen alkamisajankohtaa.

Jos perhe kieltäytyy heille tarjotusta paikasta, tulee heidän halutessaan tehdä uusi hakemus. Hakemuksen käsittelyssä noudatetaan varhaiskasvatuslain mukaisia käsittelyaikoja.

Muutoksenhakuohje 1 / Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalta.**

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen Oma Vantaa -asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan opetuslautakunnan yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Aukioloajat: ma–ke 8.45–16.30, to 12.00–17.00 ja pe 7.45–15.30. Tarkista kesäajan ja arkipyhän aukiolo soittamalla tai osoitteesta https://www.vantaa.fi/vantaa-info)
Puhelin: (09) 83911 (vaihde)
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi.vantaa.fi/web/oikaisuvaatimus

Muutoksenhakuohje 2 / Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja sähköinen tai muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan toimittaa (prosessiosoite), henkilötunnuksesi tai yritys- ja yhteisötunnuksesi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus, kotikunta, sähköinen tai muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat tulee toimittaa, ja allekirjoitus. Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä prosessiosoitteena. Sähköistä asiointipalvelua käytettäessä erillistä prosessiosoitteen ilmoittamista ei tarvita. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) sääde-tään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Ensisijainen yhteystieto: Asiointipalvelu (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet)
Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Virka-aika: klo 8.00−16.15.
Sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen perille, jos asiakirja saapuu perille viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana 23.59 mennessä.

Muutoksenhakuohje 3 / Oikaisuvaatimus-/valituskielto

3.1. Tähän p**äätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa**, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän **päätökseen, joka koskee hankintaoikaisua**, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

Muutoksenhakuohje 4 / Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.
Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:
1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.
Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suorahankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suorahankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suorahankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suorahankintaa koskevaa ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suorahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suorahankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi, kotikunta ja henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta tai henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus. Lisäksi on ilmoitettava sähköinen tai muu mahdollinen osoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä prosessiosoitteena. Sähköistä asiointipalvelua käytettäessä erillistä prosessiosoitteen ilmoittamista ei tarvita. Sähköisesti lähetettyä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2050 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4100 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6140 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 510 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Ensisijainen asiointiosoite: https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus@oikeus.fi
Virka-aika 8.00 – 16.15.
Sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen perille, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana 23.59 mennessä.